mentiam in se Domini fuit expertus; maiori amore iure affici debebat. cui enim plus remittitur, plus amare debet, vt ipse [illegible] dicit. Doctores Ecclesiæ hinc discant, non aliter se Christo posse coniungi, nisi omni cura, & opera studeant, vt rationales oues recte pascantur, & recte valeant.

Ex Sermone S. Maximi Episcopi.

Lectio iij.

Ho. 3 de S. Ioan. Bapt. HIc est Ioannes, ch[illegible]issimi, de quo [illegible]unciatione prædi- Prophetica [illegible]clamantis in deserto: Pa- ctum est; V[illegible] Domini. Clamaturus erat [illegible], sicut & clamauit: vt vociferante [illegible]tis præcone, obturatas diu aures mortalium prædicatio cælestis aperiret. Quid autem de continentiæ eius virtute, quid de amore iustitiæ loquar: cui, sicut legitur, inimitabilis victus, & luce ipsa charior veritas fuit?

Deinde fiat Memor. S. Leonis Papæ.

Oratio.

DEus, qui beatum Leonem Pontificem tuum sanctorum tuorũ meritis coæquasti: concede propitius, vt qui commemorationis eius festa percolimus, vitæ quoque imitemur exempla. Per Dominum nostrum.

Die xxix Iunij.

IN FESTO SS. APOSTOLORVM Petri & Pauli.

Totum Duplex.

Ad Vesper. super Psal. Antiph. Quem dicunt homines esse Filium hominis? dixit Iesus discipulis suis. Respondens Petrus, dixit: Tu es Christus Filius Dei viui. Et ego dico tibi: Quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Psal. Laudate pueri[illegible]

℟. Cornelius. iij. [illegible]

AVrea luce, & decore roseo
Lux lucis omne perfudisti sæc[illegible]
Decorans cælos inclyto martyri[illegible]
Hac sacra die, quæ dat reis veniam
Ianitor cæli, Doctor orbis pariter,
Iudices sæcli, vera mundi lumin[illegible]
Per crucẽ alter, alter ense triũpha[illegible]
Vitæ senatum laureati possident.
Oliuæ binæ pietatis vnicæ,
Fide deuotos [illegible] robustos maxi[illegible]
Fonte repletos charitatis gemina[illegible]
Post mortẽ carnis impetrate viue[illegible]
Sit Trinitati sempiterna gloria,
Honor, potestas, atque iubilatio,
In vnitate, cui manet imperium
Ex tunc & modo per æterna sæc[illegible]
Amen.

℣. Tu es Petrus. ℟. Et super h[illegible] petram ædificabo Ecclesiam meam.

Ad Magnificat, Antiphona.

Beatus Petrus Apostolus vidit sibi C[illegible]stum occurrere, & adorans eũ, [illegible] Domine, quo vadis? Venio Romam [illegible]rum crucifigi.

Oratio.

PRÆSTA quæ[illegible]mus omnipotens [illegible]us: vt nullis nos p[illegible]mittas perturbatio[illegible]bus concuti: quos Apostolicæ conf[illegible]sionis petra solidasti. Per Domin[illegible] nostrum Iesum Christum Filium [illegible] Qui tecum viuit & regnat in v[illegible]

Memoria de sancto [illegible]

Ad Matutinum, Inuitat[illegible]

Christum Regem regum [illegible] Dominum, Qui [illegible]

Accipe Studiose Lector. P. Ouidii Metamorphoseis cum luculentissimis Raphaelis Regii enarrationibus: quibus plurima ascripta sunt: que in exemplaribus antea impressis non inueniũtur. Quae sint rogas? Inter legendum facile tibi occurrent.

Cum Gratia & Priuilegio.

¶ Iacobi Musati Foroiuliensis ad Lectorem Carmen.

Diuinus quondam superas dum carperet auras
  Exul in externo littore Naso fuit.
Mox quoq; dum uita est fatis priuatus iniquis:
  Tam procul a latiis coetibus exul erat.
Defuncto meriti non reddebantur honores:
  Gloriaq; ipsius semisepulta fuit.
Obsita erant tenebris sacri monumenta poetae:
  Fuderat eximias Barbarus hostis opes:
Non tulit ulterius tantum crudescere damnum
  Lumen Romani Regius Eloquii.
Consuluit uatiq; simul: latioq; decori:
  Suscipe nunc plenum candide lector opus.

Franciscus Methumneus Hispalensis. An 1561.

¶Priuilegium Raphaeli Regio concessum.

¶Cum erud'tus uir Raphael Regius magna cura & studio & alia quædam opeta & annota
tiones in Q uintiliani instirutionē & in Ouidii metamorphosin enarratiões cõscrisperit:&
emendare imprimenda curauerit Domini cõsiliarii ad humilē supplicarionem ipsius Rapha
elis rerminauerunt & decreuerunt:nequis opera ipsa audeat in uniuersa ditiõe Serenissimi
Dominii cũ alterius cuiusq̄ operibus imprimēdo cõfundere uel cõmiscere:aut separata ipri
mere:uel alibi impressa uendere sub pœna ducatorum Vigintiquinq; p Q uæstores Serē
ssimi Dominii exigēdorũ pro singulis uoluminibus prærer q̄ ille ipressor:cuius industriam
Raphael ipse totiens elegerit:quotiens operā ipsa duxerit imprimenda.

¶Ad lectorem.

Accipe studiose lector integras Raphaelis Regii i Ouidii metamorphosin enarrationes:ac
in Q uintiliani oratoriam institutionem eiusdem annotatiões:q̄ iterum diligentissime impri
mi ceperunt:si pores expecta.Q uæ nãq; superiore anno perfidia cuiusdã librarii me inscio
emissæ fuerũt:non plerisq; modo in locis quorundam inuidiorum conspiratione fedissime
deprauaræ fuerunt:Verũ præfatione quoq; indice.Vita poetæ:iis quæ προλεγομενα Græ
ci uocãt:& ultimi quaternionis expositionibus mihi compositis fraudatæ circũferũt.Libra
rius eni ille eorũ sibi conscius:quæ deprauarar:noluit tantisper expectare:dũ totũ opus re
legerem atq; castigarem:Sed quēdam si non malignum:faruum certe & inerudirũ iduxit:
qui meas enarrationes suarũ ineptiarum appositione inquinaret:Q uod quidē cum resciuis
sē:pluresq; errores q̄ uerba i illius expositionibus nomini meo ascriptis in eē depræhendissē
& librarium ipsum falsi reum egi:& enarrationes diligentissime emendaras iterum impri
mēdas curaui;Q uare in his quoq; iuenies eadē aliqua:mulra mutata:plurima adiecta.oĩa
uero cõpositiora & q̄ nos potuimus:emēdara.Cæterũ cãdide lector caue ne i emēdis quoq;
nostris in Q uintilianum ãnotationibus decipiaris q̄ eiusdem imperiti ineptiis fedatæ citra
ullam præfationem nostram uenales circũuehuntur. Vale.

ℭ Ad illustrissimum Mantuæ Principem Fräciscum Gonzagã Raphaelis Regii enarratio oum in Ouidii Metamorphosin præfatio.

Ogitãti mihi Iucũdissime Priceps: cui potissimum meas ĩ Ouidii Me
tamorphosin enarrationes dicarẽ: tu imprimis occuristi q̃ hoc q̃tulo
cũq; mũere dignus eẽ uidereris. Tãtus ẽ.n. cũ aliarũ uirtutũ: tũ sin
gularis ac ꝓpe diuinæ liberalitatis tuæ splẽdor: ut ab oibus celebrari
ĩmortalitatiq; ↄsecrari merearis. Excellẽti nãq; uirtuti ex philosopho
rũ sẽtẽtia laus: honor: & gloria debet. Tu uero nihil pulchrius hono
rificẽtiusq; eẽ existias q̃ diuitias & opes: qb9 ĩ dies magis magisq; abũ
das: ad magnificẽtiã bẽignitatẽq; ↄferr̃. Hic.n. & merito q̃dẽ fit: ut nõ
solũ strenuissimi quiq; milites ad te certati cõfugiãt: sed cũ alii Italiæ priceps te colãt & admi
rẽt: tũ grauissim9 sapiẽtissimusq; Venetorũ Senatus te sibi quocũq; officii gñre deuinciat: ĩ
diesq; hẽat chariorẽ. Ex tãta nãq; liberalitate facile cognoscit eã tibi igẽtã eẽ aĩ magnitudinẽ
ut & alta expetas: & ꝑclara sis gesturus: & uiã ad immortalẽ gloriam affectes. Oẽs siq̃dẽ ĩ
patoriæ uirtutes ĩ te sic refulgẽt: ut Scipioni illi maiori: q̃ quatuor & uigĩti annos natus im
pator aduersus Pœnos in Hispaniã a senatu populoq; Romão fuit missus: merito sis æq̃pa
rãdus. Vt.n. corporis excellentẽ formã uereq; impio dignã: & rarũ ĩ Principe robur omitta
mus: q̃s tuũ ĩ assiduis exercitationibus laborẽ: in ꝑiculis fortitudinẽ: ĩ prouidendo cõsiliũ: in
agendo industriã: in cõficiẽdo celeritatẽ nõ magnopere admiret̃? Tu nulla pluuia: nullis ni
uibus: nullo æstu ab antelucanis uenationibus deterreris. Tu sũma oibus ĩ reb9 tꝑantia: si
de: iusticia eẽ una oium uoce ꝑdicaris. Tu singulari facilitate sic aĩos & ciuiũ & militũ ad te
amãdũ allicis: ut ñ Priceps: sed par infimis eẽ uidearis. Tu deniq; artis militaris sciam ita ꝑ
calluisti: ut ꝑclaris iperatoribus cũ ab aliis oibus: tũ a Ioanne Frãcisco Pascalico sapiẽtissimo
eloquẽtissimoq; senatore ascribẽdus esse cẽsearis. Tametsi aũt probe scio te maioribus distri
gi negociis: q̃ ut huic opi legẽdo uacare possis: tñ si q̃d otii tibi unq̃ superit: cõplura ĩ illo iuẽi
es sic enarratiõib9 nostris illustrata: ut facile ꝑcipi possint: q̃ tuũ aĩum maximoꝑe delectabũt
Nihil est.n. q̃d ad rei militaris ꝑitiã gloriãq; ꝑtineat: cuius illustria exẽpla ĩ Ouidii metamor
phosi nõ hãbeant: Nã clarissĩa quæq; ĩ bella mõ: uerũ etiã prælia: Vt stratagemata: Vt du
cũ colloq̃a ꝑtermittã: illo uerborũ lepore: illa elegãtia describũt̃: ut plerisq; tibi iter legẽdũ
interesse uidearis. Iam ciuiliter uiuendi rationes unde facilius sumamus: auctorem iuenies
neminẽ: Ex iis.n. q̃ statim in operis initio de mundi origine: Gigantum aduersus deos teme
ritate: aliorumque impietate narrantur: aperte colligimus deum mũdi ipsius opificem fabri
catorẽque fuisse: ac eũ imprimis colendum atq; uenerandum. Eorum uero qui deo aduersã
tur omnia opera inania esse ac uana: Contraque eos qui pie iusteque uiuãt: sicubiq; tutos eẽ
ut dei ipsius auxilio nunq̃ destituantur. Quid nãq; Lycaonis in lupum transmutatio nobis
aliud oñdat: q̃ teterrimis latronibus grauissima quæque a deo suplicia eẽ præparata? Quid
Deucalionis & Pyrrhæ liberatio ab illo diluuio: quo totus terrarum orbis fertur inũdatus
nonne summã io pios iusticiæque ac religionis cultores præse fert dei benignitatem? Quid
Daphnes in laurum semper uirentem transfiguratione aliud nobis significari putandũ est:
quã Virginib9 pudoris sui sollicitam gerentibus curã immortalem gloriam eẽ præpararã?
Quid Phaethontis casus: nonne filios omnes admonet: ne unquam parentum cõsilia præ
ceptaque contemnãt? Reliqua uero non minus lepide q̃ utiliter de uirtutũ uitiorũque exẽ
plis descripta nõne contentiosis philosophorum disputationibus humanæ uitæ commodio
ra sũt iudicãda? Iam præclara Heroũ gesta concinne elegãterq; in hoc pulcherrimo operũ
ennarrata: nonne is pricipibus qui de humano genere bene mereãtur: ĩmortalẽ gloriã ꝓpo

sitã eẽ testantur? Q uis porro uir magnanimus ad magna gerenda nõ excitetur:q legat cũ
alias heroas:q plures sũt qdẽ:q̃ ut obiter possint numerari : tum Herculem illum nõ mõ
eminentissimi cuiusq; poetæ carminibus celebratũ:sed in deorum quoq; numerum publico
omniũ cõsẽsu fuisse trãslatum? Q uis artem militarem:ad cuius gloriã te natũ esse i dies
magis magisq; re ipsa declaras nõ ãplectatur:qui priscorũ Imperatorũ uirtutẽ & triũphos
ab Ouidio lepidissime decãtatos recognoscat? Sed qd de metamorphosi multa? Exẽplar mi
hi ut semel dicam:totius humãæ & ciuilis uitæ esse uidet. Adeo plane. adeo copiose quæcũ
q; ñ eruditũ mõ:uerũ dicẽdi quoq; & agẽdi peritũ efficere possũt:a facũdissimo poeta expli
cãtur. Nec iniuria græci:quis se omnibus aliis nationibus disciplinas tradidisse:ac nullius ipsi
auxilio prius indigere uideri uelint:hoc tñ opus pp maximam rerũ cognitu pulcherrimarũ
copiã e nr̃a lingua in suã omni studio interpretandũ uertendũq; curarũt:ut perq̃ mirãdũ sit
hactenus i tãta scriptorũ turba citra ullã accuratã expositionẽ apud nostros ita iacuisse:ut
a paucis admodũ plegeretur:cũ præsertim & uariã plerisq; in locis exposcat eruditionẽ:& i
primis adolescẽtibus laudatarũ artiũ studio destinatis sit prælegẽdũ. Nõ solũ.n. ueteres hy
storiæ:q̃ pp antiquitatẽ fabularũ loco habẽt:ex uetustissimis auctoribus collectæ elegãter
ab Ouidio describũt:sed ita & geographiæ & astrologiæ & musicæ & artis oratoriæ & mo
ralis naturalisq; philosophiæ ratio exprimitur:ut cui ouidii metamorphosis bñ pcepta sit:fa
cillimũ ad oĩs disciplinas aditũ habiturus:neq; difficultatis qcq̃ i ullo fere poeticorũ operũ
futurus eẽ uideatur. Q uicqd.n. præclari Musæus:Orpheus:Linus:Homerus:Tyrtæus
Hesiodus:Panysus:Antimach9:Aratus:Pisãdros:Nicãder:Euphorion:Theocrit9:Apol
lonius q argonautica scripsit:Callimachus:Philetas:Mimermus: Pindarus:Stesichorus :
Alcæus:Simõides:Ibycus:Bacchylides:Anacreon:Alcman:Sappho:Corynna:Archilo
chus:Ananias:Hipponax:Ariõ:Tespis:Phrynich9:Aeschylus:Sophocles:Euripides.leu
Ache9:Cratinus.Eupolis.Phærecrates.Aristophães. Menãder.Philemõ.Philistiõ. Pherẽ
cydes Herodot9:Diod.aliiq; prisci & poetæ & historici suarũ monumẽtis cõmẽdarũt: id oẽ
Ouidi9 i suã metamorphosin trãstulisse uidet. Q uare & moribus adolescẽtũ:& studiis re
cti9 cõsuluisset:qui uerbosas nuper i opa q̃dã lasciuiora q̃ ut pueris sint exponẽda pceptuq;
facillima cõmẽtationes certati emiserũt:si metamorphosin suscipisset enarrãdã:cũ psertim
uel elegiæ i quibus amores describũtur:nedũ poemata i quibus turpia dictu affectant:ex
Q uitiliani sñia minime sint pueris prælegẽda:ne tenellæ adhuc mẽtes illo iquinẽtur affe
ctu:q disciplinarũ studiis maxius hostis a sapiẽtissimo quoq; philosopho eẽ iudicatur Ac ne
qs me temere ab ista oĩum fere ætatis nostræ grãmaticorũ psuasione dissentire miret:libet
Q uitiliani ipsius de iis q̃ pueris sũt prælegẽda:ad uerbũ describere præceptũ. Cætera iquit
admõitione magna egẽt:iprimis ut tenere mẽtes tracturæq; altius quicqd rudibus & oĩum
ignaris isederit:nõ mõ quæ diserta:sed uel magis quæ honesta sunt:discãt: Ideoq; optime
institutũ est:ut ab Homero atq; Virgilio lectio iciperet:quãq̃ ad intelligẽdas eorũ uirtu
tẽs firmiori iudicio opus esset, Sed huic rei supest tp̃s:Nec.n. semel legẽtur. Interim & subli
mitãte heroici carminis animus assurgat:& ex magnitudine rerũ spiritũ ducat:& optimis i
buatur. Vtiles tragœdiæ alunt & lyrici:si tñ in his nõ auctores mõ:sed ẽt partes operis ele
geris. Nam & græci licenter multa:& Horatiũ in quibusdã nolim interpretari. Elegia uero
utiq; amat & benedycasyllaba & quibus sunt commata sota deorũ:nã de sotadeis ne admonẽ
dum quidem est:Amoueantur si fieri potest:sin minus:ad firmius ætatis robur reseruẽtur .
Hæc Q uitilianus:ex quibus facile colligit eos adolescẽtũ & studiis & moribus plurimũ ob
esse:qui ea q̃ nec pueris sunt prælegenda:nec illa indigẽt enarratione:ita exponunt:ut ĩfan
tibus cibos nutricũ more mãdere uelle uideãtur:perinde atq; si pueris discẽtibus:& nõ pu
eros docẽtibus istiusmodi cõmẽta scriberẽt. Q uod si ulla librorũ penuria laboraret:studio

ſis iuuenibus uelle conſulere uideri poſſet. Nunc in tanta fertilitat: q̄d opus eſt illa in aucto
rū marginibus iculcare: quæ unuſquiſq; uel ultra primas litteras progreſſus de uno libro in
aliū facile trāſcribere poſſit? Huc accedit quod iſta ambitione plurima congerendi fere offi
cii ſui cōmētatores iſti ut ego quoq; hoc uerbo utar: obliuiſcuntur: ut pleraq; obſcuriora au
ctorū ſenſa: id quod imprimis aliquid exponere uolenti eſt neceſſarium: nequaq̄ enodētur
& q̄ turpiſſimū eſt: loca deprauata non ſolum non corrigantur: ſed ut ſunt corrupta: & legā
tur & exponantur: cum grammatici uel primum ſit officium emendate legere: & quæ diffici
liora uideātur: ita exponere: ut facile percipi poſſint. Nūc iſti ſuis ineptiis omnia confunden
tes: dū cōmenta ſua nihil non uulgare omnibuſq; litteratoribus tritū ac penitus ſuperuacuū
cōtinētia accuratis præſtantum grāmaticorum enarrationibus inſerantur: ac potius ante fe
rantur: totiq; librorū margines inanibus nugis impleātur: pulchre ſibi expoſitoris officio fū
cti eē uidentur: cum & quæ alias perſpicua ſunt uerborum multitudine obſcurēt: & q̄ dif
ficultatis aliquid præſe ferūt: aut peruerſe exponātur: aut ſilentio inuoluātur. Quod ſi quid
illorū operum: quæ nondum a quoq̄ fuerunt enarrata iſti: Nominibus parco uiuētium: ſuſci
perent exponendū: neq; ſua laude fraudandi forent: & quantum iudicio doctrinaq; ualeāt:
facile poſſent oſtentare. Nunc uero in tanta librorū copia iis duntaxat: quæ ab aliis recte ele
ganterq; illuſtrata fuerunt uulgaria quædam adiicientes quid aliud aſſequuntur: q̄ q̄ ſe nō
imperitos mō: ſed uanos quoq; ac futiles aperte profitentur? & dum imperitis eruditi uideri
uolūt: ut Quintiliaui uerbis utar: imperiti doctis uidentur? Ego uero ab iſtorū ambitiōe lō
ge alienus pauca admodum quæ neceſſaria uidebātur: in metamorphoſeos expoſitionē de
duxi: imprimiſq; illđ curaui: ut complura loca: quæ falſorū correctorū temeritate fuerāt de
prauata: corrigerentur: & quæ ineptiarū cuiuſdā peſſime de tam egregio opere meriti iter
poſitione inſulſiſſime fuerāt ſperata: conuecterentur: itaq; omnia diſponerētur: ut reddita ſi
bi eſſe metamorphoſis ipſa uideatur. Neq; diutius in uariis ſcriptorū opinionibus recenſen
dis ſū imoratus: ubi præſertim poetam ſic uni additum eſſe animaduerti: ut ne ad alias q̄dē
alludat: Sī nāq; omnia quæcūq; de Ioue. Baccho. Hercule. Theſeo. aliiſq; & diis & heroibus
antiquis ſcribūtur: perſequi libuiſſet: finis operi inuentus nō fuiſſet. Neq; iſicias eo nōnulla
ab Ouidio attingi: q̄ mihi ignota eē nihil pudet inter exponendum fuiſſe profeſſum: cū pri
ſcarū fabularū aliquid ignorare inter uirtutes grāmatici a Fabio habeatur & de iis ſcriptori
bus ꝑpauci admodū extēt: quos Ouidius ſectatus eſſe uidetur: ut mihi uenia facile dāda ſie
ſi quædā in enarrata reliqui. Vt enim nihil aliud ſtudiis ꝓfuerim: illud certe effeci: ut multi
q̄ a me fuerūt prætermiſſa omni ſtudio ſint inquiſituri: & cōmētationes ſuas quæ decem iā
annos uel epiſtolis iactatæ expectātur: tādē meis enarrationibus plectis ſint edituri. Quđ
enim hactenus nemo in Ouidii metamorphoſin quicq̄ expoſitionis emiſit: ignotæ quædam
fabulæ i cauſa fuiſſe uidētur: quas quidem ut pulchrum eſſet nō ignorare: ſic ꝓpter illas tā
egregiū opus adoleſcētibus eloquentiæ ſtudio deſtinatis non prælegere indignum eſſe ui
debatur. Quamobrē tantū abeſt: ut me huiuſce lucubrationis pœniteat: ut etiā maxīe læ
ter Ouidii metamorphoſin poeticorū operū lumen hactenus fere neglectam mea potiſſi
mū opa ſic fuiſſe illuſtratā: ut facile & a mediocriter doctis ꝑcipi & ab optimis quibuſq; in
genus una cū nomine tuo celebrari poſſit. Sed ne modū excedat epiſtola: iam poetæ uitam
& quæ quoq; libro metamorphoſeis contineanť exponamus: quo facilius quæ quis cogno
ſcere cupiet: citra longæ inquiſitionis laborē inueniātur. Vale rariſſimum ſæculi noſtri libera
litatis exemplum. Venetiis Nonis Septembris. M. cccclxxxxiii.

PVblius Ouidius Naso Sulmoni: quæ urbs est i pelignis ut ipse quoq; scribit: ex eqstri Nasonum familia Mineruæ Q uinquatriis natus est. xiiii. Kalēdas Apriles Hortio & Pansa consulibus: qui bello Antouiano apud Mutinam in pugna ceciderunt. Cū fratre natu maiore clatissimis & grammaticis & rhætoribus Romæ operam: ac ut patri magis obtempe taret: q̄ quod illo studio delectaretur: legibus quidem incumbere cœpit. Sed cum pater ui ta functus esset: ad humauiores musas rediit: celeberrimosq; illorum temporum poetas sibi conciliauit Aemylium Macrum Veronensem: qui de herbis diligentissime scripsit: ponticū qui Thebaida composuit. Propertiū elegiarū: Bacchum iāborum scriptorem: & Horatium Flaccū. Vxores tris duxit: quarū duas repudiauit: cum tertia coniunctissime uixit: ex qua duas et filias suscepit. Cum uero Ad Iuliam Augusti filiam sub corrynnæ nomine lasciuas de amoribus elegias scripsisse depræhēsus foret: in exiliū annos quinquaginta natus ab Augu sto ipso fuit eiectus in pōtoq; relegatus: Vbi cū nouem anoos tristissime exegisset: uita fun ctus Tomis: ut Eosebius in Chronicis scribit: fuit sepultus. Tametsi āt & ipse alia quædam iactāt tegēdi criminis gratia: & pleriq; aliter putāt: illā tū q̄ dixi: fuisse exilii cām ex his Sidōii poetæ lepidissimis uersibus aperte demonstratur.

Et te carmina perlibidinosa
Notum Naso tener Tomosq; missum:
Q uondam cæsareæ nimis puellæ
Falso nomine subditum Corynnæ

Multa nobis fœcunditatis īgenii sui monumēta reliquit partim in exilio: partim Romæ cō scripta. Nam in exilio & de Tristibus: & de pōto: & in Ibim: & de morte Drusi ad Liuiā cōso latione: & duodecim fastorum libros: quorum sex tantum extant: q̄q̄ nuper omnes iucti fe rantur: & Germanici triumphū composuit: De piscib9 opusculū ichoatum reliquit. Ante ut tu q̄ exultaret: iam artē amandi emiserat: Amoris remedium: suos amores ad Corrynā: Ama torias Heroidū epistolas: Medeā tragœdiā: quæ ut scribit Fabius Q uintilianus: ostēdere uidetur: q̄tū uir ill: præstare potuerit: si ingenio suo temperare q̄ indulgere maluisset. Me tamorpoosin: q̄ subita relegatione perturbtus emendare non potuit: id quod ipse his carmi nibus perspicue testatum reliquit.

Orba parente suo quicunq; uolumina tangis:
His saltem uestra detur in urbe locus:
Q uoq; magis fauicas non sunt hæc edita ab illo:
Sed quasi de domini funere rapta sui.
Q uicquid in his igitur uitii rude carmen habebit:
Emendaturus: si licuisset: eram.

Metamorphosis autē: ut aliquid de operis quoq; inscriptione dicamus: transformatio trāsfi guratioq; iterpretari pōt. Q uāuis. n. & alia cognitu per q̄ iucunda hoc in opere narrentur illo tamen omnia tendunt: ut quæcunq; metamorphoseis explicantur: cocinne apteq; copu lentur. Carmine autem Heroico metamorphosin esse conscriptam ac in quindecim uolumi ne distinctā eū notius sit: q̄ ut illa indigeat admonitiōe: q d quoq; libro cōtineatur subiiciem9 si prius illd̄ testati fuerimus: Ouidiū in Heroicis: id q; notat Q uintilianus: idcirco lasciuiorē fuisse: q̄ ut illius carminis grauitati cōueniat: q; uarios amores: qbus plæræq; metarmorpho seon fuerūt factæ: illū sic describere oportuit: ut q̄ta sit uis illius affectus apte ostēderet.

¶ Index eorum quæ quoq; in libro metamorphoseos Ouidii continentur.

¶ Quinti libri metamorphoseis

Cephei Perseum oppugnantes in saxa.
Cephenum tumultus descriptio
Phineus Cephei frater in statuam
Proetus in lapidem.
Polydectes in saxum.
Hippocrenes fontis descriptio.
Pyrenei sacrilegium.
Musae in aues.
Pierides in picas.
Gigantomachiae descriptio.
Iupiter in arietem.
Apollo in coruum.
Bacchus in caprum.
Diana in felem.
Iuno in uacam.
Venus in piscem.
Mercurius in Ibim.
Cereris laudes.
Proserpinae raptus.
Pergusae lacus descriptio
Cyane nympha in stagnum.
Puer temerarius in stellionem
Arethusa nympha in fontem.
Ascalaphus in bubonem.
Sirenes in aues.
Lyncus rex Scytharum in Lynca feram.

¶ Sexti libri metamorphoseis

Arachne in araneam.
Arachnes cum pallade certamen.
Pallas in uetulam.
Telarum palladis arachnesq; descriptio.
Hemus & rodope in montes
Pygmaea in gruem.
Anngone in Ciconiam.
Cynarae filiae in saxa.
Iupiter in taurum.
Iupiter in aquilam.
Iupiter in cygnum.
Iupiter in Satyrum.
Iupiter in amphytrionem.
Iupiter in aurum.
Iupiter in ignem.
Iupiter in pastorem.
Iupiter in serpentem.
Neptunus in iuuencum.
Neptunus i Enipeu fluuiu.
Neptunus in arietem.
Neptunus in equum
Neptunus in delphinem.
Apollo in pastorem.
Apollo in accipitrem.
Apollo in leonem
Bacchus in uuam.
Saturnus in equum.
Niobe in marmor
Niobes filiorum mors.
Amphionis exitus.
Lycii rustici in ranas.
Marsias in fluuium.
Eburneus Pelopis humerus
Tereus in upupam.
Progne in hirundinem.
Philomela in lusciniam.
Orythyae raptus.
Zetes calais alati

¶ Septimi libri metamorphoseis

Draconis dentes in homines armatos.
Iasonis in cholchos expeditio.
Phinei calamitas.
Medeae amores.
Tauri ignem efflantes.
Peruigilis Draconis sopor.
Aeson ex sene iuuenis.
Aridus oliuae ramus in uiridem.
Guttae aquae in flores.
Nutrices Bacchi ex uetulis iuuenes.
Aries senio confectus in agnum.
Peliae caedes.
Cerambus in auem
Draco in saxum.
Iuuencus in ceruum.
Coae mulieres cornutae.
Tulchines uisu omnia mutantes.
Hyries filius in Cygnum.
Hyriae in lacum.
Combe in auem.
Fungi in homines.
Phineus in auem.
Periphas in auem.
Polyphemonis filia in auem.
Medea ad Aegeum.
Cerberi spuma in aconitum.
Theseia gesta.
Scironis latronis Ossa in scopulos
Minois bellum in athenienses.
Sithonis in Monedulam.

Aegina insula quæ cenda.
Aeaci filii.
Formicæ in homines.
Pestis descripno.
Cephalus procris maritus in aliam figuram.
Vulpes & canis in saxa.
Procris mors.

Libri octaui metamorphoseis.

Nisus in halyetum auem.
Scylla in Cirin auem.
Muri uocales.
Labyrinthi cretensis descriptio.
Ariadnæ corona in sidus
Dædali uolatus.
Talus puer serræ circiniq; inuentor in pdicē
Dædalus ad cocalum.
Apri calydonii descriptio.
Atalantæ forma.
Altheæ fratres a meleagro cæsi.
Stipes in quo meleagri uita.
Meleagri mors.
Meleagri sorores in aues meleagridas
Naiades in Echinadas insulas.
Perimele Nympha in insulam
Oppidum in stagnum.
Iupiter cum Mercurio in homines.
Casa in templum.
Philemon cum Baucide uxore in arbores
Proteus in uarias formas.
Metra erisichthonis filia in uarias figuras.
Erisichthonis impietas.
Famis patria.
Famis descriptio.
Fœdus Erisichthonius exitus
Achelous in uarias figuras.

Noni libri metamorphoseis.

Acheloi Herculisq; lucta.
Achelous in anguem
Achelous in taurum.
Copiæ cornu.
Nessi centauri cædes.
Tunica a Deianira ad Herculem missa
Herculis labores.
Lichas in scopulum.
Hercules in deum.
Galantis in mustelam.
Dryope in arborem.
Lotos nympha in arborem.
Iolaus senex in iuuenem.
Callirhoes pueri in iuuenes.
Deos quoq; fatis obnoxios esse.
Miletus mileti urbis conditor.
Byblis mileti filia in fontem.
Caunus byblidos frater Cauni urbis cōditor.
Iphis puella in marem.

Decimi libri metamorphoseis.

Orphei eurydicesq; nuptiæ.
Orphei ad inferos descensus.
Atys in pinum.
Cyparissus in cupressum.
Orphei carmen.
Iupiter in aquilam.
Hyacinthus puer in florem.
Hyacinthia festa.
Propetides in saxa.
Cerastæ in tauros.
Statua eburnea in uirginem.
Myrrha Cinyræ filia in arborem.
Adonis in florem.
Hippomenes in leonem.
Atlanta in leænam.
Mynthe nympha in mentam.

Vndecimi libri metamorphoseis

Serpens in saxum
Orphei cædes.
Bacchæ thraciæ in arbores.
Midæ stoliditas.
Contacta a mida in aurum.
Harena pactoli in aurum.
Midæ aures in asininas.
Cannæ uocales.
Apollo cum Neptuno in homines
Hæsionæ laomedontis filiæ liberatio
Thetis in uarias formas.
Ceyx in auem.
Dædalion in accipitrem.
Lupus in saxum.
Alcyone in auem.
Somni domus descriptio.
Dei somni effictio.
Morpheus in homines.
Phobetor in animalia bruta.

Phantasos in inanimata.
Morpheus in ceycem.
Aesacus in mergum.

Duodecimi libri metamorphoseis

Serpens in saxum.
Iphigenia Agamemnonis filia in ceruam.
Famae domus descriptio.
Prothesilai caedes.
Cygnus puer in auem.
Caeneus in auem.
Caenis puella in marem.
Pirithoi & Hippodamiae nuptiae.
Lapytharum Centaurorumq; praelium
Periclymenus Nelei filius in uarias figuras.
Achillis mors.

Tertiidecimi libri metamorphoseis

Aiax in Hyacinthum florem.
Armorum achillis iudicium.
Aiacis Oratio.
Artificiosissima ulyssis Oratio
Hecuba in canem.
Polydori caedes
Polyxenae imolatio.
Polymestoris Thraciae regis excaecatio.
Memnonis cineres in aues.
Aeneae in latium nauigatio.
Anii filiae oia suo tactu in frumetu. Vinum oleumque conuertentes in columbas:
Duo iuuenes ex rogi fauilla.
Index in saxum.
Siciliae descriptio.
Scylla in monstrum.
Acis in fluuium.
Polyphemi cantilena.
Glaucus in deum marinum.

Quartidecimi libri metamorphoseis

Scyllae inguina in canes.
Cercopes in simias.
Sibylla in uocem
Socii Vlyssis in porcos
Socii Vlyssis in pristinam formam
Picus in auem.
Pici comites in feras.

Canens pici uxor in loci nomen.
Diomedis socii in aues.
Apulus pastor in oleastrum.
Aeneae naues in nymphas.
Nauis in scopulum.
Ardea in auem.
Aeneas in deum indigetem.
Albani reges.
Vertumnus in uarias figuras.
Vertumnus in uetulam.
Anaxarete puella in saxum.
Vrbis Romae conditores.
Aquae frigidae in calidas.
Romulus in deum:
Hersilia Romuli uxor in deam horam

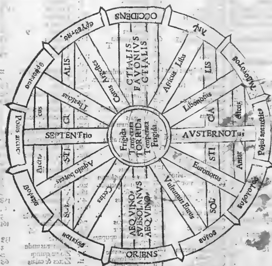
Quindecimi libri metamorphoseis

Calculi albi in nigros:
Numa ad pythagoram.
Pythagorae dogmata.
Pythagorae sermo.
Pythagorae metempsychosis:
Pythagoras in euphorbum.
Omnium rerum uicissitudinem esse.
Annus in quattuor partes.
Quattuor hominis aetates
Sperma hominis in hominem.
Ex quattuor elementis omnia fieri.
Omnia in quattuor elementa resolui.
Terra in mare.
Mare in terram.
Mira lyci fluminis natura.
Erasinus fluuius.
Caycus fluuius.
Amasenus fluuius.
Anigrus fluuius.
Hypanis fluuius.
Insulae in continentem
Ex continenti insulae.
Helice Buraq; urbes submersae.
Ex planicie montes.
Mira aquarum natura.
Crathis & sybaris fluuii
Salmacidis fontis natura.
Aethiopiae lacus.
Clitorii fluuii natura.
Lyncestius fluuius.
Arcadiae lacus.
Ortygia insula ex mobili immobilis
Symplegades insulae olim instabiles.

TABVLA

Index rerũ:quæ in subsequentibus cõmentariis continenẽ Vacuos tñ operis margines plerũq; de industria reliquimus ut si qua tibi usui magis eruntæa tu pro arbitrio collocare possis.Litterarum uero hic otdo placuit:ut pòst c ponatur q:post d æ & œ diphtõ.& f ph numero paginarum adscripto.

FINIS

OCCIDENS
ORIENS
SEPTENTrio
AVSTERNOTus
Polus articus
Polus antarctic9
Frigida
Temperata
TORRIDA
Temperata
Frigida
Corus Argestes
Africus Libs
Libonotus
Euronotus
Vulturnus Eurus
Caecias
Aquilo boreas
Thrascias
ABQVINO
SVBSOLANVS
ABQVINO
FAVONIVS
SOL
STI
CIA
LIS
ALIS

¶ Raphaelis Regii in primum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

IN noua fert aius. Consueuerunt heroici poetæ in principiis statim operum suorum proponere primum: quibus de rebus sint in toto opere tractaturi. deinde inuocare. tertio loco narrare. Quanq̃ græci fere ꝓpositionem cum inuocatione coniungant. Eam consuetudinem Ouidius quoq; in huius operis initio seruat. Nam & breuissime ea de quibus est scriptur⁹ ꝓponit. & deos ut sibi adesse uelint rogat. & narrationem ab ipso mundi primordio ordit̃. ¶ In noua. Est inquit mihi anim⁹ describendi mutationes corporum in nouas figuras. Hac autem propositione: quæ summã eorum continet: quæ in toto opere tractantur: & dociles & attenti lectores efficiuntur. ¶ Fert animus: cupit. Nã ferre inter alia significata est etiam cupere. ¶ Mutatas formas. hoc est corpora in nouas formas figurasq; mutata. Est. n. hypallage poetis frequentissima. Nam corpora in nouas formas rectius mutari dicuntur: q̃ contra. Eleganter autem operis inscriptionem expressit poeta. Nam metamorphosis transformatio ac formæ mutatio interpretat̃.

P. Ouidii Nasonis metamorphoseos Liber. I.

N noua fert animus mutatas dicere formas
Corpora. dii cœptis (nã uos mutastis & illas)
Aspirate meis: primaq; ab origine mundi
Ad mea perpetuum deducite tẽpora carmen.

¶ Dii coeptus. Deos inuocat qui earum mutationũ auctores fuerunt: ut sibi ita fauere uelint: ut quæ a principio mundi usq; ad sua tempora factæ sunt mutationes: perpetuo carmine cõplecti possit. ¶ Nam uos mutastis & illas. Parenthesis est causam inuocationis cõtinens. Cum enim dii huiusmodi mutationum fuerint auctores facile eas memoriæ scribentis suppeditare possunt. Est autẽ ordo. Nam & uos mutastis illas: ac si diceret uos & nõ alii fuistis auctores huiusmodi transformationũ. Est enim emphasis: qua plura innuũtur q̃ exprimantur. Minime uero imperitorum quorundam expositio est admittenda putantium deos in uarias figuras esse mutatos a poeta significari eoq; sic esse ordinandum. Nam uos mutastis uos & illas: quo quidem modo sensus ex eleganti insulsus efficeretur Periret. n. illa emphasis pulchra quæ per illam & copulam aperta demonstratur. Sed huiusmodi acuti sensus ab istis scalforniis stolidis ingenioq; carentibus non percipiuntur. Causam. n. assignat poeta: qua merito se deos inuocasse ostendit: cum ipsi & non alii earum transmutationum: quas proposuit se esse expositurum: fuerint auctores. Hac autem eleganti expositione omnes non deorum solum sed aliarum quoq; rerum transmutationes comprehenduntur. ¶ Et etiam. ¶ Aspirate. Spiritum ac fauorem immittite. Est autem a uentis sumpta translatio: qui dum nauium uela implent: aspirare proprie dicuntur. Virgilius: Aspirat primo fortuna labori. ¶ Primaq; ab origine mundi. a prima mundi creatione: & cõstitutione: Sic autem a prima origine accipiendum est: non quod secunda fuerit: sed a prima originis parte ut dicimus in prima platea: in prima parte plateæ. Nam a chao sumit exordium. quod in quattuor ait fuisse transformatum elementa. Platonem uerõ ac stoicos sequitur qui sentiunt mundum initium habuisse a deoq; genitum fuisse quod Aristoteles negat. Mundus autem est ut ait possidonius in meteoris: qui constat ex cælo & terra: & terrenis: cælestibusq; naturis: Siue qui constat ex diis & hominibus usq; rebus quæ horum gratia cõditæ sunt. Ab ornatu uero tam latini mũdum q̃ græci κοσμον appellarunt: ut Plinius ait. Ad mea. usq; ad mea tẽpora. Illa. n. præpositio usq; cum facile subintelligatur: eleganter in soluta quoq; oratione nõ solũ in carmĩe solet prætermitti. ¶ Deducite. producite. protrahite Proprie autẽ: ut inquit Fabius: deduci carmĩa dicuntur: cum scribuntur. ¶ Perpetuum continuum sic ut nulla trãsmutatio ꝓtermittat̃: alteraq; alteri concinne apteq; cõnectat̃. Id ꝙ facile a diis impetrauit poeta. ita nãq; fabulã fabulæ annectit: ut una ex alia nasci

uidetř tametsi qdam non minus insulsus q̄ temerarius quarūdam ineptiarų īterpositione ea in multis exē plaribus separare conatus sit. quæ deorų benignitate tam elegāter fuerant copulata. Id uero flagitiū: quo totum opus inquinabatur in primis curaui tollendum. ¶ Ante mare & terras. Hæc est narratio: quam a prima mundi origine poeta sic reperit. ut describat primam omnium mutationem. Nam ex Hæsiodi sñia quem potissimum hoc loco sequitur Ouidius: primum omnium fuisse chaos ait: hoc est quādam rerum omnium sine ulla forma confusionem quæ materia prima a physicis uocatur: ex qua primum elementa quattuor ac totum mundum effectum esse ait:

Ante mare & terras & quod tegit omnia cælum:
Vnus erat toto naturæ uultus in orbe:
Quem dixere chaos: rudis indigestaq; moles:
Nec quicq̄ nisi pondus iners: congestaq; eodem
Non bene iunctarum discordia semina rerum.
Nullus adhuc mundo præbebat lumina titan.
Nec noua crescendo reparabat cornua phœbe.
Nec circunfuso pendebat in aere tellus
Ponderibus librata suis, nec brachia longo

cum antea nihil foret distinctum: sed omnia ita essent cofusa ut neq̄ terra ab aere: neq; aer ab aquis: neq; aquæ ab æthere separatæ eēnt. primum itaq; describit Ouidius Chaos ipsum. deinde narrat quēadmodū in quattuor elementa ætherem aerem: aquam terram fuit cōmutatum sicq; discretum. ut æther summum locum propter leuitatem apprehenderit. proximum aer. aq̄ tertium. in infimum terra ppter grauitatē detrusa fuerit. ¶ Et quod tegit omnia cælum. hoc est ante mundi constitutionem. Nam mundus ut inquit Plinius alio nomine cælum dicitur omnia continens extra quod nihil prorsus esse potest. Sed cælum proprie est extrema circūferentia in qua diuinum omne fixum ac locatum est. Cælum autem dictum est: ut & Varro & Plinius scribunt: quod uariis sideribus sit cælatum: De mundi autem origine uariæ sunt priscorum opiniones. Sed Ouidius ut dixi. Hæsiodum sequitur: qui in Theogonia chaos describit: ex eoq; omnia fluxisse asserit. Quam quidem opinionem secutus est etiam Euripides Anaxagoræ physici discipulus: ut scribit Diodorus. In Menalippo namq; tragœdia: Cælum & terram olim mista fuisse ait: ex hisq; separatis singula esse generata arbores uolucres. feras ac mortalium omne genus. ¶ Vnus uultus. aspectus unus nulla penitus uarietate distinctus. ¶ Naturæ. parentis & auctoris omnium rerum. Natura n. uis est quædam qua omnia nascuntur: quam Seneca nihil aliud esse quam deum sentit. Natura etiam rei cuiusq; proprietas dicitur ut cum dicimus diuersas esse animalium lapillorum ue naturas. Pro ingenio quoq; accipitur: natura ut cum rhetores aiunt Eloquentiam tribus constare natura. arte. exercitatione. ¶ Quem dixere chaos. Si esset soluta oratio quod etiā eleganter diceretur. quale est illud Salustianum Est locus in carcere. quod tullianum appellatur. ¶ Chaos autem a παρὰ τοῦ χαίνειν hoc est ab hiando uenit. Vt scribit Sex. Pompeius qui ex sententia Hæsiodi ait. chaos esse confusam quandam ab initio unitatem hiantem patentemq; in profundum ex eo quod greci χαίνειν nos hiare dicimus. Vnde Ianus detracta aspiratione fuit nominatus: eo quod fuerit omnium primus: cui primo supplicabant ueluti parenti a quo rerum omnium factum putabant initium: Est autem fere indeclinabile Chaos. tametsi a nominatiuo græco chaus interdum fiat nominatiuus latinus: ut notat Priscianus. Vnde Ouidius in. xiiii libro ait. Et noctem noctisq; deos herebonq; chaoq; Conuocat. A chao uero omnium rerum principio inchoare deriuari uidetur. ¶ Rudis indigestaq; moles. hoc est: impolita indistinctaq; magnitudo & massa. ¶ Nisi pondus iners. pigrum & immobile omniq; arte carens. Congestaq; eodem. hoc est. semina & primordia rerum male coniunctarum inter se dissidentia in eundem locum conducta & congregata. ¶ Semina uero omnium rerum sunt quattuor elementa: quæ ut lucretius ait & materiem & genitalia corpora & rerum semina & corpora prima appellare solemus. ¶ Nullus adhuc mondo. Quale esset illud primum chaos. apertius iis declarat: quibus mundus postea fuit destinctus. Nam neque sol inquit ullus erat. qui lumen funderet neque ulla luna: quæ modo cresceret modo decresceret. nulla terra. nullum mare. nullus aer uidebatur. Sed omnia unum chaos erant. ¶ Nullus Titan. nullus sol. Nam Diodorus scribit. Cælum ex pluribus uxoribus suscepisse filios quinque & quadraginta. ex quibus decem & septem ex Titea ortos proprio nomine singulos. Communi autem omnes a matre appellasse Titanas. Sol autem & luna ut Hesiodus ait: Hyperionis Titanis & Rheæ filii fuerunt. Vt uero sol & Titan & Titanus uocatur sic Luna Titanis appellatur. ¶ Noua phoebe: Noua Luna. Singulis enim quibusque mensibus Luna renouari uidetur. Vt autem phoebus pro sole. ita phoebe pro luna ponitur. Quod sit pura & nitida. Nam φοῖβος purus interpretatur. ¶ Reparabat. renouabat. instaurabat. Cornua uero lunæ ascribuntur ex aspectu. Illa namq; habere uidetur primis diebus quibus a coitu solis digressa conspicitur. propter qd ab ægyptiis lunæ. quam isidem uocant: bos sacrificatur. ¶ Nec circūfuso pendebat in aere tellus: hoc est. nec terra suis ac propriis ponderibus sustentata in aere suspensa erat: quemadmodum nunc esse uidetř. Nam terra idcirco mundi centrum esse dicitur: quia in medio elementorum omnium est sita. Sola aūt elementorū imobilis pmansit. ¶ Circūfuso in aere. Perite. Nā terra undiq; aere hre physici demōstrant. Aer aūt παρὰ τὸ ἄειν. hoc est a spirādo deducitř. Nā illius motus uētos generat. ¶ Ponderibus librata suis. hoc ē sua grauitate sustētata sic ut nulla ex pte sursum uersus trudi possit. sed in īmo sp sidat. ¶ Nec brachia lōgo. h̄ ē. nec ullus Ocean⁹ mediterrānea maria effecerat: q̄ oceāi brachia eē uidētř. ¶ Porrexerat: Extēder, a

Chaos in quattuor elementa

Matgine terrarum portexerat amphitrite.
Quaq; erat & tellus. illic & pontus & aer.
Sic erat instabilis tellus: innabilis unda.
Lucis egens aer. nulli sua forma manebat.
Obstabatq; aliis aliud. quia corpore in uno
Frigida pugnabant calidis: humentia siccis:
Mollia cū duris: sine pōdere habentia pōdus.
Hanc deus & melior litem natura diremit:
Nam cælo: terras: & terris abscidit undas:
Et liquidum spisso secreuit ab aere cælum.
Quę postq̄ euoluit: cæcoq; exemit aceruo:
Dissociata locis concordi pace ligauit.
Ignea conuexi uis & sine pondere cæli
Emicuit: summaq; locum sibi legit in arce:
Proximus est aer illi leuitate: locoq;.
Densior his tellus, elementaq; grandia traxit:

¶ Longo margine. longa extremitate terrarū. Nam Margo uniuscuiusq; rei dr̄ extremitas. Est aūt icerti generis nomen. ¶ Amphitrite Sic est legendū: non amphitrites. ut quidam asserentes pro Neptuno po ni Nam amphitrite oceani fuisse filia ab Hesiodo dr̄: quæ cum perpetuam uouisset uirginitatem. Neptu num qui ipsius maritus esse cupiebat aspernata ad Atlantem confugit Missus aūt delphin qui postea in cælū translatus est. ut scribit Hyginus ei Neptuni nuptias persuasit. Claudianus de ꝓserpinæ raptu. Etiā Nereia glauco Neptunum gremio complectitur amphitrite. Ponitur autem pro oceano uniuersam terrā circūeunte. Dicitur aūt ut ait Orion gramaticus ἀπὸ τοῦ τρεῖν. hoc est a terrendo. qd mare na uigantes ἀμφοτέρωθεν & ab utroq; latere ter reat. ¶ Sic erat instabilis tellus. Mobilis signifi cat āt nulli elemētorū in illo chao ꝓpriam fuis se naturam. ¶ Nulli sua forma manebat. hoc ē nullum elementorū propriam habebat figuram atq; naturam. ¶ Obstabatq; aliis aliud. hoc est inter se elemēta pugnabant quia cōtrariæ quali tates in eodem erant subiecto. quod nunc fieri n̄ pōt ut in eodem contraria simul existant. Neq; enim idem simul calidum & frigidum aut molle & durū aut graue & leue esse pot. ¶ Hanc de9 Narrat quemadmodum chaos illud qd hactenus descripsit in quattuor elementa adeo fuit trans mutatum. itaq; distinctum ut æther omnium leuissi mus supremum occupauerit locum: proximus aeri cesserit. Aqua & terra pp grauitatem i imo resederint. Deus aūt ex stoicorū in te ut eorum in terpetatione utar qui Diogenem Laertiū uer terunt: est animal imortale rationale perfectum siue intellectuale. beatum. a malo omni remotis tissimū prouidentia sua mundum & quæ sunt in mundo disponens omnia non tamen inesse illi humanæ formæ lineamenta aiūt cæterum esse quidem opificem imensi huius operis sicuti & patrem om nium. Apuleius quoq; de deo uetus inquit opinio est: quæ in cogitatione oīum hominū penitus insedit: deum originis non habere auctorem. deumq; esse salutem & perseuerantiam earum quas effecerit rerū. Neq; ulla res est tam præstantibus uiribus. quæ uiduata dei auxilio: sui natura contenta sit. Hanc opinio nem uates secuti. profiteri ausi sunt omnia Iouis esse plena. Cicero etiam in consolatione ut scribit Lactan tius: deum hoc modo definit. Nec uero deus ipse qui intelligitur a nobis alio modo intelligi potest: nisi mens soluta quædā libera & segregata ab omni concretione mortali omnia sentiens & omnia mouens. ¶ Et melior natura. Meliorem naturam deum uocat. qui mens & causa a Platone appellatur. Nam Pla to quoq; ut Diogenes Laertius ait. duo rerū principia posuit Deum & materiam quam informem & infini tā esse ait. Eamq; in quattuor elementa ignem: aerem: aquam: terram a deo siue mente fuisse conuersam asserit. Hoc idē & Stoici senserunt: qui unum esse deū aiunt: ipsumq; ut Seneca scribit & naturam & men tem & fatū & Iouem multisq; aliis nominibus appellatum ex informi materia primū quattuor elementa genuisse. Nihil aūt aliud est natura ut idem Seneca ait: q̄ deus & diuina quædam ratio toti mundo & par tibus eius inserta. ¶ Diremit: dissoluit. Proprie aūt dirimi dicunē lites & prælia. cū dissoluunē atq; tollū tur. Alludere aūt ad id uidet Naso qd empedocles ait ex illa rerum confusione primū omniū litem extitisse mox amicitiam atq; concordiam: qua oīa fuere copulata. ¶ Ab aere spisso. Crasso ī quo & nubes gene rant & pluuiæ. ¶ Liqdum aūt cælum pro æthere posuit. Nam Aether & purissimus est & ab oī perturba tione alienus. ¶ Liqdum. Purū. Clarū. limpidum. ab omni corruptione remotum. ¶ Secreuit. separauit atq; distinxit. ¶ Quę postq̄ euoluit. Posteaq̄ inquit deus quattuor elementa explicuit: ac ex illo aceruo: qd chaos dicitū: eduxit q̄uis locis disiūcta forent: quadam tn̄ cōcordia ea copulauit. Nam ut aiunt phisici: elementa primis quattuor qlitatibus partī inter se cōueniūt ptim a se inuicē dissident. Ignis enim cū sit ca lidus & siccus aeri qdem caliditate copulat. ab eodem uero siccitate qua terræ similis est separat. Aer cū hūidus sit & calidus humiditate aquæ rn̄det caliditate repugnat. Nam aqua humida est & frigida. Et fri giditate qdem sibi terram conciliat humiditate uero candē ab se alienat. Nam terra frigida est & sicca. ita hac pace tam cōcordi elementa inter se uidenē fuisse copulata. ¶ Ignea uis. periphrasis est ætheris atq; ignis q supremum pp leuitatē sibi locū uendicauit. ¶ Sūma arce. excelsa & alta. Nāq; arces in emīetioni bus urbiū locis exædificari solēt. ¶ Legit. elegit. ¶ Proximus ē aer illi. Aer īgt & leuitate & loco ꝓxime ad ignē æthereq; accedit. Nā aer si terræ aquæue cōparet leuis est. Si ætheri grauis. ¶ Densior his tel lus hoc ē. crassior & grauior. ¶ Elēmataq; grādia traxit hoc est ptes magnas & grauiores ex illo aceruo secum traxit. Proprie autem illo uerbo traxit usus est poeta. Nam ui quidam naturali omnia grauia & ponderosa deorsum trahuntur. Elementa uero pro partibus posuit. Nam elementum est: ex quo pr

mo prodeunt quæ fiunt & in qđ extremum resoluuntur. ¶ Et pressa est grauitate sui. hoc est. ob suã grauitatem ab infimũ locũ descendit Omne.n.graue natura dehorsum tendit. Videt̃ aũt quibusdam: Ouidius tertium ab igne locũ terræ assignare: cum in ultimum detrusam fuisse pp grauitatem imobilitatẽq; cõstet. Sed Ouidi⁹ scite recteq; loquit̃. Nõ enĩ infima loca. sed ultima terrarum ab aquis occupata fuisse ait: neq; uulgi opinionẽ hoc loco sequit̃ ut quidam aiunt qui aquam ultimum elemẽtum esse putãt: quia totam inundari terrã ab aqua non uident Sed aqua idcirco ab inundatione totius terræ arcet̃: ut terreis aĩalibus in primisq; homini loca non desint. Quod si hoc non fuisset: aqua nõ minus q̃ aer undiq; totam terram complecteret̃. Id qđ innuit Ouidius cũ inquit. ¶ Solidũq; coercuit orbem. hoc est. continuit solidum & durum terræ orbem. Coercet̃ enim eam non posset: nisi undiq; ipsam cõplecteret̃. Mediam nanq; oĩum elementorum terram esse phisici in primisq; Stoici affirmãt. Vnde & mũdi centrum esse perhibetur. ¶ Sic ubi dispositam. Hoc loco & quattuor describit elementa: & ea quibus unum quodq; ipsorum est instructum. ¶ Quisquis fuit. Innuit se ignorare quisnam deoꝝ ille fuerit: q quattuor elemẽta distinxit. ¶ Secuit: sepauit ac diuisit. ¶ In mẽbra redegit. In partes diduxit. ¶ Principio terrã. Posteaq̃ inqt Chaos ĩ quattuor elementa distinxit: effecit ut undiq; terra foret rotũda: uariisq; rebus instrueret̃. ¶ Ne non æqualis. hoc ẽ: ut æq̃lis undique esset. Duæ.n. negatiões affirmationem cõstituunt. ¶ Glomerauit. effecit ĩ similitudinem magni globi & pilæ: quæ ex omni parte sibi est æqualis. Glomerare cum ẽ glomũ globũque qui undique rotũdus est efficere. Aglomo aũt ac potius glomero. Nam utroque modo declinat̃: ut ait Priscianus: glomero uerbum deriuat̃. ¶ Tum freta diffudit. hoc est. maria med terranea ĩmisit. Nam freta proprie dicunt̃ maria angusta inter duas terras existẽtia: a feruendo deducta: quos græci prothmos uocant. ¶ Tumescere. Infiari. in tempestatẽ erigi. Rapidis uentis. Rapacibus. Omnia secum rapiẽtibus. ¶ Iussit: Voluit. ut Terẽtius. Iubeo cremetem saluere. Iubere aũt ꝓprie est imperare. ¶ Ambitæ terræ. Vndique a mari circũdate. Littora ãt ꝓprie maris dicunt̃. Nã littus est: ut celsus definit quousque maximus fluctus a mari peruenit. adque. M. Tullium ait primũ cõstituisse: cũ arbiter electus foret. ¶ Stagna ĩmensa. Maximas paludes. ¶ Cinxit. circũdedit. ¶ Obliquis ripis. Nõ rectis Ripæ ãt ꝓprie sunt fluminũ. Vnde ripariæ hirundines dictæ q̃ in fluuiorũ ripis nidos faciunt. ¶ Flumina decliuia. ꝓna ac deorsum labentia. ¶ Que diuersa locis. Fluminũ naturam describit. Nam quædã ab ipsa sorbentur terra: quædã in mare deferunt̃. ¶ Cãpoq; recepta. Campus est terræ planicies: sed hoc loco pro æquore ponit̃. ¶ Pro ripis littora pulsant. Percutiũt ac ut uerbo utar Plauĩo lãcinãt. Elegãter ãt littora a ripis distinxit. Littora nãque maris. fluminũ ripæ dicunt̃. ¶ Iussit & extendi cãpos hoc est. terræ planicies dilatari. ¶ Subsidere ualles. in ima descendere. Vallis aũt ea oblõga cõcauitas dicit̃: q̃ ẽ itet duos montes uicinos. Vnde uallicula diminutiuum deriuat̃. ¶ Frõde tegi siluas. hoc ẽ arbores in siluis nasci. ẽ enĩ Synegdoche. Nam & a parte totum intelligimus: & singularẽ numeꝝ p plurali accipimus. Hanc uero figuram ẽt in soluta oratiõe frequenter usurpamus. ¶ Tegi: cooperiri. Lapidosos surgere mõtes. hoc est mõtes saxosos in altum tolli. Mons enim nihil est aliud q̃ terræ tumor: Vnde etiam mõtes tumuli dicunt̃ Iussit aũt uerbum est subaudiendum. ¶ Vtque duæ dextra cælũ. Quinq; Zonis & circulis cælum secat̃ in quinq; partes: quibus distinguitur etiam terra. Earũ duæ ultimæ frigore rigẽt mediam sol urit: reliquæ inter frigus & calorem ita sunt temperatæ: ut in iis demum animãtes habitare possint q̃q̃ illaꝝ altera: in qua esse dicũtur antipodes: nobis penitus ignoretur. ¶ Parte dextra: Quæ ad articũ uergit polũ partẽ dextrã uocat poeta: ut sinistrã ad antarcticũ. ¶ Zonæ. Cĩgula circuli. Zõa uero apđ græcos significat & partem corporis q̃ cingit̃ & cingulũ ipsum: ut thorax & pectus dicitur & ipsius pectoris tegmentũ. ¶ Quinta est ardentior illis. Quintam poeta mediam uocat: quam idcirco ardẽtiorẽ ẽẽ ait qđ p eam sol decurrit. ¶ Onus inclusum Periphrasis est terræ. Nam terra quæ est põderosa quinq; zõis cõtinet̃ atq; distinguitur. ¶ Plagæ. Regiones. Qua in significatiõe corripitur prima syllaba: q̃ producit̃ cũ uulnera significantur. ¶ Aestu. Feruore ac nimio calore. ¶ Totidẽ inter utranque locauit. hoc ẽ duas tẽperatas inter extremas & mediam collocauit: q̃ idcirco sunt temperatæ: quia & frigore participãt & calore

Terræ descriptio

Zonæ quinque

Et pressa est grauitate sui. circũfluus humor
Vltima possedit: solidumq; coercuit orbem.
Sic ubi dispositam: quisquis fuit ille deorum
Congeriem secuit sectamq; in membra redegit:
Principio terram: ne non æqualis ab omni
Parte foret: magni speciem glomerauit in orbis.
Tum freta diffudit: rapidisq; tumescere uentis
Iussit: & ambitæ circundare littora terræ.
Addidit & fontes: & stagna immensa: lacusq;:
Fluminaq; obliquis cinxit decliuia ripis:
Quæ diuersa locis partim sorbentur ab ipsa:
In mare perueniunt partim: campoq; recepta
Liberioris aquæ pro ripis littora pulsant.
Iussit & extendi campos: subsidere ualles:
Fronde tegi siluas: lapidosos surgere montes.
Vtq; duæ dextra cælum: totidemq; sinistra
Parte secant zonæ: quinta est ardentior illis:
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura dei: totidemq; plagæ tellure premuntur.
Quarum quæ media est: non est babirabilis æstu
Nix tegit alra duas: totidẽ inter utranq; locauit:
Temperiemq; dedit mixta cum frigore flãma.

¶ Imminet his aer. Nunc aerem ita describit: ut oīa quæ in eo sunt: cōmemoret. ¶ Tanto est onerosior. ponderosior grauior. ¶ Illic & nebulas. In illo inquit aere & nebulæ cōsistunt & nubes. Elegāter autem inter nebulas & nubes differētiā signauit poeta. Nebulæ enim dicunt̄ uapores densi haud longe a terris a q̄sue recedentes. Nubes aūt uapor est humidus in sublime egressus: cuius densitate sol obūbrat̄. ¶ Et cū fulminibus. Fulmina quoque inq̄t & uenti frigora adducētes in aere generātur. Fulmen autem ignis est ex cōcursu uentorum elisus in terrāque delatus. Fulminū uero multa sunt genera de quibus copiose Plinius scribit. Ventus autem ē impetus aeris in unam partem fluentis. Venti uero principales sunt quattuor: quos eleganter Ouidius describit. Omnis sane uentus frigidus est natura: quāuis auster q̄ per torridam zonam transit: calidus esse uideatur. ¶ Motura. commotura ac terrefactura. ¶ Vix nunc obsistitur illis. hoc est cum difficultate resistitur uiolentiæ uentorum: quāuis unicuique eorū ꝓpria loca fuerint assignata. Q d̄ si totus aer illis fuisset permissus: de rebus humanis actum foret. ¶ Sua flamina. suos spiritus. ¶ Diuerso tractu. diuersis regionibus. Nam eurus ab oriente. zephyrus ab occidente. Auster a meridie. Boreas a septentrione flare dicuntur. ¶ Quin lanient mūdū. dissipent ac dilacerēt. ¶ Tanta est discordia fratrum. Pulchra acclamatio: quali Virgilius quoque utit̄. Tantæ molis erat romanam condere gentem. Venti autē idcirco fratres dicuntur: quod auroræ & Astræi gigantis filii fuisse finguntur. ¶ Eurus ad auroram. Quemadmodum singuli e principalibus uentis singulas mundi partes sint sortiti: perspicue eleganterque describit poeta. Notū est autem mundū in quatuor partes distingui in oriētem: occidentem: meridiem: & septentrionem. Eurus aūt ἀπὸ τῆς ἠῶ ῥέω q̄d ab oriente flat nominatur: qui latine dicitur uulturnus a continenti uulturis uolatu: cui similis esse uidetur.

Aeris descriptio

Quattuor uentorum regiones

Aetheris descriptio

Imminet his aer: qui quanto est pondere terræ:
Pondere aquæ leuior: tanto est onerosior igne.
Illic & nebulas: illic consistere nubes
Iussit: & humanas motura tonitrua mentes:
Et cum fulminibus facientes frigora uentos.
His quoq; nō passim mundi fabricator habēdū
Aera permisit. uix nunc obsistitur illis:
Cum sua quisq; regat diuerso flamina tractu:
Quin lanient mundū: tāta est discordia fratrū.
Eurus ad auroram nabatæaq; regna recessit:
Persidaq;: & radiis iuga subdita matutinis.
Vesper & occiduo quæ littora sole tepescunt:
Proxima sunt zephiro: scythiā septemq; triones
Horrifer inuasit boreas. contraria tellus
Nubibus assiduis pluuioq; madescit ab austro.
Hæc super imposuit liquidū & grauitate carentē
Aethera: nec quicq̄ terrenæ fecis habentem.
Vix ita limitibus discreuerat omnia certis:
Cum quæ pressa diu massa latuere sub ipsa.

¶ Nabatæa regna. oriētalia: Nebath enim Ismaelis filius: ut Iosephus in antiquitatibus iudæorū scribit: Vna cum undecim fratribus suis omnem terram ab Euphrate ad mare rubrum usq; positam tenuit: Nabatæamq; prouinciā nominauit. Vnde Nabatæa regna fuere appellata. ¶ Persidaq;. Persis quæ & persia dicit̄ regio est Indiæ finitima. Variis autem modis orientē: unde flat Eurus describit. ¶ Iuga subdita. Montes subiectos. Radiis matutinis. Radiis solis exoriētis. Matutam enī eādē eē cū aurora quæ antecedit solem perhibēt. Vnde matutinus declinatur. ¶ Vesper & occiduo Euro contrarius Zephyrus: quem fauonium q̄ fatis omnibus faueat: latini appellant: ab occidente flat. ¶ Proxima sunt zephyro. Zephyrus uentus est occidentalis ἀπὸ τοῦ ζωὴν φέρειν. hoc est a ferenda fatis oībus uita. ¶ Scythiam septemq; triones. Boreas uentus est frigidissimus flans a septētrione: q̄ latina ab īpetuoso aquilæ uolatu Aquilo nominat̄. Boreas aūt dictus est ut scribit orion a strepitu quē efficit uel ut alii uolūt ἀπὸ τῆς βορᾶς hoc ē a nutrimēto: q̄ corpora maxīe nutriat & sana faciat. Scythia aūt regio est ad septentrionē sita a Scytha rege denominata. ¶ Septemq; triones: Prisca lingua triones boues dicebant̄ aratorii. Septē aūt stellæ ita in ea parte cæli sunt collocatæ: ut plaustrum cū bobus effingere uideantur: quæ & septentriones uocantur: & illi regioni septentrioni nomen imposuerunt. Non est autē hoc loco temesis. ut quidam putant: qui eam temesin imperite uocāt. cum bisyllaba dictio sit. non trisyllaba. Sunt enim duæ dictiones: quæ iunctæ quidem septētrionis nomen efficiūt. ¶ Horrifer. horrorē ac frigus. ferens. ¶ Contraria. tellus hoc est meridionalis plaga septentioni contraria. ¶ Pluuio austro. Auster uētus est calidus & pluuiosus a meridie flās: qui græce dicitur notus ἀπὸ τῆς νοτίδος. hoc ē. ab hūiditate. Qui plura de uentis uidere cupit: legat & Vitruuiū & Pliniū. &. A. gelium & Senecā de quæstiōibus naturalibus. Illi namq; plures uentos constituunt. Cæterum Ouidius Homerum Virgiliumq; est secut⁹: q̄ singulis cæli regionibus singulos attribuerūt uentos. ¶ Hæc super imposuit. Aeri īquit: ī quo uēti regnāt super impositus est æther. qui & grauitate & omni perturbatione caret. Vnde Lucanus. Pacē sūma tenēt ¶ Liquidum æthera. purum ab omniq; fece & perturbatione remotū. Aether autē qui ἀπὸ τοῦ αἴθειν ut quidā putāt hoc est ab urendo. Vt uero scribit Aristoteles ἀπὸ τοῦ ἀεὶ & θέειν hoc ē a sēper currēdo d̄riuat̄ Idem esse cum cælo a Cicerone perhibēt: in quo igneæ formæ cursus determinatos efficiūt. ¶ Vix ita limitibus. Cum primum inquit elementa sic fuere distincta: ut superius est descriptum: stellæ q̄ antea latuerāt: totum cælum illustrare cœperunt. ¶ Discreuerat distinxerat. Vñ discreti hoīes a uulgo appellari cœperunt: qui res diligenter discernere sciunt. Deus autem siue melior natura subaudiatur. ¶ Limitib⁹ certis. hoc est. terminis fixis ac īmutabilib⁹. Sub ipsa massa: sub ipso aceruo: q̄ chaos prisci uocarūt. ¶ Pressa

Sidera. compressa ac coercita ne splendorem suum emittere possent. Sidus autem latinum est nomen: neque y græco scribendum ut q̃dam putant. Est uero sidus id ꝙ græci αστρον uocãt hoc est signum ex multis stellis compositum. Stellæ enim sunt singulares ac solæ neque cũ aliis mistæ quæ αστερεσ a græcis appellant͂ ut sunt planetæ. Sidera uero ex pluribus constant stellis: ut Aries. Taurus. Corona: ut Macrobi⁹ in somniũ Scipionis scribit. ¶ Neu regio. Animalibus ita mundi partes fuerũt exornatæ: ut dii & astra cælũ tenerẽt. pisces maria sortirent͂. Feræ terras occuparent. Volucribus aer sit assignat⁹. ¶ Neu: p & ne.

Sidera cœperunt toto fulgescere cælo.
Neu regio foret ulla suis animalibus orba:
Astra tenent cæleste solum: formæq; deorum.
Cesserunt nitidis habitandæ piscibus undæ.
Terra feras cepit: uolucres agitabilis aer.
Sanctius his animal mentisq; capacius altæ
Deerat adhuc: & q̃d dominari in cætera posset.
Natus homo est. siue hunc diuino semine fecit
Ille opifex rerum mundi melioris origo:
Siue recens tellus seductaq; nuper ab alto
Aethere cognati retinebat semina cæli:
Quam satus Iapeto mixtam fluuialibus undis
Finxit in effigiem moderantum cuncta deorũ.
Pronaq; cum spectent animalia cætera terram:
Os homini sublime dedit: cælumq; uidere
Iussit: & erectos ad sidera tollere uultus.
Sic modo q̃ fuerat rudis & sine imagine tellus:
Induit ignotas hominum conuersa figuras.
Aurea prima sata est ætas: quæ uindice nullo

¶ Orba. priuata. ¶ Suis animalibus: propriis ac ipsi cõuenientibus. ¶ Astra tenent cæleste solum. Eorum sequitur opinionem qui aiunt sidera & deos esse animalia. pp ꝙ in definitiõe hominis mortale apponitur ut a stellis & diis que sunt mortalia distinguatur. Est enim homo animal rationale mortale: Solum autem est quicquid rem aliquã sustinet: ut nauium pisciumque mare dicit͂ esse solum. hominũ uero terra. auium aer. siderũ ac deorũ cælum. Vnde et natale solũ patriã dicimus. & exulẽ qui ex patria sit expulsus quasi extra solum sit eiectus. ¶ Cesserunt. ppne dixit. hoc est in diuisione optigerũt. Cedere nãq; interdũ significat in ius alicuius uenire. ut hoc mihi cedit. id est in ius meũ transit. Alias cedere est abire. & locũ dare. ¶ Nitidis piscibus. Splendidis ob assiduã lotionem. ¶ Terra feras cepit. id est. Terra aĩalia bruta accepit. Feræ enim quãuis proprie pro iis animalibus quæ feritatem habent accipiantur ut sunt pardi. leones. ursi: a poetis tamen frequẽter pro omnibus brutis ponuntur. Feræ autem dictæ sunt quod toto corpor͂ ferant͂. ¶ Volucres. aues a uolando dictæ. Volucris interdũ est adiectiuũ & alatũ significat ac uelox. ¶ Agitabilis aer. mobilis qui facile huc atque illuc impellitur. ¶ Sanctius his animal. Vltimus animaliũ homo ex terræ limo ad imaginem & similitudinẽ dei fuit creatus siue a deo totius mundi opifice: quod uerum esse constat. siue a Prometheo Iapeti filio quod poetæ finxerunt. ¶ Sanctius his animal. Feris piscibus. & auibus. non diis hominem sanctiorem perfectioremq; accipiamus. ¶ Altæ mentis. pfundæ memoriæ magnique ingenii. ¶ Et quod dominari in cætera posset. Quod in reliqua impium haberet. omnia enim potestati hominis deus subiecit. ¶ Ille opifex rerum Periphrasis est dei Nam deus rerum omnium est auctor. ¶ Seducta. separata. ¶ Cognati cæli. simul nati. Nam terra una cum cælo ax illo aceruo: quod chaos uocarunt: orta esse perhibetur. Quam satus Iapeto hoc est. Prometheus Iapeti filius. Qui si fuerunt homines: falsum est hominem primum a Prometheo ex terra cum aqua cõmixta fuisse formatũ: Sed cum fabula sit: minime mirãdum est: si longe a ueritate abest. ¶ Finxit. formauit. ¶ In effigiem. In similitudinem & imaginem. ¶ Moderantum. regentium & gubernãtium. ¶ Pronaq; cum spectent. Colligit hõinem ad imaginẽ & similitudinem dei fuisse creatum: Cum enim alia animalia curua sint in terram homo solus ore sublimi ad cælumq; erecto præditus est: ut deum ad cuius effigiem creatus est: assidue cõtemplet͂ & cælum unde originem traxit intueatur. Videtur autem poeta ex secũdo Ciceronis de natura deorũ uolumine hæc sumpsisse. Ita nãq; illic est scriptũ. Ad hanc prouidentiam naturæ tam diligentem tamq; solertẽ. q̃ adiungi multa possunt: ex quibus intelligat͂: quantæ res hominibus a diis q̃q; eximiæ tributæ sint qui primũ eos humo excitatos celsos & rectos constituit: ut deorũ cognitionẽ cælũ intuẽtes capere possẽt. Sũt enĩ ex terra homines nõ ut incole & habitatores: sed quasi spectatores sperarũ rerum atq; celestiũ: q̃rũ spectaculũ ad nullum aliud genus animantium pertinet. ¶ Cæluque uidere iussit. Sic Cicero in legibus. Cum cætera animantia abiecisset ad pastum solum hominẽ erexit ad cæli cognitionẽ. Sic mõ Hoc inquit modo terra & ex illa rerum congerie fuit educta: & homines antea sibi ignotos accepit. ex quorũ uariis moribus quattuor distinctæ sunt ætates. quæ a metallorum nominibus fuerunt appellatæ. ¶ Sic modo. nuper. pauloante. ¶ Sine imagine. sine forma & facie. ¶ Induit. accepit. ¶ Conuersa. In figuram eam q̃ habet cõmutata. ¶ Aurea prima sata est ætas. Ex uariis hominum moribus quattuor ætates effectæ uident͂: quibus pro morum qualitate a mettallis nomina imposita fuere. Prima nãque aurea fuit appellata: ꝙ optimis moribus illo tempore quo saturnus regnauit homines floruerint. Secunda argentea: quod quo tempore cœpit regnare Iupiter: in uitia homines inclinare cœperunt. Tertia ærea: quam bella occuparunt. Quarta ferrea quod in ea a nullo crudelitatis genere se homines abstinere constat. ¶ Sata. seminata ac ex moribus hominum effecta. Quæ uindice nullo. hoc est punitore & castigatore.

sidera

Homis origo

aurea ætas

¶ Rectūque.honestū ac uirtutes.¶ Nec uerba minantia.Periphrasis est legum atq; edictoꝝ: quæ in æs incisa ut ab omnibus legi possent:publicis parietib⁹ affigebanť.¶ Nec supplex turba.Nam aureæ ætatis tpe nullus erat iu dex:cum oēs essent pares ac spōte recte agerēt Primū aūt capitis iudicium in areopago actū fuisse Plinius in septi mo naturalis historiæ narrat.¶ Ora.Faciē.& uultum.¶ Tuti.Securi.& ab oī iniuria remoti.¶ Nondū cæsa suis. Tunc inqt nemo ad nauigandū naues fabricatus est.Vnusquisq; enim suis locis cōtentus erat.Primus uero Dana us ex aegypto in græciam aduectus esse naui scribitur.Ante enī ratibus nauigabať in rubro mari ab erythra rege

Sponte sua:sine lege fidem rectumq; colebat.
Pœna metusq; aberaot:nec uerba minantia fixo
Aere ligabantur:nec supplex turba timebat
Iudicis ora sui:sed erant sine iudice tuti.
Nondum cæsa suis peregrinum ut uiseret orbē:
Montibus in liquidas pinus descenderat undas.
Nullaq; mortales præter sua littora norant.
Nondum præcipites cingebant oppida fossæ.
Non tuba directi:non æris cornua flexi:
Non galeæ:non ensis erat.sine militis usu
Mollia securæ peragebant otia gentes.
Ipsa quoq; immunis rastroq; intacta:nec ullis
Saucia uometibus per se dabat omnia tellus.
Contentiq; cibis nullo cogente creatis
Arbuteos fœtus:montanaq; fraga legebant:
Cornaq;:& in duris hærentia mora rubetis:
Et quæ decidetant patula iouis arbore glandes.
Ver erat æternum:placidiq; tepentibus auris
Mulcebant zephiri natos sine semine flores.
Mox etiam fruges tellus inarata ferebat.
Nec renouatus ager grauidis canebat aristis.

inuētis.Reperiunť tū q Mysios & Troianos priores illas excogitasse in Hellesponto putent:cū trāsirent aduersus Thracas.¶ Peregrinum orbem.hoc est alienas terras. Totum enim p pte p synegdochē positum ē. Nam orbis pro tota ponitur terra. Vnde ēt orbem terrarum dicere solemus.Peregrina aūt terra diciť in qua quis pagrat:qui in ea non sit natus.Peregrinus namq; dicť:qui aliena lo ca peragrat.¶ Viseret.Ad uidendum iret.¶ Pinus. Arbor.speciem enim p genere frequēter ponūt poetæ.Est aūt pinus quæ & picea diciť:arbor mōtana ex qua naues conficiunť. ¶ Mortales.Homines.¶ Nondum præcipites.Nulla tūc inqt oppida erāt.Primi uero Aegypti oppidum Diospolin edificasse narrantur.In græcia aūt cæcrops oppidum a se cæcropiam appellauit.quæ nūc est arx athenis.Aliqui argos a phoroneo rege ante conditū uolunt.Quidam & sicyonem.Oppidum aūt ab ope danda appellatū eē scribit Pompeius.ꝗ in belli periculis oppidanis opē ferat.¶ Præcipites.altæ.Vnde se quis præcipitem dare pōt.¶ Non tuba direct.Nulla tunc inquit bellica instrā ī usu erant.Nam tubas:buccinas & cornua ut Vegetius scribit:in exercitu habebant Romani:Tuba uero quæ directa est uocať.Buccina quæ in semetipsam æreo circulo flectiť.cornu ꝗ ex uris agrestib⁹ argēto nexum temperatū arte & spiritu canētis flatu sonitum emittit.¶ Tubæ āt æreæ inuctor oīum prim⁹ Piseus Tyrrhenus fuisse a Plinio scribiť.¶ Nō æris cornua flexi.periphrasis ē litui Nā lituus tuba ē īflexa & uirga q̄ augures tēplū designabāt.¶ Nō galeæ:nō ensis erat.galea tegmē ē capitis ferreū Galeā uero gladiū q & ensis dr̄ & hastā lacedæmonii inuenisse traduť.¶ Sine militis usu.Sine militis opa.hoc ē sine bello & ꝑliis.Primi āt afri ꝑliū cōtra ægyptios fecere fustib⁹.quos phalāgas uocāt. Miles āt dict⁹ ē a mille ut Europi⁹.scri.qđ cū Romul⁹ initio mille ex ppl'ō delectos armasset a nūero milites appellauit. Vel qđ minſe mollis κα γαγ τιφφασιγ ut ait.Donat⁹.¶ Mollia otia suauia & dilicata ab effectu qđ molles mites ac delicatos hoīes reddūt. ¶ Peragebāt.exigebāt usq; ad uite finē.Ipsa quoq; immunis. Terra īqt sine ullo cultu oīa uictui aīaliū necessaria abūde suppeditabat.Immūis.aut a cultura.ut dicim⁹ aliquē ab officiis ciuilib⁹ īmunē.aut sine ullo seminū mūere.Semīa.n.q̄ terre cōmittūtur:munera ī ipsā collata uidenť.¶ Rastro.ligone sarculo:Est.n. instrm ad excollēdā terrā accōmodatū.¶ Saucia.uulnerata.Cū enī terra ꝑscindiť aratris:maxīa tū uulnera pati uidetur. ¶ Nullo cogente.nullo colente agros.Qui enim agros colit:cogere ipsos uideť:ut fruct⁹ emittāt.¶ Arbuteos foetus.fruct⁹ arbuti·que est arbor admodū humilis poma ferens rubicūda.Paulo fragis maiora que & arbuta & unedones uocantur ab uno edendo.Sunt.n.gustu iucunda ut Plini⁹ ait. ¶ Montanaque fraga. Pente.nam in montibus fraga rubicunda ex herbulis colligunť. Virgili⁹:& humi nascentia fraga.¶ Cornaque.Poma sunt rubicunda:quæ & ꝑpter nucleorū duriciē lapidosa a Virgilio dicūtur Lapidosaque corna.¶ Mora Poma que iu rubis nascētia sunt nigra:unde & nomē Maurū nāque significat nigrū : Quæ uero in arbore nascunť ante mortem Thisbes alba fuisse dicunť.¶ In duris rubetis.asperis & spinosis.Rubetū autē dicitur locus rubis & spinis consit⁹ ut oliuetū oliuis.Rubeta uero est rana ꝑsennissimi ueneni in rubetis uiuens.Vnde & nomē accepit. ¶ Et que decederant Glandib⁹ quoque inquit que ex quercub⁹ arborib⁹ ioui dicatis cadebant:uescebantur illi homines primi. ¶ Ver erat æternū.Nullæ tūc inqt erāt mutatōes tꝑorū.sed Zephyri assidue flātes sine ullo semīe nascētes sic fouebāt flores:ut uer sp eē uideret Zephyrū aūt in cā eē ut flores nascāť auctor ē Catull⁹ & aū illū Hesiod⁹ cui⁹ uersus sic uertit.Aura parit flores tepidi fæcūda fauōis.Nā Zephyros ut dixim⁹:latine fauoni⁹ appellať.Aura aūt ē tenuissimus Vēti flat⁹ ab aere accusatiuo p congmētationē dicta.¶ Mulcebāt.leniebāt.fouebāt.ut nimio neque calore neque frigore arescerēt.Mox ēt fruges tell⁹.Fruges dicūť oēs fruct⁹ qcūque e terra nascūť. ī qb⁹ poma quoq; cōnumerātur . Vñ & arbores frugiferæ a Plinio uocanť.¶ Nec renouatus ager.Tunc minime opus erat agros renouare:cum singulis quibusque annis sine ullo cultu frumenta ferrent.Est autem noualis periphrasis Nouale enim siue noualis Vtroque enim modo dr:aruum est ꝗ alternis annis seriť ut Plinius scribit. ¶ Canebat.canescebat te canus fiebat.Nam agri frumentis maturis quodammodo canescere uidentur.¶ Grauidis aristis.Plenis granorum spicis.Aristas enim quæ sunt partes spicæ:primum arescentes,unde & nomen sumpserunt: pro ipsis spicis posu[...]

Flumina iam lactis:iam flumina nectaris ibant:
Flauaq; de uiridi stillabant ilice mella.
Postq̄ saturno tenebrosa in tartara misso
Sub ioue mundus erat:subiitq; argentea proles
Auro deterior:fuluo preciosior ære:
Iuppiter antiqui contraxit tempora ueris:
Perq; hyemes:æstusq;:& inæquales autūnos.
Et breue uer spatiis exegit quattuor annum.
Tum primum siccis aer feruoribus ustus
Canduit:& uentis glacies astricta pependit.
Tum primū subiere domos.domus antra fuerūt:
Et densi frutices:& iunctæ cortice uirgæ.
Semina tum primum longis cerealia sulcis
Obruta sunt:pressiq; iugo gemuere iuuenci.
Tertia post illam successit ænea proles

¶ Iam flumina nectaris ibant. Nectar potio deorū est suauissima. Dictū quod qui illud bibit in iuuenili ætate continetur quasi neocectar ωcpaτo νεoν κaιτo εXω quod est iuuenē contineo:& p syncopā nectar. Vnde & Hebe dea iuuentæ ipsum ministrare fertur. ¶ Flaua mella. a colore dicunt. Flauus autē color ut inquit Gellius ex uiridi albo & ruffo constat. ¶ Stillabant. guttatim cadebant. ¶ De uiridi ilice. Speciem pro genere posuit. Nam ilicē pro omni arbore accipimus. ¶ Tametsi illicem pro quercu uī potius posuisse. Nam mellis ros maxime illius arboris frondibus et ab Hesiodo insidere perhibet. Vnde Virgilius. Et duræ quercus stillabunt rosida mella. Illex autē arbor est glandifera Ioui cōsecrata. Ea uero enumerat poeta quibus primi illi hoīes uitam fœlicem uiuebant. ¶ Postquam Saturno. Aureæ ætati qua Saturnus regnauit subnectitur Argentea in qua regnauit Iuppiterque ut aurea deterior:sic est ænea melior. Primus aūt oīum Iupiter uer illud aureæ ætatis ppetuum in quattuor tpa cōmutauit: Ver. æstatē. autūnum. hyemē. tūq; primū calores atq; frigora aerem īfestare cœperūt ideoq; hoīes antra & speluncas p domibus habitare atq; agros colere coacti sūt. ¶ Postq̄ Saturno. hoc est postq̄ mortuus est Saturnus. Nam illi mitti in tartara dicunt qui moriuntur. Saturnus uero Vrani & Vestæ filius auxilio Titanum fretus cum Ioue filio Imperium orbis occupāte congressus ab illoq; Cretæ regno pulsus ad Ianum Italiæ regem confugit a quo benigne susceptus & ī partem regni admissus urbem condidit in iis locis: ubi nunc est Roma: q̄ de suo noīe Saturniam appellauit. Loca sane edita uocari Saturnia in sicilia præsertim & italia Diodorus scribit. Eo q̄ saturnus urbium arces locaq; munitiora apud oēs occupatit. saturnus aūt est appellatus: ut Cicero scribit q̄ saturetur annis Ex se enī natos ideirco comedisse fingit: quia consumit ætas temporū spacia annosq; Preteritis insaturabiliter explet. Saturno aūt Ianus qui cum eo regnauit: cū subito nō cōparuisset: saturnalia excogitauit ac primum terram oēm ditioni suæ parentem saturniam nominauit. Aram deinde illi & sacratam q̄ deo condidit que saturnalia uocauit. obseruare igit eum iussit maiestate religionis quasi uita melioris auctorē. Simulacrū eius īdicio est: cui falcē īsigne messis adiecit. Hæc & multo plura de Saturno Macrobius. Eorū aūt sequit opinionē poeta: qui aiūt saturnū a Ioue filio regno fuisse pulsum & apud inferos relegatū. ¶ Tenebrosa in tartara. Tenebrarū plena. Tartarus locus est apud inferos pfundissimus. Dictus ωαρατοσυγ τεταραχθαι: qd in ipso cōturbata & cōfusa sint omnia. Innuit autem Saturnum regem fuisse Cretæ: eoque mortuū & ad inferos detrusum. ¶ Sub Ioue mundus erat. Sub imperio Iouis: qui filius saturni & opis fuisse ac eodem partu cum Iunone editus perhibetur. A nymphis autem educatus cum adoleuisset: contra Titanas ob captos parentes bellum gessit: illosque liberauit. Patrem deinde quem uitæ suæ insidias tetendisse cōperit regno expulit ad inferosq; relegauit. ¶ Iupiter autem dictus est ut: scribit Cicero: quasi iuuans pater: quem conuersis casibus appellamus a iuuando Iouem: Apoetis pater diuum hominumque dicitur: a maioribus autem nostris optimus maximus: & quidem ante optimus id est beneficentissimus quam maximus quia maius est certeq; gratius prodesse hoībus: q̄ opes magnas habere. Est autem ordo. Iupiter contraxit tempora antiqui ueris postquam sub Ioue mundus erat saturno misso in tartara tenebrosa. ¶ Coartaxit: abbreuiauit. ¶ Antiqui ueris illius perpetui quo aurea ætas est gauisa. ¶ Perque hyemes. Anni quattuor enumerat partes. Ver æstatem autumnum: hyemem Hyems est: ut Stoici definiunt: aer super terram algidus ob solis in anteriora processum. ¶ Aestusque: æstatem. Est autem æstas imminens terræ aer calefactus solis cursu ad septentrionem uersus Est inæquales autumnos. Serte Nam autumnus modo frigoribus contrahitur. modo caloribus diffunditur ideircoq; morbosus habetur. Fit uero autumnus solis recursu a nobis ad ea loca unde flant austri. Autumnus autem dictus est: ut ait Pompeius quod cum maxime collectis fructibus hominum opes augentur Et breue uer. Illius perpetui comparatione uer breue dicitur Est autem uer aeris temperies quando suo ad nos cursu sol agitur. ¶ Exegit: digessit. ¶ Quattuor spaciis: quattuor mensuris temporum Singulæ namque anni partes ex tribus mensibus constant. ¶ Canduit: candens & igneus est uisus propter nimium æstum. ¶ Glacies astricta: constricta & congelata. ¶ Ventis: non omnibus sed borea aliisq; frigidis. Ventorum namque frigore aqua in glaciem constringitur. ¶ Pependit: ab arboribus speluncarumq; regiminibus est intelligendum: ¶ Domus antra fuerunt. Antrum latine spelunca dicitur. ¶ Et densi frutices. Inter arbores & herbas frutices medii esse dicuntur. Nam & minores arboribus sunt. nec hyeme ut herbæ arescunt. ¶ Semina tum primum. Tunc primum inquit homines cœperunt & arare & seminare. ¶ Cerealia semina: frumenta: nam Ceres prima omnium frumenta hominibus ostēdit cū antea glande uescerent. ¶ Pressiq; iugo. boues iugare & arare cœpuit Bryges Atheniensis: ut alii Triptolemus. ¶ Tertia post illam. Aerea ætas: quæ & ænea dicitur argenteam est subsecuta: cuius omnes bellicosi quidem erant. procul tamen a nefariis sceleribus aberant. ¶ Aenea ples. Aut Aenea ita legendum est ut soluatur diphthongus & quattuor syllabarū sit dictio: ne trocheus in uersu heroico esse deprehendatur in quarta præsertim sede a qua est alienus. Aut successerat ut est scriptum in uetustis codicibus est legendū

Sic.n significat poeta æream ætatem parum durasse. ¶ Sæuior ingeniis: durior asperior quam argentea foret. ¶ Horrida arma: horrorem incutiétia. ¶ De duro est ultima ferro Vltima ætas in qua nos quoq; uersamur a ferro metallorum durissimo propter feros mores est appellata Nam relictis uirtutibus illius ætatis hoĩes uitia ita sunt amplexi: ut omne honestum terras dereliqsse uideatur. ¶ Protinus irrupit. Cum impetu intrauit. ¶ Venæ peioris metalli deterioris. Nam uenæ nontantũ animalium dicuntur: sed etiam metallorum. ¶ Fugere pudor uerumq; fidesq;. Per hæc omnes uirtutes ab hominibus fugisse dicuntur. ¶ Et uis. uiolentia. ¶ Et amor sceleratus habendi Auaritiæ est periphrasis: quæ idcirco scelerata uocatur: ꝙ hominem ad omne scelus impellit sceleratumq; facit.

Seuior ingeniis: & ad horrida promptior arma:
Non scelerata tamen. de duro est ultima ferro.
Protinus irrupit uenæ peioris in æuum
Omne nefas: fugere pudor uerumq; fidesq;:
In quorum subiere locum fraudesq; doliq;:
Insidiæq; & uis: & amor sceleratus habendi.
Vela dabat uentis: nec adhuc bene nouerat illos
Nauita: quæq; diu steterant in montibus altis
Fluctibus ignotis insultauere carinæ:
Cõmunemq; prius: ceu lumina solis & auræ:
Cautus humum longo signauit limite mensor.
Nec tantus segetes alimentaq; debita diues
Poscebatur humus: sed itum est in uiscera terræ:
Quasq; recõdiderat: stygiisq; admouerat umbris
Effodiuntur opes irritamenta malorum.
Iamq; nocens ferrum: ferroq; nocentius aurum
Prodierat: prodit bellum quod pugnat utroq;.
Sanguineaq; manu crepitantia cõcutit arma.
Viuitur ex rapto: non hospes ab hospite tutus:
Non socer a genero: fratrum quoq; gratia rara est.
Imminet exitio uir coniugis: illa mariti.
Lurida terribiles miscent aconita nouercæ.
Filius ante diem patrios inquirit in annos.
Victa iacet pietas: & uirgo cæde madentes
Vltima cælestum terras astræa reliquit.

¶ Vela dabat uentis Nauigabat. Velum autem Icarus inuenit: ut malum & antennam Dædalus. Probat autem homines ferreæ ætatis auaritiæ nimium studuisse: cum imperiti nauigandi se tamen uentis. quorũ naturam ignorabant: committerẽt. ¶ Nauita a naui idẽ est qui nauta. Ratibus autẽ primum nauigare hoĩes cœperũt in mari rubro inter insulas: ut in septimo naturalis historiæ Plinius ait ab Erythra rege inuentis. Sunt tamẽ qui putant Mysos & Troianos priores excogitasse in Hellesponto cum transirent aduersus Thracas. Nauẽ uero ex Aegypto in græciam a Danao aduectam scribit idẽ plinius: quẽadmodum longa naue Iasonem primũ omnium nauigare ac onerariã ab Hippio Tyrio fuisse inuentam Cymbã a Phœnicibus. Celocem a Rhodiis. cercyrã a cypriis. ¶ Quæq; diu steterant. creatæ fuerant. ¶ Insultauere. saltus quosdam dedisse sunt uisæ. ¶ Cõmunemq; prius. Tunc primũ inquit terra antea cõmunis diuidi ẽ cæpta. ¶ Cautus mẽsor. Callidus & astutus mensurator. Mensuras autẽ & pondera Plinio inuenit Phidon Argiuus. Geho aũt palamedes. ¶ Longo limite. lõge termino. Termini enim quibus agri discernunt longiores sunt: quo ꝓfundius in terram defodiant. ¶ Nec tantum segetes. Non solũ inquit fruges coacta est edere terra sed lapilli quoque preciosi & metalla ea eius uisceribus sunt effossa. ¶ Sed itum est in uiscera terræ. In intimas terræ partes fodiendo descẽsum est. ¶ Admouerat apposuerat. ¶ Stygiis umbris Inferis. eorum sequitur opinionem qui aiunt inferos in centro terræ esse. ¶ Effodiuntur opes. Lapillos preciosos aurum & argentum opes appellat poeta. Opes autem dicuntur ab ope Saturni uxore: qua terra significatur ut Pompeius scribit. ¶ Irritamenta malorum. Incitamenta ac stimuli quidam ad mala perpetranda. ¶ Iamque nocens ferrum. Ex eo nanque ferro conficiuntur enses: Quibus homines interimuntur. Ferrum autem in Creta Hesiodus scribit inuenisse eos: qui idæi Dactyli uocati fuerunt. Ferroque nocentius aurum. uere. Nam propter aurum adipiscendum grauissima quæq; fœdissimaq; scelera cõmittunt: unde Virgi. Quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames! Auri aũt metalla & conflaturam Cadmus Phœnix inuenit ad Pangæum montẽ ut alii Thoas & Eaclis in Panchaia aut sol oceani filius: cui Gelius medicinæ quoq; inuẽtionẽ ex melle assignat. Quod pugnat utroq; & ferro & auro. Victoria nãq; ut Aristophanes inquit: solet in illis residere castris: in qbus plus auri pecuniarumq; hẽtur. Primi aũt Aphri aduersus Aegyptios ꝓlium fecisse dicunt fustibus quos Phalangas uocari Plinius ait. ¶ Sanguinea manu: sanguinolenta. Bello aũt ut hoĩ & manus & sensum per metonymiam attribuit poeta Sic Vir. Furor impi⁹ intus Sæua sedens sup arma & centum uinctus Aænis Post tergũ nodis fremit horridus ore cruẽto. ¶ Crepitantia. resonantia. ¶ Viuit ex rapto. rapina. Non hospes ab hospite tutus. Hospitẽ tam qui hospitio aliũ suscipit: q̃ qui suscipit appellamus. ¶ Gratia. concordia. ¶ Lurida: nigra: ab effectu ꝙ nigra corpa eorũ q illa comederint efficiũt. ¶ Aconita. Venena. Nã aconitum herba est maxime uenenosa ex spuma cerberi canis primũ in cotibus nata unde & nomen accepit Nam ακονη græce cotem significat: unde aconitum est deductum. Terribiles nouercæ: crudeles in priuignos. Nouerca aũt dr: ut scribit Pompeius q̃ quis liberis sublatis nouam uxorẽ ducit arcendæ familiæ gratia. ¶ Inquirit in patrios annos. Vtrum multos annos pater si uicturus an paucos sortilegos fili⁹ cõsulit. ¶ Victa iacet pietas. supata inqt ab ĩpietate pietas cõtẽnit Proprie ãt pietas dr cult⁹: quẽ diis patriæ parẽtib⁹ sanguine cõiũctis debem⁹. ¶ Iacet In nullo est ꝓcio. Virgo astræa hoc ẽ iustitia: q astræi gigãtis filia fuisse dr. ¶ Cæde. sanguinis effusiõe. Ab eo. n. ꝙ ꝓcedit id ꝙ seqt ẽ ĩtelligẽdũ. Cædes uero ꝓcedit: & sãguis effusio se[illegible]

Neue foret terris securior arduus æther:
Affectasse ferunt regnum cæleste gigantes:
Altaq; congestos struxisse ad sidera montes.
Tum pater omnipotens misso perfregit olympum
Fulmine:& excussit subiectum pelion ossæ.
Obruta mole sua cum corpora dira iacerent:
Perfusam multo natorum sanguine terram
Immaduisse fuerunt:calidumq; animasse cruorem.
Et ne nulla sue stirpis monumenta manerent:
In faciem uertisse hominum:sed & illa propago.
Contemptrix superum:sæuæq; auidissima cædis:
Et uiolenta fuit:scires e sangne natam.
Quæ pater ut summa uidit saturnius arce
Ingemit:& facto nondum uulgata recenti
Fœda lycaoniæ referẽs conuiuia mensæ:
Ingentes animos:dignas ioue concipit iras.
Conciliumq; uocat:tenuit mora nulla uocatos.
Est uia sublimis cælo manifesta sereno:
Lactea nomen habet:candore notabilis ipso.
Hac iter est superis ad magni tecta tonantis:

¶ Neue foret terris. Gigantes:uastissimorũ corporum hoĩes terræ filii sine patre pedes serpentinos habentes non cõtenti cædibus terras fœdasse:in tm̃ furorẽ uenerunt ut e cælo Iouẽ depellere sint conati. ¶ Mõtes.n.mõtibus sponẽtes uiã sibi muniẽrãt: qua Iouẽ cælo detraherẽt. Sed Iuppiter fulminibus & gigãtes ĩteremit:& montes in uarias orbis ptes disiecit. Qui uero mõtiũ ceciderũt in mare ĩsulæ sunt factæ.ut Duris ait. Qui aũt in terrã pmãsere mõtes. E terra aũt gigãtum sanguine madefacta nati ferunt hoĩes sanguinarii ac cædibus maxime gaudẽtes. Gigãtes aũt ut scribit Macro. qđ aliud credẽdũ est fuisse q̃ hoĩum quãdã ĩpiã gẽtem deos negantẽ & iõ æstimatã deũ pellere de cælesti sede uoluisse. Gigãtes ãt dci sũ παρὰ τὸ ἐκ τῆς γῆς γενέσθαι: hoc ẽ exeo ꝙ ex terra exierũt:ut scridit Orpheus in .viii. sacri sermonis οὓς καλέουσι γίγαντας ἐπώνυμον ἐν μακάρεσσιν. οὕνεκα γῆς ἐγένοντο καὶ αἵματος οὐρανίοιο. Illud nõ est ignorãdũ Lyciã fuisse appellatã gigantiã & gigãtes illã habitãtes. ¶ Ardu⁹ æther.altũ cælum. ¶ Affectasse.ꝓprie dixit. Nã affectare sigñat aliqd nimiũ appetere:qđ asseq̃ ñ possis repugnãte natura. ¶ Olympũ:mons ẽ macedoniæ olympus altissim⁹ ĩterdũ tñ ꝓ ipso cælo ponit̃ q̃si ὁλολαμπής hoc ẽ totus lucẽs pp astra qb⁹ illustrat̃. Vñ olympi⁹ Iuppiter fuit denoĩat⁹. Sex ãt olympi eẽ phibent macedoniæ. Thessaliæ in quo etiã olympia fuisse celebrata Apollodorus ait Mysiæ. Ciliciæ. Elidis. Arcadiæ. ¶ Excussit. quatiẽdo deiecit. ¶ Pelion ossæ. Montes sunt Thessaliæ notissimi. ¶ Obruta mole sua: Oppssa sua uastitate magnitudine ac põdere. ¶ Dira corpa:crudelia a deorũ ira missa. Vñ & diræ furiæ dicunt̃. ¶ Natorũ sanguĩe. Nã gigãtes terræ filii fuisse dicunt̃. ¶ Calidũ aĩasse cruorẽ. hoc est aĩam calido cruori ĩmisisse. ¶ Et ne nulla. Et ut aliq̃ memoria suæ ꝓlis maneret ac restaret. Duas.n.negationes in affirmationẽ cõuerti certũ est. ¶ Monumẽta suæ stirpis. Memoria suæ ꝓlis. Monumẽtũ.n.dr̃ qcqd ad posteritatis memoriã cõficit̃. Stirpis ãt cum ꝓlem significat:fœminini est gñis. cũ radicẽ trũcũue significat. ĩcerti. Virg. Imo de stirpe recisum. Horatius stirpesq; raptas & pecus & domos. ¶ In faciem hoĩum. In figuram humanam ac deniq; in homines non in simias:ut quidam putant:id ꝙ facile ex iis quæ inferunt̃ colligi põt. Neq; enim simiæ aut deorũ sunt contemptrices:aut cædis auidissimæ.aut uiolentiæ. Quare intelligamus terram gigãtum sanguine madefactam in hoĩes crudeles gigãtumq; similes fuisse cõuersam. ¶ Sed & illa propago Contemptrix superum. Verum inquit ẽt illa ꝓgenies: quæ ex sanguine gigantum orta est: impia fuit in deos ab oĩq; humanitate æquitateq; aliena. Propago aũt quæ & ꝓpages dicit̃ cum uitem uetulam terra obrutam significat ut ex una plures fiant:primam ꝓducit syllabam. Virg. flexos ꝓpaginis arcus. Cum uero progeniẽ demonstrat:eandem corripit. Virgi. Si romana potens Itala uirtute ꝓpãgo. Hinc fit ꝓpagare uerbũ:ꝙ significat uitem uetulam supprimere:ut ex una plures nouellæ fiant. Interdum extendere genus ac dilatare significat. ¶ Scires. Scire posses e x auiditate cædis ex gigantum sanguine genitam esse. Est aũt figurata locutio. A tertia nãq; persona ad secundam eleganter fit transitus. ¶ Quæ pater ut summa. Iuppiter cũ eorum hominũ crudelitatem: qui e sanguine gigantum nati erant foret contẽplatus:ac in primis terrã Lycaonis Arcadiæ regis feritatẽ secũ ipse cogitasset:non minus indoluit q̃ est in uniuersum genus humanũ indignatus. Quare diis oĩbus cõgregatis & cõsiliũ suũ de pdendo genere humano:& quæ ab Lycaone mala passus sit:exponit: ac quẽadmodũ Lycaonem ipsum Arcadiæ regem crudelissimum rapacissimũq; in lupum cõmutauit. ¶ Vt uidit. Postq̃ uidit & contemplatus est. Summa arce.a summo cæli uertice. ¶ Facto recenti. Causa est cur nondum uulgata esset teterrima Lycaonis conuiuia pp scelus namq; pauloante cõmissum nõdum erant cognita Lycaonis cõuiuia Ioui apposita. ¶ Referens.aĩo reuoluẽs. ¶ Fœda cõuiuia:tetra & crudelia. Nã Lycaõ Pelasgi fili⁹ hospitio susceptos nõ solũ ĩterficiebat:sed ẽt cõuiuiis comedẽdos appõebat.ꝙ qdẽ cũ Iupiter cognouisset sibiq; ei⁹ domũ ĩgresso factas ĩsidias cõperisset:& domũ ĩcẽdit:& Lycaonẽ ĩ lupũ aĩal rapacissimũ cõuertit. Qđ qdẽ idcirco fictũ ẽ:ꝙ Lycaõ ut Pausanias ait ĩ arã Lycæi Iouis ĩfantẽ imposuit atq; ĩmolauit:& sãguinẽ libauit:atq; e uestigio ĩ lupũ mutatus fuisse memorat̃. Fuit & ali⁹ Lycaõ priami fili⁹ Pyndari pr̃:q ab achille fuit ĩterfect⁹. Sane Lycaõ ἀπὸ τοῦ λύκου:q lupũ significat denoĩat⁹ uidet̃. ¶ Ingẽtes aĩos maxĩas ĩdignatiões. ¶ Cõciliũq; uocat. Cõsiliũ & multitudo dr̃ ad cõsulẽdũ cõgregata & rõ faciẽdæ alicui⁹ rei aut ñ faciẽdæ:ut seruitiũ & seruos & seruitutẽ ipsã significat. Cõciliũ uero multitudinẽ tm̃ significat ad cõsultãdũ congregatam. ¶ Est uia sublimis. Lacteum circulum describit:p quem ad regiã Iouis iter diis esse ait. Eum uero circulum græci galaxiam uocãt ἀπὸ τοῦ γάλακτος hoc ẽ a lacte: Vñ & latini lacteum appellarunt. Nam candidus esse uidet̃. De quo si qs plura uidere cupit: legat Macrobium in somnium Scipionis. ¶ Cælo mãifesta sereno. Sed Nam ut inquit Macrobius: lacteus circulus unus ex oĩbus oculis nostris conspicitur.alii namq; sola percipiuntur cogitatiõe. ¶ Cãdore notabilis ipso. Notatu & uisu facilis ob illius cãdorẽ. ¶ Magni tonãtis. periphrasis est Iouis.

Regalemq; domum. dextra leuaq; deorum
Atria nobilium ualuis celebrantur apertis.
Plebs habitat diuersa locis: a fronte potentes
Cælicolæ clariq; suos posuere penates.
Hic locus est: quem si uerbis audacia detur:
Haud timeam magni dixisse palatia cæli.
Ergo ubi marmoreo superi sedere recessu:
Celsior ipse loco: sceptroq; innixus eburno:
Terrificam capitis concussit terq; quaterq;
Cæsariem: cum qua terrã. mare. sidera mouit.
Talibus inde modis ora indignantia soluit.
Non ego pro mundi regno magis anxius illa
Tempestate fui: qua centum quisq; parabat
Iniicere anguipedum captiuo brachia cælo:
Nam q̃q̃ ferus hostis erat: tamen illud ab uno
Corpore: & ex una pendebat origine bellum.
Nunc mihi qua totum nereus circũsonat orbẽ:
Perdẽdum est mortale genus. per flumina iuro
Infera sub terras stygio labentia luco:
Cuncta prius tẽptanda. sed ĩmedicabile uulnus
Ense recidẽdum est: ne pars syncera trahatur.

¶ Deorum nobilium. hoc est clarorum: qui maiores gẽtium dii appellanẽ ut inquit Macro. Sunt autẽ duodecim numero. Et nomine quidem mulierũ sex. Iuno. Vesta. Minerua. Ceres. Diana. Venus. Virorum autem noĩe totidem. Iupiter. Mars. Mercurius. Neptunus. Vulcanus. Apollo. ¶ Atria. aulæ. ¶ Celebranẽ. frequentanẽ. ¶ Valuis apertis. Ianuis patẽtibus. Valuæ aũt dictæ sunt: q̃ dũ aperiunẽ in se reuoluunẽ. Fores uero ꝓprie dñr: que foras aperiunẽ. Plebs habitat diuersa locis. plebem uocat multitudinẽ deorum minorum. ¶ A fronte. In fronte lactei circuli potentiores inquit dii habitant: biq; ædes suas collocauere. Videẽ aũt Ouidius alludere ad palatium Romanũ: in quo ĩperatores cum pncipibus habitabãt. ¶ Si uerbis audacia detẽ. hoc est. si id asserere auderem. ¶ Palatia magni cæli hoc est regiã cæli. Palatium nãq; unus est ex collibus Romanis. ĩ quo magnificæ imperatoꝝ ædes cõspiciebanẽ. Inde factum est ut amplissimas quasq; ædes uulgus palatia uocet. ¶ Marmoreo recessu ĩ̃terio re ædium parte marmoribus incrustata. ¶ Celsior ipse loco. Sublimior cæteris, ut reges sedere consueuerunt. ¶ Sceptroq; ĩnixus eburno. Sceptro ex ebore confecto inherẽs. Ex quo colligimus reges quoq; apud antiquos nõ sedentes: ut fere nunc fit: ab ineptis & artis oratoriæ ĩperitis sed stãtes principibus ac populis orõnes habuisse. Sceptrũ ãt baculus ẽ: quo prisci reges utebãẽ: qbus nũc põtifices nr̃i ĩniti solẽt. Sceptrũ uero in primis Ioui attribuiẽ: ut q rex sit hoĩum atq; deoꝝ. Sceptrũ ãt dictum ẽ ϖαρὰ τὸ σκήπτεσθαι. Seu hoc ẽ ab ĩnitẽdo. q̃ illi stãtes reges ĩnitanẽ lr̃æ ĩterpositõe. ¶ Terrificã Cæsariẽ terrorẽ incutiẽtẽ. ¶ Cõcussit terq; q̃terq;. Sæpius cõmouit atq; agitauit. Hoc ãt habitu significat Iouẽ fuisse iratũ. Crebra. n. cõcussio capitis indignationẽ significat. ¶ Cũ qua. Magnã Iouis oñdit potẽtiã: q una cũ capitis motu uniuersum mũdũ commouit. ¶ Talibus modis. hoc mõ iratus atq; ĩdignatus Iupiter ẽ locutus. ¶ Nõ ego ꝓ mũdi regno. Hac orõne Iupiter oñdit genus humanũ dignũ esse q̃ pdaẽ cũ dii quoque ipsi minime ab illius insidiis sint tuti. Nam Lycaon ipsum Iouẽ deoꝝ hoĩumq; parẽtẽ ĩterficere conatus ẽ. Attẽtos ãt simul & beniuolos deos reddit & rei magnitudinẽ oñdẽs & aĩum suũ ꝓ salute coꝝ anxiũ atq; solicitũ eẽ demostrãs. ¶ Nõ ego ꝓ mũdi regno De mũdi regno Iupiter cũ gigãtibus grauissimũ bellũ gessit eosq; tãdẽ ĩ phlegreis cãpis supauit & ad ĩferos detrusit: ut paulo ante diximus. ¶ Quisq; anguipedũ. q̃sq; Gigãtũ. Nã anguipedes dicti sunt gigãtes: qd anguinos pedes hr̃e uiderenẽ ut ĩ quĩto Fastoꝝ Ouidius ipse narrat. Quod significat ut scribit Macro. nihil eos rectũ. nihil supnum cogitasse. totius uitæ eorũ gressu atq; ꝓcessu in ĩferna mergẽte. ¶ Cẽtũ brachia. cẽtũ manus. Vñ & gigãtes cẽtimani a cẽtũ mãib᷒ uocanẽ. Alludere ãt poeta uẽ ad Briarerũ gigãtẽ & cottũ & gigen illius frẽs quos Hesiodus in Theogonia singulos cẽtũ manus habuisse ait. ¶ Cælo captiuo. q̃ captiuum reddere cupiebãt. ¶ Na q̃q̃. Rationẽ assignat Iupiter cur magis nũc sit solicitus: q̃ cũ gigãtes cælo manus inicere conati sunt. Nã q̃uis iqt gigãtes uiri eẽnt fortissimi: mihi tñ bellũ minĩe cũ toto hoĩum gñe suscipiẽdũ fuit: sed cũ una solum gigãtũ ꝓgenie. ¶ Ab uno corpore. ab una hoĩum cõgregatiõe. Nã corpus ĩterdũ ꝓ multitudĩs cõgregatiõe ponit. ¶ Et ex una origĩe. exponit id quod ab uno corpore dixit. Ab una. n. gigãtũ ꝓgenie Ioui bellũ fuit ĩdictũ. De gigãtũ ãt origine uariæ sunt priscoꝝ opiniões. Alii nãq; illos Titani & Terræ filios fuisse scribũt. Alii ex sanguine Titanorũ a Ioue ĩterfectorũ e terra natos eẽ aiũt. Iosephus uero ĩ antiq̃tatibus Iudaicis cõtẽdit eos ex coitu dæmonũ cũ mulieribus fuisse ꝓcreatos cui qdẽ opiniõi & Lactãtius & sacra historia astipulari uẽ. Nũc mihi q̃ totũ. Nũc ĩquit nõ unũ hoĩum corpus: sed totũ gẽus humanũ ꝓrsus mihi ẽ pdẽdũ. ¶ Qua q̃tenus & quousq;. ¶ Nereus. Deus ẽ marinus: sed ꝓ occeão ponĩẽ: q uniuersam circũit terrã. ¶ Circũsonat. Circũstrepit fluctibus. ¶ Per flumĩa iuro ĩfera. Per stygẽ paludẽ iurat mortale gẽus totũ eẽ pdẽdũ. Stygis ãt numẽ dii fallere metuebãt ut ait Virgilius Dii cui᷒ iurare timẽt & fallere numẽ. ¶ Stygio luco. Nemori stygi paludi ĩminẽti. ¶ Cũcta pri᷒ tẽptãda. Oĩa ĩqt pri᷒ sunt expiẽda q̃ genus humanũ pdaẽ. Sed mali tñ sunt pdẽdi ne bõi pichtẽtur. ¶ Sed ĩmedicabile uulnus. Hac similitudine colligit uniuersum gen᷒ hũanũ eẽ pdẽdũ: cũ totũ sit corruptũ. Vt n. corporis ptes corruptæ solẽt ꝓcidi: ne reliquũ corp᷒ putrescat: sic gen᷒ hũanũ ẽ pdẽdũ: ne satyri. nymphæ: ac fauni hoĩum sceleri b᷒ ĩquinenẽ atq; ĩfestẽt. ¶ Immedicabile. ĩsanabile. ¶ Pars syncera. ĩtegra ac sana & ĩcorrupta. ¶ Trahaẽ. in putredinẽ & corruptionẽ ducaẽ. Argumentaẽ autem Iupiter ab utili & honesto.

Sunt mihi semidei: sunt rustica nomina fauni:
Et nymphæ: satyriq: & monticolæ siluani:
Quos quoniã cæli nondum dignamur honore:
Quas dedimus certe terras habitare sinamus.
An satis o superi tutos fore creditis illos?
Cum mihi qui fulmen: qui uos habeoq: regoq:
Struxerit insidias notus feritate lycaon.
Confremuere omnes: studiisq: ardentibus ausũ
Talia deposcunt: sic cum manus impia sæuit
Sanguine cæsareo romanum extinguere nomen
Attonitum tanto subitæ terrore ruinæ
Humanum genus est: totusq: perhorruit orbis
Nec tibi grata minus pietas Auguste tuorum:
Quam fuit illa Ioui: qui postq̃ uoce manuq:
Murmura compressit: tenuere silentia cuncti.
Substitit ut clamor pressus grauitate regentis:
Iuppiter hoc iterum sermone silentia rupit.
Ille quidem pœnas (curam hanc dimittite) soluit
Quod tamẽ admissum, quæ sit uindicta docebo.
Contigerat nostras infamia temporis aures:
Quam cupiens falsam summo delabor olympo
Et deus humana lustro sub imagine terras.

¶ Sũt mihi semidei. Quæ nã sit pars syncera cui timet Iupiter ab humão genere: expoĩt. ¶ Semidei. heroes alio noĩe uocãt. maiores. n. hoĩbus ac diis mĩores fuisse uident̃: ¶ Fauni. Satyri. Siluãi dii habiti sũt rusticã. ¶ Et nỹphæ. Nymphaꝝ uaria sunt noĩa. Aliæ nãq: dicunt̃ Nereides q̃ mare ĩcolũt. Aliæ Naiades q̃ fõtes. Aliæ napeæ q̃ saltus & siluas. Aliæ oreades q̃ montes. Aliæ dryades. Aliæ hamadryades q̃ ĩ siluis habitãt unaq: cũ arborib⁹ nasci moriq: dicunt̃ αμα nãq: simul & δρυσ δρυοσ arborẽ & q̃rcũ significat Quos qñ cæli. occurrit tacitæ obiectiõi. Posset enĩ qs dicere. Si times a gener̃ humão semideis & nỹphis & diis rusticis: trãsferas ipsos ĩ cælũ ac gẽus humanũ ĩt se d̃ bacchari pmittas. Sic. n. sua stultitia latis supq: pũiet̃. Atq: inq̃t Iupiter nõdũ illos cẽseo dignos: q in cælũ recipiant̃. ¶ Dignamur. dignos cẽsemus. Sic Virgilius. Haud eqdem tali me dignor honor̃. ¶ An satis o superi. Hoc argumẽto a maiori sũpto colligit gen⁹ humanum oĩno esse pdendum. ¶ Nam si mihi inq̃t cui ĩperiũ est & deoꝝ & hoĩum. insidias struere lycaon feritate sua notissimus ẽ ausus: quo modo minores ab humão genere poterunt eẽ tuti: ¶ Habeoq: regoq:. hoc ẽ cõtineo & guberno Græcũ aũt uerbũ expressit Nã. εχω. & habeo & cõtineo significat. ¶ Notus nobilis & famosus sua feritate. Licaõ aũt Pelasgi filius Lycosuram urbẽ in. Lycæo mõte ædificauit. Iouẽq: Lycæumq: appellauit & Lycæa certamen in Iouis Lycæi honorẽ instituit ut Pausanias scribit: ac ĩfantem in Iouis ara primus oĩum imolauit Vñ locus fabulæ datus ẽ. ¶ Cõfremuer̃ oẽs. Simul oẽs fremuere & murmurauere facinoris ĩmanitate cõmoti. ¶ Studiis ardẽtibus. ĩflamatis uoluntatibus. ¶ Deposcunt ad pœnã subaudiendũ est. ¶ Sic cũ manus ĩpia sæuit. ĩ Augusti gratiã hæc ab Ouidio referunt̃. Vt ĩq̃t totũ genus humanum Iulii Cæsaris ĩdigna cæde cõmotum est: qua in senatu ab ingratis ĩpusq: ciuib⁹ fuit affectus: sic du auditis Ioui structis ĩsidiis inflãmati sunt. Tametsi de coniurationib⁹ & insidiis contra Augustum Cæsarem structis hæc mihi dicta potius esse uident̃. Sic. n. & Ioui & deoꝝ indignationi pulcherrime acõmodat̃ hæc similitudo. Nam ut Iupiter a lycaone q̃uis insidiãte non fuit interfectus: ita ne Augustus quidẽ a cõiuratoꝝ quoq̃ fuit oppressus. Cum alii aũt multi uariis temporibus ut scribit Suetonius: in Augustũ cõiurarũt: tum Telephus mulieris seruus nomenclator. Is enim quasi debita sibi fato dominatione & ipsũ & senatũ aggredi destinauerat. Quõdam ẽt iuxta cubiculũ eius lixaquidam ex illyrico exercitu ianitorib⁹ deceptis noctu deprehẽsus est cultro uenatorio cinctus. inops ne mentis an simulata demẽtia ĩ certũ. Nihil etĩ exprimi qõne potuit. De ĩsidiis aũt Augusto structis poti⁹ eẽ ĩtelligẽdũ q̃ de Iulii Cæsaris cede facile ex ipsi⁹ Ouidii uerbis percipi põt. cũ inquit. ¶ Nec tibi grata minus pietas Auguste tuorũ q̃ fuit illa Ioui Hoc uero ab istis scalfornis siquo ingenio iudiciove foret: notãdũ erat. Mihi certe prior expositio ut d̃ Iulii Cæsaris cedæ ĩtelligãus: non probat̃. ¶ Manus impia. Impiorum coniuratoꝝ multitudo. Nã sexagĩta & ampli⁹. C. Cassio. M. q: & Decio Bruto principibus ut refert Suetonius: ĩ Iuliũ Cæsarẽ cõiurarũt: eũq: in senatu tribus & uiginti uulneribus trucidarũt. ¶ Sæuit extĩguere. Sæuit ut extĩgueret poetica enĩ locutio ẽ. ¶ Sãguine Cæsareo. Iulii Cæsaris cæde. siue potius Augusti: q Iulii Cæsaris fili⁹ fuit adoptiu⁹. ¶ At tonitũ. stupefactũ. ¶ Romanũ nomẽ: qd Iulius Cæsar Augustuiq: fili⁹ ei⁹ gestis suis clarissimũ reddiderat. ¶ Nec tibi grata mĩus Pietas: Nõ mĩus inquit Pietas populi Romãi qui tuos ĩsidiatores ult⁹ ẽ tibi grata fuit: q̃ Ioui deorũ ĩdignatio: q̃ cõceperũt: cũ adisset insidias Ioui ipsi a lycaõe fuisse structas. Qui postq̃ uoce manuq:. Gestũ exprimit eorũ q silẽtiũ ĩdicũt. ¶ Cõpressit. cõpescuit. ¶ Substitit ut clamor. postq̃ cessauit clamor: Iouis auctoritate cohibitus. Silẽtia rupit. locutus ẽ. Sic Virgi. Quid me alta silẽtia cogis rũpere: Ille qdẽ. Lycaõ inq̃t ille feritate cõspicuus pœnas dedit. Nam soluere pœnas est pati penas & sustinere. ¶ Curã hãc dimittite. ipsum deposcẽdi ad pœnã. Est ãt parenthesis. Qd tñ admissũ. q̃uis in q̃t dederit pẽas Lycaõ: uolo uos tñ docere & pctm̃ qd admisit: & penã q̃ fuit affectus. ¶ Cõtigerat nr̃as. Narrat Iupiter queadmodũ in q̃siturus hoĩum scelera e cælo descẽdit in terras susceptaq: hũana figura orbẽ terrarũ p agrarit: ac tãdẽ ad lycaonẽ Arcadiæ regẽ hospites crudelissĩe ĩterficiẽtẽ puenerit: quẽ ĩ lupũ idcirco se ait cõmutasse: q se quoq: ĩterficẽ cõat⁹ ẽ. ĩfãia tpis. ignõinia secli: quo teterrima q̃q: scelera cõmitebãt ¶ Quã cupiẽs falsã. De⁹. n. uult oẽs hoĩes bo. eẽ. Lustro: pagro. circũeo. Alias lustrar̃ ẽ purgar̃ & illustrar̃

Iupiter in hominem

¶ Longa mora est Enumerare. Lõga mora eẽt inqt si enumerare uellem quãtum ubiq; sceleris ĩuenerim. ¶ Noxæ. Culpæ. sceleris. Noxa. n. & culpã & scelus & maleficiũ sigñat. Vñ noxi⁹ declinari uĩ: Sane noxa interdũ ẽt pœnã significat. Vñ apud iuriscõsultos. Noxæ dedere. hoc ẽ pœnæ tradere ob dãnũ illatũ: Vñ & noxales actiões ab iisdẽ appellant̃: q̃ ex noxa atq; maleficio suoꝶ aduersus dños ĩstituunt̃. ¶ Minor uero. eo qd ueꝶ erat. Maiora nãq; scelera. & plura ab Ioue dep̃hẽsa fuere q̃ ferebant̃. ¶ Mænalia trãsierã. Describit iter quo ad Lycaonẽ puenit. Mænalus ãt & urbs & mons ẽ arcadiæ celeberrim⁹ a Mænalo Arcadis filio denoĩatus. ¶ Latebris. latibulis. ¶ Et cũ cyllene. Cyllene mõs arcadiæ Mercurio dicat⁹. Vñ ẽt Cyllenius appellat̃. ¶ Pineta. loca pinis cõsita. ut olíueta. ¶ Lycæi. Mons ẽ arcadiæ Lycæ⁹ pãi sacer. ¶ Et ĩhospita. ĩhospitalia. ¶ Arcados tyrãni. Lycaonis arcadiæ regis. Cũ ãt Lycaon multo añ Troica tpa fuerit. mirãdũ ẽ cur poeta sub p̃sona p̃sertim Iouis ip̃m Tyrãnũ uocet: cũ hoc nomen ne Homeri qdẽ aut Hesiodi tpib⁹ ut scribit Aristophães grãmaticus: in usu fuerit. Nusq̃. n. ĩ ipsoꝶ priorũue scriptoꝶ opib⁹ fuerit̃ tyrãnus. Reges nãq; appellabant̃ oẽs: q tpe archilochi iãborũ scriptoris: ut Hippias sophista testat̃: Tyrãni cæperũt appellari. Homerus qdem Echetum crudelissimũ hoĩum ĩterfectorẽ nũcupat regem. Tyrãnus uero dictus est: uel a Tyrrhenis ut qdam putãt: q olim p̃dones crudelissimi fuer̃. Vel ἀπο τοῦ τείρειν τοὺς λαοὺς hoc ẽ a domãdis populis: qb⁹ ĩsidias ac dolos struunt. Aristoteles uero ĩ cumæoꝶ rep. honesto uocabulo æsymnetas prius fuisse uocatos q postea tyrãni appellati cæperũt. Nã Aesymnetes dr̃ honesti laudator. Sed Ouidius ex cõsuetudine suoꝶ temporꝶ locutus ẽ. Sane Tyrãnus apud priscos ẽt p̃ bono principe accipiebat̃. Virgili⁹. Pars mihi pacis erit dextrã tetigisse tyrãni. Vsus deĩde optinuit: ut p̃ eo demũ poneret̃: q dñatu crudeliter abuteret̃. Arcas sane & p̃priũ filii Callistus nomen est & gẽtile. Vñ Arcadius & arcadicus deriuat̃. Arcadia uero ab arcade Callistus filio denoĩata eẽ uĩ. Nã antea tũ Parrhasia. tũ Lycaonia. tũ Gigantis. tũ Azania. tũ Pania: ut inqt Stephanus: q de urbibus & pp̄lis diligẽtissime scripsit uocabat̃. ¶ Traheret cũ sera crepuscula noctẽ. hoc ẽ. cũ aduesp̃asceret. ¶ Traherẽt. adducerẽt. ¶ Sera crepuscula. Crepusculũ dr̃ dubia lux. Nã crepus dubiũ sigñat. Vñ & decrepiti senes dñt: quoꝶ uita ĩ dubio ẽ ɔstituta. ¶ Signa dedi. hoc ẽ sigñaui me eẽ deũ. ¶ Precari. colere ac uenerari. ¶ Pia uota. pioꝶ p̃ces. ¶ Mox ait expiar. Prĩo ĩqt Lycaõ pioꝶ uota: q me uenerabant̃: irrider̃ cœpit: deĩde piculũ facer̃ d mea diuĩtate cogitauit. ¶ Discrimĩe apto. mãifesto piculo. hoc ẽ expiẽtia. ¶ Nec erit dubitabile uerũ. Nemo inqt poterit dubitare an de⁹ sit: an mortalis. Si. n. de⁹ erit: ĩterfici nõ poterit. Sin hõ fuerit: facile pimet̃. ¶ Nec opina. ĩopinata. ¶ Nec ɔtẽtus eo. Nec satis ĩqt ei uisũ ẽ me uelle pdere: nisi ẽt mihi ĩ cœnã carnes hũanas ptĩ elixas. ptĩ tostas apposuisset. ¶ De gẽte molossa. Molossi pp̄li sũt Epiri: a qb⁹ bello uictis Lycaõ obsides accepat: quoꝶ unũ iugulauit: ut ip̃m Ioui appõeret epulãdũ. ¶ Resoluit. apuit. ¶ Semineces artus. semimortua mẽbra & adhuc palpitãtia. ¶ Mollit aqs. coquit & mollia reddit. ¶ Quos simul ĩposuit mẽsis: Postq̃ ait, hũanæ illæ carnes mihi appositæ fuerũt: ego statĩ ædes lycaõis ĩcẽdio corripui dignas q̃ ĩ tã crudelẽ dñm euerterent̃. Cæteꝶ ip̃e territ⁹ ĩ siluas aufugit: & ĩ lupũ feritati suæ maxĩe cõueniẽs aĩal fuit cõmutatus. ¶ Vindice flãma. ultrice. ¶ Tecta. domũ. a pte eñi totũ ĩtelligimus. ¶ Dignos penates. q ĩcẽderent̃: cũ tã sceleratũ dñm pati possent. ¶ Territ⁹: ĩcẽdio ædiũ pterrit⁹. ¶ Exululat. Valde ululat. Iã. n. ĩ lupũ fuerat cõuersus. Nã ululare: qd facticiũ ẽ uerbũ lupoꝶ ẽ p̃priũ. ¶ Ab ipso Colligit os rabiẽ. Quia ĩqt loq nõ poterat ĩ rabiẽ actus ẽ: quã ab hoĩb⁹ ĩ pecudes trãstulit. ¶ Et nũc quoque. quẽadmodũ cũ erat hõ. ¶ In uillos abeũt uestes. In pilos inqt uestes mutatæ fuerũt. brachia ãt in crura. Sicque lycaõ ĩ lupũ fuit cõuersus. Qd qdẽ idcirco fingit̃: qa lycaon auariciæ deditus ex rapto tanq̃ lupus uiuebat. Auari nãque lupis q nunq̃ satiant̃ pecudũ cæde: quã simillimi esse uident̃. Hoĩes aũt ĩ lupos cõuerti rursusque restitui sibi falsum esse cõtẽdit Plinius. Vñ tñ ista uulgo infixa sit fama: in tñ ut in maledictis uersipelles habeant̃: ostẽdit cũ inqt. Euantes inter auctores græcie nõ spretus tradit Arcadas scribere ex gẽte Antei cuiusdã sorte familia electum ad stagnũ quoddam regionis eius duci: uestituque in quercu suspenso tranare atque abire in deserta: trãsfigurarique in lupũ & cum cæteris eiusdẽ generis cõgregari

Longa mora est: q̃tum noxæ sit ubiq; repertum
Enumerare: minor fuit ipsa infamia uero.
Mænala transieram latebris horrenda ferarum:
Et cum cyllene gelidi pineta lycei.
Arcados hinc sedes & inhospita tecta tyranni
Ingredior: traherẽt cum sera crepuscula noctẽ.
Signa dedi uenisse deum: uulgusq; precari
Cœperat: irridet primo pia uota lycaon:
Mox ait experiar deus hic discrimiue aperto
An sit mortalis: nec erit dubitale uerum.
Nocte grauem somno nec opina perdere morte
Me parat: hæc illi placet experientia ueri.
Nec contentus eo est: missi de gente molossa
Obsidis unius iugulum mucrone resoluit.
Atq; ita semineces partim feruentibus artus
Mollit aquis: partim subiecto torruit igni.
Quos simul imposuit mensis: ego uindice flãma
In dominum dignos euerti tecta penates:
Territus ipse fugit: nactusq; silentia ruris
Exululat: frustraq; loqui conatur. ab ipso
Colligit os rabiem: solitæq; cupidine cædis
Vtitur i pecudes: & nũc quoq; sanguĩe gaudet.
In uillos abeunt uestes: in crura lacerti.

per annos nouem. Quo tempore si homine se abstinuerit: reuerti ad idem stagnum: & cũ tranauerit: effigiem recipere ac pristinum habitum addito nouem annorũ senio. Addit quoq; fabius eãdem recipe uestẽ. Hæc uero Plinius fabulosa esse putat. ¶ Et ueteris. Adhuc inquit signa pristinæ formæ retinet. Nã eandẽ & caniciẽ & uultus uiolẽtiã hẽt. oculi pterea ipsi ut prius lucẽt ac demũ eandẽ feritatẽ. q̃ ẽt prius exercet ¶ Occidit una domus. Postea q̃ Iupiter exẽplo lycaonis ostẽdit: q̃ terris scelenbus ĩfecti sint hoĩes. cõcludit totũ gen⁹ hũanũ perit⁹ eẽ pdẽdũ. Sicq; poeta fabulã cũ fabula ac mutatõem cũ mutatõe cõnectit. Narraturus. n. quẽadmodum lapides a Deucalione & pyrrha post terga iacti ptim in mares: ptim ĩ fœminas fuere conuersi: ante describit diluuiũ quo genus humanũ fuit extinctũ.

Fit lupus: & ueteris seruat uestigia formæ.
Canicies eadem est: eadem uiolentia uultus:
Idem oculi lucent: eadem feritatis imago est.
Occidit una domus: sed non domus una perire
Digna fuit. qua terra patet: fera regnat erinnys.
In facinus iurasse putes. dent ocius omnes
Quas meruere pati (sic stat sententia) pœnas.
Dicta iouis ps uoce probant: stimulosq; frementi
Adiiciunt. alii partes assensibus implent.
Est tamen humani generis iactura dolori
Omnibus: & quæ sit terræ mortalibus orbæ
Forma futura rogant: quis sit laturus in aras
Thura. ferisne paret populãdas tradere terras?
Talia quærentes (sibi enim fore cætera curæ)
Rex superum trepidare uetat: sobolemq; priori
Dissimilem populo promittit origine mira.
Iamq; erat in totas sparsurus fulmina terras:
Sed timuit ne forte sacer tot ab ignibus æther
Conciperet flãmas: totusq; ardesceret axis.
Esse quoq; in fatis reminiscitur affore tempus:
Quo mare: quo tellus: correptaq; regia cæli
Ardeat: & mundi moles operosa laboret.
Tela reponuntur manibus fabricata cyclopum.
Pœna placet diuersa: genus mortale sub undis
Perdere: & ex omni nimbos demittere cælo.
Protinus æoliis aquilonem claudit in antris:
Et quæcunq; fugant inductas flamina nubes
Emittitq; notum. madidis notus euolat alis

¶ Sed non dom⁹ una pire: Oẽs inquit hoĩum domus sunt euertẽdæ. nõ una. Vbiq;. n. nefanda scelera ppetrant. ¶ Fera erinnys. Feritas impietas. Erinnys. n. dr̃ furia infernalis discordia cõtentõeq; gaudens. Sunt aũt Erinnes deæ ultrices ĩpietatis ĩ parẽtes dictæ ut etymologici scribũt: παρὰ τὸ ἐν τῇ ἔρᾳ ναίειν. qd in terra habitẽt hominũ facta speculãtes. ¶ In facinus iurasse putes: Posses igr putare: oẽs hoĩes se mala ppetraturos cõiurasse. ¶ Facinus. scelus: q̃uis ĩ bonã quoq; accipiat ptem. ¶ Dent oci⁹ oẽs pœnas hoc est. Cito ac repẽte oẽs puniant. Dare & psoluere pœnas dicunt qui puniunt. ¶ Sic stat sñia. Talis ẽ inquit sñia mea: ut oẽs perdant. Stat: fixa ẽ & ĩmota. Est ãt parẽthesis. ¶ Dicta iouis. oẽs inquit dii iouis sñiam ptim uerbis. ptim nutu approbauere. ¶ Assensibus. nutibus & manibus se ioui assentire significant. ¶ Iactura. pditio. ¶ Orbæ. priuatæ. ¶ Rogãt. Interrogant Iouem. ¶ Quis sit laturus in aras Thura. Quis sit diis sacrificaturus. ¶ Populãdas. uastandas ac deprædandas. ¶ Sibi enim fore cætera curæ. Subaudiendũ est ait uerbum qd elegãter in hmõi prætermittit locutõe. Est aũt parẽthesis. ¶ Rex superũ. Iupiter. ¶ Origĩe mira. Quia lapides ut paulopost narrabit: in hoĩes fuere cõuersi: q quidẽ maxĩe mirãdũ est. ¶ Iamq; erat. statim inquit Iupiter fulminibus genus humanũ pdidisset: nisi ueritus eẽt ne cæli quoq; terrarũ incẽdio cõflagraret cũ præsertim in fatis meminerit esse: ut aliqñ tot⁹ mũdus igne absumat. Quare non fulminib⁹ sed aquarũ inũdatõe genus hũanũ pdere decreuit. ¶ Iamq; statiq;. ¶ Sacer æther sacrũ cælum. ¶ Tot ab ignibus. quot opus esset ad totã terrã cõburendam. ¶ Conciperet. cõtraheret.

Diluuii descriptio

¶ Totus axis. totum cælum Synegdoche est. Axis enim qui pars est cæli: p toto ponit cælo. Nã axis pprie illud est plaustri lignum circa qd rotæ uertunt ad cuius similitudinẽ axis in mundi sphæra uocat: circa cuius cacumina sphera ipsa rotat: quibus cõtigui sunt duo poli: qui & uertices dicunt: quib⁹ ueluti cardinib⁹: ut scribit Apuleius maxĩe sphæra nitit arcticus & antarctic⁹ siue borealis & australis. ¶ Esse quoq; ĩ fatis: In dispositõe fatorũ. Alia rõ est qua deterritus est ab incẽdio Iupiter ne id eueniret qd ĩ fatis esse sciebat: ne uidelicet totus mũdus conflagraret. Est aũt fatũ ut stoici aiũt: cõnexa rerũ series: p q mũdus administrat. ¶ Affore. aduenturũ esse. ¶ Et mũdi moles. machina mundi. ¶ Operosa. multi operis. ¶ Laboret. in labore & piculo pp ĩcẽdium futura sit. Hoc aũt maxime cũ dogmate christiano cõuenit. Nos enĩ credim⁹ mũdũ ĩ nouissimo die cõflagraturũ. Tela reponunt. fulmĩa a Cyclopib⁹ cõfecta. Cyclopes n. Ioui fulmina cõfecisse dñr. Fuerũt aũt populi Siciliæ unũ in media frõte oculũ habẽtes. ¶ Pœna diuersa. cõtraria Diluuiũ enim incẽdio cõtrariũ est. ¶ Nimbos Pluuias. ¶ Demittere. deorsum mittere. ¶ Protinus æolus. Statim inquit Iupiter clausis in spelũcis is: uẽtis qui ĩducũt serenitatẽ: austrũ pluuia gaudẽtẽ emisit ¶ In æoliis antris. In æoli spelũcis. Notius ẽ ãt Aeolũ Iouis ex acesta filiũ regẽ eẽ uẽtorũ. q̃ ut h̃ loco sit exponẽdũ. Qd qdẽ idcirco fictũ ẽ qd ut plinius ait Aeolus uẽtorũ rõnẽ ĩuẽit. Cũ n. septẽ ĩsularũ iuxta fretũ siculũ q̃ ab illo Aeoliæ fuerũt cognomĩatæ: pñceps eẽt ac ex nebulis & fũo Hieræ ĩsulæ ardẽtis uẽtos p̃diceret futuros: credit⁹ ẽ illos ĩ sua hr̃e ptãte. ¶ Flamĩa. a flãdo uẽti flamĩa dñr. ¶ Madidis not⁹ euolat alis Elegãt austri uẽti describit effigiẽ. Sic enim apd priscos pingebat. Alæ aũt uentis assignãt pp uelocitatẽ

¶ Tectus uultum hōc est tectum uultum habens Est āt poetica synecdoche. ¶ Picea calig̃e Nigris nubibus Nam auster nubilosus est uentus. ¶ Barba grauis. plena. ¶ Nībis pluuiis. ¶ Vnda aq̃. ¶ Rorāt. stillāt in roris similitudinem. ¶ Vtq; manu late Postq̄ inquit notus manib⁹ nebulas cōpressit: maximæ pluuiæ esse coeperunt. ¶ Fit fragor strepitus pprie rerū fractarū. ¶ Densi nimbi crebræ pluuiæ. ¶ Cōcipit Iris. aquas. Iris nūcia Iunonis a poetis fertur. Interdum aūt ēt Iouis. Est ēt uersicolor ille arcus qui fit in aere ut scribunt physici: ex reflexione radiorum solis lunæue in nubibus pluuiæ tempore. Dicta est

Terribilem picea tectus caligine uultum.
Barba grauis nimbis: canis fluit unda capillis.
Fronte sedent nebulæ: rorant pennæq; sinusq;.
Vtq; manu late pendentia nubila pressit:
Fit fragor: & densi funduntur ab æthere nimbi.
Nuncia Iunonis uarios induta colores
Concipit Iris aquas: alimentaq; nubibus affert.
Sternuntur segetes: & deplorata colonis
Vota iacent: longiq; perit labor irritus anni.
Nec cælo contenta suo est iouis ira: sed illum
Cæruleus frater iuuat auxiliaribus undis.
Conuocat hic amnes: qui postq̄ tecta tyrranni
Intrauere sui: non est hortamine longo
Nunc ait utendum. uires effundite uestras.
Sic opus est: aperite domos: ac mole remota
Fluminibus uestris totas imittite habenas.
Iusserat. hi redeunt: ac fontibus ora relaxant:
Et defrenato uoluūtur in æquora cursu.
Ipse tridente suo terram percussit. at illa
Intremuit: motuq; uias patefecit aquarum.
Expaciata ruūt per apertos flumina campos:
Cumq; satis arbusta simul pecudesq; uirosq;
Tectaq; cumq; suis rapiunt penetralia sacris.
Si qua domus mansit: potuitq; resistere tanto
Indeiecta malo: culmen tamen altior huius
Vnda tegit: pressæq; latent sub gurgite turres.
Iamq; mare, & tellus nullum discrimen habebant.
Omnia pontus erat. deerant quoq; littora ponto
Occupat hic collem. cymba sedet alter adunca:
Et ducit remos illic: ubi nuper ararat.
Ille super segetes: aut mersæ culmina uillæ
Nauigat. hic piscem summa deprehendit in ulmo.
Figitur in uiridi (sic sors tulit) anchora prato:
Aut subiecta tegunt curuæ uineta carinæ.

aūt Iris παρὰ τὸ εἴρω: qd est dico: q futura pnūciet. Fluuius est etiā Iris: necnon herba q̄ Plinius optimā ī illyrico nasci scribit. ¶ Sternūtur segetes. Frumēta ī agris existētia in terrā ab aquis deiiciūtur. Seges autē dicitur frumētum nondum demessum. Sternere uero īterdū in terram deiicere interdū singificat cooperire: ut cū dicim⁹ sternerē mēsā. Vota deplorata. Spes ualde ploratas uota autē uocat frumenta multis uotis & pcib⁹ expetita. ¶ Colōis. agricolis. ¶ Irrit⁹ uanus ac sine ullo fructu. ¶ Cærule⁹ frat Periphrasis Neptūni: ¶ Auxiliarib⁹ ūdis. auxilium afferētibus ad pdēdū genus humanum. Auxiliares autē milites proprie dicūtur qui a socus ī auxiliū mittuntur. ¶ Cōuocat hic amnes deos fluuiorum. Amnis enī fluui⁹ dicitur ab ābiēdo ut Varro ait: quod omnia flumina circumeāt. Vnde etiā cornuta pingūtur. ¶ Tyrāni sui. Regis sui. Tirānus nāq; apud antiquos ī bonam quoq; accipiebat partē. ut paul ante scripsim⁹. ¶ Hortamīe hortatu. exhortatiōe. ¶ Apite domos Fontes: qui fluuiorum dom⁹ esse uidētur. ¶ Mole obstaculo. ¶ Fluminib⁹ fluxib⁹. ¶ Totas habenas. Trāslatio ab equis sūpta: qui habenis ihibēt. ¶ Defrenato effrenato ac sine ullo retinaculo. ¶ Ipse. Neptūn⁹. Tridēte suo Vt Ioui fulmē sic Neptūno tridens attribuitur: quo dum percuit terram semp fit terrēotus Expatiata. late sparsa. ¶ Penetralia cū suis sacris. hoc est Penetralia cū diis pēatib⁹ Nā penetralia ut Sex Pōpei⁹ scribit sunt penatiū deorum sacraria. ¶ Rapiūt. Vi abstrahūt. ¶ Si q̄ dom⁹ mansit. Ordo ē. Si qua dom⁹ remāsit indeiecta. ¶ Indeiecta nō deiecta ī terrā. ¶ Culmē tñ. Culmē est tecti sumitas a culmo dictū qd culmo antiquit⁹ dom⁹ tegerēt. ¶ Pressæ. submersæ. ¶ Sub gurgite. Sub mari. est āt tapinosis. Nā gurgitē q p proprie loc⁹ est ī flumine pfūdior: p mari posuit poeta. Sic Virgili⁹: Apparēt rari nantes ī gurgite uasto. Inde fit uerbū īgurgito qd & deuoro & repleo significat. Vñ Macrobi⁹ ī saturnalib⁹ scribit Fabiū ciuē Romanū uirū triūphalem a deuorato patrimōio gergitē fuisse cognomīatū. Nullū discrimē. Nullā discretionem ac differētiā. Alias discrimē periculū significat. ¶ Oīa pontus erat. Oīa mare occupauerat. Pontus aūt proprie id mare est quod euxinum appellat̃. Sed pro quocūq; mari frequenter ponit̃. Pontus uero dictus est παρὰ τὸ πλεῖσθαι quod in mari maxime labat̃. Pontus ēt prouincia est Asiæ Bithyniæ finitima Euxinoq; adiacens unde ponticus deriuatur. ¶ Occupat hic colem. Alius inquit ex hominibus in montem confugiebat. alius in cimbam. Proprie autem occupari dicuntur loca possessoribus uacua ¶ Cimba adunca. Perite. nā cimbæ & prorā & puppim aduncas habēt. ¶ Et ducit remos. Remigat. ¶ Villæ. Villa pprie dicitur domus in agro. ¶ Summa in ulmo. Sic Horatius hoc idem diluuium describens Piscū. & summa pecus hæsit ulmo. ¶ Sic sors tulit. Sic casu euenit. est aūt parēthesis. ¶ Anchora quādē a latinis aspirat̃ q̄uis apd græcos aspiratōe careat. ē āt āchora instrm ferreū qd ad cōtinēdas naues ī [illegible] iaci cōsueuit. Vñ āchorarii funes dīr: quib⁹ āchoræ ligāt̃. Vineta loca dīr uineis & uitib⁹ cōsita

Et modo qua graciles gramen carpsere capellæ:
Nunc ibi deformes ponunt sua corpora phocæ.
Mirantur sub aqua lucos urbesq; domosq;
Nereides:siluasq; tenent delphines:& altis
Incursant ramis:agitataq; robora pulsant.
Nat lupus inter oues:fuluos uehit unda leones.
Vnda uehit tigres:nec uires fulminis apro.
Crura nec ablato prosunt uelocia ceruo.
Quæsitisq; diu terris ubi sistere possit:
In mare lassatis uolucris uaga decidit alis.
Obruerat tumulos immensa licentia ponti:
Pulsabantq; noui montana cacumina fluctus.
Maxima pars unda rapitur.quibus unda pepercit:
Illos longa domant inopi ieiunia uictu.
Separat aonios actæis phocis ab aruis
Terra ferax:dum terra fuit.sed tempore in illo
Pars maris:& latus subitarum campus aquarum.
Mons ibi uerticibus petit arduus astra duobus
Nomine parnassus:superatq; cacumine nubes.
Hic ubi deucalion(nam cætera texerat æquor)
Cum consorte tori parua rate uectus adhæsit.
Corycidas nymphas: & numina montis adorant:

Et modo.paulante.Graciles capellæ.macræ & agiles capræ. Gramen.herbã speciem pro genere posuit. Deformes phocæ.Turpes & uastæ.Phocæ a latinis uituli marini appellant̃. Nereides.Nimphæ sun marinæ a Nereo patre appellatæ. Delphĩes.Delphin & delphinus a genitiuo græco delphinos fit nominatiuus latinus. Incursant.frequẽter currunt. Agitata.impulsa. Robora.ligna ac truncos. Pulsant percutiũt. Nat.natat.Est autẽ pquã lasciua & lepidissima descriptio:Quã quidẽ Seneca reprehẽdit:qđ in re tristi luder̃ poeta ur̃. Vnda uehit tigres.Tigris fera est truculenta mirãdæ uelocitatis in armenia Indiaq; nascẽs. Tigris ẽt est fluuius Armeniæ a uelocitate qua decurrit sic appellatus Nam tigris lingua persica sagittam significat. Vbi sistere possit.In quib⁹ terris se firmare possit. Sistere autem est stare facere. Idem uero cum sto uerbo præteritum habet & supinum. Volucris uaga. Hirunditus ẽ periphrasis.Nã hirundines uagos maxime uolatus habẽt. Nec uires fulminis apro. Tanto impetu apri uenatores aggrediunt̃.ut uires fulmini similes hr̃e dicant̃. Ablato:abrepto ab undis. Lassatis.defatigatis. Obruerat tumulos. Cooperuerat montes. Obruere namq; est aqua terraue operire. Tumuli uero montes dñr̃ a tumore. Pulsabant.Percuciebant. Noui fluctus.Magnæ undæ & inusitatæ. Mõtana cacumina.Montiũ summitates. Maxima pars.hominum subaudiatur. Quibus unda pepercit.hoc ẽ. Qui submersi nõ fuerũt famæ periere. Separat aonios. Topographia & loci descriptio.Montem enim parnassum describit in cujus cacumen sua altitudine ab undis tutum Deucalion & Pyrrha se receperũt.

parnassus

Deucalion cũ pyrrha

Phocis regio est inter Bœotiam & Atticam:a phoco denominata:in q̃ mons Parnassus duobus collibus eminẽs cõspicit̃. Ab actæis aruis.ab attica regiõe: nam attica Acte uel ab Acteone rege uel a littore quod ακτη dr̃ fuit appellata.Est enĩ maritima regio ac fere littus esse uidetur. Terra ferax.fertilis. Mons nomine Parnassus Parnassus mons ẽ Phocidis a Parnasso antiquissimo uate cognominat⁹:uñ Parnassius.Parnassiacus Parnasias pnassis & parnasse⁹ deriuant̃ Pri⁹ ãt.Larnassos fuit appellat⁹ qđ illuc Deucalionis arca q̃ græce λαρναξ dr̃ fuerit appulsa. Petit astra.Tendit in altũ sidera uersus. Duobus uerticibus:duob⁹ cacuminibus quorum alterum Tithoreum.alterum hymapeum appellat Herodotus. Quamuis Seruius Heliconem & Cytheronem putet:quos Boetiæ montes esse constat longe a parnasso distantes Parnassus autem totus & Apollini & musis & Baccho est cõsecratus. Hic ubi Deucalion.Deucalion Promethei filius uir integer ac pius una cum pyrrha uxore diluuio inualescente ad Cacumen parnassi confugit: ubi post finitum diluuium themidem consuluerunt:quo modo genus humanũ reparare possent:quibus Themis respondit id posse reparari:si antiquæ matris ossa post terga iecissent:quæ Deucalion lapides esse cõiectauit.Nam lapides ossa terræ uidentur esse:q̃ antiquissima omnium est mater. Qui igit̃ lapides a Deucalione fuerunt post terga iacti in mares. Qui a pyrrha in fœminas fuere conuersi.Hoc autem idcirco fictum est:quod ut scribit Eusebius in Chronicis Regnante Athenis Cæcrope maxima aquarum illuuies maiorem partem populorum Thessaliæ absumpsit paucis per refugia montium liberatis maxime in monte Parnasso:in cuius circuitu Deucalion tunc regno potiebanit.qui tũc ad se ratibus confugientes ut narrat Iustinus suscepit:ac p summa parnassi iuga fouit: ac idcirco genus humanum ab illo fuisse reparatum aiunt. Hic ubi.Eleganter hic & ubi ita iũgunt̃:ut id:& quod.cum ubi & quod grãmaticæ locutioni satis esse uideant̃ ut cum dicimus. Tibi morem gessi id quod fratri sum pollicitus: uñ quod sum pollicitus satis eẽt. Nam cætera:parẽthesis est. reliqua inquit loca mare occupauerat. Cũ consorte tori:hoc ẽ uxore.Nam uxor lecti mariti consors est. Corycidas nymphas. Corycum antrum ẽ Parnassi nymphis sacrum.Vnde Corycides nymphæ dicuntur. Est autem forma patronymica pro possessiua.Est etiam corycus ciliciæ & urbs & mons & antrum;ubi optimum nascitur crocum.Est præterea corycus: ut Stephanus scribit mons Ioniæ altissimus & portus & insula.est & promontorium Cretæ & portus æthiopiæ Corycia appellatus. Et numina montis; Apollini baccho & musis parnassus dicitur esse consecratus.

Fatidicamque themin: q̄ tunc oracla tenebat.
Non illo melior quisquam: nec amantior æqui
Vir fuit: aut illa reuerentior ulla deorum.
Iupiter ut liquidis stagnare paludibus orbem:
Et superesse uirum de tot modo milibus unum:
Et superesse uidet de tot modo milibus unam:
Innocuos ambos: cultores numinis ambos:
Nubila disiecit: nibilque aquilōe remotis:
Et cælo terras ostendit: & æthera terris.
Nec maris ira manet: positoque tricuspide telo
Mulcet aquas rector pelagi: supraque profūdū
Extantem: atque humeros innato murice tectū
Cæruleum tritona uocat: conchaque sonanti
Inspirare iubet: fluct⁹que & flumina signo
Iam reuocare dato. caua buccina sumitur illi.
Tortilis in latum: quæ turbine crescit ab imo:
Buccina: quæ in medio concepit ubi aera ponto:
Littora uoce replet sub utroq; iacentia phœbo.
Tum quoq; ut ora dei madida rorantia barba
Contigit: & cecinit iussos inflata recessus:
Omnibus audita est telluris: & æquoris undis:
Et quibus est undis audita: coercuit omnes.
Iam mare littus habet: plēos capit alueus amnes
Flumina subsidunt: collesq; exire uidentur.
Surgit humus. crescūt loca decrescētib⁹ undis.
Postq; diem longam nudata cacumina siluæ
Ostendunt: limumq; tenent in fronde relictum.
Redditus orbis erat: quem postq̄ uidit apertum:
Et desolatas agere alta silentia terras:
Deucaliō lachrymis ita pyrrham affatur obortis
O soror. o coniunx. o fœmina sola superstes:
Quam cōmune mihi genus: & patruelis origo

Fatidicāq; themim: themim archana fatorum prædicentē. Themis autem filia cæli & terræ fuisse scribitur quā Iupiter nuptias suas fugientem in Macedonia assecutus compressit mineruamq; sustulit. Dea uero fuit: quæ ut inquit Sex Pompeius præcipiebat hoībus: ut a diis peterent id quod fas esset. unde etiam nomen accepit: nam θεμις apud græcos fas ac iustum significat. Nam Themis ἀπὸ τοῦ θεσμοῦ hoc est a lege dicta est. Habet aūt apud græcos triplicem genitiuū Themidos. Themitos & Themistos. Non illo melior quisquam. hæc eo pertinēt ut ostendat poeta: Deucalionē & pyrrham ob pietatem in deos: merito fuisse incolumes conseruatos. Iupiter ut liquidis stagnare. posteaq̄ inqt iupiter uidit totum orbem terrarum sic aquis esse obrutum: ut stagnum esse uideretur ac ex hominibus solos Deucalionē & pyrrham superesse reducta serenitate diluuiū ita decrescere cœpit: ut terræ cœperint apparere. Stagnare. stagnum & lacum esse effectum. stagnare. n. proprie dicūtur terræ aquis non defluentibus coopertæ. Stagna siquidem paludes lacunæq; ac lamæ uocantur. Superesse. superuiuere. Innocuos: insontes: innocentes. Nubila disiecit nubes dissipauit.
Nimbis aquilōe remotis. ab aquilone depulsis. Est. n. aquilo uentus nubila expellens: ac serenitatem inducens. Et cælo terras ostēdit. elegantet nam ita aquis tegebantur: ut aeri occultæ essent terræ. Cælo. aeri. Ira maris tēpestas: Manet. permāet. pstat perseuerat. Tricuspide telo. periphrasis est tridentis: tres. n. cuspides hēt unde & tridens dictus est. Mulcet aquas: mitigat mare tumidum atq; iratum.
Rector pelagi neptunus maris deus. Pelag⁹ aūt est mare pfundum dictum. quod ppe terrā sit κατ' ἀντίφρασιν. Nā ex πέλας φ est ppe & γῆ terra cōpositū esse uī. Lōge siquidē a terra recessit. Innato murice ingenitis muricibus. singularis. n. p plurali frequēter ponit & cōtra. Est āt murex cōcha: ex cuius sanguie purpureus conficit color. Tectum humeros syneqdoche poetica. Tectos. n. & cooptos humeros habentem intelligimus. Cæruleum tritona. Cæruleum mare proprie dicit: & quicquid colorem habet maris. Titon autem fertur esse tubicen Neptuni: cui mandat ut receptui canat: fluuiosq; in suos fontes reuocet. Tritōis buccina Conchaq; sonanti: sonanti dixit ad differentiam concharum non sonantium quatenus quidam sonaci putēt esse legendum quod in exemplaribus non habetur. Triton autem pro tuba cōcha longiore utitur. Reuera autem inueniuntur Tritones conchis canētes: ut Plinius refert. Lachrymis obortis. Repente natis. Signo dato. facto signo ut redeant. Caua buccina. Describit conchā qua pro tuba uti solet triton. Tortilis in latum. retorta in latitudinem. Quæ turbine crescit ab imo. quæ ab ore angusto incipit: & in amplum desinit: ad turbinis similitudinem. Buccina quæ in medio elegans anadiplosis qua buccinæ laus exprimitur. Cum enim inflatur: omnia littora resonant. Concepit ubi aera: postq̄ inflari cœpit. Sub utroq; phœbo. sole & oriente & occidēte. Est aūt hyperbole poetica: ab oriente enim ad occidentē tubæ illius sonitum audiri affirmat: q̄ oēm excedit ueritatem. Tum quoq; ut ora dei. hoc est, postq̄ ori tritonis fuit admota. Rorātia: stillantia. Iussos recessus. regressus fluuiorū a Neptuno impatos. Coercuit inhibuit: & continuit. Iam mare litt⁹ hēt: quo pauloante carebat. Subsidunt. diminuunt & minus pfunda fiunt. Postq; diem lōgam: post longum tp̄s. Nudata: foliis priuata atq; spoliata. Redditus orbis erat. hoc est sibiipsi orbis restitutus esse uidebatur. Desolatas. destitutas aīantibus. O soror o coniunx: pathetica est oratio & affect⁹ plena: q̄ Deucaliō maximopere sibi pyrrhā deuīcit. Et patruelis origo. Deucaliō & pyrrha patrueles fuerūt [illegible] Iapetus duos sustulisse filios dicitur pmetheum: qui Deucalionem & Epimetheū q pyrrham genuit. Lapides in hoīe

¶ Deinde torus: lectus & nuptiæ. ¶ Erepta: liberata ab hoc diluuio. ¶ Miseranda: misericordia digna. ¶ Paternis artibus nam prometheus: ut superius iam diximus: terram in imaginem hominis figurauit: ei q̃ animam ex igne eductam immisit. ¶ Infundere immittere. ¶ Genus mortale: genus humanum. ¶ Sic uisum est superis: parenthesis est: qua uti solemus. cum causam alicuius rei assignare nescimus. ¶ Hominumq; exẽpla manemus exẽpla p exẽplaribus posuit. Exẽplum est. n. q aut sequamur aut uitemus. Exẽplar autem est ex quo aliud simile faciam⁹. ¶ Per sacras sortes: per sacra oracula & deorũ rñsa. ¶ Cephisidas undas: cephisus fluuius ẽ ad parnassi radices: unῦ p̃onymicũ finxit poeta. Est etiam cephisis palus in q̃ Cephisus ipse ingreditur. ¶ Et nondum liquidas nondum puras ac limpidas. sed limo turbidas. ¶ Sed iam uada nota secantes: sed iam alueos suos tenentes: neq; enim ripis egrediebantur. Secare namq; interdum incidere: interdum tenere significat. Vnde sectas philosophorum dictas esse Seruius ait quod propositum teneant. Virgili⁹. Ille uiam secat ad naues. ¶ Inde ubi: antiqui templa ingressuri deosque precaturi id quod nos quoq; facimus: prius sic aqua aspergebant. quam consuetudinem Deucalion & Pyrrha diis supplicaturi seruarunt. ¶ Irrorauere. inspsere. ¶ Libatos liquores haustas aq̃s. ¶ Ad delubra: ad templa: nam delubrum modo simulachrum dei: modo templum significat. Delubrum quidem ut ait Festus propne est lignum delibratum quo antiqui pro simulachro utebantur. ¶ Sacræ deæ: Themidis. ¶ Quorum fastigia. summitates: nam fastigium est altitudo ac summitas cuiuscunq; operis. ¶ Turpi musco. Muscus herbula est minutissima in locis humidis nascens. ¶ Squallebant: squallida & deturpata erant. ¶ Stabantque sine ignibus aræ. altaria sine sacrificiis erant. Vt templi tetigere gradus. modum adorandi pulchre describit. ¶ Procumbit. Procidit. ¶ Pronus. Supplex. ¶ Remollescunt. mollia & misericordia fiunt. ¶ Precibus iustis. Precibus iustorum hominũ. ¶ Dic Themi. Themis cœli & terræ filia fuisse ab Hesiodo fingitur: quæ ante Apollinem: ut Strabo ait: in Parnasso oracula reddebat. Hanc fuisse deam quæ iuberet homines id petere qd̃ fas esset: ac potius eandem esse quod fas Pompeius scribit. Themis etiam mater fuit Euãdri: quæ Carmentis quoque uocata est. ut legitur apud Plutarchum. Est autem uocatiuus græcus Themi. ¶ Mersis rebus. deletis & oppressis. ¶ Sortemq; dedit: oraculum & responsum qd̃ subiicitur. ¶ Et uelate: operite ac tegite. ¶ Obstupuere diu per longum tempus stupentes fuere admirati quidnam sibi uellet tale responsum. ¶ Rupit silẽtia uoce. locuta ẽ. ¶ Pauido ore: pro ipsa Pauida. Est enim hypallage. ¶ Fauetque Quia timet. Causa est nanque qua pyrrha merito uult uideri ueniam rogare. ¶ Maternas umbras: matris animam. ¶ Repetunt. mentem reuoluunt. ¶ Cæcis latebris: obscuris uelaminibus. ¶ Volutant: cogitant. ¶ Inde promethides Deucalion promethei filius. Prometheus autem dictus est quod preuideat cõsilia quasi προμηδ ẽ & mutatione δ in θ. μηδ ea nanque consilia dicuntur. Vnde etiam pro prudente accipit ur. Epimetheus pro imprudente qui postcaquam aliquid mali passus est consilium capit. ¶ Epimethida. pyrrham Epimethei filiam.

Deinde thorus iunxit: nũc ipsa pericula iungunt:
Terrarum: quascunq; uident occasus & ortus:
Nos duo turba sumus. possedit cætera pontus.
Hæc quoq; adhuc uitæ non est fiducia nostræ
Certa satis. terrent etiam nunc nubila mentem.
Quis tibi: si sine me fatis erepta fuisses:
Nunc animus miseranda foret? quo sola timorẽ
Ferre modo posses? quo consolante dolores?
Nãq; ego (crede mihi) si te quoque põt⁹ haberet
Te seq̃rer coniunx: & me quoque põt⁹ haberet.
Outinam possem populos reparare paternis
Artibus: atque animas formatæ ĩfũdere terræ.
Nunc genus in nobis restat mortale duobus.
(Sic uisum est supis) hominũq; exẽpla manem⁹.
Dixerat. & flebant. placuit cæleste precari
Numen: & auxilium per sacras quærere sortes.
Nulla mora est. adeunt pariter cephisidas undas
Et nondum liquidas: sed iam uada nota secãtes.
Inde ubi libatos irrorauere loquores
Vestibus & capiti: flectunt uestigia sacræ
Ad delubra deæ: quorum fastigia turpi
Squallebant musco: stabãtque sine ignibus aræ.
Vt templi tetigere gradus: procumbit uterque
Prõus humi: gelidoq; pauens dedit oscula saxo
Atq; ita: si precibus dixerunt numina iustis
Victa remolescunt: si flectitur ira deorum:
Dic themi qua generis damnũ reparabile nostri
Arte sit: & mersis fer opem mitissima rebus.
Mota dea est: sortemq; dedit: discedite templo:
Et uelate caput: cinctasque resoluite uestes:
Ossaque post tergũ magnæ iactate parentis.
Obstupuere diu: rupitque silentia uoce
Pyrrha prior: iussisque deæ parere recusat.
Detque sibi ueniã pauido rogat ore: pauetque
Lædere iactatis maternas ossibus umbras.
Interea repetunt cæcis obscura latebris
Verba datæ sortis secum: intra seque uolutant.
Inde promethides placidis epimethida dictis

¶Mulcet.mitigat ac solatur. ¶Solertia ingenium.prudentia.Proprie autẽ acumen ingenii ac uelocitas solertia dicitur. ¶Nullum nefas.nullam impietatem. ¶Suadent mandant iubent tametsi suadere ꝓprie hortari significat ¶Magna parens terra est.recte oraculum interpretatus est Deucalion Nã terra meri- to magna parẽs dr̃ cum animata oĩa atq; inaĩata ex ea nascant̃. ¶ Cõiugis augurio mariti uaticinio ¶Ti tania pyrrha:Iapeti titanis neptis.Diffidunt non credunt. ¶Sed quid temptare nocebit? aiunt subaudiat̃ ¶Velantq; caput:tegunt:cooperiunt. ¶Sua post uestigia:post sua terga. Vestigia autem pedum sig na dicunt̃:sed frequẽter pro ipsis pedibus ponunt̃.

Mulcet:& aut fallax ait est solertia nobis:
Aut pia sunt:nullumq; nefas oracula suadent:
Magna parẽs terra est.lapides in corpore terræ
Ossa reor dici.iacere hos post terga iubemur.
Coniugis augurio q̃q̃ Titania mota est:
Spes tamẽ in dubio e:& adhuc cælestibus ambo
Diffidunt monitis:sed quid temptare nocebit?
Discedunt:uelantq; caput:tunicasq; recingunt:
Et iussos lapides sua post uestigia mittunt.
Saxa(quis hoc credat nisi sit ꝓ teste uetustas?)
Ponere duriciem cœpere suumq; rigorem.
Mollirique mora:mollitaq; ducere formam.
Mox ubi creuerunt:naturaq; mitior illis
Contigit:ut quædam sic non manifesta uideri
Forma potest hominis:sed uti d̃ marmore cœpta
Non exacta satis:rudibusq; simillima signis:
Quæ tamen ex illis aliquo pars humida succo
Et terrena fuit:uersa est in corporis usum.
Quod solidum est:flectiq; nequit:mutat̃ ĩ ossa
Quæ modo uena fuit:sub eodem nomine mãsit
Inq; breui spatio superorum numine saxa
Missa uiri manibus faciem traxere uirorum.
Et de fœmineo reparata est fœmina iactu.
Inde gen⁹ durum sumus experiensq; laborum:
Et documenta damus:qua simus origine nati.
Cætera diuersis tellus animalia formis
Sponte sua peperit:postq̃ uetus humor ab igne
Percaluit solis:cœnumq; udæq; paludes
Intumuere æstu:fœcundaq; semina rerum
Viuaci nutrita solo ceu matris in aluo
Creuerunt:faciemq; aliquam cepere morando.
Sic ubi deseruit madidos septemfluus agros
Nilus:& antiquo sua flumina reddidit alueo:

¶Mittunt:iaciũt. ¶Quis hoc credat? Parenthesis cũ iterrogatione admirationis plena qua id qđ incredibile est:uerisimile fieri ur.Cum.n. id prisci testent̃:nobis quoq; est credẽdũ. ¶Vetustas:antiquitas:quæ maximæ est auctoritatis. Hoc autẽ idcirco fingitur quod Deucalion Rex Thessaliæ post diluuium quo tota græcia fuit inundata:rudes homines ac feros moribus ac legibus instruxit.quibus duritiem omnem:ac feritatẽ deposuere ¶Molliri mollia fieri. ¶Ducere formam : accipere formam & figuram humanã. ¶Mitior:mollior . ¶Vt quædam quãdam quidem inquit formam habere uidebantur saxa illa.sed non humanam aperte præ se ferebant figuram.Talem autem habebant qualẽ statuæ marmoreæ inchoatæ. ¶ Sed uti:sed tanquam. ¶ Non exacta:exculta perfecta. ¶Rudibus signis.impolitis inelaboratisq; statuis. Signa enim etiam statuas significant. ¶Quæ tamen ex illis:terrenæ inquit partes lapidum molles & humidæ in corpus fuere conuersæ.Solidæ uero & duræ in ossa. Venæ autem in uenas.nã & lapides uenas suas habent. ¶Corporis carnis.Corpus enim proprie uiuentium dicitur.Caro mortuorum. ¶Superorum numine:deorum uoluntate. ¶Traxere:concepere. ¶Faciem uirorum figuram marium. ¶Experiens laborum patiens laborum.Sic Virg. Deucalion uacuum lapides iactauit in orbem. Vnde homines nati durum genus. ¶Et documenta:experimenta. alias documenta sunt exempla.ut ait Varro:q̃ docendi causa dicuntur. ¶Qua simus origine nati.quam originem simus sortiti.Cum enim tam patientes laborum simus:facile ostẽdimus nos de lapidibus esse generatos. ¶Cætera diuersis.Reliqua inquit animalia ex terra humida & sole calefacta orta sunt:ad quod fieri posse facile Aegyptus est documento.nam post nili inũdationẽ glebæ in uarias aĩalium figuras cõmutantur. Hæc autem idcirco a poeta interseruntur:ut commodius daphnes in laurus metamorphosin cum superiore connectat. ¶Vdæ paludes humidæ. ¶Aestu:feruore. ¶ Viuaci solo:terra uitam subministrãt. ¶Ceu matris in aluo:tanquam in utero matris. ¶Cepere:concepere:contraxere. ¶Faciem aliquam.formam & figuram. ¶Septemfluus nilus Exemplo declarat reliqua animalia ex terra sponte fuisse orta.Nilus autem fluuius singulis quibusque annis ægyptum inundans fœcundam nonsolum frumentorum.sed uariorum quoq; animalium eam reddit. ¶Septemfluu :idcirco dr̃ quod septem hostiis in mare erumpit quorũ noĩa hæc a Diodoro memorant̃.Tellusiacũ quod ad orientẽ uergit.Paniticũ.Mendesium:phaniticũ sebenniticum.Bolbiticum.Canopicum.Nili autẽ ortus adeo est incertus ut ipsum astopon.i.ortam e tenebris aquã uocent.Sane Nilus uariis noĩbus fuit appellatus.Nam primum a cursus uelocitate profunditateq; aquarum Aquila fuit uocatus Deinde ab Aegypto rege Aegyptus.tum a Nilo rege Nilus. Tametsi quidam asseruit Nilum quasi neclum dictum esse ϖεϕατον εοο quod est iuuenis & nouus quia singulis quibusq; annis renouari uidetur cum totam Aegyptum inundat. ¶Alueo synæresis est duarum uocaliũ in unã.

Aĩaliũ origo

¶ Aethereo sidere: igneo sole. ¶ Mō coepta: tantūmō inchoata. Sed in uetustis exēplaribus legiť mō nata & recte qdē: ut intelligamus nup & pauloante nata. Ibi aūt est distinguēdū: ut inde sequēs incipiat sensus. ¶ Per ipm nascēdi spacium qda impfecta. hoc est. Propter breue nascēdi tps impfecta uidenť quedā Est aut Dialyton. ¶ Quippe ubi tēpe. Ex humore & calore ſm physicos aiť oīa gnan. ¶ Cunq; sit ignis aquæ pugnax. Quāuis inqt ignis aquæ sit contrari⁹ calor tñ cū humore cōmixtus oīa generat. ¶ Et discors cōcordia. acute dictū q̄uis fatue uideať. Nā calor & humor sepati pugnāt & discordes sunt. Iuncti atq; mixti cōcordes ad agēdū atq; gñandū uidenť

Aetheroq; recens exarsit sidere limus:
Plurima cultores uersis animalia glebis
Inueniunt: & in his quædam modo nata p ipsum
Nascendi spacium: quædam imperfecta: suisq;
Trunca uidēt humeris: & eodem corpore sæpe
Altera pars uiuit: rudis est pars altera tellus.
Quippe ubi temperiē sumspere hūorq; calorq;
Concipiunt: & ab his oriuntur cuncta duobus
Cūq; sit ignis aquæ pugnax: uapor humid⁹ oēs
Res creat: & discores concordia fœtib⁹ apta est.
Ergo ubi dilunio tellus lutulenta recenti
Solibus æthereis altoq; recanduit æstu:
Eddidit innumeras species: partimq; figuras
Reddidit antiquas: partim noua mōstra creauit.
Illa qdem nollet: sed te quoq; maxime python
Tum genuit: populisq; nouis incognite serpens
Terror eras. tantū spatii de monte tenebas.
Hunc deus articenens & nunq̄ talibus armis
Ante nisi in damis capreisque fugacibus usus.
Mille grauem telis exhausta pene pharetra
Perdidit effuso per uulnera nigra ueneno.
Neue operis famā posset delere uetustas:
Instituit sacros celebri certamine ludos
Pythia per domitæ serpentis nomine dictos.
Hic iuuenum quicunque mãu pedibusue, rotaue
Vicerat: æsculeæ capiebat frondis honorem.
Nondum laurus erat: longoque decētia crine
Tempora cingebat de qualibet arbore Phœbus.
Primus amor phœbi Daphne peneia: quem non
Sors ignara dedit: sed sæua cupidinis ira.

¶ Fœtib⁹. partubus. ¶ Lutulēta: lutosa. ¶ Re
canduit: calefacta fuit. ¶ Reddidit: repñtauit
Python ac restituit. ¶ Illa qui. nol. gñasse subaudiendū.
¶ Sed te quoq; maxime Python Tū genuit.
Pythonē maximū serpentē ex terra ortū esse ab
Apollineq; fuisse īterfectū narratř: a quo & Py
thius Apollo fuit cognoīatus. & Pythia ludi ad
ppetuā rei memoriā fuere instituti. In qbus q ui
cisset æsculea corona anteq̄ laurus esset corona
bať. Est aūt apostrophe ad serpentē. python aūt
nonsolū in masculino sed ēt fœminino genere
usurpať. Hic uero serpēs laconā instinctu Iuno
nis stimulasse ac fere p totū orbem terarrū pse
cutus fuisse anteq̄ Apollinē & Dianam pareret
in dialogo Iridis & neptuni a Lutiano memora
tur. Pytho uero est urbs Phocidis que alio noīe
Delphi uocať παρατου πυθεσθαι hoc est a
corrumpendo φ illic Python serpens fuerit cor
ruptus & in saniem resolutus Python quoq; est
ut Solinus scribit: in Asia cāpus patentissimus:
quo primo quoq; aduentus sui tpe ciconiæ aduo
lant. Porro pythopolis duarū est Vrbiū nomen
quarū altera Mysiæ. altera cariæ est. ¶ Tñ spa
tii de monte tenebas. Acclamatio est: q magni
tudo serpentis declarať. ¶ Tenebas. Occupa
bas. ¶ Deus arcitenēs. Apollo q cū arcu & pha
retra pĩgebať. ¶ Capreisq; fugacibus. Capreæ
capræ sunt siluestres uelocissimæ. ¶ Exhausta:
euacuata. ¶ Pharetra aūt sagittarum est reposi
toriū dcā παρατο φερειντο τυτρωσκοντα
hoc ē a ferēdis iis quæ uulnerāt. ¶ Per uulnera
nigra. Hypallage ē. nigrū. n. uenenū p uulnera
effusum intelligim⁹. ¶ Hic iuuenū qcūq;. qsqs
inquit pythia uicisset aut pugnis: aut cursu: aut
Pythia ludi curru æsculea corona donabať. ¶ Rotaue uel
curru. Vt a pte totū intelligam⁹. ¶ Esculeæ frō
dis honorē: coronā ex frōdib⁹ æsculi confectā.
Nā æsculus arbor ē glādifera dicta φ prisci ex
illius fructu escā sumerent. ¶ Nōdū laur⁹ erat
Cōcinne mutatōem sequētē cū supioribus cō
nectit Assignans. n. cām cur pythiorū uictores
æsculeā coronā accipēt laurū: q postea q uicissent fuere coronati: nōdū fuisse ait sicq; describit: queadmodū Daphne Penei fluuii filia ab appolline fuit amata qua cū nec prece nec pcio potiri posset: ad uim sese cōuertit. Ipsa uero fuga sibi cōsulēs: cū in eo eēt ut capeť prēm rogauit. ut sibi auxiliū ferret. Ille uero pcibus filiæ mot⁹ eā in arborē sui noīs cōmutauit Daphne. n. laur⁹ interptať dicta qsi δαφωνη. φ cū uriť qsi uocē emittat. Strepit. n. cū ardet: ut ēt Theocritus testať. Est ēt daphne ut Stra. ait. Antiochiæ uicinū &
amœnitate iclytū nem⁹ octogīta stadiorū ambitu: quo in loco Antiochēsiū cōuētus agitabať. Appellatū ē
Daphne ĩ laurum āt a Daphne Ladonis filia ut Adrianus scribit. Dionysi⁹ uero sacrū tēplo locū eū uocauit. ¶ Decētia tpa
Pulchrū caput: ut a pte totū p synegdochē intelligam⁹. ¶ Lōgo crine: longis capillis. Ita nāq; Apollo pĩ
gebať. Phœbus aūt epitherō est appollini soliq; ppriū significat. n. purum. Peneia. Penei fluuii filia. posses
siua. n. frequēter p patronymicis & cōtra p possessiuis patronymica ponunť. Aphthonius uero Daphnē
Ladonis filiā fuisse ait. ¶ Sors ignara. Fortūa īperita: q nullū rerū hēt delectū. ¶ Sed sæua cupidinis ira
Cupidinis sagittæ sed magna dei amoris indignatio. cupido nāq; masculini gñis deū significat amoris. Fœminini uero cu
piditatē. Duos uero cupidines esse Plato in symposio scribit. alterū cæleste & diuinū. alterū uulgarem atq;
plebeium. id φ Oui. in fastis secutus esse uř: cum inquit Alma faue dixi geminorum mater amorum. Græ

ci cupidinẽ Erota uocãt. Vñ heroes denoĩatos eẽ plato ait ĩ cratylo. De⁹ ãt q amori ɔtrarius ẽ amoriq; dissoluit: anteros uocat: q ut Ci. i. iii. de nat. deo. scri ex Venere natus ẽ & marte. De cupidinis ãt parẽtib⁹ uariæ sũt antiquorũ opĩones. Alii nãq; ipm Iouis & Veneris filiũ eẽ aiũt. Sapho ãt Cæli & terræ. Simonides Martis & Veneris. Ibycus & Hesiod⁹ ex chao cupidinẽ natũ eẽ scri. Orphe⁹ ex Saturno ait eẽ natũ. ¶ Delius hũc nup. quo ĩ amorẽ daphnes apollo ĩciderit poeta describit ita pspicue. ut nulla fere op⁹ sit expositione. ¶ Deli⁹: apollo a delo ĩsula cognoĩatus: ĩ q una cũ Diana nat⁹ eẽ phibet.

Delius huncnuper uicto serpente superbus
Viderat adducto flectentem cornua neruo:
Q uidq; tibi lasciue puer cum fortibus armis?
Dixerat: ista decẽt humeros gestamia nostros:
Q ui dañ certa feræ: dañ uulnera possum⁹ hosti:
Q ui modo pestifero tot iugera uentre premẽtẽ
Strauimus inumeris tumidũ pythona sagittis:
Tu face nescio quos esto contentus amores
Irritare tua: nec laudes assere nostras.
Filius huic Veneris: figat tuus omnia phœbe
Te meus arcus ait: quantoq; animalia cedunt
Cuncta deo: tanto minor est tua gloria nostra.
Dixit: & eliso percussis aere pennis
Impiger umbrosa Parnassi constitit arce:
Deq; sagittifera pronipsit duo tela pharetra
Diuersorum operũ. fugat hoc: facit illud amorẽ
Q uod facit auratũ est: & cuspide fulget acuta.
Q uod fugat obtusũ ẽ: & hẽt sub harũdie plũbũ
Hoc deus in Nympha peneide fixit: at illo
Læsit appollineas traiecta per ossa medullas.
Protinus alter amat: fugit altera nomen amãtis
Siluarum latebris captiuarumq; ferarum
Exuuiis gaudens: innuptæq; æmula phœbes.
Vitta coercebat positos sine lege capillos.
Multi illam petiere: illa auersata petentes:
Impatiens expersq; uiri nemora auia lustrat.
Nec quid hymẽ: qd amor: qd sint cõnubia curat.
Sæpe pater dixit generum mihi filia debes:
Sæpe pater dixit debes mihi nata nepotes.
Illa uelut crimen tædas exosa iugales
Pulchra uerecundo suffundens ora rubore:
Inq; patris blandis hærens ceruice lacertis:
Da mihi perpetua genitor charissime dixit
Virginitate frui: dedit hoc pater ante Dianæ.
Ille qdẽ obsequitur: sed te decor iste quod optas
Esse uetat: uotoq; tuo tua forma repugnat.
Phœbus amat: uisæq; cupit connubia daphnes:
Q uodq; cupit sperat: suaq; illum oracula fallũt.
Vtq; leues stipulæ demptis adolentur aristis:

¶ Adducto ner. gestũ exprimit sagittariorũ. ¶ Tot iu. Iugerũ tñ terræ dr̃ q̃tũ par boũ ĩ die uno exarare p̃t. ¶ Strauim⁹. Prostrauim⁹ ĩterfecimus. Sterni. n. stãña dñr cũ ĩterrã deiciunt. ¶ Tumidũ. Inflatũ. Supbia elatũ. ¶ Nescio quos amo. cũ quodã cõtẽptu hæc dñr: ac si diceret leues molles atq; uiris negligẽdos. ¶ Irritare. puocare: stimulare. ¶ Tua fa. Tibi cõueniẽte. Fax aũt cupidini attribuit: qua iuuenũ aĩ amore ĩflãmant. ¶ Nec asse. arroga. uẽdica. ¶ Fili⁹ huic Ve. Cupido. ¶ Figat tu⁹. Licet coniũctio subĩtelligẽda uĩ. Licet inqt tu⁹ arcus oĩa aĩalia figat: meũ tñ tu effugere nõ poteris. Sicq; glĩa tua tanto minor ẽ q̃ nr̃a: q̃to aĩalia: quæ deo feris: deo sunt inferiora. ¶ Eliso aere. Impulso pcussis pẽnis. alis. Nam alatus cupido pingit. ¶ Arce: cacumine. Vertice. Prompsit. Depromsit. excepit. Diuersorũ operũ. Contrariorũ effectuũ. ¶ Fugat. fugere facit & depellit. ¶ Optusum: sine cuspide. ¶ Hoc: optuso. ad ppinquius enim hoc pnomẽ refert. Illud ad longinqus. ¶ Traiecta p ossa. Trãsfixa p ossa trãseunte. ¶ Exuuiis. pellibus. Exuuiæ dicũtur spolia nõ solũ quæ hoibus detrahunt: sed ẽt q̃ aliis aĩalibus. Exuuiæ aũt ferarũ pelles dicuntur ¶ Captiuarũ: captarum. ¶ Innuptæq; æmula phœbes. Imitatrix Dianæ: q̃ ppetua gaudet uirginitate. ¶ Vitta coerce. Q uo Daphne Dianæ esset imitatrix exponit nã neq; ornatu capitis gaudebat: & uiros oẽs aspnabat. ¶ Vitta tegmen ẽ capitis muliebre. ¶ Sine lege. sine ordine. ¶ Auersata. aspernata. ¶ Lustrat: pagrat: circumit. ¶ Nec qd hymen. Hymẽ pprie ẽ cartilago q̃dã ĩ uulua uirginis q̃ in prio coitu frãgi dr̃. Pro deo quoq; nuptiarũ q & hymeneus ac p nuptiis ipsis ponit. ¶ Tædas iugales nuptias: a pte. n. totum ĩtelligimus. Nouis. n. nuptiis qnq; faces accẽsæ pferebant: ut scri. Plut. in pblematis. Teda autẽ arbor est: ex qua optimæ conficiunt faces. ¶ Verecũdo rubore pudico & a uerecũdia proueniente. ¶ Blandis lacertis p ipsa blãda. Sic Vir. Sceleratam intorserit hastam p ipse sceleratus. Est. n. hypallage qua frequenter poetæ utuntur. ¶ Dedit hoc pater ante Dianæ. Exẽplo psuadere nititur patri Daphne: ut se uirginẽ uiuere pmittat. Nam & Iupiter cõcessit Dianæ filiæ: ut ppetua frueret uirginitate. ¶ Pater: Iupiter: ¶ Ille quidẽ obsequitur. Peneus pater morẽ gerit tibi inqt Ouidi⁹. Est aũt apostrophe & cõuersio sermonis ad puellã. ¶ Decor iste. pulchritudo ista tua excellens. ¶ Tuo uoto: tuæ cupiditati. ¶ Fallunt: decipiunt. Id. n. sperabat: qd minime est assecutus. ¶ Vtq; leues stipulæ. Duplici similitudie & stipularũ & sepium ardentiũ ostendit poeta: quã uehementi amore Daphnem prosequeretur Apollo. ¶ Adolentur. ardent: comburuntur. ¶ Demptis aristis: ablatis spicis. Partem enim p toto posuit. Aristæ nãq; ptes sunt spicæ acutissimæ sic dictæ qd primũ [illegible]escant. ¶ Vt facibus sepes ardẽt. Sepes ex arbustis cõstant qbus ab ĩgressu agrorũ uiatores arcent.

Quas for.ui. Viator a uia siue poti⁹ a uio qd̃ nisi ĩ cõpositiõe ĩ usu ẽ ut obuio Deuio deriuat̃.atq3 is ꝓprie dicit̃ q iter aliqd suscipit pagẽdũ. Tametsi apd̃ Romãos ii uiatores dicebant̃ q magistrat⁹ ex agris ĩ urbẽ euocabãt:ut Plini.scribit. ¶ Vel.ni.ad. Vel nimis ꝓpe sepes posuit. ¶ Sub lucẽ. Circa lucẽ diei adueniẽtẽ Solẽt.n.uiatores noctu faces secũ ferre:q̃s adueniẽte luce iuxta sepes reliquũt. ¶ In flãmas.abiit: Accẽsus & iflãmat⁹ ẽ amore Daphnes. ¶ Sterilẽ amorẽ. Vanũ ex quo nullã uoluptatẽ ẽ habitur⁹. Ecqd si comant̃ ait: Ecquid dictio ẽ iterrogatiũs & p e scribit̃. ¶ Comant̃.ornent̃:ac si diceret. Si ornarentur capilli: multo decẽtiores eẽnt. ¶ Micãtes:fulgẽtes. ¶ Videt oscula:parua ora.nõ basia. Est eni ab ore diminutiuũ. Os ãt puũ maxĩe uirginẽ cõmẽdat. ¶ Quæ nõ est uidisse satis: Illa eni ẽt osculari cupiebat. ¶ Laudat. digitosq3: Morẽ exprimit elegantum amatorũ: q oĩa amicarũ suarũ mẽbra laudare solent. ¶ Et nu.la. Mulierũ Romanarũ hĩtum describit q nũc quoq3 multis est in usu. ¶ Si qua la.me.pu. Nõ de pudẽdis ut ingt Fabius est intelligẽdũ.sed de iis oĩbus corporis ptibus: q ueste occultant̃. ¶ Neq3 re.neq3 ɔsistit neq3 remorat̃ cursum Reuo. Appollinis. ¶ Nympha precor. Hac oratõe Appollo conat̃ Daphnæ pſuadere ne se fugiat: sed in suos deueniat ãplex⁹. ¶ Nympha mane. Elegans repetitio amatoriæ orationi maxime cõueniens. ¶ Sic agna lupũ. His similitudinibus ostẽdit Apollo se ut hostẽ a Daphne uitari cũ ipsam amore captus sequat̃. Est aũt hypozeugma. Fugit.n. uerbum est subaudiendum. Lupum uero ut hostem oues natura & cerui leones: ac deniq3 oĩa aĩalia bruta suos quoq3 fugiũt hostes. ¶ Penna trepidante. Cum quodã timore properãtibus alis. Aquila uero ab aquilo.hoc est fusco & subnigro colore est dicta: q̃uis qdam ab acute uidẽdo illam denoĩatam uelint ut scribit Põpeius. ¶ Me miserũ ne prona cadas. Ex arte se sollicitũ esse significat de salute puellæ: qua potiri cupiebat. ¶ Norent sentes: pungant ac lacerent spinæ. Sentes.n. numero plurali spinæ dicunt̃. ¶ Moderantius curre. Modestius. Lẽtius. ¶ Fugãque inhibe. ¶ Contine fugã. Noli fugere. Horridus obseruo. Incultus custodio. ¶ Armenta gregesque. Armẽtum id genus pecoris appellat̃: ut ait Sex. Pompeius q ẽ idoneũ

Vt facibus sepes ardent: quas forte uiator
Vel nimis admouit: uel iam sub luce relinquit:
Sic deus in flammas abiit: sic pectore toto
Vritur: & sterilem sperando nutrit amorem.
Spectat inornatos collo pendere capillos:
Ecquid si comantur ait: uidet igne micantes
Sideribus similes oculos: uidet oscula: quæ non
Est uidisse satis. laudat digitosq3 manusq3:
Brachiaq3 & nudos media plus parte lacertos.
Siqua latent meliora putat. fugit ocior aura
Illa leui: neq3 ad hæc reuocantis uerba resistit:
Nympha precor peneia mane: nõ isequor hostis
Nympha mane: sic agna lupum: sic cerua leonẽ:
Sic aquilam penna fugiũt trepidante columbæ:
Hostes quæq3 suos: amor ẽ mihi causa sequendi.
Me miserum ne prona cadas: indignaue lædi
Crura notent sentes: & sim tibi cã doloris.
Aspera qua properas loca sunt: moderãtius oro
Curre: fugãq3 inhibe: moderãtius insequar ipse
Cui placeas inquire tamen: non incola mõtis
Non ego sum pastor: non hic armẽta gregesque
Horridus obseruo. nescis temeraria nescis
Quem fugias: ideoq3 fugis. mihi delphica tell⁹
Et Claros & Tenedos Patareaq3 regia seruit.

ad opus armorum. Grex uero fit ex capris porcis ouibusue ex similibus ẽt ex bobus: ut grex sit generalius nomẽ Armẽtũ spãlius. Cicero in philippicis. Cecidit greges armẽtorũ. ¶ Mihi Delphica tellus. Artificio se & potentiam & genus & pclara inuenta cõmemorat appollo: ut ad se amandũ Daphnẽ alliciat. Horum nãque singulis muliebres aĩ maxime capiunt̃. ¶ Delphica tellus. Delphi urbs est Phocidis ad parnassum ubi templum appollinis & opibus & certis oraculis clarissimum fuit: unde oracula Delphica sunt dicta. Delphi autem fuere cognominati: q appollo delphini similis illuc nauigauit. Delphis. aũt est adytum ex quinque lapidibus extructũ opus agamedis & Trophonii. ¶ Et claros: urbs ẽ lyciæ colophoni ꝓpinqua apollini dicata. Vnde & clarius cognominatur. Illic nãque est apollinis oraculum a manto Tiresiæ filia cõstitutum: uel a Claro quodam Heroe a quo ẽt fuit appellata: ut Theopompus ait. Nearchus aũt scribit claron sorte appollini contigisse atque a sorte.hoc est ἀπὸ τοῦ κλήρου denoĩatã fuisse. alii uero aiunt Claron fuisse appellatam q illic Neptunus & mars fuerũt sortiti. alii a lachrymis mantus q̃ poenitebat pᷓriam reliquisse dictam esse claron putãt p mutationem. λ.in.ρ. Nam κλαῦλος lachrymam significat. Fons certe apud claron ex mantus lachrymis fertur scaturisse. ¶ Et tenedos. Tenedos insula est ad hellespontum una ex sporadibus: quæ prius Leucophrys fuit appellata. a Tene ãt Tenedos est dicta quasi τένου ἔδαφος hoc est Tenæ solũ. Vñ Tenedi⁹ deriuat̃. Est ẽt Tenedos urbs lyciæ uel ut alii asserũt. Pãphiliæ: q̃ sub tutela sua eẽ apollo ait. ¶ Patarea regia. Patara urbs ẽ lyciæ a pataro appollinis & Lyciæ filio appelata: ĩ q apollo maxĩe colebat̃. Vñ & Patare⁹ fuit cognominat⁹. Alexander aũt scribit ut Stephan⁹ refert. Salatiã puellã ex ophionide sacra appollini afferentẽ in pataris in uia deposito uase quieuisse. Illa uero erãt pemmata. lyræ. arcus & sagittæ: q̃bus infantes ludunt. Vẽto aũt flante patarã. hoc est cistã in mare fuisse delatam Puellã aũt flentem domum redisse ac patarã ad lyciorum cheronesum aduectam fuisse. Quendam autem ex profugis a Salacia in patatam incidisse: & quæ in illa erant pemmata cõbussisse: ac cheronesum appollini consecrasse totãq3 illam regionem a patara uase patara denominasse. Patara aũt græce interpre-

tatur cista: Vnde pitareus & patareius declinant. Iupiter est genitor. Apollo nam ꝑ Iouis ex latona filius fuisse ꝓhibetur. ℂPer me ꝙ eritq; appollo se deum esse uaticinationis significat ℂPer me concordant carmina neruis. hoc ē. musices & harmoniæ ego sū inuētor. ℂCarmina: cātilenæ. ℂNeruis: chordis ℂCerta q̄dem nr̄a est. Se peritum quidem esse: sagittarium profitetur. Sed cupidinem a quo est percussus peritiorem esse ait.

Iuppiter est genitor. per me quod eritq; fuitq;:
Estq; patet. per me concordant carmina neruis:
Certa quidem nostra est: nostra tamē una sagitta
Certior: in uacuo quæ uulnera pectore fecit.
Inuentum medicina meum est: opifexq; per orbem
Dicor: & hærbarum subiecta potentia nobis.
Hei mihi: quᵭ nullis amor est medicabilis hærbis:
Nec prosunt domino: quæ prosunt oibus artes.
Plura locuturum timido penecia cursu
Fugit: cumq; ipso uerba imperfecta reliquit.
Tunc quoq; uisa decens. nudabāt corpora uenti:
Obuiaq; aduersas uibrabant flamina uestes:
Et leuis impulsos retro dabat aura capillos.
Aucta q; forma fuga est. sed enim non sustinet ultra
Perdere blandicias iuuenis deus: utq; monebat
Ipse amor: admisso sequitur uestigia passu.
Vt canis in uacuo leporem cum gallicus aruo
Vidit: & hic prædam pedibus petit: ille salutem:
Alter inhæsuro similis: iamiamq; tenere
Sperat: & extenso stringit uestigia rostro:
Alter in ambiguo est: an sit comprensus: & ipsis
Morsibus eripitur: tangentiaq; ora relinquit:
Sic deus & uirgo est: hic spe celer: illa timore.
Qui tamen insequitur pennis adiutus amoris
Ocior est: requiemque: tergoque fugacis
Imminet: & crinem sparsum ceruicibus afflat.
Viribus absumptis expalluit illa: citæque
Victa labore fugæ: spectās peneidas undas
Fer pater inquit opem: si flumina numen habetis.
Qua nimium placui tellus ait hisce: uel istam
Quæ facit ut lædar: mutando perde figuram.
Vix prece finita torpor grauis occupat artus:
Mollia cinguntur tenui præcordia libro:
In frondes crines: in ramos brachia crescunt.
Pes modo tam uelox pigris radicibus hæret.
Ora cacumen habent: remanet nitor unus in illa.
Hanc quoq; Phœbus amat: positaq; in stipite dextra
Sentit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus.
Complexusq; suis ramos ut membra lacertis:
Oscula dat ligno: refugit tamen oscula lignum.
Cui deus: at quoniam coniunx mea non potes esse:
Arbor eris certe dixit mea. semper habebunt

ℂIn uacuo pectore. Libero amoris affectu. ℂOpifexque opem faciens & ferens auxilium Interdum opifex opus faciens. Nā Appollo a græcis tū ακέσιοσ tum αλεξίκακοσ uocatur: ꝙ & morbis medicina & in malis opem ferat. Vnde a latinis opifex siue opifer. Vtroq; enim modo legitur fuit cognominatus.

ℂHei mihi: Dolet Appollo quod nullam inueniat medicinam: quæ amorem leuet. Hei autem dolentis est interiectio quæ cum datiuo copulatur. ℂTimido cursu. Hypallage est: ipsa enim timida intelligitur. ℂTunc quoque uisa decens Cum inquit curreret Daphne uisa est decora & pulchra ℂCorpora. Corpis mēbra & carnes. Corpus enim uiuētium. Caro dr̄ mortuorū. ℂVibra: uētilabāt agitabāt. ℂRetro da. retro uertebat. ℂIuuenis deus: Cā est cur nō sustineret ultra blādit: Idcirco enim deus sustinere non poterat: qa iuuenis erat. ℂPerdere blanditias Proicere blande uerba. ℂAdmisso passu. Vt ꝑcitibus passib⁹. ℂVt canis in uacuo. Pulchra similitudine declarat & Daphnes fugiētis & appollinis isequētis uelocitatem. ℂCanis gallicus. Qui nūc leporarius uulgo appellat. ℂIn uacuo aruo demesso. ℂPedibus. pedū uelocitate. ℂStrinxit uestigia radit pedes leporis. Sic Virgi. stringentem ripas & amœna loca secantē. Extenso rostro. porrecto ore. ℂFugacis. fugientis puellæ. Crinē sparsum ceruicibus. Capillos p collū sparsos. ℂAfflat flatu & spiritu attingit ℂCitæ fugæ. Veloc s cursus. ℂSi flumina numē hētis diuinitatē ac succurrēdi facultatem. ℂQua nimiū placui: Tellus hisce. Tellurē rogat ut se uel absorbeat. uel ī aliā trāsmutet figurā. Qua. In q̄. ℂHisce apire ut me accipias. Als hiscere significat loq. ℂPerde. Destrue. ℂTorpor grauis. Magn⁹ stupor. ℂMollia ꝑcordia. Præcordia ut ait Pli. mēbrāa: sunt exta separantes ab īteriore uiscer: ptesic dcā qd cordi ꝑtendant. ℂTenui lib. tenui cortice & subtili. ℂMō. ſ auloante ℂPigris radicib⁹. Lētis. īmobilis. signat āt pedes ī radices fuisse cōuersos. ℂOra cacumē hēnt h̄ ē. Os & facies daphnes ī cacumē & sūmitatē lauri fuere conuersa. ℂNitor un⁹. solus splēdor sola pulchritudo. ℂHāc quoq; phœb⁹ amat. Arborē subaudiam⁹. Nā laurus apollini dicatā esse ꝓhibet. Phœbus āt epithetō est apollinis puruq; signat. Sol enī ab oī fece est ...ius. ℂIn stipite. In trūco. ℂTrepidare. palpitare. ℂCui deus Ordo ē. Cui de⁹ dixit ℂSēp hēbūt.

Te coma:te cytharæ:te nostræ laure pharetræ.
Tu ducibus lætis aderis:cum læta triumphum
Vox canet:& longas uisent capitolia pompas.
Postibus augustis eadem fidissima custos
Ante fores stabis:mediamq tuebere quercum.
Vtq meū intonsis caput est iuuenile capillis:
Tu quoq perpetuos semp gere frōdis honores.
Finierat Pæan:factis modo laurea ramis
Annuit:utq caput uisa est agitasse cacumen.
Est nemus æmoniæ prærupta qd undiq claudit
Silua:uocant tempe:per quæ peneus ab imo
Effusus pindo spumosis uoluitur undis:
Deiectuq graui tenues agitantia fumos
Nubila conducit:summisq aspergine siluis
Influit:& sonitu plus q̄ uicina fatigat.
Hæc dom⁹:hæc sedes:hæc sūt penetralia magni
Amnis:in his residens facto de cautibus antro
Vndis iura dabat:nymphisq colentibus undas.

¶ Te coma.Eleganter ea enumerat quæ lauro ornant̄.Nam & comæ & citharæ & pharetræ lauro cinge
bantur Cithara aut̄ dicta est παρατο κιγε ν hoc est a mouendo:q ipsam audientes in amorem moueat.
¶ Tu ducibus lætis.Imperatores triumphantes lauream gestabāt coronam. ¶ Læta uox.Militum qui ca
nentes Io triumphe Imperatorem sequebantur triumphantem. ¶ Longas pompas.Captiuorum ac rerum
omnium pretiosarum in bello captarum.simulacrorumpræterea urbium expugnatarum.Hæc.n. omnia in
triumpho gestabantur. ¶ Visent.Videbunt. ¶ Capitolia.Scire.Nam triumphantes in Capitolium usq
Laurus ascēdebant Capitolino Ioui sacrificaturi.Nam
laurus:ut scribit Plinius triumphis pptie dicat̄:
uel gratissima domibus.ianitrix Cæsarū pontifi
cūq.q sola & domos exornat & ante limina ex
cubat.Eadē pacifera est.ut quā ptendi ēt īter ar
matos hostes qetis sit indiciū.Romanis pcipue
læticiæ uictoriarūq nūcia.Addit̄ lris & militū
lanceis pilisq:Fasces imperatorum decorat ex
iis in gremio Iouis optimi maximi deponitur:
quoties læticiam uictoria nouam attulit.Quæ
non quia ppetuo uiret.nec qa pacifera ē prefe
rēda utiq myrto & oleæ est. Sed quia spectatis
sima in monte pnasso:ideoq ēt grata Apollini
assuetis eo dōa mittere iam& regibus teste.L.
Bruto.Fortassis ēt in argumētum : qm̄ ibi liber
tatē publicam is meruisset lauriferā tellurē illā
osculatus ex responso.Et quia manu satag̃ rece
ptarūq indomos fulmine sola non ictur.Ob
has causasequidē crediderim honorem eis ha
bitum in triumphis potius q̄ quia suffimentum
sit cædis & purgatio.ut tradit Massuri⁹. Vnius
autem arborum latina lingua nomen imponit̄
uiris. ¶ Ante fores stabis.Ante ianuas pende
bis.Nam in uestibulo ædium imperatoris coro
næ ex lauro & quercu ita suspendebantur : ut
querna in medio foret uestibulo suspensa.ideo
q subiūgit Mediamq tuebere quercum. Id est.
Quernā coronā:quæ ob seruatos ciues & ciuica dicebat̄ & Cæsari ī uestibulo dicabat̄.Querc⁹ āt ē arbor
glandifera dicta q id genus arboris graue sit ac durum tum ēt in ingentē euadat amplitudinē : ut tradit
Sex.Pōpeius.Querquerā.n.grauem & magnā qda dici putāt.Querquera itē frigida īterpretat̄ & cu tre
more febris. ¶ Vtq meū intonsis.Appollo & comatus & īberbis pingit̄:quo significat̄ sol & radios hr̄e
& nunq̄ senescere. ¶ Perpetuos.honores frōdis Periphrasis est foliorū.Laurus.n.nunq̄ folia abiicit: ¶ Fi
nierat Pæan:Appollo pæan dr̄ απσοτου παιειν.hoc est:a feriēdo.Nā īdignatus sagittis ferit.Iuuenalis.
Tempe Parce pcor Pæan & tu depōe sagittas.Nil pueri faciūt.ipsam cōfigite mrem aphion clamat.Pæan quoq
hymnus dr̄ in appollinē cōpositus:Virg.Lætū pæana canētes. ¶ Laurea.laurus.laurea quoque dr̄ corona
ex lauro cōfecta. ¶ Cacumē.summitate.Caput.n.uisa ē cōmouere.qd erat cacumē. ¶ Est nem⁹ æmoniæ.
Tēpe amœnissimā æmoniæ uallē describit poeta quo cōmodius Iouis Inachi amnis filiæ metamorphosin
in uaccā cū supiore cōnectat Nā iuxta tēpe:est speluca Penei hūi daphnes pris:ad quē cōsolādū oēs uici
ni amnes cōuenerūt:pter Inachū:q amissam filia lugebat.Io nāque Inachi amnis filia ab Ioue primū com
pssa.deīde Iunone supueniente in iuuēcā fuit cōuersa.Verū Iuno in qd erat suspicata:Ioue rogauit:ut si
bi rā pulchrā donaret iuuēcā.Ei uero tādē dono acceptæ argū centū oculis pditū custodē apposuit.Sed Iu
piter amicæ misericordia motus Mercurio mādauit:ut argu īterficeret:quē Iuno cū uidisset occisum ī pa
uonē cōuertit cētūque ipsi⁹ oculos caudæ apposuit. ¶ Est nem⁹ æmoniæ.Topographia ē.Tēpe naque de
scribit uallē Thessaliæ amœnissimā. ¶ Aemoniæ.Thessaliæ.æmonia.n.thessalia dr̄ ab æmone Chlori
pelasgi filio:Thessali aūt patre.Vocāt tēpe.Tempe:ut dixi:nemus est thessaliæ quinque milibus passuum
peneus in longitudinem tendens adeo amœnum:ut amœnissima quæque loca tēpe uocent̄: ut Seruius scribit.
¶ Prærupta silua.alta. ¶ Per q̄ peneus.per media tempe labit̄ peneus fluuius:qui claritate cūctos thessa
liæ fluuios antecedes iuxta gomphos nascit̄ in radicibus pindi mōtis inter que ossam & olympū nemoro
sa conualle defluit quingentis stadiis dimidio eius spatio nauigabilis.In eo cursu uocant̄ tēpe:ut plinius
tradit quinque milium longitudine & ferme sex latitudine ultra uisum hominis attollentibus se dextra
leuaque leuiter conuexis iugis.intus sua luce uiridante.Allabitur Peneus calculo amœnus uiridi circa ri
pas gramine.Canorus auium concentu. ¶ Deiectuq graui.Vehementi cursu.Summisque aspergine sil
uis Induit.hoc est.influere ur̄ per altas siluas aspergine humidarum nebularum.que ex illius undis excitā
tur. ¶ Et sonitu plusqnam uicina fatigat. Nō solu inqt uicini sed longe quoque stātes strepitū illius sen
tiūt. ¶ Hæc sunt penetralia Loca domus secretiora in qbus diis penatibus sacrificabat̄: penetralia dice
bant̄. ¶ Antro.speluca.Dictū est aūt antrū παρατο αντο q est supplico.qa in antris primi hoīes diis
supplicabāt.putātes illi sacri eē.De cautib⁹.De lapidib⁹.Cautes āt & cotes dnr̄. ¶ Dabat.Reddebat ...as

Conueniunt illuc popularia flumina primum
Nescia gratentur:consolentur ne parentem.
Populifer Sperchius:& irrequietus Enipeus:
Apidanusq; senex:lenisq; Amphrysus & Aeas:
Moxq; amnes alii:qui qua tulit impetus illos
In mare deducunt fessas erroribus undas.
Inachus unus abest:imoq; reconditus antro
Fletibus auget aquas:natamq; miserrimus Io
Luget ut amissam:nescit uita ne fruatur:
An sit apud manes:sed quam non inuenit usq̃:
Esse putat nusq̃ animo peiora ueretur.
Viderat a patrio redeuntem Iuppiter illam
Flumine:& o uirgo Ioue digna:tuoq; beatum
Nescio quem factura toro:pete dixerat umbras:
Aut horꝝ:aut horꝝ nemorꝝ(& mõstrauerat ãbas)
Dum calet:& medio sol est altissimus orbe.
Quod si sola times latebras intrare ferarum:
Præside tuta deo nemorum secreta subibis:
Nec de plebe deo:sed qui cælestia magna
Sceptra manu teneo:sed qui uaga fulmĩa mitto.
Ne fuge me(fugiebat enim)iam pascua lernæ
Consitaq; arboribus lyncea reliquerat arua:
Cum deus inducta latas caligine terras

n.ꝑptie reddi dr̃. Gratenẽ.gratulenẽ Peneo ꝙ daphne filia ĩ laurꝝ fuit cõuersa.an cõsolenẽ ꝙ filiã amisit. ℭ Popularia flumina. Vicina ac ex eodẽ populo. Alibi popularis gratus populo dr̃ ℭ Populifer Spchi⁹ populos arbores ferẽs. Spchius aũt fluuius est Thessaliæ:q ex Pelio mõte ortus in maliacũ labiẽ sinũ Sic dictus qd sit uelocissimi cursus. Nã παρὰ τὸ σπέρχειν deducit̃:qd festinare significat. ℭ Enipeus fluui⁹ est Thessaliæ ex Othry mõte in apidanũ defluẽs. ἀπὸ τῆς ἐνιπῆς & a minus denoĩatus Nã p loca agrestia & inculta labiẽ q̃ semp mala minari uidenẽ. ℭ Eridanusq; senex. Sic qdẽ legit̃:sed corrupte ur mih q dẽ ur. Cũ.n.ꝑposuerit fluuios populares Thessalicosq; cõuenisse ad peneũ:cuius filia Daphne ĩ laurũ fuerat cũuersa nõ uideo qua rõne Eridanũ galliæ cisalpinæ fluuiũ:q alio noĩe dr̃ Padus admisceat. Tametsi Eridanus ut Pausanias ait Atticæ quoq; sit filius q in illissum emittit apud quem Orithia rapta fuisse ferẽ sed cũ is quoq; Peneo nõ sit popularis:poetæ ꝓposito minus cõuenit ur. Quare Appidanus legaẽ ne ĩeptus eẽ Ouidius arguaẽ Est enĩ Apidanus Thessaliæ fluuius: quẽ idcirco poeta senẽ appellat:qd tarde admodum fluat:donec enipeum admittat. ℭ Lenisq; Am Hic quoq; fluui⁹ ẽ Thessaliæ leniter fluẽs: iuxta quẽ Admeti regis armẽta pauit Apollo. Vñ Lucanus.li.vi Et flumine puro Irrigat Amphrysus famulãtis pascua phœbi. ℭ Et Aeas. fluuius ẽ epiri iuxta muros Dyrrachii labens. ℭ Inachus unus abest Inach⁹ fluuius ẽ achaiæ ab Inacho rege dictus. Ei⁹ filiã Io cũ deꝑhendisset Iupiter ĩpatiãtẽ cõpressit:ac ne id a Iunone agnosceret̃:ipsã mutauit in iuuẽcã. Mœrẽs itaq; Inachus pp amissam filiam se domi cõtinebat. ℭ Natãq; mi. Io Luget ut amis. Io accusatiuus ẽ græc⁹. Nã Io ius græce declinaẽ ut Calypso calypsus:q̃uis ionis & calypsonis qdã latie mali declinare. Quã qdẽ declinatiõnẽ Fabi⁹ nõ admittit. ℭ An sit apud manes. an sit mortua. illi n apud manes esse dicunẽ. q obiere. Manes aũt aĩæ sunt mortuorum qbus honoris gratia deorum uocabulum additum est. Dii namq; manes dñr. ut scribit appulei⁹ de Dæmonio socratis. Martian⁹ uero capella ĩ nuptiis philologiæ tradit manes tam bonos esse quã truces ĩ quos cum potestatem habeat pluto. merito summanus uocaẽ quasi Manium summus Manes autẽ dicti sunt uel a mano:ꝙ bonum apud priscos significabat. Vnde immanis malus crudelisq; dr̃ uel a manando ut ait Pompeius ꝙ equis per omnia manare putabant. ℭ Sed quã non inuenit usquam. hoc est q̃ nullo in loco inuenire põt:eã in reꝝ natura nõ esse putat. Vsq̃ aũt & nusq̃ aduerbia tã in loco q̃ ad locũ significãt. Vsq̃ ãt ĩ aliquo loco ita significat:ut fere sp cũ negatiõe ponaẽ ĩ orõne. ℭ Atq; aĩo peiora neret. Mortuã.n.eã esse putabat. ℭ Viderat a pr̃io. Hic ĩcipit describere queadmodũ Iupiter ĩ Ius amorem ĩcidit. ℭ A patrio flumĩe. Ab Inacho Achaiæ fluuio. Tuo toro.tuo lecto:ac tuis nuptiis. Torus ãt & ꝓ lecto & ꝓ sede ponit̃ a tortis herbis dictus. Vnde citra aspirationẽ scribi debet q̃uis fere ĩ exẽplaribus cum aspirato ne scrip nĩ legaẽ. Torus ẽt eminẽtiorẽ significat pulpã. Vñ Torosa iuuẽcus a Persio uocaẽ: Vir. tertio georgicõ. Luxuriatq; toris aĩosum pect⁹. ℭ Ambas umbras. & dextras & sinistras Hoc ãt ex poetæ psona dr̃ Exponit.n.poeta q̃s umbras dixerit Iupiter Inachi filiæ petẽdas ℭ Dũ calet donec calor est Hortaẽ ãt puellã Iupiter:ut meridiei æstũ fugiat. ℭ Latebras ferarꝝ.siluas ĩ qbus occultanẽ feræ. ℭ Sed q cælestia magna. Sed q cæli ĩperiũ habeo. Significat aũt se eẽ Iouẽ maximũ deorꝝ quo facilius illi psuadeat:ut sibi morẽ gerere uelit. ℭ Vaga flumina hoc est nõ in tectũ sed ĩ obliquũ euntia. Flumĩa n.i obliquũ ferunẽ. ℭ Iã pascua lernæ. Lerna palus est argiuorꝝ:in q̃ habitauit hydra serpens ab Hercule ĩterfecta. ℭ Lycæa arua. Lycæa qdem fere in exẽplarib⁹ legit̃ ꝑterq̃ in uetustis qbusdam In illis nãque Lyncea recte scriptum ẽ:Nã Lynceus ægypti filius ac ut in tpibus Eusæbius narrat Hypmestræ maritus ĩterfecto Danao patruo & socero:Argis regnauit. Vnde Lyncea arua denominata pro argiuis sunt accipiẽda hic aũt legendũ esse & Geographiæ ratio & historiæ fides:ut taceam qd in Lycæo prima syllaba corripitur: apertissime declarant. Tametsi hactenus Lycæa lectũ sit a Lycæo arcadiæ monte Pani dicato. Huic aũt lectioni Pausanias quoque ĩ argolicis descriptione astipulaẽ q ait eam regionẽ:unde Lynceus facula significauit Hypmestræ se ĩ locũ tutũ uenisse primũ Lynceam. Deinde Lyrceã a Lyrco notho abãtis filio: q ibi hitauit fuisse denoĩatã. ℭ Occuluit. occultauit. ℭ Tenuit fugã. cohibuit fugã illiq; fugiẽtẽ retinuit

Occuluit:tenuitq; fugam:rapuitq; pudorem.
Inter ea medios Iuno despexit in agros:
Et noctis faciem nebulas fecisse uolucres
Sub nitido mirata die:non fluminis illas
Esse:nec humenti sensit tellure remitti.
Atq; suus coniunx ubi sit circumspicit:ut quæ
Deprensi totiens bene nosset furta mariti.
Q uem postq̄ cælo non reperit:aut ego fallor:
Aut ego lædor ait: delapsaq; ab æthere summo
Constitit in terris:nebulasq; recedere iussit.
Coniugis aduentum præsenserat:inq; ni tentē
Inachidos uultus mutauerat ille iuuencam:
Bos quoq; formosa est.speciem saturnia uaccæ:
Q uanq̄ inuita probat:necnon & cuius:& unde
Q uo ue sit armento:ueri quasi nescia quærit:
Iupiter e terra genitam mentitur:ut auctor
Desinat inquiri:petit hanc Saturnia munus.
Q uid faciat?crudele suos abdicere amores:
Non dare suspectū:pudor est qui suadeat illud:
Hinc dissuadet amor:uictus pudor esset amor?
Sed leue si munus sociæ generisq; thoriq;
Vacca negaretur:poterat non uacca uideri.
Pellice donata non protinus exuit omnem
Diua metum:timuitq; Iouem:& fuit anxia furti
Donec arestoridæ seruandam tradidit Argo:
Centū luminib⁹ cinctum caput argus habebat:
Inde suis uicibus capiebant bina quietem:
Cætera seruabant:atq; in statione manebant.
Constiterat quocunq; loco:spectabat ad Io.
Ante oculos Io q̄uis auersus habebat.
Luce sinit pasci.cum sol tellure sub alta est:
Claudit:& indigno circunda uincula collo:
Frondibus arboreis & amara pascitur herba:
Proq; toro terræ non semper gramen habenti
Incubat infœlix:limosaq; flumina potat.
Illa etiam supplex Argo cum brachia uellet
Tendere:nō habuit quæ brachia tēderet Argo.
Et conata queri:mugitus edidit ore:
Pertimuitq; sonos:propriaq; exterrita uoce est.
Venit & ad patrias:ubi ludere sæpe solebat:
Inach idas ripas:nouaq; ut conspexit in unda
Cornua pertimuit:seseque exterrita fugit.
Naia des ignorant:ignorat & Inachus ipse
Q uæ sit.at illa patrē sequit̄:sequiturq; sorores

Io in iuuēcam

Argi oculi in caudam pauonis

¶ Rapuitq; pudorem.hoc est . illam stuprauit̄ erubescendiq; causam eripuit . In tenebris nāq; minus unum quemq; pudet ueneri indulgere. ¶ Despexit.Deorsum aspexit Alibi despicere contemnere est.Nebulas uolucres. quæ ut aues uolare uidentur.Sub nitido die.Sereno. ¶ Nō fluminis illas esse. Physici aiunt nebulas : aut a fluuis aut a uaporib⁹ terræ generari. ¶ Vt quæ ut pote q̄ Furta.stupra. ¶ Bos quoq; formosa est.Io inquit ut uirgo erat formosa; sic in iuuencam quoq; uersa pulchra uidebat̄.Speciem:pulchritudinem.Probat.Laudat. ¶ Cuius sit uerbum subaudiatur. ¶ Et unde. Venerit.Q uo ue sit armento.Armentum id genus pecoris dr̄:ut tradit Sextus Pompeius:q; est idoneum ad op⁹ armorum. Q uanquam Varro ab arando deriuare uideatur;quasi aramentum tertia littera detracta. Vt auctor desinat inquiri. Vt dominus uaccæ a Iunone non inuestigetur. ¶ Abdicere abdicare alienare & ab se amouere. ¶ Non dare suspectum.Non tradere inquit petitam uaccam Iunoni suspecta res esset:cogeretq; Iunonē aliqd mali suspicari. ¶ Q ui suadeat illud. Dare ¶ Hīc ab illa Iunoni tradēda.Sociæ gnīq; torīq;.Nā iūo & soror eē & uxor Iouis fingit̄: quod pro aere ponitur : qui leuitate ætheri quidem est cum Ioue similis esse subtiq; uidetur. Nam æther aere superior est. ¶ Pellice.concubina. Nam pellex dicitur quæ cum eo uiro cui uxor est se miscet. Græci illam πάλλακα uocant. ¶ Et fuit anxia furti.hoc est fuit sollicita ne sibi furto aufetret̄. ¶ Arestoridæ argo. Argus arestoris filius. ¶ Argus nauis fabricator centum habuisse oculos fingitur.quorum semp octo & nonaginta uigilabant.bini uero solum dormiebant. ¶ Capiebant quietē.Dormiebāt. ¶ Seruabant.Custodiebant. ¶ Atq; in statione manebant.hoc est uigilabant. Translatio est a militibus sumpta:qui in statione tunc manere dicuntur:cum diligēter excubias agunt. ¶ Spectabat ad Io.accusatiuus est græcus Non.n.permittit sibi declinare Io Ionis ut Dido didonis. ¶ Q uāuis auersus.Q uāuis in aliam partē uultum auersum haberet. ¶ Luce finit pasci. Tēpore inquit dici eam pascere permittit Argus.Nocte uero ad presepe eam ligans in stabulis claudit. ¶ Indigno collo.Ceruici uincula non merenti propter molliciem atq; pulchritudinem. ¶ Amara herba Ipsi filiæ Inachi amara nō uaccis quibus est suauis ¶ Incubat terræ.Cubat in terra & iacet. ¶ Gramē.herbam & stramen. ¶ Limosa.lutosa ac cœno infecta: ¶ Tendere porrigere.Brachia.Manus iunctas : ut illum ad misericordiam commoueret. ¶ Et cōata queri.conqueri lamentari. ¶ Mugitus edit ore.Mugire uerbum est factitium a sono uocis boum deductum . ¶ Mugire namque proprie boues dicuntur. ¶ Edidit.emisit. Inachidas ripas.Inachias . Patronymicum pro possessiuo positum. ¶ Noua cornua Sibi nouiter nata. ¶ Fugit.fugere conata est.Neque.n. seipsam fugere poterat. ¶ Naiades ignorant.Non agnoscunt sororem.Naiades autem proprie sunt fontium & fluuiorum nymphæ dicte παρὰ τὸ νάω & fluo.qa circa fluēta uersant̄.

¶ Admirantibus. Patri & nymphis ¶ Lambit. lingit. ¶ Oret. Orare uellet. ¶ Casus. Infortunia. ¶ Litterã pro uerbis loco uerborum inquit littera quam pedibus in puluere uacca effecit: indicauit patri filiam. Bouis. n. pes i & o litteras exprimere ũr: quas cum uidisset inachus: eam esse filiã cognouit. ¶ Duxit. Effecit: Duci autem proprie dicũtur litteræ cum fiunt. Vnde etiam litterarum ductus a Fabio appellant. ¶ Indicium triste. Significationem mœstam ab effectu. quod mœrore affecit patrem. Grauius namq; pater dolebat filiam in iuuencam fuisse transmutatam: quam si mortua esset. ¶ Peregit. Efficit. ¶ Me miserum. O subintelligatur. quod frequenter in exclamationibus omittitur leuioribus. ¶ Pendes in cornibus & ceruice hoc est cornua & ceruicem amplectens. Iuuencæ autem magnitudo significatũ a cuius cornibus & ceruice Inachus illa amplectens pendere uidebatur. ¶ Ingeminat. exclamationem illam o me miserum duplicat. ¶ Tu ne es quæsita per omnes. Ordo est. Tu ne es nata & filia mihi per omnes terras quæsita? ¶ Tu non inuenta reperta es. Signat differentiam inter inuenire & reperire poeta. Inuenimus n. quærentes. Reperimus casu. ¶ Luctus erat leuior. si non repta esses: grauius. n. fert pater quod in uaccã filia sit cõuersa: q̃ si mortua esset. ¶ Nec mutua nostris dicta refers. hoc est nec uicissim mihi respõdes. ¶ Quod unum. Quod solum facere potes. ¶ Thalamos tædasque hoc ẽ nuptias Nam & Thalamus sponsi sponsæque proprie significat cum oculum & quinque faces nouæ nuptæ præferebantur. ¶ De grege nunc tibi uir. Maritus inquit de armento tibi est habẽdus. Vnde filios uitulos todas. Iuuencarum namque mariti iuuẽci sunt. ¶ Nec finire licet. Nec possum inquit morte tantis doloribus imponere finem cum deus sim ĩmortalis. ¶ Sed nocet esse deum. Deo quoque eleganter dicitur. Dii autẽ ita sunt ĩmortales: ut ne sibi quidem mortem consciscere possint. ¶ Præclusaque ianua læti. mortis. Quoniam inquit sum deus tantos dolores morte finire non possum uerum semper me in luctu esse oportet. Dii. n. αθανατοι sũt atque ĩmortales. ¶ Extendit Producit Prolongat. ¶ Stellatus argus: quod eius oculi ad similitudinẽ stellarum micarent. ¶ Abstrahit. Violenter abducit. ¶ Ipse inquit argos in propinquum montem ascendit: unde sedens in omnes partes spectabat. ¶ Procul. Prope. ¶ Occupat Celeriter ascendit. ¶ Cacumen. uerticem. & summitatem. ¶ Phoronidos. Phoronei neptis. Phoroneus namq; Inachi pater fuit. Narrat autem quemadmodum Argus a Mercurio fuit interfectus eiusq; oculi caudæ pauonis fuerunt a Iunone appositi. ¶ Natumq; uocat. Mercuriũ. Nam Mercurius Iouis fuit filius ex Maia una ex pleiadibus: que septem Atlantis filiæ fuere. non ex electra: sed ex Pleione nympha susceptæ unde & Pleiades sunt nominatæ. Hæ in sidera translatæ ac in numero tauri collocatæ: Vergiliæ a latinis uocantur quod ueris tempore oriantur. ¶ Lucida pleias Maia pleiadum splendidissima. ¶ Leto det. interficiat. ¶ Parua mora est sumpsisse. figura est poenca. ¶ Alas pedibus. hoc est talaria alata que idcirco Mercurio attribuuntur: quod planetarum omnium sit uelocissimu. ¶ Virgam somniferam. Caduceum dicit. de quo & Virg. Tum uirgam capit. hac animas ille euocat orco Pallentes. Alias sub tristia tartara mittit. Dat somnos adimitq; & lumina morte resignat. ¶ Tegimenq; capillis petasum & pileum. ¶ Ioue natus. Mercurius Iouis filius ex Maia. Obiter autem Mercurii quoque metamorphosin in pastorem poeta describit. ¶ Et posuit pennas. hoc est deposuit talaria alata. ¶ Per deuia rura. Per inuias siluas.

Et patitur tangi: seque admirantibus offert.
Decerptas senior porrexerat Inachus hærbas:
Illa manus lambit: patriisq; dat oscula palmis:
Nec retinet lachrymas: & si modo uerba supsint
Oret opem: nomenq; suum casusque loquatur.
Littera pro uerbis: quam pes in puluere duxit:
Corporis indicium mutati triste peregit.
Me miserũ exclamat pater Inach9: inq; gemẽtis
Cornibus & niueæ pendens ceruice iuuencæ:
Miserum ĩgeminat. tune es quæsita per omnes
Nata mihi terras? tu non inuenta: reperta es.
Luctus erat leuior. retices: nec mutua nostris
Dicta refers: alto tantum suspira ducis
Pector: q̃dq; unũ potes: ad mea uerba remugis.
At tibi ego ignarus thalamos tædasque parabã.
Spesque fuit generi mihi prima: secũda nepotũ.
De grege nũc tibi uir: & de grege nat9 habẽd9:
Nec finire licet tantos mihi morte dolores.
Sed nocet esse deum: præclusaq; ianua leti
Aeternum nostros luctus extendit in æuum.
Talia dicenti stellatus summouet argus: Mecurius in pastorem
Ereptamq; patri diuersa in pascua oatam
Abstrahit. ipse procul mootis sublime cacumen
Occupat: unde sedens partes speculat̃ ĩ omnes
Nec superũ rector mala tanta phoronidos ultra
Ferre potest: natumq; uocat: quẽ lucida partu
Pleias enixa est: letoq; det imperat argum.
Parua mora est: alas pedibus uirgãq; potentem
Somniferam sumpsisse manu: tegimẽq; capillis.
Hæc ubi disposuit patria Ioue natus ab arce
Desilit, in terras: illic tegimẽq; remouit:
Et posuit pennas: tantũmodo uirga retenta est.
Hac agit ut pastor per deuia rura capellas

¶Dum uehit adductas. Cum inqt ducit capellas congregatas Tametsi uehi proprie dicantur: que gerũtur. ¶Structis auenis. tibia quam ex auenis construxerat. est aũt auena genus frumenti notius quam ut sit exponendum. ex cuius calamis tibiæ etiam nunc a rusticis conficiunẽ. ¶Voce. Sono. ¶Nouæ ar. Tibiæ nouiter a Mercurio inuentæ. ¶Custos iu. Argus a Iunone custos Io in uaccã cõuersæ appositus. ¶Hoc sa. Hoc monte. Vtrũq. n. frequenter pro altero ponitur a poetis. ¶Fœcundior. Vberior. ¶Pastoribus Otio & quieti pastorum. ¶Atlantiades. Mercurius nepos atlantis ex Maia. ¶Iunctis arũdinibus. Sono tibiæ. Vincere. Superare. In somnum inducere.

Dum uehit adductas: & structis cantat auenis:
Voce nouæ captus custos iunonius artis:
Quisquis es: hoc poteris mecũ considere saxo
Argus ait: neq; enim pecori fecundior ullo
Hærba loco est: aptamq; uides pastorib9 umbrã.
Sedit atlantiades: & euntem multa loquendo
Detinuit sermone diem: iunctisq; canendo
Vincere arundinibus seruantia lumina tentat.
Ille tamen pugnat molles euincere somnos:
Et q̃uis sopor est oculorum parte receptus:
Parte tamẽ uigilat. quærit quoq; (nanq; reperta
Fistula nuper erat) qua sit ratione reperta.
Tum deus arcadiæ gelidis in montibus inquit
Inter hamadryadas celeberrima nonacrinas
Naias una fuit: nymphæ syringa uocabant:
Non semel & satyros eluserat illa sequentes:
Et quoscunque deos: umbrosaq; silua feraxq;
Rus habet Ortygiam studiis ipsãque colebat
Virginitate deam: ritu quoque cincta Dianæ
Falleret: & posset credi latonia: si non
Corneus huic arcus: si non forer aureus illi.
Sic quoque fallebat. redeuntem colle lycæo
Pan uidet hãc: pinuque caput præcinctus acuta
Talia uerba refett tibi nubere nympha uolẽtis
Votis cede dei. restabat uerba referre:
Et precibus spretis fugisse per auia nympham:

¶Temptat. Conaẽ. ¶Seruantia lumina. Oculos obseruantes atq; custodientes uaccam. ¶Ille tñ inqt suaues somnos a Mercurio immissos repellere conaẽ. ¶Nãq; repta Phystula nuper erat. Parenthesis est. Cãm continens inqsitionis Argi: Tam concinne aũt fabulam fabulæ cõnectit Poeta: ut cum multas simul describat transfigurationes: minime tñ a ꝓposito discedat. Exponit. n. quemadmodum Syrix nympha Ladonis fluuii filia ardenter a Pane deo amata: ne uirginitatẽ amitteret: in arũdinẽ apud Ladonẽ fluuium fuit commutata: ex qua Pan ad mitigandos amoris ardores sibi fistulam cõposuit. Vñ Vir. Pan primus calamos cæra cõiungere plures istituit. ¶Tum deus inquit. Tunc mercurius narrare cœpit. ¶Arcadiæ gelidis in mõtib9. Arcadia regio est Achaiæ cõtermina ab Arcade Iouis & Calist9 filio denoĩata. Variis. n noĩbus antea fuit appellata nã & pelasgia & prhasia fuit uocata. Sũt q illã & Gigãnda Azaniã & Paniã appellarĩt. ¶Inter ha. no. nymphas arcadicas. Nõacris nãq; urbs fuit archadiæ dcã a Nonacri lycaonis uxoř. ut Pausanias ait. Vnde nõ acriæ nymphe sũt appellatæ. Hamadriades aũt nymphæ dicuntur que una cum arboribus & oriuntur & occidunt: unde etiam Hamadryades sunt dictæ. αμα. n. sil. δρυσ δρυοσ arbor apd ueteres græcos dicebatur: q̃uis nunc pro quercu ponatur. ¶Naiades fluminum ac fontium sunt nymphæ απο του ναειν. hoc est a fluendo dictæ Nympharum. n. aliæ sunt fluminũ que naiades ut dixi uocantur. Aliæ Nemorum siluarũq; que Dryades. Napeæ. Hamadryades. Aliæ montinm q Oreades απο του ορουσ. hoc est a mõte cognominanẽ. Nymphæ syri. uo. Ab illius noĩe tibia a græcis syrinx appellaẽ. Tametsi Herodianus nomen esse facticiũ ait a sono ipsi9 fictum. ¶Nõ se. & sa. Sæpius ĩgt & satyros & reliquos siluaꝝ deos elusit. Dianã. n. imitabaẽ. uirginitatẽq; seruare decreuetat. Satyri ãt dii eẽ siluestres crediti sunt: ꝙ hmõi aĩalia ĩ desertis solũ ꝓsertim æthiopiæ ĩueniũtur. ¶Et quoscũq; deos siluanos Faunos ac Panes ait. Hos nãq; siluarũ ac nemoꝝ deos ãtiqtas putabat. ¶Ortygiam deã hoc est. Dianã. Ortygia nãq; insula est q al o noĩe Delos frequẽtius uocaẽ sic dicta: ut ait Solinus: qđ in ea primũ fuit uisæ coturnices quas græci ortygas uocãt. Phanodicus uero ĩ Deliacis & Nicãder in Aetolicis narrat queẽadmodũ ex ortygia quæ est in Aetolia & Delos ortygia fuit appellata. & urbs apud Ephesum & insula Siciliæ adiacens. Oẽs nãq; hæ uocanẽ ortygiæ ab ætoliæ ortygia. Vnde in uaria loca coloniæ deductæ fuerunt. Nequaquã autem Delos ex eo ortygia dicta est. quod Asteria latone soror in ortygia hoc est coturnicem fuit transmutata. ¶Ritu Dianæ. More Dianæ. ¶Latonia. Diana latonæ filia. ¶Sic quoque fallebat. Quãuis inquit syrinx corneum habeat arcum: diana tamen esse uidebatur adeo illi similis esse. ¶Pan uidet hanc P. n deus est pastorum & nemorum. ¶Pinu acuta. Corona ex pinu confecta Pinus enim pani deo dicata fertur: Vnde ẽt ea coronaẽ. ¶Votis cede. Cupiditati obsequere. ¶Tibi nubere uolẽtis. Te uxorẽ ducere cupiẽtis. Est. n. ακυρολογια poetis cõcessa. Vir. Hunc ego si potui tñ sperare dolorẽ. Nam uiris ꝓprie nubere mulieres dñr. Facile tñ adducar: ut putẽ illũ totũ sensum subditiciũ esse: cũ & in qbusdã uetustis exẽplaribus nõ inueniaẽ & ĩ aliis uarie legaẽ. Nam in qbusdã uerba. ĩ aliis plura sunt descripta. Sic igiẽ mihiq; placet eẽ legẽdũ: ut totus ille sensus expũgaẽ: ac uerba nõ plura scribanẽ hoc modo. ¶Talia uerba refert. restabat uerba referre. Vt intelligamus uerba Panos ad syringa a Mercucurio nõ fuisse relata: q cũ uidisset Argũ sõno opp̃ssum: statĩ uoce cohibuit: ipsũq; interfecit. ¶Et p̃cibus. Describit ea q Mer. narrãda de syringe restabãt. ¶Per auia. p loca inuia.

¶ Ladonis ad ammē. Ladon fluuius est Arcadiæ lenissimus. ¶ Liquidas sorores. naiadas. ¶ Calamos palustres. Cānas in paludibus nascentes. ¶ Dumqꝫ ibi suspirat. Ibi in calamo suspirat syrinx. ¶ Hoc mihi cōsilium. Volo inquit pan hoc consilium mihi tecum esse cōe. Vt. n. tu in arundine quereris: ita ego hac eadem arundine meos solabor ardores. ¶ Disparibus. inequalibus. ¶ Compagine. coniunctōe. Compago aūt & compages in eandem dr̄ significatione. ¶ Nomen puellæ. Græci namqꝫ fistulam Sirynga uocant. ¶ Cyllenius. Mercurius a Cyllene Arcadiæ monte: in quo natus fuisse memoratur. ¶ Succubuisse. Victos fuisse. ¶ Languida. lumina. ¶ Oculos sōno occupatos. ¶ Medicata Virga. Caducei est piphrasis. ¶ Falcato ense. In falcis mōdū recuruo gladio a græcis harpe uocat̄. ¶ Nutantem. caput concutientem: ut dormitantes faciunt.

Donec harenosi placidū Ladonis ad amnem
Venerat: hic illam cursum impedientibus undis
Vt se mutarent liquidas orasse sorores.
Panaqꝫ cum prensam sibi iam syringa putaret:
Corpe ꝓ nymphæ calamos tenuisse palustres:
Dumqꝫ ibi suspirat motos in harundine uentos
Effecisse sonum tenuem similemqꝫ querenti.
Arte noua uocisqꝫ deum dulcedine captum
Hoc mihi consilium tecum dixisse manebit.
Atqꝫ ita disparibus calamis compagine ceræ
Inter se iunctis nomen tenuisse puellæ.
Talia dicturus uidit Cyllenius omnes
Succubuisse oculos: adopertaqꝫ lumina somno
Supprimit extemplo uocem: firmatqꝫ soporem
Languida permulcens medicata lumina uirga.
Nec mora: falcato nutantem uulnerat ense
Qua collo est confine caput: saxoqꝫ cruentum
Deiicit: & maculat præruptam sanguine rupem.
Arge iaces: quodqꝫ in tot lumina lumē habebas
Extinctū est: centumqꝫ oculos nox occupat una.
Excipit hos: uolucrisqꝫ suæ saturnia pennis
Collocat: & gēmis caudam stellantibus implet.
Protinus exarsit: nec tempora distulit iræ:
Horriferāqꝫ oculis animoqꝫ obiecit erinnym
Pellicis argolicæ: stimulosque in pectore cæcos
Condidit: & profugam per totū terruit orbem.
Vltimus immenso restabas Nile labori:
Quem simulac tetigit: positisqꝫ in margine ripæ
Procubuit genibus: resupinoqꝫ ardua collo
Quos potuit solos tollens ad sidera uultus:
Et gemitu & lachrymis & luctisono mugitu
Cum ioue uisa queri est: finemqꝫ orare malorū.
Coniugis ille suæ complexus colla lacertis:
Finiat ut pœnas tandem rogat: inque futurum
Pone metus inquit. nunquam tibi causa doloris
Hæc erit: & stygias iubet hoc audire paludes.
Vt lenita dea est: uultus capit illas priores:
Fitqꝫ quod ante fuit. fugiunt de corpore setæ.
Cornua decrescunt. fit luminis arctior orbis.

¶ Qua collo est confine caput. Qua caput cōiungitur cum collo. ¶ In tot lumina. in centū oculis. Lumen nāqꝫ & oculum & lucē significat. Est aūt ἀρχαϊσμός. Nunc. n. in tot luminibus dicimus. ¶ Occupat. opprimit. ¶ Vna nox. Vna obscuritas & mors. Vna. n. omnes extīcti sunt. ¶ Excipit. Ex capite argi capit. Excipere aūt mō suscipere cadentia significat & uerba dictata cū scribunt̄, modo excludere & ab aliis separare: Vnde exceptiones apud Iurisconsultos & oratores dn̄r exclusiones: quibus id excludit̄ qđ in intētionē ab auctore est deductum. Interdum excipere est insidiis aliquē cape. Vir. Excipit incautū. Vnde excipule deriuant̄: quibus pisces capiunt̄. ¶ Saturnia. Iuno Saturni filia. est enim antonomasia. Appellatio nanqꝫ pro noīe posita est. Collocat: Apponit. ¶ Suæ uo. pē. Periphrasis est pauonis. Nam pauones sub tutela Iunonis esse dn̄r. ¶ Stellantibus. More stellaꝝ fulgētibus. ¶ Protinus exar. inflāmata est ira: nam in Io uaccam indignata est Iuno: cuius cā argus fuerat interfectus. Quare illi furorē immisit quo per totum terrarum orbem acta est. Cum autem ad Nilum peruenisset. miseratiōe Iouis pristinam recuperauit figuram: deaqꝫ effecta Isis fuit appellata. ¶ Nec tēpora distulit iræ. hoc est. nec uindictam in aliud distulit tempus. ¶ Horriferam erinnyn. horrendā furiam. Erinnyes. n. furiæ dn̄r infernales. ¶ Pellicis argolicæ. ἰοῦς Inachi argiuorū fluuii filiæ. Ab argis nāqꝫ clarissima urbe pelopōnesi: cuius Rex fuit Inachus: argolicus declinat̄. ¶ Stimulos cæ. furores occultos. ¶ Condidit. abscōdidit. ¶ Profugam. porro fugatam. ¶ Restabas ni. apostrophe ad nilū: qui fluuius est Aegypti: a Nilo Rege nominatus: ut Dio. ait. Nam antea triton uocabatur: ut scribit Hermippus. ¶ Quem simulac tetigit. ad quem postquam peruenit. ¶ Tēdens ad sidera uultus. Tendens quidem in nouis perperam legitur exemplaribus. Sed in uetustis recte scriptum est tollens. ¶ Luctisono mugitu. luctum sonante & referente. ¶ Et stygias iubet hoc audire paludes. hoc est per paludem stygem iurauit: cuius numen dii fallere nō audebant: ut Virgilius scribit. ¶ Vt lenita dea est. postquā Iuno fuit mitigata. ¶ Fitqꝫ quod ante fuit. hoc est humanæ restituitur figuræ.

Io ī pristinam figuram

¶ Fugiūt. celeriter cadunt. ¶ Setæ. pili duriores. ¶ Decrescunt. diminuunt̄. ¶ Fit luminis arctior orbis. hoc est oculorū orbes. strictores

Contrahitur rictus. redeūt humeriq; manusq;:
Vngulaq; in quinos dilapsa assumitur ungues.
De boue nil superest formæ nisi candor in illa.
Officioque pedū nymphe contenta duorum
Erigitur: metuitque loq: ne more iuuencæ
Mugiat: & timide uerba intermissa retentat.
Nunc dea linigera colitur celeberrima turba.
Hioc epaphus magni genitus de semine tandem
Creditur esse iouis: perque urbes iuncta parēti
Templa tenet. fuit huic animis æqualis & annis
Sole satus phaeton: quē quōdam magna loquētē
Nec sibi cedentem phœboque parēte superbum
Non tulit Inachides: matriq; ait omnia demens
Credis: & es tumidus genitoris imagine falsi.
Erubuit phaeton: iramq; pudore repressit.
Et tulit ad clymenen epaphi conuicia matrem.
Quoq; magis doleas genitrix ait. en ego liber
Ille ferox tacui. pudet hæc opprobria nobis

sunt. ¶ Contrahit̄ rictus. os diminuit̄. ¶ Redeunt humeriq; manusq;. hoc est. armi in humeros pedesq; anteriores in manus conuersi fuerunt. Qui namq; in aliis animalibus armi. in homine humeri uocantur: ut Pli. ait. ¶ Vngula dilapsa. diuisa. ¶ In qui nos ungues. inter unguem & ungulam differentia signatur. Vngula namq; est aut solida. ut equorum: aut bifida ut boum. Vngues uero sunt multifidi: ut hominum & leonum Neq;. n. ungues. hominum sunt tantum: ut imperiti putant: sed aliorum quoq; animalium. ¶ De boue nil superest. de figura bouis nil restat. ¶ Nymphe. Io nympha Inachi filia. Est. n. nominatiui casus nymphe: eoq; sine diphthongo ē scribendum. ¶ Et timide uerba intermissa retemptat. hoc est. cum timore iterum loqui conatur. ¶ Verba intermissa. uerba diu omissa. nam intermittere est ad tempus omittere atq; deponere. ¶ Retemptat iterum temptat experiturq; an loqui possit. ¶ Nunc dea: nunc inquit Io pro dea Iside colitur ab ægyptiis lineas uestes gestantibus. Isidis namq; sacerdotes lineis uestibus utebantur. Isidem uero ægyptii: ut tradit Diodorus. lunam esse putant ut osiridem solem interpretantq; annū sumpto nomine ab æterno & antiquo illius ortu. Addunt illi cornua propter aspectum. sic enim uidetur quo tempore primis diebus apparet: tum quia bos illi ab ægyptiis sacrificat̄. Quidam autem Isidem Iouis ægyptii regis filiam fuisse: eandemq; cum cerere esse: quæ ab osiride fratre uxor accepta multa contulerit ad usum uitæ humanæ. Prima enim triticum & hordeum: que prius incognita hominibus casu inter cæteras herbas oriebantur: inuenisse fertur. Leges quoq; Isidem statuisse ferunt: q̄bus iusticia æq; omnibus seruaretur in atq; iniuria timore pœnæ sublatis. Hac de causa prisci græci Isidem legiferam appellarunt: tanquā primam legum inuentricē. Osiride autem marito interfecto iurasse dr̄ Isis se nulli alii nupturam: ac iusto deinceps īperio regnasse beneficiisq; in populos omnis alios reges superasse: ac post obitum deorum honores consecutam: & in Vulcani templo apud Memphim sepultam fuisse. Afferunt autem ægyptii: ad quod fere poetæ omnes testantur: Isidem plurima inuenisse ad morbos medicamenta: medicæq; arti multum contulisse: ac in deorum quoq; numerum relatam gaudere hominum cultu inq; eorum ualitudine præcipue uersari. quin etiam in somnis palam iis opitulari: quos censuerit dignos. Et qui illius monitis obtemperēt: præter opinionem curari etiam quorum medici salutem desperarint. Visu quoq; aut alia quapiam corporis parte debiles illius deæ numen implorantes in pristinam restitui ualitudinē. Signa uero horum esse dicūt: non græcas fabellas: sed opa. per totum naq; terrarum orbem Isidē coli pp manifestas illius morborum curationes. Hæc & multo plura de Iside Diodorus. Cæterū Ouidius græcorum figmenta sectatur. ¶ Hinc epahus: Epaphi ac phaethōtis iurgia idcirco describit poeta: ut cōmodius & librum secundum cum primo: & mutationem sororum phaethontis ipsius in populos cum superiore transformatione connectat. Epaphus enim Iouis & Ius filius in altercatione phaethontem non esse appollinis filium dixit: qua contumelia phaethon indignatus Clymenem matrem rogauit. ut sibi uerum ostenderet genitorem. Illa appollinem esse asseuerauit. utq; se ad Apollinis regiam conferret ac ab ipso sciscitaretur: hortata est. Eo cum uenisset phaethon: accepit se appollinis filium esse: a quo hortatus ut quicquid uallet peteret: se enim nihil negaturum impetrauit a patre: ut solis currum unum diem regeret. Cū uero non terras modo: sed cælum quoq; imperitus equos solis gubernandi combureret: Iouis fulmine ī padum fluuium præcipitatus est. Huius uero sorores cum finem lachrymis non imponerent deorum miseratione in populos arbores: earumque lachryme in electrum conuersæ feruntur. Hinc epaphus. ex hoc igt Epaphus iouis filius esse creditur: quod Io mater eius ab ægyptiis tanquam dea colebatur. ¶ Phaeton: Appollinis & Clymenes nymphæ fuisse filius dicitur. Vnde & splendens interpretatur φαεθων. Est etiam solis epitheton apud Homerum in λ. Iliados ηελιοσ φαεθων. Est autem nomen trisyllabum non bisyllabum: ut quidam putant præcipientes cum œ diphthongo esse scribendum. ¶ Non tulit Inachides Epaphus Inachi nepos. ¶ Et tulit ad clymenem matrem. Clymene nympha fuisse fertur Oceani & Tethios filia: ex qua appollo sustullit phaetontem. ¶ En ego liber ille ferox. indignat̄ phaeton: q cū al's & liber & ferox in rn̄dendo esse cōsueuerit: nihil tunc epaphi cōuitiis rn̄derit. Et pticula est īdignatū ppria.

Phaethontis epaphiq; certamen

¶ Refelli.confutari. ¶ Ede notam.ostende signum ¶ Neq; assere cælo.hoc est.me tua defensione cælo ascribe:me defende ac presta deum esse. ¶ Et implicuit.iniecit. ¶ Meropisq; caput per uitam meropis uiri.nam Clymene post phaethontem ex appolline susceptum Meropi nupsit. Meropes sane homines ab Homero dicũtur a uocum diuersitate μερίζω namq; diuido ὀψ ὀπὸς uox dicitur: siue quod distinctam habeant uocem a uocibus brutorum animalium.Meropes etiam sunt aues apibus infestæ.unde etiam apiastræ uocantur:quod apes comedant.Virgi.in geor.Meropes aliæq; uolucres. ¶ Tædasq; sororũ nuptias suarum sororum. quas matri curæ esse sciebat.

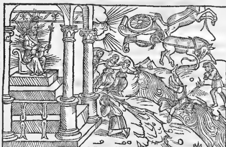
Et dici potuisse:& non potuisse refelli.
At tu:si modo sum cælesti stirpe creatus:
Ede notam tanti generis:meq; assere cælo.
Dixit:& implicuit materno brachia collo:
Perq; suum meropisq; caput tædasq; sororum
Traderet orauit ueri sibi signa parentis.
Ambiguũ est clymene p̃cibus phaethõtis:an ira
Mota magis dicti sibi criminis.utraq; cælo
Brachia porrexit.spectansq; ad lumina solis
Per iubar hoc inquit radiis insigne coruscis
Nate tibi iuro:quod nos auditq; uidetq;:
Hoc te quem spectas.hoc te qui temperat orbẽ:
Sole satum.si ficta loquor:neget ipse uidẽdum
Se mihi:sitq; oculis lux ista nouissima nostris.
Nec longus patrios labor est tibi nosse p̃eates
Vnde oritur:terræ domus ẽ cõtermina nostræ.
Si modo fert aius:gradere:& scitabere ab ipso
Emicat extemplo lætus post talia matris
Dicta suæ phaeton:& concipit æthera mente:
Aethiopasq; suos:positosq; sub ignibus indos
Sydereis transit:patriosq; adit impiger ortus.

¶ Dicti criminis. obiecti criminis. ¶ Per iubar hoc.per hunc solis splendorem. nam iubar proprie significat luciferum stellam quod iubas lucis effundat. Virg. It portis iubare exorto delecta iuuentus.A lucifero autem omnis splendor iubar appellatur.Sol autem dictus est ut Ciceroni placet:quod unus sit & non plures:quod q; tantam claritatem solus optineat. ¶ Insigne. ornatum. clarum. unde insignia dicuntur signa & ornamẽta uirtute adepta. ¶ Radiis coruscis. fulgentibus.micantibus. Radius autem non solum fulgor micans dicitur:sed uirga quoq; qua Geometræ lineas designant.Vir. Descripsit radio totum qui gentibus orbem.Est etiam instrumentum textorium Virg.Excussi manibus radii.Est & instrumentum quo mensuræ æquantur.quod etiam hostoriũ dicitur.Plau dii deæq; omnes tantam nobis læticiam : tot gaudia sine radio cumuletis. Est etiam radius oliuæ genus oblongæ: de qua Virg. Nec pingues unam in faciem nascũtur oliuæ. Orcades & radii & amara pausia bacca.Rotæ quoq; radios habere dicuntur. ¶ Quod nos auditque uidetq;.hoc ex sententia Homeri dictum esse uidetur.Nam ut scribit Plinius. Sol fertur medius planetarum amplissima magnitudine: ac potestate: nec temporum modo terrarumq;: sed siderum etiam ipsorum cæliq; rector Hunc mũdi esse totius animum ac planius mentem. hunc principale naturæ regimen:ac numen credere decet opera eius estimantes. hic lucem rebus ministrat: aufertq; tenebras. hic reliqua sidera occultat. hic uices temporum annumq; semper renascentem ex usu naturæ temperat . hic cæli tristiciam discutit:atq; etiam nubila humani animi serenat. hic suum lumẽ cæteris quoq; sideribus fœnerat. præclarus eximius omnia etiam exaudiens: ut principi litterarum Homero placuisse in uno eo uideo. ¶ Temperat regit ac gubernat. nam solis calore omnia temperantur . ¶ Si ficta loquor.hoc est si mentior & falsa dico.Omne.n.fictum falsum est.Fictum est.n.q; non est factũ sed fieri potuit.falsum autem uanum & fictum differunt:ut scribit Donatus.Nam falsum est fictum mendacium simile ueritati. Vanum nec possibile:nec uerisimile.Fictum totum sine uero:sed uerisimile.Falsum loqui mendacis est . Fictum callidi. Vanum stulti.Falsum loqui culpæ est.Fictum uirtutis.Vanum uecordiæ . Falsis decipimur. Fictis delectamur Vana contemnimus. ¶ Neget ipse uidendum se mihi. subtrahat se mihi aspiciendũ. Optat autem clymene ut moriatur:si mentit̃ phaethonti. ¶ Sitq; lux ista nouissima. hoc lumen solis ultimum sit mihi. ¶ Nec longus patrios.nec longo inquit tibi labore opus est:ut cognoscas & uideas patris tui domum. ¶ Nosse.cognoscendi.est.n.constructio græca.nam græci infinitis pro gerundiis utuntur. ¶ Patrios penates.patris tui ædes. ¶ Contermina.confinis. ¶ Nostræ terræ:æthiopiæ . Aethiopia nãq; Indiæ:unde sol oriri uidetur:finitima est . ¶ Si modo fert animus.hoc est.si modo ad hoc te inclinat aius: ut eas ad patris ædes uidendas. ¶ Et scitabere.inuestigabis.Scitari namq; est rogare ut sciamus. ¶ Emicat exilit. ¶ Et concipit æthera mente.hoc est.omnia magna sibi promittit.Nam ætherem quoq; se pertransire posse sperabat. ¶ Aethiopasq; suos.E quibus phaeton erat unus . Aethiopes autem ab æthiope uulcani filio qui æthiopiam a nomine suo appellauit:ut in.vi.narrat Plinius:fuere cognominati:quamuis alii quod ustam habeant faciem putent dictos ἀπὸ τοῦ αἴθω:quod est uro & ὤψ ὠπὸς facies. ¶ Sub ignibus sidereis.sub feruoribus solis.Indi uero populi sunt orientis ab Indo fluuio cognominati.

Primi Libri Finis.

¶ Raphaelis Regii in secundum metamorphoseos Ouidii librum ennarationes.

Regia solis erat. Secundum librũ auspicatꝰ Ouidius a descriptiõe ædiũ solis ad quas peruenerat Phaethõ a Clymene matre exortatus: ut ipsum rogaret Apollinem: an sibi pater esset. Concinne igitꝰ huius libri initium cũ prioris fine cõnectit. Vr̃ aũt Ouidius regiam solis describere ad imitationem palatii Romani uel Capitolii. Nam magnificentissimum qdq; in hac descriptiõe ædificiũ mente cõcepit. ¶ Regia domus regis que basilica cœpta est dici. ¶ Clara. Lucida. illustris. ¶ Micãte. splendente.

¶ Pyropo. Pyropus ur̃ is esse lapillus quẽ nos carbũculum appellamus. ¶ Pyropus namq; dr̃ ꝙ igneus hẽat aspectum. πυρ nãq; ignẽ. ωπα aspectũ græci dicunt. ¶ Cuius ebur nitidũ. splendidum. ¶ Tecta aũt regiæ solis eburnea fuisse ait: ut fores argenteas. ¶ Bifores ualuæ. duplices. Valuæ aũt dictæ sunt ꝙ in se uoluanꝰ. ¶ Materia supabat opus: ꝑciosissimæ materiæ preciosior ars fuit adhibita. In ualuis namq; argenteis quattuor elemẽta cũ aĩalibus suis a uulcano fuerant sculpta. ur̃ aũt Ouidius Homerum imitari in Achillis clypei a uulcano fabricati descriptione. ¶ Mulciber. Vulcanus a molliendo ferro est dictus Mulciber. Nã mulcere est mollire: ut Pompeius scribit. ¶ Cælarat. sculpserat. ¶ Aequora cingẽtia terras. ꝑiphrasis est oceani. ¶ Cælũq;. aerem qui terrarũ orbem complectiꝰ. ¶ Tritona canorum. Triton. ut iam diximus: tubicen est Neptuni: cuius & salaciæ nymphæ filius esse ferꝰ sic dictus ꝙ primũ in tritonide Libyæ palude uisus esse dicatꝰ. Triton ẽt fluuius est Libyæ maximus ut scribit Herodotus tritonidem paludẽ efficiens. ¶ Proteaq; ambiguũ. Proteus deus est marinus: pastor pecorum neptuni: q idcirco ambiguus diciꝰ: qd in uarias figuras se cõmutare fingatꝰ: ut difficile uideatꝰ quid sit agnoscere. Modo namq; fit ursus. modo Leo modo a qua. modo ignis. Vnde Horatius. Quo teneam uultꝰ mutantem protea nodo? ¶ Imman a terga balenarum maxima Balenæ autem belluæ sunt marinæ maximæ: que & cete dicuntur & pistrices ut sextꝰ ait ¶ Suis lacertis. Brachiis Nam Aegæon centum brachia fingitur habuisse. ¶ Aegæona. Aegæon gigas fuit. Vt scribit Hesiodus cæli & terræ filiꝰ. Eumelus aũt in Titanomachia ait Aegæonem terræ & Põti filium fuisse in mariq; habitasse ac inde Titanibus opem tulisse. Quam opinionem hoc loco Ouidius sequi uidetur. Alii putant Aegæonem belluam esse marinam. Tarræus autem inquit illum fuisse gigantem fugisseq; ex Euboea ac in phrygiam peruenisse: ibiq; mortuum esse. Conon uero in Herculea scribit Aegæonem a Neptunõ fuisse deuictum in mariq; submersum. Briareus autem & Aegæon & Giges idem esse fertur. Homerus Sane eundem esse Briareum & Aegæona in primo Iliados ait. sed briareum a diis Aegæona ab hominibus cẽtimanumq; esse scribit. Ab Aegæone uero. mare Aegæum quidam aiunt fuisse cognominatum. ¶ Doridaq; & natas. doris nympha fuit oceani & tethios filia ac Nerei uxor: ex qua maxima nympharum multitudo est nata. Doris interdum pro ipso ponitur mari. Vir Doris amara suam non intermisceat undam.

Regiæ solis descriptio

¶ P. Ouidii Naso. metamorpho. Liber secundus.

Regia solis erat sublimibus alta columnis:
Clara micante auro: flammasq; imitante pyropo:
Cuius ebur nitidum fastigia summa tegebat:
Argenti bifores radiabant lumine ualuæ.
Materiam superabat opꝰ: nam Mulciber illic
Aequora cælarat medias cingentia terras:
Terrarumq; orbem: cælumq; quod imminet orbi.
Cæruleos habet unda deos: tritona canorum:
Porteaque ambiguum: balenarumq; prementem
Aegæona suis immania terga lacertis:
Doridaq; & natas: quarum pars nare uidetur:

¶ Pars in mole. In magno aliquo scopulo. ¶ Terra uiros. Ita inquit terra erat sculpta: ut & urbes & flumina & siluæ & nymphæ & feræ ei inesse uiderent̄. ¶ Signaq; sex: Zodiacus quoq; circulus ita erat sculptus: ut sex signa in dextris totidem q; in sinistris cōspicerent̄. Quo simul accliuo uenit: Ad q̄ regiam ingt cum p arduum limitē Phaetō ascēdisset: q̄primum se contulit ad patrem. ¶ Simul. postquam. ¶ Dubitati parentis: De quo dubitabat. ¶ Protinus ad p̄rios: q̄primum in conspectum p̄ris fuit. ¶ Accliuo limite arduo. Regiam. n. solis in editiore loco esse uerisil̄e ur̄. ¶ Neq; n. ꝓpiora ferebat Lumina. Rō est cām cōtinens cur ꝓpius non accederet. Neq; n. inquit ferre poterat splendorē solis propinquiorem.

Pars in mole sedens uirides siccare capillos:
Pisce uehi quædam: facies non omnibus una:
Non diuersa tamen: qualem decet esse sororum:
Terra uiros urbesq; gerit: siluasq; ferasq;:
Fluminaq; & nymphas: & cætera numina ruris.
Hæc super imposita est cæli fulgentis imago:
Signaq; sex foribus dextris totidemq; sinistris:
Quo simul accliuo clymeneia limite proles
Venit: & intrauit dubitati tecta parentis:
Protinus ad patrios sua fert uestigia uultus:
Consistitq; procul: neq; enim propiora ferebat
Lumina. purpurea uelatus ueste sedebat
In solio phœbus claris lucente smaragdis.
A dextra læuaq; dies: & mensis: & annus:
Sæculaque: & positæ spaciis æqualibus horæ:
Verque nouum stabat cinctum florente corona.
Stabat nuda æstas: & spicea serta gerebat.
Stabat & autumnus calcatis sordidus uuis:
Et glacialis hyems canos hirsuta capillos.
Inde loco medius rerum nouitate pauentem
Sol oculis iuuenem: quibus aspicit omnia uidit.
Quæque uiæ tibi causa: quid hac ait arce petisti
Progenies phaeton haud inficianda parenti.
Ille refert: o lux immensi publica mūdi
Phœbe pater. si das usum mihi nominis huius:
Nec falsa climenē culpam sub imagine celat:
Pignora da genitor: per quæ tua uera propago
Credar: & hunc animis errorē detrahe nostris.
Dixerat: at genitor circum caput omne micātes
Deposuit radios: propiusq; accedere iussit:
Amplexuq; dato: nec tu meus esse negari
Dignus es: & climene ueros ait edidit ortus.
Quoq; minus dubites: qd̄ uis pete munus: & illud
Me tribuente feres. promissi testis adesto
Diis iuranda palus oculis incognita nostris.
Vix bene desierat: currus petit ille paternos:
Inq; diem alipedum ius & moderamen equorum.

¶ Purpurea uelat⁹. & habitum Apollinis & solīū describit. ita perspicue: ut nulla expositio sit adhibenda: cū splendore solis oīa lucida sint & aperta. neq; ullo alio lumine indigere uideant̄. ¶ In solio. Solium dr̄ quasi solidum ꝙ ex uno ligno conficeret̄. Est autem Solium proprie regum sedes. ¶ Claris smaragdis. Smaragdus gēma est uiridis clare splendens. ¶ A dextra leuaq; dies. Comites assessoresq; solis describit. qui ipsum nunq̄ relinquunt. Sol. n. & diei & mensis & anni & omnium temporum est auctor. ¶ Sæculaq;. Sæculum spacium dr̄ annorum centum ¶ Et positæ spatiis æqualibus horæ. Hora interdum quartam ptem anni significat: quo quidem modo quattuor sunt anni horæ quas etiā poeta describit. Interdum diei partem duodecimam. Sunt. n. duodecim diei horæ equaliter a se iuicē distātes. Dicta est aūt hora uel παρὰ τὸ ὥρω ꝙ est custodio: ꝙ ꝓprium tp̄s diligenter custodiat. uel παρὰ τὸ ὁρίζω. ꝙ spatia tp̄is definiat: uel ab Horo ut ait Macrobius qui lingua Aegyptiorū sol dr̄. Hora quoq; apud græcos pulchritudinem significat. Vn̄ ὡραῖος dr̄ pulcher. Horæ ēt sunt deæ cæli ianuam custodiētes ut Homerus canit. Hora quoq; est dea Quirini coniunx que ut in quartodecimo poeta canit una cum illo colit̄. ¶ Verq; nouū stabat. Quatuor anni ptes ita describit: ut singulis suā attribuat ꝓprietatē. Vere nāq; oriuntur flores ex q̄bus coronæ conficiunt̄. æstas nuda pingit̄ pp æstū: quo frumēta maturescunt. Autūno uindemia assignat̄. Hyems frigorib⁹ glacieq; infestat̄. ¶ Spicea serta. coronas spiceas. Sertū. n. corōa dr̄ a serēdis florib⁹ appellatum. ¶ Haud īficiāda. negāda. Nā īficiari & inficias ire negare ē. Vn̄ cōiecturalis stat⁹ a q̄busdā inficialis dr̄: ꝙ in eo factū negat̄. ¶ Ille refert. R̄ndet. Vsū huius noīs: ut tua ꝓgenies dicar. ¶ Pignora da. signa & documēta p̄sta. Detrahe: Deme. eripe. ¶ Hūc errorē. hāc dubitationē. ¶ Edidit. dixit. asseruit. uulgauit: Veros ort⁹. uerā originē. Ex me nāq; uere es ort⁹. Quoq; min⁹ dubites. Ac ut min⁹ īqt de hac re dubites: pete q̄cq̄d uis & hēbis: ¶ Diis iurāda palus. Styx palus ē īferoꝝ p q̄ dii iurare timēt: ut Vir. īq̄t. ἀπὸ τοῦ στυγοῦς. hē a mœrore dcā: Fuisse aūt filia Oceāi & tethyos ab hesiodo scribit̄: q̄ a Pallāte Gigāte cōp̄ssa. Victoriā pepit q̄ q̄a ī bello Gigāteo a Ioue stetit: illi gratiam referens concessit. ne cui deoꝝ p n̄r̄m ipsius peierare liceret ac siq̄s peierasset: p cētum annos diuinitate priuaretur. ¶ Oculis incognita nostris. scite hoc a naturali sumpsit rōne. Nam styx tristicia est: que leticiæ qua semper dii fruunt̄ contraria est. Fieri aūt non pōt ut q̄ semp læti sunt ac ꝓpea īmortales. tristiciam sentiāt. ¶ Vix bene finierat. Temerariū ac ferocē nimiumq; in cupiditatibus ardentē innuit fuisse phaethontem. ¶ Inq; diē. p unum diem. ¶ Ius & moderamē. Ptātem & regimen. ¶ Alipedum. alas in pe

dibus habentium:hoc est uelocissimorꝝ. ℂ Terq; q̄terq; Cōcutiēs. Sæpius. Cōcussio aūt capitis hic pœnitētiā. alibi significat idignationē. ℂ Temeraria dixit. mea inqt ꝓmissa temeraria ī ɔsultaq; sūt fcā pp tuā petitionē. nūq̄. n. tibi me oīa ɔcessurꝝ q̄ petisses pollicit' eēm:si putassē te talia petiturꝝ. ℂ Tua uoce. ē abla tiui cas⁹. hoc ē pp tuā postulationē. ℂ Vtinā ꝓmissa liceret. utinā īqt posse tibi ꝓmissa negarē. ℂ Viribꝰ istis. exiguis & mortalibꝰ. ℂ Sors tua. cōditio tua. ℂ Nō ē mortale Currꝰ nāq; solis ē īcorruptibilis. Ab īpossibili āt & difficili dissuadet phoebꝰ. ℂ Plꝰ ēt q̄ qd supis. h ē. plꝰ ēt cupis q̄ diis ipsis adipisci cōcedatur.

Pœnituit iurasse patrem:qui terq; quaterq;
Conceutiens illustre caput temeraria dixit
Vox mea facta tua est. utinam promissa liceret
Non dare:confiteor:solū hoc tibi nate negarē.
Dissuadere licet:non est tua tuta uoluntas.
Magna petis Phaeton:& quæ non uiribus istis
Munera conueniunt:nec tam puerilibus annis
Sors tua mortalis est:nō est mortale qd optas.
Plus etiam q̄ quod superis contingere fas est:
Nescius affectas. placeat sibi quisq; licebit:
Non tamen ignifero quisq̄ consistere in axe
Me ualet excepto. uasti quoq; rector olympi
Qui fera terribili iaculatur fulmina dextra:
Non aget hos currus:& qd Ioue maius habeť?
Ardua prima uia est:& qua uix mane recentes
Enituntur equi. medio est altissima cælo:
Vnde mare & terras ipsi mihi sæpe uidere
Fit timor:& pauida trepidat formidine pectꝰ.
Vltima prona uia est:& eget moderāine certo.
Tunc etiam quæ me subiectis excipit undis
Ne ferar in præceps tethys solet ipsa uereri.
Adde quod assidua rapitur uertigine cælum:
Sideraque alta trahit:celeriq; uolūine torquet.
Nitor in aduersum:nec me qui cætera uincit
Impetus:& rapido contrarius euehor orbi.
Finge datos currꝰ. qd ages? poteris ne rotatis
Obuius ire polis:ne te citus auferat axis?
Forsitan & lucos illic urbesq; deorum
Concipias animo:delubraq; ditia donis
Esse:per insidias iter est formasq; ferarum.
Vtq; uiam teneas:nulloq; errore traharis:
Per tamen aduersi gradieris cornua tauri:
Aemoniosq; arcus:uiolentiq; ora leonis:

ℂ Affectas. cū affectu quodā uehementi appe tis. ℂ Placeat sibi quisq; licebit. Quāuis inquit unusqsq; deorꝝ multū sibi arroget:me tñ excepto nullus eorꝝ ī solis curru cōmode poterit consistere. ne ipse qdem Iupiter. quo nihil maius nihilq; potētius habeť. ℂ Ignifero in axe. in curru igne & solē ferente. Axis āt lignū est illud circa qd rotæ currus uertunť. ℂ Et qd Ioue maius habeť: ac si dicat nihil. ℂ Ardua prima uia est. cās enumerat:qbus oñdit difficillimā esse currus solis gubernatiōem. ℂ Recentes. īstaurati integri uiribus:ut qui p noctē quieuerūt. scdm uulgi āt loquiť opinionem:qui putat solis equos ipmq; solē noctu quiescere. ℂ Pauida formidine. Ab effectu qd pauidos timidosq; reddat. ℂ Moderamine. regimine ac tēperamento. ℂ Tunc ēt q̄ me. Hoc quoq; loco uulgi sequiť opinionē. Longe nāq; ab oceāo semp ē sol:nec unq̄ mergitur: q̄uis uulgo uideať. Tethys āt oceani est uxor q̄ solem occidentem excipe uř. Dicta est aūt Tethys:qđ sit τιθη & nutrix cum aliorꝝ:tū deorum Est. n. domina humiditatis:q̄ oīa aluntť. ℂ Assidua uertigine. reuolutiōe & cōuersione. ℂ Torquet. cōuertit. Sidera nāq; fixa una cū cælo uertunť. Planetæ uero contra cæli motum nituntur. Vnde infert. Nitor in aduersum. cælum nāq; ab oriente in occidentem uoluiť. secūq; trahit & solem & reliquos planetas. Sol uero una cum aliis planetis suo ac naturali motu contra cæli conuersionem nititur. Hoc est cum quodā nisu & conatu moueť. ℂ Nec me qui cætera uincit impetus. Nec īpetus inqt & rapidissima cæli rotatio quæ oīa secū alia trahit:me pōt inhibere. quo minus meū naturalem motum perficiā. Sed hoc minus uerū esse uř. Nā alii planetæ cōtra mūdi rotationem nituntur ut diximus. Cur ergo Apollo se solum ait ab īpetu cæli nō superari? An & ad deterrendū a ꝓposito suo phaetontem:& quia alii planetæ cū retrogradi sunt:nihil contra mundū nituntť. Quāuis aūt luna nunq̄ retro cedere cogať: interdū tñ citius. interdū tardius moueť. Sol uero semp æqli motu ferri uř:eoq; se solū a cæli rotatione nō supari gloriať. ℂ Rapido orbi. cælo ueloci. Signa nāq; zodiaci sol ptransit mūdo cōtrarius. ℂ Poterisne rotatis obuius ire polis. hoc ē. Poterisne sic resistere rotatiōi ac celerrimæ conuersiōi q̄ fit circa polos. ne ab ipsa secū traharis:sed ut ei cōtrarius pgas. Sunt āt duo poli ī cælo circa quos mūdus uertiť. Vñ & poli dicti sunt παρα τὸ πολεῖν & a uertēdo q; circū illos uertiť cælū. ℂ Ne te citꝰ auferat axis. Ne uertice & polo rapidissimo īpar sic ab ipso auferaris secū:ut ne tui quidē cōpos sis futurꝰ. ℂ Forsitā & lucos illic. Fortassis īquit tibi psuades illic esse & urbes & deorꝝ tēpla sed horꝝ nihil est iterq; tibi ē faciendū p īsidias ac ferarū figuras. ℂ Vtq; uiā teneas. hoc est. ut cōcedā te uiā tenere ac scire nullūq; in errorē casurū:te tñ p tauri cornua ire oportebit. ℂ Per cornua aduersi tauri. oppositi. nā uersus oriente spectat. Taurꝰ āt īter astra dř cōstitutꝰ:qđ Europā īcolumē ex phœnicia trāsuexit ī cretā:ut Euripides ait. ℂ Aemōiosq; arcꝰ. Sagittariū. Chirō. n. Saturni ī equū mutati ex Phylira filꝰ thessalꝰ hippocētaurꝰ q aesculapiū Achillēq; educauit ī sidera fuit trāslatꝰ. Quidā tñ ut īgtigunꝰ hac d cā chitonē eē negauerūt q; nēo Cētaurꝰ sagittis sit usus. Est āt eqnis cru ibꝰ deformatꝰ caudāq; satyri hēt. scribūt uero quidā hūc esse

erotū noīe euphemes musarꝫ nutricis filiū:cūq; ī mōte helicōe habitasse ūa cū musis studiōq; uenationis fuisse delectatū. Musas āt ab Ioue petisse ut ī cælū referret. Iouē ei crura eqna fecisse:q equo multū us⁹ fore: sagittas ꝓ ſgētio aduixisse. Caudā satyri ī corpe fixisse:qd n̄ min⁹ h̄ musæ ꝗ liber pr̄ satyris sit delectat⁹. Cæterꝫ Oui-corꝫ seqē opīonē q chironē fuisse cētaurꝫ aiūt. Enūerat āt signa zodiaci tribiliora aspectu. Phœb⁹ quo facili⁹ ab īpba cupiditate regēdi currꝫ sol⁹ filiū dterreat. ¶ Lōgo circuitu. Multū .n. spatii Scorpi⁹ suis brachiis cōphēdit. Nā ut scribit igin⁹: Scorpi⁹ pp magnitudinē mēbrorꝫ ī duo signa diuidit̃:quorꝫ uni⁹ eſfigiē nr̄i librā dixerūt. Scorpi⁹ āt idcireo in cælū trāslat⁹ eē fingit̃:qd Oriō cū uēaret̃ iactar̄ aus⁹ ē se oīa q̄cūq; ex terra orient̃:īterficer̄ ualer̄. Quar̄ terrā īdignatā scorpiū maximū emisisse:q illum īterficer̄ conaretur. Iouē āt utriusq; aīum admiratū scorpiū īter astra collocasse ut spēs eius hoīb⁹ documēto eēt:ne quis eorꝫ aliq̄ re sibi cōfideret. dianā āt pp studiū orionis:petisse a Ioue ut idē sibi bn̄ficiū daret petēti:qd terræ ultro tribuisset. orionēq; ī cælū acciperet. ita igit̃ fuit cōstitutū: ut cū scorpi⁹ orit̃:oriō occidat. Sane scorpi⁹ aīal ē & terrestre & marinū & cæleste signū: dict⁹ ϖαρατο σκορϖιζων τογιον: a spargēdo ueneno. ¶ Atq; alit̃. Brachia.nāq; scorpii a pricipio statī recuruāt̃. ¶ Cācri uero iuxta sūmitatē flectūt̃:eo q; minus spatii cōplectunt̃. Cācer āt iunonis bn̄ficio īter astra collocat⁹ fert̃:qd cū Hercules cōtra hydrā lerneā cōstitisset:ex palude pedē eius mordicus arripuit. Quar̄ Herculē pmotū eum interfecisse:Iunonē uero inter sidera collocasse. ¶ In prōptu ē.facile ē. ¶ Vix me patiūt̃. Me q sum & deus & pitus & ipsis eqs not⁹. ¶ Funesti. pniciosi.mortiferi. ¶ Dūq; res finit.pmittit hoc ē dū potes. ¶ Tua uota.tuos appetit⁹ ¶ Inserer̄ īmittere. ¶ Deprēder̄.cōprehēdere. ¶ Depcor hoc unū pcib⁹ hoc unum ne faciā recuso. Interdum depcari est ualde pcari. ¶ Stygias iura.un. Cā ē cur sit daturus. ¶ Propositūq; pre.retinet ppositum. ¶ Flagratq; cu.cur.ardet cupiditate regēdi currus prni. ¶ Ergo q̄ licuit. Quatenus & quousq; potuit. ¶ Aureus axis erat. currum solis elegāter describit poeta. ¶ Chryso-lithi lapides pciosi aureum habētes colorē. Vn̄ et nomen sortiti sūt. χρυσοσ.n.aurꝫ. λιθοσ lapis dr̄. ¶ Patefecit. Apuit.aurora āt añ solis ortum aerē illustrare:sicq; fores ædium suarꝫ apertre ur̄. ¶ Et ple.ro.atria. Ad id illudit:qd Homerus auroram rhododactilō uocat.hoc ē digitos rosis ornatos hn̄tē. Auroræ nāq; rosas antiq̄tas dicauit. ¶ Diffugiunt stel. Hoc quoq; ex stūā uulgari dr̄. Neq;.n. stellæ diffuger̄ pn̄t:cum sint fixæ. sed aduenīēte aurora fulgere desinunt. ¶ Cogit.ɔgregat & añ se agit. Lucifer.n. Qui græce φωσφοροσ dr̄. ulti⁹us ē qui desinat fulger̄ sole oriēte priusq; īcipit lucere illo occidēte:tūcq; hespus uocat̃. Veneri āt hæc stella dicata eē phibet̃. ¶ Mundūq; rubescere. Aduentu.n. auroræ cælum rubescere uidet̃. Vnde etiā aurora ab auro dicta perhibetur. ¶ Euanescere. dissolui ac perire. Luna enim aduentente sole desinit splendere. ¶ Velocibus horis. agilibus ac cito prætereuntibus. Horæ autem idcirco solis equorum curam habere finguntur. quod ex cursu solis oriantur. ¶ Ambrosiæ succo. Ambrosia herba est suauissima: qua dii uescuntur quaque immortales efficiuntur. Ambrosia nanque immortalitas interpretatur.

Currus solis

Sæuaq; circuitu curuantem brachia longo
Scorpion: atq; aliter curuantem brachia cācrū.
Nec tibi quadrupedes animosos ignibus illis:
Quos in pectore hn̄t: quos ore & naribus fflāt
In prōptu regere est. uix me patiūtur: ubi acres
Incaluere animi: ceruixq; repugnat habenis.
At tu funesti ne sim tibi muneris auctor
Nate caue: dum resq; finit tua corrige uota.
Scilicet ut nostro genitum te sanguine credas
Pignora certa petis: do pignora certa timendo
Et patrio pater esse metu probor. aspice uultus
Ecce meos: utinamq; oculos in pectore posses
Inserere: & patrias intus deprendere curas.
Deniq; quicquid hēt diues circumspice mūdus
Deq; tot ac tantis cæli terræque marisque
Posce bonis aliquid: nullam patiere pulsam.
Deprecor hoc unum: quod uero nomine pœna
Nō honor est. pœnam phaetō ꝓ munere poscis
Quid mea colla tenes blandis ignare lacertis?
Ne dubita: dabitur: stygias iurauimus undas:
Quodcunque optaris: sed tu sapientius opta.
Finierat monitus. dictis tamen ille repugnat:
Propositūque pmit: flagratque cupidine curr⁹
Ergo qua licuit genitor cunctatus ad altos
Deducit iuuenem uulcania munera currus.
Aureus axis erat: temo aureus: aurea summæ
Curuatura rotæ: radiorum argenteus ordo:
Per iuga chrysolithi: positæq; ex ordie gemmæ
Clara repercusso reddebant lumina phœbo.
Dūq; ea magnanimus phaeton miratur: opusq;
Perspicit: ecce uigil nitido patefecit ab ortu
Purpureas aurora fores: & plena rosarum
Atria: diffugiunt stellæ: quarum agmina cogit
Lucifer: & cæli statione nouissimus exit.
Tum pater ut terras mūdumq; rubescere uidit
Cornuaq; extremæ uelut euanescere lunæ:
Iungere equos titan uelocibus imperat horis.
Iussa deæ celeres peragūt: ignemque uomētes
Ambrosiæ succo saturos præsepibus altis
Quadrupedes ducūt: adduntque sonātia frēa.
Tum pater ora sui sacro medicamine nati

Contigit:& rapidæ fecit patientia flammæ:
Impoſuitq; comæ radios:præſagaq; luctus
Pectore ſollicito repetens ſuſpiria dixit:
Si potes his ſaltem monitis parere parentis:
Parce puer ſtimulis:& fortius utere loris.
Sponte ſua properāt:labor eſt ihibere uolātes
Nec tibi directos placeat uia quinq; per arc⁹
Sectus in obliquum eſt lato curuamine limes
Zonarumq; trium contentus fine:polumq;
Effugit auſtralem:iunctāq; aquilonibus arctō
Hac ſit iter:manifeſta rotæ ueſtigia cernes.
Vtq; ferant æquos & cælum & terra calores
Nec p̄me:nec ſummū molire per æthera currū
Altius egreſſus cæleſtia ſigna cremabis:
Inferius terras:medio tutiſſimus ibis.
Neu te dexterior tortum declinet ad anguem
Neue ſiniſterior preſſam rota ducat ad aram:
Inter utrunq; tene.fortunæ cætera mando:
Quæ iuuet:& melius q̄ tu tibi conſulat opto
Dum loquor heſperio poſitas in littore metas
Humida nox tetigit:nō eſt mora libera nobis.
Poſcimur:& fulget tenebris aurora fugatis.
Corripe lora manu:uel ſi mutabile pectus
Eſt tibi:conſiliis non curribus utere noſtris:
Dum potes:& ſolidis etiam nūc ſedibus aſtas
Dumq; male optatos nō dū premis inſci⁹ axes
Quæ tut⁹ ſpectes:ſine me dare lumia terris.
Occupat ille leuem iuuenili corpore currum:
Statq; ſuper:manibuſq; datas cōtigeř habēas
Gaudet:& inuito grates agit ille parenti.
Interea uolucres pyrous eous & æthon
Solis equi:quartuſq; phlegō hinnitibus auras
Flammiferis iplēt:pedibuſq; repagula pulſāt.
Quæ poſtq̄ tethys fatorum ignara nepotis
Reppulit:& facta eſt immenſi copia cæli:
Corripuere uiam pedibuſque per aera motis

Cōtigit.punxit:ut feruori reſiſtere poſſent.Sacro medicamie.Diuio.hoibus ignoto & occulto Radios.coronā radios emittetē q̄ ipe geſtare cōſueuit. Præſaga.pnūcia. Parce ſti.noli uti calcarib⁹ & flagellis ad īpellēdos equos.ueρ ſtude ipſos forti⁹ loris & frænis cohibere atq; retinere uolantes poti⁹ q̄ currētes. Nec ti.di.Qua iter phaethōti ſit tenēdū phœb⁹ oñdit.nō.n.īgt tibi p qnq; circulos recta eſt eūdum ſed p Zodiacū qui & obliquus & fines triū zonaρ non egreditur.neutrū.n.polorum attingit. Quinq; per ar.quinq; circulos q & zonæ dñr.Cælum.n.in qnq; circulos eqliter a ſe diſtātes diuiſum arcticū ātarcticū tropicu cācri.tropicū capricorni.æquinoctialē quoρ æqnoctialis eſt medius.Zodaicus āt obliqu⁹ ē circul⁹ q æqnoctiale ſecat ad tropicū q; cācri ac capricorni uſq; puēit.Nec ad circulos arcticū antarcticūq; pcedit. Sectus i obliquum Periphraſis ē zodiaci:q ē obliqu⁹ circul :ut dixius & oium latiſſim⁹:ut q ad tropicū uſq; cancri & capricorni pueniat. Auſtrale polū q ēt antarctic⁹ dr:q; arctico oppoat. Iūctāq; aqlōib⁹ arcton. h ē polū arcticū.un ſiāt aqlōes ueti.Arctos āt urſa dr:q̄ i ea pte cæli exiſtes polo nomē dedit. Nā iupiter caliſto lycaōis filiā a iunone i urſam cōmutatā una cū arcade filio i ſidera retulit ad polūq; collocauit:q ab arcto arctic⁹ fuit denoiat⁹. Vtq; fe.Admonet itē phœb⁹ phaethōtē:ne depſſius a tiuſue currū agat:ne aut terras aut cælū coburat. mediū aūt ipſi eſſe tenēdū. Nec pre.deptie i pte inferiorē. Molir.ipelle. Neu te dex.Caue ingt ne aut nimiū ad ſeptētrionē uerſus ubi eſt anguis rapiaris.aut ad meridiem:ubi eſt deorum ara. Inter hæc autem tibi eſt iter tenendum. Declinet.īclinet.deuehat. Ad an.tor.ad ſerpētē q ad polū arcticū tortuoſus iacet.Hic aūt ſerpens dr aurea heſpidū mala cuſtodiſſe:& ab hercule interfectus a iunōe īter ſidera collocat⁹ fuiſſe.Nonnulli tñ dicūt hūc draconē a Gigātib⁹ Mineruæ obiectū eē cū eos oppugnaret. Mineruā uero arreptū draconē ɔtortū ad ſidera ieciſſe & ad ipm cæli axē fixiſſe.Itaq; adhuc ipm īplicato corpe uideri ut nū p ad ſidera platū. Ad arā.ad polū antarcticum. Ara.n.in qua primū dii exiſtimanř ſacra & coniurationē feciſſe ɔtra Titanas ī cælū dr tranſlata ac iuxta polū ātarcticū collocata. Cōfecta aūt a Cyclopib⁹ fuiſſe fingiř:Inde hoīes dñr inſtituiſſe ut cū aliq̄ rē efficerē cogitarēt prius ſacrificař deberēt.Inter utrūq; te.īter utrūq; ſpaciū īqt currū contine atq; coerce.Heſpio lit.Atlātico. quo cū nox peruenerit relinqt terras neceſſe eſt.Nō ē mo.li.no. nō ē integrū nobis morari. Poſcimur.ad illuſtradū mūdū. Et ſolidis ēt nūc ſedib⁹ aſtas hoc eſt dū in terra adhuc moraris.Dūq; ma.op.Dū in gt curr⁹:quos in tuū malū optaſti ignar⁹.nō aſcendiſti. Sine me. Permitte me terras luce illuſtrare.Occupat.celeriter agiliterq; aſcēdit. Interea uo.currus ſolis a quattuor trahiř alatis eqs:quibus noīa ab effectu fuere īpoſita.Pyrois.n.qui corrupte.Pyrous fere legiř dr q̄ſi ignitus. Na πῦρ eſt ignis.Pyrois āt legēdū eē penultia breui & antiq̄ exēplaria & qui hoc op⁹ e latino ī græcū uertit: nobis ſūt documēto.Declinař.n.Pyrois Pyroētis ut Simois ſimoētis.Valeri.Flacc⁹.Et formidātem pπos pyroenta dolores Pyroeis āt ēt Martis ſtella ab aſtrologis uocař.Eous ab aurora dr.ηὼς.n.ē aurora Aethō urēs īterptař atq; phlegō eo q; ore & narib⁹ ignē emittere fingāř. aethō quidē ēt fortis & bellicoſus dr & color igne⁹ q i eqs maxie pbař.hinitib⁹ fla.Ex ore.n.flāmas efflař dñr.Repagula.obſtacula. Repagula naq; ſūt ut ſcribi. Pō.q patefaciēdi gra ita figūř.ut ɔtrario oppāgāř hæc & repages dñr. Tethys.oceāi uxor & clymenes mř.apd q̄ ſol pnoctař credit.Fatoρ ne.eoρ q̄ fato euētura erāt phæthōti nepoti.copia:ptās.Immēſi cæ.īfiniti q̄uis pipateticis finitū eē uideař. Corripuer uiā. Velociř currere ce

Solis

perũt. ℭPẽnis. Alis. ℭLeuati. ſublati. ℭIiſdẽ de ptibus. De oriẽte. ℭVtq; labãt curuæ. Hac ſimilitudĩe a naub⁹ ſumpta oñdit poeta currũ ſolis ĩcõpoſite ac ſine ullo ordĩe tractũ fuiſſe. cũ uacu⁹ eẽ eqs uiderct. ℭSuccutitq; alte ſurſũ ualde q̃tit. ℭInani. uacuo. ℭSimulac. poſtq̃. ℭRuũt. cũ ĩpetu currũt. ℭQuadriiuges: q̃tuor eq uni iugo alligati q̃driiuges dñr. ℭTritũ ſpaciũ. Tritã uiã. ℭNec quo pri⁹. Currebant uerbũ ſubaudiat. ℭNec q̃ cõ. ſcit uerbũ ſubĩtelligam⁹. ℭCõmiſſas hẽnas. tradita ab apollĩe lora. ℭImpet. Impare poſſet. ℭGelidi triões. ſeptẽtriões frigidi utpote ad quos ſol ꝓpius al̃s nũq̃ acceſſit. Tũc ãt

Obſtantes ſciodunt neblas: penniſque leuati
Pretereunt ortos iiſdem de partibus euros:
Sed leue põdus erat: oec qd̃ cognoſcete poſſet
Solis equi. ſolitaque iugum grauitate carebat.
Vtque lab ant curuæ iuſto ſioe poudere naues
Perque mare inſtabiles nimia leuitate ferutur:
Sic onere inſueto uacuos dat in aere ſaltus:
Succutiturque alte: ſimiliſque ẽ currus inani.
Quod ſimulac ſenſere: ruũt: tritũque reliquũt
Quadriiuges ſpatiũ: nec quo pri⁹ ordĩe currũt
Ipſe pauet: oec q̃ cõmiſſas flectat habenas:
Nec ſcit qua ſit iter: nec ſi ſciat imperet illis.
Tum primũ radiis gelidi caluere triones
Ft uetito fruſtra temptarũt æquore tingi.
Quæq; polo poſita eſt glaciali proxima ſerpens
Frigore pigra prius: nec formidabilis ulli
Inclauit: ſumpſitq; nouas feruoribus iras.
Te quoq; turbatum memorant fugiſſe boote:
Quanuis tardus eras: & te tua plauſtra tenebãt.
Vt uero terras deſpexit ab æthere ſummo
Iofœlix phaeton penitus penituſq; iacentes:
Palluit: & ſubito genua intremuere timore:
Suntq; oculis tenebræ per tãtum lumen obortæ
Et iam mallet equos nunq̃ tetigiſſe paternos.
Iam cognoſſe genus piget: & ualuiſſe rogando.
Iam meropis dici cupiens ita fertur: ut acta
Præcipiti pinus borea: cui cuncta remiſit
Fræna ſuus rector: quam diis uotiſq; reliquit.
Quid faciat: multum cæli poſt terga relictum:
Ante oculos plus eſt. animo metitur utrũnque:
Et modo: quos illis fas tum contingere non eſt.
Proſpicit occaſus. interdum reſpicit ortus.
Quidq; agat ignar⁹ ſtupet: & nec fræoa remittit
Nec retinere ualet: oec nomina nouit æquorum:
Sparſa quoque ĩ uario paſſim miracula cælo:
Vaſtarũq; uidet trepid⁹ ſimulachra ferarum.
Eſt locus in geminos ubi brachia concauat arc⁹
Scorpius: & cauda flexiſque utrinque lacertis
Porrigit in ſpatium ſigoorum membra duorum:
Hunc puer ut oigri madidum ſudore ueneni
Vulnera curuata minitatem cuſpide uidit:
Mentis inops gelida formidine lota remiſit:

primũ caleſcere cœpunt: q̃a ſolis curr⁹ illucuſq; ab eqs: quos cohibere phaethon hõ ñ poterat: fuit ptract⁹. Triões ãt priſca lingua boues dicebant. Sũt ãt ſeptẽ ſtellæ ad polũ arcticũ ita diſpoſitæ. ut plauſtrũ efficere uideat. ℭEt uetito æquore. Sptẽtriões. n. nunq̃ occidũt ĩoq; ſe ma defacere nõ pñt. Iuno. n. ut ipſe narrat Ouidi⁹ hoc a Thety Oceani uxore ĩpetrauit: ne duas urſas: que ſunt ad polũ arcticũ: in mare deſcẽdere permitteret. ℭQuæq; polo. Iuxta polũ arcticũ ſerpẽs eſt maxima q̃ duas cõplectit̃ urſas uñ uirgi. Circumq; duas in more fluminis arctos Oceani metuẽtes æquore tingi. Boote. Apoſtrophe & cõuerſio ſermonis ad booten q plauſtrũ agere uſ. Bootes. n. latine dr̃ bubulc⁹ idẽ eſt ãt: q̃ arctophylax: ꝙ urſæ cuſtos adhibitus eẽ uſ. ℭEt te tua plauſtra tenebãt. Rennebant retardabãt. remorabant̃. Plauſtrum aũt ꝙ & ploſtrũ dr̃ ſidus eſt cæleſte: ꝙ idẽ cũ maiore urſa eſſe putat̃. Septẽ nãq; ſunt ſtellæ ita diſpoſitæ, ut duæ quæ pariles & maxĩæ uno in loco uiderent̃ ꝓ bobus haberent̃. Reliq̃ uero q̃nq; figurã plauſtri ſĩlarẽt. Vñ ẽt a græcis αμαξα dr̃. ℭTerras penit⁹ penituſq; iacẽtes. hoc eſt. ualde depreſſas ac longe a ſe remotas. ℭPer tñ lumen. in tãto lumĩe. Iã Meropis dici cupiẽs fili⁹ ſubĩtelligat̃. Merops. n. Clymenes fuit marit⁹. q̃q̃ Meropes hoĩes dicant̃ apud homerũ: ꝙ diuiſas hẽant uoces: q̃ in ſignificatõe hic quoq; accipi põt. ac ſi diceret cupiens iã hoĩs fili⁹ magis q̃ dei appellari. Merops aũt παρα το μερί-ζειν τὴν ὄπα ꝙ hõ uocẽ hẽat diuiſam & articulatã & q̃ĩ ſyllabas diſſolui poſſit. ℭVt acta. Quam præceps Phaethõ traheret̃ pulchra ſimilitudine oñdit. ℭPin⁹. Nauis ex pino cõfecta Eſt. n. metonymia. ℭCũcta fræna. Oĩa retinacula. ℭPræcipiti borea. rapido & impetuoſo. ℭFas nõ eſt. Nõ põt. ℭProſpicit. Porro & lõge aſpicit. ℭMiracula. Monſtra. ℭVario cælo. uariis ſignis diſtinctio. ℭPaſſim. ubique. ℭTrepidus. pturbatus. Is. n. trepidus dr̃: ut Põpeius ait: cui pturbatio τρέπει mentẽ & uertit. ℭVaſtarũ ferarũ maximarũ. ut leonis. ℭCentauri. ſcorpii. ℭEſt locus. Scorpiũ deſcribit ad quẽ cũ puenĩſſet phaetõ: adeo territ⁹ ẽ: ut fræna e manib⁹ ceciderit: qd̃ q̃dẽ cũ eq ſenſiſſent. ꝓ toto fer̃ cælũ diſcurrerũt. ℭCõcauat. flectit. ℭIn geminos arcus. In duos ſilẽs arcus. ℭDuorũ ſignorũ. Alterũ nãq; brachiis. alterũ cauda facit. Nam ſcorpii chelæ librã cõſtituere uident̃. ſcorpiũ uero ipm cauda recurua deſignat. ℭHunc puer ut nigri. poſtq̃ inq̃t Phaethon puer uidit ſcorpiũ ſudãtem atq; cauda ictus minitantẽ: tanto timore affectus ẽ: ut fræna remiſerit. ℭCuruata cuſpide. cauda reflexa. ℭGelida formidine. frigido timore ab effectu. qd̃ hoĩes frigidos reddat ut pallida mors. ℭLora. habenas fræ-

Scorpi⁹

Q uæ postq̃ summo tetigere iacentia tergo
Expatiantur equi: nulloq; inhibente per auras
Ignotæ regionis eunt, quaq; impetus egit
Hac sine lege runt: altoq; sub æthere fixis
Incursant stellis: rapiuntq; per auia currum:
Et mõ summa petunt: modo per decliua: uiasq;
Præcipites spacio terræ propiore feruntur:
Inferiusq; suis fraternos currere luna
Admiratur equos: combustaq; nubila fumant.
Corripitur flammis: ut quæq; altissima tellus:
Fissaq; agit rimas: & succis aret ademptis.
Pabula canescunt. cum frondibus uritur arbor.
Materiamq; suo præbet seges arida damno.
Parua queror: magnæ pereũt cũ mœnib⁹ urbes
Cumq; suis totas populis incendia gentes
In cinerem uertunt. siluæ cum mõtibus ardent.
Ardet athos: Taurusq; cilix: & Tmolus & œte:
Et tum sicca: prius celeberrima fontibus Ida:
Virgineusq; Helicon: & nondum œagri⁹ æm⁹:
Ardet in immensum geminatis ignibus ætna:
Parnassusq; biceps: & erix: & cynth⁹: & othrys:
Et tandem niuibus Rhodope caritura: minasq;:
Dindymaq;: & mycale: natusq; ad sacra cithærõ.
Nec prosũt scythiæ sua frigora: caucasus ardet:
Ossaque cũ pindo: maiorq; ambob⁹ olympus:
Aeriaque alpes: & nubifer Appenninus.
Tum uero phaethon cunctis e partibus orbem
Aspicit accensum: nec tantos sustinet æstus:
Feruentesque auras uelut e fornace ꝓfunda
Ore trahit: currusque suos candescere sentit:
Et neque iam cineres eiectatamque fauillam
Ferre põt: calidoque inuoluitur undique fumo.
Q uoque eat: aut ubi sit picea caligine tectus
Nescit: & arbitrio uolucrum rapiatur equorũ:
Sanguine tũ credũt in corpora summa uocato
Aethiopum populos nigrũ traxisse colorem.

norꝝ. ℂ Expatiant̃ eq̃ late & spatiose excurrũt. ℂ Sine lege. Sine ordĩe. ℂ Alto sub æthere: sub alto cælo. ℂ Incursãt currẽdo appropiquãt. ℂ Inferiusq; suis. Merito luna admirat̃ solis equos ĩfra suos currere: cũ sol multo q̃ lũa sit altior. Poetæ ãt qdrigas qdẽ soli attribuũt. Lunæ uero bigas. Lucifero & auroræ singulos equos. ℂ Succis adẽptis. hũorib⁹ exiccatis. ℂ Canescũt. cana & arida fiũt. ℂ Ardet athos. Altissimos quosq; mõtes enũerat q primi cõflagrar̃ cœpunt. Athos mõs ẽ thraciæ altissim⁹: quẽ nũc mõtẽ scũm uocãt. ab atho gigãte cui inicct⁹ fuisse dr̃ appellat⁹. ℂ Taur⁹ ciliciæ mõs ẽ: ut ipe quoq; poeta ĩqt. ℂ Et tmolus. Tmolus q & Tymolus a stephano scribit̃. & fluuius & mons est Ciliciæ melle: uino: & crocco abundans. unde Vrg. libro georgicon primo: Nonne uides croceos ut tmolus odores. ℂ Oete. mons est Thessaliæ Herculis morte rogo & sepulcro nobilis. ℂ Ida. mons Phrygiæ celeberrim⁹ quẽ Homerus a fontium frequẽtia ϖολυϖιδακα uocat q tñ oẽs tũc erãt exiccati. ℂ Dicta est ida uel ab Ida regionis regina ut ex sñia characis Stephanus ait: uel ab ida cretẽsi ut canit Virgilius. Vnde ꝓfect⁹ teucer scamãdri & Idææ nymphæ filius regionẽ in phrygia occupatã ab se Teucriã uocauit. Duas aũt esse Idas. alterã in phrygia. alterã ĩ creta notissimũ ẽ. Virgineusq; Helicon. Mons est Bœotiæ helicõ que idcirco uirgineũ Ouidi⁹ appellat: q musis ẽ cõsecrat⁹. ℂ Et nõdũ œagrius æm⁹. Aemus mõs Traciæ altissim⁹ in quo orpheus œagrii fluuii filius dr̃ a menadibus fuisse discerpt⁹: a quo ẽt œagrius fuit appellatus. Aetna. mõs siciliæ semp ardẽs. Vnde & nomẽ ut qdã putant ἀπὸ τοῦ αἴθειν hoc ẽ ab arcẽdo mutatione αιτ alii scribũt. Dcã ẽ ãt Aetna ab Aetna briarei cyclopis filia: Sicaniq; sorore quæ a uulcano & cerer̃ arbitra de finib⁹ electa ẽm cererẽ sñiam tulisse fert̃. ẽ & Siciliæ urbs Aetna quæ ẽt adranũ uocat̃. q fluui⁹ eiusdẽ noĩs ꝑterlabit̃. ut Mela scribit. ℂ Parnassusq; biceps. Mõs phõcidis ĩ duos uertices diuisus: ut ĩ prĩo ipe Ouidi⁹ scripsit. ℂ Et eryx. mõs ẽ siciliæ ueneri Erycinæ sacer. Et cynth⁹. mõs ẽ Deli. uñ cynthi⁹ appollo uocat̃. & othrys. mõs ẽ Thessaliæ. ℂ Mimasq; mõs ẽ minoris Asiæ Mimas haud lõge distãs a colophone. ꝑpetuis niuib⁹ obrutus a Minãte gigãte dnoĩat⁹. ℂ Rhodope. mõs traciæ niuosus a Rhodope puella ĩ quẽ cõmutata fuit: dict⁹: ut ipe scribit Oui. ut alii a Rhodope strymonis filia ex q̃ Neptun⁹ Atho gigãtẽ suscepisse fert̃: q & ipe mõti nomẽ dedit. Est & Ioniæ urbs Rhodope ut Stephan⁹ byzãti: de urbib⁹ & uicis ait. Dindyma. mõs ẽ phrygiæ matri deoꝝ sacer. uñ ipa mr̃ deoꝝ dindymene fuit appellata. Et mycale. mõs ẽ & urbs Cariæ mycale: uñ mycalesius gẽtile nomẽ deriuat̃ ut Herodot⁹ & didym⁹ scribũt. ℂ Natusq; ad sacra Cytherõ. mõs ẽ Bœotiæ Baccho dicat⁹ ad cui⁹ orgia celebrãda nat⁹ ẽẽ uĩ. Nec ꝓsũt scythiæ. scythia regio ẽ ad septẽtrionẽ frigidissima: a scytha hercul̃ filio cognoĩata. caucasus arder. mõs ẽ scythiæ ꝓmethei relegatõe notissim⁹. Ossaq; cũ pĩdo & olymp⁹ mõtes thessaliæ altissimi. ℂ Maior ambob⁹. Altior. Nebulas. n. & uẽtos excedere putat̃. uñ Lucan⁹ nubes excessit olymp⁹ lege deũ. Verticẽ illi⁹ accolæ cælũ uocãt: uñ fcm ẽ ut poetæ olympũ ꝓ cælo ponãt. olympus aũt multoꝝ montiũ nomen est. Nã & Arcadiæ & Elidis & Ciliciæ & Mysiæ & macedoniæ & thessaliæ mons est olympus in quo ludi olympici Eleiã siles celebrari solebãt. ℂ Aeriæ alpes. mõtes sunt altissimi Italiã a gallia germaniaq; defendẽtes. ℂ Apẽninus. mõs est lõgissimus Italiã diuidens. Currus suos sibi tãtope expetitos. Cãdescere. ignescere & ĩflãmari. Nã cãdere ꝓprie dr̃ ferꝝ ignitũ. ℂ Inuoluit̃. ĩplicat̃. ℂ Caligine picea. tã crassa ut si picea eẽt. Sanguĩe tũ credũt. In trãscursu trãsformationẽ. Aethiopum: ex

ponit poeta. Aethiopes nāq; cū ātea candidi eēnt tūc nigri fuerūt effecti ut aūt Ouidi⁹ īnuere æthiopas fuisse dictos q; sunt facie cōbusta. Nā αιθω uro. ωψ ωπος facies dr̄ q̄q̄ plini⁹ æthiopas ab æthiope uulcani filio dictos narret ℭ Tū fcā ē libye. Regio ē Africæ aridissima ic dcā q; λειπει ονετοσ. h. ē q; deficit pluuia. Vt serui⁹ scribit. ut uero Diodor⁹ a libya nympha epaphi uxore. ℭ Raptis Ereptis exsiccatis ℭ Tū nymphe. quēadmodū mōtes cōflagrarūt: Ita ēt fōtes lacusq; eo īcēdio exsiccati fuerūt. ℭ Passis comis. sparsis id q; in mœrore fieri cōsueuit. Quærit bœo. dyr. Bœotiæ fons ē dirce notissim⁹. Argos Amy.

Tum facta est Libye raptis humoribus æstu
Arida: tum nymphæ passis fontesq; lacusq;
Defleuere comis: quærit Bœotia Dyrcen:
Argos Amymonem: Ephyre pyrenidas undas.
Nec sortita loco distantes flumina ripas
Tuta manent: mediis Tanais fumauit in undis:
Peneusq; senex: teuthranteusq; Caicus:
Et celer ismenos cum phocaico Erymantho:
Arsurusq; iterum xanthus: flauusque Lycornas
Quique recuruatis ludit Mænandrus in undis
Mygdoniusque Melas & tenaricus Eurotas:
Arsit & Euphrates babylonius: Arsit Orontes
Thermodonq; citus: gāgesq; & phasis: & hister
Aestuat Alpheus: ripæ sperchiades ardent:
Quodq; suo Tagus amne uehit ignib⁹ aurū:
Et quæ meonias celebrarunt carmine ripas
Flumineæ uolucres medio caluere Caystro:
Nilus in extremum fugit perterritus orbem:
Occuluitq; caput: quod adhuc latet: hostia septē
Puluerulenta uocant: septem sine flumine ualles
Sors eadē ismarios hebrum cum strymōe siccat
Hesperiosq; amnes rhenū: rhodanumq;: padūq;
Cuiq; fuit rerum permissa potentia Tybrim.
Dissilit omne solum: penetratq; in tartara rimis

Amymōe fons ē apd Argos ab Amymōe Danai argiuorū regis filia in quē cōuersa fuisse dr̄ appellat⁹. ℭ Ephyre pyrenidos undas. Pyrene fōs ē acrocotynthi: q̄ urbs pri⁹ ephyre fuit appellata. Dict⁹ ē āt a pyrene muliere: ī quē ob fletū quo filiorū morte affecta ē. fingit̄ fuisse uersa. ℭ Nec sortita. Nō solū fōtes exaruer̄. sed ēt ānes latissimi sūt exsiccati. ℭ Tanais. fluui⁹ ē Scythiæ maxim⁹ Europā ab Asia diuidēs. Peneusq; senex. fluui⁹ ē Thessaliæ: ut ī prīo uidim⁹. ℭ Teuthrātæ usq; caic⁹. Caic⁹ fluui⁹ ē Myssiæ Teuthrātiā irrigās regionē. ℭ Vñ & Teuthrāte⁹ cognominat̄. Teuthrania āt urbs Myssiæ a Teuthrāte q ex Auge Telephū suscepit appellata. Vñ nomē gētile Teuthrau⁹ & Teuthrāti⁹ declinat̄. ℭ Et celer Ismenos. Fluui⁹ ē Bœotiæ ab Ismēo Pelagi filio dnoīat⁹. ℭ Cū phocaico erymātho. Erymanthus Phocidis ē fluui⁹ & arcadiæ mōs. ℭ Arsurusq; iterū Xāthus. Fluui⁹ ē troiæ: q olim tpe belli troiāi iterū inflāmatus ē pcib⁹ Veneris ī Achillē: ut ī Iliade narrat Homer⁹. ℭ Flauusq; lycornas. fluui⁹ est ætoliæ flauas uoluēs harenas. de quo ēt Seneca. ℭ Flau⁹ rapido fōte lycornas. hic euenus postea ab eueno q se in eū pcipitauit fuit appellat⁹. Quiq; recur. Meāder fluui⁹ ē phrygiæ: q adeo sinuosis labit̄ fluxib⁹. ut īterdū ī fōte reuerti uelle uideat̄. Mygdōiusq; melas. fluui⁹ ē Mygdōiæ q oues nigras efficere dr. Vñ & nomē accipit. μελας. n. dr̄ niger. ℭ Et tænarie⁹ Eurotas. fluui⁹ ē lycaoniæ iuxta Tenarū pmontoriū ī mare exiēs. Tænarie⁹ āt ē legēdū: ut quattuor syllabarū sit: & in diphthōgū desinat ne iāb⁹ quē nō admittit uersus heroic⁹ ī q̄rta sede posit⁹ eē uideat̄ Est uero Tænar⁹ & pmōtoriū & urbs & portus laconiæ Tænaro Icrii filio dictus. Siue a Tænaro Garæsti frē ac iouis filio: q una cū calabro frē tēplū Neptūo apd Tænarū ipm ædificauit q; Tænarū uocat̄. ℭ Arsit & euphrates babyloni⁹. Euphrates. fluui⁹ ē maioris Armeniæ maxim⁹: q Babylonē in duas diuidēs ptes ī mare rubrū descēdit. ℭ Arsit orōtes fluui⁹ ē syriæ ex libāo mōte decurrēs Qui Typhon pri⁹ dict⁹ ē a Typhone gigāte illic fulminato: ut Strabo narrat. Orontus aūt nomē ab eo accepit q oīum primus illū ponte iūxit. ℭ Thermodōq; citus. fluuius ē scythiæ iuxta quē Amazōes olī habitauere: Is ut Metrodor⁹ aūt araxes quoq; uocat̄. ℭ Gāges flu. Indiæ notissim⁹. ℭ Et pha. flu. ē Colchorū. uñ phasiāi sunt dicti. ℭ Et hi. flu. Pānoniæ q & danubi⁹ dr̄. ℭ Alphe⁹. fluui⁹ elidis iuxta Pisā urbē decurrēs q absorpt⁹ a terra subter mare ī fontē Arethusā apud syracusas īfluit. Vñ Vir. in æneī. sic scri. Alpheū ut fama ē huc elidis amnē Occultas egisse uias subter mare: q nūc ore Arethusa tuo siculis ɔfundit̄ undis. ℭ Ripæ spchiades. Spchii fluuii Thessaliæ uelocissimi: q ī Maliacū exit sinū. ℭ Qdq; suo Tagus. fluui⁹ hispāiæ aureas uehēs harēas: q̄ tūc īcēdio liq̄scebāt Tres āt sūt fluuii aures ducētes harēas. Pactol⁹. Herm⁹. Tag⁹. ℭ Et q̄ Mæonias. Ripas lydiæ fluuiorū. Nā lydia a Mæōe fluuio mæōia fuit appellata. ℭ Medio caystro. Caister fluui⁹ ē asiæ pter asiā paludē labēs. Vñ Vir. geor. i. scr. Iā uarias pelagi uolucres & q̄ asia circū dulcib⁹ ī pratis rimant̄ stagna caistri. Caister āt dict⁹ putat̄ απο του κατεσθαι. h. ē āburi qū ppinqu⁹ sit κατακεκαυμενη q̄ ps asiæ ptorrida & deustæ silīs nulla pter uitē arbor̄. Sed uino pstātissimo: qd i lin. Catacecaumenitē ex hac origīe denoīauit. ℭ Flumineæ uolucres. Cygni flumīa īcolētes. ℭ Nilus. fluui⁹ ē ægypti: cui⁹ origo ignorat̄: Idcirco & tūc caput occuluisse. & nūc quoq; latet̄ ait. ℭ Vacāt. uacua sūt aq̄. ℭ Septē sine flumīe ualles. Septē īgt Nili hostia ualles sine aq̄ sūt effectæ. ℭ Sors ea. Isma. eadē īgt sorte Hebrus ac strymō Thraciæ fluuii siccant̄. ℭ Hespiosq; amnes. Occidētales, Nā Rhenus fluui⁹ ē galliā a germania diuidēs Rhodanus uero galliæ fluui⁹. Padus Italiæ q ēt eridanus uocat̄. Vir. fluuiorū rex eridan⁹. ℭ Tybri. Tybris fluui⁹ ē Tusciæ p mediā Romā labēs. Thybris aūt dictus est a fluuio siciliæ q pterlabit̄ syracusas: q a Thescrito Thybris uocat̄. Tametsi qdā Hybrim illū appellēt. Vñ pfecti siculi ripis Albulæ occupatis ī patriæ

memoriā p Albula Thybrim noīarunt. Virg. uero a Tuscoꝶ rege Thybri fluuiū fuisse denoīatum canit:
Aspꝛq; imani corpe Thybris: a quo post itali fluuiū cognomie Thybrim Diximus. amisit uerum uetus Albula nomē. ℭ Infernū regē. Plutonē cū pserpina uxore. ℭ Existūt mōtes: extāt apparēt, ac extra aquas stat. ℭ Et sparsas cyclades augēt. Cyclades isulæ sunt ægei in orbē dispositæ. V n̄ et cyclades sūt dcē: κυκλος nāq; circul⁹ dr̄: Scopuli ergo q tū e mari extabāt, cycladū numerū augebāt. ℭ Nec se sup æthera curui. Tāt q: Delphines nō audebāt se ī aerē iactare pp nimiū ardorē: qd natura facere cōsueuerat. ℭ Corpora pho. Phocæ uituli dn̄r marini qd boū imitanē mugitū. ℭ Exaīata: pturbata: aut certe exaīa & mortua. Ipm quoq; Nerea. Nere⁹ de⁹ marinus Dorida uxorē hn̄s: ex q magnā nympharū multitudinē sustulit. ℭ Exerere aqs. emittere & tollere ex aqs. ℭ Ignes aeris. Feruores aeris & æst⁹. ℭ Alma tn̄ tell⁹. Alma ab alēdo dr̄: pprium q; ē terræ epitheтō. Nā oīa alit ac nutrit aīantia. Tell⁹ dea ipsi⁹ cē dr̄ terræ: nā terra ipm ē elementū. ℭ Vt erat circūdata pōto. Oceano. Pōt⁹. n. interdū spāle nomē est & sigñat Euxinū. Interdū generale. cū p mari accipit. ℭ Cōtractosq; undiq; fontes: ex oī loco cōgregatos atq; coactos ob nimiū. n. æstum fontes oēs ī ima terræ refugerāt: ne penitus exiccarent. ℭ Sustulit oīferos: elegās psopopœia qua terræ inaīatæ rei & psonā & sermonen attribuit poeta. ℭ Oīferos. oīa ferētes & pducētes. ℭ Collo ten⁹. Vsq; ad collū. ℭ Paulū subsedit. Paulū terræmotu depssa esse uī: qd fieri neqt. cū mūdi sit centrū: & undiq; æqualiter a cælo distet. ℭ Si placet hoc meruiq;. Telluris cōquestio est ad Iouē: sic apta & clara ut nullam fere admittat expositionem. ℭ Tuo igne: tuo fulmine. ℭ Cladēq; au. le. Leuē facere p quo uerbo impiti alleuiare utunē alīæ uero calamitates minus ægre ac leuius ferunē: quaꝝ auctores magni sūt atque potētes. ℭ Vix eqde: cū difficultate ingt hæc paucula eloq possū. ℭ Presserat ora ua. penthesis pro ea: quā terræ qrelis isent. ℭ Rastrorūq; fero. Rastra instrā sūt rustica qbus agri colunē. ℭ Exerceor. Defatigor. ℭ Vobis quoq; th. mi. Thure ī sacrificiis nōmō nos: sed prisci quoq; utebāē. Thus āt ἀπὸ τοῦ θύειν. hoc ē a sacrificādo deriuatē. Est n. uocabulū græcū nō latinū ut qdā scribūt: q a tūdēdo putāt deduci: cū a græcis θύος dicaē. Quid me. fr. Neptun⁹ cui sorte ī mūdi diuisiōe maria cōtigerūt. ℭ Fūat uterq; po. Duob⁹ polis q & uertices dn̄r: cælū sustinetē. q si fuerit ɔbusti: caluꝫ ruet. ℭ Atlas en. ip. la. Athlas mons ē mauritaniæ q cælū iō sustinere fingiē: qd Atlas q in illū mōtem ferē transmutat⁹ prim⁹ oīum astrologica scrutari cœpit. ℭ Cādētē axē. Ardētē polū. ℭ Et re. cō. sū. hoc ē. uide ne reꝝ sūma pereat: ac gn̄a reꝝ dant. ℭ Propioraq; ma. an. hoc est. speluncas iferis ppiores. Sūt. n. māes aīæ mortuoꝝ a mano q bonū antiq dicebant καταχθονίοις appellati. ℭ At pr̄ ops su. te. Iupitē īgt cū ī testimoīū & alios deos & ipm Apol. adduxisset totū mūdū incēdio pituꝝ nisi auxiliū ferat. phaethotē fulmie peussit ac īcēdiū fulmīe cōpescuit. ℭ Et ip. qd c. apolline

telluris querelæ

Lumen: & infernum terret cum coniuge regem
Et mare contrahitur: siccæq; est cāpus harenæ.
Q uod mō pōt⁹ erat: quosq; altū texerat æquor
Existunt montes: & sparsas cycladas augent.
Ima petunt pisces: nec se super æthera curui
Tollere consuetas audent delphines in auras.
Corpora phocarum summo resupina profundo
Exanimata iacent. ipsum quoq; Nerea fama est:
Doridaq; & natas tepidis latuisse sub undis.
Ter Neptunnus aquis cum toruo brachia uultu
Exerere ausus erat. ter non tulit aeris ignes.
Alma tamen tellus: ut erat circūdata ponto
Inter aquas pelagi contractosq; undiq; fontes:
Q ui se condiderant in opacæ uiscera matris:
Sustulit omniferos collo tenus arida uultus:
Opposuitq; manum fronti: magnoq; tremore
Omnia concutiens paulum subsedit: & infra
Q uam solet esse fuit: sacraq; ita uoce locuta ē.
Si placet hoc: meruiq; quid o tua fulmia cessant
Summe deum? liceat periture uiribus ignis
Igne perire tuo: clademq; auctore leuare.
Vix equidem fauces hæc ipsa in uerba resoluo.
Presserat ora uapor: tostos en aspice crines:
Inq; oculis fumum: uolitant super ora fauillæ.
Hos ne mihi fructus: hūc fertilitatis honorem
Officiiq; refer s? q; adunci uulnera aratri
Rastrorumq; fero: totoq; exerceor anno?
Q uod pecori frondes: alimentaq; mitia fruges
Humano generi: uobis quoq; thura ministro?
Sed tamen exitium fac me meruisse: quid undæ
Q uid meruit frater? cur illi tradita sorte
Aequora decrescūt: & ab æthere lōgius absunt?
Q uod si nec fratris: nec te mea gratia tangit:
At cæli miserere tui. circūspice utrinq;:
Fumat uterq; polus: quos si uiolauerit ignis:
Atria uestra ruent. Athlas en ipse laborat:
Vixq; suis humeris candentem sustinet axem.
Si freta: si terræ pereunt: si regia cæli
In chaos antiquum confundimur: eripe flammis
Si quid adhuc superest: & rerum consule summæ.
Dixerat hæc tellus: neque enī tolerare uaporem
Vlterius potuit: nec dicere plura: suumque
Rettulit os in se: propioraque manibus antra.
At pater omnipotēs superos testatus: & ipsum
Q ui dederat curr⁹: nisi opem ferat: omnia fato
Interitura graui: summam petit arduus arcem:

Vnde solet nubes latis inducere terris:
Vnde mouet tonitrꝰ: uibrataque fulmia iactat:
Sed neque quas posset terris inducere nubes
Tunc habuit: nec quos cælo demittere imbres.
Intonat: & dextra libratum fulmen ab aure
Misit in aurigam: pariterque animaque rotisque
Exuit: & sæuis compescuit ignibus ignes.
Consternuntur equi: & saltu in contraria facto
Colla iugo eripiunt, abruptaque lora relinquunt
Illic fræna iacent: illic temone reuulsus
Axis: in hac radii fractarum parte rotarum:
Sparsaque sunt late laceri uestigia currus:
At Paethon rutilos flamma populante capillos
Voluitur in præceps: lógoque per aera tractu
Fertur: ut interdum de cælo stella sereno
Et si non cecidit: potuit cecidisse uideri:
Quem procul a patria diuerso maximus orbe
Excipit eridanus: fumantiaq; abluit ora:
Naiades hesperiæ trifida fumantia flamma
Corpora dāt tumulo: signāt quoq; carmie saxū.
Hic situs est Phaeton currus auriga paterni:
Quem si non tenuit: magnis tamen excidit ausis
At pater obductos luctu miserabilis ægro
Condiderat uultus: & si modo credimus: unum
Isse diem sine sole ferunt. incendia lumen
Præbebant: aliquisq; malo fuit usus in illo.
At clymene: postq̄ dixit quæcunq; fuerunt
In tantis dicenda malis: lugubris & amens
Et laniata sinus totum pcensuit orbem:
Exanimes artus primo: mox ossa requirens.
Repperit ossa tamen peregrina condita terra:
Incubuitq; loco: nomenque in marmore lectum
Perfudit lachrymis: & aperto pectore fouit.
Nec minus heliades lugent: & inania morti
Munera dant lachrymas: & cæsæ pectora palmis
Non auditurum miseras phaethonta querelas
Nocte dieq; uocant: asternunturq; sepulchro.
Luna quater iunctis impleuerat cornibus orbem.
Illæ more suo (nā morem fecerat usus)
Plangorem dederat: equis Phaethusa sororum
Maxima cum uellet terræ procumbere: questa ē
Diriguisse pedes: ad quam conata uenire
Candida Iampetie: subita radice retenta est.
Tertia cum crinem manibus laniare pararet:
Auellit frondes: hæc stipite crura teneri:
Illa dolet fieri longos sua brachia ramos.

¶ Vnde: ex q̄ arce. ¶ Inducere nubes: īmittere nebulas Latis terris: late patētibꝰ terris. ¶ Misit in aurigam: phaetontem currus solis aurigā & rectorem ¶ Consternunt̄ equi. Terrent̄. Illic temone repulsus axis. Axis lignū illud est circa φ rotæ currus uertunt̄. ¶ Vestigia. signa & ptes. ¶ Laceri currus: lacerati atq; dissipati. Flāma populāte igne cōburente. Tūc.n. ignis populari aliqd dr̄ qsi cōburit. ¶ Voluit̄ in pceps hoc est in caput cadit. ¶ Vt interdum de cœlo pulchrā similitudine casum Phaethontis. demōstrat. Scite aūt scribit. Nā q̄uis stellæ interdum cadere uideant̄ tñ nunq̄ cadūt ¶ Quem pcul a patria. Longe.n. italia padusq; ab æthiopia distat. Eridanus fluuius est Italiæ q alio noīe dr̄ padus. ¶ Naiades Hesperiæ: nymphæ italicæ ac occidētales. Naiades aūt dicunt̄ ἀπὸ τοῦ νέω φ ē flu φ ī fluctis habitēt ¶ Trifida flā. fulmine: φ ita pīgebat̄ ut trifidum & ī tres ptes fissum uideret̄ Vt.n. tridēs Neptūo sic trifidū fulmē attribuit̄ ioui. ¶ Signant quoq; carmine saxum. Cippo & sepulchri saxo epitaphium inscribunt. ¶ Hic situs est: positus & sepultus. Est autē epitaphium in phaetontē. ¶ Tenuit: tenere non potuit. ¶ Magnis tñ excidit ausis. hoc est magna tñ aggredi ausus est. φ qdē abūde pulchrū atq; magnificū est ut plinius ait. At pater. Apollo. ¶ Miserabilis: miserādus. ¶ Aegro luctu ab effectu luctus dr̄ æger φ ægros & mœstos reddat. ¶ Obductos uelatos: coopertos. ¶ Aliqs usus aliqua utilitas. ¶ Lugubris: pullis uestibus: que luctui conueniunt: induta. ¶ Et amēs: exanimata: perturbata. ¶ Totum percensuit orbem peragrauit totū terrarum orbem. ¶ Exanimes artus primo: cadauer filii & membra mortua primum querens. ¶ Mox: deinde. ¶ Cōdita. sepulta. Incubuitq; loco: sepulchro se prostrauit: ¶ Apto pectore nudo. Nec minꝰ Heliades solis filiæ Heliades dn̄r. ἀπὸ τοῦ ἡλίου. hoc est a sole: quæ ēt a frē Phaethōtiades fuerūt appellatæ. Earū noīa sūt phaethusa. Lāpetia phœbe quæ cū frēm p quattuor menses assidue fleuissent: tandem iouis misericordia in populos arbores. Vel ut alii uolūt. & in primis Appolloniꝰ in Alnos Lachrymæ uero ipsaꝝ in electra & succina conuersæ fuerūt. ¶ Et cæsæ pectora palmis: cæsæ pectora palmis. cædētes & pcutiētes pectora. Est eñi synecdoche poetica. Asternūturq; sepulchro. hoc est. Stratæ sup sepulchro iacēt ¶ Luna quater iūctis hoc est. Quattuor menses transierant. Nā singulis qbusq; mensibus luna repletur. ¶ Nā morē fecerat usus Parenthesis est: qua significatur ex assiduo usu cōsuetudinē plangēdi Phaethontis sororibus fuisse factā. ¶ Equis Phaetusa sororꝝ. Phaetusa filia fuit solꝭ ex Neæra nympha. Est aūt quadrisyllabū nomē: nō trisyllabū: ut qdam putant. Interpretat̄ Phaetusa splēdēs. Terræ procūbere: se in terram psternere. ¶ Diriguisse pedes. Rigidos & duros esse factos. ¶ Cādida lāpetiæ: Phaetusæ soror. q̄ fulgens trāsferri pōt. λαμπω enim fulgeo dr̄ ¶ Subita radice: subito nata. ¶ Laniare. lacerare.

¶ Inguina: pudenda. ¶ Ambit: circūdat. ¶ Extabant extra corticē stabant. ¶ Manāt: defluūt. ¶ Saucia: uulnerata. ¶ Iāq; uale. uerbū est uale quo recedentes salutamus. ¶ Cortex in uer. no. ue. hoc est. Cortex os obducens uerba Heliadum ultima occupauit. Inde flu. ab illis arboribus. Tametsi ut apollonius in argonauticon. iiii. narrat: Galli iactent nō ex Heliadū sed ex appollinis lachrymis electrum esse natum: qñ pp Aesculapii nec est dolore affectus ad hyperboreos abiit patris increpationem non ferens aut quando propter cyclopes interfectos admeto Regi seruire coactus est. Rigescunt: rigida ac dura sunt. ¶ Electra que latine succina dicuntur: quamuis nusquam: circa padum inueniantur. Electrum est etiam genus metalli ex auro ac quinta argenti portione constans: ut scribit Plinius in. xxxiii. naturalis historiæ libro: cuius natura est ad lucernarum lumina clarius argento lucere.

¶ Nuribus lan. italis mulieribꝰ. ¶ Affuit huic modo. Cignus Stheneli filꝰ rex Lyguriæ Phaethōti & sanguine materno & summa beniuolētia deuinctus: cum relicta liguria ad padi ripas uenisset multumq; amici casum defiesset in auē sui nominis fuit commutatus: que ignes perosa aquas sibi elegit incolendas. Affuit: interfuit. ¶ Huic modo. quo heliades in populos arbores. ipsarum autem lachrymæ in electra fuere conuersæ. Monstrum autem a monstrando dicitur siue a monēdo ut Aelio placet quasi monestrum: q nos futurorum moneat. ¶ Sed aliqñ pro miraculo ponit᷑ ut hoc loco. ¶ Proles sth. Progenies Stheneli. Nam li po. Liguria Italiæ regio ē inter amnes Varum & macram sita: thusciæ cōtermina cuius caput genua est. unde ligustica ora fuit cognominata Liguria autem a ligustro phaethontis filio fertur cognominata. Illius incolæ ligures appellantur. ¶ Cum uox ē te. tenuis ac gracilis facta. Canæq; capillos dissimulant plumæ: capilli inquit cani in plumas itidem canas fuere conuersi. ¶ Porrigitur: prolongatur. Iunctura. copulatio: nam cygnorum digiti & rubent & quadam cartilagine iunguntur. ¶ Tenet os si. acu. ro. Os inquit in rostrum obtusū ac sine ullo acumine fuit conuersū. ¶ Nec se cæloq; iouiq; Credit. hoc ē. Nec se aeri ætheriue committit: Hoc autem idcirco fingitur quia cygni nonquam altius uolant. ¶ Missi ig. iacti fulminis. ¶ Ignem po. odio ignem habens.

¶ Squallidus interea genitor Mœrorem describit Phœbi: quem ex Phaethontis filii morte cōceperat: quo concinnius transfigurationem. Callistus & Arcadis in ursas exponat. ¶ Et expers sui decoris: Sine parte sui splendoris & ornatꝰ. ¶ Qualꝭ cū dficit orbi. tūc. n. obscurꝰ eē uī. cū illiꝰ lumē terris aufert. ¶ Datq; aīum ī luctus. Luctibus indulget. ¶ Officiumq; negat mundo. Ait se nolle mundo beneficium præstare ipsum illustrando. ¶ Satis inquit ab æuii: ita conqueritur phœbus ut Iouem in inuidiam odiumq; trahat. ¶ Ipse agat: mundiose ac si diceret. qui tam potens terribilisq; est. ¶ Tentat. Tenet: retinet. Est. n. a teneo deriuatum. Eoq; per n scribitur. Nam tempto: quod experiri significat a tenendo deduci uidetur. ¶ Orbatura. filius priuatura. Orbare namq; est aliqua re cara: ut sunt filii atq; oculi priuare. Vnde orbi oculis filiisue aut parentibus priuati dicuntur. ¶ Tunc sciet ignipedum. Ordo est & sensus. Tunc iuppiter

Cygnꝰ in olorē

apollinis querelam

Dumq; ea mirātur: complectitur inguina cortex
Perque gradꝰ uterū pectusque hūerosq; mānusq;
Ambit: & extabant tantum ora uocātia matrem
Quid faciat mater? nisi quo trahit impetꝰ illam
Huc eat atque illuc: & dum licet oscula iungat?
Non satis est. truncis auellere corpora temptat:
Et teneros manibus ramos abrumpit: at inde
Sanguineæ manant tanq̄ de uulnere guttæ.
Parce precor mater quæcunque ē saucia clamat:
Parce precor: nostrum laceratur ī arbore corpꝰ
Iamque uale: cortex in uerba nouissima uenit.
Inde fluunt lachrymæ: stillataque sole rigescunt
De ramis electra nouis: que lucidus amnis
Excipit: & nuribus mittit gestanda latinis.
Affuit huic monstro proles stheneleia cygnus:
Qui tibi materno quāuis a sanguine iunctus
Mente tamen Phaethon propior fuit: ille relicto
Nam ligurū populos: & magnas rexerat urbes
Imperio: ripas uirides amnemque querelis
Eridanum impleuerat: siluamque sororibus auctā
Cum uox est tenuata uiro: canæque capillos
Dissimulāt plumæ: collumque a pectore longe
Porrigitur: digitosque ligat iunctura rubentes:
Penna latus uelat: tenet os sine acumine rostrū.
Fit noua cygnus auis: nec se cæloque Iouique
Credit: ut iniuste missi memor ignis ab illo.
Stagna petit: patulosque lacus: ignēque posus
Quæ colat: elegit contraria flumina flāmis.
Squallidus interea genitor phaethontis: & exps
Ipse sui decoris: qualis cum deficit orbi
Esse solet: lucēque odit: seque ipse diemque:
Datque animū ī luctus. & luctibus adiicit iram:
Officiumque negat mundo. satis inquit ab æui
Sors mea principiis fuit irrequieta: pigetq;
Actorum sine fine mihi: sine honore laborum.
Quilibet alter agat portantes lumina currus:
Si nemo est: omnesq; dii non posse fatentur:
Ipse agat: ut saltem dum nostras tentat habenas
Orbatura patres aliquando fulmina ponat.
Tunc sciet ignipedum uires expertus equorum

expertus uires ignipedum & uelocium equorum sciet eum qui illos bene non rexerit mortem non meruisse. ℂ Missos ignes missa fulmina in phaetontem. ℂ Regaliter:imperiose:ac eo iure qđ habent reges ℂ Verbete flagello & scutica. ℂ Sæuit:furit ac sæuiciam in equos nihil mali meritos exercet. ℂ At pater oĩpotens:hæc idcirco a poeta narrãtur:quo cõmodius Calistus & Arcadis mutationem in sidera cum superiore metamorphosi connectat. ℂ Explorat.diligenter ingrit. Vñ exploratores qui hostium consilia scrutanť. ℂ Impẽsior.Maior. ℂ Suæ arcadiæ:a se amatæ. Siuæ pp Maiã q̃ in Cyllene ipsius Arcadiæ mõte Mercuriũ pepit.siue ad illud poeta alludit qđ Arcades non minus quam Cretenses apđ se natũ eẽ iouẽ contendunt ut & in hymno Callimachus in Iouem:& Pausanias in arcadicis scribũt. Vñ & Lusius Arcadiæ fluuius dictus est:qđ ĩ eo Iupiter ĩfãs lotus ẽ. ℂ In uirgĩe nonacrina Virginẽ nõacrinã appellat calistonẽ Lycaõis filiã:q̃ cũ uidisset iupiter:ita excellẽti ei⁹ pulchritudine captᵒ est:ut cũ blanditiis ea potiri non posset:se finxerit esse Dianam:cuius calisto fidissima comes erat. Hac igitur arte cõpressa ab ioue cũ Arcadem peperisset i ursam ab Iunone:ne iterum ioui placeret:conuersa est. Eam uero cũ filius Arcas iam adultus in uenatiõe ferire uellet:miseratiõe iouis ambo in sidera fuerũt translati:ac iuxta polum qui ab ipsis arcticus fuit cognominatus collocati:quod quidẽ cũ Iuno animaduertisset:Tethym nutricẽ rogauit ne unquam pmitteret eas in mare descẽdere. Iõq; septẽtriones nunq̃ occidere dicuntur. Sane hyginus uarias priscoꝝ de Calistus mutatõe refert opiniones.quas siquis ad huius fabulæ expositionem aliquid cõferre putabit:alline sumat licebit. ℂ In uirgine nonacrina. Nonacris & urbs & mons est arcadiæ:Vnde nonacrinus declinatur. ℂ Hæsit.Fixus est. ℂ Accepti ignes. Amores cõcepti. Ignis enim frequẽter pro amore ponitur a poetis:ut nanq; ligna comburunť igne:sic iuuenum corda amore dicũtur ardere. ℂ Caluere.inflãmati fuere. ℂ Lanã mollire.filare.ac subigere lanam. ℂ Variare:uariis coloribus ornare. Id qđ lasciuæ uirgines maxime facere solent. ℂ Sed fibula.cingulũ. A parte nãq; intelligimus totum. ℂ Vitta alba.tegmen est capitis uitta qua mulieres continent capillos. ℂ Alba:non uariorum colorũ:qualibus lasciuæ uirgines delectantur. ℂ Neglectos capillos.Impexos inornatos. ℂ Coercebat cõstringebat. ℂ Miles erat phœbes.dianæ quæ eadem cum luna esse putatur. ℂ Nec mænalon attigit ulla:mænalus mõs arcadiæ celeberrimus & urbs clarissima a Mænalo lycaonis filio condita. Triuiæ.dianæ:quod in triuiis coli consueuerit. Sed nul.po.lon.est. Sententia generalis: que in dies uerior esse probatur. ℂ Vlterius spa.meridiem iam pertransisse significat. Sol.n.ulterius medio spacium cæli tunc tenere dicitur cum maior ps diei præteriuit. ℂ Quod nul.ce.ætas. Innuit nemus illud umbrosissimum opacissumque fuisse ut cuius arbores nullo unquam tempore fuerant cesæ. ℂ Nulla æt.nullius ætatis homines. Continens enim pro contento per metonymiam freqnenter ponitur a poetis. ℂ Exuit hic. ℂ Deposuit illic & in illo nemore pharetram. Est.n. aduerbium pro aduerbio positum. Lentosq; reten.ar·Flexibiles arcus remisit. Arcus.n.nisi retendantur molles efficiuntur:ut ipse in epistolis inquit. Si nunquam cesses tendere mollis erit. Re autem prepositio sæpenumero mutat uerba cum quibus componitur in contrariam significationem: ut tego retego: Signo resigno:tendo retendo. ℂ Fessam.Lassam & defatigatam. ℂ Hoc fur.Hoc stuprum. Furta namq; etiam stupra dicuntur: quod furtim committantur. ℂ Sunt oh sunt iurgia tanti. ℂ Ac si diceret iurgia nequaquam: tanti sunt æstimanda:ut me uoluptate huius potiendæ uirginis priuent. Oh autẽ hac loco contẽnentis est interiectio.

Non meruisse necem:qui non bene rexerit illos.
Talia dicentem circunstant omnia solem
Numina:nen uelit tenebras inducere rebus
Suplice uoce rogãt.missos quoq; Iuppiter ignes
Excusat:precibusq; minas regaliter addit.
Colligit amantes & adhuc terrore pauentes
Phœb⁹ equos:stimuloq; dolẽs & uerbere sæuit.
Sæuit enim:natumq; obiectat:& imputat illis.
At pater omnipotens ingentia mœnia cæli
Circuit:& ne quid labefactum uiribus ignis
Corruat:explorat.quæ postq̃ firma suisq;
Roboris esse uidet:terras hominũq; labores
Perspicit:Arcadiæ tamen est impensior illi
Cura suæ:fontesq; & nondum audentia labi
Flumina restituit:dat terræ gramina:frondes
Arboribus:lesasq; iubet reuirescere siluas.
Dum redit:itque frequẽs:in uirgiue nonacrina
Hæsit:& accepti caluere sub ossibus ignes.
Non erat huius opus lanam mollire trahendo:
Nec positas uariare comas:sed fibula uestem:
Vitta coercebat neglectos alba capillos.
Et modo leue manu iaculum:mõ susperat arcum.
Milles erat Phœbes:nec mænalon attigit ulla
Gratior hac Triuiæ:sed nulla potentia lõga est.
Vlterius spatium medio Sol altus habebat
Cum subit illa nemus:quod nulla ceciderat ætas
Exuit hic humero pharetram:lentosq; retendit
Arcus:inq; solo quod texerat herba iacebat:
Et pictam posita pharetram ceruice premebat.
Iuppiter ut uidit fessam:& custode uacantem:
Hoc certe furtũ coniunx mea nesciet inquit:
Aut si rescierit:sunt oh:sunt iurgia tanti?

¶ Protinus ind. faciem. Iouis transmutationē in dianam obiter exponit poeta ¶ Cultum. habitum ornatum. ¶ In quibus iu. In quibus mōtibus. ¶ Decef. uir. se le. De terra īquit calisto surgit. Cespes autē terra est cum propria herba auulsa ¶ Nec sic a uir. dan. Lasciuiora namq; erant: quam ut uirgini conueniret. ¶ Impedit am. Implicat amplectendo. ¶ Nec se sine cri. p dit. h ē. Nec se mālfestat sine ui puellæ illata. ¶ Illa quidem contra. Pugnat subaudiatur. i. repugnat. ¶ Aspicit res uti. sa. Hæc per parēthesim iunoni a poeta dicuntur in Calistus defensionem. ¶ Victor: uoti compos effectus. ¶ Et con. sil. stupri ab ioue illati. ¶ Vnde pe. re. ex qua silua recedens. ¶ Ecce suo. Hæc particula ecce subitum aliquid repentinumq; malum apd Cice. Virgiliumq; significat. apud alios etiam bonum aliquando designat. ¶ Dictyna Diana dicitur ἀπὸ τοῦ δικτύων. hoc est a retib⁹ Cuius nominis a Solino talis causa assignatur Britomare nympha cū uirginitatem suam Dianæ uouisset: se in mare precipitauit: ne a Minoe cretæ rege uiolaretur. cum uero ob hoc sæua pestis Cretam inuasisset: responso accepto uirginis cadauer retibus e mari extraxerūt eamq; Dictynam appellauerunt: ac Dianæ ædē extruxerunt quę a nomine uirginis dictyna fuit appellata. ¶ Heu quam dif. est. Sententia loco ac commodata. ¶ Prodere: detegere manifestare Prodi autem proprie arcana dicuntur. ¶ Vix ocu. Eleganter mores pudicæ uirginis uiolatæ effingit poeta. ¶ Mille notis. Multis signis. numerus. n. finitus pro infinito fere a poetis usurpatur. ¶ Orbe no mense nono. Luna. n. singulis quibusq; mensibus suum reparat orbem. Cum dea ue. Sic quidem fere legitur: sed in uetusto exemplari uenatrix rectius mihi scriptum esse uidetur. ut sit Dianæ periphrasis. ¶ Fraternis lan flam. Defessa feruoribus solis sui fratris: Nam Diana. ut dixim⁹: eadem est cum luna que soli perhibetur soror esse. ¶ Versabat: uoluebat. ¶ Attritas: ob continuum fluxum. Vt loca lau Postquā loca laudauit diana quod pulchra esset & amœna: aqs pedibus tetigit ¶ Tigamus Madefaciamus lauemus. ¶ Arbiter omnis: testis nēo adest. ¶ Parrhasis. Calisto a prhasia urbe arcadiæq̄ a prhaso uno ex Lycaonis filiis cognōinata fuit: phasis uocat̄. ¶ Velāina po. uestes deponunt. ¶ Vna mores querit: sola calisto uestem deponere non curat. ¶ Adempta est: ui dettacta ab aliis Dianæ comitibus. ¶ Vterum uteri tumorē. Grauida. n. erat ac partui propinq̄ ¶ Cyntia: diana a Cyntho Deli monte. ¶ Secedere. Abire & recedere. ¶ Id ipsum indoluit iuno. Hæc parēthesis iunonis indignatiōis causam ostendit. Non. n. tā doluit iuno: q a ioue stuprata foret: quam quod puerum peperisset. ¶ De pellice. Calistone ut latine nomen græcum declinemus. ¶ Quo simul obuertit. Postq̄ inquit conuertit & oculos & animum in arcadē e calistone natū: excandescere uerbis cœpit. ¶ Quo in quem puerum. ¶ Simul: postquam

Protinus induitur faciem cultuq; Dianæ:
Atq; ait: o comitum uirgo pars una meatum
In quibus es uenata iugis? de cespite uirgo
Se leuat: & salue numen me iudice dixit:
Audiat ipse licet: maius Ioue. ridet: & audit:
Et sibi præferri se gaudet: & oscula iungit
Nec moderata satis: nec sic a uirgine danda.
Qua uenata foret silua narrare parantem
Impedit amplexu: nec se sine crimine prodit.
Illa quidē cōtra quantum modo fœminā posset
(Aspiceres utinam saturnia: mitior esses)
Illa quidem pugnat: sed quæ superare puella
Quisue Iouē poterat? supū petit æthera uictor
Iuppiter: huic odio nemus est: & conscia silua:
Vnde pedem referens pene est oblita pharetrā
Tollere cum telis: & quem suspenderat arcum.
Ecce suo comitata choro Dictynna per altum
Mænalon ingrediens & cæde superba ferarum
Aspicit hanc: uisamq; uocat: clamata refugit:
Et timuit primo: ne Iuppiter esset in illa:
Sed postq̄ pariter nymphas incedere uidit:
Sensit abesse dolos: numerumq; accessit ad harū.
Heu q̄ difficile est crimen non prodere uultu.
Vix occulos attolit humo: nec ut ante solebat:
Iuncta deæ lateri: nec toto est agmine prima:
Sed silet: & læsi dat signa rubore pudoris.
Et (nisi quod uirgo est) poterat sentire Diana
Mille notis culpam: nymphæ sensisse feruntur.
Orbe resurgebant lunaria cornua nono:
Cum dea uenatrix fraternis languida flāmis
Nacta nem⁹ gelidum: de quo cū murmure labēs
Ibat: & attrytas uersabat riuus harenas:
Vt loca laudauit: summas pede contigit undas:
His quoq; laudatis procul est ait arbiter omnis:
Nuda superfusis tingamus corpora lymphis.
Parrhasis erubuit. cunctæ uelamina ponunt.
Vna moras quærit. dubitāti uestis adempta est:
Qua posita: nudo patuit cum corpore crimen.
Attonitæ manibusq; uterum celare uolenti:
Iprocul hinc dixit: nec sacros pollue fontes
Cynthia: deq; suo iussit secedere cœtu.
Senserat hoc olim magni matrona tonantis:
Distuleratq; graues in idonea tempora pœnas.
Cā moræ nulla est: & iam puer arcas (id ipsum
Indoluit Iuno) fuerat de pellice natus.
Quo simul obuertit sæuam cum lumine mentē

¶ Scilicet hoc ēt. Affectui seruit & indignationi hoc aduerbiū.s. Fere āt Iuno indignata loqui fingitur a poeta. ¶ Vt fœcūda fores. Cōcipes. Fœcūdæ.n. mulieres dicunt: q̄ cōcipiunt. ¶ Testatū: tāq̄ testimonio approbatū. ¶ Haud impune feres. nō abibis īpunita. Strauit. Prostrauit. piecit in terrā. Horrescere. Horrida & aspa fieri. ¶ Deformia: turpia. ¶ Lato rictu: amplo oris foramine & spatio. ¶ Posse loqui facultas loq̄ndi. ¶ Mens antiq.i. pristinus aīus. ¶ Manet ī uetustis exēplarib⁹ nō manet: sed m̄ recte scriptū eē uidet. ¶ Qualescūq; manus. Nā ursi priorib⁹ pedibus manuū uice fungunt: eosq; erigunt. ¶ Ah quo so.

Scilicet hoc etiam restabat adultera dixit:
Vt fœcunda fores: fieretq; iniuria partu
Nota: Iouisque mei testatum dedecus esset:
Haud impune feres: adimam tibi naque figurā:
Qua tibi: quaq; places nostro importūa marito
Dixit: & arreptam prensis a fronte capillis
Strauit humi pronam. tendebat brachia supplex
Brachia cœperunt nigris horrescere uillis:
Curuariq; manus: & aduncos crescere i ungues
Officioq; pedum fungi: laudataq; quondam
Ora Ioui lato fieri deformia rictu:
Neue preces animos & uerba pcātia flectant:
Posse loqui eripitur. uox iracunda minaxq;
Plenaq; terroris rauco de gutture fertur.
Mens antiqua tamen facta quoque mansit i ursa
Assiduoq; suos gemitu testata dolores
Qualescunque māus ad cælum & sydera tollit
Ingratumque Iouē nequeat cum dicere: sentit.
Ah quotiens sola non ausa quiescere silua
Ante domum quondāque suis errauit in agris.
Ah quotiens per saxa canum latratibus acta est
Venatrixque metu uenantum territa fugit.
Sæpe feris latuit uisis oblita quid esset:
Vrsaque cōspectos in montibus horruit ursos:
Pertimuitque lupos: quāuis pater esset in illis.
Ecce lycaoniæ proles ignara parentis
Arcas adest ter quinque ferēs natalibus annos:
Dūque feras sequitur: dū saltus eligit aptos:
Nexilibusque plagis siluas erymāthidos ambit:
Incidit in matrem: quæ restitit arcade uiso:
Et cognoscenti similis fuit: ille refugit:
Immotoq; oculos in se sine fine tenentem
Nescius extimuit: propiusq; accedere fugit.
Vulnifico fuerat fixurus pectora telo:
Arcuit omnipotens: pariterq; ipsosq; nefasque
Sustulit: & celeri raptos per inania uento
Imposuit cælo: uicinaque sidera fecit.

Pristinā mētē Calistōi remāsisse multis colligit argumētis. Neq; n. se ursā eē putabat. Miseret āt calamitatis illi⁹ poeta. ¶ Sola sil. Deserta & ab hoībus nō habitata. Oblita qd eēt. Oblita se eē ursam. ¶ Horruit: cum quodā horrore timuit. ¶ Quāuis pr̄ eēt ī i'lis. Lycaonē.n. Calistonis prēm ī lupū fuisse cōuersū ī prio narrauit poeta. Ecce Lycaōiæ ples. Arcas Iouis fili⁹ ex calistōe cū qndecim annoꝝ eēt: matri ī ursā cōuersæ ī ter uenādū obuiauit: quam qdem cū ferir̄ uellet mr̄em eē ignorās: Iouis miseratiōe ad sidera una cū mr̄e sublat⁹ arctophylax: ut scribit Hyginus fuit. appellat⁹. Iñ aūt pol⁹ arctic⁹ nomē accepit. Nā αρκτοσ ursa īterp̄tat̄. id ueto cū Iuno ajad uertisset. Tethym Oceani uxorē rogauit: ne un̄q̄ eas ī mare descēdere pmitteret: ac ea qdē de causa septentriōes nunq̄ occidere pn̄t. Elegāter autem Oui. filii mutationem cum mr̄is transfiguratiōe cōnectit. Ab hoc autem Arcade post Nyctimum fratrem regnauit regio pro pelasgia Arcadia & arcades pro Pelasgis appellati fuerunt ut Pausanias ait. ¶ Ter quinq; ferens natalib⁹ annos. hoc est. Annos quindecim natus. Natale autem qui & natalis dr̄: dies est quo quisq; nascitur. Virg. Meus est natalis Iola. Ab Ouidio aūt discrepat Pausanias qui Arcadem & nympham uxōrem duxisse nomine Erato: & ex ea tres filios sustulisse scribit Azana Aphidanta & Elatum ante quos Autolaus nothus ipsi nat⁹ fert̄. ¶ Saltus ap. siluas uenatōi accōmodatas salt⁹ namq; a saliendo deducit̄. quod feræ in illo saltus edāt. Vn̄ saltuarii saltuū & agrorum custodes uocāt̄. Nexilibusq; pla. retib⁹ connexis. Multis.n. nodis retia nectunt̄. Plaga āt prima breui rete significat. Longa uero uulnus designat. Erymāthidos: montis erymanthi qui est in arcadia. ¶ Ambit. Circundat. circuit. ¶ Et cog. si. fuit: ita inquit restitit Calisto: ut arcadem filium cognoscere uideret̄. ¶ Nescius: ignar⁹ eē matrē. ¶ Quære. Stetit ut ipm̄ expectaret. ¶ Propiusq; ac fu. Noluit recusauit. ¶ Vulnifico telo. uulnus īferēti iaculo. ¶ Arguit ops. arguit quidē legit̄. Sed arcuit. hoc ē uetuit & phibuit sensui magis cōuēire uidet̄. uetuit nāq; Iupiter ne arcas telū dirigeret in mr̄em. Pausanias āt scribit Callisto ī ursam mutatā ī grām Iunōis a Diana sagittis fuisse cōfixā ac Mercuriū ab Ioue missum: qui puerū quē Calisto ī utero gerebat. fuaret: ipsāq; Callisto factā eē stellā q̄ maior ursa & ελικη uocat̄. ¶ Nefasq; hoc est parricidiū quod Arcas ignarus ppetraturus erat abstulit. Plærūq; aūt poetæ duo diuersa uno uerbo significāt. Nā sustulit significat & in altū tulit: q̄ in significatōe ad ipsos refertur. & abstulit & remouit: que significatio nefas respicit. ¶ Per inania: p aerē qui inanē quoq; dr̄: quod uacuus esse uideat̄. ¶ Vicinaq; sidera fecit. maior nāq; ursa & arctophilax uicina sunt ac propinqua sidera: quæ eadem esse cum plaustro & septentrionibus perhibent̄. Nam arctophilax idē est cum boote: qui & ursam sequi ac cu

ftodire & plaustrum agere uidetur. ¶ Intumuit: indignata est. ¶ Ad canam tethyn. tethys cæli & uestæ filia fuisse dr̃ uxor oceani ac iunonis nutrix multorũq; deorum mater pro mari autem quemadmodum & oceanus accipitur. tethys uero tethyos declinari notum est. Cum thetys ꝑ achillis mr̃e aliter & scribaẽ & declinetur. Nã prima aspiratur & secunda i latinum hẽt & thetidis ingenitiuo facit. Quorum reuerentia mouit Oceanus & Tethys. magno in honore sunt apud omnes deos: quia antiquissimi sunt. ¶ Pro me: loco mei. Mentiar: mentiri dicar. ¶ Nea uulnera: meos dolores & cruciatus. ¶ Illic ubi circulus axem: hoc est polum septẽtrionalem: ubi est ultimus ac breuissimus circulus. Arcticus. n. & antarcticus circuli & ultimi sunt & aliorum breuissimi. ¶ Est uero cur quis. Ironia indignationis plena. ¶ Offensamq; tremat. Timeat me læsam. ¶ O ego quantum egi: Ironicos hæc a Iunone dicuntur: ac si diceret parum ac potius nihil egi. ¶ Esse hominem uetui. Ostendit Iuno se nocendo prodesse. ¶ Sontibus: nocentibus. ¶ Vendicet antiquam faciem. Iupiter quem Iuno irata non nominat subaudiatur Optat autem Iuno ut Calisto in humanam faciem potius uendicetur & reuocetur: quam inter sidera constituatur. ¶ Vindicare. autem asserere ẽ & reuocare. In antiquam uero faciem in soluta diceremus oratione. ¶ Quod in ante phoronide fecit. Ordo est. Quod ante in phoronide fecit. Phoronide. In Io Phoronei nepte quæ cum in uaccam ut uidimus Iunonis metu fuisset conuersa: humanæ formæ tandem a Ioue fuit restituta. ¶ Cur non expulsa ducit Iunone. Pulchra. ironia: qua id concedere uidemur: quod maxime nolumus. Sic Dido apud Virg. I sequere Italiam uentis. pete regna per undas. ¶ Duxit. Vxorem subaudiamus. ¶ Tangit: commouet. Alumnæ. Nã Iuno a Tethy fuit educata. ¶ Gurgite cæ. Amari nigro & profundo. Est. n. tapinosis & magne rei humilis expositio. nám gurgitem qui fluuiorum est pro Oceano posuit poeta. ¶ Prohibete: Arcete. ¶ Septentriones. Maiorem ursam cum arctophilace. ¶ Ne puro tingatur in æquore pellex. Ne calisto pellex & cõcubina Iouis in purum mare descendens illud inquinet & fœdet. ¶ Dii maris annuerant. Oceanus & Tethys nutu prom ferant se prohibituros ne septentriones in mare descendant. ¶ Ingreditur: intrat. ¶ Liquidum aera: tenuẽ ac purum. ¶ Pauonibus pictis. ¶ Variis coloribus distinctis. Currus autem Iunonis a pauonibus trahi putatur ¶ Tam nuper pictis: hæc ad connexionem mutationis sequentis apte faciendam inferuntur. ¶ Cælo argo. interfecto argo cuius oculi caudæ pauonis a Iunone fuerunt appositi: ut in. i. narrauit poeta Quam tu nuper eras. Coruus initio quidem fuit candidus: sed cũ eius ĩdicio appollo cognouisset coronida amicã cũ alio quodã iuuene rẽ hr̃e. eãq; sagittis ĩterfecisset puerũq; asclepiũ exciso utero extraxisset: pñia ductus Coruũ indicẽ sibi aliquid ꝑmii sperãtẽ: ex albo nigrũ effecit. ¶ Corue loquax. Apostrophe ad coruuũ qua significat poeta illũ suæ loquacitatis merito: pœnas dedisse Argẽtea: alba ut est argentũ. ¶ Sine labe. sine macula. Nec seruaturis. Alludit ad id ꝙ Liuius in pr̃ia decade narrat. Cũ eni galli senones olĩ obsedissent capitoliũ noctuq; ascẽdissent clãgore anserũ: cũ canes minime sentirẽt excitati custodes eos deturbauerũt. Quare & anseres in magno honore habiti & canes fuere crucifixi. Nunc ẽ ɔtrari⁹ albo. Niger ꝗ color albo ẽ apposit⁹. ¶ Quam larissæa coronis Duæ fuerũt Coronides. quarũ altera ab Appolline: altera a Neptuno fuit adamata. ¶ Larissæa. Ex larissa Thessaliæ urbe. In tota æmo

Intumuit Iuno: postq̃ inter sidera pellex
Fulsit: & ad canam descendit in æquore tethyn:
Oceanumq; senem: quorum reuerentia mouit
Sæpe deos: causamq; uiæ scitantibus infit.
Quæritis æthereis quare regina deorum
Sedibus hic adsim? pro me tenet altera cælum.
Mentiar: obscurum nisi nox cum fecerit orbem
Nuper honoratas summo mea uulnera cælo
Videritis stellas: illic ubi circulus axem
Vltimus extremum spacioq; breuissimus ambit.
Est uero cur quis iunonem lædere nolit?
Offensamq; tremat: quæ prosum sola nocendo.
O ego quantum egi: q̃ uasta potentia nostra est:
Esse hominem uetui: facta est dea. sic ego pœnas
Sontibus impono: sic est mea magna potestas.
Vendicet antiquam faciem: uultusq; ferinos
Detrahat: argolica quod in ante phorõide fecit.
Cur non expulsa ducit Iunone: meoq;
Collocat in thalamo: socerumq; lycaona sumat?
At uos: si læsæ tangit contemptus alumnæ:
Gurgite cæruleo septem prohibete triones:
Sideraq; in cælum stupri mercede recepta
Pellite: ne puro tingatur in æquore pellex.
Dii maris annuerant. habili saturnia curru
Ingreditur liquidum pauonibus aera pictis:
Tam nuper pictis cæso pauonibus argo:
Quam tu nuper eras: cũ candidus ante fuisses
Corue loquax subito nigrantes uersus in alas.
Nam fuit hæc quondam niueis argentea pennis
Ales: ut æquaret totas sine labe columbas:
Nec seruaturis uigili capitolia uoce
Cederet anseribus: nec amanti flumina cygno.
Lingua fuit damno: lingua faciente loquaci
Qui color albus erat: nunc est contrarius albo.
Pulchrior in tota qua larissæa coronis

æmonia. Thessalia. ℂ Inobseruata. incustodita. ℂ Ales phœbeius: coruus ab appolline coronidi custos adhibitus. ℂ Non exorabilis index: qui nullis pcibus potuit flecti: ne id q̄ uiderat indicaret. ℂ Tendebat iter. Ibat. ℂ Garrula cornix. Narraturus Poeta quemadmodum Coronis phocaica in cornicem fuit mutata. eleganter ut solet fabulam fabulæ connectit. Cornicem autem ipsam inducit coruum admonentē ut taceat. ac q̄d sibi euenerit: q̄a linguā cohibere nesciuit: narrātē Coronis. n. filia fuit Coronei Phocidos regis: q̄ a neptūo adamata ne uiolaret̄ ope palladis ī cornicē fuit ɔuersa ac palladis ipsi⁹ comes effecta Cæ

Non fuit Aemnia. placuit tibi delphice certe
Vel dum casta fuit: uel in obseruata: sed ales
Sensit adulterium phœbeius: utq; latentem
Detegeret culpam non exorabilis index
Ad dominum tēdebat iter: quem garrula motis
Consequitur pennis: scitetur ut omnia cornix.
Auditaq; uiæ causa: non utile carpis
Inquit iter: ne sperne meæ præsagia linguæ.
Quid fuerim: quid simq; uide: meritūq; require.
Inuenies nocuisse fidem: nam tempore quodam
Pallas Erichthonium prolē sine matre creatam
Clauserat actæo texta de uimine cista:
Virginibusq; tribus gemino de Cecrope natis
Seruandam dederat: sed enim incōfessa q̄d eēt.
Et legem dederat: sua ne secreta uiderent.
Abdita fronde leui densa speculabar ab ulmo
Quid facerent: cōmissa duæ sine fraude tuētur.
Pandrosos atq; herse. timidas uocat una sorores
Agraulos. nodosq; manu diducit: & intus
Infantemq; uidēt: apporrectumq; draconem
Acta deæ refero: pro quo mihi gratia talis
Redditur: ut dicar tutela pulsa Mineruæ:

terę cū palladi nunciasset Cecropis filias cistā in qua Ericthoniū ex semine uulcani natū ipa pallas clauserat cōtra deæ mādatū apuisse. a comitatu Mineruæ fuit r̄pulsa. ℂ Scitet. Roget ut sciat. ℂ Præsagia. Prædictiōes. ℂ Quid fuerī. Comes nāq; fui mineruæ. ℂ Quid sim. nūc a comitatu Mineruæ repulsa contemnor. Nā tempore quodam Vulcanus: ut narrat Lactantius. Cū dijs arma fecisset eiq; Iupiter optionē dedisset præmii q̄ uellet postulādi iurassetq; p stygem paludem se nihil negaturum: Mineruæ nuptias postulauit. Q̄d quidē Iupiter astr ctus religione cum negare non posset: palladem admonuit: ut Claudo fabro repugnaret ac pudicitiam defenderet. Vulcanus igitur cum palladī tanq̄ uxori sibi a Ioue traditæ: qua blāditus ponin non poterat uim inferret eaq; reluctaretur: forte semen ipsius in terram cecidit ex quo quidem & terra natus est Erictonius uulcani sine matre filius pedes habēs anguinos: quos ut tegeret primus currū excogitasse dicit̄. Ericthonius aūt lis terræ interpræta t̄. εριϲ nāq; lis siue contentio χθὼν terra appellat̄. ℂ Sine matre nam ex solo uulcanni semine q̄ in terram cecidit natus est. ℂ Actæo. attico. Nam attica ut scribit pausanias prius Actæa ab acteo: qui primus Athenis regnasse fertur Deinde attica ab Attide cranai regis filia fuit cognoīata. ℂ Gemino de Cecrope. cecropis Ideirco geminus ac biformis dr̄: q̄ ex pte hō ex pte serpēs fuisse uulgatus est. Quod quidem idcirco fictum fuisse Demosthentes ait: quod & prudentia in consiliis sūma esset & in reb⁹ agēdis uirib⁹ & audatia uteret̄. Vt āt refert Iustin⁹: matrimoniū ac nuptias hic maris & fœminæ cōiunctionē primus istituit. Is āt ex Sai urbe ægypti Athenas pfectus Actæonis q̄ prius in Attica regnauit filiam duxit uxorem eiq; in regno successit. Vnde Athenienses Cecropidæ uocantur. ℂ Et tres filie fuerunt Pandrosos. Herse Agraulos: quibus nomina indidit ab iis quibus fruges maxime aluntur. Pandrosos. n. & Herse a rore. Agraulos uero ἀπὸ τοῦ αὐλίζειν ἐν ἀγροῖς. hoc est a stabulando in agris uidetur appellata. Nec ignoro me: ut est in exemplaribus deprauatum: Aglauron & legisse & exposuisse. Nuper uero animaduerti Agraulon ea de causa quam scripsi: fuisse nomiatam. Quare Agraulos ubicunq; aglauros hactenus lectum est mihi uidetur esse reponendum. ne a græcis scriptoribus: Vnde sum admonitus dissentire coarguamur: tametsi Pausanias in Atticæ descriptione illam Aglauron mēdose ut puto uocat. ℂ Sed īconfessa quid esset. Sic quidem in impressis legitur exemplaribus: sed corrupte cum una carmini syllaba desit. Quare hæc particula enim est ascribenda ut legatur. Sed enim inconfessa. ut est in libris antiquis scriptum. ℂ Inconfessa Non confessa. Non elocuta. ℂ Et legem dederat. Mandauerat. ℂ Abdita: abscondita. ℂ Speculabar. obseruabam. Proprie autem dixit: nam speculari est ex edito & alto loco obseruare. ℂ Tuentur: Defendunt: custodiunt ac seruant. ℂ Pandrosos atq; Herse. a rore hæc nomina sumpta fuisse uidentur. Nam pandrosos ex πᾶν quod totum significat & δρόσος qui est ros componi uidetur. Herse autem ros interpretatur. Cæcropis autem filiæ fuerunt ut pausanias quoque narrat nonsolum Ouidius quarum fratrem fuisse ericthonium ait: qui uiuo adhuc patre uita excessit. Tāetsi ipsum ex mortali genitum negant: cui Vulcanum terramque parentes assignant. Ab Ouidio autem nonnihil dissentit pausanias Narrat n. agrauli lucum esse athenis: cui quidem & Herse & pandroso sororibus Mineruam ericthonium in cista depositum dedisse uetuisseq; ne depositum uiderent. pandrosumq; in officio fuisse: ideircoq; ei contiguam templo Mineruæ ædē fuisse. Reliquas uero duas: q̄m cistā resignassent: uiso ericthonio furere cœpisse & ex arce q̄ maxīe præceps locus erat se deiecisse. Vna agraulos. Sola agraulos. Diducit. dissoluit ac sepat. ℂ Apporrectūq; draconē. appositū draconem sibi uidere uisæ sunt q̄a Ericthoni⁹ serpētinos hēbat pedes. ℂ Acta deæ refero. gesta a cecropis filiab⁹ mineruæ nūcio.

Corōis in cornicem Erichthonius

Et ponar post noctis auem: mea pœna uolucres
Admonuisse potest: ne uoce pericula quærant.
At (puto) non ultro: nec quicquā tale rogantem
Me petiit: licet hoc ex ipsa Pallade quæras:
Quāuis irata est: non hoc irata negabit.
Nam me phocaica clarus tellure Coroneus:
Nota loquor: genuit: fueramq; ego regia uirgo:
Diuitibusq; procis (ne me contemne) petebar.
Forma mihi nocuit: nam eum per littora lentis
Passibus: ut soleo: summa spaciarer harena:
Vidit & incaluit pelagi deus: utq; precando
Tempora cum blandis absumpsit inania uerbis:
Vim parat: & sequitur. fugio: densumq; relinquo
Littus: & in molli nequicquam lassor harena.
Inde deos hominesq; uoco. nec contigit ullum
Vox mea mortalem. mota est pro uirgine uirgo:
Auxiliumq; tulit. tendebam brachia cælo:
Brachia cœperunt leuibus nigrescere pennis.
Reiicere ex humeris uestem molibar: at illa
Pluma erat: inq; cutem radices fixerat imas.
Plangere nuda meis conabar pectora palmis:
Sed neq; iā palmas: nec pectora nuda gerebam.
Currebam: nec ut ante pedes retinebat harena:
Sed summa tollebar humo. mox acta per auras
Euehor: & data sum comes inculpata Mineruæ.
Quid tamen hoc prodest: si diro facta uolucris
Crimine Nyctimene nostro successit honori?
An quæ per totam res est notissima Lesbon:
Non audita tibi est? patrium temerasse cubile
Nyctimenen? auis illa quidem: sed conscia culpæ
Conspectū lucemq; fugit: tenebrisq; pudorem
Cælat: & a cunctis expellitur æthere toto.
Talia dicenti tibi ait reuocamina coruus
Sit precor ista malo: nos uanū spernimus omen
Nec cœptum dimittit iter: dominoq; iacentem
Cum iuuene æmonio uidisse Coronida narrat.
Laurea delapsa est audito crimine amantis:
Et pariter uultusq; deo plectrumq; colorq;
Excidit: utq; animus tumida feruebat ab ira:
Arma assueta capit: flexumq; a cornibus arcum
Tendit: & illa suo totiens cum pectore iuncta
Indeuitato traiecit pectora telo.
Icta dedit gemitum: tractoq; a uulnere ferro
Candida puniceo perfudit membra cruore:
Et dixit: potui pœnas tibi phœbe dedisse:

Et ponar post noctis auem. Noctuam quæ solum noctu uolat. ¶ Voce: lingua. loquacitate. ¶ At puto non ultro. Occurrit tacitæ obiectioni Cornix. Posset enim quis dicere. Idcirco fuisti repulsa quia Mineruæ nunquam fuisti grata. Se igitur ita se Mineruæ placuisse ait: ut sponte fuerit ab ipsa comes petita. ¶ At puto non ultro. Interrogatiue cum quadam obiectione legatur: quam ita soluit: ut dicat id ex ipsa Minerua queri posse. ¶ Nam me Phocaica. Phocis regio est græciæ finitima Atticæ: unde phocaicus declinatur. ¶ Vt soleo: nunc Cornix facta nam cornices lentis passibus gradiuntur. ¶ Spatiater. ambulatem. nam spatiari est uoluptatis causa ambulare. ¶ Densum littus. Durum & solidum. ¶ Nequicquam lassor. frustra defatigor neq; enim effugere poteram. ¶ Nec contigit ullum. tetigit. commouit ¶ Mota est pro uirgine uirgo. Pallas perpetua gaudens uirginitate. ¶ Tollebar. extollebar. leuabat. ¶ Comes inculpata. Omni culpa & crimine uacans. Quid tamen hoc prodest. Hæc ad commodam sequentis fabulæ connexionem referuntur. Quid inquit prodest inculpatam ac sine ullo crimine Mineruæ comitem fuisse: cum Nyctimene ob incestum cum patre admissum in auem noctuam conuersa mihi præferatur. Nyctymene enim Nyctei regis lesbi filia patris amore capta clam se ei pro uxore subiecit: propter quod in noctuam conuersa sibi nefandi sacrilegii conscia reliquarum auium conspectum fugit. ¶ Per totam Lesbon. Lesbos insula est Aegei a conditore denominata: unde lesbius lesbousq; declinant. ¶ Temerasse. Violasse. ¶ Patrium cubile. Patris lectum. ¶ A cunctis. Auibus subaudiatur. Omnes namq; aues noctuam persequuntur. ¶ Reuocamina. reuocationes. ¶ Spernimus. Contemnimus: Non accipimus. ¶ Vanum. Nihil nociturum. ¶ Domino. Apollini. ¶ Cum iuuene æmonio. Thessalo. Aemonia namq; thessalia dicta est ab Aemone chlori filio. thessali autem patre. a quo thessalia fuit appellata. Aemonia quoq; Vrbs est arcadiæ ab Aemone Lycaonis filio denominata: ut pausanias scribit. ¶ Vidisse narrat. Se ut subintelligamus sensus exposcit. ¶ Laurea. Corona ex lauro confecta. ¶ Audito crimine amantis. amicæ a qua se amari putabat. ¶ Vultusq;. ¶ Hylaritas ac læticia uultus. Nam Vultus pro animi affectu mutatur: ut modo læticiam: modo mœsticiam præse ferat. ¶ Plectrumq;. Plectrum instrumentum est quo Cithara percutitur ἀπὸ τοῦ πλήττειν hoc est a percutiendo declinatum. ¶ Colorq;: Nam ex rubicundo pallidus est effectus. id quod indignantibus euenire solet. ¶ Tumida ab ira. ab effectu quod hominem tumescere cogat. ¶ Arma assueta. arcum & sagittas. ¶ Tendit. Intendit. ¶ Indeuitato. quod nullo pacto potest euitari ¶ Icta dedit gemitum. Percussa Coronis ingemuit. puniceo cruore: Rubro sanguine. ¶ Potui pœnas tibi phœbe dedisse. hoc est potui abs te puniri.

Nyctimene ĩ noctuā

¶Duo nunc moriemur. Et ego & infans in utero conceptus. ¶Hactenus, locuta est coronis suppleatur.
¶Corpus inane aĩæ. Vacuum anima & mortuum. ¶Sero: posteaq̃ nullum remedium poterat adhiberi.

Sed peperisse prius: duo nunc moriemur in una.
Hactenus: & pariter uitam cum sanguine fudit.
Corpus inanæ animæ frigus lætale secutum est.
Pœnitet heu sero pœnæ crudelis amantem:
Seq; q́ audierit: q́ sic exarserit odit.
Odit auem: per quã crimen causamque dolendi
Scire coactus erat: necnon arcumq; manumq;
Odit: cumq; manu temeraria tela sagittas.
Collapsamque fouet: seraque ope uincere fata
Nititur: & medicas exercet inaniter artes.
Quæ postq̃ frustra tentata: rogumque parati
Vidit: & arsuros supremis ignibus artus:
Tum uero gemitus (neque enim cælestia tingi
Ora licet lachrymis) alto de corde petitos
Edidit: haud aliter q̃ cum spectante iuuenca
Lactentis uituli dextra libratus ab aure
Tempora discussit claro caua maleus ictu.
Vt tamen ingratos in pectora fudit odores:
Et dedit amplexus: iniustaque busta peregit:
Non tulit in cineres labi sua phœbus eosdem
Semina: sed natum flãmis uteroque parentis
Eripuit: geminique tulit chironis in antrum.
Sperantemque sibi non falsæ præmia linguæ
Inter aues albas uetuit consistere coruum.
Semifer interea diuinæ stirpis alumno
Lætus erat: mixtoq; oneri gaudebat honore
Ecce uenit rutilis humeros protecta capillis
Filia Centauri: quã quondã nympha Caici
Fluminis in rapidi ripis enixa uocauit
Ocyroen: non hæc artes contenta paternas
Edidicisse fuit: fatorum arcana canebat.
Ergo ubi uaticinos concepit mente furores:
Incaluitq; deo quem clausum pectore habebat
Aspicit infantem: totiq; salutifer orbi
Cresce puer dixit. tibi se mortalia sæpe
Corpora debebunt. animas tibi reddere adẽptas
Fas erit: idq; semel diis indignantibus ausus
Posse dare hoc iterum flãma prohibebere auita:
Eq; deo corpus fies exangue: deusq;
Qui modo corpus eras: & bis tua fata nouabis.
Tu quoq; chare pater non iam mortalis: & æuis
Omnibus ut maneas nascendi lege creatus
Posse mori cupies: tum cum cruciabere diræ
Sanguine serpentis per saucia membra recepto:

¶Exarserit. Ira excanduerit. ¶Odit auem. Coruum. Crimen. coronidis concubitũ cũ Aemonio Iuuene. ¶Inanit. Vãe Frustra. ¶Neq; enim cælestia tingi ora licet lachrymis. Parenthesis qua significat: cur lachrymas quoq; Apollo non emisent. Neq; enim ĩquit dii possunt flere. ¶Haud aliter. Hac similitudĩe ostẽdit q̃ grauiter gemuerit apollo. ¶Libratus ab aure. pcutientis. gestũ enĩ exprimit lãii uitulos interficientis. Malleum enim auriculæ dextræ admouẽtes ictum uitulo infligũt. ¶Ingratos. puellæ mortuæ nihil placẽtes. ¶Iniustaq; busta pegit. Iniquas pfecit exegas. Nã iniuste illã peremisse sibi apollo uidebaẽ. Bustũ ãt pprie dr̃ locus ĩ quo cadauer est & cõbustũ & sepultũ q̃si bñ ustũ. Busta quoq; p sepulchris ponũẽ a busto bustuarii gladiatores dr̃: q ĩ honorem defuncti añ bustũ & sepulchrũ decertãt. ¶Nõ tu. Nõ est passus. ¶Sed na. æsculapiũ. ¶Gemini chi. Chirõ filius fuit Saturni ex Phyllira Oceãi filia: cũ q̃ in equũ cõuersus cõcubuit chironemq; cẽtaurum sustulit. pp qd̃ geminus dr̃. Nam ex parte anteriori hõ. ex posteriori equ⁹ uidebaẽ. Q uãq̃ Suidas ĩ thessalicis narrat chironẽ ut alios cẽtauros Ixionis filium fuisse. Iustitissimus aũt cẽtaurorum fuit. Vxoremq; habuit nomine Chariclo. ¶Non falsæ linguæ: Veri indicii. ¶Inter aues albas uetuit. Hoc est. Coruum ex albo nigrum effecit. ¶Semifer interea. Chiron semiferus. ¶Diuinæ stirpis alumno. Aesculapio Apollinis filio. ¶Ecce uẽit rutilis. Ocyroe chirõis ex nympha q̃dã caici fluuii filia cũ fatorũ arcana referaret: Iouis ira ĩ eq̃ fuit õuersa. ¶Hũeros ptecta hũeros hñs ptectos & cooptos. ẽ n poetica synecdoche. Caici. Fluui⁹ ẽ Mysiæ caic⁹ p Phrygiã labẽs. Ocyroẽ. Velox fluxus ocyroe dr̃. ὠκὺς nãq; uelox. ῥοῆ flux⁹: Sic ãt fuit appellata. qd̃ ĩ ripis caici flumis rapacissimi fuit nata. Fuit ẽt Ocyroe nympha Oceãi & tethyos filia ut scribit Hesiod⁹ ĩ theogõia. Cãebat. Prædicebat. ¶Vaticĩos fu. uaticinãdi ac futura p̃dicendi ĩpet⁹. Incaluitq; deo. Spiritu diuĩo. Totiq; salu. or. æsculapi⁹ nãq; adeo p̃stãs medicĩa fuit: ut ẽt hippolytũ ab ĩferis reuocarit: pp qd̃ ab Ioue fulmĩe fuit extĩct⁹: ac postea de⁹ ẽ effectus. Flãma auia. Fulmĩe auis Iouis. Corp⁹ exã. Sine sanguĩe. mortuũ. Et bis tua fa. no. Tuã uitã bis rẽouabis. Tu quoq; care pr̃. Prĩ quoq; Chirõi Ocyroe exitũ p̃dicit. Nã chirõ q nõ mõ cẽtauros sed cæteros quoq; hoĩes iusticia dr̃ supasse cũ herculẽ hospitõ suscepiss, sagittasq; hydræ sãguĩe tĩctas mãib⁹ tractaret: una earũ e maib⁹ lapsa pedẽ ipsi⁹ pcussit ipmq; tãtis doloribus affecit ut nona die miseratiõe deorũ ĩ astra fuerit sublat⁹: ut Oui. ĩ fastis refert. Nõa dies aderat cũ tu iustissime chirõ Bis septẽ stellis corpe cĩct⁹ eras. Diræ ser. Hydræ: q̃ cũ cẽtũ capita hrẽt: ab hercule fuit ĩterfecta. ei⁹ sãguĩe herculis sagittæ tĩctæ ĩsanabilia uulnera ĩferebãt.

Aesculapii origo

Ocyroe in equã

¶ Teq; ex æter. ex īmortali te mortalem dii efficient. ¶ Triplices deæ. Parcæ que tres dr̄r esse Clotho. lachesis. & Atropos. ī quarum filis unicuiq; uita esse dicitur: donec fila frangantur. ¶ Restabat fa. ali. hoc est. de fatorum arcanis que referre instituerat Ocyroe: aliqd restabat dicēdū. ¶ Præuertūt me: occupāt & impediūt. Nā ī fatis erat ut uerteretur in eq̄. ¶ Nō fue. ar. tā. Artes inqt uaticinādi & futura p̄dicendi mihi tāti faciendæ non fuerunt: ut ira deorum humanā amitterē figurā. ¶ Subduci. auferri. ¶ Impet⁹ ē cur. Cupiditas mihi est currendi. Est. n. figura loquendi græca. ¶ Latis cāpis per spatiosos cāpos. ¶ Cognata pe. pp patrē qui centaurus erat. ¶ Tota iñ q̄re? Mirat̄ Ocyroe se totam in equam cōuerti cū pr̄ Chirō utrāq; gerat formā & hoīs & eq. ¶ Et bra. mo. ī her. Innuit brachia in pedes anteriores fuisse cōmutata. ¶ Cocūt. coniungūtur. ¶ Perpetuo. cōtinuo. ¶ Nomē quoq; mōstra dederūt. Nā ιπποσ. hoc ē eq̄ fuit appellata. ¶ Flebat opēq; tuā. Mutationē Batti ī lapidem indicē superiori fabulæ poeta ānectit. Nā apollo cum ob pulsatos interfectosq; Cyclopas diuinitate priuatus Admeti regis Thessaliæ armenta in pastorali hītu pasceret: Mercurius boues q̄ longius forte pcesserāt: furto ab actas in silua occultauit: Battoq; cuidā equaȝ custodi: a quo uno uisus fuerat: mādauit ne cui q̄ illud furtū indicaret. Q d qdē ut libenti⁹ faceret uaccā ei pulcherrimā dono dedit. Battus uero ei pollicitus est se nūq̄ alicui uaccas illas indicaturum. Mercu. ut hoīs experiretur fidē: suscepta alia figura ad eum paulopost redit: rogans an uaccas quasdā illac transeuntes uidisset: pollicensq; si indicaret se uaccam cum tauro daturum. Quod cum accepisset Batt⁹: sub quo monte boues pascerentur: indicauit: quā ob perfidiam eum Mercurius in lapidem: qui index dicitur cōmutauit. ¶ Phillyrius heros. Chirō Saturni & Phillyræ nymphæ filius aq̄ Phillyres gens scythica denominati fuerunt. ¶ Rescindere. Mutare Rumpere. Rescindi uero pprie testamenta dr̄r: cū rūpunt̄ atq; irrita fiūt. ¶ Iussa iouis. q Ocyroen in uaccā conuertit. ¶ Elī. Vrbs est Peloponēsi elis ab Eleo Tantali filio appellata: ut quidā uolunt ut alii ab Eleo Neptuni filio. Sunt etiā qui απο του ηλιου dictā Elim uolunt. Nā sub tutela solis fuit. Vñ & Augeas ipsius filius illic regnauit. Altera ē Arcadiæ tertia Hispāiæ. Ab Elide uero Eleus possessiuū deriuatur. Virgilius tertio georgicō. Hic uel ad Elei metas & maxima cāpi Sudabit spacia. ¶ Messeniaq; arua. Messēa & regio & urbs fuit Peloponesi pylo propinqua iuxta quam amphrysus labitur. Est etiam Messene urbs Siciliæ. Vnde messenius deriuatur. ¶ Illud erat tēpus. Appollinis metamorphosin in pastorem in transcursu poeta describit. ¶ Quo te pastoria pellis Texit. Quo ueste pastorali ex pellibus coutecta indutus fuisti. ¶ Dispar phystula. Inæqualis tibia ex septem cānis inæqualibus confecta. ¶ Alteri⁹ Sinistræ. Nam dextræ on⁹ erat bacul⁹. ¶ Mulcet. ¶ Solatur. Delectat. ¶ Pylios in agros. Pylos Vrbs est messeniæ que & Coryphasion fuit appellata. Vnde Pylius Pylæus & Pylion deriuantur. ¶ Atlantide Maia natus. Mercurius Maiæ filius. ¶ Abactas. abductas. Proprie autem abigi dicuntur armenta. ¶ Vnde & abigei dicuntur pecorum fures. ¶ Nelei. Pater Nestoris fuit Neleus rex Pyli. Est autem Syucresis duarum uocalium in unam; Sic Virgi. Et furias Aiacis oilei.

Apollo ī pastorē Battus ī lapidē, Mercurius ī ho tainem

Teque ex æterno patientem numina mortis
Efficient: triplicesq; deæ tua fila resoluent.
Restabat fatis aliquid. suspirat ab imis
Pectoribus lachrymæq; genis labuntur obortæ:
Atque ita prævertūt me inquit mea fata: uetorq;
Plura loqui: uocisq; meæ præcluditur usus.
Non fuerant artes tanti: quæ numinis iram
Contraxere mihi: mallem nescisse futura.
Iam mihi subduci facies humana uidetur:
Iam cibus hærba placet: iā latis currere cāpis
Impetus est: in equā cognataq; pectora uertor.
Tota tamen quare? pater est mihi nēpe biformis.
Talia dicenti pars est extrema querelæ
Intellecta parum: confusaque uerba fuerunt.
Mox nec uerba q dem: nec equæ sonus ille uidetur:
Sed simulantis equā: paruoq; in tempore certos
Edidit: hinnitus: & brachia mouit in hærbis.
Tum digiti coeunt: & quinos alligat ungues
Perpetuo cornu: leuis ungula. crescit & oris
Et colli spacium: longæ pars maxima pallæ
Cauda fit: utq; uagi crines per colla iacebant:
In dextras abiere iubas. pariterq; nouata est
Et uox & facies: nomē quoq; monstra dederunt.
Flebat opemque tuam frustra phylirius heros
Delphice poscebat: nam nec rescindere magni
Iussa iouis poteras: nec si rescindere posses:
Tunc aderas: Elim messeniaq; arua colebas.
Illud erat tempus: quo te pastoria pellis
Texit: onusq; fuit baculus siluestris oliuæ
Alterius dispar septenis phystula cannis:
Dūq; amor est curæ: dū te tua phystula mulcet:
Incustoditæ pylio memorantur in agros
Processisse boues: uidet has atlantide Maia
Natus: & arte sua syluis occultat abactas.
Senserat hoc furtum nemo: nisi notus in illo
Rure senex: battum uicinia tota uocabat:
Diuitis hic saltus hærbosaq; pascua Nelei
Nobiliumq; greges custos seruabat equarum.

b

¶ Seduxit Seōrsum duxit. Interdū significat decepit. ¶ Neu nulla gratia. & Vt aliq̄ gratia facto tuo referat̄. ¶ Rependatur. referatur. ¶ Ioue nat⁹. Mercurius iouis & maiæ filius. ¶ Et uersa pariter cū uoce figura. hoc est: una cū uoce mutata figura ne agnosceret̄. ¶ Furtoq; silentia deme. hoc est furtum indica. ¶ Atlantiades. Mercurius nepos Atlantis ex maia. ¶ Me mihi. Repetitio eiusdem dicti irato conueniēs ¶ Index. lapis ex quo utimur ad aurū argētūq; pbandū. ¶ Nihil merito. lapis enim nihil mali commisit. ¶ Hic se sustulerat: Agrauli filiæ Cecropis Atheñ; r̄gis mutationē ī saxū supiori trāsformatiōi poeta cōnectit.

Hunc timuit: blandaq; manu seduxit: & illi
Quisquis es hospes ait: si forte armēta requiret
Hæc aliquis: uidissæ nega: neu gratia facto
Nulla rependatur: nitidam cape præmia uaccam.
Et dedit: accepta uoces has reddidit hospes.
Tutus eas: lapis iste prius tua furta loquetur
Et lapidem ostendit. simulat Ioue natus abire:
Mox redit: & uersa cum uoce figura
Rustice uidisti si quas hoc limite dixit
Ire boues: fer opem: furtoq; silentia deme.
Iuncta suo pariter dabitur tibi fœmina tauro.
At senior: postq̄ merces geminata: sub illis
Montibus inquit erant: & erāt sub mōtib⁹ illis
Risit atlantiades: & me mihi perfide prodis.
Me mihi prodis ait: periurāq; pectora uertit
In durum silicem: qui nunc quoq; dicitur index:
Inq; nihil merito uetus est infamia saxo.
Hinc se sustulerat paribus caducifer alis:
Munichiosq; uolans agros: gratamq; Mineruæ
Despectabat humum: cultiq; arbusta Lycei.
Illa forte dia castæ de more puellæ
Vertice supposito festas in Palladis arces
Pura coronatis portabant sacra canistris:
Inde reuertentes deus aspicit ales: iterq;
Non agit in rectum: sed in orbem curuat eūdē:
Vt uolucris uisis extis rapidissima miluus
Dum timet: & densi circumstant sacra ministri:
Flectitur in gyrum: nec longius audet abire:
Spemque suam motis auidus circumuolat alis:
Sic super actæas agilis Cyllenius arces
Inclinat cursus: & easdem circinat auras.
Quanto splendidior q̄ cætera sidera fulget
Lucifer: & quanto q̄ lucifer aurea phœbe:
Tanto uirginibus præstantior omnibus Herse
Ibat: eratq; decus pompæ comitumq; suarum.
Obstupuit forma Ioue natus: & æthere pendens
Non secus exarsit: q̄ cum balearica plumbum
Funda iacit: uolat illud: & incandescit eundo:
Et quos non habuit: sub nubibus inuenit ignes.
Vertit iter: cæloq; petit diuersa relicto:

Mercuri⁹. n. post Battū ī lapidē conuersum forte īter uirgines Atheniēsiū sacra mierua celebrātes uidit Hersen Cecropis filiā oīu; formosissimā: q̄ cum aliter potiri non posset: Agraulū illius sororē rogauit: ut sibi opē ferret. Ea operā suā pollicet̄ dū sibi pecūia tribuatur. Id cū rescïuisset Pallas ob cistā quoq; aptā ī qua Erichthoniū clauserat: ei īuidiā īmisit q̄ ipedita cū mercurio repugnaret: ne Herse amata frueret̄: ī saxū ab eo fuit cōuersa. ¶ Caducifer. Mercuri⁹ caduceū ferēs. ē. n. Caduce⁹ Virga mercurii: q̄ pax significabat̄. Vñ caduceator legat⁹ dr̄ pacē peтēs: ut scribit Pōpei⁹. Cato. Caduceatori nemo hō nocet. ¶ Munychios agros. Atticos. Munychia nāq; pmōtoriū ē pireei port⁹ atticæ a munycho dicta: q̄ illic ædificauit tēplū Munichiæ dianæ. ¶ Gratā humum Mineruæ Periphrasis est Atticæ terræ q̄ mineruæ gratissima est. Nā ut Pausanias ait. tota urbs Athenarum & ager Mīcruæ ē sacer. Licet enim alios quoq; deos colere īstituerint. Palladem tamen uenerantur: cuius simulacrū: qd in arcæ est cōsecratū: de cælo ferr̄ cecidisse. ¶ Arbusta. arbores. ¶ Culti Lycei: Exculti Aristotelicis disputationib⁹ Nā Lyceum est gymnasiū Athēis in quo deābulās Aristoteles de phīa disserebat: Lyceion a Lyco Pandionis filio ut scribit Pausanias appellatū: a quo q̄dē & Lycea regio q̄dā Athēis fuit dicta: ut Stephan⁹ ait. Sine diphthōgo āt æ scribat̄ Lyceū nemons Archadiæ Lycæus esse uideat̄ q̄ cū æ diphthongo notat̄. ¶ Coronatis cāistris. Cāephoria ea sacra uocata sunt: qd ī cāistris ferent̄ Mercuri⁹ citus. Oīum nāq; Planetarū uelocissimus ē: celerrimeq; suū ɔficit cursū. ¶ Vt uolucris. Hac similitudine Poeta ostēdit quo mō ī orbē Mercuri⁹ uolaret: ut diuti⁹ aspectu Herses amatæ frueret̄. Miluus. auis est rapax: q̄ in gyrū uolat. ¶ Rapidissima. Rapacissima. Dū timet. ministros exta custodiētes. ¶ In gyrū ī orbē & circuitū. ¶ Super actæas arces. Atheniēses. Acte nāq; attica dicta ē qd fere tota sit littoralis. ΑΚΤΗ nāq; litt⁹ interpretat̄. ¶ Inclinat cursus. cōuertit uolat⁹. ¶ Circinat. circundat. Est āt Circin⁹ instr̄m quo circuli apte cōficiūt̄ ¶ Quāto splēdidior. Quāta pulchritudine fuerit Herse a mercurio amata apte his cōparatiōib⁹ poeta ōndit. ¶ Nō sec⁹ exarsit Nō alit̄ amor ē īflāmat⁹. ¶ Balearica fūda. q̄ Baleariū īsulæ īcolæ maxīe utūt̄. Baleares āt īsulæ sūt duæ Hispaniæ adiacētes q̄rū īcolæ optimi sūt fūditores. Plūbū. Plūbeā pilā. Incādescit. Igne fit. Liq̄scit. ¶ Vertit it̄. cōuertit ac mutat iter mercuri⁹. Cū. n. eēt ī cælū itur⁹ ī terras dscēdit ¶ Cælo relicto. Quo it̄ & uolatū direxerat.

Agraulos in saxum

¶ Nec dissimulat. Nec se occultat esse Mercurium. ¶ Tanta est fiducia formæ. Acclamatio est causam continens cur se non dissimulatet Mercurius. Adeo namq; formosus erat ut nulla occultatione opus foret. ¶ Quæ quãquam iusta est. Fducia formæ & pulchritudinis subaudiat᷑. ¶ Permulcetq; co. Pectit capillos. ¶ Chlamydem Collocat. Ita inquit componit clamydem: ut apte ex omni parte pendeat. Chlamys autem aliis uestibus super imponebatur. ¶ Vt limbus totumq; hoc est, ut limbus aureus totus appareat. Est.n.ἓν διὰ δυοῖν.i.unum in duo diuisum: quam figuram imperiti endiadin uocant. Cum endiadis nec græca nec latina uox sit. ¶ Vt te. recta. ẽ autem. Caducei periphrasis: quo Mercurius dat somnos: adimitq; & lumĩa morte resignat ¶ Vt etiã. Vir. canit. ¶ Tersis plã. pulchris pedibus. ¶ Talaria autem sunt Mercurii alata calciamenta. ¶ Pars se. do. Interiorem partem domus Cæcropis describit in qua Thalami filiarum erant. ¶ Ebore & te. Non solum ebore: sed etiam testudinum crustis thalami ornabantur: q̃uis testudo ædificium quoq; cõcameratum significet. qua in significatione si accipiamus eburneã testudinem intelligemus. ¶ Atlantis Pleionesq; ne. Mercurius. Pleione autem Vxor atlantis fuisse memoratur. Vnde Pleiades fuere cognominatæ. ¶ Iupiter ipse. Qui rex est & deorum & hoĩum. ¶ Abdita. secreta. Erichthoniũ in cista clausum: ut uidimus. ¶ Interea tectis excedere cogit. Interĩ inquit dum aurũ afferret: Coegit Mercurium agraulos excedere & exire domo. Dea bellica pallas q̃ & bellona dr̃. Torui lumĩs orbes. toruos oculos q̃les iratis eẽ solẽt. ¶ Aegida cõcuteret: ægis munimẽtũ ẽ pectoris æreũ a uulcão fabricatũ hñs in medio gorgõis caput: quo & pallas & Iupit᷑ uti solẽt. Subit. ĩ mẽtẽ uẽit. hãc agraulõ. ¶ Profana manu. ĩpia. scelesta. ¶ Sine mr̃e. ꝙ ut paulo ãte diximꝰ: Erichthõius ex solo semie uulcãi: ꝙ ĩ terrã cecidit cũ ui cũ pallade coire uellet natꝰ ẽ. ¶ Lẽniacã stirpẽ. Erichthoniũ filiũ uulcãi: q ĩ lenũ ĩsulã e cælo cecidit. Lẽnos ãt ĩsula ẽ thraciæ adiacẽs duas hñs urbes ephæstiã & myrinã: a magna deorũ mr̃e q Lẽnos appellat᷑ denoĩata: cui ẽt uirgines sacrificabãt. Vt hecatæꝰ ĩ europa scribit: hãc uero primũ habitarũt thraces: q Sĩties sapæiq; uocabãt᷑. ut strabo ait. A Lẽno ãt & lẽniꝰ gẽtile & lẽntacꝰ possessiuũ d̃clinat᷑. Ingratãq; deo fore ob petitã pecũiã. Ingratãq; sorori. qa auaricia illã Mercurio pstituebat. ptinꝰ ĩuidiæ. Primũ ĩuidiæ domũ d̃scribit poeta. deĩde ĩuidiã ipam

Inuidiæ domus

ẽ ãt ĩuidia dolor ex aliẽa pueniẽs felicitate. differt ab ĩuidẽtia ꝙ ca nõ solũ ad eũ q ĩuidet sed ẽt ad eũ cui ĩuidet᷑ referri. pt Inuidẽtia uero ĩ cũ demũ cadit q ĩuidet. Nigro tabo. Nigra saine. diptotõ ãt ẽ nomẽ & duoȝ casuũ. nã tabi & tabo solũ ĩueniũt᷑. Antri. Spelũcæ. Abdita. abscõdita. Ignaui frigoris. ab effectu ꝙ ignauos & pigros efficiat. bello metuẽda uirago. piphrasis ẽ palladis: q̃ a latinis bellõa uocat᷑: ꝙ ĩ bello maxĩe sit timẽda. neq; .n. suc. te. fas ha. nõ ẽ palladi ut q̃ ẽ dea. ñ licet iuidiæ domũ ĩgredi. Extrema cuspide. ultĩa cuspidis pte. Pallas nãq; hastã gestar᷑ memorat᷑. uipeas carnes. uipaȝ q̃ sic ꝙ ui piãt: sũt appellatæ. ¶ Inuidiã. elegãti phantasia. Inuidiæ & corpꝰ & figurã hũanam & actiones attribuit. Ea uero oĩa describit q̃ ĩuidis ĩesse solẽt

Nec se dissimulat: tanta est fiducia formæ:
Quæ q̃q̃ iusta est: cura tamen adiuuat illam:
Permulcetq; comas: chlamydẽq; ut pẽdeat apte
Collocat: ut limbus totumq; appareat aurum:
Vt teres in dextra: qua somnos ducit & arcet
Virga sit: ut tersis niteant talaria plantis.
Pars secreta domus ebore & testudine cultos
Tres habuit thalamos: quorũ tu Prãdose dextrũ
Agraulos læuum: medium possederat herse.
Quæ tenuit læuum uenientem prima notauit
Mercurium: nomenq; dei sciratier ausa est:
Et causam aduentus. cui sic respondit atlantis
Pleionesq; nepos: ego sum qui iussa per auras
Verba patris porto: pater est mihi Iuppiter ipse.
Nec fingam causas. tu tantum fida sorori
Esse uelis: prolisq; meæ materrera dici
Herse causa uiæ est: faueas oramus amanti.
Aspicit hunc oculis iisdem: quibus abdita nuper
Viderat agraulos flauæ secreta mineruæ:
Proq; ministerio magni sibi ponderis aurum
Postulat: interea tectis excedere cogit.
Vertit ad hanc torui dea bellica luminis orbes:
Et tanto penitus traxit suspiria motu:
Vt pariter pectus positumq; in pectore forti
Aegida concuteret. subit hanc arcana profana
Detexisse manu: tum cum sine matre creatam
Lemniacam stirpem contra data fœdera uidit:
Ingratamq; deo fore iam: ingratamq; sorori:
Et ditem sumpto: quod auara popolcerat: auro.
Protinus inuidiæ nigro squallentia tabo
Tecta petit. domus est imis in uallibus antri
Abdita sole carens: non ulli peruia uento:
Tristis: & ignaui plenissima frigoris: & quæ
Igne uacat semper: caligine semper abundat.
Huc ubi peruenit bello metuenda uirago
Constitit ante domũ (neq; enim succedere tectis
Fas habet) & postes extrema cuspide pulsat.
Concussæ patuere fores: uidet intus edentem
Vipereas carnes uitiorum alimenta suorum

Inuidiam:uisaq; oculos auertit:ar illa
Surgit humopigre:semesarumq; relinquit
Corpora serpentum:passuq; incedit inerti:
Vtq; deam uidit formaq; armisq; decoram
Ingemuit:uultumq; deæ ad suspiria duxit.
Pallor io ore sedet macies in corpore toto:
Nusq̃ recta acies:liuent rubigine dentes:
Pectora felle uirent:lingua est suffusa ueneno:
Risus abest:nisi quem uisi fecere dolores:
Nec fruitur somno uigilantibus excita curis
Sed uidet ingratos:intabescitq; uidendo
Successus hominũ:carpitque & carpitur una:
Suppliciumque suum est:quis tamen oderit illã:
Talibus affata est breuiter Tritonia dictis:
Infice tabe tua natarum Cecropis unam
Sic opus est.agraulos ea est:haud plura locuta
Fugit:& impressa tellurem reppulit hasta.
Illa deam obliquo fugientem lumine cernens.
Murmura parua dedit:successorũq; Mineruæ
Indoluit:baculumq; capit:quem spinea torrum
Vincula cingebant:adoperraq; nubibus atris
Q uacũq; ingreditur florentia proterit arua:
Exuritq; hærbas:& summa papauera carpit:
Afflatuq; suo populos urbesq; domosq;
Polluit:& tandem rrironida conspicit arcem
Ingeniis opibusque & festa pace uirentem:
Vixque tenet lachrymas:qa nil lachriabile cernit
Sed postq̃ thalamos intrauit Cecrope natæ:
Iussa facit:pectusq; manu ferrugine tincta
Tangit:& hamatis præcordia sentibus implet:
Inspiratque nocens uirus:piceumque per ossa
Dissipat:& medio spargit pulmone uenenum.
Neue mali causæ spacium per latius erreot:
Germanã ante oculos:fortunatumque sororis
Coniugium:pulchraque deũ sub imagine ponit:
Cuoctaque magna facit:quibus irritata dolore
Cecrops is occulto morderur:& anxia nocte:
Anxia luce gemit:lentaque miserrima tabe
Liquitur:ut glacies incerto saucia sole:
Fœlicisque bonis aliter non uritur Herses:
Q uã cum spinosis ignis supponitur hærbis:
Q uæ oeque dãt flãmas:lēque tepore cremãtur.
Sæpe mori uoluit:oe quicq̃ tale uideret.
Sæpe uelut crimen rigido narrare parenti.
Denique in aduerso uenientem limine sedit
Exclusura deum:cui blandimenta precesque

Inuidiæ descripoo

¶ Visaq; oculos auertit a uisa inquit inuidia Pallas oculos auertit ne diutius illã spectaret. ¶ Corpora. Carnes. ¶ Vuultumq; deæ suspiria duxit. Ordo est & sensus:& ad uultum deæ suspiria traxit. Cum enim uultum deæ uidisset hylarem inuidia dolore affecta suspirauit. Nusquam recta acies. Oculorum intelligatur. Inuidi namq; non recto sed obliquo utuntur uisu ¶ Liuent. liuidi & nigri sunt. ¶ Suffusa. Perfusa. Infecta. ¶ Nisi quem uisi facere dolores. non ipsius sed aliorum. Inuidi namq; alienis & malis gaudent & bonis dolent. ¶ Nec fruitur somno. nec dormire põt. ¶ Excita. concita. stimulata. ¶ Vigilantibus curis. ab effectu curæ uigilantes. ꝙ hominem uigilare cogant neq; dormire patiant̃. ¶ Sed uidet ingratos. non gratos ac sibi displicentes. ¶ Intabescit. Paulatim consumitur. ¶ Carpitq; & carpitur una. Simul inquit & ledit & leditur. ¶ Suppliciumq; suum est. hoc est. sibiipsi est supplicium. ¶ Inuidus enim seipsum semper rodit paulatimq; consumit. Quamuis tñ. ordo est. Quãuis oderit: illam talibus tñ est allocuta. ¶ Tritonia. pallas a Tritonide palude:apud q̃ primum apparuisse fingitur. Tritonia fuit cognominata. ¶ Infice tabe tua. hoc est. ueneno tuo inquina ac imbue. Breuem aũt idcirco Palladi attribuit orationem poeta: ut significet deam inuidiæ aspectum diutius ferre non potuisse. ¶ Et impres. tel rep. ha. Hoc ex uulgari opiniõe dr̃. Neq; n. tellus cum sit immobilis repelli potest quamuis uulgo uideatur. ¶ Obliquo lumine. obliquis oculis: qualibus inuidi aspicere successus aliorum solent. ¶ Successorumq; mineruæ indoluit. Archaismos est. hoc est. antiqua locutio. Nunc enĩ successibus dolere dicimus. Successus aũt ut euentus & similia in plurali numero secundæ quoq; est declinationis: non solum quartæ. ¶ Proterit. prosternit Ea autem describit poeta quæ inuidiorum oculi efficere credũtur. ¶ Tronida arcem. Athenarum arcem palladi dicatam. Posuit autem patronymicum ꝓ possessiuo. ¶ Ingeniis. propter multitudinem præstantissimoꝝ & artificũ & oratoꝝ & philosophoꝝ h dicit. Et festa pace. ab effectu. Nam tpe pacis festa celeb. ant. ¶ Virẽtẽ. florẽtem. Ferrugine ferri erugo ferrugo uocat̃. Præcordia. Venæ sunt cordi præiacẽtes præcordia q̃ curarũ sedes esse dicũt̃. Hamatis sentib⁹. recuruis spinis. q̃lis ẽ ham⁹. Est ãt nomẽ pticipio simile hamat⁹ ut galeat⁹. Piceũ. nigrũ. Neue mali cãæ. h ẽ. Ne cãæ doloris lõgi⁹ absint. efficit ut felicitatẽ sororis sp añ oculos cũ maxĩo dolore & cruciatu habere uideatur. ¶ Cecropis. Agraulos Cecropis filia. est enim nomen patronymicum fœmininum. ¶ Mordetur. Cruciat̃. ¶ Liquitur liquescit atq; ut nix ad solem cõsumit̃. lenta tabe. corruptõe quæ paulatĩ fit. Incerto sole. debili ac parũ uehemẽti: sole. leni tempore. exiguo calore. iactanti frustra dicenti. est enim iactare interdum inaniter loq. Virgilius. Talia iactanti. Interdum ostentare.

¶ Define dixit.me rogare subauditur. ¶ Velox cyllenius.Mercurius a Cyllene arcadiæ monte. ¶ Isto pacto ut te hinc non moueas nisi me repulso.Nunq̄ autem me hinc repellere poteris. Tu igitur hic semper maneas. ¶ Cælatas.sculptas atq; pictas. ¶ Ignaua grauitate.Scite epitheto distixint.Nam est etiam grauitas honesta. ¶ Partes quascunq;.In præpositio subaudiatur: ut in quascunq; flectitur intelligamus. Describit autem quemadmodum Agraulos in saxum fuit cōmutata ac limini ianuæ:ubi sederat ita affixa ut nunquam surgere potuerit. ¶ Illa quidē pugnat.Contēdit conatur. ¶ Se attollere.Se erigere. ¶ Recto trunco.Erecto pectore . Nam truncus ea pars corporis dicitur quæ est intra collum & coxas. ¶ Riget.rigida ac dura est facta. ¶ Malum cancer.Morbus est cancer quod græci.Carcinoma uocāt.paulatim corp⁹ rodēs ¶ Sic letalis hyems.Mortiferum frig⁹. ¶ Respiramina.Pulmonis respirationes. ¶ Signum exangue.Statua sine sanguine & mortua.In statuā nāq; lapideā agraulos fuit cōuersa. ¶ Sua mens in se.illam.Inuidorum nāq; corpora sunt nigra:quemadmodum & mens nigra esse solet & nocens. ¶ Infecerat.maculauerat. ¶ Mentisq; prophanæ a sacris ac religione remotæ. ¶ Dictas a pallade terras Linquit. Periphrasis est Athenarum. Nam Athenæ απο της αθηνας. hoc est a Pallade dicuntur. ¶ Seuocat hūc genitor.Iupiter europæ A genoris Phœnicum regis filiæ amore captus Mercurio ab attica redeunti mandat : ut se q̄ primum in phœniciam conferat:regisq; armenta ad littus appellat.ibi nāq; cum aliis uirginibus Europam spatiari uiderat.Id uero cum effecisset Mercurius : omni deposita maiestate iupiter in Taurum se conuertit:cuius deorsum post multas blandicias Europa ascendere ausa:in cretam per mare ab ipso ioue est aduecta. Quod quidem idcirco fingitur:quia cretenses ut historici tradunt: Europam ex Phœnicia raptam in cretam asportauerunt naui:cuius in signe taurus erat . ¶ Seuocat.seorsum uocat. ¶ Delabere.deorsum labere atq; descendere.De nāq; prepōsitio in cōpositione interdum auget : ut Deamo te syre apud Terētium.Interdū significat deorsū:ut deuoluo.dēitto.decurro.& silia. ¶ Quæq; tuā matrē tell⁹. Perifrasis ē phœniciæ:q a pte sinistra septētrionē uers⁹ subiicit pleiadib⁹:q̄ꝝ una ē Maia mercurii mr̄. ¶ Suspicit sursū aspicit.Interdū suspicer mirari signat.Indigēæ.Indegēti ī colæ. ¶ Sidōida.sidōiā.Patrōymica nāq; forma p possessiua ac poti⁹ ꝓpria ē us⁹ poeta.Nā Sidō urbs ē Phœniciæ.un̄ Phœnicia ipa sidōia uocat̄.Dixit& expulsi.Mira celeritate ac dcō citi⁹ iouis mādata execut⁹ ē mercuri⁹. ¶ Iādudū q̄ primū.Virginib⁹ ty.Tyr⁹ a tyro phœnicis filio dicta.& īsula & urbs ē Phœniciæ Sidōi uicina. ¶ Nō be.cō.Nō decet iḡt graue uiꝝ amori īdulgerē.q̄ ob eām se ī tauꝝ iupit̄ ɔuertit : ut cōmodi⁹ uirgīe amata potiret̄. ¶ Sceptri grauitate r̄licta.Deposita regni grauitate:Sceptꝝ enī ē īsigne regni.Nā ē bacul quo stātes īhęret reges.Vn̄ ēt Sceptrū dcm̄ ē παρα το σκηπτεσθαι qd signat īhærer̄.Ille pr̄ rectorq; deū.Emphasis ē.Pl⁹.n.q̄ eloquat̄ signat.h̄ ē.ille potētissim⁹ q oīb⁹ pest.q oium ē cā. ¶ Trisulcis ignibus.fulminibus quoꝝ triplex est effectus Afflant enim scindunt & urunt . ¶ Colla toris extant.Pulcherrimum describit taurum in quem iupiter est mutatus. ¶ Toris.pulpis . ¶ Extant.eminent . ¶ Palearia.

Iupiter in taurū

Verbaq; iactāti mitissima:desine dixit
Hinc ego me non sum nisi te motura repulso.
Stemus ait pacto uelox Cyllenius isto:
Cælatasq; fores uirga patefecit:at illi
Surgere conanti partes quascunq; sedendo
Flectitur:ignaua nequeunt grauitate moueri.
Illa quidem pugnat recto se attollere trunco:
Sed genuum iunctura riget:frigusq; per ungues
Labitur.& pallent amisso sanguinæ uenæ.
Vtq; malum late solet immedicabile cācer
Serpere:& illæsas uitiatis addere partes:
Sic letalis hyems pauiatim in pectora uenit:
Vitalesq; uias & respiramina clausit.
Nec conata loqui est:nec si conata fuisset:
Vocis habebat iter.saxum iam colla tenebat.
Oraq; duruerant:signumq; exangue sedebat.
Nec lapis albus erat:sua mens infecerat illam.
Has ubi uerborum pœnas mentisq; prophanæ
Cepit atlantiades:dictas a Pallade terras
Linquit:& ingreditur iactatis æthere pennis.
Seuocat hunc genitor:nec cām fassus amoris
Fide minister ait iussorum nate meorum
Palle moram:subitoq; celer delabere cursu:
Quæq; tuam matrem tellus a parte sinistra
Suspicit:indigenæ sidonida nomine dicunt:
Hanc pete:quodq; ꝓcul mōtano gramine pasci
Armentum regale uides:ad littora uerte.
Dixit:& expulsi iamdudum monte iuuenci
Littora iussa petunt:ubi magni filia regis
Ludere uirginibus tyriis comitata solebat.
Nō bene conueniunt:nec in una sede morantur
Maiestas & amor.sceptri grauitate relicta
Ille pater rectorq; deum:cui dextra trisulcis
Ignibus armata est:qui nutu concutit orbem
Induitur faciem tauri:mixtusq; iuuencis
Mugit:& in teneris formosus obābulat hærbis.
Quippe color niuis est:quā nec uestigia duri
Calcauere pedis:nec soluit aquaticus auster.
Colla toris extant:harmis palearia pendent.
Cornua parua quidē:sed q̄ contendere posses
Facta manu:puraq; magis perlucida gēma.

pelles crassiores ab harmis colloq; boũ pẽdentes palearia dicuntur. ¶ Nec formidabile lumẽ. nec truces inquit erant oculi tauri illius. ¶ Agenore nata. Periphrasis est Europæ Agẽoris filiæ. Agẽor aũt Phœnicis fuit filius a fortitudine dict⁹. Nã Agẽor fortis interpretaẽ: q̃si αγαν τη ἀνορεη. hoc ẽ ualde fortitudĩe utens. ¶ Sed quãuis mitẽ. Eelegãter puellæ naturã exprimit. Timidæ nãq; solẽt eẽ puellæ. ¶ Et dum ueniat. donec fruatur sperata concubitus uoluptate. ¶ Vix ah uix cætera differt. Cum difficultate inquit concubitum differre potest in aliud tempus ¶ Et nunc alludit ad ludentem puellam ludit. Vt.n arridere est ad ridentem ridere: sic alludere est ad ludentem ludere. Interdũ alludere est obscure aliquid significare. ¶ Impedienda. liganda. ¶ Falsa uestigia. simulatos pedes. non enim erant tauri pedes: sed falsi atq; simulati. ¶ Sensim. Paulatim. ¶ Mediiq; p æquora ponti. Aequor ab æquo deriuatũ tam de campo quã de mari dicitur. Virg. At prius ignotum ferro q̃ scindimus æquor. Pro mari autem ponitur æquato: quod uentis non est cõmotum. ¶ Pauet hæc timet. Virginis autem naturam expressit. Nam uirgines natura sunt timidæ. ¶ Ablata. Asportata a ioue in tauruz conuerso. ¶ Respicit. Retro aspicit. Oculos enim ad littus conuertebat. Et dextra cornum tenet. Archaismos est. Nam cornum posuit p cornu metri causa priscorum imitatione. Itẽ in quĩto. Oppositoq; genu curuauit flexile cornũ Lucanus autẽ etiam in masculino genere usurpat in septimo cũ ait. Cornus tibi cura sinistri. ¶ Dorso. Tergo. ¶ Sinuanẽ. Flectũtur. Curuãtur: tumescunt in sinus. ¶ Flamine. uento.

Nullæ in fronte minæ: nec formidabile lumen.
Pacem uultus habet. miratur Agenore nata:
Quod tam formosus. q; prælia nulla minetur.
Sed q̃uis mitem metuit contingere primo:
Mox adit: & flores ad candida porrigit ora.
Gaudet amans: & dum ueniat sperata uoluptas
Oscula dat manibus: uix ah uix cætera differt:
Et nunc alludit: uiridiq; exultat in hærba:
Nũc latus in fuluis niueum deponit harenis:
Paulatimque metu dempto modo pectora p̃bet
Virginea palpanda manu: modo cornua sertis
Impedienda nouis. ausa est quoque regia uirgo
Nescia quem premeret: tergo considere tauri:
Tum deus a terra siccoque a littore sensim
Falsa pedum primo uestigia ponit in undis:
Inde abit ulterius: mediique per æquora ponti
Fert prædam: pauet hæc: littusque ablata relictũ
Respicit: & dextra cornũ tenet: altera dorso
Imposita est: tenues sinuantur flamine uestes.

Explicit Liber Secundus.
P. Ouidii Nasonis.

¶ Raphaelis Regii In Tettium Metamorphoseos Ouidii Librum enarationes.

Iamq; deus posita. Hunc quoq; librũ tam concinne cum superiore connectit poeta: ut mutationẽ dentium martii serpentis in uiros armatos ex priore fabula educere uideatur. Agenor namq; Europæ pater amissam filiam putãs Cadmo mandauit: ut aut eã inueniret: aut domũ ñ rediret. cadm⁹ uero cũ fere totum terrarum orbem peragrasset: neq; sororem usquam inueniret Appollinẽ consuluit ubi cõmode habitare posset. Cui appollo respõdit ut uaccam sibi oblatam sequeretur: ac ubi ea quiesceret: urbem ædificaret nomenque a boue ipsi imponeret. Cadmus igitur templo egressus uaccam est consectatus: que cum fessa procubuisset: locum esse cõdẽdæ urbi sibi assignatum cognouit: Ioui igit̃ sacrificaturus ad hauriendas aquas e uicino fonte socios misit. Ipsi uero a dracone correpti cum non redirent: Cadmus ipse ꝓfectus & uastum draconem interfecit &

Cadm⁹ Bœotiæ cõditor ptem dentium illius a marte & pallade acceptam nam altera pars Aetæ colchorum regi tradita est. iussu martis ipsius ut pherecydes narrat: ut uero Oui. palladis admonitiõe seminauit ac terra obruit: ex qua statim hoies armati sunt nati: q se inuicẽ oẽs preter quinq; interfecerunt. ¶ Fallacis tauri. Falsi & simulati. ¶ Se cõ. e. Se manifesta rationem esse. ¶ Dictæa ar. cretensia. nam dicte mons est cretæ a dicte nympha cognominatus: ut qdã aiunt. Siue ꝙ illic iupiter sit partus ϖαρατο τικτω ꝙ est pario. Vnde & in illo Iouis inherbis statua fuisse dr̃. Alii scribunt αϖοτων δικτυων & aretibus dictem & dictæon dici. Est autẽ & Libyæ ꝓmõtorium dicte. ¶ Cum pr̃. Agenor ut quidam. ut alii phoenix pherecydes uero de cadmi genealogia sic scribit. Agenor neptuni filius Dãno Beli filiam uxorem duxit. ex qua phoenicem & Isæam que ægypto nupsit: & Meliam que Danao. post ea ex argiope nili fiuuii filia cadmũ suscepit. ¶ Facto pi. & sce. co. pius quidem querendo filiam fuit agenor. scelerat⁹ aũt filio exilium indicendo. ¶ Orbe per. perua gato. est autem participium contra grãmatices rõnem formatum. Insoluta namq; orone dicereẽ. postq̃ p totum terrarum orbem errauit. qs n. de pos. Parenthesis causam cõtinens cur cadmus in patriam non redierit. neq; n Europam sororem a Ioue raptam ĩuenire potuit: cum Iouis urta non possint ab homine deprehendi. ¶ Vitat age. cadmus agenoris filius: agenor aũt fortis. contumax. & superbus interpretatur ¶ Solis. desertis. ¶ Immunis: expers que nunquam traxerit aratrum. ¶ Carpe ui. Vade. perge. ¶ Bœotiaq; il. uo. Hoc ẽ αϖοτηϲ βοοϲ illa denominato. De urbe namq; que Thebæ αϖοτηϲ θηβαϲ que bos & uacca lingua syra dr̃ sunt appellatæ. ut etymologici aiunt: intelligendum est. Non autem de regione: que Bœotia fuit cognominata αϖοτηϲ βοοϲ: ut Castor ait appollinis oraculo ita mandante. Tametsi quidam ut refert Stephanus: a bœoto itoni filio deucalionis & pyrrhæ abnepote. Nicocrates aũt a Bœoto neptuni & arnes filio Bœonam denominatam uelint. Bœoton uero appellarunt pastores: ꝙ in boum paternarum stercoribus puer uolutaretur: ut Euphorion scribit. Sed Oui. ut dixi: eorum sequit opinionem: qui a boue cadmi duce cognominatam uolunt. Sola uero bœotia ex hominibus græciæ regionibus ad tria maria uersus dispositos pastores hẽt. Alii namq; peloponensum sicolumq; & adriaticum sinum respiciunt. Alii ad ægyptũ cyprũ

P. Ouidii Naso. Metamor. Liber Tertius.

Amq; deus posita falla
cis imagine tauri
Se confessus erat: di
ctæaq; rura tenebat:
Cũ pater ignar⁹ raptã
ꝓquirere Cadmo
Impat: & pœnã: si non
inuenerit: addit
Exiliũ: facto pius & sce
leratus eodem.
Orbe pererrato (quis enim deprendere posset
Furta iouis?) profugus patriamq; irãq; parẽtis
Vitat agenorides: Phoebiq; oracula supplex
Consulit: & quæ sit tellus habitãda requirit.
Bos tibi Phoebus ait solis occuret in aruis
Nullũ passa iugũ: curuique immunis aratri:
Hac duce carpe uias: & qua requieuerit herba
Mœnia fac condas: bœtiaque illa uocato.

q; & als ĩsulas sũt cõuersi.alii Euripũ ac macedõiæ thessaliaq; mare spectãt.Bœotia quidem legitur:sed cũ græci p οι & ω magno βοιωτιαν scribant:mirandum est latinos bœotiam quoq; non pronunciare:cũ presertym & syllabæ q̃titas & carminis rõ grecorum exposcat orthographiam.quare cum œ diphthõgo bœotiam a nobis quoq; contenderim esse scribẽdum.Hæc de Bœotia dicta sint:q̃uis de urbe sentiat poeta:que uel απο της θηβης:ut dixi hoc est a boue que lingua Syra θηβα uocat:nisi malim⁹ dicere poetam ad id alludere:q̃ Bœotiæ Thebæ a boue fuerũt denominatæ.Sunt tñ qui Thebas a Thebe promethei filia dictas uelint.Verũ Ouidi.eorũ niti auctoritate uidetur:qui a boue q̃ θηβα ligua syra dr̃: sentiunt eẽ denoĩatas.

Vix bene castalio Cadmus descẽderat antro:
Incustoditam lente uidet ire iuuencam
Nullũ seruitii signũ ceruice gerentem:
Subsequitur:presso que legit uestigia gressu:
Auctoremque uia phœbũ taciturnus adorat.
Iam uada Cephisi Panopesque euaserat arua:
Bos stetit.& tollẽs speciosam cornibus altis
Ad cælum frontem mugitibus impulit auras:
Atq; ita respiciens comites sua terga sequẽtes
Procubuit:teneraq; latus submisit in herba.
Cadmus agit grates:peregrinæq; oscula terræ
Figit:& ignotos montes agrosq; salutat.
Sacra Ioui facturus erat:iubet ire ministros:
Et petere e uiuis libandas fontibus undas.
Silua uetus stabat nulla uiolata securi:
Et specus in medio uirgis ac uimine densus:
Efficiens humilem lapidum cõpagibus arcum:
Vberibus fœcundus aquis:ubi conditus antro
Martius anguis erat cristis præsignis & auro:
Igne micãt oculi:corpus tumet omne ueneno:
Tresq; micant linguæ:triplici stant ordie dẽtes:
Quem postq̃ tyria lucum de gente profecti
Infausto tetigere gradu:demissaq; in undas
Vrna dedit sonitum:longo caput extulit antro
Cæruleus serpens:horrendaq; sibila misit:
Effluxere undæ manibus:sanguisq; reliquit
Corpus:& attõitos subitus tremor occupat art⁹
Ille uolubilibus squãmosos nexibus orbes
Torquet:& immẽso saltu sinuatur in arcus:
At media plus parte leues erectus in auras
Despicit omne nemus:tãtoq; est corpore quãto
Si totum spectes:geminas qui separat arctos.
Nec mora phœnicas:siue illi tela parabant:
Siue fugã:siue ipse timor ꝓhibebat utrũq;:
Occupat hos morsu:longis complexibus illos:

Illud obiter admonuerim eũ q uulgo boetius uocat̃.Virum oĩ doctrinæ gñe pstãtem:boetũ a noĩe prisci philosophi q auxiliator trãsferri põt eẽ appellãdũ: Cadmus aũt.ut Stra scribit:Arcẽ cadmeã ædificauit cui Thebæ ab ipsius posteris Amphiõe & zetho adiectæ fuerũt.Castalio antro.Spelunca delphici oraculi.castali⁹ fons est pnassi musis sacer a uirgine castalia dict⁹:q̃ cũ Apollinem se amantem fugeret e mõte cadẽs in fontem sui noĩs fuit cõmutata.¶Nullũ ser.si.hoc ẽ quæ nullum iugũ passa erat Seruitiũ aũt interdum ꝑuitutẽ.itẽdũ ꝑuog; mltitudiẽ sigñt.¶Presso gre.repsso & tardo ne anteiret:seqt̃ uaccã.¶Legit:trãsit.¶Vestigia:signa pedũ uaccæ ¶Iã ua.ce.Fluu⁹ ẽ bœotiæ cephisus a quo cephisis palus & fit & appellat̃.¶Pãopes:arua.panope urbs fuit phocidis a panopeo phoci filio appellata.Vnde panopeus trisyllabum gẽtile nomen.¶Stetit:substitit.¶Mugitibus ĩp.au.Mugit⁹ĩ aerẽ emisit¶Cõites.cadmũ cũ sociis.Agit.g.apollini.Silua ue.st.erecta erat ¶Nulla uiolata securi.Quæ nunq̃ fuerat cæsa.¶Humilem arcum:depressum.¶Vbi cõditus antro.Asconditus in spelũca.Antrum ãt dictum est παρα το αντρο:q est supplico: qm deos in speluncis colebant putantes illas esse sacras.¶Martius.anguis.Marti dicatus ac bellicosus.¶Cristis & auro.Figura est εν δια δυο.hoc ẽ.Cristis aureis.Horrẽdũ ãt describit draconẽ.¶Præsignis.Insignis.notabilis.¶Igne micãt oculi robor̃ oculi fulgẽt.¶Tumet.Inflatũ est & repletũ.¶Tresq; micãt linguæ.serpentibus longissimam ac trisulcam linguam esse Pli.scribit.eoq; tres linguas habere uidentur.¶Micant:saliunt & celeriter mouentur.¶Stant.Horrent.¶Tyria de gente profecti.Cadmi socii qui de phœnicia:ubi est Tyrus uenerant.Est autem Tyrus insula cum urbe Phœniciæ adiacens a Tyro Phœnicis filio denominata.Tyrus quoq; est & Laconiæ & maris rubri insula: q̃ tñ Artemidorus Tylon per l uocat.Est etiam urbs & indiæ & Lydiæ & Pisidiæ.Vnde nomen gentile Tyrius & possessiuum Tyriacus deriuat̃:ut a Rhodo Rhodiacus.¶Infausto gradu.infelici passu.omnes.n.a Dracone illo necati sunt.Vrna.uas est hauriendæ a quæ accomodatum ab urinando dictum:q in puteis submergat̃.¶Ceruleus serpens.Niger & propter hoc horrẽdus.

Serpẽtis descriptio

¶Effluxere undæ manibus ministrorũ timore Draconis illius aqua excidit.ẽ.n.metonimia.Contentũ namq; ꝓ cõtinenti positum est.¶Sanguisq; reliquit corp⁹.Ministros expalluisse metu serpentis poeta significat.Nexibus nodis.¶Orbes.spiras:quas serpẽtes cauda efficiũt.¶Sinuat̃:cotrahit̃.¶Curuat̃:flectit̃.¶Tãtoq; est corpore.Tam magnus inqt erat ille serpẽs:q̃tus est is q inter duas ursas in cælo spectat̃.Est aũt tant⁹ fluui⁹ esse uideat̃.Vt Virg.scribit Maxim⁹ hic flexu sinuoso elabit̃ anguis.Circũ pq; duas in morẽ fluuĩs arctos.¶Arctos oceãi metuẽtes æquore tingi.Geminas arctos.Duas & similes ursas.Phœnicas.

Cadmi comites phœnices aquarũ missos. Est.
n. græcus accusatiuus. ¶ Funesta tabe Veneni
Mortifera ueneni corruptione & sanie. ¶ Fece
rat exiguas. Iam inquit meridies erat. exiguæ. n.
in meridie solent esse umbræ: quo tempore sol
est altissimus. ¶ Vestigat. per uestigia inquirit.
¶ Letata. leto data. extincta. Nomen est parti-
cipio simile a leto quod mortem significat: de-
cliatum. ¶ Spatiosi corporis. Vastissimi. ¶ Sã
guinea lingua. Rubra & sanguĩe ĩfecta. ¶ Aut
ultor. aut inquit cadmus uestram mortem ulci-
scat o fidissimi Socii: aut una uobiscum moriar.
¶ Fidissima corpora. o fidissimorum sociorum
cadauera. ¶ Molarem. lapidem tam magnum
ut ex eo mola confici possit Molares. n lapides
dicuntur ex quibus molæ conficiuntur. ¶ Ma-
gno conami. Magno impetu. ¶ Illius impulsu.
q̃ uastus quãq; dura pelle fuerit ille serpẽs apte
ex hac hyperbole colligitur· simul etiam q̃ uali-
dus robustusq; ac presenti animo foret cadmus
facile cognoscitur. Q ui n molarem lapidem e
terra tollit tantoq; conatu facit ut turris cõcuti
possit: is nimirum maximis uiribus est iudican-
dus. Emphasis est igit̃ hoc loco p quã plus ĩtelli
git̃ q̃ dicat̃. ¶ Validos ictus. ualide & fortiter
illatos. ¶ Vicit. repulit. Tũc. n. iacula uinci dĩr
cũ repellunt̃. Lẽtæ ipsæ. flexibilis dorsi. ¶ In ilia
in ĩtestina. ¶ Labefecit. labare fecit. ¶ Ferrũ eñ
ossib⁹ hesit. iaculi ĩqt ferrũ ossib⁹ infixũ remãsit.
¶ Solitas ad iras. Ad consuetam rabiem. Ac-
cessit. adiuncta fuit. ¶ Causa recens: uulnus a
cadmo illatum. ¶ Pestiferos tictus: uenena ta
ora. ¶ Albida. alba. ¶ Pestiferos rictus. Vene
nata ora. Rictus autem proprie ferarum est: ut
rostrum auium. ¶ Ore stygio. uenenato: qualis
est styx inferorum palus. ¶ Inficit maculat. pol
luit. inquinat. ¶ Ipse modo immensum: inter-
dum inquit inspiras & in maximum orbem con
trahitur. interdum in longitudinem extendi-
tur. Eleganter autem ut omnia serpentis uulne
rati naturam effingit poetæ. ¶ Impete. pro im
petu metri cã interdum poetæ impete utuntur
Fert̃. ¶ Ruit: ¶ Perturbat Prosternit. ¶ Spo
lioq; leonis. Pelle leonis. ¶ Cuspide. ptetenta
Obiecto iaculi. ferro. ¶ In acumine. in cuspide
¶ Manare: Fluere. ¶ Aspergine. aspersione sã
guinis. ¶ Dabat retro. Trahebat retro. ¶ Pla
gamq; sedere. hoc est. cedendo plagam in cor-
pus descendere non permittebat. ¶ Longius
ire. altius descendere in corpus ¶ Vsq; se pres
sit Eousq; sequens infixit donec quercus obsti-
tit illi retro se a uulnere trahenti. ¶ Cum robo
re cum quercus stipite. ¶ Pondere ser. Ex hac
quoq; emphasi quantus fuerit ille serpens colli
gitur: cuius pondere quercus stipes fuerit cur-
uatus. ¶ Gemuit. doluit. Rei autem inani-
mate sensum tribuit poeta. ¶ Sua ro. suum
truncum. ¶ Flagellari. percuti ac uerberari.

Hos necat afflatu: funesta hos tabe ueneni.
Fecerat exiguas iam sol altissimus umbras:
Q uæ mora sit sociis miratur Agenore natus:
Vestigatq; uiros: tegimen direpta leoni
Pellis erat: telum splendenti lancea ferro:
Et iaculum: teloq; animus præstantior omni.
Vt nemus intrauit: letataq; corpora uidit:
Victoremq; supra spatiosi corporis hostem
Tristia sanguinea lambentem uulnera lingua:
Aut ultor uestræ fidissima corpora mortis
Aut comes inquit ero. dixit: dextra molarem
Sustulit: & magnum magno conamine misit.
Illius impulsu cum turribus ardua celsis
Mœnia mota forẽt serpẽs sine uulnere mansit:
Loricæq; modo squammis defensus: & atræ
Duricia pellis ualidos curre reppullit ictus.
At non duricia iaculum quoq; uicit eadem:
Q uod medio lentæ spinæ curuamine fixum
Constitit: & totum descendit in ilia ferum.
Ille dolore ferox caput in sua terga retorsit:
Vulneraq; aspexit: fixumq; astile momordit:
Idq; ubi ui multa partem labefecit in omnem:
Vix tergo eripuit: ferrum tamen ossibus hæsit.
Tum uero postq̃ solitas accessit ad iras
Causa recens: plenis tumuerunt guttura uenis:
Spumaq; pestiferos circũfluit albida rictus:
Terraq; rasa sonat. squãmis: quiq; halitus exit
Ore niger stygio uitiatas inficit hærbas:
Ipse modo immensum spiris facientibus orbem
Cingitur: interdum longa trabe rectior extat:
Impete nũc uasto ceu concitus imbribus amnis
Fertur: & obstantes perturbat pectore siluas:
Cedit Agenorides paulum: spolioq; leonis
Sustinet incursus: instantiaq; ora retardat
Cuspide prætenta: furit ille: & inania duro
Vulnera dat ferro: figitq; in acumine dentes.
Iamque uenenifero sanguis manare palato
Cœperat: & uirides aspergine tinxerat hærbas:
Sed leue uulnus erat: quia se retrahebat ab ictu:
Læsaq; colla dabat retro: plagamq; sedere
Cedendo arcebat: nec longius ire sinebat:
Donec agenorides cõiectum in guttura ferrum
Vsq; sequens pressit: dum retro quercus eunti
Obstitit: & fixa est pariter cum robore ceruix
Pondere serpentis curuata est arbor: & imæ
Parte flagellari gemuit sua robora caudæ.

Dum spacium uictor uicti considerat hostis
Vox subito audita ē: neq; erat cognoscere ꝓmptū
Vnde: sed audita ē: quid agenore nate peremptū
Serpentem spectas? & tu spectabere serpens.
Ille diu pauidus pariter cum uoce colorem
Perdiderat: gelidoq; comæ terrore rigebant.
Ecce uiri fautrix superas delapsa per auras
Pallas adest: motæq; iubet supponere terræ
Vipereos dentes: populi incrementa futuri.
Paret: & impresso sulcum patefecit aratro:
Spargit humi iussos mortalia semina dentes:
Inde (fide maius) glebæ cœpere moueri:
Primaq; de sulcis acies appaurit hastæ:
Tegmina mox capitum picto nutantia cono:
Mox hūeri pectusque: onerataque brachia telis
Existunt: crescitque seges clypeata uirorum.
Sic ubi tolluntur festis aulæa theatris:
Surgere signa solent: primūque ostēdere uult9:
Cætera paulatim: placidoq; educta tenore
Tota patent: imoq; pedes in margine ponūt:
Territus hoste nouo Cadmus cape arma pabat:
Ne cape de populo: quē terra creauerat: unus
Exclamat: nec te ciuilibus infere bellis.
Atq; ita terrigenis rigido de fratribus unum
Comminus ense ferit: iaculo cadit eminus ipse.
Hic quoq; qui dederat leto: non longius illo
Viuit: & expirat modo quas acceperat auras:
Exemploq; pari fruitur omnis turba suoq;
Marte cadūt subiti per mutua uulnera fratres:
Iamq; breuis uitæ spatium sortita iuuentus
Sanguineam tepido plāgebat pectore matrem:
Quinq; superstitibus: quorū fuit un9 Echion:
Is sua iecit humi monitu Tritonidis arma:
Fraternæq; fidem pacis petiitque: deditque.
Hos operis comitem habuit sidonius hospes:
Cum posuit iussam phœbeis sortibus urbem.
Iam stabant Thebæ: poteras iam Cadme uideri
Exilio fœlix: soceri tibi Marsque Venusque

¶ Spacium. Magnitudinem. ¶ Promptum. facile. ¶ Vnde. a quo emissa fuerit subaudiatur. ¶ Et tu spe. ser. Nam cadmus relicta spynge uxore. Hermioneq; Martis & ueneris filia accepta ab Amphiōe & zetho fuit expulsus regno & cum ad illyrios confugisset ad senectutemq; peruenisset: in serpentem dr̄ fuisse cōuersus. ¶ Rigebant. horrebant. ¶ Ecce uiri fautrix. Repentinum palladis aduentum illa particula ecce significat. Ac Oui. quidem palladis iussu dentes serpentis a cadmo ait fuisse seminatos. Lysimachus uero marte iubente narrat seminatos fuisse. Pherecydes autem scribit martem ac palladem serpentis illius dentes in duas partes æquales diuisisse alteramq; cadmo alterā Aetæ tradidisse. cadmumq; illos seminasse ex qb9 hoīes armati sint nati. ¶ Motæ terræ aratæ. ¶ Vipereos dentes. Serpentis dentes. ¶ Mortalia se. hominum semina non fruguin. Nam homines armati ex illis dentib9 ortu finguntur. Apollonium autem Rhodium sequitur Oui. qui in. ii. Argonauticon scribit e dentibus serpētis a cadmo satis cōplures armatos homines natos esse. nam Lysimachus atq; Hellanicus narrant quinq; solum homines armatos ex dentibus serpētis a cadmo seminatis exortos esse quorum nomina hæc esse ferunt. Vdæus. Chthonius. pelor. Hyperenor. Echiō. ¶ Inde fide maius. Deinde inquit glebæ illius aratæ terræ moueri cœpunt: q̄ omnem exupat fidem. ¶ Fide maius. Quod est maius quam ut sit credendum. ¶ Primaq; de sulcis acies apparuit hastæ. Primæ inquit hastæ exortæ sunt. Est autem figurata locutio atq; poetica. Si enī esset prosa oratio: hastæ apparuerūt diceretur. ¶ Tegmina mox capitū. Periphrasis est galearum. ¶ Picto cono. crista picta uariis pennarū coloribus. ¶ Existunt: extant emināt. extra terram stant. ¶ Clypeata. scutata: nomen participio simile. ¶ Sic ubi. Pulchra similitudine declarat quō paulatim uiri illi armati sint nati. sic inquit nati sunt. ut uidentur signa imagines surgere cum Aulæa parietibus affiguntur. ¶ Aulæa. ab Aula Attali regis: ubi primum inuenta sunt: fuere uocata: ¶ Festis Theatris. in quibus ludi ac dies festi celebrantur. Theatra aūt cum ludi fiebant aulæis ornabantur. ¶ Dederat leto: īterfecerat. ¶ Subiti fratres. subito nati. ¶ Plangebat. percutiebat. Nam cadentes terram feriunt. ¶ Quinq; superstitibus. Superuiuentibus. Omnes namq; uiri illi armati mutuis uulneribus ceciderunt præter hos quinq; Vdeū chthonium pelorem. Hyperenorem & Echionem. quos quidem cadmus socios urbis condēdæ habuit. Hi uero ēt σπαρτοι. hoc est seminati fuerunt appellati: quanq̄ Hippias Delius scribat spartos quandam esse gentem. ¶ Sidonius hospes. cadm9 phœnix. Nam Sidon urbs est phœniciæ Vnde Sidonius deriuatur. ¶ Iussam urbem. ¶ Thebas bœotias. ¶ Phœbeis sortibus. Appollinis oraculis. ¶ Iam stabant Thebæ. Hæc idcirco narrantur: ut actæonis in ceruum transformatio concinnius cum superiore fabula iungatur. Thebæ aūt fuerunt appellatæ uel a Theba. quæ lingua Syra ut diximus bouē significat: uel a Thebæ ægypti urbe amplissima: uel agenorē cadmi patrē cū Phœnice fre uenisse & apud Tyrū & Sydonē regasse auctor ē Eusebi9. Fuit ēt thebe urbs Lyciæ pr̄ia Andromaches hectoris uxoris. de q̄ Oui. ipse libro de tristib9 p̄rio. nec cruciere min9 q̄ cū thebana cruētū Hectora thessalico uidit ab axe trahi. Alia quoq; ē urbs hoc noīe in Lucania ut scribit Pli. quarto nālis historiæ. Stabāt. erectæ exedificateq; erāt. Soceri tibi marsq; uenusq;. uxorē nāq; hermionē duxit cadm9 mart[ueneriscq; filiā.

Serpētis dētes in hoīes armatos

Huc adde genus.progeniem. ¶ De coniuge tanta:quanta est Hermione Martis & Veneris filia de qua Statius multa in thebaidos libro secundo Hermione quidem etiam Menelai & Helenæ filia nominatur. Quod uero quidam Martis & Veneris filiā non Hermionē.Sed Harmoniā putant esse uocitatā : Marciāi Capellæ affectatis leporibus decepti sunt. ¶ Tot natos natasq;.Ex Harmonia qdē filias q̄ttuor semelem Agauē.Autonoē.Ino & Folidorum Cadmus sustulisse memorat.Quos uero alios filios susceperit nusq̄ memini me legisse. ¶ Et pignora cara nepotes.Hi fuerunt Bacchus ex semele & Ioue.Pentheus ex agaue & Echiōe:Actæon ex Autonoe & Aristæo Learcus & Melicerta ex Ino & Athamante.

Actæon ceruū

¶ Sed scilicet ultima semper. Sentētia est Solonis philosophi:qua Crœsi indorum regis diuitias sugillauit Cum enim Crœsus se felicem esse iactaret:neminē an̄ sup̄mū diē recte felicē dici posse Solō admonuit:cu⁹ snīæ qdē crœsus memor cū a cyro psarū rege foret capt⁹ rogoq; īposit⁹ Solonē appellauit dicens.o Solon Solō:ac si diceret q̄ uera mihi dixisti.Cyrus uero cū eam accepisset snīam: Crœsum nōsolum liberauit:sed ēt in maxīo honore hūit. ¶ Priane.actæō aristæi & autōes filius uenādo fessus cū opacū q̄reret locū:forte ad fontē puenit ubi se Diana nuda cū comitibus abluebat : q̄ irata eū statim in ceruū mutauit:ne cui unq̄ a se dianā nudā fuisse uisā iactare posset.hoc uero idcirco fictum est quia actæon uēationi admodū fuit deditus:totumq; patrimonium canes alendo cōsumpsit. Summā āt fabulæ primū describit poeta deīde diffusius oīa aperit.Aliena cornua. ¶ Fortunæ cri.casu nāq; offendit dianam. ¶ Cæde sanguine.qd.n.antecedit p̄ eo qd sequit̄ positū ē. ¶ Cōtraxerat : corripuerat & abbreuiauerat.Meta utraq; .oriēte & occidēte. ¶ Iuuenis hy. Theban⁹.Hyātes.n. ppl̄i sūt Bœotiæ:q & hyātii appellant̄.Hyātia ē urbs ē locrorū:un̄ hyāti⁹ deriuat̄.Qui uero a fonte q nusq̄ iuenit̄:uel ab Hya Atlātis filio hoc nomē deducūt:n̄ min⁹ iepti sūt:q̄ q id putāt eē aduerbiū cōpatiuū ab hiāte pricipio deriuatū. ¶ Lina.Retia sūt madefca Est āt metōymia. Lina .n.ex qb⁹ retia ɔficiūt̄ p̄ ipsis retib⁹ ponūt̄.Fortunāq; di.ha.sa.Prosperā subaudiāus. Croceis ro.Croceo & pulchro curru. A pte nāq; totū p̄ synecdochē accipim⁹. ¶ Propositū re.o.cras ī qt Actæō aduēiēte aurora ad uēationē redibimus Distat idē:spaciū subaudiat̄ Vt ītelligam⁹ solē ab utraq; t̄ra æq̄li spatio distare atq; abesse ab oriēte & occidēte p qd significat meridiē esse. ¶ Vtraq; ter.oriētali & occidētali. Vaporib⁹: feruorib⁹.Sistite.o.p̄.Stare facite.h̄ ē p̄nti opi finē īponite.Intermittūtq; la.Vsq; ī diē seq̄ntē uenādi laborē deponūt.Vallis erat. Topographia ē & uallis descriptio quo se Diana p meridiē cū suis cōitib⁹ ɔferr̄ solebat. ¶ Piceis.picea arbor ē mōtana.Acuta.c.In acutū tēdēte. Succīctæ:agilis & īdustriæ ¶ Cura.Amor & uoluptas.Erat.n amœnissima uallis. ¶ Neorale.nemorib⁹ tectū. ¶ Pūice ui.naturali.Pūex āt lapis ē leuis cauernosus poliēdis reb⁹ accōmodatus.Vn̄ pumicare:qd ē pumice polir̄ declinat̄.

Gargaphie uallis

¶ Et leui.toffis.Toffus:lapis ē cauernos⁹.Duxerat.effecerat. ¶ Natiuū:naturalē.Tenui un . Exigua aq. ¶ Succinct⁹:circūdat⁹.Patulos hia.patētes ripas.hiat̄.n.uidēt̄ ripæ:ut fluuii alueū efficiāt.Dea sil.Diana. ¶ Perfūder̄.madefacer̄. ¶ Retētos:tēsos a retēdēdo. ¶ Altera de.Altera īgt accepit pallā uestē ī diana

Contigerant.huc adde genus de coniuge tanta:
Tot natos natasq;:& pignora chara;nepotes:
Hos quoq; iam iuuenes.sed scilicet ultima sēper
Expectanda dies homini est:diciq; beatus
Ante obitum nemo:supremaque funera debet.
Prima nepos inter res tot tibi Cadme secundas
Causa fuit luctus:aliēaque cornua fronti
Addita uosqoe canes satiati sanguine herili.
At bene si quæras : fortunæ crimen in illo:
Nō scelus iuenies:quod.n.scelus error habebat?
Mons erat infectus uariarum cæde ferarum:
Iamque dies medius rerum cōtraxerat umbras:
Et sol ex æquo meta distabat utraq;:
Cum iuuenis placido per deuia lustra uagantes
Participes operum compellat hyantius ore:
Lina madent comites:ferrūq; cruore ferarum:
Fortunamq; dies habuit satis:altera lucem
Cum croceis inuecta rotis aurora reducet:
Propositum repetemus opus:nūc phœb⁹ utraq;
Distat idem terra:finditq; uaporibus arua.
Sistite opus præsens:nodolaq; tollite lina.
Iussa uiri faciunt:intermittuntq; laborem.
Vallis erat piceis:& acuta densa cupressu
Nomine Gargaphie:succinctæ cura dianæ:
Cuius in extremo est antrum nemorale recessu
Arte laboratum nulla.simulauerat artem
Ingenio natura suo:oam pumice uiuo
Et leuibus toffis natiuum duxerat arcum:
Fons sonat a dextra tenui perlucidus unda
Margine gramineo patulos succinctus hiatus:
Hic dea siluarum ueoatu fessa solebat
Virgineos artus liquido perfundere rore.
Quo postq̄ subit:nympharum tradidit uni
Armigeræ iaculum:pharetrāq; arcusq; retētos:
Altera depositæ subiecit brachia pallæ:
Vincla duæ pedibus demunt:nam doctior illis

depositam. ¶ Vincla Calceos & cothurnos. ¶ Ismenis Cro. Ismeni fluuii filia. Describit aũt officia cõitũ dianæ. ¶ Quãuis erat ip.so. Insoluta oróne quis eét diceret. ¶ Laricẽq̃.a latendo q in terræ uenis lateat. ¶ Nipheq. Lotrix iterptati pt niphe απο του νιπτειν. hoc est a lauãdo. ¶ Hyaleq. απο του υειν hoc est a pluuia uñ hyale deriuari. ¶ Rhãisq. Rhanis aspersio & gutta uocatur απο του ϱαινειν. hoc est ab aspergẽdo. ¶ Et pse. Stilla mĩor psecas trãsfert Psecades.n. minutæ dñr cuiusq rei ptes. Et phi. uas est quidẽ hauriẽdis infundẽdisq aqs accõmodatũ παρα το πιειν & a bibẽdo deductũ mutatione tenuis con sonãtis in crassã: sed hoc loco p nympha põitur. q Diãæ corp⁹ aq pfundebat.

Dianæ cómites

Ismenis Crocale sparsos per colla capillos
Colligit in nodum quis erat ipsa solutis.
Excipiunt laticem niphæq: Hyaleq: Rhanisq:
Et Pseas: & Phiale: funduntq capacibus urnis:
Dumq tibi perluitur solita titania lympha:
Ecce nepos Cadmi dilata parte laborum
Per nemus ignotum non certis passibus errans
Peruenit in lucum: sic illum fata ferebant:
Qui simul intrauit rorantia fontibus antra
Sicut erant nudæ: uiso sua pectora nymphæ
Percussere uiro: subitisq ululatibus omne
Impleuere nemus: circũfusæq Diaoam
Coporibus texere suis: tamen altior illis
Ipsa dea est: colloq tenus supereminet omnes.
Qui color infectis aduersi solis abictu
Nubibus esse solet: aut purpureæ auroræ:
Is fuit in uultu uisæ sine ueste Dianæ.
Quæq̃ comitum turba est stipata suarum:
In latus obliquum tamen astitit: oraq retro
Flexit: & ut uellet promptas habuisse sagittas:
Quas habuit: sic hausit aquas: uultumque uirilẽ
Perfudit: spargensque comas ultricibus undis:
Addidit hæc cladis prænuntia uerba futuræ:
Nunc tibi me posito uisam uelamine narres:
Si poteris narrare licet: nec plura minata
Dat sparso capiti uiuacis cornua cerui:
Dat spatium collo: summasq cacumiat aures:
Cũ pedibusq manus: cũ longis brachia mutat
Cruribus: & uelat maculoso uellere corpus:
Additus & pauor est: fugit Autoneius heros:
Et se tam celerem cursu miratur in ipso.
Vt uero uultus & cornua uidit in unda:
Me miserum dicturus erat: uox nulla secuta est.
Ingemuit: uox illa fuit: lachrymæq per ora
Non sua fluxerunt: mens tantum pristina mãsit.
Quid faciat: repetat ne domũ & regalia tecta?
An lateat siluis: pudor hoc timor impedit illud.
Dum dubitat: uidere canes: primusq Melãpus
Ichnobatesq sagax latratu signa dederunt.
Gnosius ichnobates: spartana gente melãpus:
Inde ruunt allii rapida uelocius aura:
Pãphag⁹: & dorceus: & oribas⁹ arcades: omnes:

¶ Titãia. diana Cei Titãi nepns q cadẽ esse cũ luna putaẽ que quidem ut sol titan sic titania tit misq interdum a poetis uocaẽ. ¶ Ecce ne. ca actæõ. Ecce autẽ particula fere aliqd repẽtinũ sigñt. ¶ Dilata p. la dilata pte uẽatõis ĩ diẽ seqntẽ. ¶ Sic illum fata trahebant. Sic dicere solem⁹ cum cãm rei assignare nescimus. ¶ Qui sil' intrauit. postq̃ ingressus est. ¶ Rorantia. Madẽtia. ¶ Qui color infectis. Dianæ colorẽ maxime rubicundum fuisse ostendit. ¶ Infectis: tinctis. Inficere enim tingere est unde infectores dicuntur tinctores. ¶ In latus obliquum tñ astitit. hoc est se in latus conuertit: ut facilius pudenda occultaret. ¶ Oraq retro flexit: ut Actæonem respiceret. ¶ Et sic hausit. Tanta inquit ira & indignatione Diana hausit & accepit aquas: quibus Actæonem perfunderet quanta sagittas promptas ac paratas hr̃e uoluisset. ¶ Addidit Dixit Nunc tibi. Ironia q̃ uidetur id permittere. Diana: cuius prorsus adimit faciendi facultatem. Illum namq in ceruum conuertit. qui loqui nõ potest. est autem ordo & sensus. Nunc licet narres me uisam tibi sine uelamine. hoc est. nudam. ¶ Si poteris narrare. Ac si diceret. Nunquam narrare poteris. ¶ Sparso capiti. Resperso aquis. ¶ Viuacis cerui. diu uiuentis. Ad quadringentos namq annoa Cerui uiuere dicuntur. ¶ Dat spatium collo: lõgum efficit collum. ¶ Cacuminat acutas reddit. Est autem uerbum a poeta fictũ ¶ Maculoso uellere. Vario pilo. ¶ Additus & pauor est. Scite. Ceruus.n. timidissimũ animal est. ¶ Autoneius heros. Actæon Autones filius. ¶ Non sua. Sed cerui. ¶ Mens tantum pristina mãsit. In Actæone nihil aliud hominis quã mens remãsit. ¶ Pudor hoc. ne domum redeat. Abusus aũt est poeta horum pronominum elegantia. hoc namq ad propinquius illud ad lõginquius solet referri. ¶ Primusq melãpus. Canes Actæonis enumerat: quib⁹ etiam nomine apta uenatoriis canibus imposuit. Melampus.n. dicitur q pedes nigros haberet. μελαν nãq niger. πους ποδος pes dicitur. ¶ Ichnobatesq sagax. Ichnobates dr per uestigia uadens. ιχνος n. dicitur uestigium. βαινω uado. ¶ Sagax: odorus & acrem odorãdi uim hñs. ¶ Gnosius Cretensis Gnosos enim cretæ urbs fuit clarissima. ¶ Spartana laconica. Cretenses autem & Laconici canes aptissimi sunt uenationibus. ¶ Pamphagus. omnia comedens. pan.n. totum significat φαγω comedo. ¶ Dorce⁹: acute uidẽs δερκω n. est uideo. ¶ Oribasus. montes ascendens. ορος enim mons dicit: βαινω ascendo.

¶ Nebrophonosq; ualēs. Inulos hoc est ceruorū catulos interficiens Νεβρος.n. Inulum significat. φονεω interficio. ¶ Trux theron. terribilis aspectu. Theron autem dicitur ferinus ac feras persequens. θηρ enim fera dicitur. ¶ Lælape: uelocitate atq; impetu sic est appellata Nam λελαψ λαλαπωσ turbinem sgnifi cat. ¶ Et pedibus Pterelas. Alatus siue alis impulsus Pterelas transferri potest. πτερον namq; ala. ελαν impellere significat. quamuis in exemplaribus corrupte pterelas legatur. ¶ Agre. uenatio interpretatur αγρα. Hyleus. Siluestris. ϋλη namq; siluam significat. ¶ Nape φ ĩ saltibus uersaretur. ναπη.n. ναπηο dicit terræ planicies. ¶ Pœmenis. pastoralis. ποιμην namq; pastorem significat. ¶ Harpya: rapax & Harpyarum similis q̄ aues sunt rapacissimæ. ¶ Sicyonius Ladon. A fluuio arcadiæ nomen sumpsit hic canis. Nam a fluminibus etiam nnm canes interdum cognominantur. Sicyonius autem ab urbe Peloponesi Sicyone: quæ & Mecon & Thelcinia etiā fuit dicta. ¶ Substricta: constricta & parua. ¶ Et dromas. Currens. δρομοσ.n. cursum significat. ¶ Canache. καναχη strepitum significat unde nomen cani fuit inditum φ eius latratu omnia resonarent. ¶ Stictec̄. Hæc a colorū uarietate nomē sumpsit. Nam σικτη distincta uariis maculis dici pōt απο του στιζειν a distinguendo. ¶ Tigris. Tigridi similis quæ est fera uelocissima. ¶ Et Alce. Similis Alcæ feræ pernicissimæ: de qua Plinius. Septentrio fert & equorum greges ferorum. sicut asinorū Asia & Africa. Præterea alcenini proceritas aurium & ceruicis distinguat iumento similem αλκη etiam robur potentiaq; dicitur. ¶ Leucon. Albus a colore λευκοσ.n. album significat. ¶ Et uillis asbolus atris. hoc est pilis nigris. ¶ Asbolus aūt a colore est dictus. ασβολοσ.n. fuliginem significat. eo φ nigris uillis ac fuliginosis esset. ¶ Lacon. a patria. φ laconicus esset. ¶ Aello. a procella quod esset impetuosus. Aella. namq; turbinem significat & procellam. ¶ Thous uelox dicitur & impetuosus Tametsi Thos forsitan rectius legeretur. Sūt enim Thoes ut scribit Plinius: luporum gen⁹ procerius longitudine. breuitate crurum dissimile. uelox saltu uenatu uiuens. Innocuum homini habitū non colorem mutat. per hyemes hirti æstate nudi. ¶ Lycisæ. cāis ex lupo nata Lycisca dicitur quasi parua lupa: est enim diminutiuum a lupo qui græce dicitur λυκοσ. ¶ Harpalos. rapax. αρπαζω namq; rapio significat. ¶ Melāeus. Niger. ¶ Hirsutaq; corpore lachne. uerbū de uerbo expressit. Lachne n. uillorum densitas uocatur. ¶ Dictæo: cretēsi. ¶ Labros: hoc quoq; nomen cani conueniens est: uehemens.n. impetuosusq; transfertur ¶ Et Agliodos. Splendidos ac nitentes habens dentes interpretatur. αγλαοσ: namq; splendidus. οδουσ dens dicitur: quamquam mihi potius uidetur legendum esse. Agriodus qui agresti ac feroci dente interpretari potest. αγριοσ namq; agrestis feroxq; dicitur. ¶ Hylactor. Latrator. Nam υλακτω latro significat. ¶ Sæpe secutus. Canes suos subaudiamus. ¶ Melanchætes: iubam & pilos habens nigros. χαιτη namq; iuba dicitur. ¶ Theridamas. Feras domans. Nam θηριον fera dicitur. δαμαζω domo. ¶ Oresitrophus. In montibus nutritus. ορος.n. montem. τρεφω significat nutrio Præcipitata uia est. Præcipiti cursu peracta. ¶ Per compendia montis. per compendiosa & breuia montis itinera. ¶ Quem non tamen edere possit ceruus hoc est. nec hominis uocem: nec cerui habet: sed dissimilem emittebat sonum. ac querelas. ¶ Iuga nota. Cognitos ipsi montes. ¶ Circunfert tacitos hoc est pro manibus & brachiis quæ in crura fuerant conuersa. uultus ac faciē circūferebat. ¶ At comites. Actæonis socii. ¶ Agmen canum multitudinem. ¶ Ad nomen caput ille refert retrahit. attolit cū respondere non posset Est autem parenthesis. ¶ In corpore. In carne.

Canum Actiōis noīa

Nebrophonosq; ualēs: & trux cū lælape theron:
Et pedibus pterelas: & naribus utilis agre:
Hylæusq; ferox nuper percussus ab apro:
Deq; lupo cōcepta nape: pecudesq; secuta
Pœmenis: & natis comitata harpya duobus:
Et substricta gerens sycionius ilia ladon:
Et dromas: & canache: sticteq;: & tigris: & alce:
Et niueis leucon: & uillis asbolus atris
Præualidusq; lacon: & cursu: fortis alleo
Et thous & cyprio uelox cum fratre lyciscæ
Et nigram medio frontem distinctus ab albo
Harpalos: & melaneus: hirsutaq; corpe lachne:
Et patre dictæo: sed matre laconide nati
Labros & agliodos: & acutæ uocis hylactor:
Quosq; referre mora est: ea turba cupidine p̄dæ
Per rupes scopulosq;: adituq; carentia saxa
Quaq; est difficilis: quaq; est: uia nulla sequūtur
Ille fugit per quæ fuerat loca sæpe secutus.
Heu famulos fugit ille suos: clamare libebat
Actæon ego: sum dominum cognoscite uestrū.
Verba animo desunt: resonat latratibus æther:
Prima melanchætes in tergo uulnera fecit:
Proxima theridamas: oresitrophus hæsit ĩ harmo
Tardius exierant: sed per compendia montis
Præcipitata uia est: dominum retinentibus illis
Cætera turba coit: conferq; in corpore dentes.
Iam loca uulneribus desunt: gemit ille: sonumq;
Et si non hominis: quem non tamen edere possit
Ceruus: habet: mœstisq; replet iuga nota q̄relis
Et genibus pronis supplex similisq; roganti
Circunfert tacitos tanq̄ sua brachia uultus:
At comites rapidum solitis hortatibus agmen

Ignari instigant:oculisq; Actæona quærunt:
Et uelut absentem certatim Actæona clamant:
Ad nomen caput ille refert:& abesse queruntur:
Nec capere oblatæ segnem spectacula prædæ.
Vellet abesse quidem:sed adest:uelletq; uidere:
Non etiam sentire canum fera facta suorum.
Vndiq; circunstant:mersisq; in corpore rostris:
Dilacerant falsi dominum sub imagine cerui.
Nec nisi finita per plurima uulnera uita
Ira pharetratæ fertur satiata Dianæ.
Rumor in ambiguo est:aliis uiolentior æquo
Visa dea est:alii laudant:dignamq; seuera
Virginitate uocant:pars inuenit utraq; causas.
Sola Iouis coniunx non tam culpetne probetne
Eloquitur:q̃ clade domus ab Agenore ductæ
Gaudet:& a tyria collectum pelice transfert
In generis socios odium.subit ecce priori
Causa recens:grauidamq; dolet de semie magni
Esse Iouis Semelen.tũ linguã ad iurgia soluit:
Profeci quid enim totiens per iurgia dixit?
Ipsa mihi petenda est:ipsam si maxima Iuno
Rite uocor perdam:si me gemmantia dextra
Sceptra tenere decet:si sum regina:Iouisq;
Et soror & cõiunx:certe soror:at puto furto est
Contenta:& thalami breuis est iniuria nostri
Concipit.id deerat:manifestaq; crimina pleno
Fert utero:& mater:quod uix mihi cõtigit uni:
De Ioue uult fieri:tanta est fiducia formæ.
Fallat eam faxo:nec sim saturnia:si non
Ab Ioue mersa suo stygias penetrarit ad undas.
Surgit ab his solio:fuluaq; recondita nube
Limen adit Semeles:nec nubes ante remouit
Q uã simulauit anũ:posuitq; ad tẽpora canos:
Sulcauit que cutem rugis:& curua trementi
Membra tulit gressu:uocem quoq; fecit anilẽ:
Ipsaq; erat beroe Semeles epidauria nutrix.
Ergo ubi captato sermone diuq; loquendo
Ad nomen uenere Iouis:suspirat: & opto
Iuppiter ut sit ait:metuo tamen omnia:multi
Nomine diuorum thalamos iniere pudicos:
Nec tamẽ esse Iouẽ satis ẽ:det pignus amoris:
Si modo uerus is est:quãtusq; & qualis ab alta
Iunone excipitur:tantus talisq; rogato
Det tibi complexus:suaq; ante insignia sumat.
Talibus ignaram Iuno cadmeida dictis

ℭ Rostris.oribus:nam rostra proprie auium dicuntur. per similitudinem uero etiam nauiũ. ℭ Falsi cerui. ficti ac simulati. ℭ Pharetratæ: pharetra armatæ. Est enim nomen participio simile. Pharetra autem sagittarum est repositorium. ℭ Rumor in ambiguo est. Quæritur inquit utrum Diana iuste actæonem ea pœna affecerit. Ac multi quidem dicunt eam fuisse nimium crudelem. alii recte consuluisse uirginitati suæ asserunt. ℭ Violentior: crudelior. ℭ Causas: argumenta. quibus utraq; pars suã defendat opinionem. ℭ Hæc autem idcirco a poeta referuntur ut sequentem fabulam: cũ superiore transformatione aptius coniungat. ℭ Eloquitur: uerbis exprimit. ℭ A tyria pellice. ab europa: quam e phœnicia Iupiter rapuit. Pellex autem proprie dicitur. quæ cum alîarũ maritis rem habet. ℭ In socios generis. in cõgnatos. ℭ Subit ecce priori causa recens: Fabulam narrare incipit. quæ talis est. Iuno cum resciuisset semelem ex Ioue concepisse: eam ꝑdere decreuit. conuersa igitur in beroem semeles ipsius nutricem ei persuadet ne aliter iouẽ in amplexus admittat: quam si secum eo modo quo cum iunone solet cõcumbere promittat: ut an sit Iupiter aperte cognoscat. Quod quidem cum impetrasset: neq; uim tantæ maiestatis fulminumq; tolerare posset. extincta est. Puerum uero nondum maturum cæso matris utero Iupiter excepit: ac fœmori suo insutum donec menses nouem complerentur fouit. postea uero nymphis tradidit nutriendum. Vnde. & Dythyrambus fuit appellatus: φ δια δυο θυρων hoc est per duas ianuas & Semeles uterum & Iouis fœmur transierit. ℭ Subit succedit. ℭ Semelen. Cadmi filia fuit Semele & hermiones. quæ ex Ioue Bacchum generauit. ℭ Per iurgia. ꝑ obiurgationes. ℭ Certe soror. Hoc ita a Iunone infertur ac si coniunx esse desierit: cum Iupiter alias amet. Sic quoq; apud Senecam ipsa loquitur. Soror Tonantis. hoc enim solum mihi. ℭ Quod uix mihi contigit uni. ut de Ioue conceperim uulcanum. n ex Ioue suscepit Iuno. Tametsi Hesiodus dicat uulcanum ex sola Iunone fuisse natum. ℭ Tanta est fiducia formæ acclamatio ex maxima proueniens indignatione. ℭ Fallat eam faxo. Efficiam inquit ut Iupiter illam decipiat. ℭ Nec sim Saturnia. Nec merear Saturni filia uocari. ℭ Ab ioue suo. ab ioue tam sibi caro. ℭ Mersa. Perdita. ℭ Penetrarit. Descenderit. ℭ Surgit ab his. post hæc dicta. quã simulauit anum. Iunonis transfigurationem in uetulam describit. Epidauria nutrix. Epidaurꝰ urbs ẽ achaiæ æsculapii tẽplo nobilis. ĩ saronici sinus intimo recessu sita: q̃ antea Epitaurus fuit appellata. ℭ Sua ĩsignia. qbꝰ ab aliis diis separaẽ. Fulmina autem dicit. Nam fulmen Iouis ẽ insigne. ℭ Cadmeida. Semelem Cadmi filiam. ℭ Ignaram. Nesciã se decipi a iunone.

Semele Bacchi mater

Ioue in Vetulã

¶ Formarat: ¶ Informarat. Instruxerat. ¶ Stygii torrentis. Stygis paludis. ¶ Timor deorum. Nam dii: ut inquit Virgilius per stygem iurare timent ne forte peierantes diuinitate priuentur. ¶ Opprimere. obstruere opturare: ne petitioni finem imponere posset. ¶ Properata. celeriter prolata. Et nescit uox emissa reuerti. ut Horatius ait. ¶ Neq; n non hæc optasse. Hoc est fieri non potest: ut & Semele non petierit ea que petiit: & Iupiter non promiserit ea: quæ se iam præstiturum iurauit. Præterita enim ut non fuerint: nulla ratione effici potest. ¶ Qua tamen usque potest. Inquantum inquit potest Iupiter suas uires diminuit.

Formarat: rogat illa Iouem sine nomine munus:
Cui deus elige ait: nullam patiere repulsam:
Quoq; magis credas: stygii quoq; cōscia sunto
Numina torrentis: timor & deus ille deorum est.
Læta malo nimiumq; potens peritura q; amātis
Obsequio Semele: qualē saturnia dixit
Te solet amplecti: ueneris cum fœdus initis:
Da mihi te talem. uoluit deus ora loquentis
Opprimere: exierat iā uox pperata sub auras.
Ingemuit: neq; enim non hæc optasse: nec ille
Non iurasse pōt: ergo mœstissimus altum
Aethera conscendit: uultumq; sequentia traxit
Nubila: quis nimbos immixtaq; fulgura uentis
Addidit: & tonitrus; & ineuitabile fulmen:
Qua tamē usq; pōt uires sibi demere tentat:
Nec quo centimanum deiecerat igne Typhoea:
Nunc armatur eo: nimium feritatis in illo est.
Est aliud leuius fulmē: cui dextra cyclopum
Sæuitiæ flāmæq; minus: minus addidit iræ:
Tela secunda uocant superi: capit illa: domumq;
Intrat agenoream: corpus mortale tumultus
Non tulit æthereos: donisq; iugalibus arsit.
Imperfectus adhuc infans genitricis ab aluo
Eripitur: patrioq; tener: si credere dignū est:
Insuitur fœmori: maternaq; tempora cōplet.
Furtim illum primis Ino matertera cunis
Educat: inde datū nymphæ nyseides antris
Occuluere suis: lactisq; alimenta dedere.
Dumq; ea per terras fatali lege geruntur:
Tutaq; bis geniti sunt incunabula Bacchi:

¶ Centimanum Typhoea. Typhoeus qui & Typhon dicitur filius terræ fuisse ab Hesiodo scribitur: Stesichorus autem illum a sola Iunone genitum ait iniuriarum Iouis recordata. Gigas fuit uiolentissimus centum habens manus quem Iupiter fulmine strauit: eique in. ari men montem imposuit. Est autem trisyllabū nomē. nec unquam o & e uocales in unam syllabam nisi figurate iunguntur. ultima enim est diphthongus non secunda: ut quidam putant. Id quod aperte accusatiuus in a desinens ostēdit. Nullum. n. nomen secundæ declinationis accusatiuum in a finit: nisi in nominatiuo eus diphthongum habeat. ¶ Feritatis uiolentia. Est aliud leuius fulmen. Duo īquit sunt fulminum genera: uiolentius & minus uiolentum: q̄ sm superi uocant. Illud. n. uiolentum primum uocatur. Videtur autem Ouidi. ad id alludere: quod de fulminibus physici scribunt: ut refert Plin. in. ii. naturalis historiæ. Fulminum duo esse genera. Alia namq; fatidica uocantur que ex alto statisq; de causis & ex suis ueniāt sideribus. Alia uero bruta & uana ut que nulla ueniant ratione naturæ. his percuti montes his maria. omnesq; alios irritos iactus fieri.

¶ Donis iuga. coniugalibus que pro coniunctione & coitu petierat. ¶ Imperfectus infās. Qui postea Bacchus fuit appellatus. Fœmori. Iouis subaudiatur. Fœmora autem sunt coxarum summitates: ubi coxæ ipsæ iunguntur.

Bacchi origo

¶ Materna tempora. hoc est. menses decem quibus in utero a matribus gestantur infantes ¶ Ino matertera. Ino cadmi fuit filia ac Semeles soror. que Bacchum ex Iouis fœmore eductum clā Iunone nutriuit. ¶ Nyseides. a Nysa Cythæronis uertice nyseides dicte sunt nymphæ. que bacchum nutriuerunt. Vñ dionysos ἀπὸ τοῦ διὸς & nysa bacchus appellatus. Quamuis Diodorus Siculus indicet a Nysa felicis arabiæ urbe dici. Sed perq̄ absurdū est Bacchū adhuc infantē ex Bæotia in arabiam educādū fuisse trāslatū: cū tot nymphæ pserti in uicinorū mōtium antris essent. Verum ut Diodorus ipse refert: tres fuerūt Dionysii ac priorū gesta posteriori q ex Semele & Ioue fert nat⁹: fuerūt ascripta. prim⁹ nāq; fuit Indus uini multorūq; adinuentor: q bus maxīe hoīum uita exculta est. Vñ & īmortalitate fuit donat⁹. sm ferūt: ex Ioue pserpinaq; genitū uel cerere: ut alii sentiūt: quē primū tradūt boues ad aratrū iūxisse. pp q̄ statuis illius cornua adiciebant. Tertius ex Ioue & Semele natus cui Ouidi⁹ priorū quoq; attribuit gesta: queq; nymphys Nysam habitātibus cōmendatū fuisse ait. Sūt aūt decē urbes hoc noīe appellatæ. ac Baccho oēs dicatæ. quarū prīa est in Helicone. Scda in Thracia. tertia ī Caria. Quarta ī Arabia. Quinta in Aegypto. Sexta in Naxo. Septīa in India. Octaua in mōte caucaso. Nona ī Lybia. Decīa in Eubœa: ubi uno die ferūt uitē & florere & uuā maturescere. ¶ Antris suis: ppriis speluncis. Antra nāq; montiū pcipueq; Helicōis nymphis sūt dicata Antrū aūt illud ī quo Bacchus fert educat⁹ Dithyrites uocat. Vñ & Bacchus Dithyrāb⁹ fuit appellat⁹ eo quod δύο θύρας hoc est duas Ianuas antrū habuerit: ut qdā e græcis narrāt. ¶ Dūq; ea p terras. Narraturus Tiresiæ mutationē in fœminā primū: deinde rursus in marē: quædā interserit: qbus fabulæ elegāter cōnectunt. Bis gēiti bacchi. primū nāq; ex utō semeles. deīde ex fœmore Iouis nat⁹ ē bacch⁹. uñ et dythyrāb⁹ ē dict⁹: qa διὰ δύο θύρων. hē p duas Ianuas. ut dixim⁹ exiuit. & per uterum Semeles & p fœmur iouis

Tiresias in foemi nam

℄ Nectare:uino suaui.Est n.nectar deo℞ potio suauissima.Cũ uacua iũone.occio^a & ira carẽte Docti Tiresiæ.piti ill^9 qõnis.Tiresias.n.Thebã^9 Eueris fili^9 & idcirco Euerides a Callimacho & Theocrito di ctus cũ forte duos angues coeũtes pcussisset:ĩ fœminã fuit cõuersus:ac septẽ annos ĩ eo sexu durasse fert. Rursusq; cũ eosdẽ serpẽtes uerberasset:ĩ pristinũ sexũ reuersus est.Q d qdẽ neqs oĩno fabulosum putet:le gat & Pliniũ in.vii.natu.histo.& Diuũ Augustinũ de cõiugiis ueteris ac nouæ legis : q asserũt qbusdã id accidisse.Cæte℞ tiresias ab ioue iũoneq; cõtẽdẽtib^9 utri^9 maior ĩ coitu uoluptas sit maris an fœminæ iu dex elect^9 maiorẽ eẽ fœminæ uoluptatẽ affir mauit.Q ua sniã iũo irata.illũ obcæcauit.Iupitẽ uero ꝑ oculis adẽptis et futuro℞ pscĩam cõces sit.℄ Mirabile.dictu subaudiat̃. ẽ ãt parẽthesis q̃ significat̃ uix id credi posse. Vt auctoris sor tẽ.naturã & sexũ.auctoris effectoris uestræ pla gæ.℄ Gẽitiua.natiua.q̃ ĩ natiuitate habuit Ti resias.Mas ãt nat^9 ẽ.℄ Arbit.iudex.Nec p ma teria:nec ẽm materiæ ac rei q̃litatẽ.Res n.ioco sa erat.Iõq; iuno Tiresiæ sniam ægre ferre nõ debebat. Sui iudicis lu. Tiresiæ iudicis electi oculos.Aeterna no.Perpetua cæcitate.Sic qdẽ Oui.callimach^9 uero tiresiã excæcatũ fuisse ait eo qd palladẽ nudã in balneis uiderit.Neq; n. li.Parẽthesis ẽ cãm cõtinẽs q̃re iupiter Tiresiæ oculos nõ restituerit.Nõ.n.ĩnq̃t licet cuiq̃ deo alteri^9 dei q̃libet pui facta rescindere.Leuauit. leuẽ fecit.Ille p aonias.Bœotias.Aonia.n.ps ẽ Bœotiæ mõtana ab aone rege cognominata. Hæc aũt ĩserunt̃:ut cõmodi^9 fabulæ cõiũgãt̃. ℄ Irreprẽsa.uera quæ nihil poterant reprẽdi. ℄ Vocisq; datæ cõcessæ artis uaticinãdi. Tẽ ptamina.experimenta.℄ Cerula liriope.Nar cissi in florem eiusdem nominis mutationem referre incipit poeta. Nam liriope nympha Oceani ac Tethyos filia a Cephiso fluuio cõ pressa Narcissum peperit:quem Tiresias con sultus a matre ad maturam senectutem perueni turum:si se non nosset, prædixit. Id uero cum ambiguum uideretur ; exitu tandem fuit com probatum.Narcissus enim omnium formosis simus adolescens.cum omnes sperneret aman tes:seq; ipse in fonte uidisset:ita sui ipsius exar sit amore:ut paulatim fuerit consumptus. Eius uero cadauer cum nymphæ rogo imponere uellent:ipsum in florem commutatum animad uerterunt ; quem a iuuenis nomine narcissum uocarunt.Cephisus ut diximus fluui^9 est Bœo tiæ adiacens paludi.quæ ab ipso Cephisis ap pellatur hoc autem loco pro deo fluminis ip sius accipitur. ℄ Nymphe:cum sit nominatiui casus sine diphthongo scribatur. ℄ Iam tum. ab infantia usq; maximam præ se ferebat pul chritudinem Narcissus. ℄ Si non nouerit hoc est si nunquam suam pulchritudinem cogno uerit. ℄ Vana diu. Stulta & falsa. ℄ Nam quater ad quinos. hoc est unum & uiginti an nos natus erat. ℄ Puer.propter pulchritudi nem. ℄ Iuuenis propter magnitudinem. Erat enim magnus & formosissimus ; quæ quidem rara est felicitas. ℄ Aspicit hunc. ℄ Fabulam interponit de echo nympha compositam : cui primum hoc ira Iunonis euenit:ut ultimas tan tum de uocibus auditis referret, deinde cum a

Narcissus ĩ florem

Forte Iouem memorant diffusum nectare curas
Seposuisse graues:uacuaq; agitasse remissos
Cũ iunone iocos:& maior uestra ꝑfecto est:
Q uam quæ cõtingit maribus:dixisse uoluptas.
Illa negat:placuit quæ sit sententia docti
Q uærere Tiresiæ:Venus huic erat utraq; nota:
Nam duo magnorum uiridi coeuntia silua
Corpora serpentũ baculi uiolauerat ictu:
Deq; uiro factus(mirabile)fœmina septem
Egerat autũnos:octauo rursus eosdem
Vidit:& est uestræ si tanta potentia plagæ:
Dixit:ut auctoris sortem in cõtraria mutet:
Nunc quoque uos feriã.pcussis anguibus iisdem
Forma prior redit:genitiuaque uenit imago.
Arbiter hic igitur sumptus de lite iocosa
Dicta iouis firmat:grauius saturnia iusto:
Nec pro materia fertur doluisse:suique
Iudicis æterna damnauit lumina nocte.
At pater oĩpotens(neq; enim licet irrita cuiq̃
Facta dei fecisse deo)pro lumine adempto
Scire futura dedit:pœnamq; leuauit honore.
Ille per aonias fama celeberrimus urbes
Irreprensa dabat populo responsa petenti.
Prima fidem:uocisq; datæ tentamina sumpsit
Cærula Liriope:quam quondam flumine curuo
Implicuit:clausaq; suis Cephisus in undis
Vim tulit:enixa est utero pulcherrima pleno
Infantem nymphe:iam tunc qui posset amari:
Narcissumq; uocat:de quo consultus an esset
Tempora maturæ uisurus longa senectæ:
Fatidicus uates:si se non nouerit inquit.
Vana diu uisa est uox auguris:exitus illam
Resq; probat:letiq; genus nouitasq; furoris.
Namquater ad quinos unum cephisius annos
Addiderat:poteratq; puer iuuenisq; uideri:
Multi illum iuuenes:multæ cupiere puellæ:
Sed fuit in tenera tam dura superbia forma:
Nulli illum iuuenes:nullæ tetigere puellæ.
Aspicit hunc trepidos agitantẽ in retia ceruos

narcisso eꝰ amorē ardebat: spreta eēt: ī lapidē ita fuit ↄuersa: ut uox sine corpe rēanserit ī mōtibꝰ ultīa uerboꝝ

Echo in uocem

auditoꝝ rēpetēs. Resōabilis echo. uerbū ꝺ uerbo exp̄ssit nā echo dici p̄t resonātia. Corpꝰ adhuc echo. Nondū inqt corpus echus in lapidē erat cōmutatū Nūc. n. sola uox senuit. ℂ Et tñ usū Q uāius inqt echo nympha eēt corpore p̄dita: aliū tñ usum linguæ q̄ nūc hēat: no hēbat. Nā ultīas solū uoces referebat. ℂ Fecerat hoc Iūo. Vnde id īcōmodi habuerit echo ut nouissima solū uerba referret: expōit poeta. Iuno igit̄ fuit in cā uidēs se sæpius illius nugis delusam eē ac impeditā: ne ioue cū nymphis coeūtem deprehenderet. ℂ Sub ioue suo iacētes: cū ioue marito suo coeūtes. ℂ Postq̄ saturnia sēsit. Q uod subaudit̄. Sic. n. in soluta orōne loquimur. Q ꝺ postea q̄ iuno saturni filia sensit & cognouit. ℂ Req; minas fit. Re ipsa & effectu minas exeqtur. ℂ Reportat. Repetit & refert. Per deuia rura. p inuias siluas. Incaluit. Amore illiꝰ capta fuit. Amore nāq; incalescere aliquē: ut inflāmari & ardere dicimus. ℂ Circūlita. Circūpolita. Est aūt p̄iphrasis Sulfuratoꝝ lignoꝝ. ℂ Viuacia sulfura: q̄ difficulter corrūpunt̄. Hac autē similitudine ostēdit̄ echo quo p̄pinquior Narcisso erat eo magis amore inflāmatā eē. ℂ O quotiens uoluit. Hac interiectōe significat̄ uehemētia amoris: quo echo Narcissum p̄sequebatur. ℂ Accedere. Adire. Blandis dictis. Verbis blāditiaꝝ plenis: q̄bus amatores uti consueuerunt ℂ Molles preces. Ab effectu p̄ces dicunt̄ molles: qꝺ illis hoīes mites mansuetiq; redduntur. ℂ Natura repugnant. Neq;. n. prior loqui poterat sic uolēte Iunone. sed ultima tñ uerba referebat. Nec finit incipiat. hoc est illā incipe non p̄mittit. ℂ Seductus. separatus. alias deceptus. ℂ Comitū ab agmine fido. Hypallage est. Ab agmine. n. & turba fidoꝝ comitum narcissum intelligimus recessisse. ℂ Aciē. oculoꝝ subaudiamus. ℂ Recepit. Accepit: audiuit. Alternæ uocis. Alternatim emissæ primū a narcisso. deīde ab echo. ℂ Huc coeamus. Cōueniamꝰ huc in hūc locū. Sed echo eādē qdē uocē refert: sed nō eādē significationem. Coire nāq; & cōuenire & cōcūbere significat: qua in significatōe ab echo fuit repetitū: ut apte q̄ sequunt̄ ostēdunt. ℂ Et uerbis fauet ipsa suis. hoc est sua uerba re ipsa cōprobat & cōfirmat. ℂ Q uā sit tibi copia nostri: q̄ me potiri possis & in tua p̄tāte habere ℂ Protegit Occultat. Alibi defēdit. ℂ Solis ī antris. desertis speluncis. ℂ Hæret. Remanet. ℂ Tenuant. extenuant & macilentum reddūt Vigiles curæ. ab effectu: qꝺ hoīes dormire nō sināt. ℂ Adducit: cōtrahit. diminuit. Ossis succus. Totꝰ sanguis. ℂ Supsunt. Restāt. ℂ Ossa ferunt lapidis traxisse figurā. Id est Ossa ferunt̄ in lapides fuisse cōuersa. ℂ Inde latet siluis: ex eo inquit tempore quo ossa in lapides fuerunt commutata: sic latet in siluis echo: ut ab omnibus quidem audiatur: sed a nullo uideatur. Sonus est qui uiuit in illa. Scite dixit. nam echo nihil aliud est q̄ sonus: a quo etiam deducta est. Nā Echo παρα του ηχου qui est sonꝰ deriuat̄.

Vocalis nymphe: quæ nec reticere loquenti:
Nec prior ipsa loqui didicit resonabilis Echo:
Corpus ad huc Echo noo uox erat: & tñ usum
Garrula non alium q̄ ounc habet oris: habebat:
Reddere de multis ut uerba nouissima posset.
Fecerat hoc Iuno: quia cum deprendere posset
Sub Ioue sæpe suo nymphas in monte iacentes:
Illa deam longo prudens sermone tenebat
Dum fugerent nymphæ: postq̄ saturnia sensit:
Huius ait linguæ qua sum delusa: potestas
Parua tibi dabitur: uocisq; breuissimus usus.
Req; minas firmat: tamen hæc in fine loquendi
Ingeminat uoces: auditaq; uerba reportat.
Ergo ubi Narcissum per deuia rura uagantem
Vidit: & incaluit: sequitur uestigia furtim:
Q noq; magis sequitur: flāma propiore calescit:
Non aliter q̄ cum summis circumlita tædis
Admotas rapiunt uiuacia sulfura flāmas:
O quotiens uoluit blandis accedere dictis:
Et molles adhibere preces: natura repugnat:
Nec finit incipiat: sed quod finit illa parata est
Expectare sonos: ad quos sua uerba remittat.
Forte puer comitum seductus ab agmine fido
Dixerat: hic quis adē? & adest respōderat Echo.
Hic stupet: atq; aciem partes dimisit in omnes:
Voce ueni magna clamat: uocat illa uocantem:
Respicit: & rursus nullo ueniente: quid inquit
Me fugis? & totidem quot dixit uerba recepit.
Prestat: & alternæ deceptus imagine uocis
Huc coeamus ait: nulliq; libentius unq̄
Responsura sono: coeamus rettulit Echo:
Et uerbis fauet ipsa suis: egressaq; silua
Ibat: ut iniiceret sperato brachia collo.
Ille fugit: fugiensq; manus cōplexibus aufert:
Ante ait emoriar: q̄ sit tibi copia nostri.
Rettulit illa nihil nisi sit tibi copia nostri.
Spreta latet siluis: pudibundaq; frondibus ora
Protegit: & solis ex illo uiuit in antris:
Sed tameo hæret amor: crescitq; dolore repulsæ:
Et tenuant uigiles corpus miserabile curæ:
Adducitq; cutem macies: & in aera succus
Corporis omnis abit: uox tantū atq; ossa supsunt
Vox manet: ossa ferunt lapidis traxisse figuram.
Iode latet siluis: nulloq; in monte uidetur:
Omnibus auditur: sonus est qui uiuit in illa.
Sic hanc: sic alias undis aut montibus ortas

¶ Luserat. Illuserat. ¶ Sic coetus ante uiriles. sic inquit ante dum esset puer multos uiros eius amore captos illuserat Narcissus. ¶ Inde. Ex illa Narcissi superbia. ¶ Aliquis despectus. Quidam contemptus. Sic amet ipse licet. Vtinam inquit ipse narcissus sic amare possit: ut nunquam amato potiatur. Rhamnusia. Nemesis: Rhamnusia a rhamnunte pago & regione atticae: ubi celeberrimo templo colebatur dicta: quae aduersus superbos maxime inexorabilis esse narratur. cuius quidem statuae capiti corona imposita erat ut scribit Pausanias in qua & ceruum & fortunae parua insignia continebantur. ¶ In manuum altera tamen fraxineus: in dextera phiala in qua aethiopes efficti erant. Statua autem illa

Luserat huc nymphas: sic coetus ante uiriles:
Inde manus aliquis despectus ad aethera tollens
Sic amet ipse licet: sic non potiatur amato.
Dixerat: assensit precibus Rhamnusia iustis.
Fons erat illimis nitidis argenteus undis:
Quem neque pastores: neque pastae monte capellae
Contigerant: aliud ue pecus: quem nulla uolucris
Nec fera turbarat: nec lapsus ab arbore ramus:
Gramen erat circa: quod proximus humor alebat:
Siluaque sole locum passura tepescere nullo.
Hic puer & studio uenandi lassus & aestu
Procubuit: faciemque loci fontemque secutus:
Dumque sitim sedare cupit: sitis altera creuit:
Dumque bibit: uisae correptus imagine formae
Spem sine corpore amat: corpus putat esse quod umbra est:
Adstupet ipse sibi: uultuque immotus eodem
Haeret: ut e pario formatum marmore signum.
Spectat humi positus geminum ceu lumina sidus
Et dignos Baccho digitos: & Apolline crines:
Impubesque genas: & eburnea colla: decusque
Oris: & in niueo mixtum candore ruborem.
Cunctaque miratur: quibus est mirabilis ipse.
Se cupit imprudens: & qui probat ipse probatur.
Dumque petit petitur: pariterque accendit: & ardet.
Irrita fallaci quotiens dedit oscula fonti?
In medias quotiens uisum captantia collum
Brachia mersit aquas? nec se deprendit in illis.
Quid uideat nescit: sed quod uidet uritur illo.
Atque oculos idem qui decipit: incitat error.
Credule quid frustra simulachra fugacia captas
Quod petis est nusquam: quod amas auertere perdes.
Ista repercussae quam cernis imaginis umbra est:
Nil habet ista sui: tecum uenitque manetque:
Tecum discedet: si tu discedere possis.
Non illum Cereris: non illum cura quietis
Abstrahere inde potest: sed opaca fusus in herba
Spectat inexpleto mendacem lumine formam:
Perque oculos perit ille suos: paulumque leuatus
Ad circunstantes tendens sua brachia siluas
Ecquis Io siluae crudelius inquit amauit?

quae magnitudine & pulchritudine perfecta cum Phidiae opibus contendebat: non minus Rhamnis censebatur: quam Marathon proelio contra Persas commisso. Sic autem Nemesis rhamnusia dicta est ut diana ephesia. Venus cytherea. Nemesin uero oceani & tethyos filiam fuisse Pausanias scribit. Huius deae simulachrum in capitolio quidem erat. ut scribit Plinius: quamuis nomen latinum non sit. ¶ Fons erat illimis. Fontem amoenissimum describit poeta. ¶ Illimis. Sine limo. ¶ Argenteus. Vt argentum nitidus & splendidus. Gramen. Herba. ¶ Siluaque sole locum passura. Silua inquit adeo densa fonti imminebat: ut solis radiu nequaquam ad fontem penetrare posset. ¶ Sole nullo: nullo solis calore. Et aestu: solis feruore ¶ Procubuit. In faciem iacuit: id quod lassi in herbosis locis facere solent. ¶ Faciem loci: amoenissimum loci situm. Sitis altera: cupiditas altera hoc est amor. Nihil enim aliud est amor quam cupiditas potiundi re amata. Dumque bibit. Quae per quam accipienda uidetur: ut exponatur. Quia dum bibit. ¶ Spem sine corpore amat. Hoc minus recte dictum esse uidetur. Omnis enim spes est sine corpore. Spes autem pro specie & umbra posita esse uidetur: sed forsitan hunc locum poeta si licuisset: erat emendaturus. Verum sic quoque defendi potest. Sperabat enim se eo potiturum: quod tangi non potest. ¶ Ac stupet ipse sibi. sua ipsius pulchritudine stupet Narcissus. ¶ Signum. statua. ¶ Pario marmore. Paros insula est aegei candidissimo marmore nobilis. ¶ Spectat humi positus: Narcissi singula membra describit: quo melius ipsius pulchritudinem ostendat. Ordo est autem: spectat lumina & oculos ceu geminum sidus: quam similitudine pulcherrimos narcisso oculos fuisse poeta demonstrat. Impubes genas. Imberbes ac sine ulla prius lanugine. ¶ Eburnea colla. candida sic ut eburnea uiderentur. Pariterque accendit & ardet. hoc est una & urit & uritur. In hac uero descriptione ualde poeta lasciuit. Irrita oscula: uana. nihil enim praeter aquam tangebat. ¶ Captantia: captare & comprehendere conantia. Neque enim captabant. ¶ Incitat. stimulat ad amandum. Credule quid frustra. Miseratione quadam poeta motus uidetur conuertere sermonem ad Narcissum. Credulus autem dicitur qui facile & nimium credit. ¶ Simulacra fugacia. Imaginem fugientem. quod petis est nusquam. Ac si diceret. nihil est id quod cupis. secundum autem eorum logicorum opinionem qui corpora solum esse putant. quod amas: auertere perdes hoc est. auerte a fonte uultum tuum quem amas & ipsum statim amittes. Est enim imperatiui modi auerte: Admonere enim eum uidetur ut uultum auertat: sic quae cognosceret se umbram amare. ¶ Repercussae: Ab aqua remissae. ¶ Nil habet ista sui. Ista inquit imago quam cernis nil habet proprii: sed tota a te pendet. Cereris cibi. Quietis. somni. ¶ Opaca herba. Vmbrosa ¶ Inexpleto lumine. Oculis qui non poterant satiari. Mendacem formam. Falsam adolescentis figuram.

¶ Eegs Io siluae. Exclamatio est cum interrogatione hominis uehementer affecti. Est autem sola dictio ecqis & per c scri

bitur nõ p e ut fere in exemplaribus ẽ deprauatum. Io uero dolentis hoc loco est ĩteriectio, alibi bacchantis & gaudentis. Scitis enĩ P. arẽthesis ẽ qua ostẽdit narcissus se merito siluas rogare an aliquẽ sic tabescere uiderĩt. ℭ Et multis latebra opportuna fuistis hoc est. Multis amantibus latebras praebuistis, ut cõmode suis amoribꝰ frui possent. ℭ Opportuna. Cõmoda. ecquẽ cũ uestrae. Ordo est. Ecquẽ meministis in longo aeuo q sic tabuerit & paulatĩ cõsũptꝰ sit. ℭ Tot saecula. Siluae. n. multa saecula uiuunt. Saeculum aũt cẽtũ annoꝝ spaciũ dr̃. ℭ Tabuerit. Paulatĩ cõsumptus sit. Tabescere nãq; est paulatim deficere & absumi. A tabe aũt deriuat̃ quae humoꝝ corruptio est, qua corpora ad extremã maciem deducunt̃. ℭ Tantus tenet error amantẽ. Acclamatio est qua se in maxima miseria constitutum esse ostẽdit narcissus: cũ quẽ amat: inuenire non possit. ℭ Nec moenia. Moenia a muniẽdo dicunt̃ & ea sunt pprie: quae urbem cingunt q̃q̃ & priuata aedificia significẽt. ℭ Teneri. Amplecti. ℭ Resupĩo ore. Sursum uerso ore. ℭ Puer unice Singularis. Neminem enĩ alium tãta pulchritudine praeditũ esse putabat. ℭ Petitus: expetitus, exoptatus. ℭ Fugias. fastidias. ℭ Aspneris. renuas. ℭ Feroq;. Patior & tolero. ℭ Inopẽ me copia fecit. Stulte dictum esse ur̃: oximoron aũt a graecis uocat̃: ꝙ q̃uis fatuum uideatur acutus tñ inest sensus. copia enĩ Inopẽ fecit narcissum: quia ꝙ in se ipso erat potiri & frui nõ poterat. ℭ Votum nouũ. Cupiditas noua & inusitata: ut ꝙ q̃s amat: longe abs se cupiat abesse. ℭ Superant. supsunt: restãt. ℭ Primo in aeuo. In prima aetatis meae pte. Adolescẽs. n. adhuc erat Narcissus. ℭ Nec mihi mors grauis ẽ. Nec mihi inqt molesta est mors q̃ppe quae meis doloribus finẽ sit ĩpositura. ℭ Diuturnior eẽt. diutius uiueret. Nunc duo concordes, unanimes. ℭ Ad eãdẽ faciẽ. Ad eandẽ imaginẽ. Facies. n. interdũ p totius corpis forma: interdũ p imagine ponitur. ℭ Male sanus. Insanus & demens. ℭ Moto lacu. ℭ Turbato fonte. Lacus. n. dicitur ẽt fontium receptaculũ. Lacus quoq; uas est in quo uuae calcant̃ Tibullus. Et pleno pinguia musta lacu. Liceat ꝙ tãgere nõ est. Aspicere. h est pmitte me aspicere id ꝙ tãgere ĩpossibile ẽ Nã hoc uerbũ est cũ infinito iuctum: significat possibile ẽ. ℭ Misero furori. ab effctu miser dr̃ furor ꝙ miseros hoĩes faciat: qui illo uexantur Miseri aũt sunt q amãt: ut Plautus quoq; in Asinaria testat̃. ℭ Diduxit, diuisit. ℭ Ab ore summo. Sic quidẽ legit̃. Sed ab ora summa forsitan ab Ouidio fuit scriptũ: ut a supiore extremitate uestẽ fuisse diductã ĩtelligamꝰ. Nã ora uniuscuiusq; rei nõ solũ terrarum extremitas appellat̃. ℭ Marmoreis palmis. Manibꝰ ut piũ marmor cãdidus. ℭ Traxerũt. Cõcepunt ℭ Tenuẽ ruborẽ. exiguũ. duplici aũt similitudine qualis eẽt rubor ille ostẽdit. liq̃facta ĩ unda. In liq̃da aqua. Ñ tulit ulteriꝰ. dolorẽ ulteriꝰ ferre nõ potuit. Inbescere. paulatĩ liquefieri & absumi. ℭ Matutinae pruinae. Pruina ros est congelatus.

Scitis enim & multis latebra opportuna fuistis:
Ecquem: cum uestrae tot agantur saecula uitae:
Qui sic tabuerit longo meministis in aeuo?
Et placet: & uideo. sed quod uideoq; placetq;:
Non tamen inuenio: tãntus tenet error amãtem.
Quoq; magis doleã: nõ nos mare separat ingẽs:
Nec uia: nec montes: nec clausis moenia portis:
Exigua prohibemur aqua: cupit ipse teneri:
Nã quoties liquidis porreximus oscula lymphis:
Hic toties ad me resupino nititur ore.
Posse putes tãgi: minimũ est qd amãtibus obstat
Quisquis es huc exi: quid me puer unice fallis?
Quo ue petitus abis? certe nec forma nec aetas
Est mea q fugias: & amarũt me quoq; nymphae.
Spem mihi nescio quã uultu promittis amico:
Cumq; ego porrexi tibi brachia: porrigis ultro:
Cum risi: arrides. lachrymas quoq; saepe notaui
Me lachrymãte tuas: nutu quoq; signa remittis:
Et quantum motu formosi suspicor oris:
Verba refers aures non peruenientia nostras.
Iste ego sum: sensi: nec me mea fallit imago:
Vror amore mei: flammas moueoq; feroq;.
Quid faciã? roget? an ne rogẽ? qd dẽein rogabo
Quod cupio mecum est: inopem me copia fecit.
Outinam a nostro secedere corpore possem:
Votũ ĩ amãte nouũ est: uellẽ qd amamus abesset
Iamq; dolor uires adimit: nec tempora uitae
Longa meae superãt: primoq; extinguor in aeuo:
Nec mihi mors grauis est posituro morte dolores
Hic qui diligitur: uellem diuturnior esset:
Nunc duo concordes anima moriemur in una.
Dixit: & ad faciem rediit male sanus eandem:
Et lachrymis turbauit aquas: obscuraq; moto
Reddita forma lacu est: quã cum uidisset abire
Quo effugis? remane: nec me crudelis amantẽ
Desere clamauit: liceat quod tangere non est
Aspicere: & misero praebere alimenta furori.
Dũque dolet: summo uestem diduxit ab ore:
Nudaque marmoreis pcussit pectora palmis:
Pectora traxerunt tenuem percussa ruborem:
Non aliter q̃ poma solent: quae candida parte:
Parte rubent: aut ut uariis solet uuae racemis
Ducere purpureum nondum matura colorem:
Quae simul aspexit liquefacta rursus in unda
Non tulit ulterius: sed ut intabescere flauae
Igne leui cerae matutinaeque pruinae

¶ Attenuatus.extenuatus:macer factus. ¶ Liquitur:liquefcit ac paulat in confumit. ¶ Et tecto carpitur igni.Occulto amore cruciať.Tale est illud Virgilia nũ.Et cæco carpiť igni.Et uires nõ aduerbiũ fubaudiať:ut intelligamus & uires non remanent.Est.n.hypozeugma Q uauis irata memorq;. Se a Narcisso fuisse fpretã.Est aũt ordo. Q uæ tñ indoluit ut uidit:q̃uis irata esset.Miserabilis.Miferãdus ac misericordia dignus. ¶ Plãgoris pcussionis.Loc⁹.Echo q̃ in illo erat loco.Cõtinens n. p contẽto p metonymiã positũ est.Sũmisit Depofuit.Planxere forores Naiades.Fleuere nymphæ fontiũ & fluminu quæ forores

Sole tepente folent:fic attenuatus amore
Liquitur:& tecto paulatim carpitur igni:
Et neq; iam color est mixto candore rubori:
Nec uigor:& uires:& quæ modo uifa placebant:
Nec corpus remanet quõdã qđ amauerat echo:
Q uæ tamen ut uidit:q̃uis irata memorq;:
Indoluit:quotiens q; puer miferabilis heu heu
Dixerat:hæc refonis iterabat uocibus heu heu.
Cumq; fuos manibus percufferat ille lacertos:
Hæc quoq; reddebat fonitum plãgoris eundẽ.
Vltima uox folitam fuit hæc fpectãtis i undam:
Heu frufta dilecte puer:totidemq; remifit
Verba locus:dictoq; uale:uale inquit & echo.
Ille caput uiridi feffum fummifit in hærba:
Lumina mors claufit domini mirantia formam:
Tumquoq; fe:poftq; eft inferna fede receptus:
In ftygia fpectabat aqua.planxere forores
Naiados & fectos fratri pofuere capillos.
Planxerunt dryades:plãgẽtibus affonat echo.
Iãque rogũ quaffafque faces feretrũque parabãt
Nufq; corpus erat:croceum pro corpore florẽ
Inueniunt foliis medium cingentibus albis.
Cognita res uatis meritam per achæides urbes
Attulerat famam:nomenque erat auguris igens
Spernit Echionides tamen hunc ex oĩbus unus
Contẽptor fuperum Petheus:prefaga que ridet
Verba fenis:tenebrafque:& cladẽ lucis adẽptæ
Obiicit:ille mouẽs albentia tempora canis
Q uam fœlix effes:fi tu quoque luminis huius
Orbus ait fieres:nec bacchica facra uideres
Nanque dies aderit:quã nõ procul auguror effe
Q ua nouus hue ueniet prole femeleia liber:
Q uem nifi templorum fueris dignatus honore:
Mille lacer fpargere locis:& fanguine filuas
Fœdabis:matremque tuam:matrifque forores:
Et ueniet:neque enim dignabere numẽ honore:
Meque fub his tenebris nimiũ uidiffe quereris.
Talia dicentem perturbat echione natus:
Dicta fides fequitur:refponfaque u atis aguntur.

uidenť esse.Naiades n.fontiũ ac fluuiorũ nymphæ dicunť απο τον ναειν.h̃ ẽ a fluẽdo.Et fectos fratri ĩpofuere capillos. Id.n.in luctu mulieres facere folebant. ¶ Feretrũ.capulũ quo cadauera efferunť. ¶ Q uassasq; faces.fciffas faces nãq; cadaueribus pferebanť.Croceũ florem Narcissum florẽ colorib⁹ depingit . nam croceus cũ sit folus cãdidis cingiť Est aũt idẽ cũ lilio ut ait Theophrastus in libro de plantis. ¶ Cognita rex Expositurus queadmodũ Tyrrheni qdam nautæ Bacchũ cõtẽnentes in delphinos mutati fuerũt:& alia qdã & Penthei regis thebarũ impietatẽ & cædẽ narrat ut fabulæ meli⁹ cõiũganť.Per achæides urbes.Achaicas.Est.n.forma patronymica pro possessiua.achæia regio ẽ græciæ pelopponeso cõtermia Scda uero hui nõis fyllaba cu diphthõgo æ ẽ fcribẽda. ¶ Echionides pẽthe⁹.Pẽthe⁹ Echionis & agaues fuit fili⁹:q dũ Bacchũ cõtẽneret eiusq; facra in Citherõe fpectaret a mre aliisq; bacchis putãtib⁹ ipm eẽ aprũ fuit dilaceratus. Pẽthe⁹ aũt απο του πενθους h̃ ẽ a luctu fuit cognominat⁹.Verba præfaga.Q uæ futura significabãt.Cladẽ lucis adẽptæ.cæcitatẽ.Obiicit.Exprobat.Q uã nõ pcul auguror eẽ.h̃ est q̃ puto atq; uaticinor ppe eẽ. ¶ Nou liber.innuit poeta aliũ quoq; bacchũ ueterẽ & antiquũ fuisse.Nã ut fcribit Diodor⁹.qdã unũ dũtaxat alii tres dyonisos & bacchos fuisse putarũt fua cuiq; gesta attribuẽtes. ac primũ Indum fuisse aiunt q cũ exercitu orbem peragrans & uitem plantare & ex uua Vinũ torculari exprimere oĩum primus mortales docuit : pluraq; alia ad ufum hoĩum excogitata effecerũt ut p deo coleret fm ex Ioue & pserpina:uel ut alii fentiunt ex cerere genitũ ferunt qui primus boues ad arandum iũxiffe narrať.q̃ ob rẽ illi⁹ ftatuis cornua apponebanť.Tertiũ ex Ioue & femele cadmi filia natum aiũt:q fpẽ decorus inter mulierũ choreas fũma cũ uoluptate nutrit⁹ fuit atq; educatus.Fœminarũ deinde . quas Thyrsis armauit:exercitu ɔgregato orbẽ terrarũ pagrauit eos.q pie iusteq; uiuerent. facra misteriaq; docẽs Festos præterea ubiq; dies publice celebrari.coreasq; agi & musicã exerceri artẽ ĩstituit.Postremo fedatis ĩter oẽs natões urbesq; discordiis bellisq; ubiq; fublatis pacẽ oĩbus largitus ẽ . Q uosdã uero ob fupbiã ĩpietatẽq; ipm cõtemnentes iactãtesq; bacchas pp incõtinentiã & libidinẽ ab ipo circũduci.cærimonias uero ac mysteria ad corruptelã externarũ mulie adinuẽta merita pœna affecit quorũ in primis fuit Pẽthe⁹.hæc & multo plura diodor⁹ d baccho.Ouidi⁹ uero q̃ ab aliis duob⁹quoq; gesta fuerẽ baccho foli iouis & femeles filio attribueť ur.Mris forores.Ino & autonoe.hæ nãq; una cũ agaue mre pẽtheũ dilacerarũt. ¶ Perturbat.Interpellat.Impedit:ne plura loquať. ¶ Agunť.peragunť:perficiuntur

Pẽthe⁹

Liber adest:festisque fremunt ululatibus agri:
Turba ruit:mixtæq; uiris matresq; nurusque:
Vulgusque & pceres ignota ad sacra feruntur.
Quis furor anguigenæ proles mauortia uestras
Attollit mentes? Pentheus ait:æra ne tantum
Aere repulsa ualent:& adunco tibia cornu:
Et magicæ fraudes:ut quos non bellicus ensis:
Non tuba terruerit:non strictis agmina telis:
Fœmineæ uoces:& mota insania uino:
Obscœnique greges:& inania tympana uincāt?
Vos ne senes mirer? qui lōga per æquora uecti
A Tyro hac profugos posuistis sede penates:
Nunc sinitis sine marte capi? uos ne acrior ætas
O iuuenes propior que meæ:quos arma tenere
Non thyrsos:galeaq; tegi:nō fronde decebat.
Este precor memores:qua sitis stirpe creati:
Illiusq; animos:qui multos perdidit unus
Sumite serpentis:pro fontibus ille lacuque
Interiit:at uos pro fama uincite uestra.
Ille dedit leto fortes:uos uincite molles:
Et patriū retinete decus.si fata uetabāt
Stare diu Thebas:utinam tormenta uiriq;
Mœnia deruerent:ignis ferrumq; sonaret:
Essemus miseri sine crimine:sorsq; quærenda
Non cælāda foret:lachrymæq; pudore carerent.
At nunc a puero Thebæ capientur inermi:
Quē neq; bella iuuāt:nec tela:nec usus equorū:
Sed madidus mirrha crinis:mollesq; coronæ:
Purpuraq;:& pictis intextū uestibus aurū.
Quē quidē ego actutū:modo uos absistite:cogā
Assumptūq; patrem cōmentaq; sacra fateri.
An satis Acrisio est animi cōtemnere uanum
Numen? & argolicas uenienti claudere portas?
Penthea terrebit cum totis aduena thebis?
Ite citi (famulis hoc imperat) ite ducemq;
Attrahite huc uinctū:iussis mora segnis abesto.

¶ Liber adest:bacchus aduenit:qui idcircō liber dr̄:q᷑ curis mētē liberet merū. Orgia aūt & bacchi sacra tā elegāter describit:ut facile ab hoīb᷒ pcipi possint. ¶ Festis ulu.clamorib᷒.q.n.bacchi sacra celebrabāt ī furorē acti tympanoꝝ tubarūq; strepitu.ita clamabāt ut ululare uiderent̄.Ignota ad sacra:qbus al's nūq̄ interfuerāt. Quis fu.angui. Hac orōne Pētheus conat̄ deterrere Thebanos a sacrificiis bacchi celebrā dis.Idcirco aūt eos & anguigenas & plē mauortiā uocat:q᷑ a Draconis dētib᷒:q in tutela martis erat origīnē ducāt.p q᷑ qdē signat eos nullū cū mollib᷒ uiris uīo ac libidini deditis cōmerciū hr̄e debe̅r.Attollit: aufert. ¶ Aera ne tm̄. Aerea uasa. Aere repulsa:sæpi᷒ ferreis bacculis pcussa.Et adūco.aut cū ꝓposito subaudiat̄ aut p genitiuo ablt̄us ē posit᷒.Et magicæ fraudes. magicæ artes dn̄r: q̄ carminib᷒ac ueneficiis mētes hoīum puertūt efficiūtq;:ut eē uideant̄.q̄ nō sūt.A magis aūt q lingua psarū sapiētes dn̄r sūt diuatæ.zoroastres uero ipse prim᷒ magicæ uanitatis īuētor: fuisse dr̄. ¶ Strictis telis. Nudis ēsib᷒.agmina. acies.exercit᷒.terruerit āt subaudiat̄.ē āt a maiori ad mīus argumētū.Obscœniq; greges.turpis ac libidīe corrupta multitudo.& iania tym. uin. Tympanū instr̄m ex pellib᷒ cōfectū: quo bacchæ ī sacris bacchi utebāt̄.Dictū ē āt tympanū παρὰ τὸ τύπτω q᷑ ē pcutio in lr̄æ additōe.Vos ne se.mi.sermonē cōuertit ad socios cadmi q una cū ipso phœniciā p̄riamq; relinquētes tādē p uaria picula ī bœotiā puenerūt. A tyro.Tyros īsula ē phœniciæ adiacēs a Tyro phœnicis filio dcā.est ēt tyros laconiæ urbs & īsula ī mari rubro.ē ꝓterea urbs Indiæ tyros atq; Lydiæ. ¶ Vos ne acrior ætas. sēsus ē uosne mirer o Iuuenes:quoꝝ ætatē robustiorē magis decet arma q̄ thyrsos tenere:Est aūt ordo. Vosne mirer o Iuuenes quoꝝ acriorē ætatem ꝓpiorēq; meæ decebat tenere arma. ¶ Nō thyr. Thyrsi hastæ erāt pāpinis ornatæ q̄s bacchi sacerdotes gestabāt. Vn̄ ēt bacch᷒ thyrsiger uocat̄. Seneca ī medea.candida thyrsigeri ples.q̄ stirpe.Ac si diceret originē uos ducere a martio serpēte memētote.q sol᷒ multos īterfecit ut fōtē suū tutaret̄.Ille dedit le.for. Argumētū est a maiori.ē āt ātithetō.molles.n.fortib᷒ opponūt̄ Dedit leto.īterfecit. utinā tor.īstr̄a sūt bellica a torquēdis lapidib᷒ aliisq; missilib᷒ dcā. sine cri.sine culpa.sorsq; q̄rēda.h̄ ē.sors nr̄a lamētatōe qdē digna foret:nō uitupatōe n̄ cæ. nō occultāda pp uitupatōem.sed madid᷒ myrrha crinis.h̄ ē.Sed capill᷒ unguēto delibutus.myrrha gen᷒ ē atōmatis:quo unguēta cōmēdant̄. hitū āt bacchi ita dēscribit.ut mollissim᷒ uideat̄. Ex pictis uesti.uersicolorib᷒ uarioꝝ coloꝝ.quē qdē ego actutū.stati sine ulla mora.minat̄ Penthe᷒ se bacchū ita eē torturū:ut eū fateri sit coactur᷒.& quē hēat uerū p̄rem:& cur ea sacra cōfinxerit.cōmētaq; sacra.cōficta.cōminisci nāq; cōfingere ē.un̄ cōmētū p cōfictōe apd terētiū. Atq; illis cōmentū placet. An satis acrisio exēplo ꝓbat bacchū facile posse repelli.nā acrisi᷒ rex argiuoꝝ baccho clausit urbis portas . neq; illi᷒ sacra admittere uoluit.acrisi᷒ āt abātis argiuorū regis fili᷒ fuit ac p̄r danaes a Ioue amatæ. h̄ cū a proeto fr̄e regno fuisset pulsus a pseo nepote fuit restitut᷒:a quo tn̄ postea fuito:dū luderet disco fuit īteremptus:ut in sequenti uolumine narrat Ouidius. ¶ Aduena: bacchum aduenam cōtemptus gratia appellat pētheus Neq;.n.eū Semeles & Iouis filiū eē credit. ¶ Cū totis thebis. Cum oībus thebanis.Cōtinēs n.p cōtento p metonymiā sæpenumero ponit̄.Est aūt interrogatiue cū magna indignatōe legēdum. Famulis hoc impat.parenthesis est:qua declarat poeta:qbus mādauerit Pentheus:ut uinctū adducerent bacchum.

Hūc au⁹: hūc Athamas: hūc cætera t̄ba suorū
Corripiūt dictis: frustraq; inhibere laborant.
Acrior admonitu est: irritaturq; retenta
Et crescit rabies: moderaminaq; ipsa nocebant.
Sic ego torremtem: qua nil obstabat eunti:
Lenius: & modico strepitu decurrere uidi:
At quacunq; trabes obstructaq; saxa tenebant
Spumeus & feruens & ab obice sæuior ibat.
Ecce crnentati redeūnt: & Bacchus ubi esset
Q uærenti domino: bacchū uidisse negarunt.
Hūc dixere tamē comitem famulumq; sacrorū
Cepimus: & tradūt manibus post terga ligatis
Sacra dei quondam tyrrhena gente secutum.
Aspicit hūc Pentheus oculis: quos ira tremēdos
Fecerat: & q̄q̄ uix pœnæ tempora differt:
O periture tuaq; aliis documenta dature
Morte ait: ede tuum nomē: nomenq; parentū:
Et patriam: morisq; noui cur sacra frequētes.
Ille metu uacuus nomen mihi dixit Acœtes:
Patria Mœonia est: humili de plebe parentes.
Non mihi quæ duri colerent pater arua iuuēci
Lanigerosq; greges: nō ulla armenta reliquit.
Pauper & ipse fuit: linoq; solebat & hamis
Decipere: & calamo salientes ducere pisces:
Ars illi sua census erat: cum traderet artem:
Accipe quas habeo studii successor & hæres
Dixit opes: moriensq; mihi nil ille reliquit
Præter aq̄s: unū hoc possū appellare paternū.
Mox ego ne scopulis hærerem semper in iisdē:
Addidici regimen dextra moderante carinæ
Flectere: & oleniæ sidus pluuiale capellæ:
Taygetenq;: hyadasq; oculis: arctōque notaui
Vētorūq; domos: & portus puppibus aptos.
Forte petens Delon chiæ telluris ad oras
Applicor: & dextris adducor littora remis:
Doque leues saltus: udæque immitor harenæ:
Nox ubi consumpta est: aurora rubescere prio
Cœperat: exurgo: laticesque inferre recētes
Admoneo: mōstroq; uiā: quæ ducit ad undas.
Ipse quid aura mihi tumulo promittat ab alto
Prospicio. comitesque uoco: repetoque carinā.

¶ Hūc auus. Cadm⁹. ¶ Hūc athamas. Aeoli filius fuit Athamas Cadmi gener. ¶ Acrior proteruior cō tum icior. ¶ Moderamina. seniorū admonitiones. ¶ Sic ego torrentem pulchra similitudine declarat Pē thei aduersus seniorꝫ admonitiones ꝓteruitatem. Vt n. inqt torrentes: uiolentiores fiūt ubi aliqd ipsis obi c tur: sic penthei furor monitis seniorum magisq; crescebat. Torrens aūt dicitur fluuius qui æstate siccat̄. ¶ Obstructa opposita. ¶ Obice. obiectiōe. ¶ Sæuior. uiolētior. ¶ Ecce cructati redeunt. famuli ad bac chi cōpræhēdendū missi sanguinolenti sunt reuersi. Q uosdā. n. ex Bacchi comitibus uulnerauerāt. Q uæ rēti dño. tyrāno. ¶ Tyrrhena gente thusca. nam tyrrhēi populi sūt Italiæ: qui & thusci dicunt̄. Et tyrrhēia quæ Thuscia uocatur. ¶ Differt. ꝓfert. protrahit. ac ꝓlongat. Significatur autem Pēthe us maximo agitari furore: ut q̄ subito de īmerito sumere suppliciū uellet. ¶ Documenta. exēpla. ¶ Noui moris. ritus. Nam bacchus ea tū primū ab India cum triūpho reuertens īuehebat sacra. ¶ Freqūtes. celebres & colas. ¶ Patria Mæōia ē. Lydia ac poti⁹ thuscia. Lydii nāq; duce tyrrhe no Atyos filio pēuria frugum laborātes ut narrat Herodotus: coloniā ī Italiam deduxerūt. ¶ Nō mihi quæ duri. Cur sacra Bacchi sit secut⁹. Acœ tes expōit id quod ultīo loco a tyrāno fuerat ro gatus. ¶ Lino. rætibus quæ ex lino conficiunt̄. si gnificat aūt patrem sibi fuisse piscatorem. ¶ Ars illi sua cēsus erat. hoc ē. nullis aliis diuitiis pr̄ me us q̄ arte censebat̄ atq; inter capite censos nume rabatur q̄ nullū prorsus patrimonium habebāt. ¶ Studii. artis & instituti. ¶ Præter aq̄s in qb⁹ piscaret. ¶ Et oleniæ capellæ. Amaltheā caprā dicit quæ Iouē aluisse fertur ac propterea in cæ lum sublata inter sidera cū geminis ædis fuit col locata: in cuius ortu & occasu maxīæ pluuiæ so lent eē. ¶ Olēos autē ut inquit Iginus. urbs est bœotiæ: ut alii achaiæ ī q̄ Amalthea nutrita me rito Olenia uocat̄ capella. Vnde Ouidius ipse ī fastorū quinto. Nascitur oleniæ signum pluuiale capellæ. Ea uero enumerat Acœtes quorū maxi me periti eē debent nauiū gubernatores. ¶ Tay geten. una est ex pleiadibus Taygete: per quā to tum pleiadū quæ latinæ Vergiliæ dicuntur: sid⁹ ostenditur. Fuit etiā Taygeta Agēoris filia. Vn de Tayget⁹ laconiæ mons: qui & taygeta dicit̄ fuit appellat⁹. ¶ Hyadas. latinæ suculæ quidē di cunt̄: nō απο τωη υων idest a suib⁹: ut prisci il li Rōani parꝫ græci sermonis adhuc periti puta rūt. Sed απο του υειν. hoc est a pluēdo hyades sunt appellatæ: qd̄ ortu & occasu pluuias īducūt. Sūt āt stellæ in fronte tauri collocatæ. ¶ Arctō. ursam per quā septētriones: qui nunq̄ occidunt significat. ¶ Vētorūq; domos. hoc est. quatuor mundi partes. unde flare dicunt̄ uenti. orietem. occidentē. meridiem septētrionem. Nam Eurus in oriēte. Zephirus in occidente. Auster ad meri diē. Boreas ad septētrionē domos habere in pri mo a poeta narrant̄. Chiæ telluris ad oras. ad lit tus Chii īsulæ. Est. n. Chios clarissima Ionum īsu la cum eiusdem noīs urbe a Chio oceani filio co gnomīata. Vel a niue: quæ χιων græce dr̄ uel a Chione nympha. Est ēt urbs cariæ chios. & che ronesi. & Euboeæ. Sane sciēdū primam syllabam in primitiuo corripi ī deriuatiuo uero ꝓduci. Ad ducor littora. elegāter noī detracta ꝓpositio uer bo ē adiecta. ¶ Latices recētes. recentē aq̄. Infer re. in nauem. ¶ Admoneo socios subaudiamus.

Bacch9 ī puerū

¶ Vtq; putat. quia fallebať opheltes: ideo putasse eū inquit poeta. Nā fere qui putare dicunť: decipiunť. De hymno autem Homeri in bacchum hæc omnia Ouidius sumpsisse uť quæ de baccho in puerū mutato hoc loco scribunť. ¶ Titubare uť. uacillare mero sõnoq; simulabat se bacchus: ne a nautis deus esse cognosceretur. Tametsi Bacchus temulentus & oscitans ac a somno languentibus oculis fere fingatur. ¶ Vixq; sequi. posse subaudiať. uix inquit uidebatur eos sequi posse: qui ipsum ducebant. ¶ Gradumq;. gressum. ¶ Nil ibi q credi posset. ex cultu faciei & īgressu coniectat Acœtes puerū illum nõ mortalē: sed deum esse. ¶ Adsis. auxilio sis. ¶ His quoq; des ueniā. pcās iis q te huc tanq̄ prædā attraxerūt. ¶ Pro nobis mitte pcari. Acœtis socii putātes se puerū nõ bacchū cepisse: nõ mõ nolūt ipm pcari: ut sibi det ueniā sed Acœtis quoq; preces ægre ferūt. quare bacchum irridētes atq; contēnentes in delphinos oēs fuerunt cõuersi. ¶ Antennas summas antennarū summitates. Sunt aūt antennæ ligna unde uela depēdent. Rudente. fune nautico. ¶ Relabi. descēdere. ¶ Prædæ tā cæca cupido ē. acclamatio in cæcam sociorū auaritiam. ¶ Non tñ hanc. hypallage est: ut intelligamus. nõ patiar sacrę pondus & numen hac naue uiolari: q certe fieret: si ua ueheretť. ¶ Pars hic mihi maxima iuris. Maxīa ingt ps huius nauis est mea. ¶ Hic in hac naue. ¶ Inq; aditu obsisto. in ipso ingt ingressu resisto: ne in nauem inducať puer. ¶ Dira p cæde. pp crudelē occisionē. Homicidium nāq; ppetrarat. ¶ Dum resto. dum resisto. ¶ Excussum impulsum. ¶ Amēs: turbatus. ¶ Impia turba. sociorę. ¶ Probat factū. approbat & laudat pcussionem & iniuriā mihi illatā. ¶ Bacchus. n. fuerat. penthesis est exponens puerū illū nõ prædam: sed bacchū fuisse. ¶ Veluti clamore solutus sit sopor: Tanq̄ inquit somn9 bacchi clamore & strepitu nautarū solutus foret. ¶ Atq; mero. hoc est post ebrietatem. ¶ Qua ope. cuius opa. ¶ Pone metū proreus. aut est nomen ppriū unius ex tyrrhenis nautis. aut eū significat: q præ præest. ¶ Sistere. exponeris & collocaberis. ¶ Naxō ait liber. Naxos insula est ægei cycladum clarissima: q̄ & Dionysias dicta fuit: ut īgt Solin9 uel q hospita baccho fuerit qui dionysius cognominať. uel q uini fertilitate al's cycladas uincat. Vnde Virg. Bacchatamq; iugis Naxō. dicta ē aūt Naxos: ut quidā scribunt: a Naxo Carum duce: qui illā tenuerūt. uel a Naxo Endymionis filio. Euphorion uero ωαρα τὸ ναξοι q est sacrificare. Asclepiades quidem narrat Naxias mulieres ex oībus solas octo mēsium pueros parere: uel q & bacchus ipse cum octo mēsiū esset nat9 ferť: uel q Iuno baccho reconciliata hoc munere Naxias mulieres maxime bacchi sacris dditas sit psecuta. uel q ibi fons ē ex quo certo anni tpe uinū fluit suauissimū cui9 haustu ptus accelerať. est ēt naxos urbs Siciliæ. sane īsula aliis quoq; noīb9 appellať. nā ut scribit Phillā & strongylen & Diam & Siciliā minorē & Callipolin uocitarunt. ¶ Aduertite. conuertite. ¶ Quis te furor. uexat uel simile uerbū subintelligať. Pro se quisq; timet. unusquisq; inquit p se est sollicitus: ne naxon duchať. ¶ Moderamina. gubernacula. ¶ Sceleris. quia deus contra promissa fallebatur.

Adsumus en inquit: sociorum primus Opheltes:
Vtq; putat prædam deserto natus in agro:
Virgineapuerum ducit per littora forma:
Ille mero somnoq; grauis titubare uidetur
Vixq; sequi. specto cultum: faciemq;: gradumq;.
Nil ibi quod credi posset mortale uidebam:
Et sensi: & dixi sociis: quod numen in isto
Corpore sit dubito: sed corpore numen i isto est.
Quisquis es o faueas: nostrisque laboribus adsis:
His quoque des ueniam. pro nobis mitte precari
Dictis ait: quo non alius conscendere summas
Ocior antēnas: prensoque rudente relabi:
Hoc Libys: hoc flaus proræ tutela: Melanthus
Hoc probat alcimedō: & q requiēque modūque
Voce dabat remis animorum hortator Epope9
Hoc omnes alii: prædæ tam cæca cupido est.
Non tamen hanc sacro uiolari pondere pinum
Perpetiar dixit: pars hic mihi maxima iuris:
Inque aditu obsisto. furit audacissimus omni
De numero Lycabas: qui thusca pulsus ab urbe
Exilium dira pœnam pro cæde luebat.
Is mihi dum resto. iuuenili guttura pugno
Rupit: & excussum misisset in æquora: si non
Hæsissem: quāuis amens in fune retentus.
Impia turba probat factum: tum denique Bacch9
Bacchus enim fuerat: ueluti clamore solutus
Sit sopor: atque mero redeant in pectora sēsus:
Quid facitis? quis clamor ait? qua dicite nautæ
Huc ope perueni? quo me deferre paratis?
Pone metum Proreus: & quos contingere port9
Ede uelis dixit: terra sistere petita.
Naxon ait Lyber cursus aduertite uestros:
Illa mihi domus est: uobis erit hospita tellus.
Per mare fallaces: perque omnia numina iurant
Sic fore: meque iubent pictæ dare uela carinæ.
Dextera Naxos erat: dextra mihi lintea danti:
Quid facis o demēs? qs te furor inqt Opheltes?
Pro se quisque timet: læuam pete maxima nutu
Pars mihi significat: pars qd uelit aure susurrat.
Obstupui; capiatque aliquis moderamina dixi:
Meque ministerio scelerisque artisque remoui.

Increpo a cunctis:totūq; immurmurat agmē:
E quibus Ethalion:te scilicet omnis in uno
Nostra salus posita est ait:& subit ipse:meūq;
Explet opus:Naxoq; petit diuersa relicta.
Tum deus illudens(tanq; modo deniq; fraudē
Senserit)e puppi pontum prospectat adunca:
Et flenti similis:non hæc mihi littora nautæ
Promisistis ait:non hæc mihi terra rogata est.
Q ui merui pœnā factos:quæ gloria uestra est:
Si puerum iuuenes:si multi fallitis unum:
Iandudum flebā:lachrymas man⁹ impia nostras
Ridet:& impellit properantibus æquora remis.
Per tibi nunc ipsum(neq; enim præsentior illo
Est deus)adiuro tanto tibi uera referre:
Q uam ueri maiora fide.stetitæquore puppis
Haud aliter q̄ si siccum nauale teneret.
Illi admirantes remorum in uerbere perstant:
Velaq; deducunt:geminaq; ope currere tentāt.
Impediunt hederæ remos:nexuq; recuruo
Serpunt:& grauidis distinguūt uela corymbis.
Ipse racemiferis frontem circundatus uuis
Pampineis agitat uelatā frondibus hastam:
Q uem circa tigres:simulachraq; inania lyncū:
Pictarumq; iacent fera corpora pantherarum.
Exiluere uiri:siue hoc insania fecit:
Siue timor:primusq; Medon nigrescere cœpit
Corpore depresso:& spinæ curuamine flecti
Incipit:huic Lycabas:in quæ miracula dixit
Verteris:& lati rictus & panda loquenti
Naris erat:squāmamq; cutis durata trahebat.
At libys obstātes dum uult obuertere remos
In spatium resilire manus breue uidit:& illas
Iam non esse manus:iam pinnas posse uocari.
Alter ad intortos cupiens dare brachia funes
Brachia non habuit:truncoq; repādus in undas
Corpore desiluit:falcata nouissima cauda est:
Q ualia dimidiæ sinuantur cornua lunæ:
Vndiq; dant saltus:multaq; aspergine rorant:
Emerguntq; iterū:redeuntq; sub æquora rursus
Inq; chori ludunt speciem:lasciuaq; iactant.
Corpora:& acceptū patulis mare narib⁹ efflāt:
De modo uiginti(tot enim ratis illa ferebat)
Restabam solus pauidus:gelidusq; trementi

℄ Te scilicet:irōia q̄ significat ethaliō se quoq; scire nauē gubernare. ℄ Scilicet certe. ac ferē sēper illusionē significat. Virgi. Scilicet hic superis labor est. ℄ Tanquā mō deniq; tanquā nunc sēlum & non antea cum tamē a principio se decipi cognouerit. Nō hæc mihi littora nautæ. pulchra illusio. qua significat bacchus se ualde timere: cū eos omnes præter unum acœtem sit in delphios cōuersurus. ℄ Iandudū flebam iam a pricipio querelarum bacchi acœtes inquit lachrymas con tinere nō poteram. ℄ Manus impia. multitudo impiorū. ℄ Præsentior. magis propicius:& q magis precib⁹ ac uotis adsit. ex affectu hoc dictū est unicuiq; enim deus quem colit maximus uidet. ℄ Q ua ueri maiora fide. Sensus est. iuro me tibi relaturum uera: quāuis fide maiora: & quā ut credi possint uideāt. ℄ Stetit æquore puppis nauis inquit īmota permansit in mari. ℄ Remorum in uerbere. in remigio perseuerant. Velaq; diducūt dissoluunt uela: quando remis nihil proficiebāt. ℄ Gemia ope. duplici auxilio & remorum & uelorum. ℄ Distinguunt. uariant & pingunt. Impediūt hederæ remos. Ne moueri possent Hederæ autem quæ est Baccho dicata: inest uis quæ mentes in furorem agit: ac sine uino ebrietatem inducit: ut in problematis Plutarchus ait Hederæ igiī sic rēos impediebant: ut nautas in furore agerēt. Bacchus & ipse & eius sacerdotes hedera coronabantur quo ad libidinē promptiores redderent. Vñ & a græcis κισσος uocat ἀπο τοῦ κισσᾶν ut scribit Eustachi⁹: quod significat pronū in libidinem ferri. ℄ Corymbis uuæ hederarū corymbi dicunt. ℄ Vuis racemiferis. uitibus racēos ferētibus. Vuas. n. pro uitib⁹ posuit. ℄ Agitat concutit ad terrorem nautis incutiendū. ℄ Hastā uelatā. Thyrsi ē periphrasis. Thyrsus nāq; hasta ē pāpinis uelata & coopta. Quē circa tigres. anastrophe est. circa. n. p̄positio anteferēda postponit. tigres āt & lynces feræ fūt baccho dicatæ: quas idcirco nautaꝝ oculis obiecisse bacch⁹ ē uisus: ut earū aspectu territi ī mare desilirēt. Pictaꝝ pāthcrarū. Fera ē pāthera pellē habēs uariis maculis distinctā. ℄ Exiliere uiri. extra nauē in mare ītelligam⁹. ī delphinos āt fuere trāsmutati: q oīum piscīū sunt uelocissimi. Lingua his ē cōtra naturam aquatiliū mobilis. p̄ uoce gemit⁹ humano silis. dorsum repādū: Rostrū simū q̄ d cā nosc simonis delectanī. Mulcenī & sono & cātu: pueroꝝ amore capiunī. hoīem n. nō expauescūt. Nigrescere. qa in delphinē mutabaī. delphinū uero pellis nigrescit. Spinæ cur. dorsi īcuruatōe. ℄ Lati n. lata ora. ℄ Pāda na. Sima recurua. ℄ Trahebat. paulati suscipiebat squamā. Obuertere. cōuertere. resilire retrocedere & abbreuiari. Pinas. q̄ brāchiæ a græcis dñr. qbus pisces natāt. Dare bra ad ītor. su brachiis & māib⁹ funes tortos apphēdere. repādus Incuru⁹. Trūco cor. brachiis mutilato. Falcata in falcis siliīudinē figurata. ℄ Sinuanī. curuanī. ℄ Multaq; asper multa repsiōe. Delphinū lusus naturāq; describit. Nā ut Plini⁹ ait. Mira ē īter delphinos societas. Et īter se nā q; ludūt: & miores natu sp aliqs grādior cōmitaī ut custos: uisiq; sunt mortuū portarī ne laceraret a belluis Captis deniq; ḡtū pñt opitulanī. Inq; cho. lu. spe. ī siliīudinē multitudinis hoīnum ludēti ū. Chor⁹. n. dr cōuētus saltāt. ū & canentiū ἀπὸ τῆς χαρᾶς hoc ē a gaudio ut Plato scribit.

¶ Vix meum firmat. cũ difficultate ingt meũ corpus confirmat bacchus: ut tremere cessaret. ¶ Chiam insulam subaudiamus: Est enĩ adiectiuum. ¶ Accessi sacris adiũctus sum bacchi sacris Longis ambagibus. longis nugis. ¶ Solidis in tectis. in carcere nulla ex pte peruio: ac prætereã per ianuam ingressum non habenti. ¶ Perstat Echionides. pẽtheus Echionis filiꝰ. ¶ Festus cithæron: mons est ut diximus bœotiæ Cithæron baccho dicatus: ad faciẽdaq; sacra accomodatus. ¶ Bacchantũ. bacchi sacra celebrãtum. ¶ Sonabat. resonabat strepebat ¶ Vt fremit acer equus. Pentheum equo bellicoso similem esse ait. ¶ Aere canoro. piphrasis est tubæ. ¶ Signa. pugnãdi. ¶ Ictus æther. aer. impulsus & pcussus. ¶ Longis ululatibus. magnis bacchantũ clamoribus. Mouit. ad irã concitauit. ¶ Recanduit. Iterum est in flammata. Monte medio. in medio cithærone. Vltima. extremas montis partes. Purus ab arboribus: carens arboribus. ¶ Spectabilis undiq; qui undiq; & ex omni parte poterat spectari. Oculis pphanis non initiatis. non sacris. ẽ aũt hypallage. Illũ enim pphanũ intelligimus pro phanis uero. sacra bacchi spectare nõ licebat. Vnde & orgia dicta sunt απο του ειργειν. hoc est a phibendo & arcẽdo: q; illinc pphani. ac illis nõ initiati arcerent. tametsi quidã. απο των οργάδων hoc est a locis arboribus consitis & humidis: in quibus celebrabant orgia denominata esse putent. ¶ Prima est insano. repetitio hæc eo pertinet. ut ostendat pẽtheum ira bacchi. potissimum a matre cœpisse lacerari. ¶ Mater. agaue. ¶ O geminæ sorores. Ino & Autonoe: ¶ Adeste. aduenite. Ille aper: pentheus matri bacchi furore correptæ aper esse uidebat̃. ¶ Trepidum timidum ac trepide fugientem: qui paulo ante tã supbꝰ tãq; contumax erat. ¶ Autonoe matertera. Soror nãq; agaues erat Autonoe materq; Actæonis: ¶ Vmbræ. manes Actæonis: quem a canibus dilaceratum paulo ante legimus: ¶ Illa quis actæon nescit. bacchæ nanque furore numinis correptæ omnia obliuiscebantur neq; suos ab aliis dignoscebãt. ¶ Inoo raptu. Recisione ab Ino facta. nam Ino alteram penthei manum abscidit ab Ino enim Inous deriuatur. Trunca uulnera. Sic quidem corruptæ legitur Nam uulnere scripsit Ouidius: ut trunca ad brachia referamus. ¶ Deiectis membris Recisis membris & in terrã proiectis. ¶ Vlulauit. Clamorem ululatu luporũ silẽm emisit ẽ enim ululare luporum pprium ab eorũq; uoce uerbũ ẽ factũ: ¶ Auulsum. Recisum. cõplexa. Tenens. Io comites. uox est bacchantiũ. Nõ citius. Pulchra similitudine declarat pẽtheũ summa celeritate a matre ac materteris fuisse dilaceratum. Quo quidem significatur religionis contemptores ne apud suos qdem ita diis uolẽtibus tutos esse posse. Ismenides. thebanæ mulieres ab ismẽo fluuio bœotiæ cognominatæ.

Corpore: uixq; meum firmat deus: excute dicens
Corde metum: Chiamq; tene: delatus in illam.
Accessi sacris: baccheiaq; sacra frequento.
Prabuimus longis Pentheus ambagibus aures
Inquit: ut ira mora uires absumere posset:
Præcipitem famuli rapite hũc: cruciataque duris
Corpora tormentis stygiæ dimittite morti.
Protinus abstractus solidis tyrrhenus Acœtes
Clauditur in tectis: : & dum crudelia iussæ
Instrumenta necis ferrũq; ignesq; parãtur:
Sponte sua patuisse fores: lapsasq; lacertis
Sponte sua fama est: nullo soluente cathenas.
Perstat echionides: nec iam iubet ire: sed ipse
Vadit: ubi festus facienda ad sacra Cithæron
Cantibus & clara Bacchantum uoce sonabat.
Vt fremit acer equus cum bellicus ære canoro
Signa dedit tubicen: pugnæq; assumit amorem
Penthea sic ictus longis ululatibus æther
Mouit: & audito clamore recanduit ira.
Monte fere medio est cingentibus ultima siluis:
Purus ab arboribus spectabilis undiq; campus:
Hic oculis illum cernentem sacra prophanis
Prima uidet: prima est insano concita cursu:
Prima suum misso uiolauit Penthea thyrso
Mater: & o gaminæ clamauit adeste sorores:
Ille aper in nostris errat qui maximus agris:
Ille mihi feriendus aper: ruit omnis in unum
Turba furẽs: cũctæ coeunt: trepidũq; sequũtur
Iam trepidũ: iã uerba minus uiolenta loquentẽ.
Iam se damnantem: iam se peccasse fatentem.
Saucius ille tamen fer opem matertera dixit
Autonoe: moueant animos Actæonis umbræ.
Illa quis actæon nescit? dextramq; precantis
Abstulit: Inoo lacerata est altera raptu.
Ille etiam matri cum brachia tendere uellet:
Non habet infœlix quæ matri brachia tendat:
Trunca sed ostendens deiectis uulnera mẽbris
Aspice mater ait. uisis ululauit Agaue
Collaq; iactauit: crinẽq; per aera mouit:
Auulsumque caput digitis complexa cruentis
Clamat: Io comites opus hoc uictoria nostra ẽ.
Non citius frondes autũni frigore tactas
Iamq; male hærentes alta rapit arbore uentus
Quã sunt mẽbra manibus direpta nefandis.
Talibus exẽplis monitæ noua sacra frequentãt:
Thuraq; dãt: sanctasque colunt. Ismenides aras

¶Raphaelis Regii in quartum metamorphoseas Ouidii librum ennarationes.

AT non Alcithoe. At particula ē qua concīne liber libro connectit̄. Sic Virgilius. At regina graui iādudum saucia cura. Aliæ quidem inquit oēs Thebanæ mulieres sacra bacchi celebrabant. Sed Alcithoe quadā ducta temeritate ea spernebat: bacchūq; Iouis filium minime esse p̄dicabat. Ac quo tpe sacra bacchi ab aliis celebrabantur. ipsa lanificio una cum sororibus & ancillis operam dabat. Earum uero una ad leuandū laborē reliquas hortat̄: ut fabulaȝ aliqd uicissim narrent. Hac autem phantasia multas describit fabulas poeta: ac Mineidas tādem ī Vespitiliones conuersas fuisse narrat. ¶Mineias. Minei filia est n. nomē patronymicū. ¶Orgia dr̄ a græcis oīa sacra sed proprie sacra liberi p̄ris: que in Thracia primū ab Orpheo instituta: a quo ut tradit Diodo. ēt Orphica fuerunt cognominata. Deīde ut scribit Lactātius in græciā ab eodem orpheo inducta & in mōte Bœotiæ Thebis ubi liber natus est: Vicini primū celebrata: q cū frequenter Citharæ cātu personaret: Citherō fuit appellatus. Illa āt primū solis mulierib⁹ mēstrua patiētib⁹ celebrari statuit: quo eas illo potissimū tpe a uiris separaret. Postea aliis quoq; mulierib⁹ ut illa celebrarent fuit pmissū. ¶Sed adhuc. sed ēt inqt post tā grauia de pēthco sumpta supplicia negat bacchum iouis esse filium. ¶Socias ipse. Nā & sorores sacra bacchi spnebant. ¶Festū ce. sa. Aut tiresias aut quis ali⁹ sacerdos ¶Immūes opeȝ. ab opatōib⁹ liberas. Bacchaȝ āt habit⁹ describit. Nā & feraȝ pellib⁹ īduebant̄ & crinib⁹ solutis corōas īponebāt. & thyrsos māib⁹ iactabāt. ¶Calathos. cistas ac fusoȝ lanæq; repositoria. Calath⁹ āt pprie uas ī qd τυκαλλη απο του τιθεσθαι hoc ē ī qd lanæ tictæ reponunt̄. Vñ & nom. abusiue q alioȝ quoq; ē repositoriū. Infecta pēsa. lanas colo īpositas sed nōdū filatas. Pēsā n. lana dr̄ a colo pēdēs. ¶Thuraq; dāt. sacrificāt. ¶Bacchūq; uo. Noīa bacchi enūerat q b⁹a bacchis īuocabat̄. bacch⁹ āt dict⁹ ē απο του βακχευειν. hoc ē ab īsaniēdo qd & ipse & eius cōites furer̄ uiderēt̄. Bromi⁹ απο του βρεμειν. hoc ē a fremēdo. ¶Lyæ⁹ απο του λυειν. hoc est a soluēdo. φ curas soluat uinū: Vñ ēt liber a nr̄is fuit appellat⁹. qd animū a curis liberet. Vel ut alii uolūt απο της λυσεως. h̄ ē a solutiōe feturæ: q in fœmore Iouis īmatur⁹ īfans ferē fuisse insutus. ¶Ignigēnaq;. ex fulminis igne gēit⁹ sit: Latinū āt pro græco noīe posuit. Pyrigenes enī græce dr̄. ¶Satūq; iterū. bis satū. primum in uētre semeles deīde īfœmore Iouis. ¶Bimatrē. qd duas matres habuisse ur̄ & semelē. ut diximus: & iouis fœmur. Idcircoq; ēt Dythyrābos fuit appellatus: qd δια δυο θυρων hoc ē p duas ianuas transierit: & uterum semeles & iouis fœmur. ¶Addit̄ his Nyseus. Vel a Nysa Cytherōis uertice ubi eū a nymphis nutritū fuisse iam diximus. uel a Nysa īdiæ urbe clarissima Nyseus liber p̄r est appellatus. Huic uero opiniōi accedere ur̄ & Pōponius Mela. sic. n. ī geographia scribit. Vrbiū q̄s īcolūt Indi. Sūt āt plurimæ Nysa & clarissima & maxīa. mōtiū Meros ioui sacer famā hinc p̄cipuā hn̄t. In illa genitū. ī huius specu liberū arbitrant̄ eē nutritū. Vñ græcis auctoribus ut femori iouis insutū dicerēt: aut materia suggessit aut error. Hæc Mela. Cæterum ut scribit Dio. plures fuerūt Bacchi: quoȝ oīum gesta in unum a poetis conferūt.

Mineides ī uespitiliones.

Bacchi noīa

¶P. Ouidii Nasōis metamor. Liber quartus.

AT nō Alcithoe Mineias orgia censet
Accipienda dei: sed adhuc temaria Bacchū
Progeniem negat esse Iouis: sociasq; sorores
Impietatis habet: festū celebrare sacerdos
Immunes operum famulas domiasq; suoȝ
Pectora pelle tegi: crinales soluere uittas:
Serta comis: manibus frōdētes sumer̄ thyrsos
Iusserat: & sætiam læsi fore numinis iram
Vaticinatus erat. parent matresq; nurusq;:
Telasq; & calathos infectaq; pensa reponunt:
Thuraq; dāt: bachūq; uocāt bromiūq;: lyæūq;:
Ignigenāq;: satūque iterum: solumq; bimatrē.

Additᷓ his Nyseus: indetonsusq̃ Tthyoneus:
Et cum lenæo genialis consitor uuæ:
Nyctelitisq̃ Eleleusq̃ parẽs: & Iacchus: & Euã:
Et quæ præterea per graias plurima gentes
Noĩa liber habes: tibi enim inconsumpta iuuẽta.
Tu puer æternus: tu formosissimus alto
Conspiceris cælo: tibi cum sine cornibus astas
Virgineum caput est. Oriens tibi uictus adusq̃
Decolor extremo qua cingitur India Gange.
Penthea tu uenerande bipẽniferumq̃ Lycurgũ
Sacrilegos mactas: tyrrehna q̃ mittis in æquor
Corpora: tu biiugum pictis insignia frænis
Colla premis lyncam: bacchæ satyriq̃ sequuntᷓ:
Quiq̃ senex ferula titubantes ebrius artus
Sustinet: & pando non fortiter hæret asello.
Quacunq̃ ingrederis clamor iuuenilis: & una
Fœmineæ uoces: impulsaq̃ tympana palmis

¶ Indetõsusq̃ Thyo. Indetõsus comat⁹: Sic. n. pĩgebatᷓ. Thyone⁹ uero dict⁹ ẽ Bacch⁹ απὸ τοῦ θύω qđ ẽ sacrifico. ĩpetũ facio. occido. excito. festino. unῦ ẽt thyades bacchæ dñr. Siue poti⁹ a Thyõe mr̃e q̃ & semele fuit nutrice fuit denoĩat⁹. Et cũ lenæo απὸ τοῦ ληνοῦ. hoc ẽ a lacu torcularis Lenæus dr̃ bacch⁹. ¶ Gẽialis uuæ: gẽio & uoluptati accõmodatæ. Gẽius. n. deus ẽ uoluptans unῦ gẽialis dr̃ uoluptuosus. Vini ãt ĩuẽtio tũ pp pot⁹ uoluptatẽ: tũ q̃a corp⁹ reddit ualidi⁹ grata supra modũ mortalib⁹ fuisse phibetᷓ. ¶ Cõsitor. pri m⁹. n. uini usũ hoĩb⁹ oñdit. ¶ Nyctelı⁹: qđ noctu illi⁹ sacra celebrarentᷓ απὸ τῆς νυκτός. hoc ẽ. a nocte ¶ Eleleusq̃ pa. Elele⁹ dictus ẽ bacch⁹ ab hac uoce ἐλελεῦ q̃ pcedẽtes ad orgia celebrãda ad ɔferẽdãq̃ pugnã utebãtᷓ. ẽ. n. hortãtis aduerbiũ. Vinũ ãt hortatᷓ ac reddit hoĩem ad oĩa aggrediẽda audacẽ. Vñ hora. Quid nõ ebrietas designat. opta recludit. Spes iubet eẽ ratas. ad pr̃lia trudit ĩermẽ Solicitis aĩs onus eximit: ad docet artes: Fœcũdi calices quẽ nõ fecerᷓ disertũ: Cõtracta quẽ nõ in pauptate solutũ. ¶ Iacch⁹: ἀπὸ τῆς ἰαχῆς. hoc ẽ a clãore. ¶ Euã. Vox ẽ bacchãtiũ: q̃ bacch⁹ ipe significatᷓ. ¶ Et quæ pterea. Alııs quoq̃ multis cognominibus bacchũ ĩuocari ait poeta. Nã Euhyı⁹: bryseus. bassareusq̃ appellatᷓ. ¶ Tibi. n. ĩcõ. iuuẽ. hymnũ describit in bacchũ: q̃ ĩ ipsi⁹ sacris canebatᷓ. ¶ Tu puer ætern⁹. exponit queãdmodũ iuuẽta baccho sit ĩcõsumpta. Nũq̃. n. senescit. eoq̃ & puer pingebatᷓ & nud⁹: qđ ebrii & pueri siles sũt & oĩa reuelãt. ¶ Tu for. al. Cõspi. cæ. Liber pr̃: ut scribit Macro. sol ab antiq̃s eẽ credit⁹ ẽ: quã sñiam Vir. quoq̃ georgicoꝝ pr̃io seqũr: cũ ĩqt. Vos o clarissima mũdi lumia labẽtẽ cælo q̃ ducitᷓ annũ Liber & alma ceres. Oĩum uero sideꝝ solẽ pulcherrimũ eẽ ɔstat. ¶ Tibi cũ si. cor. af. Virgineũ caput ẽ. Cornua idcirco attribuuntᷓ baccho: ut scribit Sex. Põpei⁹: qđ hoĩes nimio uĩo truces fiãt: modice uero sũpto hylares ac mãsueti: q̃les sũt uirgines efficiuntᷓ eoq̃ sine cornib⁹ bacchi caput uirgineũ eẽ fingiᷓ. Dio. uero ait Cornua idcirco fuisse baccho attributa: qđ primus oĩum boues ad iugũ iunxerit: quoꝝ opa iacta semina fruges emiserũt. ¶ Oriẽs tibi uictus ad usq̃. Liber pr̃ ut historici in primisq̃ Diodo. scribũt. prim⁹ oĩum cũ exercitu: in quo mulieres quoq̃ erãt furẽtes: ĩ Indiã ingressus fuisse. eãq̃ subegisse: ac gentẽ nulli unq̃ hoĩum obnoxiã ac sola quiete cõtentã cædibus libidinibusq̃ uexasse ac polluisse Indeq̃ magnificentissimũ triũphũ reportasse fertᷓ. ¶ Ad usq̃ ἕως ὅρου. usq̃ ad eã partẽ. ¶ Qua decolor ĩdia. i. Nigra & mali coloris. Extremo gãge. Fluui⁹ ẽ ĩdiæ ultim⁹ gãges. Vñ gãgeticus sin⁹ ẽ cognoĩatus. ¶ Bipẽniferũq̃ Lycurgũ. Securem ferẽtẽ: q̃ uites incidebat Nã Lycurgus iste rex fuit Thraciæ: q̃ cũ incõtẽptũ bacchi uites securi succideret. sibiipsi crura amputauit. Diodo. aũt narrat bacchũ ex Asia in europã trãsituꝝ cũ Lycurgo thracũ rege societatẽ iniisse. Cũ uero fœminas primũ in thraciã uelut ad amicos traiecisset: mãdasse Lycurgũ suis militibus: ut bacchũ aggrederentᷓ: ipsumq̃ ac pellices oẽs obtrũcarent. De his certior factus Liber pr̃ a quodã ĩdigena tharope nomine: cũ nondum milites transfertassent. amicorum præsidio occulte ad exercitum redut. Lycurgus pellices aggressus oẽs intèremisse dr̃. At bacchus exercitu traiecto Thracem pugnæ supatũ captũq̃ oculis priuauit: Illius domesticis cruci affixis. Tharopi uero bñficii memor thrachũ ĩperium cõcessit ac ritũ orgia celebrandi tradidit. Fuit ẽt Lycurgus lacedæmonioꝝ rex q̃ ipsis leges condidit. Alius itẽ fuit Nemeæ regionis rex: cuius filius ab Hipsipyle Thoantis regis filia educatus fertᷓ. ¶ Sacrilegos. facroꝝ tuoꝝ uiolatores. nã ut refert Diodo. Bacchus orbẽ terraꝝ sacrilegis ac deoꝝ cõtẽptoribus purgauit. ¶ Tyrrhena corpora. Tyrrhenoꝝ nautaꝝ ut in supiore libro poeta narrauit. ¶ Tu biiugum lyncũ. biiugaꝝ. Nã lynces liberi patris currũ trahere dñr. Sũt aũt feræ pellẽ maculis distinctã habẽtes. Vnde Vir. Quid lynces Bacchi uariæ? Comitatũ aũt Bacchi & Statius elegãter describit: cũ ĩqt. effrẽæ dextra leuaq̃ sequuntᷓ Lynces: & uda mero lãbũt retinacula tigres. Post exultãtes spolia armentalia portãt. Seminecesq̃ lupos: scissasq̃ mimallones ursas. ¶ Nec cõitatus iners. Sunt illic ira furorq̃ & metus & uirt⁹ & nunq̃ sobrius ardor. Succiduiq̃ grad⁹ & castra simillima regni. Curiosus cætera uideat quæ sequuntᷓ. ¶ Satyriq̃ sequuntᷓ. Satyri ut inqt Plynius nihil aliud hoĩs q̃ figurã hñt. In Aethiopia nascuntᷓ aduncis naribus. aspera cornibus fronte. pedes caprinos habentes. Illoꝝ saltatione ac iocis & risu plurimũ oblectabatᷓ bacchus. ¶ Quiq̃ se. Periphrasis ẽ silẽi: q̃ bacchi fuit pædagogus atq̃ educator eiq̃ plurimũ ad uirtutem & gloriã resq̃ bellicas pfuit. Silẽus ãt a silẽo Nyseoꝝ rege originẽ duxit q̃ circa lumbos caudam habuit. Quã & posteri er⁹ oẽs gestasse feruntᷓ. ¶ Ferula. uirgultũ ẽ leuissimũ: quo senes ĩter ambulãdũ ẽt nũc uti solent. ¶ Pãdo. curuo. Asello: nãq̃ uehiᷓ Silẽus bacchum sequens. ¶ Concauaq̃ æra so Cymbala ærea.

¶ Lōgoq; fo.bu. Periphrasis ē tibiæ: q̄ ex buxo fieri solet. ¶ Solæ Mineides. Quodā furore Bacchico ur poeta ĩ laudes Bacchi referēdas excurrisse. Quarū nūc ad Mineidas illi⁹ ɔtēptrices refert orōne. ¶ In⁹. Intra domū clausæ. cū aliæ oēs se ĩ citherone ɔtulissent. ¶ Intēpestiua mineruā. lanificio tpi ñ ɔuenieñ. Est āt metonymia. Nā mineruā lanificii ĩuētricē p ipso lāificio posuit. Aut la. du aut subtegmē filāt ĩgt aut stamen. aut texūt. ¶ Dū ces. al. ociāt festa bacci celebrātes. ¶ Cōmēta ficta. ¶ Leuem⁹. leue faciam⁹. ¶ In me. In cōe & uoluptatē cōem. ¶ Aures ua. ociosas. Illa qd e mul. pulchra phātasia ad cōplures narrandas ĩgredit trāsformatiōes poeta. Ac eas qdē: q̄ a poetis attigunt pleni⁹: q̄ uero obscuræ sūt minusq; celebratæ breuissime pcurrit. cū earū us⁹ nullus sit futur⁹. ¶ Dirce babylonia. Dirce qdē fere ĩ exēplarib⁹ legit. egoq; hacten⁹ sic putaui eē legēdū. Nūc uero & ānotatiōe Hermolai Barbari uiri ĩ primis docti: cui⁹ morte maximā iacturā nup disciplīæ oēs fecere & qd ita in uetustis codicibus scriptū ē: Derceti existio eē legēdū. Nā dercetis q̄ & Δερκετω actesia uocat & a barbaris Atergatis: dea ē eadē cum Rhea: q̄ syri pisciū abstinētia colūt. uñ & nomut Athene⁹ auctor ē q̄si ἀτερ γατιδοσ hoc ē Syrorū līgua sine piscib⁹. Cornutus uero scribit ēt colūbas uetari mēsis: q̄si duobus elemētis naturæ maxīs pcī iubēte numīe aeri & aq̄. Dio āt libro tertio. Iuxta ascalonē inqt lac⁹ ē ubi tēplū ĩsignis deæ: q̄ syri uocāt decretū. h̄ ē Δερκετουμ muliebri facie: reliquū uero corp⁹ figura piscis cui⁹ filia Semiramis a colūbis educata sit: & ob id sacras genti aues eas eē. Verū Decretis ēt Athara Strabōi uocat: Cui quidē Ven⁹ obuia fcā amorē cuiusdā formosi adolescētis sibi sacrificātis iniecit: ex quo qdē cū filiā dea suscepisset: sui erroris pudore ducta adolescētē ab se remouit. Filiā uero ĩ loca q̄dā deserta & saxosa ĩ qb⁹ plurimæ erāt colūbæ exposuit. Illa uero q̄si diuino nutu ab auib⁹ fuit enutrita. At Dea pudore doloreq; cōpulsa cū se ĩ stagnū abiecisset: ĩ piscē fuit cōuersa. Vñ & Syri & piscib⁹ illi⁹ stagni abstinent & tēplū iuxta lacū ipm illi deæ q̄ Dertetū uocant facie hoīs: reliqs corpis ptib⁹ piscis ædificarūt. ¶ Palestini aūt ppl'i sunt syriæ. Arabiæ cōtermini a Palæstina urbe regiōeq; dicti. Stagnū sane illud in q; se Dertetis abiecisse fert: ē iuxta ascalonē Syriæ urbē: ut Dio. scribit. coluisse. Habitasse neq; mutasse legēdū ē: ut ĩ plerisq; codicib⁹ ē ḋpratuatū.

Derceetis in piscem

Dercetis dea (manuscript note)

Semiramis ĩ columbā

palestins (manuscript note)

Concauaq; æra sonant: longoq; foramine buxus:
Placatus mitisq; rogant Ismenides adsis:
Iussaq; sacra colunt: solæ mineides intus
Intempestiua turbantes festa minerua:
Aut ducunt lanas: aut stamina pollice uersant:
Aut hærent telæ: famulasq; laboribus urgent:
E quibus una leui deducens pollice filum:
Dum cessant aliæ: cōmentaq; sacra frequentant:
Nos quoq; quas Pallas melior dea detinet: inquit:
Vtile opus manuum uario sermone leuemus:
Perq; uices aliquid: quod tempora lōga uideri
Non sinat: in mediū uacuas referamus ad aures.
Dicta probant: primāq; iubent narrare sorores.
Illa quid e multis referat: nam plurima norat:
Cogitat: & dubia est: de te Babylonia narret:
Derceti: quam uersa squāmis uelantibus artus
Stagna palæstini credunt coluisse figura:
An magis ut sumptis illius filia pennis
Extremos altis in turribus egerit annos:
Nais an ut cantu nimiumq; potentibus hærbis:
Verterit in tacitos iuuenilia corpora pisces:
Donec idem passa est: an quæ poma alba ferebat
Vt nunc nigra ferat contactu sanguinis arbor:
Hæc placet: hæc quoniam uulgaris fabula nō est
Talibus orsa modis lana sua fila sequente:
Pyramus & Thysbe iuuenum pulcherrimus alter
Altera quas oriens habuit: prælata puellis:

¶ An ma. ut sū. semirāis Dercetis deæ filia miro quodā mō a colūbis coagulato lacte e pximis pastorū mapalibus rapto nutrita fuit. uñ & semiramis fuit appellata. Nā syriorū lingua semiramides uocātur columbæ: quas syri ut deas colūt. Semiramis uero post maxīa bella cōfecta babyloneq; ædificata cum ĩsidias sibi a filio strui cōpisset: oī iniuria illi remissa pfectis oīb⁹ mādauit ut filio tāq̄ regi perēt. e uestigioq; euāuit ad deos ut creditū est. trāslata. Quidā fabulant illā ĩ colūbā fuisse cōuersā: quorū opinionē ēt Oui. sequit cōplurib⁹. n. colūbis domū ĩgressis & illā cū reliqs auolasse putāt. Quo fcm est. ut syri colūbam ut deā colāt ĩmortalē reginā arbitrati. Imparuit āt Semiramis uniuersæ asiæ pter Indos: uixitq; annos duos & sexagita cū quadraginta duob⁹ regnasset. Nais. an ut cātu. Quænā hæc fuerit nais mihi parcē comptū. Nympha q̄dā q̄ carmib⁹ & herbis iuuenes quosdā se clāorib⁹ ĩfestātes ĩ mutos pisces trāsmutauit: ac tādē ĩpsa quoq; fcā ē piscis. ¶ An q̄ po. al. Mori arboris ē piphrasis Morus. n. arbor poma primū qdē alba deinde nigra Pyrami ac Thisbes sanguīe effecta ferre cœpit. Nā Pyramus iuuenis & Thisbe puella cū domos cōtiguas hērēt se mutuo amar cœperūt. cū āt se amplecti aliter nō possent: egredi urbē ad cōstitutū locū decreuerūt. Quo qdē cū prior puenisset Thisbe: leæna illac trāscūte pterrefacta ĩ antrū uicinū cōfugit. Pyramus deinde adueniēs cū uelum qd fugienti Thisbe e capite ceciderat: cruentatū repisset eā putās a feris fuisse laceratā gladio quē secū habebat: sub moro arbore incubuit. Cuius sanguine qdē mora effecta fuere nigra: cū antea candida fuissent. Thisbe aūt ex antro egressa cum Pyramū uulnere confectū uidisset codē se gladio cōfodit. Sane Pyramus non solum uiri est pprium: sed ēt fluuii nomen qui per angustias Tauri montis in ciliciam defertur. Thisbe quoq; & mulieris & urbis est nomen. Vnde Thisbeus declinatur.

Nais in piscem, Mora ex albis nigra

Pyram⁹ & Thisbe

Semiramis

℃Contiguas.se inuicem tangētes. Semiramis Nini Asyriorū regis uxor fuit.magnō mulier aīo: quæ mortuo marito sexū mētita ac se filiū esse simulās successit:ac ut uirū gestorū gloria superaret īter cæ q̄ pclara gessit Babylonē urbē cōdidit. Cui⁹ mœnia ambitu trecēta stadia & sexaginta cōplectebant̄ frequētibus turrib⁹ ac magnis ornata:ut Diodo ac fere historici & græci & latini scribūt. ℃Altā urbē.ad murorū ac ædiū magnificētiā respexit:qua facile alias urbes babylon supabat. ℃Coctilibus muris:latericus & coctis lapidib⁹ cōstructis. Primosq̄ gradus.prīos amoris gradus uisum & colloquiū eē cōstat. Reliq uero sūt tactus.oscula.cōcubit⁹.tædæ iur. nuptiarū ac lrio iure. ℃Sed uetuere pr̄es. Fatue q̄dem hoc eē dictū ur̄. Si.n.uetuere:quō uetare nō potuerūt.uerū acute simul & lepide ē dcm̄. Vetuerūt eni ne nuptiarū iure coirēt.phibere aūt non potuerūt ne aīs affectuq̄ copularent̄. Tenui rima. Subtili & parua scissura. Duxerat.contraxerat. ℃Id uitiū nulli. Illa inqt rima a nullo unq̄ fuerat aniaduersa. ℃Notatum. Animaduersum. Est autem ordo. O amantes primi uidistis id uitiū nulli notatum p longa sæcula. Quid non sentit amor. Parenthesis est rōnem continens: cur amantes primi rimam illam notarint. ℃Inq̄ uices fuerat.hoc est postq̄ uicissim suspirauerāt. ℃Quātum erat. Acsi dicerent nimium erat.ut pmitteres nos toto corpor̄ copulari. ℃Vel ad oscula danda pateres. Hoc est.saltē aperiri tm̄ deberes.ut nos inuicē osculari possemus. ℃Vel saltē. ℃Sub noctem.circa noctē. aduenīete noctē. puenientia contra.hoc est quæ ad alteram ptem non puenīebant. ℃Nocturnos ignes. stellas:q̄ aurora aduenīete auferri uident̄. pruinosas.pruina obrutas. Est aūt pruina ros cōgelatus. ℃Coiere.conuenire. ℃Multa prius questi.de parentibus suis. ℃Nocte silenti. Media quæ & intempesta dr̄.q̄ illo tpe oīa sileant aīalia. ℃Fallere custodes.decipere ianuarum custodes: qui ianitores uocant̄. ℃Foribus.domibus. a parte ēn totum intelligimus. Excedere.exire. ℃Tecta. Domos. ℃Spatiantibus. In magno agri spatio obambulantibus. Nam spatiari nihil aliud ē ut ait Macrobius q̄ in spatio lati itineris obambulare. ℃Ad busta Nini ad sepulchrum Nini Asyriorum regis. Bustum aūt pprie dr̄ loc⁹: ubi cadauera comburebant̄. Ardua. Alta. Morus arbor est:quæ ut scribit Pli.serotino germinatu floret:nec nisi exacto frigore germinat ob id dicta sapientissima arborum. ℃Tarde. affectum exprimit amantium:q̄bus dies maxime longus ur̄ in cuius noctem conuenire statuerunt. Præcipitat̄ aq̄s. In aquas oceani. ex opinione autē uulgari hæc dicunt̄. Neq̄ enim sol in aquas descendit. ℃Et aquis nox exit ab iisdem. ubi occidit.inde nox ur̄ oriri. ℃Versato. reuoluto. hoc est aperta Ianua: ℃Adopertaq̄ uultum. uultū coopertum habēs.necui forte obuiaret agnosceretur. ℃Dictaq̄ sub arbore. Cōstituta. ℃Audacem faciebat amor. causam reddit cur tā audax esset puella:ut noctu sola in agro resideret. ℃Venit ecce recenti. Ecce aduerbiū semp sere aliquid repentini insperatiq̄ mali significat. Vt Virgilius. Ecce aūt gemini a tenedo tranquilla per alta.hoc aūt & Asconius notat: qui ait proprium esse Ciceronis: ut in reb⁹ improuisis hac particula ecce utat̄. ℃Oblita rictus.hoc ē ora spumantia sanguine boum infecta habens.

bustum.

Contiguas habere domos:ubi dicitur altam
Coctilibus muris cinxisse Semiramis urbem:
Noticiam primosq̄ gradus uicinia fecit.
Tempore creuit amor:tædæq̄ quoq̄ iure coissent
Sed uetuere patres:quod non potuere uetare.
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.
Conscius omnis abest:nutu signisq̄ loquuntur:
Quoq̄ magis tegitur:tantū magis æstuat ignis.
Fissus erat tenui rima:quam duxerat olim
Cum fieret paries domui cōmunis utriq̄:
Id uitium nulli per sæcula longa notatum.
Quid non sentit amor? primi uidistis amantes:
Et uocis fecistis iter:tutæq̄ per illud
Murmure blandiciæ minimo transire solebant.
Sæpe ubi cōstiterāt hinc Thisbe:Pyramus illinc:
Inq̄ uices fuerat captatus anhelitus oris:
Inuide dicebant paries quid amantibus obstas?
Quātum erat:ut sineres toto nos corpore iungi
Aut hoc si nimiū est:uel ad oscula dāda pateres.
Nec sumus ingrati:tibi nos debere fatemur:
Quod datus ē uerbis ad amicas transitus aures.
Talia diuersa nequicq̄ sede locuti
Sub noctem dixere uale:partiq̄ dedere
Oscula quisq̄ suæ non peruenientia contra.
Postera nocturnos aurora remouerat ignes:
Solq̄ pruinosas radiis siccauerat herbas:
Ad solitum coiere locum:tum murmure paruo
Multa prius questi statuunt:ut nocte silenti
Fallere custodes:foribusq̄ excedere tentent:
Cūq̄ domo exierint:urbis quoq̄ tecta relinquāt:
Neue sit errandum lato spaciantibus aruo.
Conueniant ad busta Nini:lateantq̄ sub umbra
Arboris:arbor ibi niueis uberrima pomis:
Ardua morus erat gelido conterminia fonti.
Pacta placent:& lux tarde discedere uisa
Præcipitatur aquis:& aquis nox exit ab iisdem.
Callida per tenebras uersato cardine Thisbe
Egreditur fallitq̄ suos:adopertaq̄ uultum
Peruenit ad tumulum:dictaq̄ sub arbore sedit.
Audacem faciebat amor.uenit ecce recenti
Cæde leæna boum spumantes oblita rictus

Depositura sitim uicini fontis in unda:
Q uam procul ad lunæ radios babylonia Thisbe
Vidit:& obscurum timido pede fugit in antrum.
Dumq; fugit:tergo uelamina lapsa reliquit.
Vt læa sæua sitim multa cōpescuit unda:
Dū redit in siluas:uetos forte sine ipsa
Ore cruentato tenues laniauit amictus.
Serius egressus uestigia uidit in alto
Puluere certa feræ:totoq; expalluit ore
Pyramus.ut uero uestē quoq; sanguine tinctam
Repperit:una duos inquit nox perdet amantes:
Equibus illa fuit longa dignissima uita.
Nostra nocens aīa est:ego te miseranda peremi:
In loca plena metus qui iussi nocte ueuires:
Nec prior huc ueni:nostrum diuellite corpus:
Et scelerata fero consumite uiscera morsu
O quicunq; sub hac habitatis rupe leones.
Sed timidi est optare necem.uelamina Thisbes
Tollit:& ad pactæ secum fert arboris umbram:
Vtque dedit notæ lachrymas:dedit oscula uesti:
Accipe nunc inquit nostri quoq; sanguis haustus
Q uoq; erat accinctus demisit in ilia ferrum.
Nec mora:feruenti moriēs e uulnere traxit:
Et iacuit resupinus humo:cruor emicat alte.
Non aliter q̄ cum uiciato fistula plumbo
Scinditur:& tenui stridente foramine longas
Eiaculatur aquas:atq; ictibus aera rumpit.
Arborei fœtus aspergine cædis in atram
Vertuntur faciem:madefactaq; sanguine radix
Purpureo tinxit pendentia mora colore.
Ecce metu nondum posito.ne fallat amātem
Illa redit:iuuenemq; oculis animoq; requirit:
Q uantaq; uitarit narrare pericula gestit:
Vtq; locum & uisam cognoscit in arbore formā:
Sic facit incertam pomi color:hæret an hæc sit:
Dum dubitat tremebunda uidet pulsare cruentū
Membra solum:retroq; pedē tulit:oraq; buxo
Pallidiora gerens exorhuit æquoris instar:
Q uod fremit:exigua cū summū stringitur aura
Sed postq̄ remorata suos cognouit amores:
Percutit indignos claro plangore lacertos:
Et laniata comas:amplexaq; corpus amatum
Vulnera suppleuit lachrymis:fletumq; cruori
Miscuit:& gelidis in uultibus oscula figens
Pyrame clamauit:quis te mihi casus ademit:
Pyrame responde:tua te charissima Thisbe

¶Depositura sitim.hoc est potatura in uicino fonte. ¶Timido pede. trepidis pedibus ac festinantibus. Vt enim trepidū p timido. Sic timidū p trepido eleganter ponitur. ¶Vt læa. Postq̄ leæna.utroq; enim dr mō. ¶Cōpescuit pacauit. ¶Laniauit.Lacerauit. ¶Serius egressus.Sero tarde qdē signāt: sed ita ut post amissam opportunitatem aliq̄ fere ponat. ¶Amictus.uelum. ¶Vestem uelum. ¶E qbus illa. thisbe q̄ idcirco uita dignissimam fuisse ait pyramus:qa & pmissis stetit: & longe ante se ad constitutum locum uenit. ¶Nostra nocēs aīa est.Aīam p uita sæpenumero accipi notum est ¶Ego te miseranda peremi. se necis Thisbes q̄ a leæna dilaniatam putabat Pyram⁹ cām fuisse pfitet. ¶Peremi.Necaui:cū maximo aūt affectu hæc a Pyramo referunt. ¶In loca plena metus.cām assignat Pyramus cur ipse interfecerit Thisbem. ¶Qui iussi:qa ego iussi. est enī relatiuum cām exprimens. ¶Nostrum diuellite corpus. apostrophæ ad leones a quibus Pyramus dilaceratam putabat Thisbem.Sub hac rupe.Sub hoc saxo.in hac spelunca.propinqua enim spelunca erat in q̄ refugerat Thisbe. Sed timidi est optare necem. cum sibi uir fortis cā consiscat.Pactæ arboris:constitutæ. ¶Ferrū. ensem p metonymiam.Ex ferro nāq; enses conficiunt. ¶Emicat.exilit. ¶Non alr q̄ cū.pulchra similitudine ōstendit poeta q̄ alte ex pyrami uulnere sanguis exiliret. ¶Quam cum uiciato fistula plūbo.Fistula p q̄ aqua deducit: ex plūbo fere fieri cōsueuit:dicta q fistulæ & tibiæ similis sit. ¶Viciato.Corrupto.fracto. ¶Eiaculat.Longe eiicit. ¶Atq; ictibus aera rūpit. Aquæ emissione aerem penetrat.Arborei fœtus.mora arboris illius fruct⁹. ¶Aspergine cædis.Sanguinis aspsione. In atrā faciē. In nigrā figurā. ¶Madefactaq;.que copula hoc loco p qa est accipienda.Cām.n.assignat cur mora ex albis purpurea fuerint effecta. ¶Gestit.cupit. ¶Vtq; locum: q̄ locū inquit & uisa arboris figuram Thisbe cognoscit: tam colore mororū quæ ex albis rubicunda fuerant effecta: reddit īcerta. ¶Pomi color.Fructus mori arboris color ex albo in rubicūdum transmutatus. Pomū aūt gñale nomen est oīum fructuū: qcūq; in arborib⁹ nascunt siue molles siue duros cortices hēant:q̄uis qdā alr sentiant. ¶Hæret.dubitat an illa sit arbor sub qua pauloante sederat. Tremebunda:palpitantia.Pulsare.pcutere.Nondū n.mortuus erat Pyramus. Retroq; pedē tulit. Retro cessit. ¶Exhorruit.turbata est. Aequoris instar.Ad similitudinē maris. Instar aūt idclinabile nomen est. ac interdum ad similitudinem.Interdum significat ad æqparationē: q̄uis sine præpositiōe ponat. Virgilius. Instar mōtis equum diuina palladis arte ædificāt. q fremit. strepit.Cū summū stringit.qn̄ ī supficie raditur ac leuiter a uento attingit. ¶Claro plangore. Magno eiulatu. ¶In gelidis uultibus.In frigida facie Pyrami morientis. ¶Suppleuit.Impleuit.Quis te mihi casus ademit: Eripuit.sūt au

tem querelæ maxime amanti conuenientes. Etexit. extulit: aperuit. ¶ Recondidit. Iterum condidit: & oc cultauit: & clausit. ¶ Vestemq; suam. Velum suum quo deceptus Pyramus seipsum interfecerat. ¶ Ebur uacuum ense idest Eburneam uaginam ense carentem. ¶ Tua te manus inquit amorq;. Te ipsum inquit ob amorem quo me prosequebaris interfecisti. ¶ In unum. Ad hoc unum ut me ipsā interficiā. ¶ In uulnera. Ad uulnera mihi ipsi inferenda. ¶ Relli. separari. ¶ Certus amor. uerus. ¶ Non inuideatis non prohibeatis nostris uotis inuidētes ¶ Componi. condi ac simul sepeliri. ¶ Pulos nigros. Monumēta. Memoriā. ¶ Gemini cruoris: Sanguinis duorum & Pyrami & Thisbes. ¶ Apetato mucrone. Apposita cuspide. ¶ Sub imūpectus. Ad infimam pectoris partem Ferro Ensi. quo seipsum pauloante transfixerat Pyramus. ¶ Vota. Preces. ¶ Tetigere. Cōmouere ¶ Permaturuit. perfecte maturuit. ¶ Quodq; rogis superest. Cinis & ossa rogis superesse solent. ¶ Desierat. loqui subaudiat & alcithoe Finem. n. suæ narrationi imposuerat. ¶ Vocē tenuere. siluerunt. ¶ Leucothoe. soror alcithoes antequam que narret quemadmodum Leucothoe Orchami regis Achemeniæ & eurymones filia in arborē thuris fuerit conuersa: exponit adulterium Martis cum Venere. Sol. n. Martem olim cum Venere coeuntem uulcano eius marito indicauit qui indignatus retibus tenuissimis cubile circūdedit: quibus coeuntē Martē cum Venere ita implicuit: ut nullo pacto disiūgi possent. Patefacto deinde cubiculo omniū deorum oculis spectandos subiecit Quare uenus indignata Soli Leucothoes amores immisit: qui ut cōmodius ea potiretur se in matris eurymones figuram conuertit. Cum uero orcham⁹ pater eam uitiatā esse inditio clytiæ solis amicæ cognouisset: ipsam defodit in terrā. Sol uero amicā miseratus: eā in thuris arborē cōmutauit. ¶ Hunc quoq;. Ac si diceret. Non solum mortales capiunt amore: sed dii quoq; & q̄dē clarissimi. ¶ Videt hic deus oīa primus. Cā ē cur sol putet oīum primus Martis adulterium cū uenere uidisse. Quare hæc pncula nam sub audienda ur̄. Hic aūt sensus ex homero sūptus esse ur̄: ut Plinius quoq; in sedo naturalis historiæ libro testat̄: cū ait solē cōmēdās. Hic suū lumen cæteris quoq; sideribus sœnerat. pclarus eximius. oīa intuēs. oīa ēt exaudiēs ut principi sragc Homero placuisse in uno eo uideo. Hoc uero in duodecimo Odisseæ scribit Home. Iunonigenæ. ex iunone genito. Vulcanū. n. solū Iūo ex ioue suscepit. ¶ Furta. stupra & adulteria q̄ furtim fiāt. Graciles. tenues atq; subtiles Quæ lu fal. pos. Quæ oculos decipe ualerēt. ¶ Elimat. efficit lima. ¶ Arāea. tela arancarū Vtq; leu. ta. significat retia ea ita mollia fuisse ac flexibilia ut ne si tangerent̄. quidem sentiri possent ac facile rebus oībus cederēt. ¶ Parua mo. Parua obstacula ut pagc resistere uiderētur. ¶ Deprensi. in re prohibita inuenti. Nam desphendi ppric quis in re minus honesta dr̄. Lēni⁹ Vuulcanus. Qui cū deformis natus esset Iunoniq; contra Iouem auxilio esset: ut ipse in p̄rio iliados narrat: ab Ioue ipso e cælo fuit ī lēnum īsulam p̄cipitatus; ibiq; a Sintiis: fuit exceptus.

Adulterium ueneris cū marte

Nominat. exaudi: uultusq; attolle iacentes.
Ad nomen Thisbes oculos iā morte grauatos
Pyramus erexit: uisaq; recondidit illa.
Quæ postq̄ uestem q; suam cognouit: & ense
Vidit ebur uacuum: tua te manus inquit amorq;
Perdidit infœlix: est & mihi fortis in unum
Hec manus. ē & amor. dabit hic ī uulnera uires.
Persequar ex tinctum: letiq; miserrima dicar
Causa comesq; tui: quiq; a me morte reuelli
Heu sola poteras: poteris nec morte reuelli.
His tamen amborum uerbis estote rogati
O multum miseriq; mei illiusq; parentes:
Vt quos certus amor quos hora nouissima iūxit
Componi tumulo non inuideatis eodem.
At tu quæ ramis arbor miserabile corpus
Nunc tegis unius: mox es tectura duorum:
Signa tene cædis: pulsosq; & luctibus aptos
Semper habe fœtus: gemini monumēta cruoris.
Dixit: & aptato pectus mucrone sub imum
Incubuit ferro: quod adhuc a cæde tepebat.
Vota tamen tetigere deos: tetigere parentes:
Nam color in pomo est (ubi permaturuit) ater.
Quodq; rogis superest: una requiescit in urna.
Desierat: mediumq;: fuit breue tempus: & orsa ē
Dicere Leucothoe: uocem tenuere sorores.
Hunc quoq;: siderea qui temperat omnia luce:
Cepit amor Solem: Solis referamus amores.
Primus adulterium ueneris cum Marte putatur
Hic uidisse deus: uidet hic deus omnia primus.
Indoluit facto: iunonigenæq; marito
Furta tori: furtiq; locum monstrauit: at illi
Et mens: & quod opus fabrilis dextra tenebat
Excidit: extemplo graciles ex ære cathenas:
Retiaq; & laqueos: quæ lumina fallere possent
Elimat. non illud opus tenuissima uincant
Stamina: non summo quæ pendet aranea tigno.
Vtq; leues tactus momentaq; parua sequantur
Efficit: & lecto circundata collocat apte.
Vt uenere torum coniunx & adulter in unum:
Arte uiri uinclisq; noua ratione paratis
In mediis ambo deprensi amplexibus hærent:
Lemnius extemplo ualuas patefecit eburnas:

¶ Admissiq; deos. aduocauit deos ad spectaculū Veneris & martis q̄ ita ligati in lecto iacebāt ut se dissoluere non possent. ¶ Atq; aliquis de diis Eum fuisse Mercuriū ferūt. ¶ Cytherea. Venus a Cytheris insula dicta: ad q̄ primum e mari nata cōcha peruenisse dr̄. ¶ Memorem pœnā. aut hypallage est memor cytherea. aut q̄ in memoria hēbat: ut Virgi. Saeue memorem Iunonis ob iram. ¶ Inq; ui. uicissime cōtrario. ¶ Hyperione nate. Sol Hyperionis Titāis. Ex Thia ut scribit Hesio. ut uero in hymnis Home. ex Euryanassa sorore: filius fuit simul cū luna & aurora. Vñ Hyperionides quoq; sol ipse & Hyperion noīe pr̄is interdū a poetis uocat̄. Est āt apostrophe ad solem.

Admissiq; deos: illi iacuere ligati
Turpiter: atq; aliquis de diis non tristibus optat
Sic fieri turpis: superi risere: diuq;
Haec fuit in toto notissima fabula caelo.
Exigit indicii memorem Cytherea pœnam:
Inq; uices illum tectos qui laesit amores
Laedit amore pari. quid nunc hyperione nate
Forma colorq; tibi radiataq; lumina prosunt?
Nempe tuis omnes qui terras ignibus uris:
Vreris igne nouo: quiq; omnia cernere debes
Leucothoen spectas: & uirgine figis in una
Quos mundo debes oculos: modo surgis eoo
Temperius caelo: modo serius incidis undis:
Spectandiq; mora brumales porrigis horas:
Deficis interdum: uitiumq; in lumina mentis
Transit: & obscurus mortalia pectora terres;
Nec tibi quod lunae terris propioris imago
Obstiterit palles: facit hunc amor ipse colorem.
Diligis hanc unam: nec te clymeneq; Rhodosq;
Nec tenet aeaeae genitrix pulcherrima Circes:
Quaeq; clycie quāuis despecta petebat
Concubitus: ipso q; illo graue uulnus habebat
Tempore. Leucothoe multarum obliuia fecit
Gentis odoriferae: quam formosissima partu
Edidit Eurymone: sed postq̄ filia creuit:
Quam mater cunctas: tam matrem filia uicit.
Rexit achaemenias urbes pater Orchamus: isq;
Septimus a prisco numeratur origine belo.
Axe sub hesperio sunt pascua Solis equorum:
Ambrosiam pro gramine habēt: ea fessa diurnis
Membra ministeriis nutrit: reparatque labori.
Dumq; ibi quadrupedes caelestia pabula carpūt:
Noxque uicē peragit: thalāos deus intrat amatos
Versus in Eurymones faciē genitricis: & inter
Bis sex Leucothoen famulas ad lumina cernit
Leuia uersato ducentem stamina fuso.
Ergo: ubi ceu mater charae dedit oscula natae:
Res ait arcana est: famulae discedite: neue

¶ Igne nouo: Amore inusitato. ¶ Temperi⁹. Tēpestiuius. Est aūt cōparatiuū aduerbiū: q̄ a tpe declinari uī. ¶ Mō se. inci. un. Interdū. iq̄t tardius occidis. ¶ Eoo. caelo. oriētali. uñ oritur aurora: que graece κεῶ dr̄. ¶ Porrigis. pducis ¶ Brumales horas. Hyemales dies q̄ solēt esse breuiores. ¶ Vitiū mētis: aegritudo ac passio cordis. q̄ fere amātes pallēt. ¶ Trāsit in lumina Pallida nāq; uidebant. Nec tibi q̄ lunae. Cām eclipsis solis exponit. Nā tūc deficere uī: cū lūa ei subiicit̄. Luna uero īfima ē planetarū. ¶ Clymene. Phaethōtis mr̄. ¶ Rhodos. īsula ē lyciae adiacēs soli adeo grata ut sp̄ q̄uis nebuloso aere aliqua diei hora eius radii uideant̄. ut scribit Plynius. Rhodos aūt ἀπὸ τοῦ ῥόδου. h̄ est a Rosa pp pulchritudinē ut qdā scribūt fuit appellata. Nā pri⁹ & ophiusa & a serenitate aethraea uocabat̄. Diodo. uero ait Rhodon insulā a rhodo puella Neptūi filia ex quadā Telchinū sorore q̄ primi insulā tenuerūt: fuisse appellatā. Nec tenet aeaeae. Persa mr̄ fuit Cyrces: q̄ aeaea ab aea urbe colchorū nō ut Seru⁹ scribit: a uocib⁹ eorū quos in bruta aīalia cōuertebat: fuit appellata. Aea uero nō solū colchorū ē urbs ab Aeeta Medeae prē aedificata sed alia quoq; est Thessaliae. est et Macedoniae fōs aea. ut Stephanus scribit. Vnde Aeaeus aeaea declinat̄. clytie. nympha fuit q̄ apollinē amauit. ¶ Graue uuln⁹. magnū dolorē q̄a sibi leucothoen praelatā uidebat. Gētis odoriferae. odores ferētis. h̄ ē arabicae. ¶ Formosissima Eurymone. pulcherrima. Eurymone aūt: ut scribit in theogōia hesiod⁹: nympha fuit oceāi & tethyos filia. uxorq; orchāi Achemeiorū regis. Altera fuit apollinis filia q̄ Ethalōi marito adrastū argiuorum regē atq; Eripylē peperit. ¶ Achaemenias. Persicas. Nā achaemenii Persae & parthi populi sūt finitimi. A prisco belo. a primo belo q̄ Abantē genuit. Abas acrisiū. acrisi⁹ Danaē. Danae Perseū. Perse⁹ Bachaemonē. Bachaemō achaemenē: a quo achaemēia ē appellata. Achaemenes uero Orchamū. ¶ Axe sub hesperio Solis equorū pascua describit: q̄ sūt: ī occidēte ambrosiā ferētia. cui⁹ pastu solis eq p noctē reparant̄ ad diurnos labores tolerādos. Axe sub hespro. sub caelo occidētali. Duo nāq; sunt axes: ut Seru⁹ quoq; scribit. q̄ & uertices & poli dr̄: arcticus siue borealis q̄ a nobis sp̄ uī: & anctarctic⁹ siue noti⁹ & australis q̄ nūq̄ a nobis uideri pōt. axē ergo p caelo posuit. Est āt pprie axis, ut scribit Apuleius: directo q̄dā a polis uelut a cardinib⁹ pfecta. diuisor & discriminator mūdi orbē terrae in medietate constituens. ambrosia uero que immortalitas interpretatur: cibus est deorū quo etiam equi solis pasci dicuntur. Est autem herba quam Diascorides artemisiam esse ait. ¶ Thalamos amatos. Amicae Leucothoes cubiculum. ¶ Ducentem: Deducentem filantem. ¶ Leuia stamina. mollia.

Pascua equorū solis

¶ Arbitrium.facultatem. ¶ Qui longum metior annum.Scite.Nam ex solis transitu p duodecim Zodiaci signa annus colligitur. ¶ Et colus.instrumentum est cui appenduntur stamina filanda.Est autem & secundæ & quartæ. declinationis. ¶ Et fusi.horum inuētor Closter arachnes filius a Plinio fuisse narratur. ¶ Nitore. pulchritudine.splendore. ¶ Neq; n.moderat9 Cur inuideret Clytie causam assignat.Nimius n.erat solis amor in Leucothoen. ¶ Diffamatum.uulgatum. ¶ Et ille. Manu solem indicat patri Leucothoe. ¶ Crudus.Crudelis. ¶ Iterq; dat tibi.Efficit tibi uiam: qua faciem efferre possis. Est autem αποστροφη ad Leucothoen quam nimpham propter ætatem & pulchritudinem uocat poeta. ¶ Enectum: Necatum.obrutum. ¶ Exangue:mortuum sine sanguine. Volucrum mo.equo.Periphrasis est Apollinis:qui moderator & rector est uelocissimorum equorum ac uolantium potius q̄ currentium: ut plene in secundo uidimus. ¶ Post phaethonteos ignes.Post fulmina quibus phaethon fuit absūptus. ¶ Gelidos artus. Mortua membra.Id.n. quod sequitur pro eo quod precedit: & contra sæpenumero ponitur a poetis. ¶ Reuocare. Reducere. ¶ Fatum.fati necessitas. ¶ Nectare odo.suauissimi odoris liquore.Est.n.Nectar deorum potio:ut iam sæpius diximus. ¶ Tanges tamen æthe.di.Quamuis inquit apollo te ad uitam reuocare non possim: ad cælum tamē peruenies. Nam thuris fumus ad deos usq; in cælum peruenirē creditur. ¶ Delicuit.molle & liquidum factum est: a deliquesco preteritum. ¶ Sensim.Paulatim. ¶ Cacumine.ui summitate. ¶ Tumulum.harenæ aggerem. ¶ At cly. Clytie nympha a sole derelicta cū nouem dies sine ullo cibo ac potu exegisset:tandem deorꝫ miseratione in herbam heliotropium conuersa fingitur:quæ nūc quoq; pristini amoris memor continue folia ad solem uertit. Vnde etiam nomen accepit.Nam Heliotropium dicitur solis conuersio ηλιος.namq; sol.τροπη cōuersio dicitur. ¶ Quamuis amor excusare dolorem. Amore enim quo Apollinem prosequebatur: dolebat clytie sibi aliam præferri. Dolore autem coacta indicauit patri Leuchothoes cum sole concubitum. ¶ Auctor lucis. Periphrasis est solis.qui lucis est effector. ¶ Modum.finē. ¶ Tabuit ex illo.Ex eo inquit tempore quo a sole fuit derelicta:tabescere cœpit clytie commerciumq; aliarum nympharum fugere. ¶ Tabuit:paulatim consumpta est. ¶ Sub Ioue.Sub dio.ad aerem. ¶ Nouem Luces. Nouem dies. ¶ Flectebat. Vertebat. ¶ Hæsisse.Affixa fuisse terræ sic ut surgere non posset. ¶ Luridus. fuscus.

Clytie in heliotropiū

Eripite arbitrium matri secreta loquendi.
Paruerant thalamoq; deus sine teste relictus:
Ille ego sum dixit:qui longum metior annum:
Omnia qui:uideo:per quem uidet omnia tellus:
Mūdi ocul9:mihi crede places.pauet illa:metuq;
Et colus & fusi digitis cecidere remissis.
Ipse timor decuit.nec longius ille moratus
In ueram rediit speciem solitumq; nitorem.
At uirgo q̄uis inopino territa uisu
Victa nitore dei:posita uim passa querela est.
Inuidit Clytie:neq; enim moderatus in illam
Solis amor fuerat:stimulataq; pellicis ira
Vulgat adulterium:diffamatumq; parenti
Indicat:ille ferox immansuetusq; precantem
Tendentemq; manus ad lumina solis:& ille
Vim tulit inuitæ dicentem:defodit alta
Crud9 humo:tumulūq; sup grauis addit harēæ.
Dissipat hunc radiis hyperione natus iterq;
Dat tibi:quo possis defossos promere uultus.
Nec tu iam poteras enectum pondere terræ
Tollerē nympha caput:corpusq; exāgue iacebas.
Nil illo fertur uolucrum moderator equorum
Post phaetontheos uidisse dolentius ignes.
Ille quidem gelidos radiorum uiribus artus
Si queat in uiuum tentat reuocare colorem:
Sed quoniam tantis fatum conaribus obstat:
Nectare odorato sparsit corpusq; locumq;:
Multaq; præquestus:tanges tamen æthera dixit.
Protinus imbutum cælesti nectare corpus
Delicuit:terramq; suo madefecit odore:
Virgaq; per glebas sensim radicibus actis
Thurea surrexit:tumulumq; cacumine rupit.
At clytien q̄uis amor excusare dolorem:
Indiciumq; dolor poterat:non amplius auctor
Lucis adit:Venerisque modum sibi fecit in illa.
Tabuit ex illo dementer amoribus usa.
Nympharum impatiēs:& sub Ioue nocte dieque
Sedit humo nuda nudis incompta capillis:
Perque nouem luces expers undæque cibique:
Rore mero lachrymisque suis ieiunia pauit.
Nec se mouit humo:tantū spectabat euntis
Ora dei:uultusq; suos flectebat ad illū.
Membra ferūt hæsisse solo:partēque coloris
Lurid9 exangues pallor conuertit in hærbas.
Est in parte rubor:uiolæque similimus ora
Flos tegit,illa suū:quāuis radice tenetur:

¶ Vertit̄ ad solē:ad nom̄ herbæ q̄ heliotropiū dr̄ alludit. ¶ Suū.a se amatū. ¶ Mutata. In Heliotropiū herbā cōuersa. ¶ Cepat. Occupauerat. Delectarat. Poscit̄ alcithoe. Rogat̄ ut aliq̄d fabularū narret Quæ radio. naucula. instr̄m est ligneū: quo utunt̄ textores. ¶ Stātis telæ. pēdētis Daphnidis Idæi Daphnis c⁹ interitū Virgili⁹ quoq̄ post theocritū deflet: Mercurii fili⁹ fuisse memorat̄. Is a nympha noīe Thalia: ut q̄ dā scribūt: adamat⁹ ita ē. ut Pellicē uerita & riualē ī saxū illū trāsmutarit: q̄uis theocrit⁹ illū amor̄ tabuisse canat. id qd̄ Ouidi⁹ quoq̄ alibi īnuere ur̄: cū ingt. Pallid⁹ ī lēta Naide Daphnis erat. ¶ Idæi. phrygii uel Daphnis idæ⁹ in saxū

Vertitur ad solem: mutataq̄ seruat amorem:
Dixerat: & factum mirabile ceperat aures.
Pars fieri potuisse negant: pars omnia ueros
Posse deos memorant: sed nō est Bacchus ī illis.
Poscitur Alcithoe: postq̄ siluere sorores:
Quæ radio stantis percurrens stamina telæ
Vulgatos taceo dixit pastoris amores
Daphnidis idæi: quem nymphe pellicis ira
Contulit in saxum: tantus dolor urit amantes.
Nec loquar: ut quondam naturæ iure nouato
Ambiguus fuerit modo uir: mō fœmina scython.
Te quoq̄ tunc adamas: quondā fidissime paruo
Celme Ioui: largoq̄ satos curetas ab imbri:
Et crocon in paruos uersum cum smilace flores
Prætereo: dulciq̄ animos nouitate tenebo.
Vnde sit infamis: quare male fortibus undis
Salmacis eneruet: tactosq̄ remolliat artus
Discite: causa latet. uis est notissima fontis.
Mercurio puerum diua cythereide natum
Naiades idæis enutriuere sub antris:
Cuius erat facies: in qua materq̄ paterq̄
Cognosci possent: nomen quoq̄ traxit ab illis.
Is tria cum primum fecit quinquēnia: montes
Deseruit patrios: idaq̄ altrice relicta
Ignotis errare locis: ignota uidere
Flumina gaudebat studio minuente laborem.

cretēsis. Nā Ida mōs ē: & phrygiæ & cretæ. Cōtulit. Cōuertit. Has āt fabulas q̄ uix unq̄ apd̄ aliquē p̄stantiū poetarū īueniunt̄: breuiter pcurrit poeta uidēs illas nullo fere ī usu futuras. Tāt⁹ dolor urit amātes. Acclamatio ē ī amantū Zelotypiā. Tāt⁹ īgt dolor amātes cruciat: ut sæpe nūero amatos pdāt. ¶ Nec loqr. Scython q̄dā ex mare ī fœminā mirādo quodāmodo fuit cōmutat⁹: Id āt fieri posse Plini⁹ quoq̄ est auctor. ¶ Te quoq̄ nūc Adamas. Celm⁹ q̄ & Celmes uocat̄: un⁹ fuit ex īdæis dactylis. ut uero sophocles ī satyris tragœdia scribit: illū Cybele indignata ī durissimū ferri gen⁹ trāsmutauit. nutrit⁹ Iouis: cui dū paru⁹ erat fuit admodū gratus. Posteaq̄ uero Iupit̄ deorū īperiū ē adept⁹: ipsum in adamantē cōuertit: q̄a uulgasset Iouē fuisse mortalē: ut quidam aiunt. ¶ Largoq̄ satos curetas ab imbri. Hanc curetū metāorphosin nusquā me apud antiquiores legisse memini. Quidam uero ex neotericis aiunt Curetas & ībrib⁹ propter religiōis cōtemptū fuisse deletos & ex fungis ne ipsa religio perit⁹ desereret̄: fuisse repertos. Sed cū ista nullius auctoritate nitantur: ex cōmodo suo illa finxisse uident̄. Strabo quidem cū multa & uaria de curetibus scribat: nullam prorsus de hac illorū metāorphosi facit mētione. Sed ex sentētia quorundam eosdem esse ait curetes & corybātes & caberos & Idæos dactylos & telchīes: q̄ sacra & Iouis ī creta & matris deū in phrygia cum armorum tumultuosa agitatione cūq̄ strepitu ac cymbalorū tympāorūq̄ sonitu necnō tibiis ac uociferationib⁹ celebrarēt. Alii āt ex creta. Alii ex Eubœa. nōnulli ex Etolia origīnē duxisse scribūt. Diomedes q̄dem grāmaticus longe aliam ab ea quam obiter attingit Ouidius: curetum originem refert his quidem uerbis. Aiunt Opē in Idam cretensem delatam ex fuga: cum puerperii tempus instaret: primam montis partem manibus apprēdisse: atq̄ ita partu solutam. ex impressione uero palmarum curetas pdiisse: quos ab effectu græci nominis dactylos idest digitos & Idæos a monte nominauerunt. ut a pupulis oculorum: quas græci κορας appellant uel a galeatum cono Curetes. Hæc Diomedes. Sed aliæ quoq̄ curetū afferunt̄ etymologiæ. Nā ut Strabo ait alii απο της κουρας idest a tonsura curetas appellatos scribunt: qd̄ detonsi essēt. Alii a cuno mōte Pleuroni īminēte. Alii απο των κορων idest a puellis. qd̄ longas stolas ut puellæ gestarēt. Curetes oīum primi armatam. saltationem inuexisse dicūtur: cū clypeis æneis cōcurrētes ludentesq̄ & clamore & æris tinnitu nō permiserūt Iouis īfātis uagitū: quē educādū susceperant: ad saturnū peruenire. Hæc tā multa de curetib⁹ nihil tamē ostendūt quomodo ab imbre fuerit orti. ¶ Et crocon. Crocos adolescēs fuit. quē smilax uirgo cū amaret neq̄ frui posset ambo ī flores ɔuersi fuerūt. Vn̄ smilaceæ croceæq̄ coronæ dicunt̄. Sāe smilax: ut scribit Galen⁹ ēt sine s l̄ra interdū enunciat̄ ¶ Vn̄ sit infamis. Salmacis fons est cariæ: quē q̄ ingrediunt̄ effœminati ac molles egrediunt̄. huius āt rei cām poeta refert in hermaphrodin p̄ces q̄ pentes rogauit ut quēadmodū ipse: sic alii quoq̄ fontē illū intrātes mollescerēt. Nā Hermaphroditus Mercurii ac Veneris filius fuit formosissimus qui cum in fontem Salmacidis nymphæ ingressus foret: ita a nympha fuit colligat⁹: ut ex duob⁹ corporib⁹ unū fieret utrunq̄ habēs sexū. Vnde ēt nūc Hermaphroditi utroq̄ p̄diti sūt sexu. Eneruet. Neruos ac uires eripiat. effœmiet. ¶ Rēolliat. molles ac effœminatos efficiat. Diua cythereide. Venere. Sub idæis antris. In speluūcis Idæ mōtis phrygiæ. ¶ C⁹ erat facies. Formosissimum fuisse hermaphroditū sign̄at: cū similē eū fuisse pentib⁹ dicat. Nom̄ quoq̄ traxit ab illis. Nā hermaphroditus απο του ερμου. h̄ ē. mercurio & αφροδιτης uener̄ fuit appellat⁹. Studio. cupiditate & āimi iclinatōe

Scythō ī fœminam
Celm⁹ in Adamātem
Crocū smilace in flores
Salmacis fons
Hermaphroditus

¶ Lycias urbes. Lycia lydia & caria puīciæ sūt finitīa. ¶ Caras adit. cares populi sūt cariæ. est autē accusatiuus græcus. Car. enim caros declinatur in masculino. i fœminino autem Carera Carræ uero urbs ē Messopotamiæ Crassi cæde nobilis a Carra Syriæ fluuio denomīata ¶ Videt hic stagnū. Fōtis salmacidis descriptio. Viuo cespite. Naturali terra. ¶ Nȳpha colit. habitat. Idem autem cum fonte nomē habet. Salmacis enī nympha ut scribit Sex. Pompei⁹: Cæli & terræ filia molissima ferē fuisse causa fōtis Halycarnassi aquæ appellandæ Salmacidis: quā q̄ bibisset uitio īpudicitiæ mollesceret ob eā causam qd eius aditus angustat⁹ parietib⁹ occasionem largitur iuuenibus petulantibus pueroꝗ puellarūq; uiolandarū: quia nō patet effugium. unī Ennius. Salmacidas spolia sine sanguine & sudore. Quod ī molles atq; effœmīatos dictū corrupte legit̄ in primo de officiis Cicerōis: ineptēq; ab iis q̄ ī illud opus cōmentaria scripserunt: exponit̄ ut in quadam disputatiōe nostra: quæ circunferē copiosius dixim⁹. Tametsi nūc recte legat̄ ex nostra disputatione emendatum ¶ Duris uēatibus. laboriosis uenationibus. Cytheriaco pulchro q̄lis ueneré deceret. Aut certe Cythoriaco legēdum ē a Cythoro mōte buxis abundante: ex quo ligno pulchri pectīes cōficiunt̄. ¶ Perlucēti amictu. perlucida ueste. Significat autē hanc nympham mollissimā fuisse. ¶ Incubat. recubat iacet. ¶ Cōposuit ornauit. ¶ Et finxit uultū. sumpsit uultum blandum amantiq; aptū. ¶ Si quā dignaber̄ tæda. Si quā tuis nuptiis dignā existīabis. ¶ Hic tibi siue aliqua est. Si inqt sponsam habes mecū uelis hoc loco furtī coire. Sin uero non habes: me uelim accipias uxorē. ¶ Ab his. post hæc. Hic color. His similitudinibus poeta declarat: q̄lis eēt hermaphroditi pueri color: posteaquā audita nymphæ orōne erubuit. ¶ Aprica. soli exposita. arbores āt soli expositæ rubicūda pōa ferr̄ solēt. ¶ Aut ebori tīcto. Minio ac purpureo colore picto. Aut sub rubēti cādore lunæ. h̄ ē lūæ eclipsim patiēti. Tūc enī rubescere uī. Cū frustra resonāt frustra pstrepūt. nihil enī lūæ deficiēti pſūt. Quāuis uulg⁹ putet carmīa ueneficarum æreorū uasorū tinnitibus īpediri: ne eclipsim lunæ inducāt. Vñ Iuuenalis loquacitatē mulierū carpēs inqt. Vna laborān poterit succurrere lunæ. ¶ Aera. ærea uasa. ¶ Auxiliaria. auxilium lunæ afferentia ne ueneficarū deficiat carminibus. ¶ Sororia oscula. casta & pudica: qualia sorores decent. Est autem adiectiuum nomen sororius a sorore declinatum. neq; eum significat qui alicuius sororem duxit uxorem: ut quidam putant. ¶ Eburnea. candida ut ebur. Definis an fugio. Aut define inquit. aut ego hinc fugiam: ac tibi soli ista loca relinquam. ¶ Extimuit ne fugeret. ¶ Gradu uerso. Conuerso gressu & passu. ¶ Fruticū silua. Frutices medii sunt inter arbores & herbas. ¶ Vt uacu⁹. ut pote ociosus. Et aliis curis solutus. ¶ Et inobseruatus. Non uisus a quoquam. non notatus.

Ille etiam lycias urbes: Lyciæq; propioquos
Caras adit: uidet hic stagnum lucentis ad imum
Vsq; solum lymphæ. non illic canoa palustris:
Nec steriles uluæ: nec acuta cuspide iunci.
Perspicuus liquor est: stagni tamen ultima uiuo
Cespite cinguntur: semperq; uirentibus hærbis.
Nympha colit: sed nec uenatibus apta: oec arcus
Flectere quæ soleat: nec quæ contendete cursu.
Solaq; naiadum celeri non nota Dianæ.
Sæpe suas illi: fama est: dixisse sorores
Salmaci uel iaculum uel pictas sume pharetras:
Et tua cum duris uenatibus ocia misce.
Nec iaculum sumit: nec pictas illa pbaretras:
Nec sua cum duris uenatibus ocia miscet:
Sed modo fonte suo formosos perluit artus:
Sæpe cythoriaco diducit pectine crines:
Et quid se deceat spectatas consulit undas:
Nunc perlucenti circundata corpus amictu
Mollibus aut foliis: aut mollibus incubat hærbis.
Sæpe legit flores: & tunc sic forte legebat:
Cum puerum uidit: uisumq; optauit habere.
Nec tamen ante adit: & si properabat adire:
Quam se composnit: q̄ circumspexit amictus:
Et finxit uultum: & meruit formosa uideri.
Tunc sic orsa loqui: puer o dignissime credi
Esse deus: seu tu deus es: potes esse Cupido:
Siue es mortalis: qui te genuere beati:
Et mater felix: & fortunata profecto
Si qua tibi soror est: & quæ dedit ubera nutrix:
Sed longe cunctis longeq; beatior illa est:
Si qua tibi sponsa est: si quam digoabere tæda:
Hic tibi siue aliqua est: mea sit furtiua uoluptas:
Seu nulla est: ego sim: thalamūq; ineamus eūdē.
Nais ab his tacuit. pueri rubor ora notauit:
Nescit quid sit amor: sed & erubuisse decebat.
Hic color aprica pendentibus arbore pomis:
Aut ebori tincto est: aut sub candore rubenti
Cum frustra resonant æra auxiliaria Lunæ.
Poscenti nymphæ sine fine sororia saltem
Oscula: iamq; manus ad eburnea colla ferenti
Desinis: an fugio: tecūq; ait ista relinquo?
Salmacis extimuit: locaq; hæc tibi libera trado
Hospes ait. simulat gradu discedere uerso
Tum quoq; respiciens fruticūq; recondita silua
Delituit: flexoq; geou summisit: at ille
Scilicet ut uacuus & inobseruatus in hærbis

Huc it:& hinc illuc:& in alludentibus undis
Summa pedum taloq; tenus uestigia tingit.
Nec mora:temperie blandarum captus aquarū
Mollia de tenero uelamina corpore ponit.
Tum uero stupuit:oudæq; cupidine formæ
Salmacis exarsit:flagrāt quoq; lumina ovmphæ:
Non aliter quam cum puro nitidissimus orbe
Opposita speculi refertur imagine Phœbus:
Vixq; moram patitur:uix iam sua gaudia differt:
Iam cupit amplecti:iam se male cootinet ameos.
Ille cauis uelox applauso corpore palmis
Desilit in latices:alternaq; brachia iactans
In liquidis translucet aquis:ut eburnea siquis
Signa tegat claro uel candida lilia uitro:
Vicimus:& meus est exclamat Nais:& omni
Veste procul iacta mediis immititur uodis:
Pugnantēq; tcoet:luctaotiaq; oscula carpit:
Subiectatq; manus:inuitaq; pectora tangit:
Eo nunc hac iuueni:nunc circunfunditur illac.
Deniq; nitentem contra elabique uolentem
Implicat:ut serpens:quam regia sustioet ales:
Sublimēque rapit:pendens caput illa pedesque
Alligat:& cauda spatiantes implicat alas.
Veque lolent hederæ longos intexere truocos:
Vt ue sub æquoribus deprensum polypus hostē
Continet ex omni demissis parte flagellis:
Perstat Athlantiades:sperataque gaudia nīphæ
Denegat:illa premit:demissaque corpore toto
Sicut inhærebatr pugnes licet improbe dixit:
Non tamen effugies.ira dii iubeatis:& istum
Nulla dies a me:nec me didūcat ab isto.
Vota suos habuere deos:nam mixta duorum
Corpora iunguntur:facies q; inducitur illis
Voa:uelut si quis cooducat cortice ramos:
Cresceo do iungi pariterq; adolescere cernat:
Sic ubi complexu coierūt membra tenaci:
Nec duo sūt:sed forma duplex:nec fœmina dici:
Nec puer ut possit:neutrūq; & utrūq; uidetur.
Ergo ubi se liquidas:quo uir descenderat:undas
Semimarem fecisse uidet:molitaq; in illis
Membra:manus teodens:sed iam non uoce uirili
Hermaphroditus ait:naro date munera uestro
Et pater & genitrix amborum nomen habenti
Quisquis in hos fontes uir uenerit:exeat inde
Semiuir:& tactis subito mollescat in undis.
Motus uterq; parens nati rata uerba biformis

Alludentibus.quæ alludere sibi blandiriq; uidebantur Mollia uelamina.molles uestes ac tēues ℂ Flagrāt quoq; lumīa nymphæ.hoc est oculi quoq; nymphæ Salmacidos flagrare uidentur. Nam etiam oculis prodebat quāta potiūdi pueri cupiditate teneretur:id quod amore captis fere usu uenire solet. ℂ Non aliter. Sic īquit oculi nymphæ flagrare uidentur ac splendere:ut solis radii sereno aere:cum ipsis speculum opponitur. Nam tunc & splendidissimi uidentur & ignem contrahunt. ℂ Puro orbe.Nebulis carēte:& sereno aere. ℂ Ille cauis uelox. Natantium motem exprimit.Ingressuri enim aquas manibus cauis corpus sibi percutiunt. ℂ Liquidis.puris. ℂ Signa.statuas. ℂ Tegat.Cooperiat.Sic enim operta pulchriora uident. ℂ Luctantia oscula carpit.ab illo reluctante. est enī hypallage. ℂ Inuita pro illi inuito ac nolenti. altera hypallage. ℂ Nitentem contra.repugnantem.reluctantem. ℂ Implicat ut serpens. His similitudinibus ostēdit q̄ arctum strictum q; teneat Salmacis Hermaphroditum. ℂ Regia ales:aquila:quæ idcirco in Iouis tutela esse dicitur:quod ex auibus sola nunquam fulmine tangatur.Est autem serpentibus infestissima:a quibus sæpenumero ita implicatur:ut in terrā una cum illis decidat. ℂ Spatiantes.spatiose & late se iactantes. ℂ Polypus piscis est miræ magnitudinis multos habens pedes.Vnde etiā nomen accepit.Nam πολυς multus.πους ποδος pes dicitur. Hic insidiatur piscatoribus:quos si ceperit:omnibus pedibus: quæ flagella uocat poeta:sic stringit ut nullo pacto effugere possint. Est etiam morbus a similitudine piscis dictus nares maxime īfestans. de quo Horatius Balbinum Polypus agnæ. ℂ Perstat in proposito perseuerat. ℂ Atlantiades.pronepos atlantis. Nam Atlas Maiam genuit. Maia Mercurium.Mercurius Hermaphroditū. ℂ Ita dii iubeatis.Sic dii uelitis. ℂ Diducat.Separet ℂ Suos.proprios & propicios. ℂ Conducat. coniungat. ℂ Pariterq; adolescere. Et simul crescere. Est autem ab insitis arboribus sumpta similitudo. ℂ Coierunt. Coniuncta fuerunt.Neutrum.nec puer.nec puella. ℂ Et utrūq;.quia sexum utrunq; habebat. ℂ Ergo ubi. Nunc assignat causam:id quod in narrationis principio pollicita est alcithoe:cur Salmacidis fontem ingredientes molles effœminatiq; reddantur. ℂ Quo uir.In quas uir non mollis:sed fortis & constans descenderat:& ingressus fuerat. ℂ Semimarem. Semiuirum & effœminatum. ℂ Mollita.Mollia facta. ℂ Venerit. Ingress9 fuerit. ℂ Biformis.q̄ & maris & fœminæ formā referebat:q̄lem hermaphroditi habent.

Fecit:& incerto fontem medicamine tinxit:
Finis erat dictis:& adhuc mineia proles
Vrget opus:spernitq; deum:festūq; prophanat:
Tympana cum subito non apparentia raucis
Obstupuere sonis:& adunco tibia cornu:
Tinulaq; æra sonant:& olent myrrhæq; crociq;:
Resq; fide maior:cœpere uirescere telæ:
Inq; hædere faciem pendens frondescere uestis:
Pars abit in uites:& quæ modo fila fuerunt:
Palmite mutantur:de stamine pampinus exit:
Purpura fulgorem pictis accommodat uuis.
Iamque dies exactus erat:tempusq; subibat:
Quod tu nec tenebras:nec posses dicere lucem.
Sed cum luce tamen dubiæ confinia noctis.
Tecta repente quati:pinguesque ardere uidētur
Lampades:& rutilis collucent ignibus ædes:
Falsaque sæuarum simulachra ululare ferarum.
Fumida iādudum latitant per tecta sorores:
Diuersæque locis ignes ac lumina uitant.
Dūque petunt tenebras:paruos mēbrana p art⁹
Porrigitur:tenuesque includunt brachia pennæ.
Nec qua perdiderint ueterem ratione figuram
Scire sinunt tenebræ:non illas pluma leuauit:
Sustinuere tamen se perlucentibus alis:
Conatæque loqui minimam pro corpore uocem
Emittunt:peraguntque leues stridore querelas:
Tectaque non siluas celebrāt: lucemque perosæ
Nocte uolāt:seroque tenēt a uespere nomē.
Tum uero totis Bacchi memorabile Thebis
Numen erat:magnasq; noui matertera uires
Narrat ubiq; dei:deq; tot sororibus expers
Vna doloris erat:nisi quem fecere sorores.
Aspicit hanc natis thalamoq; athamātis habentē
Sublimes animos:& alūni numine Iuno.

¶ Incerto. Ignoto mortalibus. ¶ Finis erat dictis Alcithoe una cum sororib⁹ post finitas fabulas ita bacchi:cuius sacra contēnebāt:in uespertiliones aues fuerunt conuersæ ac earum domus incēsa. ¶ Mineia proles. Minei filiæ. ¶ Vrget opus. opeři instat. ¶ Prophanat. polluit. prophanum ac non sacrum efficit. Prophanum enim opponitur sacro. ¶ Tinnula. Tinnientia ac resonantia. Tinnire proprie dicuntur æra percussa. Vnde etiam Tintinabula sunt appellata. ¶ Myrrhæq; crociq;. Illis enim delibutus bacchus ad eas fuerat ingressus:quis nō uideretur. ¶ Resq; fide maior. hoc est. maior q̄ cui fides debeat adhiberi. Multas autem in transcursu metamorphosis poeta describit sic aperte ut nulla indigeant expositione. ¶ Fulgorem. Ruborem. ¶ Pictis uuis. Acinis uariorum coloru. ¶ Iamq; dies exact⁹ erat. Iam inquit dies erat præteritus. ¶ Quod nec tenebras. Crepusculi descriptio est. nam crepusculum dubia lux dicitur. ¶ Pingues lampades. faces ex pingui & resinam ferenti tæda confectæ. Non autem propter oleum pingues. Lampas enim generale est uocabulum omniū eorum quæ accensa lucent. ¶ Falsa simulacrā. Imagines a Baccho confictæ. ¶ Vlulare. Aut uidentur subaudiendum. aut ululabant intelligendum. ¶ Ferarum. Tygrium & Lyncū quæ feræ Bacchi currū trahere dicuntur. ¶ Fumida tecta. Fumosa fumo plena. ¶ Diuersæq; locis. Separatæ ut quæ in diuersa dom⁹ loca fugerāt. ¶ Vitant. Fugiunt perterritæ ne inueniātur. ¶ Membrana. cartilago quæ membrana chartæ esse uidet̄. ¶ Tenuesq; hoc est. brachia in alas fuere conuersa. ¶ Veterem figuram. Pristinam & humanam formā. ¶ Nō illas pluma leuauit Mineides inquit plumæ leuitate nō fuerunt in aerem sublatæ. sed translucentib⁹ & cartilagineis alis. Vespertiliones enim sunt implumes. ¶ Pro corpore. p corporis magnitudine

[Vespertiliōis descriptio]

¶ Seroq; tenent a uespere nomen uespertiliōnes enim a uespere dicunt̄. Quemadmodum a græcis νυκτεριδες quia nocte uolant appellantur. Vesper autem quod & serum dicitur est ultima pars diei. eoq; serus uesper etiam appellatur Vir. Nescis quid serus uesper uehat. ¶ Tū uero totis. Ino Bacchi nutrix ac matertera uxorq; Athamātis in odiū Iūonis incidit:q̄d ubiq; bacchi uires laudib⁹ extollebat cū & alūni & mariti & filiorū felicitate nimiū supba uideret̄. Hāc igit̄ Iūo ut affligeret ad īferos descēdēs unā e furiis excitauit:q̄ Athamāta ī tm̄ furorē cōiecit:ut Clearchū filiū īterfecerit. Ino aūt mariti furorē fugiēs e scopulo se una cū melicerta altero filio ī mare p̄cipitauit. Qui ueneris p̄cib⁹ a Neptūo excepti & Ino in Leucotheā deā

[Ino in deam]

q̄ Matuta & Melicerta ī Palæmonē:q latīe portun⁹ dr̄ fuer̄ cōmutati. ¶ Matertera. Ino. n. Semeles fuit soror. q̄ bacchū tāq̄ filiū nutriuit atq; educauit. ¶ De tot so. exps Vna doloris erat: sola dolor̄ carebat. Aliæ nāq; sorores filios amiserant Agaue Pentheū. Autonoe Actæonem. ¶ Nisi quem fecere so. Ex infortuniis namq; sororum dolorem capiebat Ino. alias felix haberi poterat. ¶ Natis: filiis. Clearcho & Melicerta. Hi namq; Inus & Athamantis filii fuere. Nam alios quoq; filios athamas habuit sed ex aliis uxoribus. Ex nephele siue ut Herodotus ait ex Themistone: ut declinatione latina utar. suscepit Stheneum. Erytrium. Leuconem. Pæum. nouissimos autem Phrixum & Helē: q̄ pṗter Inus nouercæ insidias patriam relinquere coacti sunt. ¶ Thalamo athamantis: nuptiis Athamātis Thebanorum principis ac Aeoli regis uentorum filii. ¶ Sublimes aīos Elatos ac superbos. ¶ Alūni bacchi. quē aluerat. Alūnus aūt semper in passiua accipitur significatione: q̄uis quidam Laurentio uallæ contradicere pulchrū putantes ī actiua quoq; inueniri contendant. sed decipiuntur specie recti. ¶ Numine. diuinitates

¶ Nō tulit: tolerare nō potuit. ¶ Et secū Locuta ē subaudiat̄. De pellice natus. bacch⁹ Semeles fili⁹. Mæonios nautas. Tyrrhenos q a Mæonia erāt oriūdi. Vertere. cōuertere ī delphinos ut paulo añ uidim⁹. ¶ Et lacerāda. pētheū sigñat q ut uidim⁹ sub apri forma a mr̄e materterisq; fuit dilacerat⁹. Triplices: tres. ¶ Nouis alis. q̄ antea nūq̄ uisæ fuerit. Nā ex sola cartilagine ac mēbrana cōstant. ¶ Nil poterit Iuno. Maxia cū indignatōe hæc a Iunone referunt̄. Inultos dolores: inuindicatos. Sic aūt est legēdū nō multos ut fere corrupte legit̄. ¶ Pentheia cæde. penthei occisione. Est aūt possessiuū trisyllabū cui⁹ penultima apd̄ græcos cū ei diphthōgo scribit̄. q̄ qdē uel in e uel in i longā a nobis cōuerti solet: q̄uis antiq eadē ei diphthongo uterent̄. Cur nō stimulet̄. In furorē agat̄ Ino sororū exēplo. Est uia decliuis. uiā quæ ducit ad inferos. primū describit. Deinde ipsas sedes infernas. Nubila. Vmbrosa. obscura. Funesta taxo. Ferali ac pestifera. Nam taxus arbor est maxime uenenosa. Vñ toxica fuere d̄ nominata: ut plinius scribit.

Via ad īferos Inferorū urbis descripto

Non tulit: & secum potuit de pellice natus
Vertere mæonios: pelagoq; immergere nautas:
Et laceranda suæ nati dare uiscera matri:
Et triplices operire nouis mineidas alis:
Nil poterit Iuno nisi inultos flere dolores
Idque mihi satis est: hæc una potentia nostra ē.
Ipse docet quid agam. fas est & ab hoste doceri.
Quidque furor ualeat pentheia cæde satisque
Ac super ostendit: cur non stimuletur? eatque
Per cognata suis exempla furoribus Ino?
Est uia decliuis funesta nubila taxo:
Ducit ad infernas per multa silentia sedes.
Styx nebulas exhalat iners: umbræq; recentes
Descendunt illac: simulachraq; functa sepulchris
Pallor hyemsq; tenēt late loca senta: nouiq;
Qua sit iter manes stygiā quod ducat ad urbem
Ignorant: ubi sit nigri fera regia Ditis.
Mille capax aditus: & apertas undiq; portas
Vrbs habet: utq; fretū de tota flumina terra:
Sic omnes animas locus accipit ille: nec ulli
Exiguus populo est: turbamue accedere sentit.
Errant exāgues sine corpore & ossibus umbræ:
Parsq; forum celebrant: pars imi tecta tyrāni:
Pars aliquas artes antiquæ imitamina uitæ
Exercent: aliam partem sua pœna coercet.
Sustinet ire illuc cælesti sede relicta
(Tantum odiis iræq; dabat) saturnia Iuno:
Quo simul intrauit: sacroq; a corpe pressum
Intremuit limen: tria Cerberus extulit ora:
Et tres latratus simul edidit: illa sorores
Nocte uocat genitas: graue. & īplacabile numē.
Carceris ante fores clausas adamante sedebāt:
Deq; suis atros pectebant crinibus angues:
Quam simul agnorunt inter caliginis umbras:
Surrexere deæ. sedes scelerata uocatur.
Viscera præbebat Tytius lanianda: nouēq;
Iugeribus distractus erat. tibi Tantale nullæ
Depr̄ēdunt̄ aquæ: quæq; īminet effugit arbor.

¶ Ducit ad infernas. deest Quæ. Sic Vir. Vrbs antiqua fuit tyrii tenuere coloni: deest q̄. ¶ Styx iners. immobilis. ¶ Plaudes. n. q̄ ñ mouent̄: & nebulas & terrū emittūt odorē. simulacraq; fūcta sepulchris. h̄ ē. aīæ quarū corpa sepulchra sortita sūt. nā q̄rū cedauera īsepulta iacerēt: iis trāsire stygē paludē nō dabat̄ sc̄m priscorū opionē. ¶ Sēta senticosa. spinosa. Sentes. n. spinæ dicunt̄. Stygiā urbē. infernā. Fera regia. Crudelis aula. Nigri ditis. plutōis. Mille capax. magnitudinē urbis īfernæ sigñat. Nec ul. exi. populo ē. ulli multitudini q̄talibet sit. Aīæ nāq; locū nō occupant cū sint incorpeæ. ¶ Parsq; forū ec. Id seqt̄ q̄ inqt in yi. Virg. nā unusq̄sq; apd̄ inferos iisdem studus delectat̄: q̄bus dū uiuerēt: tenebat̄. Nōnulli ergo apd̄ inferos sunt causidici. alii aulici. alii artifices: alii in carcere detinent̄. ¶ Imi tyrāni. Inferni regis Plutonis. ¶ Tm̄ odiis. Parenthesis est acclamationē cōtinēs. adeo inqt Iuno ab ira odioq; uexabat̄. ¶ Simul. postq̄. Cerberus. canis est triceps inferorū custos. Sorores nocte ge. Furias. Eumenides nāq; noctis & Acherontis filiæ fuisse dr̄. Sūt aūt tres. Tisiphōe. Alecto. & Megæra. ¶ Graue & im. nu. Molestum & q̄ nullis p̄cibus placari pōt. ¶ Adamante. Adamas adeo durus est lapis: ut nulla alia re q̄ hircino sanguine frangi possit. ¶ Sedes sce. uo. Sceleratorum sedes uocat̄ carcer inferorū. Nōnullos uero ex iis q̄ in eo cruciabant̄: enumerat poeta. ¶ Viscera pre. Tityus lanianda. Tytius Iouis & claræ filiæ Orchomini filius fuit: qui tñ ex tellure natus fingitur: uel q̄ Iunonis metu Elara grauida terrā subierit illicq; puerum enixa sit in specu Bœotiæ: qui ab illa ut Stra. ait: Elara fuit denominatus uel q̄ uastissimi q̄q; & īmanissimi homines qualis fuit Tityus terræ filii esse fingunt̄. Tityus uero fuisse p̄hibet̄ adeo magnus: ut nouem iugera suo corpore occuparet. Hic cum latonæ. siue ut euphorion scribit: Dianæ uim inferre uellet: Sagittis appollinis ad inferos detrusus ea pœna fuit dānatus: ut uultures cor eius nūq̄ exedere cessent. Tibi Tan. nul. Tantalus Iouis ex plote nympha filius cum iouis arcana hoībus p̄didisset: filiumq; pelopen diis hospitio susceptis comedēdū apposuisset: alias esse carnes mentitus ad inferos detrusus ea pœna plectit̄: ut neq; bibere aq̄s ēt labia tangentibus neq; quicquā comedere possit: q̄uis illi⁹ capiti arbor īmineāt pomis onusta. Hac aūt pœna auari oēs affici uident̄: q̄ ptis pecūiis p̄ auaritiā uti nō p̄nt.

Sisyphus. Ixion

¶ Aut ur. Sisy. Sisyph⁹ Aeoli fuit fili⁹: q cū Isthmū latrociniis īfestaret: a theseo īterfect⁹ ea pœna apd īferos dānat⁹ ē: ut ex ima ualle saxū ad mōtis uerticē nūq̄ urgere desistat: nisi cū ī uallē descēdit ad saxū delapsū iterꝫ ī mōtis cacumē īpellēdū. Hoc aūt figmēto dnotant ābitiosi. q q̄uis sæpi⁹ ī petēdis magr̄atib⁹ repulsā ferāt ab ābiēdo tñ nūq̄ desistūt. Vol. ir. Ix. Phlegyæ fili⁹ fuit Ixiō ut Euripides quoq; testaī: ut uero pherecydes ait Aethōis. Is cū Diā Eionei filiā uxorē ducere cupet multa se daturꝫ munera socero pollicit⁹ ē: ad q̄ qdē accipiēda cū iret eiōe⁹ barathrū effodiēs ixiō igniq; replēs lignis subtilib⁹ tēuiq; puluere illud operuit in qd cū eione⁹ cecidisset: extinct⁹ ē. Tāto scelere admisso ixiō rabie corept⁹ ē: nemoq; ipm̄ neq; deorꝫ neq; hoīum purgarī uolebat qd primus oīum hoīem familiaritate sibi cōiūctū necasset. Tandē uero iupit̄ mīa mot⁹ illū purgauit. quo fcō iunonē amare cœpit d stuproq; īterpellauit. Cui iupit̄ nebulā iunōi silēm obiecit. deīde ad īferos dtrusus ita rotæ fuit alligat⁹ ut sp uoluatī. belides. beli neptes nā belus duos hūit filios danaū. & ægyptū: p quo īpiti scribūt ægystū. is qnquagīta Danai filias totidē suis filiis despōsauit. Sed dana⁹ cū appollinis oraculo didicisset: se qñq; ab uno filiorꝫ Aegypti suo genero ōcisū iri: filab⁹ mādauit. ut pria nocte q̄q; suos maritos occiderent. q̄ qdē oēs p̄ter unā hypmestrā natu minorē: q̄ lino spōso pepcit. a quo postea danaus fuit interfect⁹ pri sūt obsecutæ. qre ea pœna apd īferos sūt dānatæ ut cribris aq̄ haurir̄ nunq̄ desistāt. ¶ Letū. mortē alēdo qd ñ ē ī usu quod mors oīa deleat. ¶ Patruelib⁹. Ex duob⁹ frīb⁹

patrueles.

nati patrueles dñr. Et añ oēs Ix. qa ab eo affecta iniuria fuerat. cū d stupro fuit īterpellata. Rursus ab il. post illū. ¶ Cur hic e fratribus. Nā Sisiphus & Athamas frēs fuere filiiq; æoli. Cum coiuge. Cū uxore sua Ino. Spreuit. Cōtēpsit & expo. cās odii: quo psequir̄ Athamātē. quidq; uelit. exponit ēt q̄d uelit furias facere. ¶ Staret. erecta foret: sed euerterer̄. ¶ Et in facinus In scelus. ¶ Traherent Athamāta furores. hoc ē ut athamas furiosus effectus aliqd mali ppetraret. ¶ Impium: pmissa. Decorꝫ seruat poeta nā iratorꝫ cōfusa sp est ōrō. ¶ Tisiphōe. una ē ex

Tesiphone unde dicta.

tribus inferni furiis que homicidas maxime puniit. uñ ēt nomē accepit. nā παρὰ τὸ τίσειν τὸν φόνον qd homicidas ulciscat̄ dcā ē. obstātes colubros. Op̄ētes os īpediētes ne loq̄ posset. Furiæ namq; serpentes p crinibus habere fingūtur. longis am: longis uerborꝫ circuitōib⁹. Longa ōrone. ¶ Roratis: īspersis. ¶ Lustrauit. purgauit ab inferorum contactu. ¶ Thaumātias iris. Thaumantis & electræ filia fuit iris: tametsi Ci. & Macro. ἀπὸ τοῦ θαύματος. i. ab admiratione dictam putent. Non solum autē thaumantias: sed etiam Thaumantis declinatur. Importuna. Molesta. ¶ Fluido cruore. corrupto sanguine. Tysiphones autem apparatum habitumq; perspicue describit. ¶ Luctus comi: Scite hi comites attribuuntur tisiphone furiæ. nā & luctus & pauoris & insaniæ causa esse mortalibus tisiphone uidetur. ¶ Limine. athamantis. ¶ Postes æo. ianuæ. athamantis Aeoli nepotis. ¶ Pallorq; fo. infe. acer. Aduentu inquit tisiphones fores acernæ pallidæ fuerunt effectæ. Ex quo maxima uix ueneni furiæ illius significatur. ¶ Fores acer. ex acere confe-

Acer arbor

ctas: Acer namq; narbor est operum elegantia & subtilitate citro secunda: ut Pli. scribit. Plura eius sunt genera que qui uidere cupit explinii. xvi. uolumine: repetat licet. ¶ Solque locum fu. Aduentu Tisiphones sol quoq; fugatus est. ¶ Infelix: infelices faciens. Sic Virg. Sis fœlix nostrumq; leues quecunq; laborem. ¶ Erinnys: Tisiphone furia. Sunt autem Erinnes deæ infernæ ultrices cum aliorum scelerum tum impietatis in parentes dictæ ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ ἔρᾳ ναίειν. qd in terra habitent hominum facta speculantes.

Erinnes.

Aut petis: aut urges ruiturum Sisyphe saxum.
Voluitur Ixion: & se sequiturq; fugitq;.
Moliriq; suis letum patruelibus ausæ
Assidue repetunt quas pdunt Belides undas.
Quos omnes facie postq̄ Saturnia torua
Vidit: & ante omnes Ixiona: rursus ab illo
Sisyphon aspiciens: cur hic de fratribus inquit
Perpetuas patitur pœnas: Athamanta superbum
Regia diues habet: qui me cum coniuge semper
Spreuit: & exponit causas odiiq; uiæq;:
Quidq; uelit. quod uellet erat: ne regia Cadmi
Staret: & ī facinus traherēt Athamanta furores.
Imperium. promissa. preces confundit in unum:
Sollicitatq; deas: sic hæc Iunone locuta:
Tisiphone canos ut erat turbata capillos
Mouit: & obstantes reiecit ab ore colubros:
Atq; ita: non longis opus est ambagibus inquit:
Facta puta quæcunq; iubes: inamabile regnum
Desere: teq; refer cæli melioris ad auras.
Læta redit Iuno: quam cælum intrare parantem
Roratis lustrauit aquis Thaumantias Iris.
Nec mora Tisiphone madefactam sanguine sūit
Importuna facē: fluidoq; cruore rubentem
Induitur plla: tortoq; incingitur angue:
Egrediturq; domo. luctus comitatur euntem:
Et pauor: & terror: trepidoq; insania uultu
Limine cōstiterat: postes tremuisse feruntur
Aeolii: pallorque fores infecit acernas:
Solque locum fugit: monstris exterrita cōiunx:
Territus est Athamas: tectoque exire parabāt:
Obstitit infœlix: aditumque obsedit erynnis:
Nexaque uipereis distendens bracchia nodis
Cæsariem excussit: motæ sonuere colubræ:
Parsque iacens humeris: pars circū pectora lapsæ

Sibila dant:saniēq; uomūt:linguasq; coruscāt.
Inde duos mediis abrupit crinibus angues:
Pestiferaque manu raptos immisit:at illi
Inoosque sinus athamanteosque pererrant:
Inspirantque graues aios:nec uulnera membris
Vlla ferunt:mens est quæ diros sentiat ictus.
Attulerat secum liquidi quoque monstra ueneni
Oris cerberei spumas:& uirus echidnæ:
Erroresque uagos:cæcæque obliuia mentis:
Et scelus:& lachrymas:rabiēque & cædis amorē
Omnia trita simul:quæ sanguine mixta recenti
Coxerat ære cauo uiridi uersata cicuta.
Dumque pauent illi:uertit furiale uenenum
Pectus in amborum:præcordiaque intima mouit
Tum face iactata per eundem sæpius orbem:
Consequitur motos uelociter ignibus ignes.
Sic uictrix iussiq; potens ad inania magni
Regna redit ditis:sumptumq; recingitur angnē.
Protinus Aeolides media furibundus in aula
Clamat io comites his retia tendite siluis:
Hic modo cum gemina uisa est mihi prole leæna.
Vtq; feræ sequitur uestigia coniugis amens:
Deque sinu matris ridentem & parua Clearchum
Brachia tendentem rapit:& bis terque per auras
More rotat fundæ:rigidoq; infantia saxo
Discutit ora ferox.tum deniq; concita mater
Seu dolor hoc fecit:seu sparsi causa ueneni
Exululat:passisq; fugit male sana capillis.
Teq; ferens paruum nudis Melicerta lacertis
Euoe bacche sonat:bacchi sub nomine Iuno
Risit:& hos usus præstet tibi tibi dixit alumnus.
Imminet æquoribus scopulus:pars ima cauatur
Fluctibus:& tectas defendit ab imbribus undas:
Summa riget:frontēq; in apertum porrigit æquor
Occupat hunc(uires insania fecerat)Ino:
Seq; super ponto nullo tardata timore
Mittit:onusq; suum.percussa recanduit unda.
At Venus immeritæ neptis miserata labores
Sic patruo blandita sua est:o numen aquarum
Proxima cui cælo cessit Neptune potestas:
Magna quidem posco:sed tu miserere meorum
Iactari quos cernis in Ionio immenso:
Et diis adde tuis:aliqua & mihi gratia ponto est:
Si tamen in medio quondam concreta profundo
Spuma fui:gratumq; manet mihi nomen ab illa.

¶ Saniēq; uomūt. Venenū ex ore emittūt. Linguisq; cor. Linguas uibrant. Est.n. trifida & longissima serpētib⁹ lingua quā tāta celeritate mouēt ut tres hr̄e linguas uideant̄. ¶ Graues aīos difficiles anxios. Vulnera. Morsus. Diros ictus graues affect⁹ & ꝑturbatiões. Ict⁹ āt ꝓprie scorpionū dn̄r:quis & serpētū. ¶ Et ui.echi.hydræ serpētis.echidna uero latine uipa dr̄. Erroresq; uagos. Errādi uagādiq; cupiditaté. Proprio aūt epitheto uagos errores poeta uocauit. Cicuta. herba ē pñentissimi ueneni. ¶ Furiale. In furorē agēs. ¶ Mouit.in furoré cōmouit. ¶ Ignes Vētis & facis agitatiōe cōmotos. ¶ Consequt̄ igni.assequit̄ sic ut cōtinēter igne⁹ orbis uideret̄ ¶ Sic uictrix.uoti cōpos. Sumptūq; re.an Serpētē quo cincta erat Tisiphōe resoluit. ¶ Furibūd⁹. Furiosus. ¶ Io comites.uox ē & bacchātiū & furētium. ¶ Et pua clear. Athamas ex īo clearchū & melicertā filios suscepit. Ex nephele uero Phrixū & Hellen:ut alibi plenius diximus ¶ Rotat. Circunducit. Rigido saxo. Duro & aspero. ¶ Discutit. Dissicit illidit. Distringit q̄ tiēdo. ¶ Infantia ora:infantis caput. Sparsi ueneni.a Tisiphōe. ¶ Exululat: clamores horrēdos emittit. ¶ Male sa. Insana & furiosa. Euoe bac.uox est bacchātiū. εὐοι q̄ bn̄ tibi significat Vn̄ & ipse bacchus Euius cognominat̄:& Euhi⁹ cū aspiratōe.nā quē alii græ. εὔιον uocāt donēses locos lr̄æ aspiratōem īponētes εὔιον appellāt. ¶ Sonat. Clamat. Hos usus Hāc utilitatē ut furias & insanias. ¶ Immiet. Promōtoriū describit un̄ se Ino cū melicerta filio ꝑcipitauit. Id aūt ꝓmōtoriū Moluris Petra a Pausania uocat̄. ¶ Sūma riget.aspa & īculta ē. In aptū æquor. In latū mar̄. ¶ Occupat celeriter ascēdit. ¶ Vires īsa.fe. Parēthesis:q̄ res uerisimilis efficit̄. Onusq; suū. Melicertā filiū quē fugiens secū asportauerat. ¶ Recāduit. cādida & alba facta ē pp spumā: quā cōcitatū mare emittere solet. Tametsi cādere ꝓprie dicat̄ ferrū ignitū. ¶ Neptis. In⁹:q̄ Harmoniæ filiæ Veneris filia fuit. Suo pa. Neptuno q̄ fratrē iouis cui⁹ tertia Venus eē filia dr̄. Quattuor.n. Veneres fuisse Ci.ī libris de natura deoꝝ scribit:quaꝝ primā q̄ magna Ven⁹ appellat̄:cæli ac diei filiā fuisse Sedā ex maris spūa natā. Tertiā Iouis & diōes filiā. Quartā syru & Cypriæ. Proxia. Nā ioui cælū ī mūdi diuisiōe.neptūo terra cū mari optigit. In io.im Ioniū mar̄ ē græciā alluēs īter Aegeū & Tyrrhenū pelag⁹ situ. Tāetsi nō desūt q̄ scribāt illd cū adriatico sinu copulari. Dictū ē āt a Iōio quodā uiro illyrico:ut scribit Theopōp⁹. Aln uero ab error̄ ιοῦς ī uaccā mutatæ iōiū putāt eē declinatū. Est āt spōdaic⁹ uersus neq; ull⁹ uocalis admittit collisioné.hæc uero cōpositio maxīe īplorāti auxiliū ē accōmodata. Tuis:marinis. Aliq̄ ēt mihi:hoc ē. Ego quoq; aliqd grāe ī mari hr̄e debeo cū ī mari ex spūa sim nata Indeq; appellata. Obiter āt Oui.aliā quoq; trāsformationē expōit.nā scda uen⁹ ut diximus ex maris spuma ac sanguine cæli testiculoꝝ ꝓ creata fingit̄. Saturn⁹.n. Cælo patri iratus falce uirilia abscidisse:eaq; in mare ꝓiecisse narrat̄:ex quoꝝ sāguie & maris spuma Venus concreta esse phibet̄:un̄ ēt aphrodite:ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ.hoc ē a spuma uocat̄.

Veneris origo

Annuit oranti Neptunus:& abstulit illis
Quod mortale fuit:maiestatemq; uerendam
Imposuit:nomenq; simul faciemq; nouauit:
Leucotheaq; deum cum matre Palæmona dixit:
Sidoniæ comites quantum ualuere secutæ
Signa pedum primo uidere nouissima saxo:
Nec dubium de morte ratæ cadmeida palmis
Deplanxere domum scissis cum ueste capillis.
Vtq; parum iustæ nimiumq; in pellice sæuæ
Inuidiam fecere deæ.conuitia Iuno
Non tulit:& faciam uos ipsas maxima dixit
Sæuitiæ monumenta meæ:res dicta secuta est.
Nam quæ præcipue fuerat pia:persequar inquit
In freta reginam:saltumque datura moueri
Haud usq; potuit:scopuloque affixa cohæsit.
Altera dum solito tentat plangore ferire
Pectora:tentatos sentit riguisse lacertos.
Illa manus:ut forte tetenderat in maris undas:
Saxea facta manus in easdem porrigit undas.
Huius ut arreptum laniabat uertice crinem:
Duratos subito digitos in crine uideres.
Quo quæque in gestu deprensa est:hæsit illo.
Pars uolucres factæ:quæ nunc quoque gurgite in illo
Aequora distringunt summis cadmeides alis.
Nescit Agenorides natam paruumque nepotem
Aequoris esse deos:luctu serieque malorum
Victus:& ostentis:quæ plurima uiderat:exit
Conditor urbe sua tanq; fortuna locorum
Non sua se premeret:longisque erroribus actus
Contigit illyricos profuga cum coniuge fines.
Iamque malis annisque graues dum prima retractat
Fata domus:relegitq; suos sermone labores:
Num sacer ille mea traiectus cuspide serpens
Cadmus ait fuerat:tum cum sidone profectus
Vipereos sparsi per humum noua semina dentes:
Quem si cura deum tam certa uindicat ira:
Ipse precor serpens in longam porrigar aluum.
Dixit:& ut serpens in longam tenditur aluum:
Durataeq; cuti squammas increscere sentit:
Nigraq; cæruleis uariari corpora guttis:
In pectus cadit pronus:commixtaq; in unum
Paulatim tereti tenuantur acumine crura.
Brachia iam restant:quæ restant brachia tendit:
Et lachrymis per adhuc humana fluentibus ora
Accede o coniunx accede miserrima dixit:
Dumq; aliquid superest de me:me tange:manumq;

¶ Nomēq; simul faciēq; uocauit. hoc ē. Figurā & nomē inus & Melicertæ cōmutauit. Nā ino. Leucothea græce.latine Matuta fuit appellata melicerta uero a græcis palæmō a nr̄is portun⁹ fuit nūcupat⁹.Leucothea uero dcā ē απο του θειν δια λευκου τε διου.h̄ē a currēdo per Leucō cāpū megaridis:ut Eustachi⁹ ī Homerū ait. Myrsin⁹ aūt nō solū ino Leucotheā uocat sed ēt Nereidas Leucotheis appellat. Maiestatēq; ue.īpo.Significat illos effectos fuisse deos Nā maiestas q̄ a maiorib⁹ dicta est ꝑpria ē deorū. ¶ Sidoniæ co.Matrōæ Thebāæ ino fugiētē secutæ cū ex uestigiis pcepissent eā se ī mar̄ pcipitasse.iunoni inuidiā facere cœpunt. Quar̄ iuno irata eas ptim in saxa ptim ī aues cōmutauit. ¶ Primo saxo.ī pria ꝓmōtorii pte. ¶ Nec dubiū de morte ratæ. Nā eā mortuā cū filio putauerūt ¶ Cadmeida. Cadmeiā.p̄ronymicū ꝓ possessiuo. ¶ Deplāxer̄. defleuer̄ palmis pectora plāgētes atq; pcutiētes. ¶ Cōuicia.ɔtūelias. ¶ Monumēta Meorū. ¶ Solito plā. Consueta pcussiōe.Riguisse.duros factos eē ¶ Hæsit pmāsit. ¶ Quæ nūc quoq; gurgite in illo. Tapinosis est.gurgitē.n.ꝓ sinu maris posuit poeta gurgites.n.fluminū ꝓprie dr̄. ¶ Distrīgūt.radūt leuiter attingūt. ¶ Cadmeides. Thebāæ a Cadmo Duce sic dictæ. ¶ Nescit Age.Cadm⁹ uariis suoꝝ infortuniis uexat⁹ Thebas una cū Harmonia uxore dereliqt Seq; in Illyriū cōtulit:ubi cū uxore ī serpēte fuit cōuers⁹. Quod q̄dē idcirco fingit:q̄a Cadm⁹ cū iā eēt senex ab amphiōe & zetho regno pulsus siue ut alii scribūt q̄a linū interfecisset ꝓfug⁹ ad Illyrios se cōtulit ut palæphat⁹scribit ubi cū Harmōia uxor̄ miserrimā exegit uitā. Versusq; ī anguē idcirco fingit una cū uxore.q̄d ab elegātibus & cultis morib⁹ in barbaros & īcōditos declinasset. Serieq; maloꝝ.Cōtinuatōe īfortunioꝝ. ¶ Et ostētis mōstris, Premeret. uexaret.cōtigit Illyricos fines In illyriū puēit.Est āt illyriū regio Epiro finitima ab Illyrio Polyphemi filio cognominata:ut scribit Appian⁹. Grāues.pleni.onerati ¶ Dū pria re.Cōmemorāt suæ dom⁹ primordia. ¶ Relegūtq; suos ser.la.Colligūt.ī memoriā reducūt. ¶ Nā sacer ille.dubitat Cadm⁹ an ille serpēs:quem ad fontē īterfecit alicui deoꝝ fuerit cōsecratus q̄ sibi maloꝝ cā fuerit. Quē si cu.deū uin.hoc est.Pro cui⁹ cæde si dii uindictā de me sumūt: utinam ego quoq; serpēs efficiar:ut ab istis liberer malis.Elegāter āt dicit⁹ uindico inimicos & p̄ris cædē ꝓ eo q̄d ē punio inimicos:& ꝓ cæde p̄ris uindictā sumo. ¶ Tā certa ira.ut me nūq̄ malis uexare sint cessaturi. ¶ Porrigar.ꝓducar:ꝓlōger. In lō aluū.In longū uētrē.Aluus.n.ē in quā cōfluūt sordes.uēter uero dr̄ q̄ extat & appet.iuuēalis. Mōtāi quoq; uēter adest abdomīe tardus. Vterus aūt ē ī quo mulieres cōcipiūt Durataeq; cutisquā.Nā cutis & pellis serpētū ita squāmis aspat̄ ut pisciū.Ceruleis gu.maculis sub uiridib⁹q̄lis ē maris color ¶ Cōmixtaq; in unū.cōfusa ī unū. ¶ Tenuātur.tenuia ac subtilia efficiunt̄. ¶ Tereti oblōgo atq; rotundo. ¶ Tendit.extendit ad uxorē

Cōites in⁹ in lapides & Aues

Cadm⁹ cū uxor̄ in serpētes

luus

¶In ptes est fissa duas. Serpentes bifidam siue ut Plinius ait: trisulcam uidentur habere linguam. ¶Nec uerba loquenti sufficiunt. Nec partes inquit linguæ subministrant uerba cadmo loqui uolenti. ¶Sufficere namq; hoc loco est transitiuum & subministrare significat. ¶Aliquos questus. aliquas querelas. Quia in significatione citra diphthongum scribitur. ¶Quæstus enim eum diphthongo turpe significat lucrum. ¶Sibilat. Sibilare uerbum est facticium a uocis sono declinatum. Natura autem serpentes sibilant. ¶His monstris. Proprie dixit. Nam monstra sunt: quæ præter naturam fiunt a monendo dicta quasi monestra q nos deorum uoluntatis admoneāt: ut Pomponius scribit.

Sufficere

Accipe dū manus ē: dū non totū occupat anguis.
Ille quidem uult plura loqui: sed lingua repente
In partes est fissa duas: nec uerba loquenti
Sufficiūt: quotiensq; aliquos parat edere quest⁹
Sibilat. hanc illi uocem natura reliquit.
Nuda manu feriens exclamat pectora coniunx
Cadme mane: teq; his infelix exue monstris.
Cadme qd hoc? ubi pes? ubi sūt hūeriq; manusq;?
Et color & facies? & dum loquor omnia: cur non
Me quoq; cælestes in eundem uertitis anguem?
Dixerat. ille suæ lambebat coniugis ora:
Inq; sinus charos: ueluti cognosceret: ibat:
Et dabat amplexus: assuetaq; colla petebat:
Quisquis adest (aderāt comites) terretur: at illis
Lubrica perlucent cristati colla draconis.
Et subito duo sunt: iunctoq; uolumine serpunt.
Donec in appositi nemoris subiere latebras.
Nūc quoq; nec fugiūt hoiem: nec uulnere lædūt.
Quodque prius fuerint placidi meminere dracones
Sed tamen ambobus uersæ solatia formæ
Magna nepos dederat: quem debellata colebat
India: quem positis cælebrabat Achaia templis.
Solus abantiades ab origine cretus eadem
Acrisius superest: qui mœnibus arceat urbis
Agrolicæ: contraq; deum ferat arma: genusq;

¶Et dum loquor omnia. Ordo ē & sensus: Et ubi sunt omnia membra: dum loquor? Miratur enim Harmonia quod nihil mēbrorum cadmi uidebat. ¶Aderant comites. parenthesis: qua significantur comites saltem interfuisse illi transformationi. ¶Cristati draconis. Cristas in capite habentis. Draco autem παρὰ τοῦ δέρκεσθαι. hoc est. a uidendo declinatur. Est enim accutissimi uisus. ¶Iunctoq; uolumine. Iuncta reuolutione. ¶Donec in appositi. Donec se in cōtiguo nemore occultarūt. ¶Appositi: iuxta positi ac uicini. ¶Nūc quoq; nec fugiunt hominem. Anguium describit naturam qui hominem nec fugiunt nec offendunt: suntq; aesculapio sacri. ¶Sed tamen ambobus. Hæc idcirco a poeta narrantur: ut concinne quas expositurus est transfigurationes cum prioribus connectantur. Nā Acrisius Rex Argiuorum & orgia Bacchi spernebat: & Perseum sibi nepotem Iouis esse filium non credebat. Sic igitur ad Persei gesta ennaranda descēdit poeta. ¶Nepos. Bacchus qui ex India deuicta gloriosissimum reportauerat triumphum. ¶Debellata. Bello deuicta. ¶Achaia: græcia. Nam Achaia ps est græciæ. Vnde Achæi pro græcis accipiuntur. ¶Sane Achaia cum diphthongo a græcis scribitur. ¶Sic autem esse scribendum. Achæi inde ducti facile ostendunt. ¶Positis templis. ædificatis. ¶Solus abantiades. ¶Acrisius ut in libro temporum scribit Eusebius Abantis argiuorū regis fuit filius paterq; Danaes: ex qua Perseum Iupiter suscepit. Is a prœto fratre pulsus regno a Perseo Nepote fuit restitutus: a quo tandem inuito cū disco luderet fuit interemptus. ¶Pherecydes aūt narrat: ut scribit Apolloni⁹ Argonauticon expositor: Acrisio nupsisse Eurydicē Lacedæmonis filiam. ex qua cum Danaē sustulisset an marē de illa esset suscepturus oraculum interrogauit. Cui appollo nullū qdem ipsi filium futurū esse rñdit. Fore aūt ut ab eo quem filia genuisset interficiat. Domum itaq; reuersus thalamum æreum in media ædiū aula sub terra fabricandum curauit: in quo Danaen cū nutrice inclusam ita seruabat ne qs ad illā uir ingredi posset. Iupiter uero puellæ amore capt⁹ ī auri guttas cōuersus ex recto p impluuiū defluens a uirgine sinu fuit except⁹. Seipm aūt cū apuisset puellā cōpssit: ex qua Perseus est nat⁹ q a mr̄e & nutrice clā acrisio fuit educatus. Cum uero iā ad tertiū quartum ue ætatis annum puer puenisset uocē illius ludētis Acrisius audiuit. Ad se igit̄ Danae cū nutrice accersita: hanc quidem interemit. Danaen uero cū puero ad Iouis etcii arā deducit ipsāq; solus interrogat. Vñ sibi puer sit natus illa uero ex Ioue rñdit. Hoc Acrisius cū adduci nō posset ut crederet: in arcā una cū puero illā īposuit: cūq; eā clausisset in mare piecit. Ea uero ad seriphum īsulā delata a Dictye Peristhēis filio q forte tū piscabat̄: reti fuit extracta q̄ qdam cū pcibus Danaes apuisset: ac q̄nā essent resciuisset: ipsos & domū deducit & ut cognatos accipit. dictys. n. atq; Polydectes Androthoes filiæ castoris & pisthēis filii fuerūt. pisthēis āt pr̄ fuit damastor fili⁹ nauplii: quē ex amymōe suscepit neptun⁹: ut ī prīo pherecides idē scribit. Cū uero accepisset acrisi⁹ Polydectē seriph. regē ostēso gorgonis capite ī saxū fuisse cōmutatū argis metu aufugit ad pelasgosq; larissā pucit q qdē postq̄ pse⁹ cognouit ad illū ī prīā deducē dū ē pfect⁹. Sed cū ī iuuenes quosdā disco certātes icidisset: ipse quoq; discū iecit ī aerē: q resiliens acrisii pedē ita pcussit: ut sibi uitā cū morte cōmutauerit. Ita fatū uitare nō potuit pse⁹ uero una cū larissæis añ urbē ipsi ut Heroi sepulchrū magnificū erexit. Abantiades. abātis fili⁹. abātes quoq; ppli sūt euboeæ: a qb⁹ ēt abātis fuit appellata: siue ab abāte argei filio uel neptuni & arethusæ. ab ori. ea. q a & ipe ab Ioue originē ducebat. nā belus Iouis fuit fili⁹. Is uero pr̄ fuit Abā

Achaia

Acrisius

Nõ putat esse deũ: neq; enim Iouis esse putabat
Persea: quem pluuio Danae conceperat auro:
Mox tamen Acrisium tanta est præsentia ueri
Tam uiolasse deum q̃ non agnosse nepotem
Pœnitet. impositus iam cælo est alter: & alter
Viperei referens spolium memorabile monstri
Aera carpebat tenerum stridentibus alis:
Cumq; super libycas uictor penderet harenas:
Gorgonei capitis guttæ cecidere cruentæ:
Q uas humus exceptas uarios aiauit in angues:
Vnde frequens illa est infestaq; terra colubris.
Inde per immensum uentis discordibus actus.
Nunc huc nunc illuc exemplo nubis aquosæ
Fertur: & ex alto seductas æthere longe
Despectat terras: totumq; superuolat orbem.
Ter gelidas arctos: ter cancri brachia uidit.
Sæpe sub occasus: sæpe est ablatus in ortus.
Iamq; cadente die ueritus se credere nocti
Constitit hesperio regnis Athalantis in orbe:

tis cui⁹ filiũ Acrisiũ fuisse diximⁿ. ¶ Neq;.n. Io. eẽ pu. Persea: filiũ subĩtelligam⁹ uel gen⁹. Perse⁹ ãt Iouis
ex Danae acrisii fuit fili⁹. Is cũ adoleuisset: ut scribit Ioãnes grãmatic⁹ palladis. ut alii polydectis regis seri
phi iussu ad gorgones debellãdas est pfectus: Aegide a pallade ipsa ac talarib⁹ enseq; falcato a mercurio
acceptis. Medusæ igit̃ caput amputatũ cũ ĩ græciã referret ab atlãte Mauritãiæ rege ab hospitio repulsus:
gorgonis capite ostẽso ipm ĩ montẽ eiusdẽ noĩs cõmutauit. Andromedã deinde uirginem Cephei regis ac
cassiepiæ filiã mõstro marino ctie mẽsis obiectam ea cõditõe liberauit: ut sibi uxor traderet̃. Sed cum iã nu
ptias celebraret: ac phine⁹ Cephei fr̃ cui andro
meda anteq̃ obiiceret̃ mõstro: fuerat desponsa
ta sibi eã ui auferre conaret̃ & multos ex illius
sociis interfecit & gorgonis capite ostẽso phine
um ipm cũ reliq̃s in saxa conuertit. Ac demũ ĩ
græciã reuers⁹ proẽtũ acrisii frẽm: q regno auũ
expulerat: in lapidẽ trãsformauit ac acrisiũq; auũ
in regnũ reduxit: ac polydectẽ seriphi regum
una cũ multis aliis in saxa cõuertit. Ipse uero ĩ
oriẽtẽ pfectus psiã psasq; de noĩe suo appella
uit. tãdẽ inde reuersus cũ acrisiũ auũ ĩuit⁹ disco
ludẽs ĩteremisset: ipse cũ andrõeda uxore ac ce
pheo socero. & cassiepia socru in cælũ fuit trãs
latus atq; ĩter sidera collocat⁹. Q uẽ plu da. cõ.
au. Danae acrisii filia q̃ in turri ita cõclusa erat
a pr̃e: q accepat se nepotis mãib⁹ piturũ ut nul
lus uir ad eã accedere posset: a Ioue in auri gut
tas trãsformat o fuit ɔpssa: q cũ resciuisset acri
si⁹ ægre ferens illã in arca ĩpositã in mare pici
iussit. Ea uero arca a Dictye piscatore seriphio
ut Sera. narrat: ad polydectẽ Seriphi regẽ fuit
delata: q q̃uis Danaẽ cogere nõ potuerit ut sibi
nuberet: Perseũ tñ infantẽ educauit. pluuio au.
nã Iupiter ĩ auri guttas cõuersus in danaes gre
miũ pluuisse fingit̃. ¶ Tãta ẽ p. ue. acclamatio
hæc ĩterposita sigãt maximã eẽ ueritatis potẽ
tiã. ¶ Pñna. potẽtia. Pœnitet. qa & pseũ Ioue
digna gessisse accipiebat; & Bacchũ in nũerũ deorũ iã eẽ relatũ uidebat. Imposit⁹ iã tũ cæ. ẽ al. Bacchus in
numerũ deorũ relat⁹ Viperei mõstri spo. Capitis Medusæ ẽ piphrasis. Nã phorcus Thosæ nymphæ ac Ne
ptuni fili⁹ corsicæq; & Sardiniæ rex: ut uarro scribit cũ ab atlãte pℓio nauali cõmisso uictus & in mari sub
mersus Neptuni pr̃is bñficio de⁹ marin⁹ esset effect⁹: ex ceto cõiuge tres sustulit filias eximia pulchritudi
ne Euryaliam. Stheno. & Medusam: & ut nõnulli uolũt scyllã: quas Põponius Mela scribit gordadas insu
las æthiopici maris tenuisse. Vñ Gorgones uident̃ appellatæ: Harũ natu maxĩa fuit Medusa: quæ cũ qua
dã die sola in littore uagaret̃: a Neptuno fuit adamata: ut eã uel ĩ tẽplo Palladis: quo confugerat: uiolaret
Q uare pallas indignata & crines eius q̃bus maxĩe Neptuno placuerat: ĩ angues cõuertit: & effecit ut quos
cũq; aspexisset: in lapides cõmutarent̃. Hãc uero Persus ut iam diximus. ope palladis a qua scutum chry
stallinũ: & mercurii a quo talaria & falcatũ ensem accepat: interemit. q̃ q̃dẽ idcirco fictũ ur̃: q̃ p̃seus illius
superatæ opib⁹ p̃clara multa gessit: Nã atlantẽ Mauritaniæ regẽ & Africã & totã græciã p̃teq; asiæ subegit.
¶ Memorabile. memoratu dignum. Aera carpebat tenerũ: h̃ ẽ p aera penetratu facilem uolabat. ¶ Cũq;

Guttæ sanguis Medusæ in serpentes.

sup libycas. guttas sanguinis ex Medusæ capite cadentes in terrã libyã uarios in serpentes cõuersas fuisse
narrat poeta. q̃ id fictũ ur̃: q̃a libya serpentib⁹ uenenosis abundat. ¶ Gorgonei capitis Medusæi. Gorgo
nes. n. ut diximus: tres fuere sorores: quarum Medusæ natu maxĩe a Perseo caput fuit amputatum. ¶ Co
lubris serpentibus. ¶ Inde per immẽsum per infinitũ ac inane qui est aer. Seductas: separatas. ¶ Despe
ctat deorsum spectat. ¶ Totumq; superuolat orbem. hoc est supra totum terrarum orbẽ fert̃. ¶ Gelidas
arctos Gelidos septẽtriones ad quos nunq̃ sol accedit. ¶ Iamq; cadente die. occidente sole. ¶ Credere:
cõmittere. ¶ In Hesperio orbe. in occidentali orbis parte. Nam hesperus stella est quæ uesperi in occiden

Hespers.

te apparet. Vnde hesperius orbis & hispania & Italia interdum hesperia uocatur. ¶ Si autem concinne
ingreditur transformationem Atlantis regis Mauritaniæ potentissimi in montem ad quem cum perue
nisset Perseus. rogauit: ut se hospitio susciperet: donec illucesceret dies. Cæterum Atlas oraculo admoni
tus ut sibi a Iouis filiis caueret: ne regno ab aliquo eorum priuaretur: illum superbe admodum repulit.
¶ Q ua re Perseus indignatus capite Medusæ reuelato eum in montem transformauit: qui cælum susti
nere dicitur. quod idcirco fictum esse uidetur. quod Perseus superatæ medusæ opibus fretus Atlantis re
gnum inuasit: eumq; in montes fugere cogit. Cælum autem humeris sustinere fingitur Atlas: tum quod

Atlas in montẽ

ut scribit Plinius: primus omnium Astrologiam inuenit. tum quod mons ipse ita est altus ut cælum conti
gere uideatur. Sane apud antiquos Atlantes uocabantur statuæ: quæ columnas humeris sustinebant.

❡ Ignes auroræ. Lumina auroræ: q̄ sp an̄ solē ferē. ❡ Cursus diurnos. Diei & solis cursus Nā aurora & diem & solē adducere uī. ❡ Iapetionides atlas fuit. Atlas iapeti gigantis & Lybiæ nymphæ filius fuit q̄q̄ de mre parꝝ inter scriptores conuenit. Alii nāq; clymenes alii Asiæ fuisse filiū ferūt. Nos uero Plinium sequimur qui cū Lybiæ filiū scribit fuisse. uerꝝ alii quoq; fuerūt clari atlantes quorꝝ unus in arcadia regnauit pr̄ Maiæ mercurii mr̄is alter in etruria pr̄ electræ coryti uxoris. Iapetionides aūt nō a iapetōe. Vtroq; n. mō dr̄ deduci uī. Hesiodus ιαπετιονιδη παντων περι κηδεα ειδωσι. Constat uero hoc nomē ex syllabis septē hoc ē duobus dactylis & syllaba.

Exiguamq; petit requiem: dum lucifer ignes
Euocet auroræ: cursusq; aurora diurnos.
Hic hominem cunctis ingenti corpore præstans
Iapetionides atlas fuit. ultima tellus.
Rege sub hoc & pontus erat: qui solis anhelis
Aequora subdit equis: & fessos excipit axes.
Mille greges illi: totidemq; armenta per hærbas
Errabant: & humum uicinia nulla premebat.
Arboreæ frondes auro radiante nitentes
Ex auro ramos: ex auro poma ferebant.
Hospes ait Perseus illi seu gloria tangit
Te generis magni: generis mihi Iuppiter auctor:
Siue es mirator rerum: mirabere nostras:
Hospitium requiemq; peto. memor ille uetustæ
Sortis erat. dederat Themis hāc parnassia sortē:
Tempus atlas ueniet: tua quo spoliabitur auro
Arbor: & hūc prædæ titulum Ioue nat⁹ habebit.
Id metuens: solidis pomaria clauserat Atlas
Montibus: & uasto dederat seruanda draconi:
Arcebatq; suis externos finibus omnes.
Huic quoq; uade procul: ne longe gloria rerum
Quas mentiris ait: longe tibi Iuppiter absit.
Vimq; minis addit: manibusq; expellere tentat
Cunctantem: & placidis miscentem fortia dictis.
Viribus inferior (quis enim par esset Atlantis
Viribus?) at quoniā parui tibi gloria nostra est:
Accipe munus ait: leuaq; a parte Medusæ
Ipse retrouersus squallentia protulit ora.
Quātus erat mōs factus Atlas: nā barba comæq;
In siluas abeunt: iuga sunt humeriq; manusq;
Quod caput ante fuit: summo ē in mōte cacumē:
Ossa lapis fiunt: tum partes altus in omnes
Creuit in immensum: sic dii statuistis: & omne
Cum tot sideribus cælum requieuit in illo.
Clauserat Hippotades æterno carcere uentos:
Admonitorq; operum cælo clarissimus alto
Lucifer ortus erat: pennis ligat ille resumptis
Parte ab utraq; pedes: teloq; accingitur unco:
Et liquidum motis talaribus aera findit.
Gentibus innumeris circūq; infraq; relictis

❡ Vltima tellus. Mauritania cum reliquo occidente. ❡ Qui solis anhelis fessis ac defatigatis Equi nāq; solis ab oceano Atlantico excipi uident. ❡ Vicinia nulla. nulli uicini sīqt quicq̄ agrorꝝ hēb. ut φ exararēt Oīa namq; ab atlāte possidebant: p φ significatur fuisse locupletissimus. ❡ Vetustæ sortis: antiqui oraculi themis parnassia. Quæ in mōte pnasso tēplū hēt. ut ī prīo uidimus. ❡ Hūc titulū. hāc gloriā: Titul⁹ aūt a tuendo dr̄: φ sua cuiq; gesta opaq; tituli tueanē. ❡ Pomaria. hortos arboribus consitos Quāq̄ pomaria ppne sint pomorꝝ repositoria poma aūt hæc ab hercule & ipō iouis filio ablata fuisse notissimū est. ❡ Ne lōge gloria rerꝝ. Recede inqt pcul a nostro regno: ne a nobis oppressus īdicio sis & gloriā rerꝝ falsam esse & a iouis genere longe abesse. ❡ Par esset. Sufficere posset. ut enim Atlas oīum maxim⁹ ita ualentissim⁹ erat. ❡ At qm̄ puīat qm̄ inqt nr̄am gloriā pui facis accipe munus tibi cōueniēs. Ipse retrouersus. Caute ne & ipse in saxum cōuerteref. Protulit. Extulit & ostēdit. Atlanti. Squallida ora. Liuidam & pallescentē Medusæ faciē. ❡ Quantus erat mons factus atlas. Tant⁹ subaudiat: ut sit ordo & sensus. atlas factus fuit tātus mons. q̄tus uir erat. Tam apte aūt Atlantis transmutationē describit poeta ut nullā lucidiorē admittat ennarationē. ❡ Iuga sūt humeriq; manusq;. Iugū nō tā est arduitas mōtis & supinitas ut qdā putāt: q̄ summa montis ipsius planicies: p q̄ trāsitus uel hostibus patet dictum φ illic mons potissimū iungat. Nā iugū a iungēdo deriuat: multaq; significat. Et lignū nāq; illud quo boues iūgunt & equi iugū uocaē & trāstrū appellaē iugū. φ nauem iungat: & iūctam teneat ❡ Sic dii statuistis. uoluistis. Cuius autem rei rationem assignare non possumus: ad deorum potentiam referre solemus. ❡ Et omne cælū: totum. Omne n. pro toto frequenter ponitur a poetis. ❡ Clauserat hip. Aeolus Hippotæ nepos. Nam Aeolus iouis fuit filius ex acesta hippotæ troiani filia: Is idcirco rex uentorum esse perhibetur φ ut scri. Varro cū apud nouem Siciliæ insulas italiæ propinquas iliacis temporibus regnaret ex consurgentibus nebulis ita futuros uentos predicebat. ut ī sua potestate eos a rudibus habere crederetur. Plinius aūt ipsum uentorum rationem inuenisse scribit. ❡ Aeterno car. Semp duraturo. ❡ Admonitorq; operꝝ. Qui homines operum suorum admonet. nam oriente Lucifero: q a ferenda luce: a græcis quoque φωσφορος uocatur fere quisque ad opera sua & artes exercendas surgere solet. ❡ Pēnis re. ❡ Talaribus que per noctem deposuerat: iterum assumptis. ❡ Telo un. Ense falcato.

Andromedæ liberatio

¶ Cephe a ar. Cephei regna. cepheus. n. ut ex snia Euripidis scribit Iginus Phœnicis fuit filius rexque æthiopũ & Cassiepeiæ maritus ac andrõedæ pr̃ q andromedã filiã pp uxoris supbiã mõstro marino obiicere fuerat coactus. Cũ. n. Cassiepeia mr̃ se Nereidib⁹ pulchriorẽ eẽ iactaret: pcib ipa͛ motus Neptun⁹ belluam marinã immisit: quæ æthiopiã uastaret. Quare cõsultus Iupiter ãmõ: qua rõne Nereides placari possent: r̃ndit Cephei Cassiepeiæq; pgeniẽ mõstro eẽ obiiciẽdã andromedã igit͛ cũ ad scopulũ religatã Perseus uidisset: ea cõditõe se illã liberatur͛ pactus ẽ: ut sibi uxor pmitteret͛. Cæte͛ phineus Cephei frater: cui anteq̃ mõstro exponeret͛. andromeda fuerat d̃sponsata: cũ ui eã Perseo eripe conaret͛ multis interfectis reliquos in se ruẽtes Perseus ipe medusæ capite detecto ĩ lapides cõmutauit. Mr̃næ lin. Nã cassiepeia de pulchritudine cũ Nereidibus contẽdere fuerat ausa. ¶ Iniustus hã. Iniquus Iupiter ĩ ea snia ferẽda. Neq;. n. iustũ est: ut filii p parẽtibus pœnas pẽdant. Hãmon
Hamon arẽ harenarius interpretat͛. Nam in Libyæ harenis tẽplo celeberrimo sub imagine ariens Iupiter colebat͛. q̃q̃ scribat Dio ex quorundã snia: Hãmonem Libyæ regẽ fuisse: uxorẽq; cepisse Rheam cæli filiã. Saturni aliorũq; Titanũ sororẽ. ¶ Ad du. cau. ad asperos scopulos. Cautes aũt dicimus o longa in. au diphthongũ soluta ¶ Abãtiades. abãtis nepos Perse⁹ ¶ Tepido fle. Tepidis lachrimis. ¶ Manabãt. stillabant. Marmoreũ opus: marmoreã statuã. ¶ Trahit insci. ig. hoc est. Ignarus q̃nã esset: amore ipsi⁹ capit͛. Quatere. mouer͛. cõcuter͛. ¶ Istis ca. istis uiculis ferreis. ¶ Sed qbus ĩter sc. Sed uiculis mutui amoris. ¶ Pande. Dic & manifesta. Terræq;. Vrbis & priæ. Sic Vir. Nũc stant sine nomine terræ. ¶ Requirenti. Mihi roganti. Prio si il. Decor͛ pbæ pudicæq; mulieris seruat pœta q̃ loq cũ uiro puderet. ¶ Appellare ui. Loq cũ uiro. Virgo. Cã est: cur uirum alloqui nõ auderet. Virgo nãq; erat. Eminet. Extat alta est. ¶ Et la. sub pe. pos. æquor. Emphasis est: qua belluæ magnitudo monstrat͛. Quæ enim latũ æquor bellua pectore pmebat: nõ maxima esse nõ poterit. Sic Vir. equi duratei magnitudinẽ oñdit. cũ inqt demissum lapsi p funẽ. ¶ Genitor lugubris. Pullis uestib⁹ indut⁹. ¶ Victoq; in cor. adhæ. hoc est. ligatam andromedã complectuntur. ¶ Manere. expectare ad opem ferendam. ad auxilium andromedæ ferendũ. hãc ego si pe. Merito perseus dotes suas & uirtutes & fcã apd ignotos expõit quo facili⁹ id q; cupit accipiat. & meritũ: ẽt bñficiũ faueãt mõ numia: dũmõ dii mihi sint auxilio. Paciscor. ĩ pactõem ddũco. ut mea sit. uxor subaudiat͛. accipiũt legẽ cõditõem q̃ ipis tulerat pse⁹ ut sua eẽt si ipa uirtute seruasset. qs. n. dubitaret. Parẽthesis cũ ĩterrogatõe cãm cõtinẽs cur ãdromedæ pẽtes acceperĩt latã cõditõem & orãt pmittũtq; sup. ordo ẽ & sẽsus. & ĩsup ãdromedæ pẽtes rogãt: ut filiã suare uelit regnũq; suũ illi in dotẽ pmittũt Ecce uelut nauis. hac siĩtudĩe & magnitudo & impet⁹ belluæ illi⁹ marinæ dclarat͛. nauis rostro pfixo. nauis rostrata. cõcita cõcitata ĩ cursũ acta ĩpulsa. ¶ Sulcat aq̃s. diuidit ac sepat aq̃s. Iuuenũ su. la. hypallage ẽ. Nam sudantium iuuenũ lacertis impellunt͛ triremes. Quãtũ ba. tor. tũ inquit bellua distabat a scopulis: quantum spacii pila plũbea funda emissa pertransire posset.

Aethiopum populos cepheiaq; conspicit arua.
Illic immeritam maternæ pendere linguæ
Andromedã pœnas iniustus iusserat Hãmon:
Q uã simul ad duras religatam brachia cautes
Vidit Abantiades: nisi q; leuis aura capillos
Mouerat: & tepido manabant lumina fletu:
Marmoreũ ratus esset opus: trahit insci⁹ ignes:
Et stupet: & uisæ correptus imagine formæ
Pene suas quatere est oblitus in aere pennas.
Vt stetit: o dixit non istis digna catenis:
Sed quibus inter se cupidi iunguntur amantes:
Pande requirenti nomen terræq; tuumq;:
Et cur uincla geras: primo silet illa: nec audet
Appellare uirum uirgo: manibusque modestos
Celasset uultus: si non religata fuisset.
Lumina: quod potuit lachrymis impleuit obortis.
Sæpius instanti sua ne delicta fateri
Nolle uideretur: nomen terræque suumque:
Q uantaque maternæ fuerit fiducia formæ
Indicat: & nondum memoratis omnibus unda
Insonuit: ueniensque immenso bellua ponto
Eminet: & latum sub pectore possidet æquor.
Conclamat uirgo: genitor lugubris & una
Mater adest: ambo miseri: sed iustius illa:
Nec secum auxilium: sed dignos tempore fletus
Plangoremq; ferũt: uinctoq; in corpore adhærẽt.
Tum sic hospes ait: lachrymarum longa manere
Tempora uos poterũt: ad opẽ breuis ora ferẽdã ẽ
Hanc e go si peterem perseus Ioue natus: & illa:
Q uam clausam impleuit fœcundo Iuppiter auro
Gorgonis anguicomæ perseus superator: & alis
Aethereas ausus iactatis ire per auras:
Præferrer cunctis certe gener: addere tantis:
Dotibus & meritum: faueant mõ numina: tento
Vt mea sit seruata mea uirtute paciscor.
Accipiunt legem: quis enim dubitaret? & orant:
Promittuntq; super regnum dotale parentes.
Ecce uelut nauis præfixo concita rostro
Sulcat aquas iuuenum sudantibus acta lacertis:
Sic fera dimotis impulsu pectoris undis
Tãtum aberat scopulis: quãtum balearica torto

¶ Medii cæli. medii aeris. ¶ Pedibus tel. re. gestū exprimit eius q se e terra in aerē tollere uelit. Sic paulo ante de pallade dixit. & impressa tellurem repuplit hasta. ¶ Arduus altus. ¶ Vtq; Iouis præpes. pulchra sil'tudine ppeta ōndit quāta agilitate moustrum illud marinū Perseus oppresserit. ¶ Præpes. ales. est autē aqlæ periphrasis: que serpentibus maxīe infesta est. Præpetes uero maiores dn̄r aues: quaꝝ ex uolatu augu ria colliguntur. ¶ Vacuo aruo. Segetibus carēte. ¶ Liuētia pallentia & nigra. ¶ Occupat. corripit. Auidos ungues. Hypalage est. Ipse namq; ales auidus intelligit. ¶ Squāmigeris ceruicibus. In ceruices squāmosas.

Funda potest plumbo medii transmittere cæli
Cum subito iuuenis pedibus tellure repulsa
Arduus in nubes abiit: & in æquore summo
Vmbra uiri uisa est: uisa fera sæuit in umbram.
Vtq; Iouis præpes uacuo cum uidit aruo
Præbentem Phœbo liuentia terga draconem:
Occupat aduersum: neu sæua retorqueat ora
Squāmigeris auidos figit ceruicibus ungues:
Sic celeri misso præceps per inane uolatu
Terga feræ pressit: dextroq; frementis in harmo
Inachides ferrum curuo tenus abdidit hamo:
Vulnere læsa graui modo se sublimis in auras
Attollit: modo subit aquas: modo more ferocis
Versat apri: quem turba canum circūsona terret.
Ille auidos morsus uelocibus effugit alis:
Quaq; patēt nūc terga cauis sup oblita conchis.
Nunc laterum costas: nūc qua tenuissima cauda
Desinit in piscem: falcato uulnerat ense.
Bellua puniceo mixtos cum sanguine fluctus
Ore uomit: maduere graues aspergine pennæ:
Nec bibulis ultra Perseus talaribus ausus
Credere conspexit scopulum: qui uertice sūmo
Stantibus extat aquis: opitur ab æquore moto:
Nixus eo rupisq; tenens iuga prima sinistra
Ter quater exegit repetita per illa ferrum.
Littora cum plausu clamor superasq; deorum
Impleuere domos. gaudēt: g enerūq; salutant:
Auxiliumq; domus seruatoremq; fatentur.
Cassiepe Cepheusq; pater. resoluta catenis
Incedit uirgo preciūq; & causa labotis.
Ipse manus hausta uictrices abluit unda.
Anguiferum caput dura ne lædat harena
Mollit humū foliis: natasq; sub æquore uirgas
Sternit: & imponit phorcynidos ora medusæ.
Virga recens bibulaq; etiam nunc uiua medulla
Vim rapuit monstri: tactuq; induruit huius:
Percepitq; nouum ramis & fronde rigotem.

¶ Misso. emisso. effecto. ¶ Per inane. p aerem. q inane dr̄: qa uacu⁹ esse ur̄. ¶ Frementis. ore strepentis & furentis belluæ. ¶ Inachides. Perseus Argiuus. Inachidæ nanq; Argiui dn̄r ab inacho q prius apud Argos regnauit: ac fluuiū Achaiæ Inachū de suo noīe appellauit. Curuo ten⁹ hamo. usq; ad capulum cui ferrum recuruū solet apponi. Circūsona. circū latrans. Ille. pseus. ¶ Auidos morsus: Hypallage poetæ familiaris. Auidæ nāq; belluæ mors⁹ intelligunt̄. ¶ Sup oblita. desup tecta atq; coopta cōchis. & ostreoꝝ testis. Balenaꝝ enī tergorib⁹ cōchæ ostreaq; adhærere solēt. Falcato ense. recuruo ac falci simili. Est enim nomē participio'sile falcat⁹. ¶ Bellua puniceo. qta fuerit hæc bellua: facile ex fluctibus quos ore euomebat colligere possumus. Maduere graues aspgine pennæ. hoc est. pennæ alarū psei & madidæ & graues respsione fluctuū quos euomebat bellua sunt effectæ. ¶ Nec bibulis. multū humoris & aquæ attrahentibus. Bibuli nāq; dn̄r: qui multū ac potius nimiū bibūt. ¶ Vltra. ulteri⁹. ¶ Credere. confidere. ¶ Stantibus aquis. quiescente mari. Extat: eminet. extra stat. & apparet: uñ ēt extare libri dn̄r q inueniunt̄. ¶ Nixus eo cū inquit in uertice illi⁹ scopuli pedes firmasset sepius ilia belluæ ense trāsegit. ¶ Littora cum plausu clamor. hoc est plausus & clamor. ¶ Est aūt figurata oratio. Superas deorū domos. periphrasis est cæli. Hac aūt hyperbole magnitudo clamoris plaususq; significat̄. ¶ Cassiepe. quæ & cassiepeia dr̄. Huius sane noīs tertia syllaba apud græcos e lr̄a scribit̄: q̄uis apud latinos o uocalem minus recte hēat. Quæ aūt de Andromedæ uinculis dicta sunt apud Ioppen palestinæ urbē a qbusdā ante diluuiū: ut Mela narrat gesta esse feruntur. ¶ Mollit humū foliis: narraturus queādmodum uirgæ in mari nascentes in coralia fuerūt conuersæ: inquit eas a Perseo Medusæ capiti subiectas induruisse lapidisq; figurā cōtraxisse: q quidem nereides admiratæ multa & ipsæ uirgulta capiti Medusæ subiecerunt: atq; in mare disiecerūt. que quamdiu aq̄ teguntur mollia sunt. extracta ad aerem statim rigescunt. Quare quidam coraliū Gorgoniam uocant ut Plinius ait q extractum e mari in duriciem lapidis mutet̄ tanquam uiso Gorgonis capite. ¶ Phorcynidos Medusæ. Phorci filiæ: ut diximus. Phorcus sane apud græcos phorcys phorcyos & phorcynos declinatur. Vnde phorcynis patronymicum fœmininum est deriuatum. ¶ Virga re. Causa est. quare uirga facile in coralium fuit transmutata. Nam & recenter euulsa & humida erat. ¶ Bibula me. humida. nondum enim erat sicca. ¶ Vim ra. mon. Effectum capitis Medusæ cōtraxit: a quo & conspecta & tacta in lapides conuertebantur. ¶ Percepit. Accepit. ¶ Nouum rigorē. Inusitatam duriciē. Antea nāq; sub aqua mollis erat. q qdē Idcirco fingit̄: qa coralia sub aq̄ mollia sūt. extracta uero durescūt. at pelagi nymphæ. nereides.

Virgulta in coralia.

¶ Tentāt. experiunt. ¶ Et iidem cōtingere gaudēt. hoc est. lætant cū uidēt uirgulta in lapidis modū dura fieri. ¶ Nunc quoq; coraliis. Coraliū ut scribit Plinius quidā Pyriten lapidē uocāt: qm̄ sit plurim⁹ ignis illi. ¶ Ab aere tacto. Ad aerē.n. educta lapidescūt. ¶ Vimen. Virga mollis & flexibilis. ¶ Saxum. Pro lapide saxum est positum. Saxa nāq; grādiores lapides dñr. ¶ Diis tri. ille fo. Perseus ob mōstrū illud marinū debellatū diis grās agere ac sacrificare decreuit. Ac primū tres aras trib⁹ diis Mineruæ. Mercurio ac Ioui ex cespitibus in littore extruxit. deinde uaccam Mineruæ. uitulum Mercurio. Taurū Ioui īmolauit. Alipedi. Mercurio alas ī pedib⁹ habēti: ut q & uelocissimus sit planetarū & cū talaribus alatis pingat. ¶ Indotata. ualde dotata. In nāq; ꝓpositō ut īterdū hēt intētiuā. andromedā.n. accepit perseus cū æthiopiæ regno dote. ¶ Tædas hy. amorq; pci. Amor īqt & hymenæ⁹ nuptias pseo suadēt. A pte nāq; totū intelligim⁹. Faces.n. q̄ fere ex tædis cōficiūt nouis nuptiis ad maritos se cōferētib⁹: quiq; pferebant Quare & nuptiarū apparatū describit & q̄cūq; ī nuptiis fieri cōsueuere. Hymenæū aūt dcū fuisse: q ī celebrandis nuptiis inuocabat. nemo est fere q ignoret. ¶ Præcipiūt. suadēt atq; īperāt. ¶ Largis odoribus. copiosis thurib⁹. ac aliis ut ita dicā odoramētis. ¶ Sertaq; . coronæ a serendis florib⁹ appellatæ. Argumenta. signa. īdicia. Reseratis ualuis: aptis forib⁹. ¶ Aurea atria. Aurata auro ornata. Aureum.n. dr q totū ex auro est. Cepheni pceres. Cephei primates & pricipes. nā a cepheo cephēus & cephei⁹ deriuat & cepheida terrā Nicander æthiopiā uocat. ¶ Ineūt com. Vadunt ad cōuiuia. ¶ Generosi bacchi. nobilis & optimi uini. ¶ Diffudere. exhilarauere lætificauere. uinū.n. generosum animi uires excitat corq; lætū reddit. ¶ Cultusq; genusq; locorum. Mores & populos locorum. Quærit. rogat & scitat Lyncides aut Lyncei fili⁹: aut certe ppriū est nomē. Moresq;. ad cultus. Habitūq;. ad genus refert. Habitū aūt p habitatiōe posuisse poeta ur. nā a qb⁹ populis illa loca habitarentur exposuit Lyncides. Abstuleris. recideris. ¶ Crinita dra. ora hoc ē caput Medusæ p crinib⁹ hñs dracones atq; spētes locū iacētē. planū & spaciosum cāpū. Solidæ molis. solidi muri atq; circuit⁹. ¶ Geminas so. nō duas sed sītēs. tres.n. fuerūt. ut diximus. ¶ Phorcydas. Phorci filias que & Phorcynides dñr: ut pauloante dixim⁹. Vnius lumi. solius oculi. ¶ Id se solleru. Narrat inquit se illud unum lumē pruda astutia rapuisse: dum per uices ab altera alteri traderet. ¶ Fragosis. fragorē ac strepitu resonātib⁹. Ex ipsis hoib⁹ & feris. ¶ Se tñ hor. Tacite rñdet obiectiōi. Posset.n. qs dicere. Qua rōne tu o Perseu uisa medusa ī lapidē nō fuisti ūuers⁹. Q d īgt p clypeū cristallinū illū dormiētē aspexit atq; obtruncauit. Se āt ē legēdū. nō sed. ut fere ī exēplarib⁹ ē deprauatū. ¶ Aere repcusso. p æs clypei trāslucidū. Eripuisse trūcasse. rēcidisse. ¶ Pēnisq; fugacē: Pegasō & fratrē Pegas⁹ equ⁹ alat⁹ & chrysaor ensem aureū ī manu tenēs fingunt ex collo Medusæ reciso capite statim exiisse. Quāuis Arat⁹ dicat Pesagū Neptuni & Medusæ filiū fuisse. chrysaora ergo frēm Pegasi uocat poeta: quis ī exēplarib⁹ frēs plurali nūero corrupte legat. nisi frēs forte accipiam⁹ spētes ex medusæ sanguīe ortos. Ita nāq; frēs recte le

Andromedæ nuptiæ

At pelagi nymphæ factum mirabile tētant
Pluribus in uirgis: & idem contingere gaudent:
Seminaq; ex illis ut erant iactata per undas:
Nunc quoq; coraliis eadem natura remansit:
Duriciam tacto capiant ut ab aere: quodq;
Vimen in æquore erat: fiat super æquora saxum.
Diis tribus ille focos totidem de cespite ponit:
Leuum Mercurio: dextrum tibi bellica uirgo
Ara Iouis media est. mactatur uacca Mineruæ:
Alipedi uitulus: taurus tibi summe deorum.
Protinus Audromeden & tanti præmia facti
Indotata rapit. tædas hymeneus amorq;
Præcipiunt: largis faciantur odoribus ignes:
Sertaq; dependent tectis: & ubiq; lyræq;
Tibiaque & cantus animi felicia læti
Argumenta sonant. reseratis aurea ualuis
Atria tota patent: pulchroque instructa paratu
Cepheni proceres ineunt conuiuia regis.
Postq; epulis functi generosi munere bacchi
Diffudere animos: cultusque genusque locorum
Quærit Abantiades. quærenti protinus unus
Narrat lyncides moresque habitúque uirorum:
Quæ simul edocuit: nunc o fortissime dixit
Fare precor Perseu quanta uirtute: quibusque
Artibus abstuleris crinita dracombus ora.
Narrat Abantiades gelido sub atlante iacentem
Esse locum solidæ tutū munimine molis:
Cuius in introitu geminas habitasse sorores
Phorcydas unius sortitas luminis usū:
Id se solerti: furtim dū tradit: astu
Supposita cepisse manu: perq; abdita longe
Deuiaq; & siluis horrentia saxa fragosis
Gorgoneas tetigisse domos: passimq; per agros
Perq; uias uidisse hominum simulacbra: ferarūq;
In silicem ex ipsis uisa cōuersa medusæ:
Se tamen horrendæ clypei quem leua gerebat
Aere repercusso formam aspexisse medusæ:
Dūq; grauis somnus colubras ipsamq; tenebat
Eripuisse caput collo: pennisq; fugacem
Pegason & fratres matris de sanguine natos.

Medusæ cædes

Pegasus e sanguine Medusæ

Addidit & longi non falsa pericula cursus:
Quæ freta: quas terras sub se uidisset ab alto:
Et quæ iactatis tetigisset sidera pennis
Ante expectatum tacuit. tamen excipit unus
Ex numero procerum quærens cur una sororum
Gesserit alternis immixtos crinibus angues:
Hospes ait: quoniam scitaris digna relatu:
Accipe quæsiti causam. clarissima forma
Multorumque fuit spes inuidiosa procorum
Illa: nec in tota conspectior ulla capillis
Pars fuit: inueni qui se uidisse referret.
Hanc pelagi rector templo uitiasse Mineruæ
Dicitur. auersa est: & castos ægide uultus
Nata Iouis texit. neue hoc impune fuisset:
Gorgoneum crimen turpes mutauit in hydros.
Nunc quoque ut attonitos formidine terreat hostes:
Pectore in aduerso: quos fecit sustinet angues.

geret. ℂ Lōgi cur. Spatiosi uolat⁹. ab alto: ab aere. ℂ Pēnis. alis q̄ ex pēnis constāt. ℂ Ante expecta. Narrationi antequam putaret: finem imposuit. p q̄ significatur gratissimam oībus cōuiuis fuisse Persei orationem. ℂ Cur una so. cur medusa sola ex gorgonibus immixtos capillis habuerit serpentes. ℂ Scitaris. rogas: ut scias. ℂ Digna re. Digna que referant atq; commemorent. ℂ Accipe. Audi. cognosce. Quæsiti. Rei quisitæ & rogatæ. ℂ Spes in. Inuidiæ plena. ℂ Multorum pcorū. Amatorū: q illam Vxorem petebant. ℂ Cōspectior. pulchrior. Capillos. n. pulcherrimos hūit. ℂ Inueni q se ui. re. Hoc est Audiui hoc ex iis q aiebant se medusā uidisse anteq̄ a Neptūo uitiata foret. ℂ Auersa ē. se auertit pallas: ne uideret neptunū cū medusa coeūtē. & ca. ægi. uul. ægis thorax ē: & scutū palladis dcā ἀπὸ τῆς αἰγός: t. gdā putāt sed παρὰ τὸ αἴσσω q̄ ē irruo & ipetū facio q̄ illa mūita pallas ī hostes īpetū faciat. Nā cū alii poetæ: tū ui. aratæ palladi ægida attribuūt. ægidaq; horriferā turbatæ palladis arma. Gorgoneū crimē. Medusæ capillos. In turpes hydros. In tetros serpentes. Hydri aūt aquarū. Serpētes dicuntur ἀπὸ τοῦ ὕδατος: hoc est ab aqua. ℂ Nunc quoq;. pallas inquit ad terrēdos hostium animos caput Medusæ cum serpentibus in ægida suam transtulit.

Medusæ capilli in serpentes

Crinem

ℂ Raphaelis Regii in quintum metamorphoseos Ouidii librum ennarrationes.

DVmq; ea cephenum. Ita hunc librū cū superiore poeta connectit: ut res e re nasci narratioq; continuari uideat̄. Primū autem tumultum iniquissime a Phineo Cephei fratre: cui Andromeda prius quam belluæ obiiceretur: desponsata fuerat: excitatum describit. deinde eius cum sociis in lapides mutationem. ℂ Cephenum medio. Agmine. In medio cœtu Cephenum. Cepheni autem populi sūt æthiopiæ a Cepheo denominati: ut pauloante diximus. ℂ Cephenes autem fuci & uespæ dicunt̄. ℂ Danacius heros. Perseus Danaes filius. Est autē possessiuum nomen quinq; syllabarum non quattuor ut quidam legunt. ℂ Nec coniugalia festa. nuptialia. Non erat inquit clamor nuptiis conueniens. sed bello & pugnæ. Assimulare. cōparare ac similia putare. Sane simulare dicimus & assimulare: non autem simulare: ut quidam indocti præcipiunt. ℂ Exasperat. asperum & tempestuosum reddit. ℂ Primus in his phineus. Duo a poetis phinei celebrantur. ℂ Cephei frater & qui Argonautas hospitio suscepit: de quo in. Septimo libro meminit poeta.

Tumultus magni descriptio

Cephenum populi

ℂ Pu. Ouidii Nasonis metamor. Liber quintus:

DVmque ea cephenū medio danacius heros
Agmie cōmemorat: fremitu regalia turbæ
Atria complentur: nec coniugialia festa
Qui canat ē clamor: sed q fera nūciet arma
Inq; repentinos conuiuia uersa tumultus.
Assimulare freto possis: quod sæua quietum
Ventorum rabies motis exasperat undis:

Phinei cum perseo certamen

¶ Auctor.excitator.En ait.En adsum.En aduerbiũ fere affectui & ĩdignationi seruit:quæ ex illa conduplicatione magis magisq; declarat. ¶ Pẽnæ.alata talaria.Falsum aurum.Simulatum.non uerũ. ¶ Conati mittere.Volenti Phineo iacere hastam in Perseum. ¶ In facinus.In scel⁹. ¶ Seruatæ.andromedæ.Repẽdis remuneras. ¶ Hac dote. Vt illum interficias:qui andromedam monstro marino obiectam seruauit. Iustum aũt gratumq; uirũ Cepheũ fuisse poeta oñdit. ¶ Sed graue Nereidum numen.graue potens.Nereides aũt nymphæ sunt marinæ:qbus se pulchriorẽ Cassiepeia ẽẽ iactarat.Eaq; uero pcib⁹ fatigatus Neptun⁹ cetos imisit:quo Cephenorum agros uastante cõsultus ammon rñdit Cassiepeiæ plẽm monstro esse obiiciẽdam. ¶ Sed corniger ammon. Iupiter ammõ sub forma arietis cornuti colebat in libyæ desertis: ubi magnificentissimum tẽplum illi Bacchus ab India cũ exercitu rediens ædificauit:quodcum siti laboraret:obuium arietẽ secutus fontem inuenit; quo totus exercitus fuit recreatus.arietem igitur illum Iouem esse ratus; & ammonem illum ab harenis uocauit & sub arietis forma coli uoluit: ut Lucanus quoq; in nono testatur Catõis iter describens. Ventum erat ad tẽplum Libycis quod gẽtibus unum Inculti Garamantes habent . stat corniger illic Iupiter:ut memorant:sed non ut fulmina uibrãs aut similis nostro.sed tortis cornibus ammon.sic autem dictus est, quod in harenis colatur. Vnde & ammoniacum genus gũmi appellat. ¶ Visceribus meis.mea filia quæ ex meis uisceribꝰ atq; corpore cõcepta est. Nisi si crudelis id ipsum exigis ut pereat. Nisi ĩquit forte esses crudelis.aut exposcas & optes filiam meam perire.Illa autem coniunctio si eleganter cum nisi copulatur: quãuis sine illa integer sensus habeatur. ¶ Leuabere.Leuior fies.a dolore subintelligatur. ¶ Scilicet haud satis. Ironia q̃ Phineo insultat frater Cepheus. Cum enim & patruus & sponsus esset andromedæ aliqd certe auxilii afferre debebat.Cum uero nihil prorsus tulerit:impudẽtissime eam repetit:quam tutari non est ausus. ¶ Affixa.alligata. Vna enĩ cum andromeda regna quoq; dotalia alligata uidebantur. ¶ Petisses.petere acceptumq; ire debuisses. ¶ Nunc sine.Nunc inquit permitte eum qui meruit:Pactusq; est illam habere.Per quem non orba senectus.hoc est.per quẽ ego iam senex liberis non careo. unica namq; filia illi erat andromeda. ¶ Hæc senect⁹. hæc mea senectus.Manu autem cum hæc diceret. canos tangens Phineo ĩdicauit. ¶ Et uoce.& uerbis. ¶ Certæ morti. Siquidem andromeda procul dubio mortua fuisset : nisi a Perseo e faucibus belluæ illius marinæ erepta esset. ¶ Ille nihil cõtra.rñdit subintelligatur. ¶ Ignorat.dubitat ¶ Cõctatusq; breui.Parũper remorat⁹.Nequicq̃.frustra. ¶ Stratis.lectis.in qbus prisci discũbebãt. ¶ Remisso.reiecto.Eãdẽ naq; hastã in phineũ pseus reiecit.Et indi.Et copula affectui seruit.indignatur.n.poeta:quod ara in qua dii iustissimi coluntur:scelerato atq; nefario homĩni profuerit. ¶ Nõ irrita.nõ uana ut q̃ Rhœtum unum ex phinei sociis interemit. ¶ Calcitrat.calcibus terram percutit. ¶ Hospitiiq; deos.Iouem hospitalem.de quo Virgi.Iupiter hospitibus nã te dare iura loquunt.Hospites aũt nefas ẽ uiolari.Eo prisci hospitibus saltem in primis apponebant:quem cum una gustassent:ita unius mentis & amicitiæ eos debere esse censebant ut sal in unam naturam ex terra & aqua congelatur.

Primus in his Phineus belli temerarius auctor
Fraxineam quatiens æratæ cuspidis hastam
En ait en adsum præreptæ coniugis ultor:
Nec mihi te pẽnæ:nec falsum uersus in aurum
Iuppiter eripiet:conanti mittere Cepheus
Quid facis exclamat?quæ te germane furentem
Mens agit in facinus?meritisne hæc gratia tantis
Redditur?hac uitam seruatæ dote rependis?
Quam tibi nõ Perseus:uerum si quæris:ademit:
Sed graue nereidũ numen:sed corniger hãmon:
Sed quæ uisceribus ueniebat bellua ponti
Exaturanda meis:illo tibi tempore rapta est:
Quo peritura fuit:nisi si crudelis idipsum
Exiguis ut pereat:luctuq; leuabere nostro.
Scilicet haud satis ẽ:quod te spectãte reuicta est?
Et nullam q; opem patruus sponsusue tulisti?
Insuper a quoq̃ q; sit seruata dolebis?
Præmiaq; eripies?quæ si tibi magna uidentur:
Ex illis scopulis:ubi erant affixa:petisses.
Nunc sine qui petiit:p quẽ hæc nõ orba senectus
Ferre:quod & meritis & uoce est pactus:eumq;
Non tibi:sed certæ prælatum intellige morti.
Ille nihil contra:sed & hunc & persea uultu
Alterno spectans petat hunc ignorat:an illum.
Cunctatusq; breuis contortã uiribus hastam
Quãtas ira dabat:nequicq̃ in persea misit:
Et stetit illa toro:stratis tum deniq; Perseus
Exiliit:teloq; ferox inimica remisso
Pectora rupisset:nisi post altaria Phineus
Isset:& indignum scelerato profuit ara.
Fronte tñ Rhœti non irrita cuspis adhæsit:
Qui postq̃ cecidit:ferrumq; ex osse reuulsum ẽ:
Calcitrat:& positas aspergit sanguine mensas.
Tum uero indomitas ardescit uulgus in iras:
Telaq; coniiciunt:& sunt qui Cephea dicant
Cum genero debere mori:sed limine tecti
Exierat Cepheus testatus iusq; fidemq;
Hospitiiq; deos:ea se prohibente moueri.

¶ Bellica pallas adest. Auxilio est. Quo nanq; pacto unus perseus tot in se ruentib⁹ uiris sine palladis auxilio resistere potuisset? ¶ Datq; aios. Audaciã addit. ¶ Et protegit Aegide fratrẽ. Et defendit scuto suo a iaculis hostium Perseum fratrẽ suum. Nã perseus ut Pallas Iouis fuit filius. ¶ Erat idus Atys. Ad differentiam phrigiĩ a cybele matre deorũ adamati eleganter ind⁹ ẽ appositus. Fuit et ali⁹ Atys crœsi lydorũ regis filius. Limniace nympha fuit gangis idiæ fluuii filia. uidetur aũt eẽ palus iuxta gangẽ. λιμνη. nanq; paludẽ significat. ¶ Egregius forma. Excellens pulchritudine. Diuite cultu. Pretioso ornatu. Tyriã chlamydẽ. Purpureã uestẽ. Nam Tyros urbs phœniciæ purpuræ officinis maxime celebrabatur. chlamys autẽ uestis est militaris quæ aliis uestib⁹ super imponitur. παρατοχλαινω dicta qd ẽ calefacio chlamys & p syncopẽ chlamys. Lymb⁹ fascia. ¶ Obibat circuibat. ¶ Aurata monilia. Aurata pro aureis posuit. Monilia nanq; colli ornamenta aurea esse solent. hoc est ex auro solo constantia. non aurata & auro solum ornata. ¶ Myrrha. Vnguento cui Myrrha quoq; adhibetur. ¶ Crinale ornamẽtum est crinium. unde et est denominatum Ille quidẽ iaculo. Significat eum & iaculandi & sagittandi fuisse ĩ primis peritum. ¶ Quãuis distantia: Quãtũuis longe posita ac remota. ¶ Sed tendere doctior arcus Locutio est græca. Latine. n. doctior tendendi diceretur. ¶ Lenta cornua. flexibilia arcus cornua. ¶ In media ara. quæ Hymæneo nuptiarũ deo extructa erat. ¶ Perculit. percussit. Et fractis confundit in ossibus ora. Sic quidẽ legitur. sed forsitã minus recte. Ablatiuus enim ille fractis ossib⁹ modũ significat: cui in præpositio apponi non solet. ¶ Quarẽ mihi illa & copula ac in præpositio utraq; in alterius locum transferẽda uidetur. ut legamus in fractis confundit & ossibus ora. hoc est. ualde ac penitus fractis ossib⁹ faciem ita confudit. ut non agnosceretur. ¶ Iactantem. Non ostentãtem. Sed cõcutientem id qd facere ex uulnere moriẽtes solent. ¶ Fœdatos. Deturpatos. Assyrius. Syrus. Nam Assyria prouincia est eadẽ cũ Syria. Vt scribit Herodot⁹ qui ait eos quos græci Syros uocant: a Barbaris Assyrios uocari. quis alii Syriã ab Assyria distinguant ac Syriam phœniciæ. Assyriam Babyloniæ finitimam eẽ cõtẽdãt. Nõ dissimulator. Nõ occultator sed oñtator. ¶ Exalãtẽ. Ex ore emittentẽ. ¶ Vitã. aĩam. Sub acer. uul. Propter acerbũ & asperum uulnus. ¶ Deplorauit. Defleuit. ¶ Ille. Atys. ¶ Tetenderat. Neruo cõtenderat: ut in pseum sagittam emitteret. Arripit. Celeriter rapit. ¶ Et mecũ tibi sint certamina. hoc est Et mecũ in certamẽ descẽde. ¶ Nec lõgũ. Nec diu. ¶ Fato. morte. ¶ Quo. ex quo fato. Emicuit. exiluit. euolauit. ¶ Penetrabile te. piphrasis est sagittæ quæ facile penetrat. ¶ Vitatum Declinatum. nam perseus sagittam a lycaba missam uitauit. ¶ Sinuosa ueste. sin⁹ ac plicas multas habẽte. ¶ Vertit in hũc harpẽ. Harpe ensis ẽ mercurii falcat⁹: ut dixĩus: quo pse⁹ medusæ caput āputauit.

Bellica Pallas adest: & protegit ægide fratrem:
Datq; animos. erat indus atys: quẽ flumine gãge
Edita lemniace uitreis peperisse sub undis
Creditur: ægregius forma: quã diuite cultu
Augebat bis adhuc octenis integer annis
Indutus tyriã chlamydem: quã limbus obibat
Aureus: ornabãt aurata monilia collum:
Et madidos myrrha curuum crinale capillos.
Ille quidem iaculo q̃uis distãtia misso
Figere doctus erat: sed tendere doctior arcus.
Tum quoq; lenta manu flectentem cornua pseus
Stipite qui media positus fumabat in ara:
Perculit: & fractis confundit in ossibus ora.
Hunc ubi fœdatos iactantem sanguine uultus
Assyrius uidit Lycabas iunctissimus illi
Et comes: & ueri non dissimulator amoris:
Postq̃ exhalãtem sub acerbo uulnere uitam
Deplorauit athyn: quos ille tentenderat arcus
Arripit: & mecum tibi sint certamina dixit:
Nec longum pueri fato lætabere: quo plus
Inuidiæ q̃ laudis habes. hæc omnia nondum
Dixerat: emicuit neruo penetrabile telum:
Vitatumq; tamen sinuosa ueste pependit.
Vertit in hunc harpen spectatã cæde medusæ
Acrisioniades: adigitq; in pectus: at ille
Iam morieos oculis sub nocte natãtibus atra
Circumspexit Athyn: seq; acclinauit ad illum:
Et tulit ad manes iunctæ solatia mortis.
Ecce suenites genitus Methione Phorbas:
Et libys Amphimedon auidi cõmittere pugnam
Sanguine quo late tellus madefacta tepebat:
Conciderãt lapsi: surgentibus obstitit ensis
Alterius costis iugulo Phorbãtis adactus.
At non actoriden Erithum: cui lata bipennis
Telum erat: admoto perseus petit ense: sed altis

Spectatã: Approbatã. Adigitq; ĩpect⁹. Impellit. ĩfigit. adigi ãt pprie ensis dr̃ ĩpect⁹: cũ ĩfigit. ¶ Natãtib⁹. errãtib⁹ ĩ huore ac lachrimis. ¶ Ad ma. Ad ĩferos. Ecce sue. Ab oppido æthiopiæ suenio suenites nom gẽtile diducit. Elegãter ãt & prĩa & gẽus isti⁹ phorbãtis describit poeta: ne qs phorbãta priami filiũ illi pugnæ ĩterfuisse putet. Hi ãt oẽs quos h loco poeta enũerat obscuri sunt: nec a quoq̃ alio scriptore qd sciã celebrant. Auidi cõ. pu. Cupidi pugnãdi. Est. n. figura loquẽdi græca. Surgẽtib⁹: surgere uolẽtibus. Adact⁹. ĩfix⁹. Ensis harpe quo illos pseus trãsfixit. Actoriden Enthũ. actoris filiũ. Sed al extã sig. Eminentẽ cælatura atq; magnitudine ac põdere craterẽ describit. ¶ Altis signis alte eminẽtib⁹ signis & cælaturis

¶ Multæq; ĩ pō.maſ.hoc ē magni pōderis.Cra ter āt uas eſt mēſariū miſcēdo cū aq̄ uino accō modatū ϖαρὰ τὸ κέρω qđ ē miſceo dictū. cra tera āt ē accuſatiuus græcus:uñ fit ĩterdū noĩa tiuus latinus.Infligit.ĩcutit.ĩmittit. ¶ Rutilum cruo.Rubicūdū ſanguinē. ¶ Moribūdo uer.ip ſe moribūdus capite pcutit terrā. Eſt.n.hypalla ge. ¶ Semirāio ſan.Regio.Semiramis nāq; re gina fuit q̄ ɔdidit Babylonē. Vt copioſe ĩ ſupio re ſcripſimus libro.Polydæmona. Polydæmon multiſci⁹ pt ĩterptari. Caucaſeū.A caucaſo ſcy thiæ mōte. ¶ Spcheſiadē.Spcheſii cuiuſdā filiū ¶ Expte fru.bel. fruſtra ſe a bello & pugna ab ſtinētē.Interfect⁹ nāq; fuit. ¶ In ptes ĩ factiōes ptes.n.ĩ plurali ſolū factiones ſignificāt.uñ Ci cerone ptes Pōpeii dicius ſecutū. ¶ Penſaq;.pō dera. ¶ Hoc uulnere:qđ tibi ſum illaturus.Vul nus qđ tu mihi ĩtuliſti.Cephenū poſt re.Poſt ce pheū regē Andromedæ ptē.Lyncides.Lyncei fi li⁹.Et ĩceſſit.Irritat:Prouocat.Deuouet.execra tur. Scelerata ar.In pſeū ſcelerate ac nefarie ſū pta.Decutit.Deicit. Detrūcat. ¶ Incidit aræ. Cecidit ĩ arā. ¶ In medios ignes.Q ui ĩ ara fue rāt excitati.Semianimis lin. Semimortua.mori būda.Accidit āt ut capite rciſo ĩterdū līgua loq̄ tur:uerbaq; ul' ĩcōdita emittat.Execrātia. Dete ſtātia blaſphemātia. ¶ Cæſtib⁹ Inuicti.ĩſupabi les.Cæſt⁹ āt arma ſunt pugilū.quæ ex corio bo uis crudo cōficiebant:cui & plūbū ĩſuebat:quo ualidiores ictus ĩferri poſſint.Vir.ĩ qnto æne dos maximos Erycis cæſtus deſcribit. In mediū geminos ĩmani pōdere cæſt⁹.Proiecit:qb⁹ acer eryx ĩ pflia ſuetus Ferre manū duroq; intendere brachia tergo. Obſtupuere animi tātorq; ĩgētia ſeptē Terga boū plūbo ĩſuto ferroq; rigebant. Eſt aūt nomē quartæ declinationis.Nā ceſt⁹ ſe cūdæ & citra.diphthōgum eſt Veneris cingulū uariis futuris distinctū.Vñ & nomen ϖαρὰ τὸ κεντεῖν qđ eſt pungere ſumptū ē. Nec audiēdi qdāq; a cæſuris ipm deducūt:cū ſit nom græcū nec originē latinā agnoſcat. ¶ Velat⁹ tēpora. Velata & tecta tēpora hīs. ¶ Iapetide. Iapeti fili⁹.Ad hos uſus.Bellicos.cithariſtæ nāq; & ly riſtæ a pugnis ſūt alieni.Moueres.pulſares. Ple ctrum inſtrumētū eſt quo Lyra pulſatᵉ:ὰϖὸ τοῦ ϖλήττειν hoc eſt a pcutiendo dictum. ¶ Im belle.Imbellibus ac mollib⁹ aptum.Stygiis ma nibus.Inferis.Styx.n.palus eſt inferorq; notiſſi ma.Manes autem inferorū animæ dicunt.Leuo tēpore.Siniſtra capitis parte. ¶ Retētat.Iterū tēptat & tangit. ¶ Fila liræ.chordas ante qua rum inuentionem filis utebant. ¶ Caſuq; fuit miſerabile carmē. Forte inqt lyra emiſit carmē triſte & morienti conueniēs. Repagula dicunt aſſeres qui clauſis hoſtiis opponunt. ¶ Illiſit. infixit. ¶ Procubuit.in caput in terrā cecidit. ¶ Cyniphεus pelates.Garamātic⁹ cinyps.n.ut ſcribit Herodot⁹ fluuius ē garamātum:qui ĩter duas ſyrtes in mare libycum labit. Vnde cyni phei.iii.georgi.libro apud Virgiliū dicunt hir ci ¶ Nec minus interea barbas incanaq; men ta cyniphei tondent hirci ſetaſq; comantes.

Extātem ſignis:multæq; in pondere maſſæ
Ingentem manibus tollit cratera duabus:
Infligitq; uiro:rutilum uomit ille cruorem:
Et reſupinus humum moribundo uertice pulſat.
Inde Semiramio polydæmona ſanguine cretū
Caucaſeumq; abarim:ſpercheſiademq; lycetū:
Intonſumq; comas elycen:phegiāq; Clytūque
Sternit:& extructos moriētem calcat aceruos.
Nec Phineus auſus concurrere cominus hoſti
Intorquet iaculum:quod detulit error in Idam
Expertem fruſtra belli:& neutra arma ſecutum.
Ille tuens oculis immite m Phinea toruis
Q uādoquidē ĩ ptes ait abſtrahor:accipe Phineu
Q uem feciſti hoſtē:pēſaque hoc uulneᵉ uulnus.
Iāque remiſſurus tractum de corpore telum
Sanguine defectos decidit collapſus in artus.
Hic quoque cephenum poſt regē primus Odites
Enſe iacet clymeni:Protenora percutit Hypſe⁹:
Hypſea Lyncides.fuit & grādeuus in illis
Emathion æqui cultor timidusq; deorum:
Q ui quoniā prohibent anni bellare:loquendo
Pugnat:& inceſſit:ſcelerataq; deuouet arma:
Huic Cromis amplexo tremulis altaria palmis
Decutit enſe caput:quod protinus incidit aræ:
Atq; ibi ſemianimis uerba execrantia lingua
Edidit:& medios animā expirauit in ignes.
Hinc gemini fratres ptealq; & cæſtibus Hāmon
Inuicti;uinci ſi poſſent cæſtibus enſes:
Phineia cecidere manu:Cereriſq; ſacerdos
Alphitus albenti uelatus tempora uitta.
Tu quoq; Iapetide nō hos adhibendus ad uſus:
Sed qui pacis opus citharā cum uoce moueres:
Iuſſus eras celebrare pedes feſtumq; canendo:
Q ui procul aſtātē plectrūq; imbelle tenentem
Petalus irridens ſtygiis cane cætera dixit
Manibus:& læuo mucronem tempore fixit.
Concidit:& digitis morientibus ille retentat
Fila lyræ:caſuq; fuit miſerabile carmen.
Nec ſinit huuc ĩpune ferus cecidiſſe Lycormas:
Raptaq; de dextro robuſta repagula poſte
Oſſibus illiſit mediæ ceruicis:at ille
Procubuit terræ mactati more iuuenci.
Demere tentabat leui quoque robora poſtis
Cinypheus Pelates:tentanti dextera fixa eſt.

Cuspide marmaridæ coryti: lignoq; cohæsit.
Hærenti latus hausit Abas: nec corruit ille:
Sed retinente manu moriens de poste pependit.
Sternitur & Menaleus perseia castra secutus.
Et nasamoniaci Dorilas dotissimus agri.
Diues agri Dorilas: quo non possederat alter
Latius: aut totidem tollebat farris aceruos:
Huius in obliquo missum stetit inguine ferrum.
Letifer ille locus: quem postq̄ uulneris auctor
Singultantem animam & uersantem lumina uidit.
Bactreus alconeus: hoc qd' premis inqt habeto
De tot terræ agris: corpusq; exāgue reliquit.
Torquet in hunc hastā calido de uulnere raptam
Vltor Abantiades: media quæ nare recepta
Ceruice exacta est: in partesq; eminet ambas.
Dumq; manum fortuna iuuat: Clitiūq; Danūq;
Matre satos una diuerso uulnere fudit:
Nam Clitii per utrūq; graui librata lacerto
Fraxin⁹ acta femur: iaculū Dan⁹ ore momordit.
Occidit & Celedon Myndesius: occidit astreus
Matre palæstina & dubio genitore creatus:
Echionq; sagax quondam uentura uidere:
Nunc aue deceptus falsa: regisq; Thoactes
Armiger: & cæso genitore infamis agirtes.
Plus tamen exhausto superest: nāque oibus unū
Opprimere est animus. cōiurata undique pugnāt
Agmina pro cā meritum impugnāte fidemque.
Hac pro parte socer frustra pius & noua coniunx
Cū genitrice fauent: ululatuque omnia complēt
Sed sonus armorū superat: gemitusque cadētū:
Pollutosque simul multo Bellona penates
Sanguine perfundit: renouataque prælia miscet.
Circumeunt unum Phineus & mille secuti
Phinea: tela uolant hyberna grādine plura
Præter utrūq; latus: præterque & lumē & aures.
Applicat hic humeros & magnæ saxa columnæ:
Tutaq; terga gerēs: aduersaq; in agmina uersus
Sustinet instantes: instabat parte sinistra
Chaonius molphe⁹: dextra nabathæus ethemō.
Tigris ut audiis diuersa ualle duorum
Extimulata fame mugitibus armentorum
Nescit utro potius ruat: & ruere ardet utroq;:
Sic dubius Perseus: dextra leua ne feratur
Molphea traiecti summouit uulnere cruris:
Cōtētusque fuga est: neq; eni dat tēpus ethemō:
Sed furit: & cupiens alto dare uulnera collo

¶ Marmaridæ Coryti. Marmaces ut Stephan⁹ refert ex sentētia Hecatæi gens ē Aethiopica. Vnde fortasse Marmacides Corytus appellat̄. Sed a Marmaro quoq; pr̄e Marmarides dici pt. Leui postis. Sinistri. ¶ Cohæsit. Affixa fuit. Latus hausit percussit. ¶ Et nasamoniaci Nasamones populi sunt libyæ iuxta syrtes. naufragis: ut scribit Plini⁹: admodum infesti. ¶ Latius latiores campos. ¶ Tollebat. Capiebat. Farris aceruos. Frumenti cumulos. Singultātē. per singultus animam emittentē. ¶ Bactreus Alconeus. Bactra noīe tantū plurali urbs est. unde et bactriana regio Indiæ cōtermina fuit appellata. ¶ Vltor abantiades. perse⁹. ¶ Ceruice exacta est. per ceruicem eiecta. ¶ In partes ambas. Et anteriorem & posteriorem. ¶ Librata. Vibrata ¶ Fraxinus. Hasta fraxinea: Est. n. metonymia. ¶ Acta. Missa. Iaculum Danus ore momordit. Hoc ē iaculum ī os Dani fuit cōiectum. ¶ Occidit & Celedon Myndesi⁹. Myndesos urbs est Syriæ & Myndones populi sunt libyæ. ¶ Matre palæstina. Regio est Syriæ Palæstina cōtermina Iudeæ a palæstina urbe dicta. ¶ Sagax uidere. Sciens prouidere atq; prænūciare futura. Augur nāq; erat. Est autem græca locutio: Sagax uidere. Aue falsa. Falso augurio. Futuram nāq; mortem præuidere nesciuit Sic Virgi. Sed nō augurio potuit depellere pestē. Regisq; Thoactes armiger phinei fratris regis. ¶ Plus tn̄ exhausto superest. Quāuis tot interfecerit Perse⁹ pl⁹ tamen inquit eo quod factum est: supest cōficiendum exhaurire nāq; interdum conficere significat. ut Virgi. Quæ bella exhausta cāebat. ¶ Nāq; oībus unum Omnib⁹ inqt aīus est unū perseū opprimendi. ¶ Pro causa meritum impugnante: hoc est. pro phineo: qui & meritum persei quo Andromedam seruauerat: & fidē ipsi a rege datam īpugnabat. ¶ Hac pro parte. Pro fide autem ac merito & iusta causa pauci admodum stabant. ¶ Pollutos. Violatos. Infectos. ¶ Bellona. Pallas dea belli. ¶ Circueunt unū. circūdant perseum solū Hic autem maxima persei uirtus declarat̄: q solus tātæ multitudini totq; telis resistere potuerit. ¶ Præter utrūq; latus iuxta utrūq; lat⁹ & dextrū & sinistrū pp̄q; & oculos & aures. ¶ Applicat hic humeros. Tūc igt Perseus humeros magnæ colūnæ apposuit: ut a tergo tutus in se ruentes hostes repeller̄ posset ¶ Chaonius Molpheus. Epirota. Chaōia nāq; ps est epiria Chaone troiano: ut Carmīe Virgiliano eciā pueris notū est: appellata. Chaoniāq; oēm troiāo a Chaone dixit. Nabathæus Nabathæa regio est felicis arabiæ uñ Nabathæus nomen gentile deriuat̄. ut latius in primo diximus. Tigris ut audiis. Hac similitudine poeta ostendit perseum addubitasse utrū prius peteret: cū ambo īstarēt: alter a dextra: alter a sinistra. Molpheū an ethemonē. Diuersa ualle. ī diuersa uallis pte. Vtro. in utrā partē. Summouit. repulit. ¶ Traiecti. trāsfixi. Cōtētusq; fuga ē. satis pseo fuit Molpheū fugasse. ab altera nāq; pte ethēon īstabat: neq; pseo iterficiēdi molphei tp̄s dabat.

Non circunspectis exactum uiribus ensem
Fregit:& extrema percussa parte columnæ
Lamina dissiliit:dominiq; in gutture fixa est.
Non tamen ad letum causas satis illa ualentes
Plaga dedit:trepidum Perseus & inertia frustra
Brachia tendentē Cyllenide confodit harpe.
Verum ubi uirtutem turbæ succumbere uidit:
Auxilium Perseus:quoniam sic cogitis ipsi:
Dixit ab hoste petam:uultus auertite uestros
Si quis amicus adest.& gorgonis extulit ora.
Quære alium:tua quē moueant miracula dixit
Thessalus:utq; manu iaculum letale parabat
Mittere:in hoc hæsit signū de marmore gestu.
Proximus huic Amphix animi plēissima magni
Pectora Lyncidæ gladio petit:inq; petendo
Dextera diriguit:nec citra mota nec ultra est.
At Nileus qui se genitum septemplice Nilo
Ementitus erat:clypeo quoq; flumina septem
Argento partim:partim celauerat auro:
Aspice ait Perseu nostræ primordia gentis:
Magna feres tacitas solatia mortis ad umbras
A tanto cecidisse uiro:pars ultima uocis
In medio supressa sono est:adapertaq; uelle
Ora loqui credas:nec sunt ea peruia uerbis.
Increpat hos:uicioq; animi non uiribus inquit
Gorgoneis torpetis Eryx:concurrite mecum:
Et ꝓsternite humi iuuenē magica arma mouētē.
Incursurus erat:tenuit uestigia tellus:
Immotusq; silet:armataq; mansitq; imago.
Hi tamen ex merito pœnas subiere:sed unus
Miles erat persei:pro quo dū pugnat acontheus
Gorgone conspecta saxo concreuit oborto.
Quem ratus astyages etiam nunc uiuere:longo
Ense ferit:sonuit tinnitibus ensis acutis.
Dum stupet Astiages naturam traxit eandem:
Marmoreoq; manet uultus mirantis in ore.
Nomina longa mora est media de plebe uirorū
Dicere:bis centum restabant corpora pugnæ:
Gorgone bis centum riguerunt corpora uisa.
Pœnitet iniusti tunc deniq; Phinea belli.
Sed quid agat?simulachra uidet diuersa figuris:
Agnoscitq; suos:& nomine quēq; uocatum
Poscit opem:credensq; parum sibi ꝓxima tangit
Corpora:marmor erāt:auertit:atq; ita supplex
Confessasq; manus obliquaq; brachia tendens:
Vincis ait Perseu,remoue tua monstra:tuæq;

¶ Non circunspectis uiribus. ¶ Hypallage est ipse.n.nō circūspectus.hoc est. imprudens ac temerarius. Circūspectus.n.cū nomē est:prudens qui oīa circūspicit dr̄. ¶ Exactum.eiectū. ¶ Valentes causas.Potentes. ¶ Cyllenide harpe.pro cyllenia.patronymicum pro possessiuo est positum. Cyllenius aūt mercurius dicit a cyllene Arcadiæ monte:ubi ex maia nat⁹ eē fingit. Virgilius in octauo. Vobis Mercuri⁹ pr̄ est:quem candida maia Cyllenæ gelido conceptum uertice fudit. ¶ Verū ubi uirtutē. Postea q̄ inquit perseus sensit uirtutē sibi ingenitam a multitudīe superari: cum amicos admonuisset ut oculos auerterent:gorgonis caput hostibus aperuit.quo illo illi euestigio ī lapides fuere conuersi. ¶ Est aūt ordo. Verum. Perseus dixit. Ego petam & summam auxilium ab hoste & medusæ capite:qm̄ uos ipsi sic cogitis. hoc ē me ad hoc compellitis. Vbi & postq̄ uidit uirtutem succumbere turbæ hoc est a multitudine superari. ¶ Miracula. Monstra. ¶ Diriguit. Rigida & dura facta est. ¶ In hoc signum hæsit. hoc est. Thessalus in statuam marmoream ita est conuersus:ut iaculum emittere uelle uideat. Signum de marmore. Statua marmorea. Hæsit stetit. ¶ Septemplice nilo. Nilus fluuius ē ægypti clarissimus qui septem hostius in mare exit. unde Virgilius quarto georgicorum: Diuersa ruens septem discurrit in ora: Vsque coloratis amnis deuectus ab indis. ¶ Celauerat. sculpserat, ornauerat. ¶ Primordia. principia. ¶ Nostræ gentis. nostri generis. ¶ Ad tacitas ūbras Ad animas uoce carētes & mutas. ¶ Cecidisse interfectum fuisse. ¶ A tanto uiro. Tam generoso. ¶ Suppressa cohibita atq; coercita. Adapertaq; uelle. Cum enim perseum alloqueretur Nileus in statuam lapideam:quæ loqui uelle uideretur:fuit transmutatus. ¶ Nec sunt ea peruia uerbis. Neque enim uerba egredi possunt. Vitio animi. quia pusillanimes estis. ¶ Non uiribus gorgoneis. ¶ Non uiribus capitis Medusæ gorgonis. ¶ Torpetis. pigri & immobiles estis. ¶ Magica arma. magicos cantus, incantamenta atq; ueneficia. ¶ Incursurus erat. Impetum facturus in Perseum. ¶ Vestigia. pedes. ¶ Immotus immobilis: Nam in statuam lapideam fuerat conuersus. ¶ Pœnas subiere. Passi sunt. Oborto saxo. Repente orto. ¶ Tinnitibus acutis. uocibus & sonis acutis. ¶ Tinnire autem uerbum est facticium a sono quem percussa æra emittere solent. ¶ Naturam traxit eandem. ¶ Nam & ipse in statuam marmoream fuit conuersus. ¶ Riguerunt. ¶ Rigida & dura & saxea facta fuerunt. ¶ Tunc deniq. Postea quam ipsius socii in marmoreas statuas fuere trāsmutati. ¶ Marmor.erant. Marmoreæ statuæ. ¶ Auertitur. a persei conspectu oculos auertit. ¶ Confessasq; manus. manus iunctas quales qui se uicti fatentur. tendere solent.
¶ Vincis. Victor es. hoc est fateor te esse uictorem me autem uictum.

Cephe ni in lapides

Nileus in statuam lapideam

Phine⁹ ī saxum

℄Saxificos uultus. Ora in saxa hoĩes transfigurantia. Quæcũq; ea sit subaudiat᷑. Ignorat aũt phine⁹ quænam fuerit Medusa. ℄Pro cõiuge. ꝓ uxore pugnauimus. Quæ qdẽ cũ honesta sit cã: se dignũ uenia esse phineus innuit. Si nãq; odio regniue cupiditate arma sumpsisset in pseum: indignus uenia foret. Tpe nr̃a. nam Andromeda anteq̃ ceto obiiceret᷑: ut diximus phineo fuerat desponsata. ℄Nõ cessisse piget. Me inquit Phineus poenitet tibi andromedã nõ reliquisse. Cedere aũt uerbũ de iure sumptũ: ꝙ quidem elegãter cũ datiuo ablatiuoq; construit᷑ ut cedo tibi mea sponsa. Hãc aĩam. Hanc uitam. ℄Inerti. imbelli: ignauo.

Saxificos uultus: quæcunque ea: tolle Medusæ:
Tolle percor: nõ nos odium regnique cupido
Compulit ad bellum: pro cõiuge mouim⁹ arma.
Causa fuit melior meritis tua: tempore nostra.
Non cessisse piget: nilo fortissime præter
Hanc animam concede mihi: tua cætera sunto.
Talia dicenti: neque eum quem uoce rogabat
Respicere audenti: quod ait timidissime Phineu
Est possum tribuisse: & magnũ est munus inerti:
Pone metum: tribuam. nullo uiolabere ferro.
Quin etiam mansura dabo monumẽta ꝑ æuũ:
Inq; domo soceri semper spectabere nostri:
Vt mea se sponsi soletur imagine coniunx.
Dixit. & in partem phorcynida transtulit illam:
Ad quam se trepido Phyneus obuerterat ore.
Tunc quoq; conanti sua flectere lumina ceruix
Diriguit: saxoq; oculorum induruit humor.
Sed tñ os timidũ: uultusq; ĩ marmore supplex:
Sũmissæq; manus: faciesq; obnoxia mansit.
Victor abantiades patrios cum coniuge muros
Intrat: & ĩmeriti uindex ultorq; parentis
Aggreditur Prœtum: nam fratre ꝑ arma fugato
Acrisioneas Prœtus possederat arces.
Sed nec ope armorũ: nec quã male cepat: arce
Torua colubriferi superauit lumina monstri.
Te tamen o paruæ rector Polydecte seriphi:

℄Monumenta: signa. ℄Phorcynida: Medusam phorci filiam. ℄Trepido ore: timido uultu. ℄Obuerterat. conuerterat. ℄Sua flectere lumina. Suos oculos cõuertere: ne Medusæ caput uideret. Diriguit. Rigida & dura fcã est. induruit saxo. In saxũ trãsmutatus: durus ẽ fact⁹. ℄Facies obnoxia: subiectæ similis. ℄Victor abãtiades. pse⁹ uotorũ cõpos cũ argos in p̃riam reduxisset: Proetũ a quo Acrisius auus regno fuerat priuat⁹: oñso medusæ capite in lapidẽ conuertit. Proetus ĩ statuã. Auoq; licet immerito. ꝙ ipm cũ Danae mr̃e arcæ impositũ in mare ꝓiecisset: regnũ restituit. ℄Cũ coniu. Andromeda. Immeriti pã: ꝓ auo parentẽ posuit: q̃ male & de filia Danae & de Perseo nepote tũc meritus fuit: cũ eos arcæ ĩpositos mari cõmisit. ℄Aggredit᷑ proetũ. Proetus abantis regis argiuorum fuit filius atq; acrisii frater: cuius filias in uaccas fuisse cõuersas in fabulis tradit᷑. ℄Fratrẽ fugato. expulso acrisio. ℄Acrisioneas arces. acrisii regnũ male. inique ac iniuste. Te tñ o puæ. Hac apostrophe poeta polydectẽ Seriphi regẽ in odium ĩuidiãq; adducit: qui Persei neq; uirtute: neq; laboribus quos ꝑpessus est: neq; periculis qbus se exposuerat: ab ira odioq; duci remoueriq; poterat. Polydectes aũt Magnetis fuit filius ut qdã scribũt. ut uero pherecides peristhenis & androthoes fraterq; Dictyis a quo Danaem cũ pseo diximus hospitio fuisse susceptam. Polydectes aũt Danaes amore captus eam illi afferre persei metu nõ audebat. Cõuiuium igit᷑ apparauit. ad ꝙ & alios multos & in p̃imis pseum inuitauit. Interrogãte aũt pseo qua in re conuiuii ꝓmiũ symbolumq; constitueret᷑. polydecte uero in equo afferente. imo in gorgonis capite pseus inqt. post symbolũ aũt constitutum & alii sodales & pseus equũ ad polydectem adduxerunt: quem aspernatus Gorgonis caput ex ꝓmisso reposcebat. ꝙ qdẽ nisi fuerit allatũ. ipsi⁹ mr̃em acceptũrũ uxorẽ esse minat᷑. perseus igit᷑ tristicia affectus in ultimã insulæ ptẽ discedit suam deflens calamitatem. mercurius aũt ipm uidẽs cũ fletus cãm cognouisset bono aĩo sis inquit. Ego nãq; tibi dux ero. ac primum qdẽ illũ duxit ad phorci uetulas pẽphredo ac Ento & ieno pallade sic admonẽte ipsisq; oculum & dẽtẽ qb⁹ uicissim utebant᷑ furat⁹ est. illæ uero cũ sensissent clamãtes rogabãt: ut sibi oculus densq; redderet᷑. pse⁹ ãt se redditurũ ait: si nymphas ĩferni galeã talariaq; alata & perã hñtes oñdant. Illæ uero cũ nymphas illas idicasset oculũ dẽtẽq; accepit a pseo: q ad nymphas una cũ Mercurio ꝓfect⁹ & calciamẽta alata pedibus alligauit & perã hũeris ĩposuit & ĩferni galeã capiti adaptauit. Volãs deinde ad oceanũ puenit pallade mercurioq; subsequẽtibus: a qbus admonet᷑ oportere ipm auersum caput medusæ ãputare. Illa nãq; gorgõum sola mortalis erat. ad ipsas igit᷑ dormiẽtes cũ accessisset harpe caput medusæ ãputauit: quo qdẽ in perã cõiecto aufugit. Gorgones uero aliæ excitatæ illum psequebant᷑: sed pp inferni galeã nõ uidebãt Perse⁹ igit᷑ in seriphum reuersus polydectẽ iubet populũ cõgregare. sc. n. Gorgonis caput ostendere uelle. sciebat aũt oẽs qui uidissent in lapides conuersum iri. Multitudine igit᷑ congregata polydectis iussu ex pa caput Gorgonis auersus perseus excepit atq; ostendit. Quod qui uiderunt oẽs ac in p̃imis polydectes in lapides fuere cõuersi. Tũc pallas caput Gorgonis a perseo acceptũ ægidi suæ affixit. Mercurius uero & peram & calceos alatos & inferni galeã nymphis restituit. Tunc uero Perseus a quo benigne accept⁹ educatusq; fuerat: seriphiorũ q̃ supfuerãt regẽ cõstituit. ipse uero eum mr̃e & andromeda argos est reuersus hæc pherecides: unde & Ouidius sumpsisse uidetur. ℄Te tamen o paruæ. ℄Quamuis inquit tot miranda gesserit perseus: totq; in lapides conuerterit: tu tñ o polydecte odiũ mollire nedum deponere nõ potes. Seriphi.

¶ Insula est una ex sporadibus seriphus. Vnde seriphius nomen gentile deriuatur. ¶ Detractas. diminuis. ¶ Arguis. Arguere uis & probare. ¶ Parcite luminibus nolite respicere haec iis ait qui cum polydecte aderant admonet n. ut oculos auertant ne & ipsi in lapides mutentur. ¶ Quanquam Strabo scribit uniuersos seriphios una cum polydecte in lapides fuisse conuersos idque in ultionem matris a Perseo factum: quia illis adiutoribus seriphi rex polydectes nuptiis inuitam adegisset. Adeo autem lapidosam esse seriphum ut qui cominiantur id inspecta obuenisse gorgone causentur. Parcere autem oculis dicitur qui illos continet clausos. ¶ Hactenus aurigenae. Nulla quidem hoc loco poeta exponit transformationem.

Nec iuuenis uirtus per tot spectata labores:
Nec mala mollierant: sed inexorabile durus:
Exerces odium: nec iniquia finis iu ira est.
Detrectas etiam laudem: fictamque Medusae
Arguis esse necem: dabimus tibi pignora ueri:
Parcite luminibus Perseus ait: oraque regis
Ore medusaeo silicem sine sanguine fecit.
Hactenus aurigenae comitem Tiritonia fratri
Se dedit: inde caua circundata nube Seriphon
Deserit a dextra Cypro Gyaroque relictis.
Quaque sup pontum uia uisa breuissima Thebas
Virgineumque helicona petit: quo monte potita
Constitit: & doctas sic est affata sorores:
Fama noui fontis nostras peruenit ad aures:
Dura medusaei quem praepetis ungula rupit:
Is mihi causa uiae: uolui mirabile factum
Cernere: uidi ipsum materno sanguine nasci.
Excipit Vraniae: quaecunque est causa uidendi:
Has tibi diua domos animo gratissima nostro:
Vera tamen fama est: & pegasus huius origo
Fontis: & ad latices deduxit Pallada sacros:
Quae mirata diu factas pedis ictibus undas:
Siluarum lucos circunspicit antiquarum:
Antraque: & inumeris distictas floribus haerbas:

¶ Sed rem sane admirandam describit quo concinnius musarum in aues transformationem subnectat. Narrat n. quemadmodum pegasus equus alatus: quem paulo ante diximus una cum chrysaore e sanguine colli Medusae exilusse ad Heliconem Boeotiae montem peruenit. ubi cum terram pedis ungula percussisset illico fons: qui ιπποκρινη hoc est caballinus fons est appellatus: exortus fuisse memoratur. ad quem igitur uidendum relicto perseo pallas profecta est: quae a musis accepta quam promptissime ad ipsum fuit deducta. ¶ Dextra cypro gyaroque relictis cypro quidem legitur. Sed cum haec insula longe a gyaro distet: utpote quae sit in mari pamphilio. cum gyaron esse in egeo constet: minus huic loco conuenire uidetur. Forsit autem pro cypro legendum est scyro. Nam scyros insula est una ex cycladibus gyaro propinqua: quae & ipsa una est ex cycladibus in qua mures ferrum rodere dicuntur. Inde gyarcus nomen gentile trisyllabum declinatur. Mendum est apud Plinium ubi legitur Scyros a naxo quattuordecim milia passuum homeri sepulchro ueneranda. Cum non Scyros sed Ios ex sententia et Strabonis legendum sit. ¶ Virgineum helicona. Virginibus musis nymphisque dicatum. ¶ Doctas sorores. periphrasis est musarum. Nam musae Iouis & Mnemosynes filiae sunt quae παρατο μωσθαι. hoc est ab ingrendo dicuntur ut inquit Diodorus. quod ea ingrant homines quae doceant quae ab indoctis ignorant. & quod querendo scientia pariatur. Nouem autem fuisse musas iam fere inter omnes constat: & si quidam tres tamen esse contendant Quibus nomina a proprio cuique munere indita fuerunt. Clio απο του κλεωσ hoc est a gloria: quae ex poetarum laudibus dicta est. Euterpe απο του ευτερπουσ. hoc est a iucundo propter uoluptatem quae ab audientibus ex honesti perceptione sentitur. Thalia απο του θαλλειν hoc est a uirendo: quod in longum tempus poetarum gloria uirescat. Melpomene απο του μελπεσθαι. hoc est a modulando. quod melodia audientes maxime demulceantur. Terpsicore απο του τερπειν. hoc est a delectando: quod doctrina hominum animi maximopere delectantur. Erato απο του εραν. hoc est ab amando: quod docti homines ab omnibus amentur. Polymnia quod cantus suauitate poetas reddit gloria immortales. ¶ Vrania απο του ουρανου. hoc est a caelo quod uiri eruditi ad caelum gloria tollantur. Calliope απο του καλλουσ τησ οπος. hoc est a pulchritudine uocis: quod cantus suauitate alios antecedens magni ab audientibus aestimetur alii uero aiunt duas esse musarum generationes ex musei sententia. antiquorum quidem quae una cum saturno feruntur natae. Iuniorum autem quae Ioui & Mnemosynes filiae fuisse dicuntur. Harum inuenta & haec fuisse perhibent Clio namque hystoriam inuenisse scribitur. Thaleia agriculturam & curam quae plantis adhibetur Euterpe mathematicas artes. Terpsicore eruditionem. Erato saltationem polymnia lyram. Melpomene cantum. urania astrologiam. calliope poesin. ¶ Medusaei p. uolucris & alati equi. ¶ Vidi ip. materna. ipsum pegasum. Aderat n. perseo pallas. cum medusam obtruncauit. ¶ Excipit ura. una est ex nouem musis quae caelestis interpretari potest. ουρανοσ. n. unde uenit caelum significat. ¶ Et pe. hu. ori. fon. Pegasus equus alatus ex sanguine medusae natus cum Bellerophontem excussisset in caelum subuolasse & inter sidera ab Ioue fertur collocatus fuisse. Eusebius autem & ante illum Palaephatus ait Bellerophontis nauem pegasum fuisse. Plinius in. viii. pegasos pennatos equo & cornibus armatos in Aethiopia nasci scribit. Idem in decimo pegasos equino capite insignes inter aues numerat fabulosas. ¶ Pedis ictibus. percussione pedis. Haec autem narrantur ut fabulam sequentem apte connectat cum superioribus. ¶ Felices studiique locique. causa subaudienda uidetur: ut intelligamus causa studii ac loci musas felices esse.

Hippocrene fons

¶ Mæonidas. Musas. Mæonides aūt nō a mæōis filiab⁹ deuictis ut qdā somniarunt: sed a mæonia dōr: ut aonides ab aonia pierides a pieria. Thespiades a thespiis fuerūt denoīatæ. q̄q̄ myonides priap y græcā uocale forsitan rectius scriberent. Nā myonia urbs est phocidis: de qua pausanias ī prīo mentionē facit. opa ad maiora. ad bellica gesta: quę qdem studiis disciplinarū sunt maiora. Sed uetitū est adeo sceleri nihil. oīa ingt scelerati audēt: neq; sibi qcq̄ phibitū esse putāt. Adeo. certe. ¶ Oīa terrēt Virgi. mētes. suā est gnālis uirgines. n. natura sunt timidæ. ¶ Dirusq; ante ora pyreneus uertit̄. uersati ur̄. pyreneus aūt ut hinc colligere possumus thrax fuit tyrānus: q Daulida phocidis urbē occupauit: ubi cū quodā die pluuioso musas ad parnassum eūtes uidisset: ut tecta sua subirēt. dū pluuia cessaret: inuitauit. Cū uero iā imber cessasset musa: q; discedere uellēt: pyreneus ipsis clausis foribus illis ui iferre pabat. Sed musæ ī aues cōuersæ euolauerūt: qs cū pseq pyreneus uellet ex arce se pcipitem iaciens caput terræ illisit sicq; expirauit. pyrene⁹ sane nomē ē trisyllabū: nō ut qdā putāt quadrisyllabū: nisi p mōte accipiat̄. quo gallia ab hispania disterminat̄. Tūc. n. penultima eti æ diphthōgo scribit̄. Daulia rura. Daulios agros. Daulia aūt que & daulis dr̄ urbs est Phocidis a daulide nympha: ut scribit pausanias appellata. phocis aūt regio est in qua est parnassus. uñ phocēses dñr. phocea uero urbs est Ioniæ a phocis q multæ cōditores eius secutæ fuisse dñr: appellata. Eiusdē nōis urbs est cariæ. Annuim⁹. cōsensim⁹. morē gessim⁹. Primas ædes. Primas ædiū ptes. ¶ Victo aqlonibus austro. auster qui & not⁹ dr̄: pluuias ac nubes. Aquilo uero serenitatē affert. Impetus ire fuit. uolūtas abeundi nobis fuit. Est aūt locutio græca a latinis frequenter poetis usurpata: uecors. stultus corde priuatus. Musa loquebatur. eleganti phātasia multas dscribit metamorphoseis poeta. Musa nāq; fingit̄ palladi referre certamē suū cū pieri filiabus. quo auidē in certamine & trāsformationes deo℞ in uaria aīalia tpe belli gigantei a pieri filiabus canunt̄: & pœna Typhoei gigātis: & pserpinæ rapt⁹. & cyanes in fontē mutatio. multaq; alia cōtra a musis cātant̄ pierus igit̄ ex Anippe uxore nouē sustulit filias: qua℞ pulchritudine ac uocalitate mr̄ suppba musas ī certamē puocare est ausa. Eas uero nympha℞ iudicio uictas musæ īdignatæ uocalitate crepta ī raucas picas cōuerterūt. Minime uero illi sūt audiēdi q musas pierides a deuictis pieri filiab⁹ denoīatas fuisse putāt cū a pieria: ut ait strabo dicant̄. ¶ Voxq; salutantū chære n. quō uerbo græci salutāt. exprimere uidentur picæ. Sua fata qrētes. De sua fortūa cōquerentes. pellæis in aruis thessalicis agris. pella nāq; urbs ē macedōiæ alexādri magni natiuitate nobilis. uñ Iuuēalis. un⁹ pellæo iuuēi n̄ sufficit orbis. pæonis anippe mr̄ fuit. pæonia ps ē macedoniæ mōtana. q̄ emathia quoq; dr̄. pronymicū āt posuit loco gētilis. ¶ Lucina. Iuno Lucīa q̄ a pturiētib⁹ mulierib⁹ iuocabat̄: a luce ē appellata: q in lucē educere īfantes sospites eredebāt. ¶ Perq; tot æmonias. Aemonia eadē ē cū thessalia ab æmone rege dcā. æmon āt fili⁹ fuit chlori filii pelasgi. pr̄ āt fuit thessali a quo thessalia fuit cognīata. achaidas. achaicas græcas.

Pyrenēus

Musæ ī aues.

pierides in picas

Mæonidas: quam sic affata est una sororum:
O nisi te uirtus opera ad maiora tulisset:
In partem uentura chori: Tritonia nostri:
Vera refers: meritoque probas artesque locūq;
Et gratam sortem: tutæ mō simus: habemus.
Sed uetitum est adeo sceleri nihil: omnia terrēt
Virgineas mentes: dirusque ante ora pyreneus
Vertitur: & nondum me tota mente recepi.
Daulia trahicio phoceaque milite rura
Ceperat ille ferox: iniustaque regna tenebat:
Templa petebamus parnassia: uidit euntes:
Nostraque fallaci ueneratus numina uultu
Mæonides (cognorat enim) consistite dixit:
Ne dubitate precor tecto graue sidus & imbrē
(Imber erat) uitare meo: subiere minores
Sæpe casas superi: dictis & tempore motæ
Annuimusq; uiro: primasq; intrauimus ædes:
Desierant imbres: uictoq; aquilonibus austro
Fusca repurgato fugiebant nubila cælo:
Impetus ire fuit: claudit sua tecta Pyreneus:
Vimq; parat: quam nos sumptis effugimus alis,
Ipse secuturo similis stetit arduus arce:
Q ua q uia est uobis: erit & mihi dixit eadem:
Seq; iacit uecors e summo culmine turris:
Et cadit in uultus: discussisq; ossibus oris
Tūdit humū moriēs scelerato sanguine tinctā.
Musa loquebatur: pennæ sonuere per auras:
Voxq; salutantum ramis ueniebat ab altis.
Suspicit: & linguæ quærit tam certa loquentes
Vnde sonēt: hoīemq; putat ioue nata locutum.
Ales erat: numeroque nouem sua fata querētes
Institerant ramis imitantes omnia picæ.
Miranti sic orsa deæ dea nuper & istæ
Auxerunt uolucrum uictæ certamine turbā.
Pierus has genuit pelleis diues in aruis:
Pæonis Anippe mater fuit: illa potentem
Lucinam nouies: nouies paritura uocauit.
Intumuit numero stolidarum turba sororum.
Perque tot Aemonias & p tot achaidas urbes
Huc uenit: & tali committit prœlia uoce:
Desinite indoctum uana dulcedine uulgus
Fallere: nobiscum si qua est fiducia uobis.

hespiades ¶ Thespiades cer. deæ. Musæ Thespiades dictæ sūt: nō a thespia eaꝝ matre ac Mæōis uxorē: ut qdā ex suo cōmodo fingūt: sed a thespiis urbe bœotiæ ubi maxīe colebāt: cui opinioī accedere Ouiḋ ur. cū deas thespiades eas uocet. cū quodā. n. ɔtēptu sic eas pieri filiæ appellāt. ac si diceret thespiēsiū deæ: n̄ alioꝝ. Fōte me. ꝑiphrasis ē hippocrenes fōtis musis dicati. Et Hyā. aga. Bœotia: nā hyātes ppl̄i sūt Bœotiæ agāippe uero fōs ē Bœotiæ musis sacer. Ad pæo. ni. Mōtāos pæōes: nāq; ppl̄i sūt macedōiæ mōtāi. Dirimāt cer. nym. Diiudicēt īqt utræ nr̄m meli⁹ cecinerīt. dirimi āt ꝓprie dr̄ bella atq; lites: cū sedāt. Per flu. p stygē paludē. Factaq; de ui. hoc ḋ iur sūptū ur. iudices. n. īsignā laturi sedere iubenē. ¶ Tūc sine sor. pri. Stolidītatē filꝭ & temeritatē filiaꝝ pieri notat musa: quaꝝ una anteq̄ sorte decernerēt: utræ deberēt cātū inchoare:

Gigātomachia bellū gigāteū canere cœpit. Emissūq; ty. Typhoeus q & typhon dr̄ titani & terræ fuit filius tanta audacia ut Iouē in pugnā ꝓuocarē sit ausus. Quare Iuppiter illū fulmīe strauit trinacriæq; insulæ subiecit. Sanc typhoeus ita. trisyllabū ē: ut nō o & e sed e & u in diphthōgum copulent. Quidā. n. de ortographia scribētes cū œ diphthōgo hoc nomē scribēdū stulte ꝑcipiūt. Donec fes. ægy. tel. Ceperit: Gigantes titāorum filii: ut in primo quoq; diximus: typhoeo duce īpetum in deos fecerūt: ac eos in ægyptū usq; fugere coegerūt: ubi se typhoei metu in uaria aīalia: ut ꝑspicue describit Ouidius conuertetunt: inde factum est: ut egyptii multa animalia pro diis colant. In quoꝝ stultitiam Iuuenalis eam scripsit satyram: cuius est initium. Quis nescit uolusi. Bithynice qualia demēs Aegyptus portenta colat. ¶ Duxq; gregis. periphrasis est arietis. Nam iupiter se in arie

Iupiter in arietē tem commutauit cuius rei argumētum est: quod iupiter hāmō in libya sub figura arietis colitur. Tametsi aliam huius metamorphoseos rōnē superius descripsimus. Delius in coruo. Apollo se in

Apollo in coruū corum mutauit Bacchusq; in caprum. ¶ Fele so-

Bacch⁹ in caprū tor phœbi. Diana soror ē apollinis: que se in felē

Diana ī felem domesticum animal muribus auibusq; maxime infestum conuertit. ¶ Cyllenius ibidis alis. Ibis auis Ciconiæ similis ægypti peculiaris īmunda: ut q̄

Iuno in uaccam rostro aluum purget. ¶ Poscimur aonides. Nos inquit musæ ad cantādū inuitamur. Significat āt

Venus ī piscem se & prudentes & modestas esse: q̄ nisi rogatæ nō surrexerint ad cantandum: id quod impudentes

Mercurius ī ibidem pieri filiæ fecerunt: quæ ne iacta quidem sorte canere cœperunt. Aonides uero musæ dicuntur ab aonia Bœotiæ parte montana. ¶ Leui um. suaui ac iucunda. ¶ Dedimus: summā certaminis uni. hoc est. Totū certamē uni ex sororibus cōmisim⁹. ¶ Caliope. una est ex musis: cui a pulchritudine ac bonitate uocis nomen inditū ē: Nā καλλος pulchritudo. οψοπος uox dr̄. morē āt Citharedoꝝ expssit q citharæ chordas anq̄ uerū incipiāt cātū: tētare solent. Chordæ āt ꝓprie dr̄r musicorū instrorū. ¶ Neruis. chordis. ¶ Prima ceres. a laudibus cereris carmen suum calliope auspicatur Ceres aūt Saturni & opis filia fuisse dr̄: q̄ oīum

Cereris laudes prima agrorū cultū ac frumenta hoībus mōstrauit: Legesq; adinuēit: qbus hoīes ciuiliter uiuere cœpunt. Dicta est autē Ceres a serēdis frugibus prima lr̄a pp affinitatē mutata ut de natura deorum: Ci. ait. Alimētaq; mitia. periphrasis est frumenti ante cui⁹ īuētionē glādib⁹ hoīes uescebant. Pr̄ia de se Repetitio ē q̄ max mæ laudationē exornat. Qd aūt Ceres pr̄ia leges īuenerit: illud quoq; ē argumēto: q thesmophora a græcis uocat: hoc ē legifera & ei⁹ sacra thesmophoria: q̄ a nr̄is cerealia dr̄r ¶ Vasta gi. Tiphoeo Gigāti fulmīe ꝑcusso Iupiter Siciliā īsulā supiniecit ne qñ resurgēs e cælo deos pellere tētaret

Thespiades certare deæ: nec uoce nec arte
Vincemur: totidēq; sumus: uel cedite uictæ
Fonte medusæo & Hyantea Aganippe:
Vel nos Aemathiis ad pæonas usq; niuosos
Cedemus siluis: dirimant certamina nymphæ.
Turpe qdem cōtēdere erat: sed cedere uisum
Turpius: electæ iurant per flumina nymphæ:
Factaq; de uiuo pressere sedilia saxo.
Tūc sine sorte prior: quæ se certare ꝓfessa est:
Bella canit superum: falsoq; in honore gigantes
Ponit: & extenuat magnorum facta deorum:
Emissumq; ima de sede Typhoea terræ
Cælitibus fecisse metum: cunctosq; dedisse
Terga fugæ: donec fessos ægyptia tellus
Ceperit: & septem discretus in hostia Nilus.
Huc quoq; terrigenā uenisse typhoea narrat:
Et se mentitis superos celasse figuris:
Duxq; gregis dixit fit Iuppiter: unde recuruis
Nūc quoq; formatus lybis ē cū cornib⁹ hāmon.
Delius in coruo: proles semeleia capro:
Fele soror phœbi: niuea saturnia uacca:
Pisce Venus latuit: Cyllenius ibidis alis.
Hactenus ad citharam uocalia mouerat ora:
Poscimur Aonides: sed forsitan otia nō sunt.
Nec nostris præbere uacat tibi cātibus aures.
Ne dubita: nostrūque mihi refer ordine carmē
Pallas ait: nemorisque leui cōsedit in umbra.
Musa refert: dedimus summā certaminis uni.
Surgit: & immensos hedera collecta capillos
Calliope querulas prætentat pollice chordas:
Atq; hæc percussis subiungit carmina neruis:
Prima ceres unco glebam dimouit aratro:
Prima dedit fruges alimentaq; mitia terris:
Prima dedit leges: Cereris sunt omnia munus.
Illa canenda mihi est: utinā modo dicere possem
Carmina digna dea: certe ē dea carmine digna.
Vasta gigāteis iniecta est insula membris

Trinacris:& magnis subiectum mollibus urget
Aetereas ausum sperare typhoea sedes.
Nititur ille quidem tẽtatq; resurgere sæpe:
Dextra sed ausonio manus est subiecta peloro
Leua pachyne tibi:lilybæo crura premuntur:
Degrauat ætna caput:sub qua resupinus haręas
Eiecta:flãmamque fero uomit ore typhoeus.
Sæpe remoliri luctatur pondera terræ:
Oppidaq; & magnos deuoluere corpe mõtes:
Inde tremit tellus:& rex pauet ipse silentum
Ne pateat:laroq; solũ retegatur hiatu:
Immissusq; dies trepidantes terreat umbras.
Hanc metuens cladem tenebrosa sede tyrãnus
Exierat:curruq; atrorum uectus equorum
Ambibat siculæ cautus fundamina terræ:
Postq̃ exploratum satis est loca nulla labare:
Depositoq; metu uidet hunc Erycina uagantem:
Monte suo residens:natumq; amplexa uolucrẽ
Arma manusq; meæ mea nate potentia dixit:
Illa quibus superas omnes cape tela cupido
Inq; dei pectus celeres molire sagittas:
Cui triplis cessit fortuna nouissima regni.
Tu superos ipsumq; Iouem:tu numina ponti
Victa domas:ipsumq; regit qui numina terræ:
Tartara quid cessant?cur non matrisq; tuumq;
Imperium profers?agitur pars tertia mundi.
Et tamen in cælo quoq; iam patientia nostra est.
Spernimur:ac mecum uires minuuntur amoris.
Pallada non ne uides iaculatricemq; Dianam
Abscessisse mihi?Cereris quoque filia uirgo:
Si patiemur erit:nam spes affectat easdem.
At tu pro socio:si qua est ea gratia:regno
Iunge deam patruo dixit Venus:ille pharetram
Soluit:& arbitrio matris de mille sagittis
Vnam seposuit:sed qua nec acutior ulla:
Nec minus incerta:nec quæ magis audiat arcũ:

¶ Trinacris.sicilia qdẽ triacris a poeta:sed ab aliis triacria freqntius dr:qd tria ακρα hẽat & ꝓmõtoria pelor.Lilybeũ & pachinũ.Quidã ex antiqs historicis thriaciã illã uocãt a thriaco rege denoĩatã:ut scribit apollonii enarrator.Magnis mo.mõtibꝰ.põderibꝰ.¶ Nitit̃ ille qdẽ.hoc idcirco fingit̃:qa Sicilia terræ motu sæpenũero quat̃.¶ Ausonio peloro.Italo qppe q & ad italiã uergat:& ab ea mille & qugẽtis passibꝰ distat.Dictꝰ ẽ aũt pelorꝰ a peloro classis Hãnibalis gubernatore:quẽ ĩterfectũ Hãnibal cũ crederet se ĩsidias adductũ ibi sepeliẽdũ curauit.¶ Leua pa.tibi:apostrophe ad mõtẽ.q maxĩe orano exornat̃.pachynus uero Siciliæ est ꝓmõtoriũ in græciã uergẽs.Lilybeo cruræ ꝓmunt̃.Lilybeꝰ quoq; siciliæ ẽ promõtoriũ aphricã respiciẽs.Degrauat ætna caput.Deprimit.Aetna uero mõs ẽ Siciliæ altissimꝰ:cuiꝰ uertex fere semp flãmas eiectat.est ẽt urbs ætna a Hierone rege ædificata.Vñ ætnei dñr.¶ Sæpe remolliri:sæpe inquit tentat montes excutere quo tpe maximi fiũt terræmotus:per qd qdẽ significatur uastũ Typhoei & robur & corpus.¶ Luctatur.conatur.¶ Remolliri:demolliri decutere.prepositionem posuit pro prepositione.Rex si.pluto.Manes silentes dñr:quod mortuis nulla uox sit.¶ Pateat.Aperiat̃.¶ Solum.terra.¶ Atrorum equo.Nigrorum apud inferos.n.omnia sunt nigra:utpote apud quos perpetuæ sunt tenebræ.¶ Ambibat circuibat.¶ Fundamina.Fundamenta.¶ Postq̃ explo.sa.est.Satis compertum est Hæc aũt narrantur ut commodius fabula fabulæ connectatur.¶ Labare.Vacillare.¶ Videt hunc Erycina.Erycina Romanis siculisq; uenus dicitur ab Eryce ueneris ipsius ac Butæ filio:qui cum in sicilia regnaret:ac plurimum corporis uiribꝰ polleret:hospites ut secum cæstibus decertarent prouocabat.Is extructo matri ueneri templo:quæ erycina fuit appellata.cum Hercule cõgressus ab eo fuit interfectus.In uertice autem montis qui ab ipso eryx cognominatur:dicitur fuisse tumulatꝰ.Narraturꝰ uero poeta cyanes nymphæ transformationem in stagnum:prius proserpinæ raptum elegantissime describit.Cum n.pluto deus inferorum in Sicilia uagaretur:sagitta a cupidine rogatu ueneris percussus uisa proserpina cereris filia ita exarsit:ut eam raptã statim currui suo imponeret atq; asportaret.Cũ uero a cyane nympha retineret̃:ipse ad apta terra ad inferos cũ aĩca de uectus ẽ.Cyãe ãt eo dolore fuit affecta:ut paulatĩ in fontẽ fuerit cõmutata.Mõte suo:eryce sibi dicato.Natũ uo.filiũ alatũ.hoc ẽ cupidinẽ.¶ Arma ma.meæ.Eadẽ ferme õrone uenꝰ apd Vir.cupidinẽ filiũ alloqtur.natæ meæ uires mea magna potentia solus Inq; dei pe.In aĩum plutõis.Molire.ꝑpara.Triplicis re.qd ĩ tres diuisũ ẽ ptes:quaꝝ supma.hẽ cælũ optigit ioui media hẽ terra cũ mari neptuno.Infima ac ultia hẽ ẽ.ĩferi plutõi.Profers:producis:ãplificas.¶ Agitur pars tertia mũdi.hoc est.De tertiæ partis mũdi impio contendit̃:parũq; abest quin ea a nobis amittatur.¶ Et tamẽ in cælo quoq;.Nõ solũ inqt inferos patimur ab amore liberos esse:uerũ supoꝝ quoq; qdã nos ꝑnunt nostraq; patientia ferunt̃.¶ Pallada non uides.A quibus potissimũ spernat̃ uenus exponit.pallas.n.ac Diana perpetuam uouerãt uirginitatẽ.¶ Cereris quoq; filia.ꝓserpina quæ Iouis & cereris fuit filia.¶ Patruo Plutoni Iouis fratet proserpinam sibi uxorem copulauit.¶ Nec quæ magis audiat arcum.hoc est.¶ Nec que facilius ab arcu emittatur.¶ Illæ namq; sagittæ arcui audire & obtemperare dicuntur.que facile ab arcu emittuntur.¶ Flexile cor.Propter cacophoniam cornum dixit pro cornu.

Cyãæ ĩ stagnũ Proserpinæ raptus

Oppositoq; genu curuauit flexile cornu:
Inq; cor hamata percussit arundine ditem.
Haud procul aetnaeis lacus est a moenibus altus
Nomine pergusa: non illo plura cayster
Carmina cygnorum labentibus audit in undis.
Silua coronat aquas cingens latus omne: suisq;
Frondibus ut uelo phoebeos summouet ignes:
Frigora dant rami: uarios humus humida flores:
Perpetuum uer est: quo dum Proserpina luco
Ludit: & aut uiolas aut candida lilia carpit:
Dumq; puellari studio calathosq; sinumq;
Implet: & aequales certat superare legendo:
Pene simul uisa est dilectaq; raptaq; Diti:
Vsq; adeo est pperatus amor: dea territa moesto
Et matrem: & comites: sed matrem saepius ore
Clamat: & ut summa uestem laniarat ab ora:
Collecti flores tunicis cecidere remissis.
Tantaq; simplicitas puerilibus affuit annis:
Haec quoque uirgineum mouit iactura dolorem:
Raptor agit currus: & nomine quemque uocando
Exhortatur equos: quorum per colla iubasque
Excutit: obscura tinctas ferrugine habenas:
Perque lacus altos & olentia sulfure fertur
Stagna palicorum rupta feruentia terra:

Oppositoq; ge. Gestū exprimit eorū qui arcus intendūt. Curuauit. inflexit ut intenderet. Flexile cornu. Flexilem arcum ex cornu confectum. Inq; cor. In corde rō loquendi exposcit. Hamata arundine. Sagitta ferro armata & hamo que quidem e corpore difficulter extrahi pōt. Est aūt hamatus nomen pticipio sile ut galeatus. Ditē plutonē q a graecis πλούτων & a latinis dis siue ditis κατ' ἀντίφρασιν: quia minime ut diues dicitur. Nam πλοῦτος & deus est diuitiarum: & pro ipsis quoq; diuitiis ponitur. Haud procul aetneis. Lacum nomine pergusam describit: iuxta quē pserpina cum sibi aequalibus puellis flores colligens a Plutōe illac curru transeunte rapta fuit. Hunc uero lacū Claudianus qui & ipse raptū pserpinae descripsit: pgum a Siculis appellari ait. Haud pcul inde lacus: Pergum dixere Sicani. Pandit ita locorum noīa uarie saepenumero a poetis efferunt. Aetnaeis moenibus. Aetna urbe. Nā aetna & mons est Siciliae & urbs ut diximus. Quidam uero putant Ennaeis esse legendum: q enna quoq; p duplex n & sine diphthongo Siciliae urbs ē mediterranea iuxta q̄ contendunt pserpinam fuisse raptam. Non illo plura cayster Carmina cy. Cayster fluuius est Asiae iuxta Asiam paludem ac Ephesum urbem labens: quem Cygnis abundare Virgilius quoq; in. i. georgicō testatur. Iam uarias pelagi uolucres & que Asia circū Dulcib' ī stagnis rimant' prata caystri. sic aūt dictus est q labit' p κεκαυμένην & cōbustam regionem. Ab hoc deducitur caystriū pratum iuxta ephesum. Silua co. aquas. Vndiq; silua lacum circuit. Sūmouet. Repellit penetrare nō sinit. Phoebeos ignes. Solis feruores. Puellari stu. puellae conuenienti. Vsq; adeo pp. amor. Acclamatiōe hac significat quā uehemens ad amandū sagitta cupidinis effectus fuerit pluto. Ab ora sū. a supmo limbo. Haec quoq; ia. quam amiserat flores. Raptor agit cur. Agitat & cōcitat in cursum. Et noīe quem q; uo. Exhortatur equos. Nomina equorū Plutonis haec esse ferunt. Orphnaeus qui obscurus interpretari pōt & niger. Aethon q urens. Is aūt unus est ēt ex solis equis. Nycteus qui nocturnus a nocte que νύξ graece dr̄. Alastor qui infestus & pniciosus. Sūt. n. Alastores daemones hominibus pniciosi & infesti. Excutit. concutit. Obscura fer. Ferrugineo colore: q fuscus est ac ferreo similis. Stagna pa. palici: ut aeschylus in aetnis scribit: Iouis & Thaleae nymphae uulcano genitae filii fuerūt ut uero aliis in primisq; silenus scriptor graecus uulcani ex Aetna oceani filia. dicti sunt autem pallici ἀπὸ τοῦ πάλιν ἱκέσθαι. hoc est ab iterū ueniēdo ī uitā cū mortui iā essent. Nā cū thalea nympha a Ioue fuisset compressa Iunonis timore optauit. ut sibi terra dehisceret. Quod qdē ubi fcm̄ est. maturi ptus tps aduēit. Ex terra igit' adaperta: duo fil' Infantes exiliuere q pallici sunt appellati. Nō aūt palisci: ut putat Tortel. q in hoc quoq; foede nimium fallit': nā paliscos ἀπὸ τοῦ πάλιν. q est iterum & hiscere uerbo latino scribit cōpoī. coq; secundae syllabae s l'ram pcipit ascribendā: cū & nomen graecū pculdubio sit: nec si illo mō componeret': graeci unq̄ hmōi uerbo uterent'. Iuxta palicos aūt fons est palicinae: qui aq̄ in altū sex cubitis eiaculari dr̄. que in eundē fontē iterū reuertat'. Ius quoq; iurādū ibi sanctū fuisse scribunt. Quae. n. quis iurasset. ea in tabella scripta in aq̄ pūciebant': acsi qdē uera fuissent: tabella fluitabat: Siqs uero peierasset: tabella submergat' nec usq̄ apparebat. In piurio uero dephensus cōburebat'. Feruētia. Innuit poeta ibi eē fontes calidarū aquarū. Et qua bacchiadae. hoc est originem a bacchia ducentes. Bacchias enim Dionysi filius Corinthum habitauit. ab eo aūt genus ducentes. ut scribit & Strabo & expositor Argonauticō apolinii generosissimi corinthiorum habebantur. Caeterum expulsi Corintho propter Actaeonis mortem dicuntur fuisse. Melissus enim pater cum uidisset filium a bacchiadis dilaceratum: Iamq; isthmia forent celebranda: astans altari multa in corinthios est imprecatus: nisi filii cedem uindicarent: cumq; ea dixisset se pcipitem ex alto dedit. Quare corinthii ne multam eam cedem relinquerent oraculoque id iubenti obtemperarent: Bacchiadas expulerunt. Chersicrates autem unus Bacchiadum. Cercyram aedificauit cum illinc. Colchos eiecisset. Videtur autem poeta innuere Drepanum a Bacchiadis aedificatum: quanquam & Cercyra Drepane fuerit appellata quod ut. Timaeus inquit δρεπάνον. hoc est falx illic abscondita est qua Cronus urani. hoc est caeli pudenda aut Iuppiter Croni reciderit.

Pergusa lacus

Cayster fl. Asie

Nomina equorum plutonis

Alastor

Cyāe in stagnū

¶Bimari Corintho. Corinthus idcirco bimaris appellatur quod in isthmo peloponnesi ædificata ab altera parte Aegeum mare. Ab altera Ionium spectet. ¶Inter inæquales portus. Alter namq; maior esse: alter minor perhibetur. ¶Posuerunt mœnia. Vrbem drepanum ædificarunt. ¶Est medium Cyanes. Locũ describit ubi Cyane nympha Plutonem inhibere uoluit ne proserpinam asportaret: Cæterum a Plutone contempta dolore in fontem sui nominis fuit conuersa. qui anapi fluuio cõmixtus, iuxta ortygiam ĩsulam in mare labitur. Cyane autem ut scribit Plutarchus ex s̃nia Dosithei puella fuit syracusana: quæ ex oraculo & Cyanippum patrem & seipsam mactauit, cum patris desiderium ferre non posset. Cum autem illius morte pestis fuerit sedata: syracusani diuinos honores ei decreuerunt: ac perennẽ & maximum fontem ab eiusdem nomine appellarunt. Est autem iuxta syracusas proserpinæ lacer: ut scribit Diodorus: ꝙ prope illum rapta fuerit proserpina. ut ẽt Cicero testatur. ¶Et pisææ Arethusæ. ¶Arethusa fons ẽ Siciliæ iuxta syracusas urbem: q̃ idcirco Pisæam poeta uocat: ꝙ ut diximus creditur esse alpheus: qui fluuius iuxta Pisam olympiæ urbem labẽs absorbet a terra ac subter mare fluens in Siciliam usq; Arethusam efferre dicitur. ¶Componere: comparare. Anapis: qui & anapus dr̃ fluuius est Siciliæ: qui idcirco cyanẽ amare fingitur. ꝙ iuncti in mare defluunt. ¶Saturnius. Pluto Saturni filius. ¶Condidit. Iecit tantis uiribus ut totum sceptrum occultaret̃. ¶Icta niam tellus. Nam sceptro pcussa ita hiauit ut facile Plutonis currus illac ad inferos pertransierit. ¶In tartara. Ad inferos. ẽ eni᷑ tartarus infimus inferoꝝ locus & obscurissimus. dict? ϖαρὰ τὸ εκτεγα ϕαχόαι. hoc est ex eo ꝙ oĩa in eo perturbata & confusa sũt. Mutat autem genus. Nam in singulari masculinum est. In plurali neutrum. Medio cratere. ĩ mediam uoraginem. Nam crater nonsolum uas dr̃: sed ad eius similitudinem hiatus quoq; terræ unde flãma ꝓfertim egrediatur crater appellat̃: unde Empedoclem se. ĩ æthnæ Craterem præcipitasse legimus. ¶Inconsonabile uulnus. Maximum dolorem qui nullam cõsolationem admittere posset. Oĩs. Tota. Ossa pati flexus. ossa fieri flexilia. ¶Exilibus. tenuibus ac paruis. Euanida. Euanescentia. resoluta. ¶Restatq; nihil ꝙ prendere possis. Nihil ĩgitur de Cyanes corpor̃ fuit relictũ: ꝙ quisq̃ manibus præhendere possit. ¶Interea pauidæ. ceres ꝓserpinam filiam querens cũ defessa siti laboraret: quandam rogauit anũ: ut sibi aq̃ ad os colluendũ exhiberet. ea cũ mustũ polẽta cõmixtum a uetula traditũ bibere cœpisset: puer audacior & ridere & cererẽ gulæ deditã esse iactare ausus est. Quare indignata ceres in faciẽ impudẽtis pueri mustũ simul & polentã expuit: eũq; in stellionẽ aĩal uariis maculis infectũ cõmutauit. ¶Oĩ pfundo. In oĩ mari. Vdis capillis. humidis: pp rorẽ ꝗ̃ nocturnũ aurora hũidos capillos fingit̃ hr̃e. ¶Ab ætna ab ætnæ incendio & cratere. uñ & in sacrificiis cereris: quæ mysteria & initia uocant̃ faces accẽsas iactar̃ solebãt ad imitatiõem ipsius filiã ingrẽtis. ¶Flãmiferas pinus: Pinus arbor ẽ ex q̃ optimæ faces cõficiunt̃. ¶Duas autem integras pinus maximas ceres accendit illisq; pro facibus utebatur. Claudianus uero duas cedros ab illa gestatas fuisse scribit. ¶Hebetarat sidera. Lumen siderum retuderat & occultarat. Nam adueniente die siderum fulgor non uidetur.

Et qua bacchiadæ bimari gens orta Corintho
Inter inæquales posuerunt mœnia portus.
Est medium Cyanes & pisææ arethusæ:
Quod coit angastis inclusum cornibus æquor.
Hic fuit: a cuius stagnum quoq; nomine dictũ:
Inter sicelidas Cyane celeberrima nymphas:
Gurgite quæ medio summa tenus extitit aluo:
Agnouitque deam: nec longius ibitis inquit:
Non potes inuite Cereris gener esse: roganda:
Non rapienda fuit: quod si componere magnis
Parua mihi fas est: & me dilexit Anapis:
Exorata tamen: nec ut hæc exterrita nupsi.
Dixit: & in partes diuersas brachia tendens
Obstitit. haud ultra tenuit saturnius iram:
Terribilesq; hortatus equos in gurgitis ima
Contortum ualido sceptrum regale lacerto
Condidit: icta uiam tellus in tartara fecit:
Et pronos currus medio cratere recepit.
At Cyane raptamq; deam cõtemptaq; fontis
Iura sui merens inconsolabile uulnus
Mẽte gerit tacita: lachrymisq; absumitur omnis
Et quarũ fuerat magnum modo numen: in illas
Extenuatur aquas. molliri membra uideres:
Ossa pati flexus: ungues posuisse rigorem.
Primaq; de tota tenuissima quæq; liquescunt:
Cerulæi crines digitique & crura pedesque:
Nam breuis in gelidas membris exilibus undas
Transitus est. post hæc humeri tergũque latusq;
Pectoraque in tenues abeunt euanida riuos.
Denique pro uiciatas sanguine uenas
Lympha subit: restatque nihil qđ prender̃ possis.
Interea pauidæ nequicq̃ filia matri
Omnibus est terris: omni quælita profundo.
Illam non udis ueniens aurora capillis:
Cessantem uidit non hesperus: illa duabus
Flammiferas pinus manibus succẽdit ab ætna:
Perq; pruinosas tulit irrequieta tenebras.
Rursus ubi alma dies hebetarat sidera: natam
Solis ad ocasus: solis quærebat ab ortus.

Corinthus bimaris

Arethusa fo

Anapis fluu

tartarus

Crater

Puer impudens in stellionem

¶ Oraq; nulli colluerãt fontes hoc est. Nihil aquæ biberat. Proprie aũt os collui dr̃: qñ abluitur. Stramine palea. ¶ Ci roditanus. Procedit egreditur. Q uænam uero fuerit hæc anus poeta qdẽ reticet. Sed caper in Virgilium scribit fuisse Megeniram celei ancillam: que cererẽ manu ꝑhensam introduxit: Huic astipulatur & Diomedes grãmaticus qui & illud adiicit: puerum a cerere in stellionem conuersum Iambam fuisse uocatũ: Vnde Iambus uĩ esse noiatus. ¶ Dulce dedit. Non mulsum: ꝙ est ditiorum sed mustum quo rustici quoq; nõ carent puto accipiendum. ¶ Testa. terreo uase. per ꝙ significat poeta uetulã eã inopem admodũ fuisse. Polẽta. Cũ ꝑpositio subintelligatũ poleta uero cibus est græcis olim tam familiaris q̃ puls Romanis uterq; uero cibus est quo rustici præcipueq; mõtani utunẽ. ¶ Duri oris. Impudentis. Illi .n. duri esse oris dñr: q sunt impudentes. ¶ Auidã. gulosam. ¶ Epota parte. epotus mõ actiuam Mõ passiuã habet significationẽ ut hoc loco. Sic Iuuena. Epotaq; flumina medo Prandente. ¶ Cõbibitos maculas. Contrahit. ¶ Aptũq; colori nomẽ hẽt. Stellio uocatũ ꝙ paruis stellis insignitus esse uideatũ. Est aũt puũ animal ꝙ ut inquit Plinius rore tm̃ uiuit. A stellione uero stellionatus crimen a iure consultis deduci ur̃: ut .n. stelliones uarii sũt & uersicolores ita impostores atq; deceptores: ut ullia uideantũ ꝑciosa arte quadam ac simulatõe mendaciisq; efficiunt. ¶ Stellatus corpora. Stellatũ hñs corpꝰ & guttis infectũ: q̃ stellæ uidenẽ. Q uærenti defuit orbis. Nam cũ totum plustrasset ceres terrarum orbem ubi quereret filiam nihil ei loci restabat, quare in Siciliam est reuersa. ¶ Sicaniã: Siciliã a Sicano rege appellatã. ¶ Nec qua loq. ha. hoc est. Nec linguam q̃ loqui posset hẽbat. Persephones zonã: ꝓserpinæ cingulum. Q uã .n. latini ꝓserpinã græci ꝑsephonem uocãt. Trinacriam ante alias Trinacria quæ & Trinacris uocatũ ꝙ triacra & ꝓmontoria hẽat cognominata fert̃: ut ſ ꝑpius quoq; diximus. Alii a Trinacro rege cuius meminit Sibylla: ut Stephanus refert sentiunt fuisse dictam. A latinis ẽt Triquetra a triãgulari figura noiatũ. A quibusdam uero græcorũ Trinacia απο του θρινακος & tridẽte uocatũ: ꝙ ei sit similis. ¶ In qua uestigia dãni Repperit. Cã ẽ cur Sicilia primis frugũ munere indignam putet ceres. Q uia mille suæ iacturæ signa inuenit & amissæ filiæ. Sæua mãu. Magna & robusta. ¶ Parili leto. simili ac pari morti. Dare aut leto & morti interficere est. ¶ Aruaq; iussit fal. de. hoc est, aruis mandauit: ne sibi credita femina redderẽt. Depositũ aũt dr̃ qcqd apud aliquẽ custodiæ gratia collocatũ. Est uero figurata ac poetica locutio. ¶ Fallere depositũ: ꝓ eo qd est fallere hoĩes nõ reddẽdo femina credita atq; deposita. ¶ Sparsa iacet. dispersa marcescit ac nullo est in honore. nullũq; fructũ hoĩbus ꝑbet. ¶ Segetes: frumenta seminata. Eleganter autẽ ea oĩa enumerat quibus segetes corrumpuntur. ¶ Et modo sol nimius. Nimia siccitas a calore solis proueniens. ¶ Nimius hymber. Nimia humiditas. Nam hymber ut ait Plinius in herbatã tum segetibus est utilis. Florentibus aũt frumento & hordeo nocet. ¶ Sideraq; & uenti nocent sidera tũc nocere segetibus uidenẽ cum rubiginem contrahunt. Nam rubigo ut idem scribit Plinius cæleste est frugum uinearumq; malum nullo minus noxium. Venti autem tribus temporibus nocent frumento & hordeo. in flore aut protinus cum defloruere. uel maturescere incipientibus.

Fessa labore sitim conceperat: oraq; nulli
Colluerant fontes: cum tectam stramine uidit
Forte casam paruasq; fores pulsauit: at inde
Prodit anus: diuamq; uidet: lymphamq; roganti
Dulce dedit testa quod coxerat ante polenta.
Dum bibit illa datum: duri puer oris & audax
Constitit ante deam: risitq; auidamq; uocauit.
Offensa est: neq; adhuc epota parte loquentem
Cum liquido mixta perfudit diua polenta.
Combibit os maculas: & quæ mõ brachia gessit
Crura gerit: cauda est mutatis addita membris:
Inque breuem formam: ne sit uis magna nocẽdi:
Contrahitur: paruaq; minor mensura lacerta est.
Mirantem flentemq; & tangere monstra pauẽtẽ
Fugit anum: latebrasq; petit: aptumq; colori
Nomen habet uariis stellatus corpore guttis.
Q uas dea per terras: & quas errauerit undas
Dicere lõga mora est quærenti defuit orbis.
Sicaniam repetit: dumq; omnia lustrat eundo:
Venit & ad Cyanẽ: ea ni mutata fuisset
Omnia narrasset: sed & os & lingua uolenti
Dicere non aderãt: nec qua loqueretur habebat.
Signa tamen manifesta dedit: notamq; parenti
Illo forte loco delapsam in gurgite sacro
Persephones zonam summis ostendit in undis.
Q uam simul agnouit: tanq̃ tum deniq; raptam
Scisset inornatos laniauit diua capillos:
Et repetita suis percussit pectora palmis:
Nescit adhuc ubi sit: terras tamen increpat oĩs:
Ingratasque uocat: nec frugum munere dignas:
Trinacriam ante alias: in qua uestigia damni
Repperit. ergo illic sæua uertentia glebas
Fregit aratra manu: parilique irata colonos
Ruricolasque boues leto dedit: aruaque iussit
Fallere depositum: uiciataque semina fecit.
Fertilitas terræ latum uulgata per orbem
Sparsa iacet: primis segetes moriuntur in hærbis.
Et modo sol nimius: nimius mõ corripit imber:
Sideraq; & uenti nocent: auidæq; uolucres:

¶ Semina Ia. cta. Grana seminata. ¶ Legunt: colligunt & deuorant ¶ Lolium tribulicꝫ fatigant. Lolium ac tribuli herbæ sunt segetibus infestæ. ¶ Fatigant. laboriosiores efficiunt. ¶ Triticeas messes. Tritici segetes. Messis aũt proprie dr̃ tp̃s metendi & colligendi frumenti. Sed ꝓ segete quoqꝫ interdum accipit: ut hoc loco. ¶ Et inexpugnabile gramen. Indomabile ꝙ nulla rõe ita domari potest: ut non renascat̃. Vr̃ autẽ felicis esse periphrasis gramen sane spẽs est herbæ fere ubiqꝫ nascentis: q̃uis simplr̃ ꝓ herba frequenter gramen accipiat̃. ¶ Eleis undis. per subterraneas cauernas ab elide olympiæ urbe uenientibus. Tres autem sunt urbes hoc noĩe. una in ægypto ab eleo rãtali filio cognominata. altera ĩ Arcadia. Tertia in Hispania: unde Eleus possessiuum mõ trisyllabum. mõ Eleus quadrisyllabũ. mõ Elicius qn̄qꝫ syllabum declinat̃.

Semina iacta legunt: lolium tribulicꝫ fatigant
Triticeas messes: & inexpugnabile gramen.
Tum caput eleis alpheias extulit undis:
Rorãtesqꝫ comas a fronte remouit ad aures:
Atqꝫ ait: o toto quæsitæ uirginis orbe
Et frugum genitrix immensos siste labores:
Ne ue tibi fidæ uiolenta irascere terræ:
Terra nihil meruit: patuitqꝫ inuita rapinæ:
Nec sum pro patria supplex: huc hospita ueni.
Pisa mihi patria est: & ab elide ducimus ortus.
Sicaniã peregrina colo. sed gratior omni
Hæc mihi terra solo ẽ: hos nũc arethusa penates:
Hanc habeo sedẽ: quam tu mitissima serua.
Mota loco cursim tanticꝫ per æquoris undas
Aduehor ortygiã: ueniet narratibus ora
Tempestiua meis: cũ tu curaqꝫ leuata
Et uultus melioris eris. mihi peruia tellus
Præbet iter: subterqꝫ imas ablata cauernas
Hic caput attollo: desuetaqꝫ sidera cerno.
Ergo dum stygio sub terris gurgite labor:
Visa tua est oculis illic proserpina nostris.
Illa quidẽ tristis: neqꝫ adhuc interrita uultu:
Sed regina tamen: sed opaci maxima mundi:
Sed tamen inferni pollens matrona tyranni.
Mater ad auditas stupuit ceu saxea uoces:
Attonitaqꝫ diu similis fuit: utqꝫ dolore
Pulsa graui grauis est amentia: curribus auras
Exit in æthereas: ibi toto nubila uultu
Ante Iouem sparsis stetit inuidiosa capillis.
Proqꝫ meo ueni supplex ubi Iuppiter inquit
Sanguine: proqꝫ tuo. si nulla est gratia matris

¶ Alpheias. Arethusa: q̄ Alphei Elidis fluuii filia esse ur̃. Nã arethusa: ut paulo ante diximus: eadem cum alpheo esse putat̃. Quæ n. apud pisam in Alpheum ꝓiciunt̃: ut scribit Plinius: eadẽ in Sicilia ab arethusa eiciunt̃: unde fabulæ datus est locus. alpheum elidis fluuiũ arethusæ nymphæ amore captũ eã in Siciliã usqꝫ fuisse ꝓsecutũ. ¶ Rorãtes co. stillantes capillos. ¶ A frõte re. ad. au. A frote usqꝫ ad aures repulit gestũ aũt exꝓssit uinatũ & sub aq̄ natantium q cũ primum ex aqua caput extulerit capillos a fronte ad aures usqꝫ manibus ambab⁹ repellunt. ¶ Immẽsos siste la. hoc est. ĩmensis desiste laboribus filiæ querendæ. Est aũt transitiuũ sisto: ꝙ significat firmo ac stare facio. ¶ Violẽta. indignata. Patuit. Se aperuit: ut plutoni una cum rapta ꝓserpina ad inferos properanti aditũ pberet. ¶ Nec sum ꝓ p̃ria suplex. Nec tibi ꝓ patriæ meæ excusatõe supplico. Hæc autem idcirco ait ne mentiri putet̃. ¶ Pisa mihi patria ẽ. Pisa Arcadiæ oppidum iuxtaꝙ Alpheus fluui⁹ labitur unde Pisæus deriuat̃. Pisæ uero pisarum numero tantum plurali urbs est ethruriæ clarissima: uñ pisanus. ¶ Mota loco cursim. Arethusa uenatrix fuit nympha dianæ comes quæ cũ forte se in alpheo fluuio lauaret: ita alpheum in sui amorem pellexit: ut ipsam retinere conatus sit. Sed cum in Siciliam usqꝫ fugientem Alpheus secutus esset: implorato Dianæ auxilio in fontẽ sui noĩs fingit̃ fuisse conuersa. Quod idcirco: ut diximus: fictum est: ꝙ que iaciunt̃ in alpheũ purgamenta: eiici ab Arethusa in sicilia fere est obseruatum. Sunt aũt multæ arethusæ & urbes & fontes. Nam & syriæ & euboeæ est arethusa & Ithacæ fons. Quãq̃ non ignobiles grãmatici græci scribãt oẽm fontẽ Arethusã posse uocari ἀπὸ τοῦ ἀρδεύειν. hoc est ab irrigando. ¶ Aduehar ortygiã. Ortygia duarum insularum ẽ nomen quarum altera est in ægeo que & delos dr̃. Altera Siciliæ adiacet de qua Vir. lib. æneidos iii. Sicano pretenta sinu iacet insula contra Plẽmirium undosum. nomen dixere priores Ortygiam. Alphei fama est huc elidis amnẽ Occultas egisse uias subter mare: qui nunc ore arethusa tuo siculis confundit̃ undis. Hæ uero duæ insulæ ab ortygia urbe Etoliæ ortygiæ fuerunt denominatæ: ut phanedicus & nicander scribunt. Non autem a transmutatione asteriæ Latone sororis in ortyga hoc est coturnicem. Delos ortygia fuit appellata: sed quod omnes ortygiæ coloniæ illius que est in ætolia fuerunt indeqꝫ nomen acceperunt. ¶ Hora tempe. Tempus commodum. ¶ Leuata liberata. ¶ Cura. Dolore & sollicitudine. ¶ Subterqꝫ imas ab. ca. per subterraneas uias abducta. ¶ Hic caput attollo. Hic exeo. ¶ Desuetaqꝫ sidera cer. Aspicio hic inquit sidera mihi desueta & non uisa tantisper dum fui sub terra. ¶ Sed re. tamen. ¶ Hæc ad cereris consolationem referuntur. quibus tamen ipsa magis est exacerbata. ¶ Repetitio autem illius copulæ sed & rem amplificat & orationẽ exornat. Cũ enim unũ dicatur: plura tamen esse uident̃. ¶ O pacimun. Vmbrosi Inferni. ¶ Pollens matro. potens uxor. ¶ Dolore pulsa gra. percussa affecta magno dolore. ¶ Nubila: tristis; mœsta. ¶ Inuidiosa: Inuidiam Ioui factura.

¶ Natā patrē moueat. Proserpina .n. Iouis ex cerere filia fuit. conatur aūt ceres Ioui persuadere ne patiat filiam a Plutone detineri. ¶ Neu sit tibi cura uilior illius. Neq; illius inquit minorem curā hēas: q̄ ego ꝓ sam peperi. ¶ En quæsita diu. En ecce. indignationem aūt significat. ¶ Si reperire uocas. ac si diceret. hoc esse potius amittere q̄ reperire. Quod rapta feremus: hoc est. ꝙ sit rapta æquo animo tollerabimus dūmō eā pluto nobis reddat. ¶ Neq; .n. prædone marito. cā est cur proserpina marito prædone non sit digna. q̄ filia tua est. Prædones aūt ꝓprie dicuntur. qui in mari latrocinant q̄ a græcis piratæ uocant. ¶ Sed si mō noīa rebus. sed si inqt noīa uera imponere uolumus reb⁹ & his factis: nō iniuriā hoc sed amorē esse cognoscemus. Difinitiua aūt utit̄ constōne ad raptum excusandū. ¶ Pudori. Dedecori. Pudor est .n. timor iustæ uituperationis. ¶ Tu mō diua uelis. illum nobis esse generꝝ. ¶ Vt desint cætera. Vt fingamus oīa alia Plutoni deesse. nec cedit: nisi sorte mihi. Nec pluto inquit potentia a quoq̄ supatur ꝑterq̄ a me solo q̄ mundi ꝑtem meliorem q̄ ipse sortitus sum. Nam mihi cælum inferi illi in mūdi diuisione optigerunt. Dissidii separatōis ac repudii. ¶ Cælum aere. ¶ Si nullos contigit illic Ore cibos. hoc est. si nihil apd inferos comedit. Qui .n. ibi aliqd gustasset. ei illinc reditus non dat̄. ¶ Certū est. decretū est. Ieiunia soluerat. aliqd comederat. ¶ Simplex: rerū imperita. Puniceū pomū. malū granatū. Curua arbore. depressa pomorꝝ multitudine. Presserat ore suo. Comederat. solusq; ascalaphus uidit ascalaphus ut hoc loco narrat. Ouidius acharōtis ex orphne nympha fuit filius: q̄ cum testatus esset ꝓserpinam in Plutonis hortis septem grana mali punici cōedisse: ab ipsa indignata in bubonem pessimi ominis aūt fuit cōmutatus. auernales. Infernales. ¶ Furuis antris. Nigris speluncis. Et īdicio reditū crudelis ademit. Delatione sua ascalaph⁹ reditū ꝓserpīæ eripuit: nec illā ad supos redire pmisit. Regia herebi: ꝓserpina īferorꝝ regia. Est .n. hereb⁹ īferni ꝑs. prophanū. execrādū. Phlegethōtide lympha. Phlegetōtis aq̄. Est .n. phlegethon un⁹ ex inferorꝝ fluuiis ἀπὸ τοῦ φλεγέθειν hoc ē ab ardēdo cognominatus. Forma āt patrōymica ꝓpossessiua ē posita. Ille sibi ablat⁹. hō ē. sua figura ac forma spoliat⁹. Amicit. uestit̄. coopit̄. Inq; caput crescit. illi ī caput cresceī dr̄: quorꝝ caput q̄ reliq mēbra grādi⁹ efficit̄. Lōgosq; reflectit̄ ungues. Synecgdoche poetica. Si .n. cēt soluta orō lōgi ungues reflectunt̄: dicerem⁹. hō ē. reflexi & adūci fiūt. Fœda. Turpis aspectu. Ignau⁹ bubo. uilis ac imbellis. Bubo aūt nomē est ficticiū a uoce auis ipsi⁹ dcm̄. Hic tn̄ īdicio. fabulā fabulæ: ut solet elegāter annectit poeta. Nā sirenes tres fuisse dicunt̄ acheloi fluuii & calliopes musæ filiæ ac ꝓserpinæ cōites fidissimæ: q̄ qdē cū & ipse p totū orbē terrarū quæsisset: nec usq̄ in terris eā repiret: deos rogarūt: ut alatæ efficerent̄: quo cōmodi⁹ ēt in aqs proserpinā inqrere possent. Quare ita ī aues fuer̄ ꝯuersæ: ut facies tn̄ uirgīea uoxq; hūana illis remāeret. Hæ iuxta fretū siculū īsulas sirēusas habitātes tā suauiter cāebant: ut nautas illac transeuntes: aut ad se pellicerēt: aut sopitos spoliarēt atq; submergerēt. Quare Vlysses illac trāsitur⁹ admōit⁹ a circe & sociorū aures cera opturauit & se ad trirēis malū alligari iussit. Illæ uero īdignatæ se ī mar̄ ꝑcipitarūt. Earꝝ āt pr̄ia Parthēope. altera leucosia. tr̄ia Ligia fuit appellata. Dn̄r āt seirenes [Greek] qd ē dico ꝓposita .s. lr̄a. uū fallunt̄ q̄ illas putāt latīe tracto ias dici: cū p ει diphthōgū græcā scribant̄, n̄ p y: ut scribit̄ σύρω qd signat traho. Acheloides.

Nata patrem moueat. neu sit tibi cura precamur
Vilior illius: quod nostro est edita partu.
En quæsita diu tandē mihi nata reperta est:
Si reperire uocas amittere certius: aut si
Scire ubi sit reperire uocas: quod rapta feremus:
Dummodo reddat eā: neq; enī prædone marito
Filia digna tua est: si iam mea filia non est.
Iuppiter excepit: cōmune est pignus onusq;
Nata mihi tecum: sed si modo nomina rebus
Addere uera placet. non hoc iniuria factum:
Verū amor est: neq; erit nobis gener ille pudori:
Tu modo diua uelis: ut desint cætera: quātū est
Esse Iouis fratrē? quid q; non cætera desunt?
Nec cedit nisi sorte mihi. sed tanta cupido
Si tibi dissidii ē: repetet Proserpina cælum:
Lege tamen certa: si nullos contigit illic
Ore cibos: nam sic parcarum fœdere cautū est.
Dixerat: at Cereri certum est educere natam.
Non ita fata sinunt: quoniam ieiunia uirgo
Soluerat: & cultis dum simplex errat in hortis
Puniceum curua decerpserat arbore pomum:
Sumptaq; pallenti septem de cortice grana
Presserat ore suo: solusq; ex omnibus illud
Ascalaphus uidit: quē quondā dicitur Orphne
Inter auernales haud ignotissima nymphas
Ex acheronte suo furuis peperisse sub antris.
Vidit: & indicio reditum crudelis ademit.
Ingemuit regina herebi: testemq; prophanum
Fecit auē: sparsūq; caput phlegethōtide lympha
In rostrum & plumas & grandia lumina uertit.
Ille sibi ablatus fuluis amicitur in alis
Inque caput crescit: longosq; reflectitur ungues:
Vixq; mouet natas per inertia brachia pennas:
Fœdaq; fit uolucris uenturi nuncia luctus
Ignauus bubo dirum mortalibus omen.
Hic tamen indicio pœnam linguaq; uideri
Commeruisse potest: uobis acheloides undæ:

Plūma pedesq; auium cum uirginis ora geratis:
An quia cum legeret flores proserpina uernos:
In comitum numero doctæ sireoes eratis?
Quam postq̃ toto frustra quæsistis in orbe:
Protinus ut uestram sentirent æquora curam,
Posse super fluctus alarum insistere remis
Optastis: faciles q; deos habuistis: & artus
Vidistis uestros subitis flauescere pennis.
Ne tamen ille canor mulcendas natus ad aures:
Tantaq; dos oris linguæ deperderet usum:
Virginei uultus & uox humana remansit.
At medius fratrisq; sui mœstæq; sororis
Iuppiter ex æquo uoluentem diuidit annum.
Nunc dea regnorum numen commune duorū
Cum matre est totidē: totidem cū cõiuge mẽses.
Vertitur extemplo facies & mentis & oris:
Nā modo quæ poterat diti quoq; mœsta uideri
Læta deæ frõs est: ut sol qui tectus aquosis
Nubibus ante fuit: uictis e nubibus exit.
Exigit alma Ceres nata secura recepta
Quæ tibi causa fugæ: cur sis arethusa sacer fõs:
Conticuere undæ: quarum dea sustulit alto
Fonte caput: uiridesq; manu siccata capillos
Fluminis alphei ueteres narrauit amores.
Pars ego nympharū: quæ sunt in achaide dixit
Vna fui: nec me studiosius altera saltus
Legit: nec posuit studiosius altera casses:
Sed quis formæ nunq̃ mihi fama petita est:
Quāuis fortis eram: formosæ nomẽ habebā:
Nec mea me facies nimium laudata iuuabat.
Quaq; aliæ gaudere solent: ego rustica dote
Corporis erubui: crimenq; placere putaui.
Lassa reuertebar: memini: stymphalide silua
Aestus erat: magnusq; labor geminauerat æstū.
Inuenio sine uortice aquas: sine murmure eūtes
Perspicuas ad humū: per quas numerabilis alte
Calculus omnis erat: quas tu uix ire putares.
Cana salicta dabant nutritaq; populus unda
Sponte sua natas ripis decliuibus umbras.
Accessi: primumq; pedis uestigia tinxi:
Poplite deinde tenus: neq; eo cõtẽta recingor:
Molliaq; impono salici uelamina curuæ:
Nudaq; mergor aquis: quas dū ferioq; trahoq;
Mille modis labens: excussaq; brachia iacto:

Acheloi filiæ achelous uero Calidõiæ fluui⁹ ẽ oceãi ut ĩ theogõia scribit Hesiod⁹: & tethyos fili⁹. Hic p Dianira cū Hercule acrit pugnãs tã dẽ fuit supatus achelo⁹ q̃dẽ ut refert Macrobius apud priscos aq̃ dicebat. uñ Vir. libro georgicorū p̃rio. Poculaq; inuẽtis acheloia miscuit uuis. Cū uirginis ora geratis: Cū faciẽ uirginis habeatis. ¶ An qa cū legeret. an pticula ẽ ĩterrogatiua: q̃ eleganter utitur in soluẽdis quæstionibus p qua ĩperiti aut cõiunctionẽ reponunt. ¶ Protin⁹ ut uestrã. hoc est ut diligẽter ĩ mari quoq; possetis inqrere pserpinã. ¶ Alarū remis alarū remigio & agitatõe. ¶ Faciles: beñignos: ut pote q uobis ea q̃ optabatis: cõcesserunt. Ne tamen ille canor. Cām exponit: cur totæ ĩ aues nõ fuerĩt cõmutatæ sirenes: sed uirgineos uult⁹ retinuerint. ¶ Cãor nat⁹. Facultas canẽdi ingenita & a natura data. Ad mulceudas aures Delectãdas. Tãtaq; dos oris. Si. n. totæ ĩ aues fuissent mutatæ: tã suauiter cãere nunq̃ potuissent At medi⁹ fratrisq; sui. Iupit ingt medi⁹ ĩter plutonẽ frẽm & cererẽ sororẽ: ne eorū alteri displiceret: ex æquo ãnū diuisit ut sex q̃dẽ mẽses pserpĩa cū mr̃e totidẽq; cū marito foret. Ex æquo diuidit. in duas æq̃les ptes distribuit. Duorū regnorū: & ĩferi & supi. Quãdiu. n. ẽ cū mr̃e pserpina apud supos. q̃diu cū Plutõe apd ĩferos regnat dr̃. Hoc ãt idcirco fingit qd luna: q̃ eadẽ est cū pserpina tãto tpe ĩ cœlo lucet: quãto sub terra ur̃ latere. Vertit. Cõuertit ac mutat. Facies. figura. Læta deæ frõs ẽ. Et cereris & pserpinæ lætã cẽ frõtẽ accipere possum⁹. Ambæ nãq; e mæstis ac tristib⁹ lætæ atq; hylares sũt effectæ. De pserpĩa tñ pcipue cẽ itelligẽdū q̃ subĩicit. similitudo apte ondit. Victis e nu. ex dissolutis nebulis atq; depulsis. Tũc. n. nubes a sole uici dñr: cū resoluunt atq; expellunt. Exigit. exposcit. ¶ Secura. Siñe cura & læta. ɔcine ãt ĩgredit poeta ad exponẽdã metãorphosin Arethusæ nymphæ ĩ eiusdẽ noĩs fontẽ. Arethusa nãq; ut ipsa ceteris filiæ recupatõe lætæ rogatu narrat: nympha fuit uẽatrix. Diãæ cões: q̃ æstu defatigatã depositis uestib⁹ nuda ĩ Alpheũ fluuiorū limpidissimũ cū descẽdisset: forte ĩ alphei fluminis ipsi⁹ dei amorẽ incidit. Cũ igr̃ Alpheus nudã eã pseq̃ret: iãq; assecutur⁹ foret: Dianã ipsa rogauit ut sibi opẽ ferret: diana uero eã cursu lassã ita nube texit: ut alphe⁹ q̃dẽ ea potiri nõ potuerit. Sʒ cū eã ob nimiũ sudorẽ ĩ aq̃ cẽ ɔuersam aĩaduertisset. & ipe hũana deposita figura eã usq; ĩ ortygiã ĩsulã Siciliæ adiacẽtẽ p subterraneas cauernas ẽ psecut⁹. Sacer fõs. Oẽs fõtes nymphis sacri cẽ dñr. Flumĩs elei. Periphrasis ẽ Alphei. In achai. In Achaia. Legit: Elegit aptas ad uenandũ siluas. Salt⁹. siluas ĩ qb⁹ feræ saliũt. Posuit cas. tetẽdit retia p q̃ significat se uenatricẽ fuisse. Formosæ no. ha. Tamẽ ẽ subaudiẽdum. ¶ Iuuabat. delectabat. ¶ Quaq; ali. gau. so. Pulchritudinis inquit q̃ aliæ nymphæ solẽt gaudere: me pudebat aliciuq; placere crimẽ ac flagitiũ cẽ putabã. Stymphalide sil. Stymphal⁹ urbs ẽ arcadiæ & planicies & fõs: uñ Stymphali⁹ possessiuũ & styphalis deducit. ¶ Sine uorti. Sine aq̃ꝝ uertigine. uortex dr̃ aq̃ in se contorta. ¶ Perspicuas ad hu: Claras ac limpidas usq; ad harenã. Calcul⁹. la. ill⁹. Nũerabil erat. poterat nũerari pp aq̃ pspicuitatem. ¶ Poplite de. te. h ẽ. usq; ad genu. Est. n. poples gẽu pars posterior. Labẽs. natãs Mille mo. Varius modis.

Marginal notes: achelous; An; Arethusa in fonte; Stymphalus

Numerus.n.finitus pro infinito sæpe a poetis ponitur. ℭ Excussa concussa gestum aũt exprimit natantium:qui
[Margo nus] & concutere & iactare brachia solet. ℭ Propiori margi propinquiori ripa Margo.n.dicitur uniuscuiusq; rei
extremitas. Suis al ab un. Alpheus fluuius est elidis dictus quod αλφους & impetiginis curet. Hic au ẽ
fluuius multa secum in mare flumina refert ut Pausanias narrat:memoratu digna ℭ Rauco ore.rauca uo
ce.quale murmur solet esse ruentium aquarum. ℭ Altera ue. Causa est cur sine uestibus fugeret. In altera
nãq; ripa fuerat relictæ. ℭ Et quia nu fui.hoc
lasciuius quam ut heroico carmini conueniat
dictum esse uidetur. ℭ Paratior.ad uĩ patien
dam. Premebat urgebat. ℭ Vt fugere accipi
trẽ.solent subintelligatur.est.n. hypozeugma
His autem similitudinibus: & Arethusæ fugiẽ
tis & alphei persequentis celeritas declaratur.
ℭ Vsq; sub orchomenon. Varia enumerat lo
[Orchomenos] ca:ad que fugiens peruenit arethusa. Orcho
menos autem urbs est bœotiæ fonte musis dica
to nobilissima. Thessaliæ quoq; est & mons &
urbs ac etiam arcadiæ & ponti. ℭ Sophidaq;.
Sic quidem corrupte ĩ exemplaribus legitur.
Psophida nãq; ab Oui.scriptũ fuisse facile con
[Psophis] tenderim. Est.n. Psophis uariarũ urbiũ nomen.
Nam & arcadiæ urbs est a Psophide Lycaonis
uel ut alii uolunt Erycis filia denominata:& ar
cananiæ & Achaiæ: Vnde psophidius deduci
tur. Est & Lybiæ urbs Psophis:unde psophites
nomen patrium more gentis declinatur. Arx
quoq; zacynthiorum psophis uocabatũ ut Pau
[Cyllenes] sanias ait. ℭ Cyllenen autem & Mœnalon &
Erymanthon arcadiæ esse montes iam sæpius
[Elis] diximus. Elim uero eiusdem arcadiæ urbe ab
Eleo Tantali filio appellatam Sol erat a tergo
expõit arethusa.quomõ cognouerit sibi alphe
um imminere ac ꝓpinquũ eẽ. Sol inqt post terga
erat.eoq; ante me umbras iacebat. Nisi si timor
illa uidebat. Nisi forte inqt perterrita mihi eã
[Sicconiũc?] umbrã uidere uidebar. Notãdum aũt si coniun
ctionẽ ĩterdũ cum nisi eleganter copulari: quis
sensui necessaria nõ uideatur. ℭ Videbat.uide
re faciebat.timore nãq; oculi sæpenũero decipi
unt ℭ Ingẽs anhelitus maxim⁹ spũs. ℭ Fessa
labore fugæ. defatigata inquit fugiendi labore
Dianam rogaui ut mihi opitul retur. ℭ Deprẽ
[Deprhẽdo] dimur.cõpræhẽdimur deprehẽdi.n.ꝓprie dñr
qui mali aliquid cõmittentes inueniunt. ℭ Ar
[Armiger] migeræ tuæ.proprie dixit. nam armigeri non
oẽs milites dñr:ut uulgus putat:sed q principi
bus arma gerunt in pugnaq; subministrãt. a ferẽ
ferẽdos. uerbũ.n.pro participio positũ est. Sic
Virg. Magnũ dat ferre talentum ℭ Me sup in
iecit:αναστροφη ꝑpositio.n.q̃ præponi debet:
postposita est. Lustrat.circũit. Me inquit nube
coopertã alphe⁹ q̃rens circũit. Ignar⁹.ubi eẽm.
[An ne.] ℭ An ne ꝙ agnæ. An & ne interdũ q̃dẽ a poe
tis copulantur. sed frequentius separatim ponũ
tur. ℭ Qui uepre latens.occultus in spinis ue
pres nãq; spinæ dñr ℭ Non tñ abscedit.alphe
us ℭ Seruat custodit. ℭ Occupat obsessos pul
chra phãtasia fingit poeta arethusa in aq̃ fuisse
[Aretusa in aquã] cõuersam. Qui.n.plus equo sudat facile in aq̃
uidetur resolui. ℭ Sudor frigidus. Sudor qui
ex nimio labore prouenit calidus esse solet.q
uero ex nimio timore.frigidus. In latices ĩ aq̃s.
ℭ Posito ore. deposita figura ac forma uirili.

Nescio quod medio sensi sub gurgite murmur:
Territaq; insisto propiori margine fontis:
Quo properas arethusa suis alpheus ab undis
Quo properas? iterum rauco mihi dixerat ore.
Sicut eram fugio sine uestibus:altera uestes
Ripa meas habuit.tanto magis instat:& ardet.
Et quia nuda fui:sum uisa paratior illi.
Sic ego currebam:sic me ferus ille premebat:
Vt fugere accipitrem penna trepidante colũbæ:
Vt solet accipiter trepidas urgere columbas.
Vsque sub Orchomenõ psophidaque Cyllenẽq;
Menaliosque sinus:gelidũq; erymanthon:& eli
Currere sustinui:nec me uelocior ille:
Sed tolerare diu cursus ego uiribus impar
Non poteram:longi patiens erat ille laboris.
Per tamen & campos & opertos arbore mõtes
Saxa quoque & rupes & qua uia nulla cucurri.
Sol erat a tergo:uidi præcedere longam
Ante pedes umbram:nisi si timor illa uidebat.
Sed certe sonituq; pedum terrebat:& ingens
Crinales uittas afflabat anhelitus oris.
Fessa labore fugæ fer opem deprẽdimur inquã
Armigeræ diana tuæ:cui sæpe dedisti
Ferre tuos arcus:inclusaq; tela pharetra.
Mota dea est:spissisq; ferens e nubibus unam
Me super iniecit:lustrat caligine tectam
Amnis:& ignarus circum caua nubila quærit:
Bisq; locum:quo me dea texerat:inscius ambit:
Et bis io arethusa Io arethusa uocauit.
Quid mihi tũc animi miseræ fuit? an ne ꝙ agnæ?
Si qua lupos audit circũstabula alta frementes?
Aut lepori? qui uepre latens hostilia cernit
Ora canum? nullos audet dare corpore motus.
Non tamen abscedit:neq; enim uestigia cernit,
Longius ulla pedum:seruat nubemq; locumq;.
Occupat obsessos sudor mihi frigidus artus:
Cæruleæq; cadunt toto de corpore guttæ.
Quaq; pedem moui:manat locus:eq; capillis
Ros cadit:& citius q̃ nunc tibi facta renarro:
In latices mutor:sed enim cognoscit amatas
Amnis aquas:positoq; uiri quod sumpserat ore
Vertitur in proprias ut se mihi misceat undas.

¶ Delia. Diana una cum appoline in insula Delo nata. ¶ Caecis cauernis. occultis terrae foraminibus. Hoc autem idcirco fingitur: quia alpheum per subterraneas uias: ut diximus: ad ortygiam usque insulam ubi arethusa uocatur: peruenire fuit obseruatum. ¶ Aduehor ortygiam. ortygia & Delos dr̄ q̄ in ea primum ortyges fuerint uisae: ut quibusdam placet: & insula siciliae adiacens. Quidam uero aiunt utramq; ab ortygia oppido aetoliae denominatam fuisse, quod illinc profecti coloni utramq; tenuerint. ¶ Cognomine diuae. Dianae. nam & Delia & ortygia ab eadem insula diana cognominatur. ¶ Haec arethusa tenus ha

Delia rupit humum: caecisq; ego mersa cauernis
Aduehor ortygiam: quae me cognomine diuae
Grata mihi superas eduxit prima sub auras.
Hac arethusa tenus. geminos dea fertilis āgues
Curribus admouit: frenisq; coercuit ora:
Et medium caeli terraeq; per aera uecta est.
Atq; leuem currum Tritonida misit in urbem
Triptolemo: partim rudi data semina iussit
Spargere humo: partim post tpa longa recultae:
Iam super europen sublimis & asida terram
Vectus erat iuuenis: scythicasq; aduertit oras.
Rex ibi lyncus erat: regis subit ille penates.
Qua ueniat: causamq; uiae nomenq; rogatus:
Et patriam: patria est clarae mihi dixit Athenae:
Triptolem⁹ nomen: ueni nec puppe per undas:
Nec pede per terras: patuit mihi peruius aehter:
Dona fero Cereris: latos quae sparsa per agros
Frugiferas messes alimentaq; mitia reddant.
Barbarus inuidit: tantiq; ut muneris auctor
Ipse sit: hospitio recipit: somnoq; grauatum
Aggreditur ferro. conantem figere pectus
Lynca ceres fecit: rursusq; per aera iussit
Mopsopium iuuenem sacros agitare iugales.
Finierat doctos e nobis maxima cantus:
At nymphae uicisse deas helicona colentes
Concordi dixere sono: conuicia uictae
Cum facerent: quoniam dixi certamine uobis
Suppliciū meruisse parū est: maledictaque culpae
Additis: & non est patientia libera nobis:
Ibimus in poenas: & qua uocat ira sequemur.

ctenus inquit arethusa fuit locuta. Linci autem scythiae regis metamorphosin in lynca feram eleganter cum superiore fabula connectit poeta. Ceres. n. recepta filia aretusaq; audita athenas aduolauit. currumq; a draconibus alatis uectum triptoleno donauit: quo frumenti usum & agriculturam mortales doceret. is igitur cum ad scythiam usq; peruenisset: a Lynco scytharum rege hospitio susceptus paulum absfuit qn interficeretur. Nam lyncus cum aduentus causā percepisset: Triptolemi gloriae inuidens cum somno oppressum aggressus est. Quare Ceres indignata Lyncum in lynca feram commutauit. ¶ Hac autem gloria Triptolemum ceres affecit: quod ut Pausanias narrat: filiae celei cererem ipsam lassam & tristem: quod quaerens filiam in puteum nomine floridum. qui in attica religionis gratia monstrabatur: ceciderat: a nili specie tanquam argiuam mulierem ad matrem Meganiram deduxerunt: quae quidem illi Triptolemum filium tradidit educandum. Ceres autem per noctem igne puerum fouebat: ut ipsum efficeret immortalem. Sed mater excitata illum ex igne extraxit. Ita dea uoto frustrata: ut saltem hoc modo ipsum clarissimum redderet concessit illi currum suum: quo frumenti sationem primus omnium mortalibus indicaret. ¶ Dea fertilis. ceres dea fertilitatis. ¶ In urbem tritonida: periphrasis est athenarum. quae ab Athena. hoc est pallade: que & tritonia & Tritonis dicitur. fuit cognominata. ¶ Triptolemo. Triptolemus filius fuit celei & meganirae uel ut quidam aiunt menalines: uel ut alii deiopes: qui ut trogus scribit: primus omnium in attica ferendi frumenti rationem monstrauit. Itaq; locus fabulae datus. quam in quarto fastorum plenissime exequitur poeta. ¶ Rudi humo incultae terrae. ¶ Et asida terram. asiam. ¶ Scythicas oras ad septentrionem. Scythae namq; populi sūt ad septentrionem: quos uulgus Tartaros uocat. ¶ Qua ueniat. Per quae loca & quomodo. Peruius aether. penetrabilis aer. ¶ Dona cereris Periphrasis est frumenti. ¶ Barbar⁹ inuidit. quia barbarus inuidia motus est. ¶ Ferro: ense p metonymiam. ferrum. n. ex quo conficitur ensis: pro ipso ponitur ense. ¶ Figere. transfigere. ¶ Lynca. accusatiuus est graecus Lynx autem fera est maculosa baccho dicata. ¶ Mopsopium iuuenem: atheniensem. Attica enim etiam mopsopia a mopsopo rege fuit appellata. Nam ut Strabo refert: Athenarum urbis uaria nomina fuerunt. Nam ab actaeone acticam. ab Attide Cranai filia attidem & atticam: a quo & inquilini cranai uocantur. Mopsopiā a mopsopo. Ioniam a filio xuthi Ione. Posidoniam siue Neptuniam a Posidone siue neptuno. Athenas ab athena idest Minerua denominatas fuisse aiunt. ¶ Sacros iugales. dracones eidem iugo subiectos. ¶ Finierat doctos. Pieri filiae nympharum sententia a Calliope musarum praestantissima superatae coeperunt & nymphas & musas ipsas conuitiis insectari: quam rem quidem aegrae ferētes musae eas ī picas cōuerterūt: q̄ īgenitā retinuisse uident̄ loq̄citatē. Deas helicōa colētes. Musas heliconē habitantes. ¶ Cōcordi sono. una oīum sentētia. ¶ Maledicta. cōuitia. cōtumelias. ¶ Et nō est patiētia libera nobis. h̄ est qm̄ has cōtumelias pati nō possum⁹. ¶ Ibim⁹ in poenas uos poenis ac suppliciis afficiem⁹.

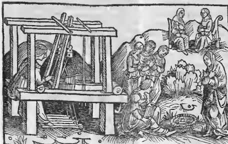
Pictides in picas

Rident Anipedes: spernuntq; minantia uerba:
Conataq; loqui magno clamore proteruas
Intentare manus: pennas exire per ungues
Aspexere suos: operiri & brachia plumis:
Alteraq; alterius rigido concrescere rostro
Ora uidet: uolucresq; nouas accedere siluis.
Plangere dūq; uolunt: per brachia mota leuatæ
Aere pendebant nemorum conuicia picæ.
Nunc quoq; in alitibus facundia prisca remāsit:
Raucaq; garrulitas: studiūq; immane loquendi.

¶ Rident anipedes. Anipes filiæ. patronymica nanq; est forma. ¶ Spernunt. contemnunt. ¶ Intentare in nos frequenter intēdere: quod minantes facere solent. ¶ Concrescere: coalescere. ¶ Accedere adiici adiungi. ¶ Plangere dumq; uolunt. dum inquit pectora sua manibus plangere uellent: in aera leuatæ pendere cœperunt. ¶ Nemorum conuitia. quæ in nemoribus conuitia iactare non desistunt. ¶ Facundia prisca. loquacitas pristina. ¶ Studium q; immane. maxima cupiditas.

Publii Ouidii Nasonis Metamor
phoseo: Liber Quintus
Fœliciter Explicit.

¶ Raphaelis Regii in sextum Metamorphoseos Ouidii librum enarratiōnes.

Præbuerat dictis. Certamina musarum cū Pieri filiabus cum pallas audisset. forte ei in mentem uenit: qua pœna & ipsa Arachnen lydiam puellā quæ se pallade ipsa lanificii peritiorē esse contendebat afficere deberet Sic autem & librū libro & fabulā fabulæ eleganter poeta connectit. ¶ Tritonia. pallas a Tritonide palude Libyæ ubi primum in uirginali habitu apparuit ut Herodotus in. iiii. narrat: Tritōia fuit cognominata Vnde aiunt Palladem Neptuni & Tritonidis paludis fuisse filiā. eam autem nescio quid a patre reprehensam donasse se Ioui ac Iouem sibi illam filiam asciuisse. Stesichorus autem primus asserit palladem armatam ex capite Iouis prosiluisse eoq; tritoniam appellatam quod τριτω caput uocatur. Sane Triton palus est & fluuius Bœotiæ & Libyæ apud quarum alterum Pallas uidet nata ut scribit argonauticō enarrator. Vñ & Tritonia & Tritogēia uocat. quis qdā σωο του τρειν hoc est a terrendo quod aduersariis terrorem incutiat: Tritoniam declinari putent. uel quod τριτη & tertia post Apollinem & dianam genita sit. uel quod τριτεια & tertia die mensis apparet. Eadem enim cum luna putatur. Tertiam uero mensis diem τριτομηνιδα uocabant: qua quidem die Pallas nata esse uidetur. Vnde & festus is dies: ut ipsius natalis agebatur Athenis quemadmodum Rōæ quinquatria. ¶ Aonidum musarum. ¶ Probauerat. laudauerat. ¶ Tum secū dixit aut locuta est subaudiatur. Laudare parum est. nō satis est inquit alios laudare: nisi & nos laudemur.

Pu. Ouidii Nasonis metamor. Liber Sextus.

Præbuerat dictis Tritōia talibus aures:
Carmiaq; aonidum: iustāq; probauerat iram.
Tū secū: laudarī parum est: laudemur & ipsæ:
Numia nec spni sine pœna nostra sinamus:

Mæoniæq; animum fatis intendit arachnes:
Q uam sibi lanificæ non cedere laudibus artis
Audierat:non illa loco nec origine gentis
Clara:sed arte fuit:pater huic colophoni⁹ idmō;
Phocaico bibulas tingebat murice lanas.
Occiderat mater:sed & hæc de plebe:suoq;
Aequa uiro fuerat:lydias tamen illa per urbes
Q uæsierat studio nomē memorabile:quamuis
Orta domo parua:paruis habitabat hypæpis.
Huius ut aspicerent opus admirabile sæpe
Deseruere sui nymphæ uineta tymoli:
Deseruere suas nymphæ pactolides undas.
Nec factas solum uestes spectare iuuabat:
Tunc quoq; cum fierēt:tantus decor affuit arti:
Siue rudem primos lanam glomerabat ī orbes:
Seu digitis subigebat opus:repetitaq; longo
Vellera mollibat nebulas æquantia tractu:
Siue leui teretem uersabat pollice fusum:
Seu pingebat acu:scires a Pallade doctam:
Q uod tamē ipsa negat:tātaq; offensa magistra
Certet ait mecum:nihil est quod uicta recusem.
Pallas anum simulat:falsosq; in tempora canos
Addit:& infirmos baculo quoq; sustinet artus.
Tunc sic orsa loqui:non omnia grandior ætas
Q uæ fugiamus habet:sēris uenit usus ab annis.
Consilium ne sperne meum:tibi fama petatur
Inter mortales faciendæ maxima telæ.
Cede deæ:ueniamq; tuis temeraria dictis
Supplice uoce roga:ueniam dabit illa roganti.
Aspicit hanc toruis:incœptaq; fila relinquit:
Vixq; manus retinens confessaq; uultibus iram
Talibus obscuram resecuta est pallada dictis:
Mentis inops longaq; uenis confecta senecta:
Et nimium uixisse diu nocet.audiat istas
Si qua tibi nurus est:si qua est tibi filia uoces:
Consilii satis est in me mihi:neue monendo
Profecisse putes:eadem est sententia nobis.
Cur non ipsa uenit? cur hæc certamina uitat?
Tunc dea uenit ait:formamq; remouit anilem:
Palladaq; exhibuit.uenerant numina nymphæ
Mygdonidesq; nurus:sola est interrita uirgo:
Sed tamen erubuit:subitusq; inuita notauit
Ora rubor:rursusq; euanuit:ut solet aer

Mæōiæ Lydiæ a Mæōe Rege arachnes arachne lydia fuit puella idmōis colophōii filia lanificii pitissima q̄ cū se palladi antefferret: eamq; in certamē puocare ausa esset: ab ipsa quidem in. Vetulā cōuersa admonet: ut ab incœpto desistat:ac temeritatis suæ ueniā a dea supplr petat Cæterū arachne ea admonitōe insolētior facta nullo pcō Mineruæ cedere aīum īduxit. quare Dea īdignata deposita uetulæ forma & in certamē descēdit & Arachnē supatā ī araneā cōmutauit:q̄ pristinæ artis nō īmemor tenuissimas telas nunq̄ contexere desistit. Hoc ueto in describendo certamine poeta multas exponit transformationes. Nam utraq; telam q̄ conficit: uariis imaginibus distinguit: quas aperte poeta dscribit. Lanificæ artis. lanificii. colophonii⁹ idmō. Colophō lydiæ urbs ē appollinis oraculo clara. ¶ Phocaico murice. phocaica purpura. Est.n. murex piscis: ex c⁹ sāguīe purpure⁹ cōficit̄ color. Phocæa āt & Ioniæ & cariæ urbs est a phocis: q̄ Ionicæ cōditores secutæ dn̄r appellata. Vn̄ soluta diphthōgo phocaic⁹ declinat̄. ¶ Aeq̄. par & æq̄lis. Paruis hypæpis. Hypæpa lydiæ urbs ē mōti adiacēs. Vn̄ et nomē fuit inditū: q̄si ὑπὸ ... hoc est sub cacūine & uertice Ea dono ueneris pulcherrīas mulieres dr̄ ferre. Tymoli. Tmolus q & Tymolus dr̄: mōs est Lydiæ uitib⁹ cōsitus. Pactolides. pactoli Lydiæ fluuii harēis aureis clarissimi filiæ. Tunc quoq; cū fierēt. Sed est subaudiēdū ut intelligam⁹. Sed tūc quoq; cū fierēt spectare iuuabat. Tātus decor: Acclamatio ē admirationem artis significās. Subigebat. domabat. mollibat. mollia reddebat. Lōgo tractu. longa pductiōe Lanæ.n. illæ sic ptrahebantur: ut nebulæ uideri possent. Seu uersabat. uoluebat. h̄ est filabat. Scires. scire posses. Offensa īdignata. Tāta magistra quanta est pallas. Nihil est qd̄ uicta recusem. nulla est inquit pœna: quam ego uicta recusare uelim. Pallas anū simulat. Mineruæ ī uetulā metāorphosis apte describit̄. Falsos. simulatos. Infirmos at. mēbra: q̄ infirma esse fingebat. Grādior æt. Senectutis ē piphrasis Vsus. pitia rerū. Recte aūt senilē cōmēdat ætatē: ut maior sibi fides adhibeat̄. Cede deæ. ne ɔtēdas cū dea ¶ Vixq; manus retinens: a uerberāda dea subintelligatur. Confessa irā. Præ se ferens & ostēdens indignationem. ¶ Vultibus. uultus mutatiōibus. ¶ Obscuram pallada sub figura an⁹ latentem. ¶ Resecuta est. prosecuta est ac respondit: ¶ Mentis inops. stolida ac demens. ¶ Confecta: exhausta. euacuata omnib⁹ & animi & corporis uiribus. ¶ Et nimium uixisse diu nocet. Eam significat delirare. ¶ Palladaq; exhibuit. præ se tulit: ac ostēdit se palladem esse. ¶ Migdonidesq; nurus. Mygdonia Macedoniæ pars est. & Phrygiæ a Mygdone cognominata. e Phrygia uero multæ conuenerāt mulieres ut Arachnes operas spectarent. quæ omnes preter unam Arachnen: ueneratæ sunt deam. ¶ Inuita ora. Hypallage est. Nam ipsius uitæ ora intelliguntur. nolebat enim. Arachne pudens uideri. ¶ Euanuit. Repente & subito abiit.

Arachnes cū pallade certamē

Pallas ī anum

¶ Cū pri. aurora mouet̄. qn̄ primū aurora ĩcipit oriri. ¶ Cādescere. cādid⁹ fieri. ¶ Perstat ĩ ĩcœpto pseuerat ĩ ĩcepta ptinacia ut cū pallade cōtēdat. ¶ Stolidæ pal. ipsa stolida. ē. n. hypallage. ¶ In sua fata. in finē sibi fatorum lege statutū. ¶ Intendunt. Dirigunt. ordiunt̄. ¶ Gracili stamīe. Tenui. subtili. ¶ Tela iugo iuncta est. Mirandam utriusq; oñdit celeritatem. Iugū aūt dr̄ lignū illud cui stamina appēdunt & alligant̄. ¶ Secernit. Diuidit distinguit. ¶ Subtegmen. i. q̄ stamini inserit̄: q̄ ēt trama uocat̄. ¶ Radiis acutis. radius instr̄m est: quo textores subtegmen inserunt stamini. Eleganter aūt oīa describit poeta quæcūq; in cōficienda tela fieri solent. ¶ Expediunt. aptāt. ac cōmodant. ¶ Atq; inter stamina ductū. Periphrasis est subtegminis. Id. n. dētibus pectinis ĩculcat̄. Est aūt pecten textonum instr̄m notius q̄ ut sit describendū. ¶ Cinctæq; ad pe. ue. morem textricū exprimit. ad pectus. n. usq; uestes subducūt. ¶ Studio. uincēdi cupiditate. Illic & tyriū. purpura ĩgt tyria nobilissima intexit̄. nā tyrus phœniciæ insula est a tyro phœnicis filio appellata ubi olim p̄ciosissima purpura fiebat. ¶ Et tenues umbræ. ex uariis colorib⁹ umbræ conficiunt̄: quo imagines extare uideant̄: q̄ in pingēdo difficillimum esse putat̄. ¶ Ab ĩbre. post pluuiā. hac aūt similitudine oñdit̄ q̄ uariis telæ illæ coloribus distinctæ forent. ¶ Solib⁹ solis radiis. ¶ Arcus. iris. ¶ Longū cælū. lōgā aeris ptem. ¶ Trāsitus. unius ĩgt coloris ad alium trāsit⁹ oculos decipit. qa cū sint diuersi: idē tn̄ esse uident̄. ¶ Vsq; adeo. q̄ tangit idē est. in tn̄ ingt is q alii coniungit̄ color filis ei est: ut idē esse uideat̄: cū tn̄ distet & differat. Est āt acclamatio artificis cōtinens admirationē. Lētū aurū. flexibile. ¶ Vetus argu. antiqua fabula. ¶ Deducit̄. effingit̄. pprie aūt deduci & fila & carmina dn̄r & q̄cq̄d in lōgū ptrahit̄. Cecropia arce. atheniēsi. a Cecrope athenaɋ Rege. Scopulū ma. Ariopagū dicit q̄ martis uilla interpt̄at̄. ἄρειος nāq; marti⁹. πάγος uilla dr̄. Est āt athenis pmōtoriū idcirco a marte cognominatū: q̄ Halirrhothiū Neptuni filiū eo ĩ loco ĩtērfecit pp alcippen ei⁹ filiā: ut philochorus scribit ĩ scdo d̄ attica libro. telā āt palladis primū discribit poeta ĩ cui⁹ initio & ariopag⁹ erat depict⁹ & dii iudices erāt effictiq; sententiis deciderēt: Vtrū Pallas an Neptunus urbi illic cōditæ nomē ĩponere deberet De hoc. n. cōtendebat̄ Dii aūt sic statuerūt ut q̄ rem hūano generi cōmodiorē inuenisset: is urbi nomē ĩponeret. Cūigit̄ Neptunus tridēte pcussisset terram: equus exiliuit. Pallas uero hastæ cuspide terra pcussa oliuam in lucem eduxit: quę mortalibus cōmodior iudicata palladem uictricē effecit. ¶ Augusta gra. sacra maiestate. augustum. n. dicitur augurio consecratum. ¶ Sua quenq; deorum inscri. fa. hoc est unusquisq; deorum propria affingitur. figura. ¶ Stare deum pelagi. Neptunum inquit stantem pingit. ¶ Ferum. equum. ¶ Vindicet. suam ac propriam eē affirmet. ¶ At sibi dat clypeū. pallas ita seipsam in tela affingit: ut & Clypeo & Aegide & hasta & galea armata uideat̄. Sic. n. Mineruæ simulacrū athenis erat effigiatū: ut pausanias scribit. Aegide. ægis munimētū ē pectoris Mineruæ cū capite Medusæ: quo ĩ bello potissimū utit̄. ¶ Edere. emittere. ¶ Cū baccis. baccæ fructus pprie dn̄t oliuæ & silium arborū: q & exigui sunt. & rari: ac a se inuicem separati nascunt̄. Canētis. q̄ cana ac subalba ut̄. Eā aūt oliuā q̄ ex ictu hastæ palladi uictoriam pepit arsisse aiunt: ut pausanias narrat. cū medorū incēdio athenæ conflagrarūt: exustāq; eodem die in duorū cubitorum pceritatem germinasse. Nam supra quatuor cubitorum amplitudinem Athenis effingebatur. ¶ Operis ui. fi. In fine inquit telæ uictoriam suam Pallas effinxit. Est autem uerbum quod eleganter sæpe numero p̄termittitur: ē subaudiendum.

Augustus

palladis tela

Aegis

Purpureus fieri: cum primum aurora mouetur:
Et breue post tempus candescere solis ab ortu.
Perstat in incœpto: stolidæq; cupidine palmæ
In sua fata ruit: neq; enim Ioue nata recusat:
Nec monet ulterius: nec iam certamina differt.
Haud mora consistunt diuersis partibus ambæ:
Et gracili geminas intendunt stamine telas.
Tela iugo iuncta est: stamen secernit harundo.
Inseritur medium radiis subtegmen acutis:
Quod digiti expediunt: atq; inter stamina ductū
Percusso feriunt insecti pectine dentes.
Vtraq; festinat: cinctæq; ad pectora uestes
Brachia docta mouent studio fallente laborem.
Illic & tyrium quæ purpura sensit ahenum
Texitur: & tenues parui discriminis umbræ:
Qualis ab imbre solet percussus solibus arcus
Inficere ingenti longum curuamine cælum:
In quo diuersi niteant cum mille colores:
Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit:
Vsq; adeo q̄d tāgit idem est: tn̄ ultima distant:
Illic & lentum filis immittitur aurum:
Et uetus in tela deducitur argumentum.
Cecropia Pallas scopulum mauortis in arce
Pingit: & antiquam de terræ nomine litem.
Bis sex cælestes medio Ioue sedibus altis
Augusta grauitate sedent: sua quēq; deorum
Inscribit facies: Iouis est regalis imago.
Stare deum pelagi: longoq; ferire tridente
Aspera saxa facit: medioq; e uulnere saxi
Exiluisse ferum: quo pignore uindicet urbem.
At sibi dat clypeum: dat acutæ cuspidis hastam:
Dat galeam capiti: defenditur ægide pectus.
Percussamq; sua simulat de cuspide terram
Edere cum baccis fœtum canentis oliuæ:
Mirariq; deos: operis uictoria finis.

¶ Vt tñ exẽ. quis inqt uictoria palladis operi finẽ imposuerit: adiecit tñ in quatuor telæ angulis exempla quorũdã ĩ deos ĩpiorũ: ex qbus facile cognoscere posset arachne· quã pœnã & ipsa expectare deberet. Q d pre. Q uã pœnã. ¶ Speret. expectaᵲ debeat. ¶ Pro tã fu. au. Pro tã furiosa temeritate. ¶ Breuib⁹ sigil. paruis signis. ¶ Threiciã rho. hemus ut hinc colligere possumus· Rex fuit Thraciæ potẽtissimus q rhodopẽ Strymõis fluuii filiã ex qua Neptunus iã atho Gigantem sustulerat: duxit uxorẽ· q in tantã arrogantiã elati fuit. ut Hemus se esse Iouem. Rhodope uero iunonẽ ꝑdicarent: ac ut deos adorari iuberẽt: qua insolentia Iupiter indignatus in montes eos cõmutauit. Rhodope aũt ut Stephanus scribit ẽt Ioniæ urbs ẽ. Vnde Rhodopæus & Rhodopei⁹ deriuaᵲ. ¶ Sũmorꝝ deorꝝ Iouis & iunonis. Altera pygmææ. in secũdo inquit telæ angulo depicta erat mutatio pygmææ mulieris ĩ gruẽ: ꝙ se ut pulchriorem iunoni anteferre ausa foret. ¶ Fatũ miserabile. sortẽ miserabilem Pygmææ mr̃is. pygmææ mulieris. pygmei nãq; sũt ppli: ut scribit Pli. mõtana idæ incolẽtes: quorũ longissimi pedes duos nõ excedũt. Hi assiduũ cũ gruibus bellũ gerere dr̃r. ¶ Suis pygmæis. a qbus ipsa originẽ ducebat. ¶ Pinxit & antigonẽ. antigõe Laomedõtis filia fuit formosissima: q̃ cum se iunõe pulchriorẽ esse iactaret ab ea in ciconiã fuit cõuersa. ad qd alludere uᵲ Vir. in pr̃io æneĩ. cũ inqt. Spretæq; iniuria formæ. ¶ Q ui supest sol⁹ cynarã. cynaras assyriorũ rex filias habuit pulcherrimas: q̃ se iunõi pferre ausæ fuerunt. q̃te indignata iuno eas in gradus tẽpli sui cõmutauit ac prẽm gradus ipsos p filiarꝝ corpibus amplectentẽ itidẽ in saxum cõmutauit. ¶ Orbũ. liberis priuatũ. Iacẽs adhærẽs. ¶ Pacalib⁹. paciferis ac pacẽ significãtibus. ¶ Modus. finis. ¶ Sua ar. oliua. Mæonis elusam. fabulas ĩ arachnes tela depictas exequiᵲ poeta celebres quidẽ ac nondũ expositas copiosius. ignobiles uero ac minus celebratas paucis attigẽs. ¶ Mæonis arachne mæonia siue Lydia. Europæ uero raptus in. ii. uolumine fuit a poeta plenissime expositus. Iupiter aũt id circo in taurũ cõuersus europam rapuisse fingitur: qd nauis q̃ est ĩ cretã uecta picto tauro fuit insignita. ¶ Timidas recõdere plantas: hypallage poetæ familiaris. europa. n. timida uidebatur retrahere pedes ab aquæ tactu. ¶ Fecit & asterien. Asterie fuit Cei titanis filia ac latonæ soror: quã iupiter tã ardẽter amauit ut eã in coturnicẽ uersam p aqlã rapuisse dicaᵲ. ¶ Fecit olorinis. iupiter Ledæ amore captus ĩ cygnum mutatus ea potit⁹ ẽ: q̃ ouũ dr̃ pepisse· ex quo castor pollux & Helena orti ẽẽ fingunt. ¶ De Ledæ at pr̃ia & parẽtibus uariæ sunt antiquorum opiniones. Ibicus nãq; pleuroniam. Hellanicus autem Calydoniã illam fuisse ait: Thespii uero filiam fuisse pleriq; aiunt exandrodice. Eumelus autem ex Glauco Sisyphi filio & pantidyia natã esse scribit· narrans Glaucum post equas amissas lacedæmonã peruenisse. ibiq; rem cum pantidyia habuisse. que postea Thespio nupserit. Sicq; Ledam que Glauci fuerit Thespii existimatam appellatamq; fuisse. Pherecides uero ex laophonte pleuronii filia Ledam & altheam a Thespio susceptas fuisse ait. pollucem quidem ex Ioue. Castorem autem ex Tyndaro generatos ferunt. ¶ Olorinis. cycneis nam olor est· quem græci aciam latini quoq; cycnum appellant. ¶ Addidit ut satyri cælatus imagine pulchra. iupiter in satyrum conuersus Antiopã Nyctei filiam compressit: que geminos amphionem & zethum fingitur peperisse. Antiope uero sic a ioue corrupta Nyctei patris minas timens Sycionem ad Epopeum confugit: Vbi cum amphionem & Zethum peperisset: illos in cithœrone exposuit: cuidamq; pastori commendauit Nycteus autẽ propter filiæ audaciã dolore affectus interiit. cum prius Lycũ fratrem orasset· ne filiam negligeret. Verũ Sicyonẽ pfectus illius misereret. Lycus igiᵲ & urbẽ expugnat & Epopeũ interficit & Antiopam Captiuam Dircæ uxori suæ tradit custodiendã. Hæc at fugit captaq; iterũ suis ipsi⁹ filiis Amphioni & Zetho tradiᵲ: qbus pastor q̃ facta trant: oĩa aperit. Ipsi uero Antiopem qdem conseruant. Dircem uero fero tauro alligantes. discerpserunt.

Vt tamen exemplis intelligat æmula laudis
Q uod preciũ speret pro tam furialibus ausis:
Q uattuor in partes certamina quattuor addit:
Clara colore suo breuibus distincta sigillis
Threiciã rhodopẽ hẽt angulus unus: & hæmũ.
Nũc gelidos mõtes: mortalia corpora quondam:
Numina summorꝝ sibi qui tribuere deorum.
Altera pygmææ fatum miserabile matris
Pars habet: hanc Iuno iussit certamine uictam
Esse gruem: populisq; suis indicere bellum.
Pinxit & Antigonẽ ausam contendere quondam
Cum magni consorte Iouis: quam regia Iuno
In uolucrem uertit: nec profuit Ilion illi
Laomedonue pater: sũptis quin cãdida pennis
Ipsa sibi plaudat crepitante ciconia rostro.
Q ui superest solus Cynarã hẽt angulus orbum.
Isq; gradus templi natarum membra suarum
Amplectens saxoq; iacens lachrymare uidetur.
Circuit extremas oleis pacalibus oras:
Is modus est: operisq; sua facit arbore finem.
Mæonis elusam designat imagine tauri
Europam, uerum taurum: freta uera putares.
Ipsa uidebatur terras spectare relictas:
Et comites clamare suas; tactumq; uereri
Assilientis aquæ: timidasq; recondere plantas.
Fecit & Asterien aquila luctante teneri:
Fecit olorinis Ledam recubare sub alis.
Addidit ut satyri cælatus imagine pulchra
Iuppiter implerit gemino Nycteida fœtu:

Rhodope & hemus in montes

Pygmea in gruem

Antigone ĩ ciconiam

Cynaræ filiæ in saxa

Arachnes tela

Variæ Iouis metamor.

Ac Lycum accersentes tanq̄ Antiopen tradituri ītéremissent:nisi a Mercurio ꝓhibiti fuissent: qui q̄dem ipsum Amphioni & Zetho regno cedeṙ iussit. ¶ Amphitryō fuerit. Iupiter alcmenæ amore captus:in amphitryonē illius maritū cōuersus cū ea cōcubuit: Herculēq; ex eo cōcubitu suscepit. amphitryon aūt alcæi thebani filius fuit:q alcmenā Electrōis filiā uxorem duxit. ¶ Tirynthia. alcmena: a tirynthe urbe dicta. nā Tiryns urbs ē peloponesi:a tirynthe Hali filia:q̄ amphitryōis fuit soror. unde ēt Hercules tirynthi⁹ appellat̄. ¶ Aureus ut Danaē. Danae acrisii argiuoꝝ Regis filia a Ioue ī aureas guttas mutato cōpressa Perseū genuisse ī q̄rto narrat̄. Hoc āt fingit̄ q̄d danaen uiolaturus Iupiter aureos nūmos largitet in sinū eius infudit. Hæc ut scribit Lactātius: merces stupri fuit. ¶ Asopida luserit ignis. æginā asopi filiā. nā Iupiter in ignē cōuersus æginam asopi fluuii filiā cōpressit:exq; ea æacū suscepit. ¶ Vari⁹ Deolida serpēs. Sic q̄dem legitur: & ego hanc olim secutus lectionem. ut qui aliam non uideram:exposui Deolida nympham uideri fuisse: quæ a Ioue in serpentem uerso uitiata sit: Nuper uero ī uetusto exemplari animaduerti: Deoida sine littera. l. castigate scriptum esse. Nam Deois Proserpina est: Cereris filia : quæ Δηω quoq; a Græcis nominatur. Vnde fœminium patronymicum Deois declinatur. Ceres autē Δηω appellata fuit: ut Græci tradūt: παρα το Δηω: quod significat inuenio. Quādo enim Ceres quærēs filiam uaria loca circūibat: oēs bene illi ominantes dicebant: Δηεισ hoc ē inuenies. Hinc factū ē. ut Δηω uocaret̄. q̄uis aliæ quoq; huius noīs origines ferant̄: quæ breuitatis causa uidentur prætermittendæ. Iouem autē in Draconem uersum cū Proserpina concubuisse in sedo libro de præparatione euāgelica testatur Eusebius: cum inq̄t: ut eorū uerbis qui in latinum uerterunt utar. Ceres pepit. Educatur puella. Pherephatten nonnulli appellant: cui Iupiter qui genuit: draco factus coniūgitur. Vnde in sacrorum mysteriis Draco in spiram conuolutus ad factorum memoriam: ac potius in testimonium tantæ turpitudinis adhibetur. Hæc Eusebius: ex quibus apertissime colligitur: Proserpinam cereris & Iouis filiam: quā Ouidius Deoida uocat: ab Ioue ipso in serpentem mutato fuisse uitiatam. Quare non Deolida: ut est fere in exemplaribus deprauatū. Sed Deoida contenderim esse legendum. ¶ Te quoq; mutatum. neptuni uarias describit transfigurationes. nam modo in iuuencum. modo in Enipeum fluuiū modo in arietem. modo in equum. modo in delphinē cōuersus fuisse narrat̄. ¶ Aeolia. æoli filia. Quæ uero hæc æolia uirgo fuerit. non memini me legisse. ¶ Enipeus. fluuius est Thessaliæ enipeus: in que mutatus Neptunus Tyro Salmonei filiam circa fluuium spatiantē rapuit: ex eaq; suscepit Peliam & Neleum. ¶ Gignis aloidas. neptunus in eundem fluuium conuersus. Iphimediam aloei uxorem compressit: ex qua nati sunt Othus & ephialtes: qui aloidæ a poetis uocantur. Virgilius in sexto. Hic & aloidas geminos immania uidi Corpora qui manibus magnum rescindere cælum Aggressi: superisq; iouem detrudere regnis. ¶ Aries bisalpida fallis. Neptunus in arietem transfiguratu⁹ bisalpidem uitiauit: de qua nil memini me alibi legisse. ¶ Et te flaua comas. neptunus in equum mutatus cum Cerere & Medusa concubuit. ¶ Frugū mitissima mater. periphrasis est cereris. Ex qua Neptunus arionem equum & Telesto filiam sustulit Pausanias narrat. Ceres nāq; filiam quærens: ut Neptuni suum concubitū appetentis insidias fugeret: se ī equā mutauit: ac una cum Oncī equabus in pascua exibat. Quod cum Neptunus resciuisset: in equum & ipse cōuersus illam iniuit. Id uero cum dea sensisset: a deo indignata fertur: ut Erinnys fuerit cognominata. Nam ἐριννύειν arcades irasci dicunt. ¶ Crinita colubris. pro crinibus colubros ac serpentes habens. ¶ Mater equi uolucris. Medusa mater pegasi equi alati. ¶ Sensit delphina melantho. Melantho Deucalionis filia fuit: ut Lycophronis interpres scribit: quam Neptunus in Delphinum conuersus cognouit ac filium nomine Delphum suscepit. ¶ Est illic agrestis imagine phoebus. apollo diuinitate priuat⁹ propter īterfectos cyclopas admeti regis Thessaliæ armenta pauisse fingitur. ¶ Vtq; modo accipitris pēnas. apollo interdū in accipitrem. interdum in leonem se cōmutasse in arachnes tela uidebatur. ¶ Macareida issen. Macarei filiam quam apollo in pastorali habitu uitiauit. ut hoc loco poeta narrat. ¶ Vt saturnus equo. saturnus cū phylira oceani filia concūbens: ueritus ne opis uxoris aduentu depræhēderetur: in equū se cōmutauit: sicq; centaurū genuit chironem. Vnde Vir li. geor. iii. Talis & ipse iubam ceruice effudit equīa Cōiugis aduentu pnix saturnus & altum Pelion hinnitu fugiens impleuit acuto. ¶ Geminum chirona. Centaurū: qui ab anteriore pte hō. a posteriore equus uidebat̄. ¶ Tēui limbo. subtili fascia. Flaua uirago. pallas formosa

Amphitryon fuerit cum te tirynthia cepit:
Aureus ut Danaen: asopida luserit ignis:
Memnosynē pastor: uarius deolida serpens:
Te quoq; mutatum toruo neptune iuuenco
Virgine in æolia posuit: tu uisus enipeus
Gignis & Aloidas: aries Bisalpida fallis:
Et te flaua comas frugum mitissima mater
Sensit equum: te sensit equum crinita colubris
Mater qui uolucris: sensit delphina Melantho.
Omnibus his faciemq; suam faciemq; locorum
Reddit. est illic agrestis imagine Phoebus.
Vtq; modo accipitris pennas modo terga leonis
Gesserit: ut pastor macareida luserit Issen:
Liber ut Erigonen falsa deceperit uua:
Vt Saturnus equo geminum chirona crearit:
Vltima pars telæ tenui circundata limbo
Nexilibus flores hederis habet intertextos.
Non illud Pallas: non illud carpere liuor
Possit opus: doluit successu flaua uirago:

Variæ Neptūi metamorphoseis Apollinis metamor. Bacch⁹ in uuam Saturnus in equum Arachne ī aranea

¶ Celestia cria.deorum flagitia.Hoc aũt prætextu pallas uestes illas merito dilacerasse uĩ. ¶ De monte cytoriaco. ¶ Cytorus mons est palphlagoniæ buxis abundans.quãquam Cyteriaco corrupte fere legatur. Cytorus mõs ¶ Ter quater.sæpius. ¶ Idmoniæ.idmonis filiæ.possessiuum.n.pro patronymico est positum. ¶ Lexq; eadem pœnæ.Eadem sequit pœna etiã posteri tui afficiant. ¶ Dicta esto.sit statuta. ¶ Hecateidos herbæ. Ab hecate Medeæ mr̃e iuẽtæ.q̃ pria uenenosas herbas iuenisse narrat:illisq; pseũ prem pemisse.Hecate ẽt Hecate pserpĩa dr̃ & luna & diana.q̃nã uero hecates sit herba:nõ memini me legisse.Cæterũ ueneficiis apta eẽ uĩ.

Et rupit pictas cælestia crimina uestes.
Vtq; cytoriaco radium de monte tenebat:
Ter quater Idmoniæ frontẽ pcussit arachnes.
Non tulit infelix:laqueoq; animosa ligauit
Guttura:pendentẽ pallas miserata leuauit:
Atq; ita:uiue quidẽ:pẽde tñ improba dixit
Lexq; eadem pœnæ:ne sis secura futuri:
Dicta tuo generi serisq; nepotibus esto.
Postea discedens succis hecateidos herbæ
Sparsit:& extemplo tristi medicamine tactæ
Defluxere comæ:cum quis & naris & aures:
Fitq; caput minimum:totoq; ẽ corpore parua.
In latere exiles digiti pro cruribus hærent:
Cætera uenter habet:de quo tamẽ illa remittit
Stamen:& antiquas exercet aranea telas.
Lydia tota fremit:phrygiæq; per oppida facti
Rumor it:& magnũ sermõibus occupat orbẽ.
Ante suos Niobe thalamos cognouerat illam:
Tunc mæoniam uirgo Sipylumq; colebat.
Nec tamẽ admonita ẽ pœna popularis Arachnes
Cedere cælitibus:uerbisq; minoribus uti:
Multa dabant animos:sed enĩ nec cõiugis arces:
Nec genus amborum magniq; potentia regni.
Sic placuere illi:quãuis ea cuncta placerent:
Vt sua progenies:& felicissima matrum
Dicta foret Niobe:si non sibi uisa fuisset:
Nam sata Tiresia uenturi præscia Mantho
Per medias fuerat diuino concita motu
Vaticinata uias:ismenides ite frequẽtes:
Et date Latonæ latonigenisq; duobus
Cumprece thura pia:lauroq; innectite crinem:
Ore meo Latona iubet.paretur:& omnes
Thebaides iussis sua tempora frondibus ornant
Thuraq; dant sanctis:& uerba precantia flãmis.
Ecce uenit comitum Niobe celeberrima turba
Vestibus intexto phrygiis spectabilis auro:
Et quantum ira sinit formosa:mouẽsq; decoro
Cũ capite immissos humerũ per utrũq; capillos
Constitit:utq; oculos circũtulit alta superbos:

¶ Tristi.noxio. ¶ Exiles.tenues.subt les. Et ãtiquas exercet aranea telas. Hoc ẽst pristinas conficit telas:quæ quidem & ipsæ Araneæ dr̃. Araneus uero masculini generis semper de animali dr̃. Catullus in Furium. Furi cui neq; seruus est neq; arca. Nec cimex neq; Araneus. neq; ignis. Virgilius quoq; in culice diminutiuũ protulit. Atq; ut Araneoli tenuem formauimus orsum. ¶ Lydia tota fremit.hæc ideo a poeta inferunt.ut cõmodius Niobes mutationẽ in saxum cum superiore fabula coniungat. Niobe namq; Tantali filia cum ex amphione marito septem filios.ac totidem filias genuisset: se potius quam Latonam uenerandam esse contendebat:prohibebatq; ne quis in suo regno Latonæ sacrificare auderet. Quare indignata Latona appollinem ac dianam rogauit: ne se tanta iniuria affici paterent. Sumptis igitur arcubus: & sagittis ad unum omnes primum Niobes filios interemerunt:q̃ quidem amphion cum ferre non posset:seipsum interfecit:Niobe uero morte filiorum indignata cum ꝗus maledixisset:& filias sagittis confectas uidit: & ipsa in saxum quod etiam nũc lachrymarĩ uidetur fuit commutata. ¶ Ante suos Niobe thalamos. Ante suas nuptias. Nam antequam Amphioni traderetur Niobe in Phrygia & lydia cum Tantalo patre qui illic regnabat:habitauit:ubi facile Arachnẽ cognouit. ¶ Mæoniam.Lydiam. Mæonia uero dicta est a Mæone fluuio qui per illam fluit. ¶ Sipylumq; co. sipylus urbs & mons Phrygiæ. Vnde sipylenum marmor cognominatur. ¶ Popularis.non plebeia: sed que de illius populo fuerat. ¶ Minoribus. humanioribus. ¶ Multa da.ani. Multa inquit illam reddebant superbam. ¶ Nec coniu.arces. Amphion maritus Niobes rex thebarum fuit:cuius urbis muros arcesque ædificasse fertur. Oratius. Fertur & amphion Thebanæ conditor arcis:Saxa mouisse sono testudinis: & prææce blanda Dicere quo uellet. ¶ Nec genus amborum. Nam ab Ioue ambo ducebant genus. Amphion enim Iouis ex Antiopa filius fuisse dicitur. Niobe uero Iouis ipsius Neptis cum Tantali filia fuerit. ¶ Nam sata Tiresia. Manto filia fuit Tyresiæ uatis paternæ artis peritissima: a qua Mantua urbs fuit appellata. ¶ Ismenides.thebanæ mulieres ab Ismeno fluuio dictæ. ¶ Date thura. Sacrificate & rogate. ¶ Latonigenis duo.apollini & Dianæ. ¶ Lauroq; in ne.cri.caput lauro coronate. ¶ Ore meo la.iu. ac si diceret.Ore meo latona loquitur.hoc uobis mãdat. ¶ Spectabilis.Spectatu digna propter uestes auro intextas. ¶ Vtq; oculos circumtulit alta super-

Niobe In marmor.

Mæonia

Sipylus

Manto

bos.Hypallage est poetæ familiaris.Supba.n.oculos altos circũ tulisse Niobe intelligenda est.Alta.elata.

¶ Quis fu. au. oro indignatois plena Niobe decenter attribuit: ut que adeo erat felicitate elata: ut se Latonæ auderet pferre. ¶ Auditos cæ. auditos deos. ¶ Visis dis. quos quotidie uidetis. Certior. n. aure arbiter est oculus, nimiu at supbe se quoq; deam esse ac maritu deu niobe ait ¶ Numē adhuc sine thure me um est Et copula subaudiat. ¶ Sine thure: sine cultu. Sine sacrificio. ¶ Mihi tanta. au pater. Niobe. n. tatali filia fuit. ¶ Cui licuit soli. Cui ex hoibus soli concessum fuit epulis deoru accubere. Pleiadu so est ge- Mater Niobes nitrix mea Niobes mr taygeta fuit una ex pleiadibus atlatis filiab⁹. Iupiter al. au. p̄mus na tatalus iouis fuit fili⁹ ex Plote. ¶ Socero quoq; glo. ip. Amphio. n. filius fuit Iouis ex atiopa. ¶ Fidibusq; mei coma amphio tm musica ualuisse narrat & cithara ut saxa illum sequerent: gb⁹ oium prim⁹ thebas una cu zetho fre muniuit: ur Home. quoq; scribit. Pherecydes uero et cam assignat qua moti Amphion & zethus muro Thebas cinxerint. Phlegyas. n. hostes regnanti Cadmo timebant q. at saxa aphiois lyra sponte sint secuta: narrat et Antimenidas ac lyra aphioni a musis dono data. Diascorides ab Appolline. Pherecides a Musis tradita fuisse ait comissa. coposita. costructa. aduerti. couerti. accedit code. ad ide Latona adiungit. genita n. cæo. lat. a filia fuit cæi gigatis: q a ioue copressa appolline fil & diana concepit. q qde adeo ægre tulisse luo dr: ut pythone imiserit spete. q ca p totu terraq orbe in sectaret nec usq pere pmitteret. Fugies igr Latona ab asterie sorore: q & ipa a ioue amata primu i ortyga. h e i coturnice. deide i scopulum mobile atq; istab le fuit couersa. suscepta statim appolline fil & diana pepit: q & pythone spete sagittis cofixerunt. & insula in qua nati erant: i mobile reddiderut: que quide postea. delos fuit appellata q cu diu sub aquis latuisset: tade apparuisset seq; ondisset. δηλος naq; maifest⁹ interpretat. ¶ Titanida. nepte titanu: a qbus gigates origine traxere. ¶ Maxia quoda exigua antitheto. h e atrariu. maxia n. exiguæ oppoit. ira aut iunonis nusq i tota terra locu iuenit Latona ubi pere posset. Nec cæ. In nullo elemetoru latona locu iuenit ubi pare posset. Dea ura. cu quoda cotepitu hæc a Niobe dnr. ¶ Exul erat mundi. a toto exulabat mudo. Instabileq; locu delos dedit. delos: ut dixi: q & ortygia fuit appellata: ideirco istabilis fuisse dr: q crebro terremotib⁹ qteret. donec oraculo admoniti illic cadauera desierut sepelir. ¶ Ite sacris discedite a sacris execradis. ut uir. Auri sacra faes. Infecta. nfeca. n fiuita. q licet. q pnr et Niobe phibere ¶ Turba qtu distabat ab orba. Latoa igt ta e i dignata: q ipa ab orbitate aberat: p q significat uehemeter idignata fuisse. ¶ A turba orba. A Orbus multitie mulier liberis caretiu. Orbus enim dr aliqua re cara priuat⁹. un & oculis & filiis priuati orbi uocant. ¶ Sumoq; in uertice. In alto ca Cynthus cumine. ¶ Cynthi. Cynthus mons est Deli. un & appollo cynthius & diana cynthia uocantur ¶ En ego uestra pens. hac orone Latona apolline simul & Diana icedit ad ulciscedā iniuria a Niobe acceptam. En aut pticula est affectus & indignatois plena. ¶ Aiosa. magnanima ac superba. ¶ An dea sim dubitor. licetia poetica dubitor i passiua & uoce & significatoe poeta finxit: cu dubito uerbu sit absolutum. ¶ Cultis aris. exornatis altaribus. Couicia. Cotumelias.

Quis furor auditos inquit præponere uisis
Cælestes? aut cur colitur Latona per aras?
Numē adhuc sine thure meu ē? mihi tatal⁹ auctor.
Cui licuit soli superorum tangere mensas.
Pleiadum soror est genitrix mea: maximus Atlas
Est auus: æthereum qui fert ceruicibus axem:
Iuppiter alter auus: socero quoq; glorior illo.
Me gentes metuunt phrygiæ: me regia Cadmi
Sub domina est: fidibusq; mei commissa mariti
Mœnia cum populis a me uiroq; reguntur.
In quamcumq; domus aduerti lumina partem
Immensæ spectantur opes: accedit eodem
Digna dea facies: huc natas adiice septem:
Et totidem iuuenes: & mox generosq; nurusq;
Quærite nunc habeat quā nostra superbia causā:
Quoq; modo audetis genitam titanida Cæo
Latonam præferre mihi? cui maxima quondam
Exiguam sedem pariturae terra negauit.
Nec cælo nec humo nec aqs dea ura recepta ē.
Exul erat mundi: donec miserata uagantem
Hospita tu terris erras: ego dixit in undis:
Instabilemq; locum delos dedit. illa duorum
Facta parens uteri pars hæc est septima nostri.
Sum felix. quis enim neget hoc? felixq; manebo.
Hoc quoq; quis dubitat? tutā me copia fecit.
Maior sum q cui possit fortuna nocere.
Multaq; ut eripiat: multo mihi plura relinquet.
Excessere metum mea iā bona. fingite demi
Huic aliquid populo natorū posse meorum:
Non tamen ad numerū redigar spoliata duorum.
Ite sacris propere sacris: laurūq; capillis
Ponite. deponunt & sacra infecta relinquunt:
Quodq; licet tacito uenerantur murmure numē
Latonæ turba quantum distabat ab orba.
Indignata dea est: summoq; in uertice Cynthi
Talibus est dictis gemina cum prole locuta:
En ego uestra parens uobis animosa creatis:
Et nisi Iunoni: nulli cessura dearum.
An dea sim dubitor: perq; omnia sæcula cultis
Arceor: o nati nisi uos succurritis: aris.
Nec dolor hic solus: diro conuicia facto

Tantalis a dicit: uosq; est postponere natis
Ausa suis: & me quod in ipsam recidat: orbam
Dixit: & exhibuit linguam scelerata paternam.
Deiectura preces erat his Latona relatis:
Desine phoebus ait: pœnæ mora longa qrela est.
Dixit idem phoebe: celeriq; per aera lapsu
Contigerant tecti Cadmeida nubibus arcem.
Planus erat lateq; patens prope mœnia campus
Assiduis pulsatus equis: ubi turba totarum
Duraq; mollierat subiectas ungula glebas:
Pars ibi de septem genitis amphione fortes
Conscendunt in equos: tyrioq; rubentia succo
Terga premūt: auro grauidis moderāt habenis:
Equibus Ismenos: qui matri sarcina quondam
Prima suæ fuerat: dum certū flectit in orbem
Quadrupedis cursum spumantiaq; ora coercet:
Hei mihi conclamat: medioq; in pectore fixa
Tela gerit: frenisq; manu moriente remissis
In latus a dextro paulatim defluit harmo.
Proximus audito sonitu per inane pharetræ
Fræna dabat Sipylus: ueluti cū præscius imbres
Nube fugit uisa: pēdentiaq; undiq; rector
Carbasa deducit: ne qua leuis effluat aura:
Fræna tamen dantem non euitabile telum
Consequitur: summaq; tremēs ceruice sagitta
Hæsit: & extabat nudum de gutture ferrum:
Ille ut erat pronus per crura admissa iubasq;
Uoluitur: & calido tellurem sanguine fœdat.
Phædimus infelix: & auiti nominis hæres
Tantalus: ut solito finem imposuere labori:
Transierant ad opus nitidæ iuuenile palæstræ:
Et iam contulerant arcto luctantia nexu
Pectora pectoribus: cum tento concita neruo:
Sicut erant iuncti traiecit utrunq; sagitta:
Ingemuere simul: simul incuruata dolore
Mēbra solo posuere: simul suprema iacentes
Lumina uersarunt: animam simul exhalarunt.
Aspicit Alphenor: laniataq; pectora plangens
Aduolat: ut gelidos cōplexibus alleuet artus:
Inq; pio cadit officio: nam Delius illi
Intima fatifero rupit præcordia ferro:
Quod simul eductū est: pars e pulmōis in hamis
Eruta: cumq; anima cruor est effusus in auras.
At non intonsum simplex Damasitona uulnus.

¶ Tantalis. tantali filia cū quodam aūt cōtēptu tantalida nioben Latona appellat. ac si diceret filia tantali: qui pp impietatem in deos detrusus ad inferos maximis afficit pœnis. ¶ Orbam dixit: Carentē filiis uocauit. Hoc aūt Niobe non dixit: sed duos tm̄ illam liberos peperisse: id q egerrime latona tulerat & ideo crimē amplificat. ¶ Pœnæ mora longa querela ē. pœna inquit in longū protrahit istis querimoniis. ¶ Linguam paternam. Linguam inquit tātali patris præ se tulit: q deorum arcana uulgauit. ¶ Deiectura præces. cū hæc inquit latona retulisset: præces adiectura erat. ¶ Phœbe diana quæ eadem esse cū luna dr̄. ¶ Cadmeida arcē. thebanam arcem a Cadmo extructam. Cadmeis aūt nonsolum arx Thebana uocatur. sed interdum pro tota Bœotia accipitur: ut Thucydides narrat. ¶ Planus erat topographia: hoc est loci descriptio: in quo Niobes filii & equos agitare & se cōsueuerant exercere. ¶ Assiduis equis. Assiduo equorum cursu. ¶ Mollierat. in puluerem resoluerat. ¶ Tyrio succo. purpura tyria. Significat aūt ephippia purpurea fuisse. ¶ Auro grauidis. grauib' auro & ornatis atq; auratis. ¶ E quibus ismenos. maximus natorū Amphionis & Niobes Ismenos fuit ab ismeno Bœotiæ fluuio appellat'. ¶ Prima sarcina. primum uteri onus. Nam primogenitus erat. quadrupedis equi. ¶ Defluit. decidit. ¶ Per inane. per aerem. ¶ Sipylus. a sipylo urbe cognominatus. cum sagittæ stridorem audisset: fugere cœpit. Cæterum appollinis sagittam uitare non potuit. ¶ Frena dabat. equum currere permittebat. Præscius. præcognoscens futuram tēpestatem. ¶ Summa ceruice. in colli summitate. ¶ Extabat. eminebat. extra stabat: p q significat collum sagitta fuisse transfixum. ¶ Per cru. admis. ppinqua. iuncta astricta. ¶ Fœdat. maculat. inficit. deturpat. Solito la. consuetæ equorum agitationi. ¶ Nitidæ pa. splendidæ pp oleum quo se luctaturi perungebant. Palæstra aūt latine dr̄ lucta. Dicta est autem a palæstra filia Pandoci in triuio habitantis omnesq; ad se uenientes interficientis: quē quidem mercurius cū ad ipsum uenisset: interemit admonitus a Palæstra. Vñ & hospitum habitacula pandoceia uocant. Alii palæstram deducunt ἀπὸ τῆς πάλης hoc ē a puluere quo luctatorum corpora psp̄ūdebant. Alii ἀπὸ τοῦ παλαίειν hoc est a uenando & obseruando aliquam ptē corporis aduersarii: qua ipsum euertere ac in terram deicere possit. ¶ Et iam cont. iam inqt luctari cœperant ¶ Arcto ne. stricto amplexu ¶ Cōcita sagitta. emissa. impulsa. ¶ Traiecit. transfixit. ¶ Lumina uersarunt. oculos uoluerunt ut solent morientes. ¶ Exhalarunt. expirauerūt. spōdeus at ī qnto loco posit' morā aïæ a corpe īuitæ abeūtis sigñat. Laniataq; pectora plāges. h̄ ē laniās & pcutiēs pectora sua ob mortē fratrū. alleuet. extollat. pcordia. itestīa. q cordi ptēdunt. ¶ In hamis. ī hamato spiculo. Fatifero. Mortifero. ¶ Cūq; aïa. eoq; ut hoc loco poeta seq opiōnē: eoq; q sāguinē aïe sedē eē aiūt. Intōsū da

Niobes filiorum nex.

palæstra

masitona.comatũ. ❡ Afficit.conficit:iterficit. ❡ lect⁹er.q er.eẽ ici.signãt illi⁹genu fuisse pcus sũ. Nã a genu crus icipit.ptẽdit.n.crus a gẽu usq; ad talos ex tibia & iura cõstãs. V crusculũ fit diminutiuum. ❡ Internodia po. Internodiũ spatium dr̃ inter duos nodos sitũ. poples autẽ posterior genu pars est. Quẽ qdẽ idcirco nodosum uocat poeta:q totũ genu ex ossibus & neruis constat. ❡ Tentat.conat. ❡ Trahere: extrahere. ❡ Exitiabile.pestiferum:q ẽt exitiale dr̃. ❡ Pẽnis te.usq; ad pẽnas. Tenus ãt postponit̃ qdẽ ac fere si plurali nũero coniungit̃ cum genitiuo copulat̃ ut Vir. crurum tenus a mẽto paleana pẽdẽt.cũ singulari ãt iuncta ablatiuũ exposcit.ut Capulo ten⁹ abdidit ensẽ. ❡ Terebrata.au.pforato aere. Ignari nõ oẽs eẽ rogandos. Sola nãq̃ Latõa cum Appolline & Diana placãda erat. ❡ Mot⁹ erat arcitenẽs Apollo inquit pcib⁹ ilionei ultimi Niobes filii mot⁹ ẽ.uerum iã sagittã miserat irreuocabilẽ. Certã fecere.admonuere q̃ insoluta orõne certiorẽ facere dicim⁹. ❡ Mirãtẽ po.deos subĩtelligam⁹ tot filios suos interficere. Tm̃ iuris.tm̃ ptãtis. Adacto ferro.ĩpulso gladio.ãphiõ n. de filiorũ morte certior fact⁹ doloris ĩpatiẽs seipsũ interfecit ❡ Cũ lu cũ uita. Heu q̃tũ niobe.miseret̃ poeta Niobes:que pauloãte supbissima nũc abiectissima filiorũ morte ui esse fcã. ❡ Distabat.differebat. ❡ Latois aris a Latonæ altarib⁹.nã latous a græco nominatiuo. λητω deriuat̃. Resupina superba elata. ❡ Inuidiosa.in se inuidiam concitans. ❡ Vel hosti ẽt inimicis nõ solũ amicis.q quidem maxime est miserandũ uñ prouerbium in eos qui maxima patiunt̃ mala a græcis usurpat̃ νιοβηστασθη hoc ẽ Niobes passiões Gelidis.mortuis. ❡ Liuentia.pallentia nigricantia propter percussiones. ❡ Pascere crudelis.niobe morte filiorum in furorem acta Latonæ inuidiam facit. ❡ Est autem repetitio eiusdem uerbi maxime indignantibus conueniens. ❡ Cor ferum:Cor crudele. ❡ Efferor. Ad sepulturam feror. Videbatur enim sibi Niobe una cum filiis efferri. ❡ Victrixq;. Voti cõpos. Hinc autem stulta Niobes superbia colligitur: quæ ne filiorum quidem morte in deos maledicta iactare desinat. ❡ Miseræ felici.antithethõ elegantem maxime reddens orationem. Hæc autem idcirco Niobe funosa iactat: q septem ei filiæ supererant. Atris.puellis.nigris. ❡ Ante toros.ante lectulos fratrum in quibus erant compositi ut efferrẽtur. Demisso crine.dissolutis capillis. Vt fieri in luctu solet. ❡ Viscere in uisceribus. ❡ Imposito ore fratri. significat eam inter osculandum fratrem perisse. ❡ Duplicata Incuruata. ❡ Vulnere cæco.occulto: q nõ apparebat. ❡ Oraq; compressit.os clausit. ❡ Nisi postq̃ spiritus ibat.hoc est.nisi dum spiritum emittebat.tunc enim os non compresserat sed apertum tenebat. ❡ Illa sorori immoritur.inhærens subaudiatur. ❡ Sexq; leto datis.sex interfectis.

Internodiũ

Tenus

Latous

Afficit:ictus erat qua crus esse incipit:& qua
Mollia nodosus facit internodia poples.
Dumq; manu tentat trahere exitiabile telum:
Altera p iugulũ pennis tenus acta sagitta est.
Expulit hanc sanguis:seq; eiaculatus in altum
Emicat: & longe terebrata prosilit aura.
Vltimus Ilioneus non profectura precando
Brachia sustulerat:diiq; o cõmuniter omnes
Dixerat:ignarus non omnes esse rogandos:
Parcite.motus erat:cũ iã reuocabile telum
Non fuit arcitenens:minimo tamen occidit ille
Vulnere:non alte percusso corde sagitta.
Fama mali populiq; dolor lachrymæq; suorum
Iam subitæ matrem certam fecere ruinæ:
Mirantẽ potuisse:irascentẽq; quod ausi
Hoc essent superi:quod tantum iuris haberent:
Nam pater Amphion ferro per pectus adacto
Finierat moriens pariter cum luce dolorem.
Heu quantũ hæc niobe niobe distabat ab illa:
Quæ modo latois populũ summouerat aris:
Et mediam tulerat gressus resupina per urbem.
Inuidiosa suis:at nunc miseranda uel hosti
Corporibus gelidis incumbit:& ordine nullo
Oscula dispensat natos suprema per omnes:
A quibus ad cœlum liuentia brachia tollens:
Pascere crudelis nostro Latona dolore:
Pascere ait:satiaq; meo tua pectora luctu:
Corq; ferum satia dixit:per funera septem
Efferor:exulta:uictrixq; inimica triumpha.
Cur autem uictrix? miseræ mihi plura supersunt
Quã tibi felici:post tot quoq; funera uinco.
Dixerat:& sonuit contento neruus ab arcu
Qui præter Niobẽ unam conterruit omnes.
Illa malo est audax:stabant cum uestibus atris
Ante toros fratrum demisso crine sorores:
E quibus una trahens hærentia uiscere tela:
Imposito fratri moribunda relanguit ore.
Altera solari miseram conata parentem
Conticuit subito:duplicataq; uulnere cæco est:
Oraq; compressit:nisi postq̃ spiritus ibat.
Hæc frustra fugiens collabitur:illa sorori
Immoritur:latet hæc:illam trepidare uideres.
Sexq; datis leto:diuersaq; uulnera passis
Vltima restabat:quã toto corpore mater
Tota ueste tegens unam minimamq; relinque
De multis:minimam posco clamauit:& unã

¶ Occidit. mortua est ea pro qua rogat. ¶ Orba resedit. filiis oībus priuata: id ꝙ ipsa paulo ante obiecerat Latonæ. ¶ Exanimes inter natos. inter filios mortuos. ¶ Diriguit. rigida ac dura est facta. ¶ Malis. infortuniis ac liberorum acerbissima morte. ¶ Nullos mouet aura capillos. iam enim in saxum fuerat cōmutata. ¶ Mœstis genis. genæ & meroris & leticiæ sunt indices. ¶ Congelat: frigida & dura fit. ¶ Et uenæ desistunt posse moueri. Posse palpitare desinūt. Carebant. n. pulsu. Venæ aūt p arteriis positæ uidenī. Sunt n. arteriæ cōceptacula spūs. Vt uenæ sanguinis. ¶ Ceruix. Collū per synegdochē. Est. n. ceruix ps colli posterior. ¶ Intra quoq; ui. sa. est ēt intestina inqt saxea fuerūt effecta. Hoc aūt idcirco fictū ē: ꝙ ī liberorum sepulchro Niobe sibi lapideam statuam erexisse narratur. ¶ Flet tñ q̄uis niobe in saxum fuerit transformata flere tamen uidetur. Arteria

Dumq; rogat: pro qua rogat occidit. orba resedit
Exanimes inter natos natasq;: uirumq;:
Diriguitq; malis: nullos mouet aura capillos:
In uultu color est sine sanguine: lumina mœstis
Stant immota genis: nihil est in imagine uiuum.
Ipsa quoq; interius cum duro lingua palato
Congelat: & uenæ desistunt posse moueri.
Nec flecti ceruix: nec brachia reddere gestus:
Nec pes ire potest: intra quoq; uiscera saxum est.
Flet tamen: & ualidi circundata turbine uenti
In patriam rapta est: ubi fixa cacumine montis
Liquitur: & lachrymis ēt nunc marmora manant.
Tunc uero cuncti manifestam numinis iram
Fœmina uirq; timent: cultuq; impensius omnes
Magna gemelliparæ uenerantur numina diuæ.
Vtq; fit a facto propiore priora renarrant:
E quibus unus ait: lyciæ quoq; fertilis agris
Non impune deam ueteres spreuere coloni.
Res obscura quidem est ignobilitate uirorum:
Mira tamen: uidi præsens stagnumque locūque
Prodigio notum: nam me iam grandior æuo
Impatiensque uiæ genitor deducere lectos
Iusserat inde boues: gentisque illius eunti
Ipse ducem dederat: cū quo dum pascua lustro:
Ecce lacu medio sacrorum nigra fauilla:
Ara uetus stabat: tremulis circundata cannis:
Restitit: & paruo faueas mihi murmure dixit
Dux meus: & simili faueas mihi murmure dixi.
Naiadum fauni ne foret tamen ora rogabam:
Indigenæue dei: cum talia rettulit hospes:
Non hac o iuuenis montanū numen in ara est.
Illa suam uocat hanc: cui quondā regia cōiūx

¶ Turbine ua. uē. impetu uehementis uenti. ¶ Est. n. turbo uentus cum fragore uiolentus proxima quæq; prosternens. Turbo ¶ In pa. ra. ē. hoc est. Sipylum delata est. ubi etiam nūc flere uidetur: quod idcirco fingitur quia sipilenum marmor sudare perhibetur. ¶ Liquitur. liquescit. ¶ Manant lac. mittunt lachrymas. ¶ Tunc uero cum narraturus poeta quo modo Latona a quibusdam Lyciæ rusticis bibere prohibita eos in ranas conuerterit: more suo quedam interserit: quibus cōmodius fabulæ iungantur. ¶ Gemelliparæ diuæ. latonæ que gemellos pepit appolinem & dianā. ¶ Vtq; fit. Ac quemadmodum fieri solet. ¶ Renarrant cōmmemorant Thebani. ¶ Lyciæ quoq; fertilis agris. Latona cum apollinem dianamq; peperisset: iram Iunonis fugiens in lyciam usq; una cum infantibus peruenit: ubi fessa sitiq; cōfecta cum bibere e quodam lacu uellet a rusticis quibusdam pedibus aquam proculcantibus prohibita fuit. qua iniuria dea indignata eos omnes in ranas conuertit Lycia autem est Asiæ regio finitima lydiæ. Lycia ¶ Spreuere. contempserunt. ¶ Non impune. non sine supplicio: sed cum maxima pœna. nā in ranas omnes fuerunt conuersi. ¶ Ignobilitate uirorum. rustici namque erant uilissimi. Licii rustici in ranas ¶ Prodigio. miraculo. ¶ Notum. Nobilem. ¶ Impatiens uiæ. Qui uiæ laborem propter senectutem ferre non poterat. ¶ Lectos: electos. egregios. Ducem gentis illius. Ducem Lycium. ¶ Lustro. circum eo ad eligendos boues ¶ Sacrorum fauilla. sacrificiorū cinere. ¶ Stabat. erecta erat. ¶ Restitit. substitit. ex priscorum autem consuetudine nos quoq; sacella prætereuntes deos rogamus: ut nobis sint adiumēto. ¶ Naiadum fauni ne foret. ¶ Merito dubitat & rogat cuiusnam dei sit ara. quia est peregrinus. ¶ Naiades autem ut diximus nymphæ sunt fontium: ut ait Hesiodus παρα το ναω ꝙ est fluo: quod in fluentis habitent. ¶ Faunus Naiadum Faunus uero deus est siluestris qui Pan græce dicitur. Mercurii ex Penelope: ut alii scribunt filius. ¶ Vt uero Duris: Samius: procorum omnium. Vnde & pana fuisse appellatum. Quidam Cæli & terræ filium fuisse contendunt. ¶ Indigenæue dei. Qui non aliunde uenerit: sed ibi ortus sit ubi colitur. ut homines indigenæ uocantur qui non aliunde uenerunt: sed in ipsis locis quæ habitant: originem habuerunt: quos Græci autochthonas appellant. ¶ Rettulit. Respondit. ¶ Montanum numen. Qualis est faunus. ¶ Regia coniunx. Iuno regis deorum hominumque uxor. Nam Iuno: ut diximus: cum resciuisset Latonam ex ioue concepisse: illam per totum terrarum orbem exagitauit. Sic ut nusquam consistere posset. ¶ Orbē interdixit. cum interdico uerbum datiuo & ablatiuo iungatur: Orbe mihi legendum uidetur non orbem. ut est fere in exemplaribus deprauatum. Vt enim Aqua & Igni interdixisse alicui populum Roma. dicimus sic orbe iunonem Latonæ interdixisse poeta eleganter dixit. Indigena

¶ Erratica delos quam errare instabilemq; esse idcirco poetæ finxerunt: quia crebro terræmotu uexabatur donec ex oraculo appollinis: ut scripsi: desiuerunt illic cadauera sepelire. ¶ Leuis. causa est, idcirco n. nabat: quia leuis erat. ¶ Nabat fluitabat nare enim proprie dicuntur animata. fluitare inanimata. ¶ Cum palladis arbore. cum oliua. Significat autem illam & palmæ & oliuæ innixam peperisse. ¶ Edidit emisit, peperit. ¶ Inuita nouerca. contra uoluntatem iunonis: quæ nouerca esse uidebatur Appollinis & dianæ: cum Iouis sit uxor. Nam & Latona Iouis ipsius uxor esse uidetur. Tametsi tres duntaxat uxores Iupiter habuisse feratur: Iunonem: Cererem: Themim ex qua & Mineruam aiunt sustulisse. ¶ Puerpera. mulier a partu recens puerpera dicitur. ¶ Iamq; chimæriferæ. chimæra mons lyciæ carminib poetarum notissimus Fingitur autem a poetis fera esse pedes habens serpentinos capræ uentrem. caput leōis flammas uomens: eo quod ad montis radices sint serpentes. in medio capræ. Leones aduerticem: qui ætnæ modo ardere dr. Sane Chimæram græci capram uocāt. ¶ Chimæriferæ. chimæras ferentis & capras. Ab æstu sidereo. a calore solis. Nam sidus quamuis proprie signum ex multis stellis constans uocetur: κατ᾽ ἐξοχὴν tñ interdum pro sole ponitur. Ebiberant exuxerāt ¶ Lactentia. Lac emittentia. ¶ Mediocris aquæ. Nec magnæ nec paruæ. ¶ Fruticosa: parua ut pote e fruticibus nascentia. Sunt n. frutices medii inter herbas & arbores. ¶ Legebant. colligebant. ¶ Cum iuncis. iuncus herba est palustris sine nodo. ¶ Gratamq; paludibus uluam ulua herba est in paludib nascens. Vnde etiam paludibus grata ab Ouidio perhibetē. ¶ Positoq; genu. eleganter gestum exprimit de lacu ore aquam haurire uolentis. Rustica turba Rusticorum multitudo. ¶ Vsu cōis aquarum iuregentium aquæ oībus hoibus sūt cōes. ¶ Nec solē pprium. Priuatū. Nec tenues undas. Nec labiles aqs. ¶ Ad publica munera. publica sunt q̄ nullius quidē sūt: sed oium. ¶ Sed releuare. Diminuere. Leuem facere sitim. ¶ Os loquētis. Os meum quæ uobiscū loquor. ¶ Et fauces arent Siccæ sunt. ¶ Vixq; est uia uocis. Vix emittere uocem potest. ¶ Haustus aquæ potus aquæ mihi loco nectaris ac suauissimus erit. ¶ Simul uitam dederitis in undis. postquam mihi uitam aquis instaurueritis. uidetur esse hemestichion ennii poetæ. Vnde & dederitis uerbi penultima est producta. ¶ Hi quoq; uos moueant. infantes Appolline & Dianam illis ostendit: ut saltem eorum ætate moueantur. ¶ Tendunt: extendunt. porrigunt. ¶ Nostro sinu. e nostro gremio. præpositiones n. cum prætermittuntur. subaudiendæ sunt. brachia. Manus in quas brachia terminant. brachiū autem qui masculino genere βραχίων efferē a Græcis a breui dictum est: quod βραχὺ uocāt Græci. ¶ Hi tamen orantem. pulchre rusticorum seruat decorum: qui rogati contumacius superbiusq; fegerunt. ¶ Perstant. perseuerant & instant. ¶ Conuitia. contumelias. Mouere: commouerunt. ¶ Saltu maligno hypallage est ipsi namq; maligni intelliguntur. Distulit ira sitim. hoc est ira fuit causa differendæ ac prolongandæ sitis. ¶ Filia cæi Latona ¶ Vltra ulterius. ¶ Minora dea. humiliora: quam ut deæ conuenientia sint. ¶ Aeternum semper & in æternum. nomen pro aduerbio positum. ¶ Et modo tota. eleganter ranarum & naturam & corpus describit poeta.

Orbē interdixit: quam uix erratica delos
Errantem accepit: tunc cū leuis insula nabat.
Illic incumbens cum palladis arbore palmæ
Edidit inuita geminos Latona nouerca.
Hinc quoque Iunonem fugisse puerpera fertur:
Inque suo portasse sinu duo numia natos:
Iamque chimæriferæ: cum sol grauis ureret arua:
Finibus ī lyciæ lōgo dea fessa labore
Sidereo siccata sitim collegit ab æstu:
Vberaque ebiberāt auidi lactētia nati:
Forte lacum mediocris aquæ prospexit ī imis
Vallibus: agrestes illic fruticosa legebant
Vimina cum iuncis: gratāq; paludibus uluam:
Accessit: positoq; genu titania terram
Pressit: ut hauriret gelidos potura liquores.
Rustica turba uetat. dea sic affata uetātes:
Quid phibetis aquas? usus cōis aquarū est:
Nec solem proprium natura: nec aera fecit:
Nec tenues undas: ad publica munera ueni:
Quæ tñ ut detis supplex peto. nō ego nostros
Abluere hic artus: lassataq; membra parabā:
Sed releuare sitim. caret os humore loquentis:
Et fauces arent: uixq; est uia uocis in illis.
Haustus aquæ mihi nectar erit: uitāque fatebor
Accepisse simul uitam dederitis in undis.
Hi quoq; uos moueant: q nostro brachia tendūt
Parua sinu: & casu tendebant brachia nati.
Quē non blanda deæ potuissent uerba mouere?
Hi tamen orantem perstant prohibere: minasq;
Ni procul abscedat: cōuitiaq; insuper addunt.
Nec satis est: ipsos etiam pedibusq; manuq;
Turbauere lacus: imoq; e gurgite mollem
Huc illuc limum saltu mouere maligno.
Distulit ira sitim: neq; enim iam filia Cæi
Supplicat indignis: nec dicere sustinet ultra
Verba minora dea: tollensq; ad sidera palmas:
Aeternum stagno dixit uiuatis in isto.
Eueniunt optata deæ: iuuat esse sub undis:
Et modo tota caua summergere mēbra palude:

Ile-as fluito. · Puerpera · Chimera · Sydus · frutex

Sũmo gurgite. in summitate gurgitis & stagni. Turpes linguas. contumeliosas. Patulos rictus. hiátia ora. Colla itercepta. de medio recisa nã ranæ collo carent. Spina uiret. tergũ uiride est. Sic ubi nescio. qs. ignobilẽ hac locutõe cũ fuisse significat. q supiorẽ rettulit fabulã. Exitiũ satyri. calamitosum exitũ. Marsias ãt satyr⁹ fuit tibias ĩflãdi adeo pitus. ut cũ appolline certare sit ausus: quẽ supatum ĩdignat⁹ appollo pelle atq; cute priuauit. Ex ei⁹ uero corpe tant⁹ defluxit sanguis: ut a terra except⁹ ĩ fluuiũ fuerit cõmutat⁹: q a satyri noĩe marsias fuit appellat⁹. ẽ ãt phrygiæ fluui⁹ ĩ mæãdrũ labẽs. Reminiscit̃: In meõriã reducit. Cõmemorat. Lato⁹. apollo. Latonæ fili⁹. Tritoniaca arũdine tibia ex arũdĩe tritoniaca ꝯfecta. ẽ. n. metonymia. Tritonis aũt palus ẽ libyæ: iuxta q̃ pallas ĩ uirgĩali hĩtu appuisse fert̃. Vñ & tritonia uocat̃. Affecit pœna. Puniuit & uict⁹ ẽ. Q uid me mihi detrahis. cur mihi meã pellẽ deripis. Ah nõ ẽ tãti. ut ego hac pẽa affici debeã. Micãt. palpitãt. Fibras. Fibræ uenulæ sũt minores. Armẽta bucera. h̃ ẽ. boues ualde cornutos βογ nã q; ꝑticula ẽ intẽtiua. κεράς ãt dr̃ cornu. Cõcepit. excepit. Ripis decliuib⁹. ꝓnis atq; ĩclinatis. Liq̃dissim⁹. purissim⁹. lĩpidissim⁹. Talibus exẽplis. hæc ad cõcĩnã fabularꝫ cõnexionẽ a poeta narrant̃. Ad pñna. Mala & ĩfortunia ãphiõis & Niobes. Mater ĩ ĩuida ẽ. Niobes. n. supbia cã fuit mortis liberorꝫ. Flesse pelops. merito: cũ Niobes fr̃ eẽt. pelops. n. tãtali fuit fili⁹. quẽ coctũ pr̃ diis epulãdũ ut an oĩa sci rẽt expiret̃: cũ apposuisset: oẽs qdẽ ꝑter unã cererẽ ab eo abstinuerũt. collectisq; in unũ pelopis membris euocata a Mercurio anima eius ab ĩferis pristinæ ipsum uitæ restituerũt. Sed cum ei sinistrũ deesse humerũ aĩaduertissent: eburneum affixerũt: sicq; pelops uitæ ĩteger fuit restitut⁹. Tantal⁹ uero ad inferos: detrusus siti ĩ aqs ac fame in sũma pomorꝫ copia laborat. Suas uestes. purpureas ac sibi cõuenientes. illis. n. depositis lugubres ac pullas sũpsit. Corporeus ex carne. nã corp⁹ ꝓprie uiuẽtiũ. caro mortuorꝫ dr̃ a cadẽdo deducta. ut iã sæpi⁹ diximus. Cæsa mẽbra. trucidata. Q ui loc⁹ ẽ iuguli. ꝑiphrasis ẽ humeri nã ẽ medi⁹ ĩter iugulũ & brachii sũmitatẽ. In usum. ĩ locũ & offm̃. Partis nõ cõparentis. humeri nõ ĩuẽti. Illo fcõ. Illo deorũ bñficio. Finitimi ꝓceres coeũt. cõueniunt. ꝯgregant̃. Hæc aũt idcirco narrant̃: ut quas metamorphoseis ẽ descriptur⁹. cõmodi⁹ cũ priori bus cõnectant̃. Nã tere⁹ Rex Thraciũ cũ athenas obsidiõe liberasset accepta ĩ uxorẽ ꝓgne pãdiõnis regis filia ĩ thraciã redit. ubi cũ iã filiũ suscepisset: rogat⁹ ab uxore: ut aut se Athenas deduceret: aut saltẽ ad se philomelã sororẽ accerseret: ꝓfectus ipse philomelã qdem a pr̃e accepit: sed cũ ĩ thraciã ꝑuenisset: nõ solũ ei uim ĩtulit: sed linguã ẽt ne uulgare scelus posset ãputauit: ac suis stabulis mãcipauit. Cæterꝫ philomela tãta crudelitate stimulata totũ infortuniũ suũ ĩ uelo descriptũ sorori indicauit. progne uero furiis accẽsa: bacchi sacra se celebrare simulãs una cũ Bacchis ad sororẽ uenit. eãq; secũ ꝑãpinis tectam ĩ urbẽ adduxit. ĩ cubiculoq; suo occultauit. Perfectis uero bacchi sacrificiis Progne Itum cõmunem filium interemit: cui⁹ carnes coctas prĩ apposuit comedẽdas. Cũ uero Tereus Itym filium inter cœnandũ frequẽter uocaret. Philome

Marsias ĩ fluuiũ

Tritons

Eburneus pelopis humerus

Nunc proferre caput: sũmo modo gurgite nare:
Sæpe super ripam stagni consistere: sæpe
In gelidos resilire lacus: sed nunc quoq; turpes
Litibus exercent linguas: pulsoq; pudore
Q uãuis sint sub aq; sub aqua maledicere tẽtant.
Vox quoq; iam rauca ẽ: inflataq; colla tumescũt:
Ipsaq; dilatant patulos conuicia rictus:
Terga caput tangunt: colla intercepta uident̃:
Spina uiret: uenter pars maxima corporis alber:
Limosoq; nouæ saliunt in gurgite ranæ.
Sic ubi nescio quis lycia de gente uirorum
Rettulit: exitium satyri reminiscitur alter:
Q uem tritoniaca latous harundine uictum
Affecit pœna: quid me mihi detrahis inquit?
Ah piget: ah non est clamabat: tibia tanti.
Clamanti cutis est summos direpta per artus:
Nec qcq̃ nisi uulnus erat: cruor undiq; manat:
Detectiq; patent nerui: trepidæq; sine ulla
Pelle micant uenæ: salientia uiscera posses
Et perlucentes numerare in pectore fibras.
Illum ruricolæ siluarum numina fauni
Et satyri fratres: & tunc quoq; clarus olympus:
Et nymphæ flerunt: & quicunq; montibus illis
Lanigerosq; greges: armentaq; bucera pauit.
Fertilis immaduit: madefactaq; terra caducas
Concepit lachrymas: ac uenis præbibit imis:
Q uas ubi fecit aquas: uacuas emisit in auras.
Inde petens rapidum ripis decliuibus æquor
Marsia nomen hẽt: phrygiæ liqdissimus amnis.
Talibus exemplis redit ad præsentia dictis
Vulgus: & extinctũ cũ stirpe amphiona luget:
Mater in inuidia est: hanc tũc quoq; dicitur unus
Flesse Pelops: humeroq; suas a pectore postq̃
Deduxit uestes: ebur ostendisse sinistro.
Concolor huic humerus nascendi tẽpore dextro
Corporeusq; fuit: manibus mox cæsa paternis
Membra ferunt iunxisse deos: aliisq; repertis
Q ui locus est iuguli medius: summiq; lacerti
Defuit impositum est non comparentis in usum
Partis ebur: factoque Pelops fuit integer illo.
Finitimi proceres cocunt: urbesque ꝓpinquæ

Tereus Progne philomela in aues

la cubiculo exiliens caput filii ac pedes in Tereū coniecit. Q ui stricto ense cū ambas psequeret̃: ipse quidem in upupā. Itys in phasianū. Progne in Philomelam cōuersi fuisse narrant̃. ℭ Orauere ire. poetica est locutio. nam orauere ut irent: in soluta orōne diceremꝰ. ℭ Ad so. ad consolatōem Pelopis cuius soror niobe cum oībus liberis fuerat extincta. ℭ Argosq;. argos urbs est clarissima peloponesi: quæ uariis noībus ē cognominata. Nam & urbs phoronica & ægialea appellat̃ & argos hippoboton & Hippium: ꝙ Neptuni equis pascua suppeditauit. Dipsion quoq; pp aquarum penuriam. Ab argo aūt conditore ur̃ esse dictum: ut scribit Stephanus Græcus auctor ĩ opere quod de urbibus composuit. ℭ Vndecim uero urbes hoc noīe appellant̃. Est enim Argos ꝙ Amphilochicon dr̃ in Thessalia. in Cilicia: quæ nunc argiopolis appellat̃. In nisyro insula: una ex cycladibus. iuxta troezena. in Macedonia: in scythia ꝙ argos oresticum uocat̃. in caria. Argos phæacum: Argos Argolicum. Ac fere oīs maritima planicies Argos uocat̃. ℭ Et sparte. Regio Lacōica sparta fuit appellata a Spartis cadmi. hoc est a feminatis a Cadmo qui eam tenuisse a timagora scribunt̃. ℭ Pelopeiadesq; Mycænæ. mycænæ urbs ē pelopōnesi: a Mycænæo Spartonis phoronei frīs filio denoīatæ. ꝗs pelops auxisse fert̃: Vnde & pelopeiadas eas uocat poeta. ℭ Et nōdum. Calydon urbs est Aetoliæ A calydone Endymionis filio cognominata. ℭ Nōdum inuisa. nondum odio habita. Nōdū. n. Oeneus Calydoniæ Rex in se Dianam concitarat. Nam cum diis oībus aliis sacrificasset: diana irata aprum īmisit: qui totam Calydoniam deuastauit. ℭ Orchomenosq; ferax. fertilis. Orchomenos. urbs est Bœotiæ. & Thessaliæ & Arcadiæ & ponti. Mons est ēt inter Macedoniam & Thessaliam noīe orchomenos. ut scribit Appollonii enarrator. Ab orchomeno aūt Iouis & hesiones filio nomen & urbi & monti inditum fuit. ℭ Et nobilis ære corinthus. clara æreis uasis: ꝗ corinthia uocantur. ℭ Messeneq; ferox. Messene & urbs & regio ē pelopōnesi. Altera est sicilia. unde Messenius possessiuū declinat̃. ℭ Patræq;. corr-ptæ trisyllabū legitur. Patræ nāq; bisyllabū urbs est Achaiæ de qua hoc loco sensit Ouidius. ℭ Humilesq; clæonæ. urbs est arcadiæ parua. ℭ Et Nelea pylos. urbs est in Messenia: in qua regnauit Neleus nesteris pr̃. ℭ Nec adhuc pittheia troezen. Troezen urbs est pelopōnesi. a troezene pelopis filio: quæ uariis nominibus est appellata. nam & aphrodisias & saronia & posidonias & apollonias & Antanis fuit cognominata. Eam uero pittheiam nondum fuisse ait: quod pittheus æthræ matris. Thesei pater nondum ibi regnauerat. ℭ Ab isthmo. bimari. Isthmus breuis dicitur terra inter duo maria constituta. Isthmus uero peloponnesi & Aegeo mari & Ionio alluitur. Intra isthmum autem sunt peloponnesi. urbes extra uero achaiæ. ℭ Credere quis pos. Hæc interrogatio eo spectat ut significet Athenienses & humanissimos & officiosos maxime fuisse. ℭ Subiecta ponto. adiecta mari euxino. Reges enim Asiæ bellum atheniensibus indixerant. ℭ Threiciꝰ Tereus. Tracius. Tereus autem filius fuit martis: ac Traciæ Rex: ut diximus. ℭ Fuderat. fregerat. in fugā conuerterat. ℭ A magno gradiuo. a magno marte. gradiuus enim mars a latinis dictus est: quod gradatim in bellum eatur. ℭ Non pronuba iuno. nubentibus feliciter puellis Iuno pronuba præesse creditur. Hinc autem facile colligitur quale futurum sit Terei & prognes coniugium. ℭ Non hymeneus. Nuptiarum deus. ℭ Non gratia. Gratiæ sunt tres deæ, perpetuæ Veneris comites: quæ a Græcis Χαριτες uocantur: quarum nomina sunt Aglaia: Thalsia. Euphrosine. ℭ Illi lecto. Illis nuptiis. ℭ A parte namq; totum intelligimus per synegdoché. ℭ Eumenides tenuere faces. Furiæ inquit infernales prætulerunt faces nouæ nuptæ quas de funere rapuerunt. ℭ Prophanus bubo execrandus. est nāq; auis pessimi ominis bubo. ℭ Hac aue hoc augurio. ℭ Gratata est scilicet illis Thracia. Metonymia est. Thracia enim pro Thracibus posita est. Thracia uero quæ & thrace dr̃: a thrace Oceani filia est cognominata: cum qua Saturnus concubuit: ac Dolloncum sustulit. unde populi eiusdem Thraciæ Dolonei. ℭ Gratata. gratulata. ℭ Diisq; ipsi. Tereus & progne gratias diis egerūt. ℭ Q uaq; data est. quo legēdū esse facile ex eo ꝙ infert̃ adiectiuo colligi pt

Orauere suos ire ad solatia reges:
Argosq;: & Sparte: pelopeiadesq; Mycænæ
Et nondum toruæ Calydon inuisa Dianæ:
Orchomenosq; ferax: & nobilis ære Corinthos:
Messeneq; ferox: Patræq;: humilesq; Cleonæ:
Et nelea Pylos: nec adhuc pyttheia Trezen:
Q uæq; urbes aliæ bimari clauduntur ab isthmo:
Exteriusq; sitæ bimari spectantur ab isthmo.
Credere quis posset: sole cessastis Athenæ.
Obstitit officio bellum: subiectaque ponto
Barbara cecropios terrebant agmina muros.
Threicius Tereus hæc auxiliaribus armis
Fuderat: & clarum uincendo nomen habebat:
Q uē sibi Pandion opibusque uiribusque potētē:
Et genus a magno ducentem forte gradiuo
Connubio Prognes iunxit: non pronuba Iuno:
Non hymeneus adest illi: non gratia lecto:
Eumenides tenuere faces de funere raptas:
Eumenides strauere torum: tectoque prophanꝰ
Incubuit bubo: thalamique in culmine sedit.
Hac aue coniuncti Progne Tereusque: parētes
Hac aue sunt facti: gratata est scilicet illis
Thracia: diisque ipsi grates egere: diemque
Q uoque data est claro pandione nata tyranno:
Q uoque erat ortus Itys festum iussere uocari:

Vsque adeo latet utilitas: iam tempora titan
Quinque per autũnos repetitis duxerat annis:
Cum blandita uiro Progne: si gratia dixit
Vlla mea est: uel me uisendam mitte sorori:
Vel soror huc ueniat: redituram tempore paruo
Promittes socero: magni mihi muneris instar
Germanam uidisse dabis: iubet ille carinas
In freta deduci: ueloque & remige portus
Cecropios intrat: pyreæaque littora tangit.
Vt primum soceri data copia: dextera dextræ
Iungitur: infausto committitur omine sermo.
Cœperat aduentus causas mandata referre
Coniugis: & celeres missæ spondere recursus:
Ecce uenit diues magno Philomela paratu
Diuitior forma: quales audire solemus
Naiadas: & dryadas mediis incedere siluis:
Si modo des illis cultus: similesque paratus.
Non secus exarsit cõspecta uirgine Tereus:
Quam si quis canis ignem supponat aristis:
Aut frõdẽ positasque cremet fœnilibus hærbas.
Digna quidem facies: sed & hunc innata libido
Extimulat: pronumq; genus regionibus illis
In uenerem: & flagrat uitio gentisq; suoq;.
Impetus est illi comitum corrumpere curam:
Nutricisq; fidem: necnon ingentibus ipsam
Sollicitare datis: totumq; impendere regnum:
Aut rapere: & sæuo raptam defendere bello.
Et nihil est: quod non effreno captus amore
Ausit: nec capiunt inclusas pectora flãmas.
Iamq; moras male fert: cupidoq; reuertitur ore
Mandata ad prognes: & agit sua uota sub illa.
Facundum faciebat amor: quotiensq; rogabat
Vlterius iusto: prognẽ ita uelle ferebat.
Addidit & lachrymas: tanq̃ mandasset & illas.
Proh superi quantum mortalia pectora cæcæ
Noctis habẽt. ipso sceleris molimine Tereus
Creditur esse pius: laudemq; a crimine sumit.
Quid? q̃ idẽ philomela cupit? patriosq; lacertis
Blanda tenens humeros: ut eat uisura sororem:
Perq; suam contraq; suam petit illa salutem.
Spectat eam Tereus: præcõtrectatque uidẽdo.
Osculaque: & collo circundata brachia cernens:
Omnia pro stimulis: facibusque: ciboque furoris
Accipit: & quotiens amplectitur illa parentem
Esse parens uellet: neque enĩ minus impius esset.
Vincitur amborũ genitor prece. gaudet: agitque

¶ Vsq; adeo latet utilitas. Acclamatio ĩ hominum inscitiam loco maxime conueniens. ¶ Iam tempora titan. hoc est iam quinq; transierant anni. ¶ Si gratia ulla mea est si quid apud te possum. ¶ Magni muneris instar. æquiparatio nem magni muneris. nam instar modo ad similitudinem. modo ad æquiparatiõem significat: nec recipit præpositionem. estq; indeclinabile nomen. ¶ Cecropios portus. athenienses. Pyreæaq; littora tangit. attica. nam pyreæus promontorium est atticæ. ut scribit Ptolemeꝰ. Vnde athenarum portus pyreæus fuit appellatus. ¶ Vt primum soceri data copia. Cum primũ inquit Tereus ad pandionem socerum fuit admissus: & dextram dextræ iũxit & prognes mãdata referr̃ cœpit. ¶ Recursus celeres. ueloces reditus. ¶ Missæ philomelæ. quæ quidem nondum fuerat missa. Sed si missa fuisset: celerem pollicebatur Tereus reditum. ¶ Magno paratu. ornatu. ¶ Forma. pulchritudine. ¶ Naiades & Dryadas. nymphas. que formosissimæ cẽ uidentur. ¶ Non se. quanto philomelæ ardore Tereus fuerit inflammatus aperte his similitudinibus declaratur. ¶ Canis ari. flauis. ¶ Cremet. comburat. ¶ Fœnilibus. fœnilia fœni dicuntur repositoria. ¶ Digna quidem facies: facies inquit philomelæ digna quidem erat amari cum ab aliis omnibus: tum uero a Tereo: qui maxime ingenita libidine in mulieres stimulabantur. ¶ Pronumq; genus thraces enim maxime in uenerem sunt proni. ¶ Curam. Custodiam. ¶ Ingentibus datis. maximis donis. ¶ Et nihil est quod non effreno captus amore Ausit Sententia est generalis: q̃uis ad Tereũ proprie referri uideatur. ¶ Effreno amore. ab effectu. quod effrẽatos ac dissolutos homines reddat. ¶ Nec capiunt. iam enim Terei amor in philomelam detegebatur. ¶ Cupido ore. Hypallage est. Ipse. n. cupidus intelligitur ad mandata Prognes ore reuerti. hoc est ad commemoranda Prognes mandata. ¶ Et agit sua uota sub illa. sub simulatione inquit prognes uoluntatis suæ uota peragere conatur Tereus. ¶ Facundum faciebat amor. Facundus dicitur qui facit uerbis quicq̃d uult. ¶ Vlterius iusto. ultra quam honestum foret. ¶ Proh superi. exclamatio in hominum cæcitatem. ¶ Quãtum mortalia pectora cæcæ Noctis habent? inquanta rerum omnium inscitia hominum animi uersantur. ¶ Ipso molimine. ipsa preparatione. ¶ Contra suam salutem quia a tereo nonsolũ stuprata. sed etiam lingua fuit priuata. ¶ Præcontrectatq; uidendo. hoc est. ante oculis q̃ manibus sibi eam contrectare uidetur. Neq; enim minus impius esset. Nam etiam si pater esset cũ filia rem haberet. ¶ Genitor. Pater Pandion. Est autem causa cur fuerit uictus. Morem. n. gerit gnã pr̃. Amborũ prece. Terei & philomelæ.

¶Successisse. feliciter euenisse. ¶Duabus. sibi & pgne sorori. ¶Lugubre. triste & luctus causa futurū. ¶Iam labor exiguus phœbo. significat finem diei aduenisse. ¶Phœbo. Apollini. qui interdiu in regēdo solis cursu occupatus eē per noctem uero quiescere uulgo uidetur. Est ergo sensus ex opinione uulgari conceptus. ¶Equiq; pulsabant. equi inquit solis iam peruenerant in occidentalem cæli partem. ¶Spatiū partem. ¶Decliuis olympi. Cæli deorsum uergentis: quo cum peruenerint equi solis in oceanum descendere uidentur. ¶Regales epulæ mensis. Mira breuitate apparatum cœnæ describit. quæ apud priscos hora nona fieri solebat: quam eandem esse cum uigesima prima: cum ex aliis multis: tū ex Plinii epistolis collegimus. ¶Bacchus. Vinum. Inuētor. n. pro re inuenta frequenter ponitur a poetis. Vt illud Terentianum: Sine Cerere & libero friget uenus. ¶At rex orthysius. sic quidem fere legitur. sed odrysius per d legendum est. nā odrysæ populi sunt Thraciæ & odrysa urbs eorum. quæ & odrysia dicitur. Vnde odrysius deriuatur. Eleganter autem amantium cogitationes describit poeta. ¶Aestuat ardet. hæc aūt particula tamen est subaudienda. ¶Quæ nōdum uidit. Partes corporis: quæ uestibus tectæ erant accipiendæ sunt. ¶Cura remonente soporem. amore somnum repellente. ¶Lux erat dies aduenerat. ¶Generi euntis. recedere cupientis Terei. ¶Quoniam pia causa coegit. piam nanq; est sororem sorori mittere uidendam. ¶Tuearis. defendas atq; custodias. Mihi solicito. Anxio filiæ absentia. ¶Lenimen. solamen. ¶Satis est procul esse sororem: satis ē inquit qd progne longe a me abest. ¶Mādabat. mādata dabat. Dextras. utrasq; & Terei & prognes. Natāq; nepotēq;. & Prognē & Itym. Pro se. noīe suo & suis uerbis. ¶Memori ore. mēores ipsi. ē. n. hypallage. ¶Supremūq;. & ultīo loco inqt uix potuit dicere uale. ¶Plēo sin. ore. gestū exprimit pr̄is de filia a se recedente admodū soliciti. Ita nāq; pādiō singultib⁹ īpediebat ut uix pocuerit dicere uale. Præsagia. diuinationes. Est. n. psaga malimēs. ¶Admotūq; fre. re. hypallage ē. mari nāq; remi non mare admouet remis. Tūc āt remi admoueri dnr mari: cū remigat nauisq; rēis īpellit. ¶Tellusq; re. est: ex uulgari hoc dictū ē opinione: Terra nāq; q̄ est īmobilis: retro pelli a remigātibus ur. Vicimus excla. barbari & ab oī ciuilitate aliēi hoīs mores exprimunt. ¶Barbarus. Causa est cur uix differret sua gaudia: Quia barbar⁹ & a bonis morib⁹ alienus. Lumē. oculos. ¶Iouis ales aquila: que φ nunq̄ fulmine tangitur sub iouis tutela esse perhibetur. ¶Spectat sua præ. ra. Ordo est & sensus. non aliter Tereus spectabat philomelam. q̄ iouis ales raptor spectat sua premia: cum ipse predator deposuit nidō leporem aduncis pedibus. Reliqua per parenthesim leguntur. ¶Iamq; iter effe. confectum perfectum. Iam. n. in thraciam fuerant aduecti. Tā etsi cum alii scriptores tum Strabo apud Daulida Phocidis. urbem quam & Dauliam uocatam esse ait: ea omnia quæ de Tereo Progne. Philomela & Ity feruntur. gesta esse testatur. Ibi nanq; Tereum ipsum regnasse. Verum Oui. illum regem Thraciæ fuisse scribit: illaq; omnia in Thracia fuisse perpetrata. ¶Pandione natam. philomelam.

Odrysia

Illa patri grates: & successisse duabus
Id putat infelix: quod erat lugubre duabus.
Iam labor exiguus phœbo restabat: equique
Pulsabant pedibus spacium decliuis olympi:
Ragales epulæ mensis: & bacchus in auro
Ponit: hinc placido dantur sua corpora somno:
At rex Odrysius: q̄uis secessit ab illa:
Aestuat: & repetēs faciem: motusque: manusque
Qualia uult fingit. quæ nondum uidit. & ignes
Ipse suos nutrit. cura remouente soporem.
Lux erat. & generi dextram complexus euntis
Pandion comitem lachrymis cōmendat obortis.
Vt uoluerē ambæ. uoluisti tu quoque Tereu.
Hāc ego chare gener. quoniam pia causa coegit.
Do tibi. pque fidē. cognataque pectora supplex
Per superos oro patrio ut tuearis amore:
Et mihi sollicito lenimen dulce senectæ
Quāprimū (oīs erit nobis mora lōga) remittas.
Tu quoq; q̄ primū: satis est procul esse sororem
Si pietas ulla est: ad me Philomela redito.
Mandabat: pariterq; suæ dabat oscula natæ:
Et lachrymæ mites inter mandata cadebant.
Vt fidei pignus dextras utrasq; poposcit:
Inter seq; datas iunxit: natāq; nepotemq;
Absentes pro se memori rogat ore salutent:
Supremumq; uale pleno singultibus ore
Vix dixit: timuitq; suæ præsagia mentis.
Vt simul impositē est pictæ Philomela carinæ:
Admetumq; fretum remis: tellusq; repulsa est:
Vicimus exclamat: mecum mea uota feruntur.
Exultatque: & uix animo sua gaudia differt
Barbarus: & nusq̄ lumen detorquet ab illa.
Non aliter q̄ cum pedibus prædator aduncis
Deposuit nidō leporem Iouis ales alto:
Nulla fuga est capto. spectat sua præmia raptor.
Iam iter effectum: iamque in sua littora fessis
Puppibus exierant: cum rex pandione natam
In stabula alta trahit siluis obscura uetustis:
Atque ibi pallentē trepidamque & cuncta timētē
Et iam cum lachrymis ubi sit germana rogantem

Includit: fassusq; nefas: & uirginem & unam
Vi superat frustra clamato sæpe parente.
Sæpe sorore sua: magnis super omnia diuis.
Illa tremit uelut agna tremens: quæ saucia cani
Ore excussa lupi nondum sibi tuta uidetur:
Vtq; columba suo madefactis sanguine plũmis
Horret adhuc. auidosq; tĩet qb⁹ hæserat ũgues.
Mox ubi mens rediit: passos laniata capillos
Lugenti similis cæsis plangore lacertis
Intendens palmas: o diris barbare factis
O crudelis ait: nec te mandata parentis
Cum lachrymis mouere piis: nec cura sororis:
Nec mea uirginitas: nec coniugialia iura:
Omnia turbasti: pellex ego facta sororis:
Tu geminus coniunx hostis mihi: debita pœna.
Q uin aĩam hãc: ne qd facinus tibi pfide restet:
Eripis? atq; utinam fecisses ante nefandos
Concubitus: uacuas habuissem criminis umbras.
Si tamen hoc superi cernunt: si numina diuum
Sunt aliquid: si non perierunt omnia mecum:
Q uandocunq; mihi pœnas dabis: ipsa pudore
Proiecto tua facta loquar: si copia detur:
In populos ueniam: si siluas clausa tenebor.
Implebo siluas: & conscia saxa mouebo.
Audiat hoc æther: & si deus ullus in illo est.
Talibus ira feri postq̃ commota tyranni:
Nec minor hac metus ẽ: causa stimulatus utraq;:
Q uo fuit accinctus uagina liberat ensem:
Arreptamq; coma flexis post terga lacertis
Vincla pati cogit: iugulum philomela parabat:
Spemq; suæ mortis uiso conceperat ense:
Ille indignãtem & nomen patris usq; uocantem:
Luctantemq; loqui: comprensam forcipe linguã
Abstulit ense fero: radix micat ultima linguæ:
Ipsa iacet: terræque tremens immurmurat atræ:
Vtque salire solet mutilatæ cauda colubræ:
Palpitat. & moriens dominæ uestigia quærit.
Hoc quoque post facin⁹: uix ausim credere: fert̃
Sæpe sua lacerum repetisse libidine corpus.
Sustinet ad Prognen post talia facta reuerti:
Coniuge quæ uiso germanam quærit: at ille
Dat gemitus fictos: commẽtaque funera narrat:
Et lachrymæ fecere fidem. uelamina Progne
Deripit ex humeris auro fulgentia lato:
Induiturq; atras uestes: & inane sepulchrum
Constituit: falsisq; piacula manibus infert:

¶ Fassusq; nefas. nefandum confessus amorẽ. ¶ Et uirginem & unam ui superat. maximam hominis barbariem ostendit poeta qui sustinue rit uirginem & solam & sibi creditam & patrem & sororem & in primis deos implorantem uio lare. ¶ Illa trem t uelut agna pauens. uirgine um timorem pulchre his similitudinib⁹ ab oue & columba sumptis poeta expressit. ¶ Excussa. eiecta. ¶ Cani lupi. epitheton est lupi colori conueniens. lupi nanq; canicie infecti esse ui dentur. ¶ Horret. Tremit q̃uis accipitrem effu gerit. ¶ Auidos ungues. auidi accipitris: q co lumbas maxime infestat. ¶ Passos laniata ca pillos. Sinegdoche poetica. sparsos. n. capillos cũ laniasset Philomela intelligitur. Lacerare au tem crines in mœroribus solent mulieres. Cæsis lacertis. percussis brachiis. ¶ Diris factis. nefandis sceleribus. ¶ Nec coniugialia iura. Nec matrimonii iura: quibus non licet cuiq̃ cũ duabus coire sororibus. Coniugialia uero est legẽ dum ut sex syllabarum sit. non coniugalia ut ẽ in exemplaribus deprauatum. ¶ Omnia turbasti. omnia inquit iura & humana & diuina confudisti. ¶ Pellex ego facta sororis. pellex proprie dicitur: quæ cum marito alterius concumbit. ¶ Tu geminus coniunx. tu duabus es maritus: & mihi & sorori. ¶ Debita pœna. te expectat subintelligendum uidetur. ¶ Q ui eripis. cur non eripis mihi uitam. ¶ Ne quod facinus. Ne aliquod scelus tibi restet in me perpetrandum. ¶ Vacuas habuissem criminis umbras. hoc est. crimine caruissem. ¶ Q uãdocunq; mihi pœnas dabis. aliquando mihi punieris. Profecto pu. abiecto. deposito. ¶ Si copia detur. si potero. ¶ Audiat hoc æther. Cælum. ¶ Feri tyranni. crudelis ab omniq; humanitate alieni. ¶ Nec minor hac metus est. non minor est inquit metus ne a philomela sorori pderetur scelus quam ira. ¶ Causa stimu. utraq;. & ira & amore impulsus. ¶ Liberat en. ua. e uagina eripit ensem. ¶ Iugulum philomela parabat: bene institutæ uirginis morem exprimit poeta: q̃ uiolata nihil mortem recusabat: sed ultro iugulum ensi obiiciebat. quo citius interficeretur. ¶ Spem suæ mor. Mors namq; cupiebat Philomela. ¶ Vusq; uo. semper clamantem. ¶ Luctantemq; loqui. conantẽ. ¶ Forcipe. forceps instrumẽtum est frabile quo ferrum facile & capitur & tenetur. ¶ Ense fe. ipse ferus & crudelis. est. n. hypallage. ¶ Radix mi. palpitat. moratur. ¶ Ipsa ia. lingua recisa subaudiatur. Mutilatæ co. incisæ serpentis in duas partes. Mutilati uero dicuntur: quibus aliquod membrum fuit recisum. ¶ Palpitat. salit. frequenter mouetur. ¶ Hoc quoq; post fa. post extractam linguam. ¶ Lacerum cor. Lingua mutilatum. Cõmenta fu. Fictam Philomelæ mortem. ¶ Et la. fec. fi. Hoc est. Effecerunt lachrimæ ut Progne mortem Philomelæ ueram esse crederet. ¶ Atras ue. pullas. lugubres. ¶ Et ina. se. cadauere uacuũ: q graeci cenotaphiũ dĩt. Falsis ma. non ueris cum nõdũ philomela mortua foret.

¶ Nō sic lu. Vt mortua nō erat lugenda. sed ut uiua erat uidicāda & i libertatē afferēda. ¶ Signa de⁹ bis sex. iā iqt duodecī trāsierāt mēses. Deus apollo: q idem ē cū sole. ¶ Lustrauerat. i lustrauerat quo. n. i signo solē. idē illustrare uī. q̄q̄ circūierat quoq; itelligerē possum⁹. Quid fa. facerē posset. ¶ Custodia. custodes a Tereo appositi. Sic Virgi. Cernis custodia q̄lis. ¶ Riget aspa sunt. ita ut īde nisi per ianuā exitus non detur. ¶ Moenia. Parietes. ¶ Os mu. fa. ca. indi. Os inqt mutū scelus īdicarē nō pt. ¶ Grāde do. Ingeniū ē. Hac snīa pbabilē reddit orōnē poeta. ¶ Miserisq; ue. sol. re. In aduersis inqt rebus hoīes efficiunt sollertes & īgeiosi. Est at sollertia īgēii pspicacitas: quā maxie necessariā dialectico Aristote. putat. ¶ Purpureas no. Rubras lr̄as. ¶ Iudiciū sce. A tereo ppetrati. ¶ Vni. ex ancillis. ¶ Euoluit. Explicat. ¶ Matrōa sæ. ty. Progne uxor crudel⁹ Terei. Matrōæ āt dnr̄ pricipū & ditiorū uxores. ¶ Vestes. Velū a philomela missum. ¶ Carmē for. suæ. Lr̄as īdices sui īfortūii. ¶ Mir̄ ē po. Silet subaudiat. Est āt parēthesis. ¶ Repssit. Cōpressit. Cōtinuit. Cās āt expōit poeta qb⁹ mota philomela ne unū qdē uerbū emisit. ¶ Defuerat. Sic qdē legit: sed defuerūt ea figura: q Vir. cecinit. Mr̄i longa decē tulerūt fastidia menses. forsitā: & Oui. scripsit. Aliqs āt ex istis semidoctis specie recti decep⁹ Defuerūt ī defuerāt facile deprauauit. ¶ Nec fle. ua. Nec flēdi tp̄s hēt. ¶ Sed fasq; nefasq; cō fu. ru. Sed furit iqt oē ius & humanū & diuinū pturbatura. ¶ Pœnæq; ī ima. to. ē. In imaginatiōe pœnæ q maritū afficiat. ¶ Sacta trie. Triē nalia. qd tertio quoq; anno celebrabant Bacchi sacra. A trib⁹ nāq; annis q ετη græce dr̄. Trieterica fuerunt appellata. ¶ Sithoniæ nu. Thraciæ mulieres. Sithōia. n. Thraciæ ps est. ¶ Nox cō. sa. Nocte. n. sacra bacchi celebrabātur. ¶ Aeris acu. Acute sonātis. Deiq; n. Secundū ritus sacrorū bacchi. ¶ Furialia ar. bacchica qb⁹ sacra bacchi celebrātes utebant. pulchre āt baccharū hitū describit. ¶ Ceruīa uelle. Ceruinæ pelles. ¶ Leuis ha. Quæ pampinis ornata Thyrsus uocat. Bacchæ tu Furias subaudiēdū. est āt apostrophe ad bacchū. ¶ Venit ad sta. au. tā. Ad illa nāq; pperabat. coq; uel pua mora ipsi longissima uidebatur. ¶ Euoeq; sonat. Vtitur Baccharum clamoribus. Nam Euoe & Euan in sacris Bacchi iactabant ab iis q ipsum inuocabant. ¶ Insignia bacchi. Baccharum ac mænadum habitus. ¶ Abdit. abscondit ne agnosceretur a quoq̄. ¶ Horruit. Cum quodam horrore extimuit eorum recordatiōe que a Tereo perpessa fuerat. ¶ Nacta lo. progne. Secretum subaudiamus. ¶ Sacrorum pi. ornamēta sacrificiorum Bacchi. ¶ Deuelat. Reuelat. Detegit. ¶ Pellex si. ui. so. Causa cur non auderet philomela aspicere sororem. ¶ Testari q deos. In testimonium deos abducere. ¶ Dedecus i. illam ignominiam. ¶ Pro uo. ma. fu. Manu. n. id significabat: quod uoce indicare nō poterat. ¶ Ardet. furit. ¶ Corripiens Reprehendens. ¶ In omne ne. ad omne nefas perpetrandum

Et luget non sic lugendæ fata sororis.
Signa deus bis sex acto lustrauerat anno:
Quid faciat Philomela? fugam custodia claudit:
Structa rigent solido stabulorum moenia saxo:
Os mutum facti caret indice: grande doloris
Ingenium est: miserisq; uenit solertia rebus.
Stamina barbarica suspendit candida tela:
Purpureasq; notas filis intexuit albis
Indicium sceleris: perfectaq; tradidit uni:
Vtq; ferat dominæ gestu rogat: illa rogata
Pertulit ad Prognen: nec scit quid tradat in illis.
Euoluit uestes sæui matrona tyranni:
Fortunæq; suæ carmen miserabile legit:
Et (mirū ē potuisse) silet. dolor ora repressit:
Verbaq; quærenti satis indignantia linguæ
Defuerant: nec flere uacat: sed fasq; nefasq;
Confusura ruit: pœnæq; in imagine tota est.
Tempus erat: quo sacra solent trieterica bacchi
Sithoniæ celebrare nurus: nox conscia sacris:
Nocte sonat Rhodope tinnitibus æris acuti.
Nocte sua est egressa domo regina: deiq;
Ritibus instruitur: furialiaq; accipit arma.
Vite caput tegitur: lateri ceruina sinistro
Vellera dependent: humero leuis incubat hasta:
Concita per siluas turba comitante suarum
Terribilis Progne: furijsq; agitata doloris:
Bacche tuas simulat: uenit ad stabula auia tādē:
Exululatque: euoeque sonat: portasq; refringit:
Germanamque rapit: raptæque insignia bacchi
Induit: & uultus hederarum frondibus abdit:
Attonitāque trahens intra sua mœnia ducit.
Vt sensit tetigisse domum Philomela nefandam:
Horruit infelix: totoque expalluit ore.
Nacta locū Progne sacrorum pignora demit:
Oraque deuelat miseræ pudibunda sororis:
Amplexumque petit: sed nō attollere contra:
Sustinet hæc oculos pellex sibi uisa sororis:
Deiectoq; in humū uultu iurare uolenti:
Testariq; deos: per uim sibi dedecus illud
Illatum: pro uoce manus fuit: ardet: & iram
Non capit ipsa suam Progne: fletūq; sororis
Corripiens: nō est lachrymis hoc ingt agendum:
Sed ferro: sed si quid hēs: quod uincere ferrum
Possit: in oē nefas ego me germana paraui.
Aut ego cum facibus regalia tecta cremabo:

¶ Artificē Te. Tanti sceleris auctorem ¶ Et quę ti. mē. pu Minat̄ pgne se Tereī iguiā qbus philomelā uiolauit: gladio amputaturā. ¶ Pudorē. Virginitatē. ¶ Abstulerūt. Systole qualis illa Virgiliana. Mrī longa decē tulerūt fastidia mēses. ¶ Sōtē aīam. Nocētē. sceleratā Tereī aīam e corpore expellā. ¶ Magnum est. supplicium maiūue subitelligat̄. ¶ Quid sit adhuc du. Nōdū inquit decreui quo malo tereū affectura sim. ¶ Quid sit. futuȝ subaudiat̄. ¶ Peragit dū ta. pg. Dū talia logt̄. & minat̄. ¶ Ad ma. ue. Itys. Itys & appellatū est quā rotæ curtusue circūferētia significat̄: & pueri Prognes & Terei filii nomē: q & Itylus fuit cognominat⁹: q̄ figurū & argumētū fuerit calamitatis: que pentib⁹ ipsiq: euenit. τυχους. n. Græci signa miseriæ uocāt. Quid pos. ab il. admo. est. Quo malo ingt afficere Tereum possit ex ityli aduētu cognouit. De illo nāq: interficiē do cogitare cœpit. ¶ Ah quā. īdignatōi seruiēs est illa interiectio hoc loco Alibi & miseratōi. ¶ Accessit. Appropīquauit. ¶ Mrīq: salutē attulit. hoc ē. Matrē salutauit. ¶ Et puis adduxit colla lacertis. Et matris colla puis brachiis circundedit. Est autem hyppallage. Collo. n. addu ci brachia dr̄r potius q̄ e diuerso. ¶ Triste pa. fa. Cōem sibi cum Tereo filium interficere & coctum prī epulādū apponere cogitat. ¶ Tacita ira. Tecta occulta. Neq: n. Itylo se iratā esse ōn debat ¶ Mota qdē est. ge. Cōmota q a mr̄ erat Matres nāq: filios natura caros hn̄t. ¶ Infracta q: cō. ira. Hoc ē ira quā ɔceperat in filiū pgne ipsius blāditus fracta ē. Infracta nāq: h loco ualde & penitus fracta ītelligr̄. ¶ Inuitiq: ocūli. Ipsius īuitæ oculi. Est. n. hypallage. ¶ Lachrymis coa. A pietate mr̄na expssis. Labare. Vacillare: & ad misericordiā cōmoueri. ¶ Ab hoc. Ab huius ityli aspectu. ¶ Inq: ui. Vicissim p uices. Pādiōe na. Seipsam alloqtur pgne. Est āt emphasis. Ac si diceret se natā esse e pādiōe uiro generosissimo oīq: uirtute pdito rege. Cui ma. Ac si diceret turpissimo oīumq: nefandissimo. ¶ Degeneras Seipsā arguit pgne qd a suis degenerat: Si uī scelus patiat̄ iulrū. ¶ In cō. te. Si esset soluta ōro: in cōiugē Tereū diceremus. Pietate inqt uti ī cōiugē Tereū scelus ē. ¶ Nec mo. est subaudiat̄ hoc est. Cū primū asseruit scelus eē pietate ī Tereū uti: Itym traxit ī ptē dom⁹ secretiorē. ¶ Gāgetica ti. īdica a gāge maxīo indiæ fluuio. ¶ Ceruæ la. foe. Periphrasis ē īnuli. Tēdētē ma. Supplicātē. ¶ Adhæret. adiūgit̄: significat āt itym a mr̄e īter latus & pect⁹ fuisse peussū. ¶ Nec uer. ul. Magna mr̄is sæuitia atq: īdignatio q̄ citra uultus auersionē filiū necar̄ sustinuerit. ¶ Ad fa. Ad mortem. ¶ Exultat: feruet. partem uero itys carnium elixam. partem tostam fuisse ait. ¶ Manant pe. ta. Interiora ædium loca tabo & sanie pueri occisi fluūt. ¶ Ignarū Te. Cædis filii inscīū. ¶ His mē. His epulis. Continens enim pro contento sæpenumero a poetis ponitur. ¶ Et pa. mo. fa. atheniense sacrificium. His autem uerisimilia reddit ea quę a progne & philomela perpetrata fuisse narrantur. ¶ Vni ui. Soli marito. ¶ Remouit. Amandauit dimisit. ¶ Solio aui. Sede auorum. ¶ Sua uiscera suas carnes. Nam itys ex terei sanguine fuerat conceptus. ¶ Tantaq: nox animi est. Acclamatio est in horum uræ cæcitatem. ¶ Accersite. aduocate. ¶ Dissimulare nequit occultare nō potest. Est enim dissimulare fingere id non esse quod sit. ¶ Crudelia gaudia. Lætitiam ex crudeli filii cæde: quem pater uorauerat: prouenientem.

Artificē mediis immittam Terea flammis:
Aut linguā aut oculos: & q̄ tibi membra pudorē
Abstulerunt, ferro rapiā: aut pulnera mille
Sontē aīam expellam: magnū ē qdcunq; parauī.
Quid sit adhuc dubito, peragit dū talia Progne:
Ad matrem ueniebat Itys. quid possit ab illo
Admonita est: oculisq; tuens immitibus, ah q̄
Es similis patri? dixit, nec plura locuta
Triste parat facinus: tacitaq; exæstuat ira.
Vt tamen accessit natus: matriq; salutem
Attulit: & paruis adduxit colla lacertis:
Mixtaq; blandiciis puerilibus oscula iunxit:
Mota quidem est genitrix: infractaq; cōstitit ira.
Inuitiq; oculi lachrymis madvere coactis:
Sed simul ex nimia mentem pietate labare
Sensit: ab hoc iterū est ad uultus uersa sororis:
Inq; uicem spectans ambos: cur admouet inquit
Alter blandicias? rapta silet altera lingua?
Quam uocat hic matrē: cur nō uocat illa sororē?
Cui sis nupta uide Pandione nata marito.
Degeneras: scelus est pietas in coniuge Tereo.
Nec mora: traxit Itym: ueluti gangetica ceruæ
Lactentem fœtum per siluas tigris opacas:
Vtq; domus altæ partem tenuere remotam:
Tendentemq; manus: & iam sua fata uidentem:
Et mater mater clamantem: & colla petentem:
Ense ferit Progne: lateri qua pectus adhæret.
Nec uultum uertit, satis illi ad fata uel unum
Vulnus erat: iugulum ferro philomela resoluit:
Viuaq; adhuc: aīæq; aliqd retinentia membra
Dilaniat. pars inde cauis exultat ahenis:
Pars ueribus stridet: manant penetralia tabo.
His adhibet coniunx ignarum Terea mensis:
Et patrii moris sacrum mentita: quod uni
Fas sit adire uiro: comites famulosq; remouit.
Ipse sedens solio Tereus sublimis auito
Vescitur: inque suam sua uiscera cōgerit aluum.
Tantaque nox animi ē: Itym huc accersite dixit.
Dissimulare nequit crudelia gaudia Progne.

Iamque fuæ cupiens exiſtere nuncia cladis:
Intus habes quod poſcis ait:circunſpicit ille:
Atque ubi ſit quærit:quærenti iterumque uocanti
Sicut erat ſparſis furiali cæde capillis
Proſiluit:Ityſque caput Philomela cruentum
Miſit in ora patris:nec tempore maluit ullo
Poſſe loqui:& meritis teſtari gaudia dictis.
Thracius ingenti menſas clamore repellit:
Vipereaſque ciet ſtygia de ualle ſorores:
Et modo(ſi poſſet)reſerato pectore diras
Egerere inde dapes:demerſaque uiſcera geſtit:
Flet modo:ſeque uocat buſtum miſerabile nati.
Nunc ſequitur nudo genitas Pandione ferro:
Corpora cecropidum pēnis pendere putares:
Pendebant pennis:quarū petit altera ſiluas:
Alteta tecta ſubit:neque adhue de pectore cædis
Exceſſete notæ:ſignataque ſanguine pluma eſt.
Ille dolore ſuo:pœnæque cupidine uelox
Vertitut in uolucrem:cui ſtant in uertice criſtæ:
Prominet īmodicum pro longa cuſpide roſtrū:
Nomen epops uolucri:facies armata uidetur.
Hic dolor ante diem:longæque extrema ſenectæ
Tempora tartareas Pandiona miſit ad umbras.
Sceptra loci terūque capit moderamē Erichthe9
Iuſticia dubium eſt:ualidis ne potētior armis.
Q uatuor ille quidem iuuenes:totidēque crearat
Fœmineæ ſortis:ſed erat par forma duarum:
Equibus æolides Cephalus te coniuge felix
Procri fuit:Boreæ Tereus Thraceſq; nocebant:
Dilectaq; diu caruit deus Orithyia:
Dum rogat:& p̄cibus mauult q̄ uiribus uti:

¶Iamq;.¶Statimq; Intus hēs.intra temetipſum hēs.¶Vbi ſit.itys ſubaudiatur.¶Meritis di.conuenientibus uerbis.¶Thracius.Tereus Thracius tyrānus.¶Repellit.Euertit.¶Ciet.Vocat.¶Vipereas ſo.furias que ꝑ crinibus uiperas habere dr̄.¶De ſty.ual.Ab īferis.¶Reſerato pe.Apto.¶Egerere.euicere euomere.¶Geſtit.Cupit.¶Demerſa.Immerſa uiſcera filii.¶Seq; uo.bu.Sepulchrum filii:Carnes.n.illius in ſtomacho habebat.¶Nūc ſe.Modo perſequit̄.Nudo fer.Stricto enſe.¶Corpora cæ.Atheniēſium ꝓgnes & philomelæ.¶Pēnis pen.pu.Alis in aere aliqs pēdere putaret.In aues nāq; iam fuerant trāſmutatæ.¶Quarum pe.al.ſil.philomela que ī hirūdinē fuit couuerſa.¶Altera te.ſu.progne que in luſciniā fuit trāſfigurata.¶Notæ cæ.ſigna cædis.¶Signataq; ſan.plu.eſt pluma īqt e maculis ſanguineis infecta & hirūdinū & luſciniarū.¶Pœnæ cu.q̄ ꝓgnen philomelāq; afficeret.Vpupā aūt que a græcis epops appellat̄ poeta deſcribit.¶Cui ſtant.erectæ ſunt.Immodicum.maximū.¶Pro lon.cu.ꝓ longo enſe quo fugientes perſequebat̄.Facies ar.uī.Ita.n.pēnæ circa oculos ſunt diſpoſitæ.ut eos galea fere tectos hr̄e uideatur ideoq; toruo eſt aſpectu hæc auis.Hæc aūt oīa in Daulide que ſupra cheroniam eſt.ubi tereus regnauit ꝑpetrata fuiſſe Thucydides & Pauſanias ſcribūt:q̄uis megarenſes affirmēt circa fontes q megaridis uocantur illa illa fuiſſe geſta.Eorum uero locorum dicionem Tere9 amiſit ꝑpea que & ipſe in philomelā:& ꝓgne philomelaq; aduerſus itym admiſerūt.uñ Megaris ſibi ipſe mortem cōſciuit tereus:cui Megareſes & tumulū ſtati erexerūt & ſingulis quibuſq; annis ſacra ꝑſoluerunt:in qbus calculis ꝓ hordeo utunt̄.Ibi upupā auē primū uiſam aſſerūt.Mulieres aūt athenas rediuſſe lugētes & q̄rētes qd paſſæ eſſent lachrimiſq; ſe miſerabilr̄ cōfeciſſe.Vñ earū in luſciniā & hirūdinē trāſfigurationes confictæ fuere ea occaſiōe:ꝙ hæ aues neſcio qd miſerabile & luctui ſimile canūt.Hic do.ante diē.Pādioni:dolore quē ex filiabus conceperat mortuo erechtheus a pallade educatus:ut ſcribit Homerus:& Athenienſibus rex traditus ī regno ſucceſſit:cuius filiā orithyiā amauit Boreas thraciæ uēritus & rapuit ī thraciāq; aſportauit:ex q̄ filios ſuſtulit zethū & calaiꝫ:q pueri q̄dē ſine alis fuerūt:iuuenes uero alati effecti una cū aliis argōautis ad uell9 aureū rapiēdū ſunt ꝓfecti.¶Tartareas ad um.ad īferos.Vt aūt pauſanias ī Attica ſcribit:Pādiō oīo īfelix in filiarꝫ educatōe fuit neq; earū filii relicti ſunt ulli iniuriæ ultores.tametſi ut fortunā augeret cū thrace rege tereo affinitatē iūxerit.Sed nulla ē mortalibus euadēdi uia:ꝙ a deo futurum ē.Sceptra lo.Athenarꝫ īpiū.Reꝫ mo.Regni gubernatōem.¶Sed erat par for.dua.E q̄ttuor filiabus duas equales pulchritudīe fuiſſe ait ꝑcrin q̄ cephalo deiōei filio nupſit:& orithyiā q̄ a borea uēto dr̄ fuiſſe rapta.Tametſi heſagoras ī megaricis ſcribat ñ a uēto:ſed a borea ſtrymonis filio Orithyiā fuiſſe raptā.chœril9 uero narrat Orithyiā flores colligētē iuxta fontes cephiſi fuiſſe raptā:cui ſimōides accedit q in naumachia ſcribit ipām ex attica a Borea raptā & in Thraciā ad ſarpedoniā uſq; petrā fuiſſe platā:ubi & rē cū illa habuiſſe.Appolloni9 quoq; Orithyiæ raptū elegantiſſime ī primo Argonauticō deſcribit quē Oui.potiſſimū ſeq uī.¶E qbus æolides cephalus.cephal9 ut ſtrabo ait:Deionei fili9 qdē fuit:q ab æolo genus duxiſſe uī.Vñ & æolides a poeta uocatur,ut in oībus quæ mihi uidere contigit:exēplaribus legit̄.Sed quomodo ab æolo ducat originē cephalus nondū memini me legiſſe.¶Pocri fuit.Procri uocatiu9 eſt græcus.ad ipſam n.ſermonē cōuertit poeta.¶Boreas te.thra.no.crudelitas īgt terei ac thracū boreæ ne orithyiam duceret uxorē nocebāt.Boreas āt ē uētus q latine aglo uocat̄:ut in primū pleni9 ſcripſim9.Boreas etiam Strymōis fuiſſe filius narrat̄ a quo rapta fuit orithya.Sed poetæ ꝙ fuit hois opus:ad uentum tranſferūt.Tametſi q̄dā dicāt orithyiā ex alto ab aglone deiectam periſſe.Indeq; a poetis fictam fabulam fuiſſe.Deus.Boreas.

Progne in luſciniam Philōela in hirundinē Tere9 ī upupaꝫ

Orithyiæ rapt9

¶ Horridus ira. Terribilis indignatõe: Boreæ aũt naturam describit. est.n. uẽtus ualde ĩpetuosus & uiolẽtus. ¶ Et me. di. Merito Boreas sese carere orithyia confessus est qñ blandicus q̃ uiribus uti maluerit. Admoui. apposui. ¶ Quarũ me dede. usus. Quibus mihi turpe est uti. ¶ Cælo ap. Aere patẽti in quo uenti cõfligũt. ¶ Tãto mo. lu. tantis uiribus resisto. ¶ Vt medi⁹ nr̃is. physicorũ sñiam seqt̃ q ex collisione nubiũ & tonitrua aiũt cõmoueri & fulmina emitti. ¶ Elisi ignes. expulsi. ẽ aũt fulminũ pphrasis. ¶ Idẽ ego cũ subii. Terræ mot⁹ ex phisicorũ sñia fiũt a uẽtis in cauernis terræ clausis: unde sine magno ĩpetu exire nõ pñt. ¶ Solicito. mfesto pturbo. ¶ Excussit pẽ. cõcussit alas: ex q̃rũ iactatõe maximũ uẽtum excitatũ fuisse ait. ¶ Puluereã pal. puluerulentam uestem que elegãter boreæ attribuit: q eo uẽto flante maxim⁹ excitat̃ puluis. ¶ Ignes. amores. ¶ Nec prius aeri cur. nec pri⁹ igt uolar̃ destitit: q̃ ad cicões thraciæ populos puẽisset. Actæa Atheniẽsis Orithyia. ¶ Gelidi ty. boreæ uẽti: q oium ẽ frigidissim⁹. Partuq; eni. ge. Eniti ppie mulieres dñr cũ pariũt. ¶ Gemellos. zetẽ & calain puellas nõ hos ãt solũ boreas ex orthya suscepit sed ẽt Cheõiã. & zetẽ & cleopatrã. q phineo supsit. Pẽnas gẽitoris alas boreæ pris. Nam uẽti cũ alis ẽt nũ pingunt̃. ¶ Snbnixa. subiecta ¶ Rutilis ca. Flauis crinib⁹. Implumes. sine plumis & alis. zetes ãt legẽdũ ẽ. ñ zetus ut fere in exẽplarib⁹ ẽ deprauatũ. ¶ Flauescere. flauæ fieri lanugine nascẽte. Ergo ubi cõ. postea q̃ igt iuuenes effecti sũt una cũ aliis argonautis ad rapiẽdũ uell⁹ aureũ nauigauerũt sed uñ zetes & calais uenerint uariæ sũt priscorũ opiones. alii nãq; ex Thracia ut appolloni⁹. Herodot⁹ ex daulide. Duris uero & Phanodic⁹ ex hypboreis ad Iasonẽ uẽisse aiũt. Hæc aũt ad septimi libri initiũ apte cũ sexti fine copulãdũ narrant̃. ¶ Concessit. locũ dedit. ¶ Vellera ra. pellẽ arietis aureã quã phrixus cũ ab eo ad colchos usq; icolumis fuisset dlatus: ioui phyxio. hoc ẽ fugæ fauẽti imolauit: ac ei⁹ pellẽ aurei uelleris dicauit. nã athamas æoli filius crethæiq; fr: ut scribit apolloni⁹ ex Nephela uxore duos sustulit liberos phrixon & Hellen. sed nephele mortua. Ino filiis nouercã supinduxit: q̃ ut nouerca prioris filios uxoris odio pseq coepit. Cũq; agri illi⁹ incãtamẽtis steriles fcĩ eẽnt: uates subornauit q athamãti referrẽt agros nõ añ fertiles futuros q̃ filii prioris uxoris iterficerent̃. Cæterum phrixus periculi imminentis admonitus arietem una cum sorore Helle ascendit: qui mare ingressus cũ ad troicum pelagus peruenisset: Helle in mare cadẽs ei nomen dedit. Inde. n. Hellespuntus fuit appellatus. phrixus autem in scythiam uectus ioui phyxio: quod eius ope nouercæ insidias fugerat: arietem ipsum imolauit. uellusq; aureum eidem dicauit: quod quidem in luco martis a peruigili dracone taurisq; per nares ignẽ efflantibus eum custodiretur: ab Iasone raptum atq; in thessaliam fuit asportatum. Eusebius autem in chronicis ait phryxum idcirco ab ariete uectũ esse fingi: quia nouercales insidias naui: cuius insigne aries erat fugit. ¶ Cum mi. Minyæ populi fuerunt thessaliæ antiquissimi a Minya orchomeni: ut putatur & Hermippes. re uera autem Neptuni filio denominati. Demetrius autem scepsius ait illos qui circa iocum habitarunt Minyas fuisse appellatos. Appollonius uero omnes argonautas scribit minyas fuisse: quod plurimi & fortissimi quiq; eorum ac in primis ipse iason a minyæ filiabus duxerunt originem. ¶ Prima ca. prima naue. Nam argo prima omnium nauis longa fuisse perhibetur. Quidam tamen aiunt Danaum ab Aegypto persecutum omnium primõum nauim lgam cõ struxisse. Vnde ẽt Danaida fuisse uocatã.

Ast ubi blanditiis agitur nihil: horridus ira
Quæ solita est illi nimiumq; domestica uento:
Et merito dixit: quid enim mea tela reliqui?
Sæuiciam: & uires: iramq;: animosq; minaces?
Admouiq; preces: quarũ me dedecet usus?
Apta mihi uis est: hac tristia nubila pello:
Hac freta concutio: nodosaq; robora uerto:
Induroq; niues: & terras grandine pulso.
Idem ego cũ fratres cælo sum nactus aperto:
Nã mihi campus is est: tanto molimine luctor:
Vt medius nostris concursibus insonet æther:
Exiliantq; cauis elisi nubibus ignes.
Idem ego cum subii conuexa foramina terræ:
Supposuiq; ferox imis mea terga cauernis:
Sollicito manes: totumq; tremoribus orbem.
Hac ope debueram thalamos petiisse: socerq;
Non orandus erat mihi: sed faciẽd⁹ Erichrhe⁹.
Hæc boreas aut his non inferiora locutus
Excussit pennas: quarum iactatibus omnis
Afflata est tellus: latumq; perhorruit æquor:
Pulueream que trahens per sũma cacumina pallã
Verrit humum: pauidãque metu caligine tectus
Orithyiam adamans fuluis cõplectitur alis.
Dum uolat: arserunt agitati fortius ignes:
Nec prius aerii cursus suppressit habenas:
Quã ciconũ tenuit populos & mœnia raptor.
Illic & gelidi coniunx Actæa tyranni:
Et genitrix facta est: partuque enixa gemellos:
Cætera qui matris: pẽnas genitoris habebant.
Non tñ has memorãt una cũ corpore natas:
Barbaq; dum rutilis aberat subnixa capillis
Implumes Calaisque puer zetusque fuerunt:
Mox pariter pennæ ritu cœpere uolucrum
Cingere utrũque latus: pariter flauescere malæ.
Ergo ubi concessit tempus puerile iuuentæ:
Vellera cũ minyis nitido radiantia uillo
Per mare non motum prima petiere carina.

Raphaelis Regii in septimum metamorphoseos Ouidii librum ennarationes.

IAmq; fretum minyæ. Narraturus poeta quemadmodum dentes ab Iasone seminati in hoïes armatos fuerunt transformati: Appollonium qui argonautica scripsit. potissimum sequtur: Argonautarũq; in colcos ꝓfectionem: medeæq; amores elegãtissime describit. cã aũt illius iasonis peregrinatõis hæc fuisse narrat. Tyro Salmonei filia neptuno peperit neleũ & peliam, deinde nupsit Cretheo Aeoli filio: eiq; pepit æsonẽ pheretem: & amythaonẽ. Ac ex pherete quidem nascitur admetus. ex Amythaone Melampus. ex Aesone iason qui etiam chironi alendus medicinamq; docendus fuit traditus a patre qui senio confectus tantisper dum filius cresceret: regnum Thessaliæ peliæ fratri cõmendauit: Ceterum pelias oraculum ab Appolline acceperat: ut sibi ab eo caueret: quem cum solo calceo ad se uenientem uideret. Fore.n.ut opera eius esset moriturus. Iason autem iam grandior effectus. cum ad patruum rediret: forte in ripa Anauri thessaliæ fluuii offendit iunonem uetulæ similem: quæ uidebatur uelle quidem fluuium transire. sed non audere. quod uidens Iason illam humeris suscipiens in ulteriorem fluuii ripã trãstulit altero ex calceis in flumine amisso. Sicq; Iason ad peliam cum altero calceo peruenit: qui oraculi recordatus ueritusq; ne ab ipso interficeretur: illi mandauit expeditionẽ in colchos admodum periculosam ad uellus aureum rapiẽdum putans eum aut ab aliquo interfectum iri: aut certe in mari alienaue terra periturũ. Sed Iason oĩ collecta græciæ iuuentute: argoq; naue fabricata: ad colchos ꝓfectus & uellus aureum opera Medeæ regis æetæ filiæ rapuit: & medeã ipsam secum in pr̃iam reuexit. Iamq; fretum minyæ. Populi sunt thessaliæ Mynæ a Minya Neptuni filio: qui illis imperauit. denominati. Pagasea puppe. Argo naue iuxta pagasas ꝓmontorium fabricata. Sic aũt legendum est: non pegasea: ut fere in exẽplaribus est deprauatum. Pagasæ.n.sunt & ꝓmõtorium & urbs thessaliæ dictæ ϖωοτου ϖαγηναιτην αργω: hoc est compingenda & fabricanda argo naue Demetrius aũt scepsius ϖωο του ϖηγων. id est a fontibus quibus irrigatur locus: in quo etiã tẽplũ est pagasei apollinis. Phineus uisus erat. phine⁹ phœnicis & cassiepeæ filius siue Agenoris: ut quidã putant: rex fuit thraciæ: qui ut dionysius ĩ argonautis narrat: dimissa cleopatra uxore: Harpalacen scythicam. ut alii idæam Dardani Scytharum regis filiã filus superinduxit nouercam cui ut gereret morẽ ꝓprios filios orythum & carambin prius ex cleopatra susceptos cũ excæcasset. ipse quoq; a diis fuit oculis priuat⁹ atq; hac insup poena affect⁹: ut ei harpyiæ fœdissimæ aues escas & rapent & fœdarẽt: quas suscepti hospitio cũ aliis argonautis zetes & calais alati iuuenes. ut illi grãm referrent: strictis ensibus ex thracia usq; ad plotas insulas: quæ postea a cõuersione eorum strophades fuerunt appellatæ: persecuti sunt. Sub nocte cæcitate. De phinei uero cæcitatis cã uariæ fueruut antiquorum opiniones. Quidã.n.aũt phineum fuisse excæcatum a sole: quod potius longæuus esse quam uidere elegerat. Alii quod perseo fuerit insidiatus. Sophocles autem quod ex cleopatra filios orython & crambin a nouerca calumniatos excæcarit. Apollonius uero quod omnibus uulgo uaticinaretur ac deorum mentes aperiret quo fiebat: ut homines nihil deorum indigere uiderentur. Imperauit autem phineus usque ad bosphorum tracium omnibus thracibus qui sunt in asia. Virgineas uolucres. harpyias quæ uirgineas facies habebant. Lymosi pha. Pphasis fluuius est colcorũ. unde phasiani fuere denominati. Phrixea uellera. A phrixo Ioui phyxio cõsecrata. Vellera

Iasonis expeditio ĩ colchos

Medeæ amores

P. Ouidii. Nasonis metamorpho. lib. septimus.

IAmq; fretũ minyæ pagasæa puppe secabant:
Perpetuaq; trahẽs inopẽ sub nocte senectam
Phineus uisus erat: iuuenesq; aquilone creati
Virgineas uolucres miseri senis ore fugarãt:
Multaq; ꝑpessi claro sub Iasone tandem
Contigerant rapidas limosi phasidos undas.
Dumq; adeunt regẽ: phrixeaq; uellera poscunt:

aurea:qđ qdē idcirco fictū ē.ut Strabo ait.qđ apđ colchos torrētes dĩr auȩ deferȓ.qđ barbari pforatis tabulis & hiosis pellib⁹ excipiūt. Vñ aurei uelleris fabula ē cōficta. Quæ huiuſmodi eē ferȓ. Athamas Aeoli filius Crethei frȓ nephelen duxit uxorē:ex q̄ qdē phryxū & Hellē ſuſtulit. Nephele uero mortua Ham duxit uxorē Ino appellatā q̄ nepheles filios odio hñs pſuaſit agricolaȩ uxorib⁹:ut ſemīa torrerēt:ne terra fructū ullū emittere poſſet. Qđ qdē cū accidiſſet:Athamas agrorū ſterilitatis cām ignorās.q cōſulerēt apollinē delphos miſit.Ino āt eos q miſſi fuerāt dōis corrūpēs īduxit:ut referrēt deū rñdiſſe: phrixū & hellē īolādos eē.Ita nāq; ſterilitatis liberationē futurā. Hoc uero athamas cū crediſſet.phryxū hellēq; ad arā iugulādos adduxit. Sed deorū miſicordia aurei uelleris arieti īpoſiti p aerē aſportati fuerūt. Vñ helle metu pcuſſa ī helleſpōtū ab ipſa denoīatū cecidit.Phryx⁹ uero ī Colchicā terrā īcolūis puēit: ubi ioui phyxio arietē imolauit: q nouercæ inſidias effugiſſet. Vxorē āt duxit Chalciopē æetæ colchoȩ regis filiā:ex q cū filios q̄tuor ſuſtuliſſet argon.Cytiſſocō.Melanaphrōtin mortuus eſt. Vt Herodot⁹ ſcribit. ut uero heſiod⁹ & acuſili⁹ narrāt filios illos ex iophoſſa æetæ filia ſuſcepit:qb⁹ qdē & qntū noīe pſbonē pmenides addit.Herodot⁹ aūt narrat athamāns & Themiſt⁹ filios fuiſſe Schœneū. Erythriū.Leuconē Pœū.nouiſſimos uero phrixū & hellē hoſq; pp in⁹ nouercæ īſidias ex pria aufugiſſe hellē āt circa pactyen piſſe ēt hellāc⁹ ait.In⁹ uero & athamātis filii fuērūt learch⁹ & Melicerta.De ariete aūt uelleris aurei uariæ ſunt priſcoȩ opiones.alii nāq; uerū fuiſſe arietē ſcribūt.alii phrixi & helles fuiſſe pedagogū noīe criū:q latine aries uocaȓ cui⁹ cōſilio phrixus & helle nouercæ īſidias fugerint.Alii aufugiſſe ipſos in naue q̄ in pra arietē pictū hūerit opinanȓ. ℭ Voxq; daȓ.æeta Iaſonis aductu īdignat⁹ ſe qdē ei uellus aureū pmiſſurū:pmiſit ſi que pponerenȓ certamīa ſubiret. ℭ Vox ergo daȓ hoc ē:Rñſū daȓ ab æeta magnos illi eſſe labores in rapiēdo uellere aureo ſignificās Nā & tauri ignē narib⁹ oreq; efflātes erāt domādi iugoq; ſubiiciēdi: & dētes dracōis ſeminādi & impetus gigantum armatorum ex draconis dentibus natorum ſuſtinendus & pugil draco uelleris aurei cuſtos ſopiēdus. ℭ Magnorū la.magnorū certaminū.Cōcipit ī.Iūo & pallas ut in tertio narrat apollōi⁹ d iaſōe ſollicite pp certamīa tā piculoſa illi ab Aeeta ppoſita:ueneri pſuaſerūt ut cupidinē ad medeā mitteret:q Iaſonis amore ipſā īflāmaret.Opa ergo ueneris & cupidis maxios ardores Medea ɔtraxit.Aeetias Medea æete regis colchorū filia.Sane æeta pria cū ædiphthōgo ſcribiȓ:ñ cū œ & ut qdā pcipiūt & fere ī exēplarib⁹ ē deprauatū Et luctata diu.Poſteaq̄ diu amori repugnauit. Elegāter āt uirgīs amorȓ captæ cogitatōes expōit.Furorē.amoris rabiē Frustra me.re.Seipſā Medea alloqȓ.adeo āt amoris īpita uȓ:ut cū iaſōis amorȓ capta ſit:an amet tñ addubitet. ℭ Aut ali.eet.aut qdē legiȓ:ſed an fortaſſe legēdū ē.q picula & dubitātes & īterrogātes & ſoluētes utiȓ.Cū.n.Medea addubitaſſet qđ illđ eēt:an aliqđ ē īqt amori ſile ac deiñ amorē eē oñdit. ℭ Nā cur.iuſ.pa.Colligiȓ ex his medea ſe captā eē iaſōis amorȓ & qđ q̄ mādarat iaſōi æeta nimiū difficilia factū uidebāȓ:& q illi:quē pauloante uidiſſet:adeo timebat. ℭ Sūt quo.du.nimis Nōſolū uideri ſed eē quoq; nimiū dura:q iaſōi æetæ iuſſu erāt pagāda:aſſeuerat Medea. nā & indomitos tauros ignē ore naribuſq; efflātes iugo ſubiiceȓ & tot hoīum armatoȩ īpet⁹ ſuſtineȓ & pugilē draconē debellaȓ:q īpauerat æta:difficillima ſūt factu.Mō de.nūc ſolū.Tāti ti.Tātæ ſollicitudīs. ℭ Excute uir.ſeipſā medea alloqȓ tāq̄ alii uerba faciat. ℭ Noua uis.magna amoris potētia.mihi nūq̄ an hac expta. ℭ Aliudq; cu.aliđ īqt amor.aliđ rō mihi oñdit. ℭ Video me.cognoſco.hic āt colligit medea ſeñ errorȓ.ſed ōdita opa amori īdulgere. ℭ Quid ī ho.cur īqt cū ſis filia regis:pegrini amorȓ ardes? ℭ Regia.regis filia. Thalamos nuptias nā thalam⁹ pprie dr ſpōſi & ſpōſæ cubiculū παρὰ τὸ συλλεῖν.q ſpōſus & ſpōſa maxie ī illo iugeāt & uireſcāt. ℭ Alicior.alicæ regiōis.In di.ē.ī deoȩ māu ac ptāte. ℭ Quid.n.cōmiſit iaſō? Quid mali fecit.Nō tā.ñ cōmōueat.Lucreti⁹ d deo loquēs.nec bñ p meritis capiȓ nec tāgiȓ ira. ℭ Virt⁹.Fortitudo & corpis robur. ℭ Vt cæ.de.ut cætera deē cōcedā.Moueȓ.pelliceȓ ad amādū. ℭ Tauroȩ affla.ore:taur⁹ ἀπὸ τοῦ τείνειν τὴν οὐρὰν.h ē ab extēdēda cauda dr.Optebat āt iaſonē taurōs ignē narib⁹ efflātes iugo ſubiicere.bñ uero amās ſollicita eſſe fingitur de piculis amato īpēdentibus. ℭ Concurretq;.confligetq; inquit cum hominibus natis ex dentib⁹ draconis ab ipſo ſeminatis. ℭ Suæ ſegetis.Sementis ab ipſo factæ.

Voxq; datur minyis magnorū horrēda laborū:
Concipit interea ualidos æetias ignes:
Et luctata diu:poſtquam ratione furorem
Vincere non poterat:fruſtra Medea repugnas:
Neſcio quis deus obſtat ait:mirūq; qđ hoc eſt?
An aliquid certe ſimile huic:qđ amare uocatur?
Nā cur iuſſa patris nimium mihi dura uidentur?
Sunt quoq; dura nimis.cur quē mō deniq; uidi:
Ne peteat timeo? quæ tanti cauſa timoris?
Excute uirgineo cōceptas pectore flammas:
Si potes infelix.ſi poſſem:ſanior eſſem.
Sed trahit inuitam noua uis:aliudq; cupido:
Mens aliud ſuadet.uideo meliora:proboq;:
Deteriora ſequor.quid in hoſpite regia uirgo
Vreris? & thalamos alieni concupis orbis?
Hæc quoq; terra pōt qđ ames daȓ:uiuat an ille
Occidat in diis eſt:uiuat tamen:idq; precari
Vel ſine amore licet.quid enim cōmiſit Iaſon?
Quem niſi crudelem non tangat Iaſonis ætas?
Et genus? & uirtus? quē non(ut cætera deſint)
Forma mouere pōt? certe mea pectora mouit.
At niſi opem tulero:taurorum afflabitur ore:
Concurretq; ſuæ ſegetis tellure creatis

¶ Auido dra. insatiabili. ¶ Hoc ego si pa ut dracōi obiciatur iason. ¶ Tunc me de ti. na Tunc ingt me crudelissimam esse fatebor. Crudeles. n & de tigride nati & ferrum ī corde gestare dñr. ¶ Consce lero. sceleratos efficio. est autem pulchra ironia qua sibi talia non esse facienda proponit medea. ¶ Exhortor incantationibus stimulo. ¶ Terrigenasq; fe. homines e terra natos. ¶ Insopitum dra Peruigilem: qui nunq̄ sopitur. ¶ Prodāne. distrahitur Medeæ animus tum ab amore. tum ab honesto. ut utri pareat ignoret. Nescio quis ad. ac si diceret ignotus quidam peregrinus. ¶ Vt per me sospes. Vt opera mea inquit saluus & incolumis me relicta discedat ī patriamq; suā reuertatur. ¶ Det lin. uē. nauigando recedat. nam dare lintea & uela uentis est nauigaē. Pœnæ. aut dolori quo afficiar ex illius amore. aut supplicio quod de me pater sumet. ¶ Occidat ingratus. Moriatur quia ingratus. Erit n. causa qua dignus morte uideatur. ¶ Is uultus. Talis uultus quem græci προσωπον uocāt. Et da. ante fi. Et ante q̄ illi opem feram iureiurando promittet me sibi uxorem futuram. nam dare fidem est fcte aliquid promittere. ¶ Quid tu. ti. seipsam reprehendit Medea quod ea timeat que non sunt metuenda. ¶ Accingere. Præparare ad opem Iasoni ferendam. ¶ Tibi se sep de. Ia. Hoc est Iason semper tuus erit. Iason autem απο της ιασεως. hoc est a medicina. quā a chirone didicit: fuit appellatus. ¶ Face so. legitimo matrimonio. A parte nāq; totum intelligimus. Quinq; autem faces ritu romano nouis nuptiis preferebantur. ¶ Seruatrix celebrabere. Iuuentutis grææ seruatrix laudib⁹ extolleris. Ergo ego. Hactenus Medea amori est obsecuta nunc ad honesti cogitationem ita redit ut statim illam abiciat. ¶ Ergo. affectui seruit hoc loco & indignationi hæc particula ergo. Indignatur nāq; medea quod sororem fratrem patrem ac patriam relinquere possit. Germanā Chalciopem hanc uocat apollonius Pherecides uero ait euenīæ illi nomen fuisse. Cognominatam autem calciopem & iophossam. Fratremq;. absyrtum qui phaethon quoq; ab apollonio uocatur. Vētis ab. Nauibus auecta: q̄ uētis agunē. Relinq̄. Relinq̄re possim. Est aut cū īterrogatione legēdū Nēpe pr̄ sæ. Obiectionibus ita rñdet medea. ut colligat oīo Iasonem esse iuuādū sibiq; cōiugio copulandū. Nēpe p fecto. Stāt me. uo. so. Ē est soror chalciope me cū sentit. Nā chalciope q̄ phrixo dixius nupsisse. Iasoni fauebat pp filios suos qui e colchis in græciam nauigantes ad p̄rna bona repetenda iuxta aretiadē īsulam naufragiū fecerūt: in qua quidē aues esse ferunē pēnas ferreas iaculātes. Ab argonautis āt illic inuēti ī colchos illis uiæ duces fuerūt: a qbus deinde in græciā orthomenūq; reuecti fūt: chalciope igiē de filiorū salute sollicita medeā rogauit: ut Iasoni filiisq; opitularetur. Maxius de. Cupido.

Hostibus: aut auido dabitur fera præda dracōi.
Hoc ego si patiar: tunc me de tigride natam:
Tūc ferrū & scopulos gestare in corde fatebor.
Cur non & specto pereuntē? oculosq; uidendo
Consceleroʔ cur non tauros exhortor in illumʔ
Terrigenasq; ferosʔ insopitumq; draconemʔ
Dii meliora uelint: q̄q̄ non ista precanda:
Sed facienda mihi. pro dāne ego regna parētisʔ
Atq; ope nescio quis seruabitur aduena nostraʔ
Vt per me sospes sine me det lintea uentisʔ
Virq; sit alteriusʔ pœnæ Medea relinquarʔ
Si facere hoc: aliamue potest p̄ponere nobis:
Occidat ingratus. sed non is uultus in illo:
Non ea nobilitas animo est: ea gratia formæ:
Vt timeam fraudem meritiq; obliuia nostri.
Et dabit ante fidem: co gamq; in fœdera testes
Esse deos. quid tuta timesʔ accingere: & omnē
Pelle moram: tibi se semper debebit Iason.
Te face solemni iunget sibi: perq; pelasgas
Seruatrix urbes matrum celebrabere turba.
Ergo ego germanā: fratremq;: patremq;: deosq;:
Et natale solum uentis ablata relinquamʔ
Nempe pater sæuus: nēpe ē mea barbara tellus:
Frater adhuc infans: stant mecum uota sororis.
Maxius intra me deus est. nō magna relinquam:
Magna sequar: titulum seruatæ pubis achiuæ:
Noticiamq; loci melioris: & oppida: quorum
Hic quoq; fama uiget: cultusq; artesq; uirorum:
Quēq; ego cū reb⁹: quas totus possidet orbis
Aesoniden mutasse nolim: quo coniuge fœlix:
Et diis chara ferar: & uertice sidera tangam.
Quid: q; nescio qui medíis incurrere in undis

¶ Titulum. glīā. enumerat aūt Medea qbus potitura est. si Iasonem fuerit secuta: que quidem ipsi maiora uident q̄ q̄ relinqt. Loci me. cultioris. ciuilioris. Fama. Glīa. Viget. Floret. Cultus Ornatus. Quem ego. Magno amore illum medea psequitur: quē cum oībus totius orbis rebus non permutaret. ¶ Et uer si. ta. Illi uertice sidera tangere dñr: qui sibi felices uidentur. Sic oratius. Quod si me lyricis uatibus inseris: sublimi feriam sidera uertice. ¶ Quid quod nescio q aliam causam assignat Medea qua Iasonem sequendum esse sibi persuadet. Multa nanq; noua periculosaq; se uisuram ait quales sunt cyaneæ petre ad thracium bosphorum: que inter se concurrere dicuntur. ¶ Nescio qui montes. Cyaneas petras inquit: que & symplegades dicuntur: quod concurrere concuti uidentur. Nam ut ipse poeta in quinto decimo ait quo tempore illac Argo transiuit mobiles erant & concurrere uidebantur. postea uero immobiles sunt factæ. Timuit concursibus argo undarum sparsas symplegadas elisarum. Quæ nunc immotæ perstant uentisq; resistunt.

Tauri naribus ignē efflantes

¶ Ratibusq; ini.ca.uorago est in freto siculo naues ad se trahens atq; absorbens. Fertur autem charibdis uetula fuisse rapacissima: q̃ cum boues Herculi esset furata: in fretũ siculum proiecta loco nom̃ dedit. Nũc red. Reiicere reuomere. Nã q̃ absorbet apd̃ Taurominiũ siciliæ urbem reiicere memorat̃. ¶ Scylla rapax. Scylla phorci filia ueneris circes in monstrũ conuersa se in fretũ siculum p̃cipitauit ubi nauibus fingit̃ insidiari. Sũt aũt loca in freto sicl'o ualde picl'osa Scylla & charibdis, quorũ alter italiæ. Scylla uero adiacet siciliæ. ¶ Sicl'o pro. in siculo freto. ¶ Cincta sæ. ca. Circũdata rabidis canibus. Nã illius inguina in canes transmutata feruntur.

Dicuntur montes? ratibusq; inimica charybdis
Nunc sorbere fretũ: nũc reddere: cinctaq; sæuis
Scylla rapax canibus siculo latrare profundo?
Nẽpe tenẽs qđ amo: gremioq; in Iasonis hærẽs
Per freta longa ferar: nihil illũ amplexa timebo.
Aut si quid metuam: metuam de coniuge solo.
Coniugium ne putas? speciosaq; noia culpæ
Imponis Medea tuæ? quin aspice quantum
Aggrediare nefas: & dum licet effuge crimen.
Dixit: & ante oculos rectum pietasq; pudorq;
Constiterant: & uicta dabat iam terga Cupido
Ibat ad antiquas Hecates perseidos aras:
Quas nemus umbrosum secretaq; silua tegebat:
Et iam fractus erat: pulsusq; resederat ardor:
Cum uidet æsoniden: extinctaq; flamma reluxit:
Et rubuere genæ: totoq; recanduit ore:
Vt solet a uentis alimenta resumere: quæq;
Parua subinducta latuit scintilla fauilla
Crescere: & in ueteres agitata resurgere uires:
Sic iã lenis amor: iam quem languere putares:
Vt uidit iuuenem: specie præsentis inarsit:
Et casu solito formosior æsone n atus
Illa luce fuit: posses ignoscere amanti.
Spectat: & in uultu ueluti tum deniq; uiso
Lumina fixa tenet: nec se mortalia demens
Ora uidere putat: nec se declinat ab illo.
Vt uero cœpitq; loqui: dexterãq; præhendit
Hospes: & auxilium sũmissa uoce rogauit:
Promisitq; torum: lachrymis ait illa profusis
Quid faciam uideo: nec me ignorantia ueri
Decipiet: sed amor: seruabere munere nostro.
Seruatus promissa dato. per sacra triformis
Ille deæ: lucoq; foret quod numen in illo:
Perq; patrem soceri cernentẽ cuncta futuri:
Euentusq; suos: & tanta pericula iurat.

¶ Coniugiũ ne putas. Rõne a scelere Medea reuocatur. Se autẽ ipsa reprehendit: qđ facinori suo honestum matrimonii nomen p̃tendat. Speciosa pulchra & honesta. Quin. immo. ¶ Aspice. considera. ¶ Dũ licet. dum potes. ¶ Rectum. honestum. ¶ Pietas. in parentes & patriam amor. ¶ Et uicta dabat. Iam inquit cupido ab honesto & pietate uictus a Medeæ mẽte recedebat. ¶ Ibat ad antiquas hecates perseidos aras. hecate: ut scribit Dionysius milesius filia fuit persei solis filii. In illis năq; locis duo solis filii nati sunt perse⁹ & æeta, quorum alter colchis circa mæotidem paludem imperauit. perseus uero in taurica regione regnauit: q cũ grãdior natu eẽt; uxorem duxit unam ex incolis nymphis ex qua Hecatem filiam suscepit: que cum uirago esset: ac uenatrix prima dr̃ pestiferas herbarum radices inuenisse: peritissimaq; & uenenorum & eorum q̃ hoĩ opitulantur fuisse: propriumq; p̃rem ueneno necasse. A patruo uero Aeeta in colchos accersita uxor ẽ ducta ex qua & calciopen & Medeã suscepit. Apollonium autem sequitur Oui. qui persei filiam hecatẽ fuisse ait. Sed alii Iouis. alii cereris: alii aristei pæonis. Musæus Asteriæ & Iouis fuisse filiam scribit. Hinc uero coarguit̃ eorum error qui dicunt Hecatem perseida idcirco uocari quod perse⁹ in dianæ sacrificiis inuocabat̃. ¶ Ad antiquas aras. ad uetusta tẽpla. ¶ Hecates perseidos. Persei filiæ. Est etiam hecate eadem cum proserpina & Diana. ¶ Resederat. Requieuerat. Vt solet a uentis. Pulchra similitudine oñdit poeta: quomõ medea iterũ cœpit amore Iasonis ardere. est autem ordo: Vt parua scintilla que superinducta fauilla solet resumere alimenta a uentis & crescere. Specie. pulchritudine. ¶ P̃ntis. Iasonis. ¶ Et casu & forte inquit iason illo die formosior fuit quã consueuerat. ¶ Posses ignoscere amãti. Vnusquisq; amanti Medeæ dare ueniam posset. Est. n. sa persona pro tertia posita. uel certe ad lectorem oratio conuersa. ¶ Amanti. Amore Iasonis captæ. ¶ Tum deniq;. Tunc solum. Demum. n. & deniq; interdum solum. aliquando tandem significãt. ¶ Nec se declinat. Nec oculos suos ab illo auertit spectando. ¶ Submissa uoce. Ne ab aliis quæ dicebat perciperentur. ¶ Torũ. lectum nuptialem ac nuptias ipsas. ¶ Trifoimis deæ hecates que & luna & Diana & proserpina creditur esse. ¶ Lucoq; foret quod numen in illo. Per prepositio subintelligatur hoc est per numen hecates persei filiæ. que in illo luco colebat̃. in templo aũt hecates ut narrat apolloni⁹ iason cum medea conuenit ab eaq; & medicamenta accepit & quomõ aduersus gigantes e dentibus draconis orituros se gereret cognouit. Ita preter omnem aeetæ spem omnibus propositis certaminibus superior euasit. ¶ Perq; patrem soceri. per solem æete patrem quem sibi socerum Medeæ coniugio cupiebat. ¶ Cernentem cuncta. omnia aspicientem. Nam ut tertio illiados libro ait Homerus sol omnia & audit & uidet. ¶ Et tanta pericula. quanta erat subiturus. ¶ Creditus. Contra loquendi consuetudinem hoc p̃ticipio

Creditus accepit cantatas protinus hærbas:
Edidicitq; usum:lætusq; in recta recessit.
Postera depulerat stellas aurora micantes:
Conueniunt populi sacrum mauortis in aruum:
Consistuntq; iugis:medio rex ipse resedit
Agmine purpureus:sceptroq; insignis eburno.
Ecce adamanteis uulcanum naribus efflant
Aeripedes tauri:tactæq; uaporibus hærbæ
Ardent:utq; solent pleni resonare camini:
Aut ubi terrena silices fornace soluti
Concipiunt ignē liquidarū aspergine aquarum:
Pectora sic intus clausas uoluentia flammas
Gutturaq; usta sonant:tamen illis æsone natus
Obuius it.uertere truces uenientis ad ora
Terribiles uultus:præfixaq; cornua ferro:
Puluereumq; solum pede pulsauere bisulco:
Fumificisq; locum mugitibus impleuere.
Diriguere metu subito minyæ:ille nec ullos
Sensit anhelatus:tantū medicamina possunt:
Pendulaq; audaci mulcet palearia dextra:
Suppositosq; iugo pondus graue cogit aratri
Ducere:& insuetum ferro proscindere cāpum.
Mirantur colchi.minyæ clamoribus augent
Adiiciuntq; animos.galea tum sumit ahena
Vipereos dentes:& aratos spargit in agros.
Semina mollit humus ualido pcincta ueneno:
Et crescunt:fiuntq; sati noua corpora dentes.
Vtq; hominis speciem materna sumit in aluo:
Perque suos intus numeros cōponitur infans:
Nec nisi maturus cōmunes exit in auras:
Sic ubi uisceribus grauidæ telluris imago
Effecta est hominis:fœto consurgit in aruo.
Quodque magis mirū ē:simul edita cōcutit arma
Quos ubi uiderunt præacutæ cuspidis hastas
In caput æmonii iuuenis torquere parantes:
Demisere metu uultumque animumque pelasgi.
Ipsa quoque extimuit:quæ tutum fecerat illum:
Vtque peti uidit iuuenē tot ab hostibus unum
Palluit:& subito sine sanguine frigida sedit.
Ne ue parum ualeant a se data gramina carmen
Auxiliare canit:secretasque aduocat artes.
Ille grauem medios silicem iaculatus in hostes
Ale depulsum martem conuertit in ipsos.
Terrigenæ pereunt per mutua uulnera fratres:

usus poeta esse uī. Res.n.credita eleganter dr̄. Jason uero creditus nō ita:nisi pro cōmisso accipiatur:q̄q̄ creditus ēt gratus intelligi possit. ℂ Cantatas her. Incātatas. Neq;.n. Medea hecate mr̄e minor fuit uenefica. ℂ Sacrum ma.ī ar. in sacrum martis lucum. In illo nāq; uellus aureū super phago arbore collocatū a puigili dracone seruabatur. ℂ Medio ag. Media multitudine. Purpureus purpuratus ac purpura ornatus:purpureū.n.dicimus q̄ totum ex purpura constat. purpuratum uero purpura ornatum. ℂ Adamanteis na. Quæ ne igne quidem poterant domari. Adamas nanq; lapis est qui nulla alia re quam hircino sanguine domatur. Vnde & nomen accipit. Nam Δαμάζω domo significat. a uero particula est priuatiua. ℂ Aeripedes. ære pedes armatos habentes. ℂ Pleni camini. plenæ carbōib⁹ ignitis fornaces. ℂ Silices soluti. periphrasis est calcis:quæ fit lapidibus ita excoctis ut nihil humoris retineant: in quos qdē si imittat̄ aqua:cū quodam stridore & ignē concipiunt:& dissoluūt. ℂ Aspergine. aspsione. ℂ Vsta. cōbusta:ut p quē ignea flāma trāseat. ℂ Truces: torui aspectu. ℂ Ad ora uenietis. ad faciē Iasonis uenietis. ℂ Præfixa ferro. in summitate ferq̄ hn̄tia fixum. ℂ Bisulco pede. bifidis pedibus:quales boū esse uidem⁹. ℂ Fumificis. fumum efficientib⁹. Spōdeo aūt in qnta carminis sede est usus poeta ut boū mugitus exprimeret̄. ℂ Diriguere. exhorruere. expalluere. Vllos anhelatus. Vllos spūs flāmæ exeūtis ex ore taurorq̄. Anhelat⁹ ſm regulā ab Anhelando d̄clinauit:q̄uis anhelitus frequētibus usurpet̄. Anhelare aūt est difficulter respirare. ℂ Tm̄ medicamina pn̄t parenthesis acclamatione in herbas medicas cōtinēs:in quarū uires incredibilis rei cām poeta refert. ℂ Pendula palearia. pelles q̄ a gutture boū pendent palearia dn̄r. ℂ Ferro pscinde. uomere exarare. ℂ Mirantur colchi. stupescunt rei nouitate. Colchi aūt scythiæ sūt populi Aegyptiorum coloni ut appollonius ait:& Herodotus cōfirmat:qui & de pudendorū circūcisione meminit & de lini textura & legib⁹ ægyptiorū illos uti ait. ℂ Vipereos dētes. serpetis illius dētes:quē ī tertio poeta narrauit a cadmo fuisse interfectū:Nā ut pherecydes narrat pars illorum dentium a marte & pallade cadmo tradita fuit. Altera æete colchorum regi ut ante diximus. ℂ Spargit. disseminat. ℂ Semina pcincta. infecta potenti ueneno:ut ex qbus hoīes armari sint nati. ℂ Sati. seminati. ℂ Noua corpora. magna. hominum armatorum corpora. Vtq; hominis speciem. Hac similitudine declaratur quomodo dentes serpentis figuram contraxerint humanam. ℂ Per su.nu. per suas oēs pticulas. ℂ Consurgit. cōorit̄. ℂ In ar.fœ. In agro fœcūdo q tot armatos pepit. ℂ Arma si.edi. simul nata cū illis hoībus. ℂ Torq̄re: Cū ipetu mittere. ℂ Pellasgi. Minyæ Thessali. ℂ Ipsa quo. medea. ℂ Et su.si.san.q timēt & pallidi & frigidi fiunt. Timore nāq; sanguis ad cor a physicis refugere phibet̄. ℂ Grāina. herbæ. Carmē. au. ïcātatōem opitulātē. Secretas ar. Magicas artes occultas. Martē. bellū. Ciuili. a pugna ciuili. ℂ Terrigenes: ex terra genit

Draco puigil

Aeson ex decrepito iuuenis

¶ Gratant: lætant: Gratulanturq; Iasoni uictori. ¶ Victoremq; tenent. Amplectunt quia uictorē. ¶ Affectu ta. amore occulto. ¶ Et di au. ho. diis inferis hecateq; in primis. ¶ Peruigilem: semper uigilantem. ¶ Superest. Reliquum est ex iis que iusserat Aeæta. ¶ Sopire in somnum adducere: Eorum aūt sequitur opinionem Oui. qui aiunt dracone sopito uellus aureum a iasone fuisse ablatum. pherecydes namq; draconem scribit a iasone fuisse interfectum. ¶ Herbis: herbarum uiribus. ¶ Præsignis insignis. ¶ Aureæ ar. In qua uellus aureum suspensum erat. In pahgo namq; arbore suspensum a uasto & monstrosæ magnitudinis dracone custodiebatur. est aūt synæresis & coagmentatio duarū uocalium in unam syllabam. Nisi malimus dicere uersum eē hypmetrū cum præsertim sequens uersus incipit a uocali. ¶ Lethæi suc. somnum obliuionemq; inducentis. ΛΗΘΗ. n. unde lethæus declinat: obliuio dr. ¶ Verba facientia: Carmina inducentia. ¶ Sistunt stare faciunt ¶ Auro. aureo uellere. Fere aūt oēs aureum fuisse uellus scribunt. simonides uero modo album modo purpureum illud uocat. ¶ Heros æsonius. Iason æsonides. Possessiuum enim pro patronymico posuit. ¶ Muneris auctorem: Medeam quæ auctor & causa fuit: ut Iason uellere aureo potiretur. ¶ Victor: uoti compos. ¶ Colchiachos por. Sic quidem fere legitur sicque legendum esse ego quoque olim contendi nunc cum ī uetusto exemplari animaduerterim colchiachos scriptum esse facile in eā sum adductus opinionem ut sentiam colchiachos in iolciacos esse cōmutandum. Est. n. iolcos quæ & iaolcos dr ab Ho. urbs thessaliæ Iasonis patria ab iolco Amyri filio dicta: ut Stephanus de urbibus scribit. Vnde iolcius & iolciacus declinat. Tametsi is qui hoc egregium opus e latina in græcam linguam transtulit. cecropias turres legat: hoc est κεκροπιους πυργους. Sed & ipse in deprauatum inciderat exēplar. ¶ De iolco autē meminit. & Seneca. Animaris uasti domitrix iolcos. ¶ Aemoniæ mr̄es. Thessalæ. nam thessalia uariis noībus fuit appelata. Si quidem & æmōia & pyrrhoolia a pyrrha deucalionis uxore fuit cognominata. Hæc uero ad copulationem sequentis metamorphoseos narrātur. Iason. n. cū medea a colchis reuersus cum æsonem patrem senio confectum offendisset: uxorē medeā rogauit ut sibi ademptos annos patri apponeret. Medea uero maius q̄ petebat pollicita: uariis undiq; herbis collectis: unaq; concoctis æsonē iam decrepitum ad quadragita annoꝝ ætatē reuocauit. ¶ Dona fe. tēplis subaudiat. Diis. n. sacrificabant pp filiorū reditū ¶ Inducta au. īduta hñs cornua auro. Victimarum nāq; cornua inaurabant. ¶ Vota fa. pagit uota. ¶ Gratantibus grās diis agētib⁹. ¶ Iā ple. Iam morti ꝓpinquus. ¶ Tūc sic æsonides. dixit subaudiat. ¶ O cui debere salutē. Gratū se oñdit esse Iason: quo facilius id ꝙ uult: īpetrare possit. Est aūt ordo & sensus. O coniunx cui me cōfiteor debere salutē: q̄q̄ mihi cuncta dedisti & summa ac magnitudo tuorum meritorū fidem superauit: Tamē deme mihi annos & demptos appone meo prī. Si carmina hoc efficere pñt. reliqua p parenthesim legunt. Dissimilē aīum. impium: q nulla parentis pietate moueri solitus est. ¶ Nō tñ affectus tales nō tñ inquit se ulla teneri patris æetæ pietate cōfessa ē medea. ¶ Ergo ego cuiq̄. Amantis seruat decorū mulieris: quæ amanti annos producere potius q̄ abbreuiare semper cupit. Quare indignat Medea: ꝙ iason tamparū ab ipsa se amari putet: Vt possit ipsi demere annos: quos alii attribuat. Ergo aūt hoc loco affectui & indignationi seruit. Sic Augustus. Ergo ne supremis potuit uox īproba uerbis. ¶ Trāscribere. trāspōere. Cuiq̄. alicui q mihi te sit car. Nec tu petis æq. honesta.

Ciuilique cadunt acie. gratantur achiui:
Victoremque tenēt: auidisque amplexib⁹ hærēt.
Tu quoque uictorem cōplecti barbara uelles:
Obstitit incœpto pudor: at complexa fuisses:
Sed te ne faceres tenuit reuerentia famæ.
Quod licet: affectu tacito lætaris: agisque
Carminibus grates: & diis auctoribus horum.
Peruigilem superest hærbis sopire draconem:
Qui crista linguisquisque tribus p̄signis: & uncis
Dētibus horrendus custos erat arboris aureæ.
Hunc postq̄ sparsit lethæi gramine succi:
Verbaq; ter dixit placidos facientia somnos:
Quæ mare turbatum: q̄ concita flumina sistunt:
Somnus in ignotos oculos ubi uenit: & auro
Heros æsonius potitur: spolioq; superbus
Muneris auctorem secum spolia altera portans
Victor iolciacos tetigit cum coniuge portus.
Aemoniæ matres pro natis dona receptis:
Grandæuiq; ferunt patres: congestaq; flamma
Thura liquifaciunt: inductaq; cornibus aurum
Victima uota facit: sed abest gratantibus æson
Iam propior leto: fessusq; senilibus annis
Tum sic æsonides: o cui debere salutem
Confiteor coniunx: q̄q̄ mihi cuncta dedisti:
Excessitq; fidem meritorum summa tuorum:
Si tñ hoc possis (qd. n. nō carmina possunt?
Deme meis annis: & demptos adde parenti:
Nec tenuit lachrymas. mora est pietate rogantis:
Dissimilemq; animum subiit pater æeta relictus.
Non tamen affectus tales confessa: quod inquit
Excidit ore tuo coniunx scelus? ergo ego cuiq̄
Posse tuæ uideor spacium transcribere uitæ?
Nō sinat hoc hecate. nec tu petis æqua: sed isto
Quod petis experiar maius dare munus Iason:
Arte mea soceri longum tentabimus æuum

¶ Diua triformis. Hecate ueneficiorum carminumq; auctor. ¶ Præsens. ppicia. ¶ Annuat. consentiat. ¶ Vt cornua tota coirent. hoc est ut cornua lunæ tota complerentur atq; coniungerentur ut plenilunium fieret. ¶ Nudos humeris ĩfusa capillos. Synegdoche poetica. hoc est. per nudos humeros sparsos capillos habẽs. ¶ Soluerat alta quies. intempestam mediamq; noctem fuisse ostendit: quo tempore omnia in somnum animalia resoluuntur. ¶ Irrorauit. inspersit. ¶ Ternis & hiatibus ora soluit. Ter os inquit aperuit. ¶ Summisso poplite. Sumissis genibus ac flexis. ¶ Nox ait arcanis fidissima: inuocationes precesq; Medeæ describit poeta ueneficæ maxime conuenientes. ¶ Diurnis ignibus. soli. ¶ Triceps Hecate Luna quæ eadem esse cum diana ac proserpina dr̃. Idcircoq; & triceps & triformis uocatur. Sic quidem fere exponitur hic locus. Sed ur̃ poeta tricipitem hecatẽ uocasse ad orphei imitationem qui in argonauticis ipsam τρικέφαλον appellat. q tria hẽat capita equinum dextrum. medium hominibus siluestris. sinistrum caninum. Veneficarum autẽ dea est hecate: que ab appollonio etiam Brimo uocatur pp deæ horrorem. ¶ Cantus. incantamenta. ¶ Adeste. auxilio este. ¶ Concussaq; sisto. agitata stare facio. ¶ Stantia freta. Maria quieta: Nunquam. n. stat mare. ¶ Te quoq; luna traho. De cælo detraho. Nam ueneficæ finguntur carminibus lunã e cælo detrahere. Hoc autem sibi facere uidebantur thessalæ mulieres olim deceptæ ab Aglaonice Hegemonis filia: quæ cum astrologiæ perita esset deffectusq; lunæ cognosceret: iactabat se lunam de cælo detrahere eo tempore quo deficiebat. Qua re in maximas incidit calamitates tantæ ĩpietatis pœnas luens. Vnde & prouerbium ortum est. Luna detrahitur: in eos qui a calamitatibus uexentur ¶ Temerata æra percussa ærea uasa. Temerare autem significat uiolare. uasa uero tum cum pulsantur uiolari uidentur. Creditur autem uulgo luna ueneficarum carminibus deficere: quæ ne ad ipsam possint peruenire: tinnitu æreorũ uasorum occurritur. ¶ Currus quoq; tui subaudiantur. Nam & luna curru ut sol dr̃ uehi. Vos mi. ĩ gratiam meam. ¶ Hebetastis. hebetes reddidistis sic ut comburere non possent. Vos fer. e dentibus serpentum genitis hominibus. ¶ In se. contra seipsos. ¶ Rudem somno. sic quidẽ legitur exponiturq; expertem somni draconem atq; peruigilem Sed cum hoc nomen rudis genitiuo iungatur: aut somni mihi uidetur legendum: aut certe rudem in rubrum uertẽdum quo quidem modo is qui in græcam linguam hoc opus conuertit legere uidetur. hoc est φοινικὸν ὑν φιλέκωσιν ad cristas & oculos rubentes referamus. ¶ Aurum. aureum uellus. ¶ Vindice custode dracone. ¶ Volucrum draconum alatorum a quib⁹ Medea uehebatur. ¶ Permulsit Blande pertractauit.

Non annis renouare tuis: modo diua triformis
Adiuet: & præsens ingentibus annuat ausis.
Tres aberant noctes: ut cornua tota coirent:
Efficerentq; orbem: postq̃ plenissima fulsit:
Et solida terras spectauit imagine luna:
Egreditur tectis uestes induta recinctas:
Nuda pedem: nudos humeris infusa capillos:
Fertq; uagos mediæ per muta silentia noctis
Incomitata gradus: hoies uolucresq; ferasq;
Soluerat alta qes. nullo cum murmure serpens
Sopito similis nullo cum murmure serpit:
Immotæq; silent frondes: silet humidus aer:
Sidera sola micant: ad quæ sua brachia tendens
Ter se conuertit: ter sumptis flumine crinem
Irrorauit aquis: ternis & hiatibus ora
Soluit: & in dura summisso poplite terra:
Nox ait arcanis fidissima: quæq; diurnis
Aurea cum luna succeditis ignibus astra:
Tuq; triceps hecate: q̃ cœptis conscia nostris
Adiutrixq; uenis: cantusq; artesq; magorum:
Quæq; magos tellus pollentib⁹ instruis hærbis:
Auræq;: & uenti: montesq;: amnesq;: lacusq;:
Diiq; oẽs nemorum: diiq; omnes noctis adeste:
Quorũ ope cum uolui ripis mirantibus amnes
In fontes rediere suos: concussaq; sisto:
Stantia concutio cãtu freta: nubila pello:
Nubilaq; induco: uentos abigoq;: uocoque.
Vipereas rumpo uerbis & carmine fauces:
Viuaque saxa: sua cõuulsaque robora terra:
Et siluas moueo: iubeoque tremiscere montes:
Et mugire solum: manesque exire sepulchris.
Te quoque luna traho: q̃uis temerata labores
Aera tuos minuãt: currus quoque carmie nostro
Pallent: ac pallet nostris aurora uenenis.
Vos mihi taurorũ flammas hebetastis: & unco
Haud patiens oneris collũ pressistis aratro.
Vos serpentigenis in se fera bella dedistis:
Custodemq; rudem somno sopistis: & aurum
Vindice decepto graias misistis in urbes.
Nũc opus ẽ succis: per quos renouata senectus
In florem redeat: primosq; recolligat annos.
Et dabitis. neq; enim micuerunt sidera frustra:
Nec frustra uolucrũ tractus ceruice draconum
Currus adest: aderat demissus ab æthere curr⁹.
Quo simul ascendit: frænataq; colla draconum
Permulsit: manibusq; leues agitauit habenas:

¶ Sublimis rapit̄: In altū aerē tollit̄. ¶ Despicit. Deorsū aspicit. ¶ Et cre. ac secretis semotis. Aut certe uisis & aspectis: ¶ Quasq; altus pelion. Figurate dictū est. Altus. n. ad montem refertur. ¶ Sūt aūt montes hi omnes Thessaliæ. de quibus multa in supioribus diximus libris. ¶ Per. diligenter inspicit. ¶ Radice. cum prepositio subaudiatur ut cum radicibus euulsas herbas intelligamus. ¶ Curuamine falcis athenæ Falce ærea curua. ¶ Multa quoq; eridani. Nōsolum inqt in montibus. sed ēt in fluuiorum ripis herbas collegit Medea. Cum aūt Thessaliæ fluuios enumeret poeta: importune admodum de Thessalia in Italiam,

Sublimis rapitur: subiectaq; thessala tempe
Despicit: & cretis regionibus applicat angues:
Et quas ossa tulit: quasq; altus pelion hærbas
Othrysq;: & pindus: & pindo maior olympus:
Perspicit: & placitas partim radice reuellit:
Partim succidit caruamine falcis ahenæ.
Multa quoq; Eridani placuerunt gramina ripis:
Multa quoq; Aphrissi: nec eras imunis Enipeu.
Necnon Peneus: necnon sperchiades undæ
Contribuere aliquid: iuncosaq; littora phœbes
Carpsit: & euboica uiuax anthedone gramen
Nondum uulgatum mutato corpore glauci:
Nona dies illam curru pennisq; draconum:
Nonaq; nox omnes lustrantem uiderat agros:
Cum rediit: nec erant tacti nisi odore dracones:
Et tamen annosæ pellem posuere senectæ.
Constitit adueniens citra limenq; foresq;:
Et tantum cælo tegitur: refugitq; uiriles
Contactus: statuitq; aras e cespite binas:
Dexteriore hecates: at læua parte iuuentæ.
Has ubi uerbenis siluaq; incinxit agresti:
Haud procul egesta scrobibus tellure duabus
Sacra facit: cultrosq; in guttura uelleris atri
Conicit: & patulas perfudit sanguine fossas.
Tum super inuergens tepidi charchesia lactis:
Alteraq; inuergens liquidi carchesia mellis:
Verba simul fundit: terrenaque numina poscit:
Vmbrarumq; rogat rapta cum coniuge regem:
Ne properent artus anima fraudare senili.
Quos ubi placauit pcibusque & murmure lōgo:
Aesonis effœtum proferri corpus ad aras
Iussit: & in plenos resolutum carmine somnos
Exanimi similem stratis porrexit in hærbis.
Hic pcul æsonidē: pcul hic iubet ire ministros:
Et monet arcanis oculos remouere pphanos.
Diffugiunt iussi, sparsis Medea capillis
Bacchantum ritu flagrantes circuit aras:
Multifidasque faces in fossa sanguinis atra

Atticamue. Nā utriusq; fluuius est eridanus: fingitur transiisse Medea. Quare loco eridani contenderim Apidani esse legendum: cum presertum apidanus ut añ quoq; diximus: Notissimus Thessaliæ sit fluuius. ¶ Nec eras immunis enipeu. Apostrophe ad fluuiū: quē imunem hoc est sine munere non fuisse ait: quia medea in illius quoq; ripis multas collegit herbas Iuncosaq; littora phœbes. Sic quidē legit: sed corrupte: ut mihi uī. Neq; enī phœbe locus esse in Thessalia ꝙ sciam inuenit. Tametsi quidā imperiti Phœbem ꝓ Delo insula putent accipiendamq; phœbi & phœbes: hoc ē Appollinis & dianæ patria esse uocat̄. Sed cum Thessaliæ loca pagrasse Medeā: poeta scribat: inepta ē ista expositio coarguit̄. Mihi uero loco phœbes placet bœbes legendum ut q̄ minimum possumus a similitudine nominum discedamus. nam ut in nono refert Stra. Bœbe urbs thessaliæ fuit bœbeidi lacui adiacens. Vr̄ aūt poeta. Bœben ꝓ bœbeide lacu posuisse: cuius littora iuncosa a iuncorum multitudīe uocat. Huic aūt meæ correctioni ēt appollonii interpres ille græcus astipulatur. Nec non peneus. Fluuius ē Thessaliæ peneus qui & araxes fuit uocatus: eo ꝙ ossa abrumpit ab olympo. unde ēt araxes armeniæ fluit appellatus. ¶ Et Euboica anthedone. anthedon urbs est bœotiæ ab anthedone dicta Dii filio: cuius pr̄ fuit anthus neptuni filius ex alce abantis filia Est & alia āthedon in phœnicia unī anthedonius & anthedonites declinant. ¶ Viuax gramen. ab effectu: ꝙ uitam & reddat & cōseruet. ¶ Nōdum uulgatum. nōdum uulgo notum. In transcursu aūt poeta glauci quoq; metamorphosin tangit: q̄ tñ in tertiodecimo libro copiose describit. Nam glaucus cum esset piscator: animaduertit pisces tactu cuiusdam herbæ in mare resilientes: q̄ quidem cum & ipse gustasset in mare exiliuit: ac in deū marinum conuersus Scyllā uehementer amauit. Nec erāt tacti: Aliā quoq; metamorphosin tāgit. Nā dracones illi alati odore tñ herbarum: quas medea collegerat. senectam deposuerunt. ¶ Et tñ cælo tegit̄. non ēt tecto sub diuo aūt eā pnoctasse: nec domū itrasse significat poeta. ¶ Statuit. erexit Iuuentæ. Iuuenilis ætatis deæ. ¶ Egesta tellure. extracta terra. ¶ Scrobibus. fossis. Velleris atri ouiū nigrarum: quæ Hæcate aliisq; diis iferis sunt gratæ. ¶ Carchesia. uasa sunt ad potādum accōmodata. Virgilius primo æneidos. Hic duo rite mero libās Carchesia baccho. Carchesia ēt dīr summæ nauis mali partes: per quarum foramina funes imittunt̄. ¶ Poscit. iuocat. Vmbrarū regē. plutonē. Rapta cū cōiuge. Cū ꝓserpina in Sicilia a plutone rapta. ¶ Fraudare. priuare. Effœtum. uiribus euacuatū. ¶ Plenos. pfectos. ¶ Porrexit. extendit. ¶ Carmine. icantatōe. ¶ Prophanos. nō initiatos. ¶ Bacchantum ritu. Baccharum more. ¶ Flagrātes. ardētes. ¶ Multifidas. in multas ptes fissas.

Tingit:& infectas geminis accendit in aris:
Terque senẽ flamma:ter aqua:ter sulfure lustrat.
Interea calido positum medicamen aheno
Feruet:& exultat:spumisque tumentibus albet:
Illic æmonia radices ualle resectas:
Seminaque:& flores:& succos incoquit atros.
Adiicit extremo lapides oriente petitos:
Et quas oceani refluum mare lauit harenas.
Addidit exceptas lunæ de nocte pruinas:
Et strigis infames ipsis cum carnibus alas:
Inq; uirum soliti uultus mutare ferinos
Ambigui prosecta lupi, nec defuit illi
Squãmea cinyphei tenuis mẽbrana chelydri:
Viuacisq; iecur cerui:quibus insuper addit
Ora caputq; nouem cornicis sæcula passæ:
His & mille aliis postq̃ sine nomine rebus
Propositũ instruxit mortali barbara munus
Arenti ramo iampridem mitis oliuæ
Omnia confudit:summisq; immiscuit ima.
Ecce uetus calido uersatus stipes aheno
Fit uiridis primo:nec longo tempore frondes
Induit:& subito grauidis oneratur oliuis.
At quacunq; cauo spumas eiecit aheno
Ignis:& in terram guttæ cecidere calentes:
Vernat hum⁹:floresq; & mollia pabula surgũt.
Quæ simulac uidit:stricto Medea recludit
Ense senis iugulum:ueteremq; exire cruorem
Passa replet succis:quos postq̃ combibit æson:
Aut ore acceptos aut uulnere:barba comæq;
Canicie posita nigrum rapuere colorem.
Pulsa fuit macies:abeunt pallorq; situsq;:
Adiectoq; cauæ supplentur corpore rugæ:
Membraq; luxuriant, æson miratur:& olim
Ante quater denos nunc se reminiscitur annos:
Dissimilemq; animum subiit ætate relicta.
Viderat ex alto tanti miracula monstri
Liber:& admonitus iuuenes nutricibus annos

℄ Tingit.madefacit. ℄ Terq; senem flamma ℄ Ter inquit senẽ purgat igne.aqua.sulfure.hæc enim tria purgationibus ab antiquis adhibebantur. ℄ Aemonia ualle.In uallibus thessaliæ. ℄ Extremo oriente.ex ultima orientis parte. ℄ Pruinas lunæ.Quæ a luna generanẽ.Humiditatũ.n.auctor est luna. ℄ Et strigis infames.Strix auis est nocturna magno capite rostro & unguibus aduncis.ut in sexto fastorum describit Oui.Vulgus aũt putat striges non esse aues:sed uetulas que se ueneficio quodam in aues conuertunt infantesq; dormientes aggrediunẽ ac eorum sanguinem ita exsugunt:ut aut mortui inueniaẽ in cunis:aut diu uiuere non possint.Vnde & poeta hoc loco strigis alas infames ait:& uulgus ueneficas oẽs strigas uocat.Sane striges a stridendo sunt cognominatæ:ut facile ex his Ouidii carminibus constat.Est illis strigibus nomen: sed nois hui⁹ Cã q horrẽda stridere nocte solẽt. ℄ Inq; uirũ soliti:Lupi ẽt inqt soliti se in hominem conuertere particulæ huic medicamento additæ fuerunt. ℄ Prosecta.intestina a psecando & recidendo dicta.Alludit autẽ ad id q de lupis Pli.inqt.Hoĩes in lupos uerti rursusque restitui sibi falsum esse existimare debemus aut credere oĩa que fabulosa tot sæculis comperimus.inde tñ ait dictos fuisse uersipelles. ℄ Cinyphei chelydri.Serpentis libyci.nã cinyps fluuius est libyæ q inter duas syrtes in mare libycum exit.Chelydri uero testudines aq̃ticæ dñr.Nam chelone testudo uocẽ & chelys.Vnde & cithara chelys appellaẽ:q ex testudine fuerit a mercurio confecta. ℄ Viuacis cerui Diu uiuentis.Ceruis.n.ut scribit Plinius uita in confesso longa.post centum annos aliq̃bus captis cũ torquib⁹ aureis quos Alexander magnus addiderat:adoptis iã cute in magna obesitate. ℄ Nouem sæcula. ℄ Tot.n.annos cornices uiuere dicuntur. ℄ Mortali æsoni:quẽ ex sene:ac decrepito potius iuuenẽ medea erat effectura. ℄ Mitis oliuæ.ab effectu q oleum oĩa mitia reddat siue q paci dicata est oliua:que mites ac mansuetos hoĩes reddit. ℄ Ecce uetus.Repente aridũ oliuæ ramum uiridẽ esse factũ oñdit. ℄ Vet⁹ stipes.Aridus oliuæ ramus.Hanc aũt in transeun-

Aridus oliuæ ram⁹ reuirescit

su metamorphosin signat. ℄ Grauidis.Succo plenis. ℄ At quacũq; cauo spumas eiecit ahẽo:

Guttæ aq̃ ĩ flores

Aliã itẽ metamorphosin describit poeta.nam guttæ spumeæ ui ignis ex aheno feruẽti in terrã eiectæ in uarios flores fuere cõuersæ. ℄ Vernat humus.Variis opitur floribus.tũc.n.hum⁹ uernare dr:cũ uariis uestiẽ herbis. ℄ Surgunt.oriunẽ. ℄ Recludit apit. ℄ Rapuere.celeriter accepere.contraxere. ℄ Situs.Squallor.est.n.situs fœda q̃dã lanugo ex hũo pcreata in locis p̃ sertim sole carẽtibus.Virg.p loca senta situ.Inde fit ut corpa illota sitũ cõtrahere dicamus:& squallorẽ q̃ et pedor uocaẽ. ℄ Supplenẽ.iplenẽ. ℄ Adiecto corpe.adiecta carne rugæ tollunẽ. Luxuriãt.lasciuiũt:Tũc ãt mẽbra luxuriare dñr cũ ualde pinguia atq; nitida uidenẽ.Aeson mi. Stupescit. ℄ Et olim añ quaterdenos.Hẽ se añ q̃dragita ãnos natũ fuisse recordaẽ:p q signat æsonẽ ex decrepito sene in uirũ q̃dragita ãnos natũ fuisse cõuersũ.Dissimilẽ aĩum nã aĩus una

nutrices bacchi iuuenescunt

cũ ætate mutaẽ.ali⁹ ẽ.n.aĩus iuuẽis.ali⁹ uiri.ali⁹ senis. ℄ Aetate relicta.Deposita senectute. Viderat ex alto.Bacch⁹ cũ uidisset ex decrepito sene iuuenẽ factũ æsonẽ:Medeã rogauit:ut nymphas quoq; suas nutrices iuuẽilib⁹ ãnis restitueretq; facile a medea ĩpetrauit.Hoc aũt ab Aeschilo sumpsisse uĩ Ouidius.Is.n.in comœdia quæ inscribitur nutrices bacchi cum suis uiris recoctas iuuẽili ætati a medea fuisse restitutas ait.

Posse suis reddi: capit hoc a colchide munus.
Neue doli cesset: odium cum coniuge falsum
Phasias assimulat: peliæq; ad limina supplex
Cófugit: atq; illam: quoniã grauis ipse, senecta ẽ:
Iam mihi desuetas. dũ suspicor hos quoq; reclusis
Colchis amiciciæ fllacis imagine cepit.
Dumq; refert inter meritorũ maximã demptos
Aesonis esse situs: atq; hac in parte moraturi
Spes est uirginibus pelia subiecta creatis
Arte suum parili reuirescere posse parentem.
Idq; petunt: preciumq; iubent sine fine pacisci.
Illa breui spacio silet: & dubitare uidetur:
Suspenditq; animos ficta grauitate rogantum.
Mox ubi pollicita est: quo sit fiducia maior
Muneris huius ait: qui uestras maximus æuo est
Dux gregis inter oues: agnus medicamine fiet.
Protinus innumeris effœtus laniger annis.
Attrahitur flexo circum caua tempora cornu:
Cuius ut æmonio marcentia guttura cultro
Fodit: & exiguo maculauit sanguine ferrum:
Mẽbra simul pecudis ualidosq; uenefica succos
Mergit in ære cauo: minuũt ea corporis artus
Cornuaq; exurunt: necnon cũ cornibus annos:
Et tener auditur medio balatus aheno.
Nec mora: belatum mirantibus exilit agnus:
Lasciuitq; fuga: lactentiaq; ubera quærit.
Obstupuere satæ pelia: promissaq; postq̃
Exhibuere fidem: tum uero impensius instant.
Ter iuga phœbus eq̃s in hibero flumine mersis
Dempserat: & quarta radiantia nocte micabant
Sidera: cum rapido fallax æetias igni
Imponit purum laticem & sine uiribus herbas:
Iamq; neci similis resoluto corpore regem
Et cum rege suos custodes somnus habebat:
Q uẽ dederãt cãtus: magicæq; potentia linguæ.
Intrarãt iussæ cum colchidæ limina natæ:
Ambierãtq; torum. quid nũc dubitatis inertes?
Stringite ait glados: ueterẽque haurite cruorem
Vt repleam uacuas iuuenili sanguine uenas:
In manibus uestris uita est ætasque parentis.
Si pietas ulla est: nec spes agitatis inanes:
Officium præstate patri: telisque senectam
Exigite: & saniem coniecto emittite ferro.
His ut quæque pia est hortatib⁹: impia prima est:
Et ne sit scelerata: facit scelus. haud tamen ictus
Vlla suos spectare potest: oculosque reflectunt:

¶ Suis nutricib⁹. Nymphis quæ ut uidimus infantem bacchum educarunt. ¶ A colchide. Medea. ¶ Neue doli cessent Medeæ subintelligat Narrat autem quemadmodum Medea senio cõfectum arietem agnum quidem effecit. peliam uero interemit. nam Medea cum peliam Iasoni inimicum esse cognosceret: quo facilius eum perdere posset: & se a Iasone odio haberi simulauit & peliæ filias sibi conciliauit: quæ cum uidissent arietem uetulum in agnum conuerti: impensius a Medea petierunt: ut peliam sibi parentem restitueret ætati iuuenili. ipsa uero eis persuasit ut ipsum interficerent: ac in uase aquæ pleno coquendum imponerent: q quidem cum perpetrassent: ipsa a draconibus in aerem sublata aufugit: Corinthumq; tandem peruenit. ¶ Phasias. a phasi colchorũ fluuio declinata. ¶ Quoniam grauis ipse senecta est. Ratio cur eam pelias non exceperit. ¶ Cepit. sibi conciliauit & decepit. ¶ Refert. cõmemorat. ¶ Situs. squallores & senium. ¶ Subiecta. iniecta. proprie nãq; spes inici dicitur. ¶ Parili arte. pari artificio ¶ Pretium sine fine pacisci. cœperunt subaudiẽdum. ¶ Sine fine. Maximum & immensum. ¶ Ficta grauitate. ¶ Simulata rei difficultate. ¶ Rogantum peliæ filiarum. ¶ Dux gregis. Aries. qui ouium dux esse ur. ¶ Innumeris annis. quãplurimis annis. ¶ Effœtus. uiribus euacuatus. ¶ Pecudis. Arietis. Nam pecus omne animal dicitur. humana effigie carens. ¶ Validos succos. Magnæ potentiæ succos. ut quibus interfectus aries nonsolum uitæ fuerit restitut⁹ Sed etiam agnus effectus. ¶ Ea. illi herbarum succi ¶ Et tenuer balatus. hoc est. Teneri agni balatus. Balare autem uerbum est fictitium: ab ouium uoce declinatum. ¶ Lactentia ubera lacte plena. ¶ Exhibuere fidẽ. fecere fidem. Ter iuga. Tres inquit transierant dies. Nam phœb⁹ demere iuga fingitur equis currum solis trahentibus nocte adueniente. ¶ In hibero flumine. ¶ Hiberus hispaniæ est fluuius. quem pro oceano Atlantico ponere uidetur poeta. ¶ Fallax æetias. Medea fallendi perita. ¶ Dederant. effecerant. ¶ Exigit. expellit. ¶ Et saniem. saniosum sanguiem. ¶ Et ne sit scelerata. Adeo acutum est hoc dictum ut contraria retinere uideatur. ne qua inquit sit scelerata & impia nõ emittendo sanguinem patris saniosum. scelus perpetrat ipsum interficiendo. ¶ Haud tamen ictus. Decorum seruat poeta piarum in patrem filiarum quarum nulla potuit sustinere: ut spectaret uulnera patris.

Peliæ cædes

Aries in agnum

¶ Cæca uulnera. Quæ ipsæ non uidebant. ¶ Abstulit. Ademit, recidit. ¶ Colchis. Medea. ¶ Calidis in in undis. Archaismos est & antiqua loquendi figura si. n. esset oratio soluta calidas in undas diceremus. ¶ Quæ nisi pennatis. Cerambus nympharum ope diluuii tempore in auem conuersus altissimos Thessaliæ montes ascēdit: sicq; aquarum inundationem uitauit. ¶ Pēnatis. alatis. ¶ Philyræa tecta. Chironis domum quem philyra nympha ex Saturno: ut diximus peperit. ¶ Veteris cerambi. antiquissimi. quippe qui ante diluuium fuerit. ¶ Obruta. cooperta. ¶ Deucalioneas undas. Diluuium ꝙ fuit tpe Deucaliōis & pyr-

Cerābꝰ in auem

Cæcaq; dant sæuis auersæ uulnera dextris.
Ille cruore fluens: subito tamen alleuat artus:
Semilacerq; toto tentat consurgere: & inter
Tot medius gladios pallentia brachia tendens
Quid facitis natæ? quis uos in fata parentis
Armat ait? cecidere illis animiq; manusq;.
Plura locuturo cum uerbis guttura Colchis
Abstulit: & calidis laniatum mersit in undis.
Quæ nisi pennatis serpentibus isset in auras:
Non exempta foret pœnæ. fugit alta: superq;
Pelion umbrosum phyliræaq; tecta: superq;
Othryn: & euentu ueteris loca nota cerambi.
Hic ope nympharum sublatus in aera pēnis
Cum grauis infuso tellus foret obruta ponto
Deucaliōeas effugit iobrutus undas.
Aeoliam pitanen a læua parte reliquit:
Factaq; de saxo longi simulachra draconis:
Idæumq; nemus: quo nati furta iuuencum
Occuluit liber falsi sub imagine cerui:
Quaq; pater Coryti parua tumulatus harena:
Et quos mæra nouo latratu terruit agros:
Eurypyliq; urbem: qua coæ cornua matres
Gesserunt: tūc cum discederet Herculis agmē:
Phœbeamq; Rhodon & ialysios telchinas:
Quorum oculos ipso mutantes omnia uisu
Iuppiter exosus fraternis subdidit undis.

rhæ. ¶ Aeoliam pitanem. pitane urbs est æolica, unde & æoliam poeta appellat non ꝙ ibi æolus regnarit: ut quidā putant. ex pitana arcesilaus Academicus fuit qui cum zenone apud polemonem didicit. Tradunt apud pitanam lateres super aquis fluitare. ¶ Factaq; de saxo. Metamorphosin serpētis in lapidem signat. Hic āt uī esse ille draco: qui spectātibus græcorum ducibus apud Aulidem significauit decimo tandē anno Troiam esse capiendam. cum. n. in arborē ascendisset: in qua auicularum nidus erat: nouē pullos primum deinde eorum matrem deuorauit. Quod cum uidisset Calchas decimo demū anno Troiam capi posse ꝑdixit. Serpens uero illa ad perpetuam rei memoriam in saxeā Draconis imaginem fuit commutata. ¶ Idæumq; nemus. Idas duas esse certum est. alteram in Creta alteram in phrygia. De phrygia nunc uī poeta sentire. ¶ Quo na. fu. Thyoneus bacchi filius ut quidā aiunt iuuēcum phrygiis pastoribꝰ abegerat. eū cum pastores persequerentur: bacchus Thyoneum qdem in uenatorem: iuuencum uero in ceruum conuertit: ꝙ cum rustici uidissent: a ꝑsequendo Thyoneo destiterunt. Thyoneus autem Bacchus quoq; dr̄ a Thyone uel mre uel nutrice. uel ut quidā aiunt ΠΑΡΑ ΤΟ ΘΥΕΙΝ. hoc est a sacrificando. ¶ Quaq; pater. Quis coryti pater fuerit: aut ubi sit sepultus non memini me legisse. Sic qdē olim ingenue ꝓfessus sum. Nunc uero a Lycophronis ennaratore admonitus uideo patrem coryti paridem fuisse. Nā Paris ex oenone filium corytū suscepit: quē mater a Paride relicta ducem itineris euntibus aduersus Troianos græcis dedit: id quod apud Lycophronē casandra futurū esse uaticinat̄. Paris aūt ipse in cebrina Troadis urbe sepultꝰ fuisse scribit̄ a strabone. ¶ Et quos mera suo la. Mera ut scribit Iginus Icari Atheniensis erigones pr̄is fuit canis: que Icarum a rusticis occisum suis ululatibus Erigone indicauit. quorū casum Iuppiter miseratꝰ ī astris corpa eoꝝ deformauit. Itaq; Icaꝝ bootē. Erigonē uirginē. Canē aūt sua appellatione & spē caniculā dixerūt: q̄ a græcis: ꝙ ante maiorem canē exorit̄: procyon appellat̄. ¶ Eurypiliq; urbē. Eurypilus Herculis fuit filius q in Co insula regnauit augur peritissimus de quo Virgi. suspēsi Eurypilū scitatū oracula Phœbi mittimꝰ. Qua coæ cor. mr̄es. Cos īsula ē ægei a qua cous deriuat̄. nō cœus. Vnde coæ mihi legendū uī. Mulieres aūt Coæ cū ægre ferrēt ab Hercule armēta geryonis erepta ꝑ agros suos fuisse acta: Iunoni dr̄r conuiciatæ. Quare Iuno īdignata eas oēs ī uaccas trāsfigurauit. Sane Eurypili tres fuerunt a poetis decātati: quoꝝ primꝰ Telephi filius regioni Theutrāiæ & Caico uicinæ īpauit. Alter ormenii nepos. Nā ormeniꝰ duos ꝓcreauit filios Amyntorē & euēorē: e quoꝝ altero phœnicem ex altero eurypylum ortos esse Strabo refert. ¶ Tertius Herculis filiꝰ. Eurypili uero urbem Con eē accipiēdam admonet ēt Home. in catalogo cū inqt. Quiq; Nisyrō hn̄t celsā Carpatūq; casūq; Eurypyliq; urbē Con æquoreasq; calydnas. ¶ Phœbeāq; ro. Phœbo consecratā. ¶ Et la. Tel. Ialysus una est ex rhodi urbibus. Telchines aūt rhodi populi fuerūt q cū oīa suo aspectu in peius cōmutarēt: ab Ioue fuere submersi. Vnde & rhodos prius telchinis fuit appellata. Nā Ophiusa primū & æthræa fuit dicta. deinde telchinis: eo quod telchines īsulā īcolerēt: quos nōnulli fascinatores & maleficos fuisse aūt: ꝙ stygiam aquā aīalibus & stirpibus pnicici grā inspgerēt. nōnulli contrariū sentiunt: ꝙ artibus ꝑstantes a similibus artificibꝰ inuidia haberent̄. uñ hāc īfamiā: ut Stra. refert: sūt assecuti: & primū ex creta ī cyprū uenerūt. postea ī rhodō primiq; ferrū & æs in usu hūisse dr̄r: Nā ēt harpē saturno fecerūt. ¶ Telchis qdē urbs ē Aethiopiæ iuxta lybiā. uñ telchites & telchiniꝰ deducūt̄. Creta quoq; & sicyō telchinia fuit appellata eiusq; īcolæ telchines

Draco ī saxum

iuuencꝰ ī ceruū

Coæ mulieres cornutæ

Telchines

¶ Antiq̄ ceæ. Cea insula est que a græcis & cos & hydriusa uocatur: auulsa euboeæ: ut scribit Pli. & Oui. aliam esse a eo insula sentit. Quingentis longa stadiis fuit quondam: mox quatuor fere partibus: que ad boeotiam uergebant mari deuoratis. oppida ut dixi quattuor habebat iulida. Carthæam. Ceressam. phocessam: ex quibus duo intercidere ceressa & phocessa. Ex hac profectam delectationi fœminis uestem auctor est Varro. ¶ Carchesia mœnia. Sic quidem legitur. sed corrupte: ut mihi uidetur. Carthæa uero est legendum. Nam charthæa una est ex quattuor urbibus ceæ insulæ a cartheo ibi mortuo cognominata. charthæa item urbs est iberiæ.

Transit & antiquæ carthæia mœnia ceæ:
Qua pater alcidamas placidā de corpore natæ
Miraturus erat nasci potuisse columbam.
Inde lacus hyries uidet: & cygneia tempe:
Quæ subitus celebrauit olor. nā phyllius illic
Imperio pueri uolucresq; ferumq; leonem
Tradiderat domitos. taurū quoq; uincere iussus
Vicerat: & stricto totiens iratus amori
Præmia poscenti taurum suprema negauit.
Ille indignatus cupies dare dixit: & alto
Desiluit saxo. cuncti cecidisse putabant.
Factus olor niueis pendebat in aere pennis.
At genitrix hyrie seruatum nescia flendo
Delituit: stagnumq; suo de nomine fecit.
Adiacet his pleuron: in qua trepidantibus alis
Ophias effugit natorum uulnera combe.
Inde calaureæ latoidos aspicit arua
In uolucrem uersi cum coniuge conscia regis.
Dextera cyllene est: in qua cū matre menephron
Concubiturus erat sæuarū more ferarum.
Cephison procul hinc deflentem fata nepotis
Respicit in tumidā phocen ab appolline uersi:
Eumeliq; domum lugentis in aere natam.
Tandem uipereis ephyrē pirenida pennis
Contigit. hic æuo ueteres mortalia primo
Corpora uulgarunt pluuialibus edita fungis.
Sed postq̄ colchis arsit noua nupta uenenis:
Flagrātēq; domum regis male uidit: utroq;
Sanguine natorum perfunditur impius ensis:
Vltaq; se mater male Iasonis effugit arma.
Hinc titaniacis ablata draconibus intrat

¶ Inde la. hy. Hyrie fluui9 est boeotiæ: de quo Home. in. ii. iliados. est & hyria regio iuxta Aulidem. est & urbs isauriæ iuxta seleuciam. est etiam in iapygia cretēsium op9 sed lacus hyries iuxta tēpe esse innuit poeta sic dictos a casu hyries. que flendo amissum filium in fontem sui nominis conuersa fuit. Nam phyllius qui iam amore filii hyr es captus: cum multa imperio pueri peregisset: et taurum domitum negauit. Quod quidem ægre ferens puer se ex alto monte precipitem dedit. sed miseratōe deorum in cygnum fuit conuersus. ¶ Delituit. sic quidem legitur: sed cum a deliquescēdo ueniat: delicuit per c scribendum uī: ut intelligamus eā in liquorem fuisse resolutā. ¶ Adiacet his pleu. in qua. pleuron ætoliæ urbs est. Vnde pleuronius. ¶ Ophias combe. Ophii filiam que perperā iambe ab interprete græco dicta in auem. ne a filiorum multitudine. Ad centū. n. fertur pepisse. Hæc oīum prima æs in eubœa inuenisse narrat̄. Vnde & Chalcis ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ: & ab ære fuit appellata. ¶ Inde calaureæ latoidos. calaurea insula est iuxta cretam a calauro neptuni filio declinata. est ēt urbs locrorum. in qua maxime Latona colebatur. Vnde & latois uocat̄. In uo. uer. Hic fuisse uidetur Ceix rex Trachynæ qui cum tempestate in mari perisset: Halcyone q̄ ipsius uxor æoli filia flendo pire uellet. ambo in aues halcyonides conuersi fuerunt. ut in. xi. Poeta plene describit. ¶ Dextera cyllene ē. cyllene mōs est arcadiæ Mercurii natiuitate notissimus a Cyllene nympha cognominatus. Est etiā cyllene Eliēsium nauale. ¶ In qua cum ma. me. taxat Menephrona quēdā poeta: quem cum matre coire nō puduerit. ¶ Cephison pro. hinc. cephisus fluuius est boeotiæ ꝑter labens Delphos cuius filius ab Appolline in phocam hoc est uitulum marinum fuit conuersus. ¶ Eumeliq; do. eumelus filius fuit admeti regis thessaliæ: cuius filiam in auem conuersam fuisse ait Oui. Ephyren pi. Corintum. in quas fons est pyrene. Scite aūt pyrenida adiecit. nam multæ urbes eodē noīe uocant̄: ut diximus. Apud corinthū uero antiquit9 hoīes ferunt̄ ex fungis ortos esse. ¶ Sed postq̄ col. Medea dolēs creusā creontis corinthiorū regis filiā a Iasone sibi fuisse ꝓlatā: quo die nuptiæ celebraba ̄t: coronā ex naphtha: q̄ igni uel lōgius posito stati accēdit̄ confectā uelut mūeri nouæ nuptæ misit: q̄ ex funalib9 ignē cōcipiēs cū totā regiā cōbureret Medea spectante Iasone filiis laniatis a draconib9 alatis in aerem sublata Athenas aduolauit. ubi ægeus eā nō hospitio solum: sed etiam lecto sibi copulauit: ex qua cum iam Medū filium suscepisset theseus ipsius quidē ægei filius. sed quem pr̄ nondū uiderat: athenas aduenit quem cum & sibi & filio ualde medea timeret aconitum uenenum. qd̄ e cerberi spūa natū eē aiūt: ꝓparauit: ægeoq; psuasit. ut illi tanq̄ hosti ꝓberet. id uero cum Theseus foret hausturus: capulo ensis uiso agnitus a pr̄e phibitus ē. Q̄r̄ medea nubes carminib9 excitauit qbus tecta una cū filio Medo thesei gladiū fugiēs in asiā aduolauit. Vbi ut strabo narrat a quibusdā dr̄ cū iasone regnasse ac uestē tenuissimam q̄ utebat̄ d suo noīe Medeā appellasse. cū. n. p rege exiret faciē suam occultabat. huic Medus filius regni successor regioni nomen fertur imposuisse. ¶ Colchis. colchicis. ¶ Noua nupta. Creusa creontis corinthiorū regis filia. Vlta male. Q̄m mater cū eēt. cōes filios īterfecit. ¶ Titaniacis draconibus: q ex titanū sanguine nati eē dīr.

Puella ī colūbā
Hyries filius in cygnū
Hyrie ī lacum
Combe in auem
Menephron
Puer in phocam
Puella ī auem
Fungi ī homies
Medea ad ægeū
Acoītū ex cerbe ri spūis
Vnde aconitū

Phineus & periphas in aues

¶ Palladias arces. athēas: ubi phine⁹ piphas & polyphemonis neptis ĩ aues fuere conuersi. hæ uero fabulæ mihi sunt ignotæ. Excipit hanc æge⁹ facto. Aege⁹ rex athenaꝝ cõsuluit oraculũ quomõ ꝓlē uirilē suscipere posset: a quo cũ accepisset: ut prius q̃ athenas reuerteret: cũ muliere coiret ad pittheũ Troezenis regem ꝓfectus ei oraculum edicauit. Quo cognito pitheus ei filiã Aethrã a neptuno uitiatã copulauit. inde uero ægeus discessurus uxorē iã grauidã ad saxũ solã cũ adduxisset: illi calceos gladiũq; subiecit. Vxori deinde mandauit: ut si masculũ pareret: eũ ad se nõ ante mitteret: q̃ adult⁹ ipse p se reuoluto saxo gladiũ & calceos tollens secũ ferret. Hinc. n. ægeus se cogniturũ sperabat: an quē æthra foret paritura: sibi filius esset. Theseus igitur ex illa natus ægei q̃dē fili⁹ putatus est. cũ neptuni foret. ut Isocrates in helenes laudatõe ait. is uero cũ adoleuisset indicante mr̃e & saxũ reuoluit: & calceos & gladium sustulit: athenasq; ꝓficiscēs multos latrões isthmũ obsidētes interfecit: cũ uero athenas peruenisset nõ ante a patre agnitus est q̃ capulũ gladii sui: quē saxo pater ipse subiecerat: aspexit: quo cognito poculum uenenatum stimulante Medea iam porrectum e filii manibus excussit. ¶ Facto in uno. In hoc uno facto: quo Medeã hospitio suscepit. ¶ Proles ignara. Ignota legēdũ mihi uř q̃uis fere ignara legaĩ. ¶ Aconitõ. herba ē presentissimi uenēi ἀπὸ τῆς ἀκόνης. hoc est a cote dictũ: q̃d ĩ cotibus nascaĩ ut nonsolũ Plinius: sed ipse quoq; scribit Oui. ¶ Echidneæ canis. Cerberi canis tricipitis. Nã ut refert Plinius ĩ uigesimo septĩo naturalis historiæ: Fabulæ narrauere aconitũ e spumis cerberi canis ortũ: extrahēte eũ ab inferis Hercule. Ideoq; apud heracleã põticã: ubi mõstraĩ eius ad ĩferos aditus gigni. Euphorion ãt & Herodot⁹ narrãt cerberũ ex inferis ab Hercule extractũ atrã bilē euomuisse: ex q̃ acõitũ sit natũ. Spec⁹ ē iu. Heracleã põticã: ubi Herculis ad inferos descensus monstratur. Nam ut in secundo argonauticon apolloni⁹ ait iuxta Heracleam põticã est acherusias promõtorium ex cuius uasto specu p quem descēditur ad inferos: acheron oritur: Tirynthius he. Hercules a tiryntho p̃ria cognominatus. ¶ Restantē. resistentem. ¶ Nexis adamante cate. hoc est ex adamante confectis: ac per hoc firmissimis. ¶ Ternis latra. quia tria habet capita. Quæ q̃a nascũ. Sic & Pli. q̃uis aliam quoq; nominis originem assignet: his quidem uerbis. Nascitur in nudis cautibus quas aconas uocant: & inde aconitum dixere. nullo iuxta ne puluere quidem nutriente. ¶ Hanc aliqui rõnem noĩs attuleř. Alii q̃m uis eadem in mortem eēt: q̃ cotibus ad ferri aciem deterendã. statimq; admota uelocitas sentiretur. ¶ Coniugis astu. uxoris astutia. ¶ Ignara de. Ipse inscius. ¶ Facinusq; ex. Venenũ ab ore filii repulit. ¶ At genitor q̃q̃. Thesei gesta

Thesei gesta

comemorat poeta: quo cõmodius metamorphosin scyllæ in auem cum superiore fabula cõnectere possit. ¶ Discrimĩe puo. pua differētia. paulũ enim abfuit quin uenenum thesei hauriret. ¶ Colla toro. Crassa ac pinguia. Nam torus interdum pro pulpa eminentiore accipitur ut Virgi. in georgicon. Luxuriatq; toris animosum pectus. Interdum pro sede a tortis herbis. Virgi. secundo æneidos. Inde toro pater æneas sic orsus ab alto. ¶ Vinctorum cornua. habentium cornua uittis colligata. ¶ Nullus erechthidis. Atheniensibus ab erechtheo rege dictis. Ea autem festa theseia a Theseo uocata fuerunt. quod in illius honorem cum propter alia multa. tum quod primus omnium statum popularem Athenis constituit: qui tantisper durauit: dum pisistratus tyrannidem occupauit ut pausanias ait. ¶ Agitant. celebrant. ¶ Vino ingenium faciente. Sic Hor. Fecundi calices quem non fecere disertum?

Palladias arces: quæ te iustissime phineu:
Teq; senex peripha pariter uidere uolantes:
Innexãq; nouis neptem polyphemonis alis.
Excipit hanc egeus facto dãnandus in uno.
Nec satis hospitiũ ē: thalami quoq; fœdeř iungit.
Iamq; aderat Theseus proles ignara parenti:
Qui uirtute sua bimarē pacauerat isthmon:
Huius in exitium miscet Medea: quod olim
Attulerat secum scythicis aconiton ab oris.
Illud echidneæ memorant e dentibus ortum
Esse canis: specus est tenebrosa cæcus hiatu.
Est uia decliuis: per quam tirynthius heros
Restantē contraq; diem radiosq; micantes
Obliquantem oculos nexis adamante cathenis
Cerberon attraxit: rabida qui concitus ira
Impleuit pariter ternis latratibus auras:
Et sparsit uirides spumis albentibus agros:
Has concresse putant: natasq; alimenta feracis:
Fœcundiq; soli uires cepisse nocendi:
Quæ quia nascuntur dura uiuacia cautæ:
Agrestes aconita uocant. ea coniugis astu
Ipse parens egeus nato porrexit ut hosti.
Sumpserat ignara Theseus data pocula dextra:
Cum pater in capulo gladii cognouit eburno
Signa sui generis: facinusq; excussit ab ore.
Effugit illa necem nebulis per carmina motis.
At genitor (q̃q̃ lætatur sospite nato)
Attonitus tamen est geniti discrimine paruo
Committi potuisse nefas. fouet ignibus aras:
Muneribusq; deos implet: feriuntq; secures
Colla torosa boum uinctorum cornua uittis.
Nullus erechthidis fertur celebratior illo
Illuxisse dies. agitant conuiuia patres:
Et medium uulgus: necnon & carmina uino

¶ Te maxime theseu: Carmina refert que in thesei laudem canebantur. Theseus.n. ægei filius ex æthrapithei tot preclara gessit: ut inter hercules unus numeretur. Nam & Taurum ab eurystheo immissum atticam totam uastantem in marathone interfecit. & uarios græciæ latrones sustulit. ¶ Marathon autem campus est & silua iuxta Athenas a Marathone Heroe ut pausanias scribit cognominatus. Vnde Marathonius declinatur. ¶ Cretæi tau Cretensis. Ex creta.n. ab hercule ad Eurystheum ductus est. nam minos: ut fertur Neptuno sacrificaturus uictimã optauit maiestate illius dignam cui neptunus taurum optulit pulcherrimũ

Ingenium faciente canunt: te maxime theseu
Mirata est Marathon cretæi sanguine tauri.
Quodq; suam securus arat cremyona colonus
Munus opusq; tuum est. tellus epidauria per te
Clauigeram uidit Vulcani occumbere prolem.
Vidit & immitem cephisias ora procrusten.
Cercyonis letum uidit cerealis eleusis.
Occidit ille scinis magnis male uiribus usus:
Qui poterat curuare trabes: & agebat ab alto
Ad terram late sparsuras corpora pinus.
Tutus ad alchathoen lelegeia mœnia limes
Composito scirone patet: sparsisq; latronis
Terra negat sedem: sedẽ negat ossibus unda:
Quæ iactata diu fertur durasse uetustas
In scopulos: scopulis nomen scironis inhæret.
Si titulos annosq; tuos numerare uelimus:

Eum cum seruare uellet Minos: iratus Neptunus tauro furorem immisit: a quo tota fere insula fuit deuastata. Ad eum domandum missus est Hercules: quem uinctum ad eurystheum duxit. Ab eo uero dimissus cum atticam deuastaret: a Theseo fuit interfectus. ¶ Quodq; suam crẽmyona. crẽmyon uicus est iuxta corinthum qui diu a Cremmyonia sue matre & Calodoniũ & Erimãthiu aprorum fuit uexatus quæ a Theseo interfecta securos illi⁹ loci colonos præstitit. Est ẽt cremmyon urbs libyæ. unde Cremmyonius denuatur. Cremmyon quidem a græcis per duplex m scribitur Sed alterum ab Ouidio uersus gratia prætermissum uidetur. ¶ Tellus epidauria. epidaurus urbs est peloponnesi æsculapii tẽplo nobilis. quæ ut Stra. refert. Epitaurus antea uocabatur. ¶ Clauigeram prolem uulcani. periphrasis est periphiti latronis qui iuxta epidaurũ cum hospites perimeret claua quadam: quæ coryna uocabatur. Corynetus fuit cognominatus is a Theseo tandem: ut scribit Diod. fuit interfectus. ¶ Vidit & immitem. procrustes: ut idẽ scribit Diodorus: eo in loco terræ atticæ q corydalus dicitur: latrocinia exercens cogebat hospites supra lectum aliquem ascendere quo si longiores fuissent: pars supereminens amputabatur. Qui uero breuiores fuissent pedibus distendebantur: a q̃ re procrustes etiam fuit cognominatus. Nam προκρουω unde declinatur: significat impello. Is quoque a Theseo fuit interfectus. ¶ Immitem. crudelem. ¶ Cephisias ora: regio quæ a cephiso Bœotiæ fluuio alluitur. ¶ Cercyonis letum. cercyon item latro arcadicus. qui apud eleusinam uiatores ad certamen prouocabat uictos interficiebat a Theseo fuit interemptus. ¶ Eleusis autem uicus est & urbs atticæ: ubi cereris est templum: a qua cerealis fuit cognominata. Apud eleusina autem cereris mysteria cognomento maiora celebrabantur. sicut Agris qui & ipse Atticæ uicus est minora in honorem proserpinæ in Herculis granam instituta cum maioribus initiari: quia ciuis & indigena non esset legibus præhiberetũ. Est etiã eleusis Alexãdriæ uicus: in quo calimachus litteras narratũ fuisse edoctus. ¶ Occidit ille scinis. Scinis latro fuit isthmũ obsidens. ut in quinto refert Diodorus: qui duas pinus flectebat. ac utriq; hominis brachia alligabat deinde sursum emittens corpus ui discerptum maximo cruciatu afficiebat: Istum quoq; Theseus interemit.

¶ Tutus ad alcathoen: alcathoe eadem esse uidetur cum Megaris urbs media inter peloponnesum. Atticam & bœotiam quæ ab Alcathoo pelopis filio. qui Megareo regi ut pausanias scribit: in regno successit fuit denominata. Cum enim Leo quem citheronium appellarunt Enippum Megarei regis filium interfecisset: Megareus ipse & filie nuptias & regni successionem ei proposuit: qui leonem cithe: onium strauisset alcathous uero Pelopis filius cum propter cædis chrysippi fratris suspitionem Megaram confugisset: ferã aggressus cum uictor euasisset. regnum suscepit: ac inter alia quæ gessit: templum ædificauit: q agrestis & appollinis & dianæ uoluit appellari. ¶ Lelegeia mœnia. a lelege ædificata. nam ut idem pausanias narrat a Megarenses aiunt duodecim post Cara phoronei filium sæculis Lelega ex ægypto profectum regnum optinuisse eoq; regnante se Leleges uocatos fuisse: q quidem & Strabo significat: cum inquit Cares cum prius leleges & insulares essent: fauentibus cretensibus qui miletum condidere: in continente habitare cœpisse. ¶ Composito scirone. Interfecto. Nam componere interdum finire significat Qui autem necantur finiuntur sublato. Sciton autem latro fuit: qui ea Megaridis loca habitauit: quæ ab eo Scironia saxa uocãtur Is peregrinos illac transeuntes cogebat seipsos de præcipiti loco iactare. uel deductos supra scopulũ abruptum ipse calce in mare proiiciebat. Theseus autem inde illum in mare deiecit: unde multos ante ipse deturbauerat: ut ex statua quæ Athenis in regia spectabatur: colligi poterat. Nam Theseus Scironem in mare proiiciens effictus erat ut Pausanias refert. ¶ Scopulis nomen sciro. inhæ. ut refert Stra. Scironides petræ atticis finibus imminẽt: iuxta mare transitum non relinquentes. Supra eas autem uia est in atticã at q megara ab isthmo ducens. Caurum quoq; uentum ab illis saxis flantem procellã q; cientem scirõa Athenienses uocant. Fingit autem poeta ossa Scironis in mare proiecti fuisse in scopulos conuersa. ¶ Facta prement annos. hoc est gesta tua numero annos superabunt.

Facta prement annos. pro te fortissime uota
Publica suscipim⁹: bacchi tibi sumim⁹ haustus.
Consonat assensu populi precibusq; fauentum
Regia: nec tota tristis locus ullus in urbe est.
Nec tamē: usq; adeo nulla est syncera uoluptas:
Sollicitumq; aliquid lætis interuenit: ægeus
Gaudia percepit nato secura recepto.
Bella parat Minos: qui q̄q̄ milite: q̄q̄
Classe ualet: patria tamen est firmissimus ira:
Androgeiq; necem iustis ulciscitur armis:
Ante tamen bello uires acquirit amicas:
Q uaq; patēt aditus: uolucri freta classe pererrat
Hinc anaphen sibi iungit: & astypaleia regna.
Promissis anaphen. regna astypaleia bello.
Hinc humilem myconen: cretosaq; rura cymoli:
Florentēq; tyron: cypron: planamq; seriphon:
Marmoreamq; paron: quāque impia ꝓdidit arnen:
Sithonis accepto quod auara popolcerat auro:
Mutata est in auē: quæ nūc quoque diligit aurum.

¶ Pro te fortissime uota. Theseia significat: que festa in thesei honorē Athenienses instituerunt. ¶ Vsq; adeo nulla est. parenthesis est: sententiam loco maxime accōmodatam continens. Sumpta autem hæc sententia esse uidetur ex quarto argonauton Appollinii Vbi Iasonis Medeæq; nuptiæ in cercyræ antro celebrate describuntur. Semper. n. inquit miserorum hominum lætitiis amara aliqua inest tristitia. ¶ Bella parat minos. minoem iouis filium ex europa regem fuisse cretæ notius est: quam ut sit exponendum. Huic androgeus filius fuit athletico certamine clarus: qui cum athenis ex palæstra uictoriam reportasset: maximam in se inuidiam concitauit. Q uapropter insidiis ægei atheniensium regis occisus cū domum non rediret: Minos pater aduersus athenienses bellum mouit ipsis & pestilentiam & famem imprecatus: ut androgei cædem ulcisceretur. auctores Plutar. & Diodo. prius autem quā oppugnare cœpisset athenas. uaria sibi auxilia comparauit quasdamq; insulas expugnauit: q̄s enumerat poeta ac si qua in his metamor. fuit facta describit. ¶ Firmissimus. ferocissimus. ¶ Ira patria. patri conueniente ob filii cædem. ¶ Iustis armis. bello iusto: quippe q̄ fuit susceptū pro filii cæde ulciscenda. ¶ Q uaq; patent aditus. quocunq; nauibus poterat peruenire. ¶ Hinc anaphen sibi iungit. anaphe insula est in cretico pelago una ex sporadibus iuxta theram: quæ a membliaro. qui una cum cadmo ad querendam europam nauigauit: Membliaros fuit appellata. deinde argonautis a tempestate uexatis caligineq; optis. statim appollinis opere: ut Appollonius in quarto narrat: cum apparuisset anaphe αϖο του ἀναφαινειν fuit cognominata. ¶ Et hinc stymphalea regna. stymphalus quidem urbs est arcadiæ. Sed de hac mihi poeta sentire non ur̄: cum insulas enumeret sibi a minoe conciliatas. forsitan aūt deprauat⁹ est hic uersus: qui hinc aduerbio eraso astypalæia exposcere uidetur. Est. n. Astypalæa insula una ex cycladibus ab astypalæa ancæi matre denominata. nam antea a caribus habitata pirrha primum deinde palæa. tum θεων τραπεζα: hoc est deorum mensa fuit appellata. Est aūt ēt alia eiusdem nōis cū urbe inter rhodum & Cretam. Est & nomen duarum urbium quarum altera est in Co insula. altera in samo. Vnde astypalæeus & astypaleata declinatur. ¶ Hinc hu. myco. Mycone quæ & myconus a Stra. uocatur: una est ex cycladibus. In ea uero insula dicuntur iacere nouissimi gigantum ab hercule lapidibus obruti. Fere autem myconii sunt calui. ¶ Cretosaq; rura tymoli. Sic quidem corrupte. ¶ Cymoli uero per c recte legitur. est. n. cymolus que & echinusa. insula in cretico mari una ex sporadibus a qua terra cymolya nuncupatur: ut Strabo scribit: ad quod alludens poeta cretosa cymoli rura appellat. In illa namq; effoditur Creta quæ cymolia dicitur purgandis uestibus apta. ¶ Florentemq; tyron cyprum. hic quoq; uersus mihi uidetur esse deprauatus. Cum. n poeta enumeret insulas cretæ uicinas quas sibi minos adiunxit. imperite admodum sporadibus atq; cycladibus tyron: quæ phœniciæ adiacet: ac cyprum quæ Syriæ admisceret. Forsitan autem non tyron ac cyprum: sed Siphnum & scyron est legendum. Siphnos. n. insula est cymolo propinqua usu spectabilis: a siphno Sunio dicta. Nam ante illum Merobe uocabatur & acis: ut Pli. scribit. Scyros āt una est & ipsa ex cycladibus patria Lycomedis achillis & Deidamyæ nuptus clara. ¶ Plenamq; seriphō. Seriphos una est cycladibus adeo lapidosa: ut qui seriphiis conuiciantur: id inspecta obuenisse gorgone causentur. nām ut refert Strabo: in illa facta uulgantur quæ a poetis ficta fuerunt. Dycten piscatorem arcā adduxisse retibus: in qua Perseus cum matre Danae continebatur: cum utrumq; pater Acrisius in mare proiecisset. In illa uero insula perseus educatus fuisse proditur: qui cum caput gorgonis allatum seriphiis ostendisset: uniuersos mutasse in lapides idq; in matris ultionem factitasse quia illis adiutoribus Seriphi rex polydectes nuptiis inuitam adegisset. ¶ Marmoreamq; paron. paros etiam una est ex cycladibus primo plateæ: deinde minois appellata: que lapidem producit: quem parium uocant ad marmoreas sculpturas aptissimum. Ex ea natus est archilochus poeta: qui corrupte apud Strabonem antilochus est scriptus. Ad quod alludens Hora. inquit parios ego primus iambos ostendi latio. ¶ Q uamq; ipsa prodidit auiem Sithonis. quæ nam fuerit illa sithonis puella: quæ accepto auro hostibus Arnem insulam prodiderit: atq; in monedulam auem auri maxime furacem conuersa fuerit: non memini me legisse. ¶ Sithonis. thracia mulier. est. n. sithonia thraciæ pars Macedoniæ finitima. Vnde sithoniæ niues apud Vir. dicuntur.

¶ Velata mo. tecta. cooperta. monedula uero auis ẽ e gracculorum genere sic dicta: quasi monetula ꝙ monetæ & pecuniæ amore capiatur. Nam ut Plinius scribit: huic soli aui mira ingenita est furacitas auri & argenti. Sunt autem cornicibus similes nisi ꝙ sunt nigriores. Quibus pedes & rostra rubẽt. Quare non nigra pedes. sed Rubra forsitan ab Ouidio scriptũ fuit. quamuis nigra in excẽplaribus legatur ¶ At nõ olea. didyme. insulæ sunt ægei ex cycladibus: que Minoi aduersus athenienses auxilium non tulerunt. Oliaros aũt per i non per e in penultima scribitur. insula est una ex cycladibus Sidoniorum colonia: ut Heraclides ponticus scribit. ¶ Didymeq; insula est ex cycladibus una. a figura sic appellata. gemella nam ꝙ uř. didymi. n. gemelli dñr. eodẽ noĩe insula ẽ in freto siculo una ex æolus. ¶ Et te. insula est una ex cycladibus Tenos ut Straho refert: urbem non sane magnam hñs. uerum Neptuni fanum amplissimum in luco extra muros spectatu dignum. in eo capacissima discumbẽtium cõuiuarum ædificata sunt triclinia ꝙ signum ẽ frequentẽ finitimorum multitudinem eo conuenire solitam: q una Neptuno sacrificia celebrarẽt ¶ Et an. una est ex cycladibus andros ab ãdro Anii filio cognominata. gyaros autem una est ex sporadibus. ¶ Nitideq; fe. pepa. oli. peparethos insula est una ex cycladibus oleo abundãs ¶ Oenopiã mi. pe. sic qdẽ in oĩbus que mihi uidere contigit exemplaribus legiẽ. Sed nisi apd strabonẽ est mendũ: œnonam legendum est. nã que insula postea ægina fuit appellata: ab æginæ æaci matre: quam iupiter: ut scribit Dio. ex phliunte raptam in insulã transtulit antea œnona ut Stephanus etiam scribit: Vnde œnonæus œnonius q declinatur. Deniq; apud græcorum quenquam non memini me œnopiam legisse: uocabatur. Fuit autem insula nobilissima ut que & maris olim tenuerit imperium: & æacidarum origo fuerit. Sane ægina locus ẽ etiam Epidauriæ terræ. ¶ Sed ipse æacus æginam. æacum iouis fuisse filium constat: cui tres filii fuerunt Telamon. Peleus phocus. ¶ Admonitus pa. lu. paternæ mæstitiæ: quam de filio conceperat. Populorum centum. Nam Creta centum olim urbes habuisse fertur. ¶ Pro nato. Pro ulciscenda filii cæde. ¶ Præ militiæ. Quæ pro filii nece filii uindicanda suscepta est. ¶ Tumulo. filii sepulchro. ¶ Huic asopiades. æacus Asopi nepos. ægina. n. æaci mater filia fuit Asopi filii. ¶ Petis irrita. Vana & mihi non facienda. Ea fœdera nobis. Sunt subaudiendum. ut amicissimus & nos inuicem iuuem⁹. ¶ Tristis abit. Mœstus inquit discessit Minos. quia que uolebat nõ impetrauit. ¶ Stabunt ma. constabunt. ¶ Lyctia cretensis. a lycto Cretæ urbe a Lycto deucalionis filio cognominata. ¶ Veteris for. pristinæ pulchritudinis. Nam cephalus: ut etiam pausanias scribit: formosissimus fuit. ¶ Popularis oliuæ. I attica natæ populoue gratæ. ¶ Maior hẽt. causa cur a dextra læuaq; cliton & buten haberet. Maiores. n. natu in medio minorũ incedere solent. Hic autem pallas unus e filiis pandionis athenarum regis fuit. quatuor enim filii: ut scribit Strabo. pandioni fuerunt. Aege⁹. Lycus. pallas. Nisus. ¶ Peragit mandata. exponit mandata: quæ ab atheniensibus acceperat. ¶ Fœdusq; refert. commemorat fœdus a suis maioribus cũ æginetis percussum. ¶ Imperium. regnum. Totius achæidos. Achaiæ & græciæ. ¶ Peti. appeti a Minoe. hoc autem ait: quo facilius æaco persuadeat: ut atheniensibus contra minoem ferat auxilium.

Nigra pedes: nigris uelata monedula pennis.
At non oliaros didymeq; & tenos & andros
Et gyaros: nitidæq; ferax peparethos oliuæ:
Gnosiacas iuuere rates: latere inde sinistro
Oenopiam Minos petit æacideia regna.
Oenopiam ueteres appellauere: sed ipse
Aeacus æginam genitricis nomine dixit.
Turba ruit: tantaq; uirum cognoscere fama
Expetit: occurrunt illi Telamonq; minorq;
Quã telamon Peleus: & proles tertia phocus.
Ipse quoque egreditur tardus grauitate senili
Aeacus: & quæ sit ueniendi causa requirit.
Admõitus patrii luctus suspirat: & illi
Dicta refert rector populorum talia centum.
Arma iuues oro pro nato sumpta: piæq;
Pars sis militiæ: tumulo solatia posco.
Hanc asopiades petis irrita dixit: & urbi
Non facienda meæ: neq; enim coniunctior ulla
Cecropidis hac est tellus. ea fœdera nobis.
Tristis abit: stabuntq; tibi tua fœdera magno
Dixit: & utilius bellum putat esse minari
Quã gerere: atq; suas ibi præconsumere uires.
Classis ab Oenopiis etiam nunc lyctia muris
Spectari poterat: cum pleno concita uelo
Attica puppis adest: & portus intrat amicos:
Quæ Cephalum patriæq; simul mãdata ferebat.
Aeacidæ iuuenes longo post tempore uisum
Agnouere tamẽ Cephalum: dextrasq; dederũt:
Inq; patris duxere domum. spectabilis heros
Et ueteris retinens etiam nunc pignora formæ
Ingreditur ramum tenens popularis oliuæ:
Et dextra leuaq; duos ætate minores:
Maior habet clyton & buten pallante creatos.
Postq̃ congressi primi sua uerba tulerunt
Cecropide Cephalus peragit mãdata: rogatq;
Auxilium: fœdusq; refert: & iura parentum:
Imperiumque peti totius achaidos; addit.
Sic ubi mandatam iuuit facundia causam:

Aeacus in capulo regni nitente sinistra
Ne petite auxilium: sed sumite dixit Athenæ:
Nec dubie uires: quas hæc habet insula: uestras:
Ducite: & omnis eat rerum status iste mearum.
Robora nõ desunt. superat mihi miles. & hosti
Gratia diis: felix & inexcusabile tempus.
Immo ita sit Cephalus: crescat tua ciuibus opto
Vrbs ait: aduenieus equidẽ modo gaudia cepi:
Cum tam pulchra mihi: tam par ætate iuuentus
Obuia processit: multos tamen inde requiro:
Q uos quondã uidi uestra prius urbe receptus.
Aeacus ingemuit: tristiq; ita uoce locutus:
Flebile principium melior fortuna secuta est.
Hanc utinam uobis possem memorare: sine ullo
Ordine nũc repetã: neu lõga ãbage morer uos:
Ossa cinisq; iacẽt memori quos mente requiris:
Et quota pars illi rerum periere mearum.
Dira lues populis ira Iunonis iniquæ
Incidit exosæ dictas a pellice terras.
Dum uisum est mortale malũ: tantæq; latebat
Causa nocẽs cladis: pugnatũ est arte medendi.
Exitium superabat opes: uictæq; iacebant.
Principio cælum spissa caligine terras
Pressit: & ignauos inclusit nubibus æstus:
Dumq; pater pleois expleuit cornibus orbem
Luna: quater plenum tenuata retexuit orbem:
Letiferis calidi spirarunt æstibus austri.
Constat & in fontes uicium uenisse lacusq;
Miliaq; incultos serpentum multa per agros
Errasse: atq; suis fluuios temerasse uenenis.
Strage canum prio uolucrumq; auiũq; boũq;
Inq; feris subiti deprensa potẽtia morbi est.
Concidere infelix ualidos miratur arator
Inter opus tauros: medioq; recumbere sulco.
Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros
Sponte sua lanæq; caduot: & corpore tabent.
Acer equus quondã magnæq; i puluere famæ
Degenerat: palmæ ueterumq; oblitus honorum
Ad præsepe gemit morbo moriturus inerti.
Non aper irasci meminit: nec fidere cursu
Cerua: nec armentis incurrere fortibus ursi.
Omnia languor habet: siluis agrisq; uiisq;
Corpora fœda iacent. uiciantur odoribus auræ.
Mira loquar: non illa canes auidæq; uolucres:

¶ In capulo regni. ĩ sceptro. ¶ Athenæ. athenienses: cõtinẽs. n. p contẽto frequenter ponit a poetis. Acaci aũt oratio maximã præ se fert ĩ athenieses & beniuolẽtiã & benignitatẽ. ¶ Et omnis eat. ueniat. uobiscum subaudiat. ¶ Robora. uires. ¶ Supat mihi miles & hosti. hoc ẽ mihi milites supsunt: & ad iuuandos amicos & ad repellendos hostes. ¶ Gratia diis. sit subaudiat. Diis. n. gratias agit aeacus. ¶ Felix & ĩexcusabile tps. mihi est subintelligat. hoc aũt uerbum est sæpenumero eleganter pretmittit. Obuia pcessit. obuiã uenit. ¶ Inde. ex iis. Hæc ãt narrant: ut cõcinni⁹ ad formicarũ metamorphosin in hoĩes exponẽdã descendat. ¶ Memorare plixius narrare. ¶ Sine ullo ordine. sine ullo p hœmio. ¶ Longa ambage. supflua orõne. Describit ãt poeta formicarum mutationẽ in Myrmidonas. Cum. n. iunonis ira æginæ incolæ pestilentia fuissent absumpti: æacus iouẽ prẽm rogauit: ut aut sibi populum suũ restitueret. aut se quoq; uita priuaret. Cũ aũt magnam formicaꝝ multitudinẽ in uetusta quercu uidisset: iouẽ rogauit ut sibi tot ciues: quot illæ formicæ erant: concederet. Iupiter uero Acaci precibus motus quotquot formicæ in illa quercu erãt: in hoĩes cõmutauit: quibus æacus ipse agros diuisit. ossa cinisq; iacent mortui sunt. ¶ Et quota pars. ac si diceret minima. ¶ Dira lues. insanabilis pestis. cui nihil remedii poterat afferri. ¶ Exosæ. odio psequẽtis. ¶ Dictas terras. Denominatã insulam: Nam œnona insula: ut diximus: Aegina ab Acaco ex matris noĩe. fuit appellata. A pellice. ægina q̃ iuno odio psequebat̃ qppe cũ qua iupiter coiuisset. Eleganter aũt scite q; ea oĩa describit poeta: q̃ tpe pestis accidere solẽt. ¶ Mortale malũ. Humanũ. non aũt a iunonis ira missum. ¶ Cã nocens. Ira Iunonis: que in cã erat tantæ calamitatis. ¶ Pugnatũ est: Repugnatũ est pesti. ¶ Exitiũ clades. ¶ Opes. auxilia. pressit. oppressit. occupauit. ¶ Et ignauos æstus. ab effectu: q; ignauos hoĩes reddãt & pigros. Dũq; quater ple. p quatuor ĩgt mẽses austri uenti morbosi spirarũt Luna. n. singulis qbusq; mensibus crescit ac decresit. ¶ Tenuata. Diminuta. ¶ Retexuit. Dissoluit. ¶ Lætiferis æsti. pestiferis feruorib⁹. ¶ Vitiũ. aeris corruptõem. Temerasse. corrupisse. ¶ Strage ca. pri. hæc ex primo iliados sumpta esse uident̃. na Ho. pestẽ in exercitum grecoꝝ apollinis ira ĩmissam describens assent primo canes multosq; interiisse. Mirat̃ qa mali cãm ignorat. ¶ Inter opus. inter arãdũ. ¶ Recũbere. pcũbere cadere. ¶ Lanigeris gre. Ouibus q̃ propne Balare dñr. Est autem facticium uerbũ. ¶ Tabẽt. putrescũt. ac macilẽtæ fiunt. ¶ Magnæq; in puluere famæ. In certaminibus in quibus maximus puluis excitat̃. ¶ Degenerat. A generositate sua recedit. ¶ Palmæ. uictoriæ. ¶ Veterũ ho. antiq; glĩæ. ¶ Non apira. me. ptozeugma ẽ. mẽinit. n. uerbũ ad duos q̃ sequunt̃ noĩatiuos est referẽdũ. ¶ Incurrere. impetum facere. ¶ Omnia lã. ha. oĩa ingt aĩalia lãguida & ĩfirma sunt effecta. ¶ Corpa fœ. cadauera facẽtia. ¶ Odorib⁹. cadauerũ fœtoribus. q̃q̃ odores fere ĩ bonã accipiant̃ ptẽ; ac p iis q̃ nares delectãt ponant̃.

Formicæ in homines

Pestilentiæ descriptio

Non cani tetigere lupi: dilapsa liquescunt:
Afflatuq; nocent: & agunt contagia late.
Peruenit ad miseros dãno grauiore colonos
Pestis: & in magnæ dominatur mœnibus urbis.
Viscera torrentur primo: flãmisq; fatiscont:
Indicium rubor est: & ductus anhelitus igni.
Aspera lingua tumet: tepidisq; arentia uentis
Ora patent: auræq; graues captantur hiatu.
Non stratum: oon ulla pati uelamina possunt:
Dura sed in terra ponnnt præcordia: nec fit
Corp⁹ hũo gelidũ: sed humus de corpe feruet.
Nec moderator adest: Inq; ipsos sæua medẽtes
Erumpit clades: obsuntq; auctoribus artes.
Quo propior q̃sq; est: seruitq; fidelius ægro
In partem leti citius uenit: atq; salutis
Spes abit: finemq; uident in funere morbi.
Indulgent animis: & nulla quid utile cura est:
Vtile enim nihil est: passim positoque pudore
Fontibus & fluuiis puteisque capacibus hærent.
Nec sitis est extincta prius q̃ uita bibendo.
Inde graues morbo nequeunt cõsurgere: & ipsis
Immoriontur aquis. aliquis tamẽ haurit & illas
Tantaque sunt miseris inuisi tedia lecti.
Prosiliunt. aut si prohibent consistere uires:
Corpora deuoluũt i humũ: fugiuntque penates
Quisque suos. sua cuique domus funesta uidet.
Et quia causa latet: locus est in crimine notus.
Semianimes errare uiis dum stare ualebant
Aspiceres: flentes alios: terraque iacentes
Lassaque uersantes supremo lumina motu.
Membraque pendentis tendunt ad sidera cæli
Hic illic ubi mors deprenderat exhalantes.
Quid mihi tunc animi fuit? aut q̃d debuit esse?
Vt uitam odissem: & cuperem pars esse meorũ.
Quo se cunque acies oculorum flexerat: illic
Vulgus erat stratum: ueluti cum putrida motis
Poma cadunt ramis: agitatæque ilice glandes.
Templa uides contra gradibus sublimia longis:
Iuppiter illa tenet. quis non altaribus illis
Irrita thura dedit? quotiens pro cõiuge cõiunx:
Pro nato genitor dum uerba precantia dixit
Non exoratis animam finiuit in aris?
Inque manu thuris pars inconsumpta reperta ẽ.
Admoti quotiens templis: dum uota sacerdos
Concipit: & fundit purum inter corõua uinum
Haud expectato ceciderunt uulnere tauri.

¶ Et agunt contagia late. corruptionem inq̃t longe mittunt. ¶ Liquescunt. resoluuntur. Flãmisq; fatiscunt. hoc est ardore quodam intestino resoluuntur. eleganter autem omnia describit poeta quæ peste laborantibus solent euenire. Indicium rubor est. rubor faciei inquit indicat uiscera esse inflammata. ¶ Tumet. inflatur. Arentia ora. arida & sicca. ¶ Ventis tepidis. austris. ¶ Patent. aperta sunt & tenentur. ¶ Auræ graues. perniciosæ. ¶ Non stratum. lectum. ¶ Dura præcordia. corpora inflata & aspera: ut a parte totum intelligamus. Sunt enim præcordia: ut Plin in. xi. naturalis historiæ scribit: membranæ tenuissimæ quibus exta homini ab inferiore uiscerum parte separãtur: Sic dicta quia cordi prætenduntur quas græci phrenas appellant: quod illis subtilitas mentis accepta feratur. ¶ Moderator. rector. medicus. ¶ Erumpit. inuadit. ¶ Obsuntq; auctoribus artes. medicæ inquit artes suis professoribus nocent. Peste enim medici quoq; corripiebãtur. ¶ Leti mortis. ¶ Finemq; uident in funere morbi. ordo ẽ & sensus. finẽq; morbi in funere & morte uident. ¶ Indulgent animis. hoc est. faciunt quicquid ipsis libet. ¶ Quid utile. hoc uerbum sit subintelligatur: ut sit sensus & nulla cura ẽ quid sit utile. ¶ Haurit. bibit. ¶ Et illas. etiam illas cadaueribus infectas: in quibus multi moriebãtur. ¶ Tãtaq; sunt miseris. adeo autem inquit inuisos habent lectos: ut ex illis p̃siliant. ¶ Aut si prohibent. hoc est. si cui sunt tã exiguæ uires: ut stare non possit atq; e lecto desilire: deuoluit se quoquo modo potest in humũ. ¶ Funesta. Pestifera. mortifera. Funestum etiã dicitur funere inquinatum. ¶ In crimine. in culpa. ¶ Semianimes. semimortuos. ¶ Pendẽtis. impendentis. imminentis. ¶ Hic illic. Passim & ubiq;. ¶ Exhalantes: expirantes. ¶ Quid animi. qualis. ¶ Vt uitam odissem. qualem animũ habere debuerit æacus ipse exponit. Talem inquit animum debui habere: ut uitam odissem. ac mortuus esse cuperem. ¶ Flexerat. conuerterat ¶ Putrida poma. Nimis matura & corrupta. Cõtra. e regione. ¶ Sublimia. alta. ¶ Irrita thura. uana. nihil conferentia. ¶ Non exoratis. di s subaudiatur. ¶ Admoti templis. adducti in templa. ¶ Dum uota sacerdos concipit. dum sacerdos precatur deos. ¶ Purum uinum. merum sine aqua: mero nanq; in sacrificiis quemadmodum & nos prisci utebantur. ¶ Haud expectato uulnere. non expectato ictu.

¶ Fibra quoq; ægra.uitiata. Fibras autem uicti matum haruſpices inſpiciebant: quo prædicere futura poſſent. ¶ Notas ueri ſigna quibus uerū cognoſcitur. ¶ Monitus. admonitiones deorū. ¶ Triſtes morbi.ab effectu q triſtitiam pariant morbi triſtes uocantur. ¶ Ad uiſcera. ad inteſtina corrumpenda. ¶ Ante ſacros poſtes.ante ſacras templorum ianuas. ¶ Pars animam laqueo claudunt.pars inquit ſe ſuſpendunt & ſtrangulant. ¶ Venientia fata.uenientem mortem. Feruntur.efferuntur.nam extra urbem cadauera ſepeliebantur. ¶ Nullis funeribus. nullis exequiarum honoribus. Nam funus eſt pompa exequiarum a funalibus dictum:quæ cadaueri præferebantur: Noctu enim mortui efferebantur ad ſepulturam. ¶ Naq; enim capiebāt funera portæ. incredibilem funerum multitudinem fuiſſe æacus oſtendit.cum per urbis portas efferri nō poſſent. ¶ Aut inhumata premunt terras aut inſepulta iacet in terra. ¶ Aut dantur in altos indotata rogos.aut inquit ſine ullo ſepulturæ honore in ignes mittuntur. Nam cadauera apud antiquos cum ſuis ornamentis comburebantur. In tumulos.ad ſepulchra facienda. ¶ In ignes. in rogos extruendos: per quæ ſignificatur cadauerum maximam fuiſſe multitudinem. ¶ Tanto turbine. tanta perturbatione & inuolutione rerum. ¶ Falſa.falſo.nomen enim pro aduerbio eſt poſitum. ¶ Loquuntur.homines. ¶ Iſſe ſub amplexus quondā aſopidos æginæ. concubuiſſe cum ægina aſopi filia. Hic autem uerſus aliquid uitii contraxiſſe uidetur: quod quidem ſi opus poeta emendaſſet:facile ſuſtuliſſet. Forſitā autem ſic eſſet legendū. Iſſe ſub amplexus Aeginæ Aſopidos olim. Nam Aſopus ſecūdam producit. Sic autem uerſus mendis caret. ¶ Aſopidos æginæ.aſopi filiæ. Eſt enim Aſopus Bœotiæ fluuius in ſinum corinthium labens. ¶ Notam.ſignum. ¶ Fulgore.fulgoris ſplendore. Tonitru ſecundo. Proſpero. ¶ Quæ das mihi pignoris omen. quæ mihi pro pignoris ſigno oſtēdis. ¶ De ſemine dodonæo.lausa loco. Dodona enim urbs eſt moloſſidis in epiro:iuxta quam fuit ſilua ioui dicata: in qua columbæ reſponſa dabant. Dicta eſt autem Dodona uel a dodona una ex oceani nymphis: Vel a dodono iouis & Europe filio uel a Dodone fluuio ut ſtephanus ait. Vnde dodonius dodoneuſq; deriuat. Hinc eſt prouerbium. Aes dodoneum:in eos qui nimium multa loquuntur. ¶ Frugilegas. fruges ac grana colligentes. ¶ Grande onus exiguo. Antitethon eſt. Grande nāq; exiguo opponit. Rugoſo cortice.aſpero. ¶ Inania mœnia. Euacuata:hominibus uacua. ¶ Sine flamine.ſine uento. ¶ Stabant.erectæ erant. ¶ Nox ſubit. Subſequitur. ¶ Exercita.defatigata.eſt autem ſententia generalis. ¶ Graniferum agmen.multitudinē formicarum grana ferētium. ¶ Spargere in aruis ſubiectis.ſi eſſet ſoluta oratio in arua ſubiecta diceretur. ¶ Recto trunco.corpore erecto & pectore.

Ipſe ego ſacra Ioui pro me patriaq; tribuſq;
Cum facerem natis mugitus uictima diros
Edidit:& ſubito collapſa ſine ictibus ullis
Exiguo tinxit ſubiectos ſanguine cultros.
Fibra quoq; ægra notas ueri mōitusq; deorum
Perdiderat:triſtes penetraut ad uiſcera morbi.
Ante ſacros uidi proiecta cadauera poſtes:
Ante ipſas:quo mors foret inuidioſior:aras.
Pars animum laqueo claudunt: mortiſq; timorē
Morte fugant:ultroq; uocant uenientia fata.
Corpora miſſa neci nullis de more feruntur
Funeribus:neque enim capiebant funera portæ:
Aut inhumata pmunt terras:aut dantur in altos
Indotata rogos:& iam reuerentia nulla eſt.
Deque rogis pugnant:alieniſque ignibus ardēt.
Qui lachryment deſunt:indefletæque uagātur
Natorūque matrūque aiæ iuuenūque ſenumq;:
Nec locus itumulos:nec ſufficit arbor in ignes.
Attonitus tanto miſerarum turbine rerum
Iuppiter o dixi:ſi te nō falſa loquūtur
Iſſe ſub amplexus Aeginæ Aſopidos olim:
Nec te magne pater noſtri pudet eſſe parentem:
Aut mihi redde meos:aut me quoque cōde ſepul
Ille notam fulgorē dedit tōitruque ſecūdo:(chro.
Accipio:ſintque iſta precor felicia mentis
Signa tuæ dixi:quæ das mihi pignoris omen.
Forte fuit iuxta patulis rariſſima ramis
Sacra Ioni quercus de ſemine dodonæo:
Hic nos frugilegas aſpeximus agmine longo
Grande onus exiguo formicas ore gerentes:
Rugoſoq; ſuoq; ſeruantes cortice callem.
Dum numerū miror:totidē pater optime dixi
Tu mihi da ciues:& inania mœnia ſupple.
Intremuit:ramiſq; ſonum ſine flamine motis
Alta dedit quercus:pauido mihi mēbra timore
Horruerant:ſtabantque comæ.tñ oſcula terræ
Roboribuſque dedi:nec me ſperare fatebar.
Sperabam tamen:atque aio mea uota fouebam.
Non ſubit:& curis exercita corpora ſomnus
Occupat:ante oculos eadē mihi quercus adeſſe:
Et rami totidem:totidēque animalia ramis
Ferre ſuis uiſa eſt:pariterque tremiſcere motu:
Graniferumque agmē ſubiectis ſpargere i aruis:
Creſcere quod ſubito maius maiuſque uidetur:
Ac ſe tollere humo:rectoque aſiſtere trunco:
Et maciē numerumque pedū nigrūque colorem

Ponere:& humanā membris inducere formam.
Sōnus abit. dāno uigilans mea uisa:querorq;
In superis opis esse nihil. at in ædibus ingens
Murmur erat: uocesq; hoīum exaudire uidebar
Iam mihi desuetas. dū suspicor has quoq; sōni
Esse: uenit Telamon properus: foribusq; reclusis
Speq; fideq; pater dixit maiora uidebis:
Egredere. egredior: qualesq; in imagine somni
Visus eram uidisse uiros: ex ordine tales
Aspicio: noscoque. adeunt: regemq; salutant.
Vota Ioui soluo: populisq; recentibus urbem
Partior: & uacuos priscis cultoribus agros:
Myrmidonasq; uoco. nec origine noia fraudo:
Corpora uidisti. mores quos ante gerebant
Nunc quoq; hñt. parcū genus ē patiensq; laborū:
Quæsitiq; tenax: & quod quæsita reseruet.
Hi te ad bella pares annis animisq; sequentur:
Cum primum qui te feliciter attulit eurus:
Eurus enim attulerat: fuerit mutatus in austros.
Talibus atque aliis longum sermonibus illi
Impleuere diem. lucis pars optima mensæ
Est data: nox somnis. iubar aureus extulerat sol.
Flabat adhuc eurus: redituraque uela tenebat:
Ad Cephalum Pallante sati: cui grandior ætas:
Ad regem Cephalus simul & Pallante creati
Cōueniunt: sed adhuc regem sopor altus hēbat.
Excipit æacides illos in limine Phocus.
Nā telamon fraterque uiros ad bella parabant.
Phocus in īterius spacium pulchrosque recessus
Cecropidas duxit: cum quis simul ipse resedit.
Aspicit æoliden ignota ex arbore factum
Ferre manu iaculū: cuius fuit aurea cuspis.
Pauca prius mediis sermonibus ille locutus
Sum nemorū studiosus ait: cædisque ferinæ:
Qua tamen a silua teneas hastile recisum
Iamdudū dubito. certe si fraxinus esset:
Fulua colore foret. si corn9: nod9 inesset:
Vnde sit ignoro. sed non formosius isto
Viderūt oculi telū iaculabile nostri.
Excipit actæis e fratribus alter: & usū
Maiorem specie mirabere dixit in isto:
Consequit̄ quodcūque petit: fortunaq; missū
Non regit: & reuolat nullo referēte cruentū.
Tum uero iuuenis nereius omnia quærit:
Cursit: & uñ datum: q̄s tanti muneris auctor.
Quæ petit ille refert. & cætera nota pudore
Qua tulerit mercede silet: tactusque dolore

¶ Mea uisa mea insomnia. ¶ Speq; fideq; maiora. hoc est maiora q̄ ut speranda credendaq; sint. ¶ Adeunt accedunt ad me. ¶ Vota ioui soluo. Gratias Ioui ago & sacrifico. ¶ Partior. Diuido distribuo. ¶ Myrmidonasq; uoco: ἀπὸ τῶν μυρμήκων hoc est a formicis quidē myrmidonas appellatos fuisse ait poeta. ut qui fabulæ astipuletur. Strabo autem scribit æginenses myrmidonas dictos non ut in fabulis canitur q magna inualescente pestilentia formicæ æaco precante in homines uersæ fuerint. sed quia formicarum more terram fodientes ad petras eam apportarent ut agri colendi materiam haberent ac fossas incolerent: ne latericiā facere atq; ædificare cogerentur. ¶ Fraudo: Priuo. ¶ Pares annis. eadem nanq; nocte omnes nati esse uidebantur. ¶ Eurus enim attulerat: parenthesis est expositionem continens a poeta insertā. ¶ Mensæ. cœnæ. conuiuio. ¶ Iubar. splendorem diei. ¶ Aureus sol pulcher. ac splendid9. ¶ Cui grādior ætas. causa cur filii pallantis ad cephalum conuenerint. ille enim maior natu erat. ¶ Ad regem. æacum. ¶ Fraterq;. peleus. ¶ Cum quis. quibuscum. ¶ Aeoliden. cephalum æoli nepotem. Cephalus enim Deionei filius fuit. ut Pausanias a t. Aeoli uero nepos Nam Dioneus. Salmoneus & Cretheus Aeoli filii fuisse scribūtur. Quare decipiuntur: qui putant aliter q̄ Aeolidē esse legendum. ¶ Sum nemorum studiosus. hoc est uenatiōibus delector & ferarum cæde ¶ Silua. arbore. continens enim pro contento positū est ¶ Si cornus: nodus inesset. cornus enim nodosa est arbor. ¶ Vnde sit ex qua arbore fit. Telum iaculabile. periphrasis est iaculi ¶ Actæis. atheniensib9. Specie pulchritudine. ¶ Vsū. utilitatem. ¶ Fortunaq; missum non regit. hoc est nulli subiicitur fortunæ. Frustra enim nunq̄ mittitur. ¶ Iuuenis nereius. phocus Nerei nepos. nam æacus cum ex psamathe nerei filia sustulit. Quis auctor. quis fuerit dator tam magni mūeris. ¶ Ille refert. cephalus. ¶ Et cætera nota pudore. ordo est & sensus & silet ac reticet cephalus ob pudorem cætera quæ nota erant: qua mercede illud iaculum ab uxore acceperit Neq; enim refert cephalus se ob pulchritudinem suam ab uxore accepisse. ¶ Tulerit. acceperit. ¶ Tactusq; dolore. commotus.

ūn myrmido[illegible]

Iaculū mirādū

Coniugis amissæ lachrymis ita fatur obortis.
Hoc me nate dea (quis possit credere) telum
Flere facit: facietq; diu: si uiuere nobis
Fata diu dederint. hoc me cum coniuge chara
Perdidit. hoc utinam caruissem munere semper.
Procris erat: si forte magis peruenit ad aures
Orithyia tuas: magnæ soror orithyiæ.
Si faciem moresq; uelis conferre duarum
Dignior ipsa rapi. pater hanc mihi iunxit erechtheus:
Hanc mihi iunxit amor. felix dicebar: eramq;.
Non ita dis uisu ẽ. at nunc quoq; forsitan essem.
Alter agebatur post sacra iugalia mensis:
Cum me cornigeris tendentem retia ceruis
Vertice de summo semper florentis hymeti:
Lutea mane uidet pulsis aurora tenebris:
In uitiumq; rapit. liceat mihi uera referre
Pace deæ: q̃ sit roseo spectabilis ore:
Quod teneat lucis: teneat confinia noctis:
Nectareis q; alatur aquis: ego Procrin amabam:
Pectore procris erat: p̃cris mihi semp ĩn ore.
Sacra tori coitusq; nouos thalamosq; recentes
Primaq; deserti referebam fœdera lecti.
Mota dea est: & siste tuas ingrate querelas:
Procrin habe dixit: q; si mea p̃uida mens est:
Non habuisse uoles: meq; illi irata remisit.
Dum redeo: mecumq; deæ memorata retracto
Esse metus cœpit: ne iura iugalia coniunx
Non bene seruasset. facies ætasque iubebant
Credere adulterium. prohibebat credere mores.
Sed tñ abfueram: sed & hæc erat unde redibam
Criminis exẽplũ. sed cuncta timemus amantes.
Quærere quod doleam statuo: donisque pudicã
Sollicitare fidem: fauet huic aurora timori:
Immutatque meam: uideor sensisse figuram:
Palladiasque ineo non cognoscendus Athenas.
Ingredior que domũ: culpa domus ipsa carebat:
Castaque signa dabat: dñoque erat anxia rapto.
Vix aditus per mille dolos ad erechthida factus:
Vt uidi: obstupui: meditataque pene reliqui
Tentamenta fide. male me qn uera faterer
Continui male quin oportuit oscula ferrem.
Tristis erat. sed nulla tamen formosior illa
Esse potest tristi: desiderioque calebat

Procris

¶ Nate dea. phocæus quẽ alloq̃t cephalus: filius fuit æaci ex psamathe nympha. Quis pos. cre. parẽthesis ẽ. q̃ significat nõ ẽẽ credibile cephalũ ob illud iaculũ flere: qd̃ tãtæ sit utilitatis. ¶ Procris erat. Procris Erecthei atheniẽsiũ regis filia fuit q̃ cũ cephalo nupsisset: auroræ odio: q̃ cephalũ ĩ suos ãplex⁹ cõuertere nequit: sub forma alienı uiri mũerib⁹ a cephalo ipso tentata fidẽ marito datã fractura uidebat̃. Cũ ãt se cephal⁹ ĩdicasset aũfugiẽs siluas petiit ac dianæ comes effecta tandẽ a cephalo placat̃: domũq; ĩuersa marito & canẽ noĩe lælapa & iaculũ admirãdæ pulchritudinis uirtutisq; dõauit. Cũ ãt cuiusdã ĩdicio cõperisset cephalũ cũ q̃dã nympha noĩe aura cõgredi solitũ clã cũ ĩ siluas secuta ab ĩscio marito eo telo qd̃ ab ipsa dono accep̃at: fuit ĩterfecta. Magnæ orithyiæ: p̃claræ: ut q sua pulchritudĩe a borea uẽto rapta fuisse fingit. Orecthyia uero cõcita ĩ mõtibus ĩterp̃tari p̃t. Nã ab h̃ datiuo op̃ei & θοο qd̃ ẽ cõcito orecthyia cõponit̃ o breui in o lõgũ mutato. Cõferre. cõparare. Dignior ipsa rapi. anp̃onit Cephalus Procrin orithyiæ: q̃uis ob pulchritudinẽ Orithyia a borea uẽto rapta fuisse ferat̃. ¶ Ipsa. procris. sentit. ii. Cephalus procrin fuisse orithyia elegãtiorẽ atq; formosiorem. ¶ Pr̃ hãc mi. iũ. erech. hãc mihi iq̃t erechtheus pr̃ uxorẽ dedit. erechtheus ãt: ut dixi⁹: athẽarũ rex fuit. uñ atheniẽses ĩterdũ erechthidæ uocãtur. ¶ Hãc mi. iũ. a. repetitio ẽ maxime affectui amãtis cõueniẽs. ¶ Nõ ita dis ui. ẽ. non ita diis placuit: ut eẽm felix. ¶ Post sa iu post nuptias celebratas. ¶ Sẽper flo. hy. hymetus mõs ẽ atticæ regiõis. thymo sp̃ flores. ubi & mel optimũ cõficit̃: & pulcherrimũ marmor effodit̃. ¶ Lutea au Rubicũda. Cephal⁹ ãt tãta pulchritudĩe fuisse fert̃: ut ab Aurora fuerit rapt⁹ atq; asportat⁹: ut scribit Pausanias. Vñ ĩter alias fictiles statuas q̃ ĩ regia Athenis uisebãt̃. Aurora quoq; erat cephalũ asportãs. ¶ Roseo. pulchro. ¶ Spectabilis. digna q̃ spectet̃. Quod te lu. Nã aurora media ẽ ĩter diẽ & noctẽ. ¶ Sacra tori Lecti & nuptiarũ. ¶ Prima fœdera. Nã Procri dederat fidã se cũ alia muliere non coiturũ. ¶ Deserti lecti. Derelictæ uxoris. ¶ Mota dea est. cõmota & indignata. ¶ Siste: contine. ¶ Procrin habe. ironice cũ quadã indignatiõe legẽdũ: ut illud Vir. I seq̃re Italiã uẽtis. ¶ Ingrate. mihi ĩ amore ñ respõdẽs: ut q me a q̃ amaris ñ redamas. ¶ Qd si mea p̃ui. mẽs ẽ. sed si ingt p̃uideo futura: cupies nũq̃ habuisse procrin. ¶ Mecum re. mecum cogito. ¶ Memorata deæ. uerba & dicta auroræ. Esse me. eœ. zelotyppus auroræ ira cephalus est effectus. ¶ Facies ætasq; iu. formosa inquit facies & iuuenilis ætas procris me inducebant: ut crederem ipsam adulterium cõmisisse. Mores aũt casti me illud suspicari non p̃mittebant. ¶ Vñ redibam. A qua ueniebã. ¶ Criminis exẽ. adulterii. Aurora nãq; unde redibat: exẽplo erat: q̃ facile mulieres in adulterium cadãt. ¶ Solicitare. tentare. infestare. ¶ Ineo. intro. ¶ Fide. fidei antiquorũ more: ut Virg. Libra die somniq; pares ubi fecerit oras Male cõti. uix me cõtinui ut nõ faterer me cephalũ esse. ¶ Quin. ut nõ interdũ cur non signũ. ¶ Vt oportuit ut honestũ & conueniens fuit. ¶ Calebat. ardebat. anxia erat. ¶ Desiderio. absentia.

Cephalus in aliã figuram

Coniugis arrepti. tu collige qualis in illa
Phoce decor fuerit: quã sic dolor ipse decebat.
Quid referã: quotiens tentamina nostra pudici
Reppulerint mores: quotiens ego dixerit uni
Seruor ubicũq; est. uni mea gaudia seruo.
Cui non ista fide satis experientia sano
Magna foret: non sum cõtẽtus. & in mea pugno
Vulnera: dum cẽsus dare me pmitto loquendo
Muneraq; augendo tãdem dubitare coegi.
Exclamo mala pectora detego: tectus adulter:
Verus eram coniũx: me perfida teste teneris.
Illa nihil: tacito tantum modo uicta pudore
Insidiosa malo cum coniuge limina fugit.
Offensaq; mei genus omne perosa, uirorum
Montibus errabat studiis operata Dianæ.
Tum mihi deserto uiolentior ignis ad ossa
Peruenit. orabam ueniam: & peccasse fatebar:
Et potuisse datis simili succumbere culpæ
Me quoq; muneribus: si munera tanta darẽtur.
Hæc mihi confesso læsum prius ulta pudorem
Redditur: & dulces concorditer exigit annos.
Dat mihi preterea tanq̃ si parua dedisset
Dona canem munus: quem cum sua traderet illi
Cynthia: currendo superabit dixerat omnes.
Dat simul & iaculum: manibus qd cernis habere
Muneris alterius quæ sit: fortuna requiris:
Accipe mirandum. nouitate mouebere facti.
Carmina naiades non intellicta priorum
Soluunt ingenis: & præcipitata iacebat
Immemor ambagum uates obscura suarum
Scilicet alma Themis: nec talia liquit inulta.
Protinus aoniis immissa est bellua thebis.
Cessit & exitio multis pecorumq; suoq;
Ruricolæ pauere feram. uicinia iuuentus
Venimus: & latos indagine cinximus agros.
Illa leui uelox superabat retia saltu:
Summaq; transibat positarum lina palgarum.
Copula detrahitur canibus: quos illa sequentes
Effugit: & cœtum non segnior alite ludit.
Poscor & ipse meum consensu lælapa magno
Muneris hoc nomen: iamdudum uicula pugnat
Exuere ipse sibi: colloq; morantia tendit.
Vix bene missus erat: nec iam poteramus ubi eẽt

¶ Coniugis ar mariti quem putabat ab aurora fuisse raptũ. ¶ Tu colli. conclude ratiocinare. id quod græci συλλογιζειν dicunt. ¶ Vni soli cephalo. ¶ Cui sano. sapienti. ¶ In mea uulnera. in meos dolores. ¶ Census. amplas diuitias. ¶ Mala. o mala mulier. ¶ Pectora detego. Me ipsum inquit indico. ¶ Tectus adulter Simulatus inquit eram adulter. sed uerus maritus. ¶ Perfida pprie. nam perfidi qui fidem uiolant dicuntur. ¶ Illa nihil. Vel dixit uel respondit uel huiusmodi uerbum est subaudiendum. ¶ Insidiosa limi. in qbus sibi structæ isidiæ fuerant. ¶ Offensaque mei. quod me offendisset. offensa enim actiue.. offensio passiue accipi solet. ¶ Perosa. odio habens. ¶ Opetata: occupata. dedita. ¶ Violentior ignis. amor uehementior. ¶ Redditur mihi. ad me redit. ¶ Sua cynthia. sua diana. ¶ Muneris alterius. canis a Procri uxore donati. Si autem coniunctio est subaudienda: ut intelligatur si regris. Exponit autem mutationem & feræ Themidis indignatione in Thebãum agrum immissæ & canis nomine Lælapis in saxa. Nam Thebani cum uidissent Naiades ac nymphas: futura prædicere: themidis deæ obscura dantis respõsa templum deiecerunt: Illa uero indignata feram immisit uulpem ut græci narrant: quæ & pecora & agrestes uexaret. ad eam opprimendam cum alia græciæ iuuentute conuenit etiam cephalus cum Lælapa cane: qui cum in feram ineuitabile iaculum foret coniecturus. utrunq; aspexit in saxa commutatum. ¶ Accipe mirandum. audi rem admiratione dignam. ¶ Naiades. nymphæ. Carmina. uaticinia. prædictiones. ¶ Soluunt. exponũt. ¶ Præcipitata. deiecta. contempta. ¶ Ambagũ. dictorũ ambiguorũ. ¶ Alma themis: sctã ná themis: ut Põpeius ait: dea fuit: quæ hoĩbus præcipiebat id petere q̃ honestum & fas esset. Vnde & pro eo q̃ nos fas. dicimus: θεμιο frequenter ponitur a græcis. ¶ Inulta. impunita. ¶ Aoniis thebis. bœotiis. Aonia enim pars est Bœotiæ. scite uero Epitheto distinxit. Nam thebe multarum urbium nomen est. ut diximus. ¶ Cessit & exitio multis. perniciosa multis fuit ¶ Pecorumq; suoq;. agricolæ inquit illam ferã & sua & pecorum morte pauerunt. multos enĩ ex illis deuorauit fera. ¶ Indagine multitudie hoĩum ĩgrẽtũ. sic uir. Saltusq; ĩdagĩe cingunt. Indagare autem: unde indaginem declinamus est diligẽter inquirere. ¶ Summa lina. summos funes. metonymia est. ex lino enim funes conficiũtur. ¶ Positarum plagarum. tentorum retium. ¶ Copula. uinculum quo canes colligantur. Et cœtum. canum multitudinem ¶ Non segnior alite. uelox ut auis. ¶ Ludit. deludit. decipit. Innuit autem poeta uulpẽ illam feram fuisse. Vulpes enim circũcurrendo maxime canes eludunt ¶ Lælapa. a uelocitate & impetu nomen hoc ĩditum fuit cani. λαιλαψ enim turbo dicitur q̃ uentus est maxime impetuosus. ¶ Pugnat exuere. conatᷣ detrahere. ¶ Morãtia. remorantia. retinentia. ¶ Tendit. contendit. ¶ Vix bene missus erat q̃ta fuerit uelocitate canis ille: aperte declarat cephalus: quẽ uix dimissũ nõ poterant uidere. ¶ Missus. dimissᷓ

Vulpes & canis in saxa

¶ Vestigia pedum. signa pedum. ¶ Habebat: tenebat. ¶ Expulsæ glandes. Emissæ funda glá des plübeæ. Contorto uerbere. contorta funda. ¶ Calamus sagitta ex calão confecta. ¶ Gortyniaco ab arcu. cretensi. Nã gortyn quæ & gortys dicitur: urbs est cretæ: a Gorty Heroe dicta Hæc & larissa & crēnia fuit appellata. ¶ Apex uertex. ¶ Tollor in hunc. in illum uerticem ascendo. ¶ Quo. cursu. ¶ Modo. interdum. ¶ Deprendi. comprehendi. ¶ Modo se subducere. interdum se subtrahere. ¶ Callida. astuta. ¶ Limite recto. itinere. ¶ In spacium. rectum subaudiatur. Quo. in quo cursu. ¶ In gyrum. in orbem. ¶ Hosti. cani lælapi. ¶ Imminet. iactat. ¶ Vanos morsus. inanes: quia feram comprehendere non poterat. ¶ Ad iaculi uertebar opem uolebam inquit mittere iaculum. Quod dextera librat. gestum exprimit iaculum emittere uolentis. ¶ Amentis addere. imponere. amē ta autem sunt lora: quibus iacula facilius longiusq; emittuntur. ¶ Lumina deflexi. oculos remoui a cane & fera. ¶ Eodem: ad eundem locum ¶ Mirum. Res miranda: Est autem interiectio affectui seruiēs. ¶ Duo marmora. Duo marmorea signa. Sic quidem Ouidius. Alii autem scribunt cephali canem in cælum fuisse sublatum sidusq; effectum: quem græci sirium latini caniculam uocant. ¶ Affuit. auxilio fuit. Hactenus. locutus est cephalus subaudiatur. ¶ Iaculo quod crimen in ipso est? Quæ inquit in iaculo est culpa? Memor enim Phocus eorũ quæ cephalus dixerat: merito ipsum rogat cur⁹ mali causa fuerit iaculum illud quo se cephalus cum coniuge perditum fuisse aiebat. ¶ Reddidit. Respondendo exposuit. ¶ Gaudia principiũ. Carmen est antithetis exornatum. Nam Gaudium dolori opponitur. ¶ Referam. Narrabo ¶ Iuuat o meminisse beati temporis æacide. Sententia est catholica & generalis. ¶ Rite felix. perfecte felix. ¶ Amor socialis. ab effectu, qđ socios reddat. ¶ Thalamos iouis nuptias iouis. ¶ Venus ipa. quæ est pulchritudinis dea & uenustatis. ¶ Aequales flammæ. par amor. ¶ Sole fere radiis. matutino inquit tempore in siluas ad uenandum ire solebam. Est enim matutini temporis periphrasis. ¶ Cacumina. montium summitates. ¶ Iuueniliter. iuuenum more. ¶ Naribus acres. odori. ¶ Lina nodosa retia. ¶ Aura lenis. suauis. iucunda. Est autem pulchra anadiplosis cum repetitione: qua significat cephalus auram illam sibi gratissimam fuisse. ¶ Releuare æstus: leues facere solis feruores. ¶ Et tu mihi magna uoluptas hæ sunt blanditiæ quibus utebatur cephalus ad aurorã. ¶ Loca sola. deserta.

Scire: pedum calidus uestigia puluis habebat.
Ipse oculis ereptus erat. non ocior illo
Hasta: nec expulsæ cõtorto uerbere glãdes:
Nec gortyniaco calamus leuis exit ab arcu.
Collis apex medii subiectis imminet aruis:
Tollor in hunc: capioq; noui spectacula cursus.
Quo mõ deprendi: modo se subducere ab ipso
Vulnere uisa fera est: nec limite callida recto
In spaciumq; fugit: sed decipit ora sequentis:
Et redit in gyrum: ne sit suus impetus hosti.
Imminet hic: sequiturq; parem: similisq; tenenti
Non tenet: & uanos exercet in aere morsus.
Ad iaculi uertebar opem: quod dextera librat
Dum mea: dum digitos amentis addere tento:
Lumina deflexi: reuocataq; rursus eodem
Rettulerã: & medio (mirum) duo marmora cãpo
Aspicio. fugere hoc: illud latrare putares.
Scilicet inuictos ambos certamina cursus
Esse deus uoluit: si quis deus affuit illis.
Hactenus & tacuit. iaculo q̃ crimen in ipso est.
Phocus ait? iaculi sic crimina reddidit ille.
Gaudia principium nostri sunt Phoce doloris:
Illa prius referam: iuuat o meminisse beati
Temporis æacide: quo primos rite per annos
Coniuge eram felix: felix erat illa marito.
Mutua cura duos: & amor socialis habebat.
Nec iouis illa meo thalamos præferret amori:
Nec me quæ caperet: non si Venus ipsa ueniret
Vlla erat. æquales urebant pectora flammæ.
Sole fere radiis feriente cacumina primis
Venatum in siluas iuueniliter ire solebam:
Nec mecum famuli: nec equi nec naribus acres
Ire canes: nec lina sequi nodosa solebant.
Tutus eram iaculo: sed cum satiata ferinæ
Dextera cædis erat: repetebã frigus & umbras:
Et (quæ de gelidis exibat uallibus) auram.
Aura petebatur medio mihi lenis in æstu.
Auram expectabam. requies erat illa labori.
Aura (recordor enim) uenias cãtare solebam:
Meq; iuues: intresq; sinus gratissima nostros.
Vtq; facis releuare uelis: quibus urimur: æstus.
Forsitan addideram. sic me mea fata trahebant.
Blanditias plures: & tu mihi magna uoluptas:
Dicere sum solitus. tu me reficisq; fouesq;:
Tu facis ut siluas ut amem loca sola: meoq;
Spiritus iste tuus semper capiatur ab ore.

Vocibus ámbiguis deceptam præbuit aurem
Nescio quis: nomenq; auræ tam sæpe uocatum
Esse putat nymphæ, nympha͞m mihi credit amari.
Criminis exemplo ficti temerarius index
Procrin adit: linguaque refert audita susurra.
Credula res amor est: subito collapsa dolore
Vt mihi narratur: cecidit: longoq; refecta
Tempore se miseram: se fati dixit iniqui.
De fide questa est: & crimine concita uano
Quod nihil e͞ metuit, metuit sine corpore nome͞:
Et dolet infelix ueluti de pellice uera.
Sæpe tamen dubitat: metuitq; miserrima falli:
Indicioq; fidem negat: & nisi uiderit ipsa:
Damnatura sui non est delicta mariti.
Postera depulerant auroræ lumina noctem:
Egredior: siluasq; peto: uictorq; per hærbas
Aura ueni dixi: nostroq; medere labori.
Et subito gemitus inter mea uerba uidebar
Nescio quos audisse: ueni tamen optima dicens.
Fronde leuem rursus strepitum facie͞te caduca
Sum ratus esse feram: telumq; uolatile misi:
Procris erat: medioq; tenens in pectore uulnus
Hei mihi conclamat: uox est ubi cognita fide
Coniugis: ad uocem p̄ceps amensq; cucurri:
Semianime͞ & sp͞sas fœdante͞ sanguine uestes:
Et sua (me miserum) de uulnere dona trahentem
Inuenio: corpusq; meo mihi charius ulnis
Mollibus attollo: scissaq; a pectore ueste
Vulnera sæua ligo: conorq; inhibere cruorem.
Neu me morte sua sceleratum deserat oro.
Viribus illa carens & iam moribunda coegit
Hæc se pauca loqui: per nostri fœdera lecti:
Perq; deos supplex oro superosq; meosq;:
Per si quid merui de te bene: perq; manentem
Nunc quoq; cum pereo: ca͞m mihi mortis amore͞:
Ne thalamis auram patiare incumbere nostris.
Dixit: & errorem tum deniq; nominis esse
Et sensi & docui: sed quid docuisse iuuabat?
Labitur: & paruæ fugiunt cum sanguine uires.
Dumq; aliquid spectare p͞ot: me spectat: & in me
Infelicem animam: nostroq; exhalat in ore.
Sed uultu meliore mori secura uidetur.
Fle͞tib⁹ hæc lachryma͞s heros me͞orabat: & ecce
Aeacus ingreditur duplici cum prole: nouoq;
Milite que͞ Cephalus cum fortibus accipit armis.

¶ Vocibus ambiguis uerbis dubiis: quæ tum ad auram: tum ad amica͞ poterant referri. ¶ Extemplo. subito. ¶ Criminis ficti. falsi. ¶ Temerarius. inconsideratus. ¶ Index delator: nam indices proprie criminum dicuntur delatores. Lingua refert. narrat. exponit. Est autem pleonasmos lingua. n. redu͞dat. ¶ Susurra. murmura & uoces: quibus auram uocabat. ¶ Credula res amor est causa est cur procris subito collapsa ceciderit. Amantes nan p̄ facile omnia credunt. Creduli autem dicuntur qui facile & nimiu͞ credunt. ¶ Refecta. Recreata. ¶ Fati iniqui infelicis fortis. ¶ Deq; fide questa est. Lamentata est inquit. quod illi fidem datam fregissem. Co͞cita. commota. ¶ Sine corpore. Aura naq; corpore care͞ uulgo uidetur. ¶ Metuit falli. timet ne decipiatur ab indice. ¶ Indicioq; fidem negat. fidem inquit delatori & indici non adhibet ¶ Siluasq; peto. in siluas uado. ¶ Victor. uoti compos. multas nanq; confecerat feras. Medere. succurrere. ¶ Nescio quos gemit⁹. Quædam suspiria. ¶ Inter mea uerba. inter loquendum. ¶ Fronde caduca. quæ ab arbore ceciderat. ¶ Telum uolatile. iaculum uelox. ¶ Tenens. Habens. ¶ Semianime͞. semimortuam. ¶ Me miserum. interpositio affectui & dolori seruie͞s. Flens. n. hæc narrabat cephalus. ¶ Trahentem. extrahere conantem. ¶ Vlnis mollib⁹ brachiis tenellis. ¶ Sua dona. iaculum quod mihi dono dederat. ¶ Inhibere. cohibere. ¶ Iam moribunda. moriens. Coegit hæc se pauca loq. hoc est uim sibi fecit: ut hæc pauca loqueretur. Significat autem Cephalus illam sic uirib⁹ fuisse defectam: ut sine maxima difficultate loqui non posset. ¶ Meosq;. inferos deos intelligit procris. qui morientum dii esse perhibent. Per. si quid merui de te bene. Id subaudiatur: ut per id oro intelligamus si quid gratum tibi feci. significat autem Procris se marito in omnibus morem gessisse. Sic Dido apud Virgilium. si bene quid de te merui. ¶ Perq; manentem amorem. Permanentem. perseuerantem. ¶ Causam mortis. ἐξήγησις & expositio. ¶ Incumbere nostris thalamis. Nostros thalamos occupare. Auram autem nympham esse putabat procris. Sensi cognoui. ¶ Labitur. moritur. ¶ Exhalat. expirat. ¶ In nostro ore. Archaismos est & figura loquendi uetusta. Nunc enim insoluta præsertim oratione diceretur in nostrum os. ¶ Secura. pellicis cura liberata. Iam enim ex cephalo cognouerat auram non esse nympham: ut ipsa putabat. ¶ Sed lenem uentorum flatu͞ ¶ Vultu meliore: lætiore. ¶ Flentibus. phoco & filiis pallantis. ¶ Duplici cum prole cum duobus filiis Telamone & Peleo: qui militum delectum habuerant. ¶ Nouoq; milite. cum nouis militibus. Est enim synegdoche: no͞ solum poetis: sed historicis quoq; familiaris.

Procris mors

¶ Raphaelis Regii in Octauum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes:

Am nitidum retegente dicta. Reditum Cephali cum auxiliis ab æaco acceptis poeta describens concinne octauum cum septimo libro connectit. Regente autem fere legitur: sed corrupte: ut mihi quidem uidetur. Nam retegente ut legatur & sensus exposcit & metri ratio & celeritas: qua cephalum cum militibus ab æaco traditis athenas rediisse poeta ostendit. Solent enim poetæ rerum natura: quas describunt: ita compositionem accommodare: ut si quid celeriter factum uelint: pedibus utantur plures syllabas breues habentibus. & contra. Rete gente igitur legatur. ut intelligamus aperiente ostendente. Nam retegere est ostendere atque aperire ut diximus. ¶ Noctisque fugante. Vtrunque ab altero pendet. Cum enim retegitur dies. nox fugatur. & contra. Lucifer autem stella est ueneris quinque erratium infima terræque proxima: ut scribit Cicero in libro de natura deorum: quæ φωσφόρος græce uocatur. ¶ Cadit eurus. flare desinit. ¶ Placidi austri. lenes. non uehementes. auster autem uentus est nubilosus. ¶ Cursum. celerem nauigationem. ¶ Ante expectatum. antequam expectarentur. ¶ Portus petitos. Athenienses portus: quo peruenire cupiebant.

P. Ouidii Nasonis metamor. Liber octauus.

Am nitidum retegente dié noctisque fugante
Tempora lucifero cadit eurus: & humida surgunt
Nubila: dant placidi cursum redeuntibus austri
Aeacidis Cephaloque: quibus feliciter acti
Ante expectatum portus tenuere petitos.
Interea Minos lelegeia littora uastat:
Prætentatque sui uires mauortis in urbe
Alcathoe: quam nisus habet: cui splendidus ostro
Inter honoratos medio de uertice canos
Crinis inhærebat magni fiducia regni.
Sexta resurgebant orientis cornua lunæ:
Et pendebat adhuc belli fortuna: diuque
Inter utrunque uolat dubiis uictoria pennis:
Regia turris erat uocalibus addita muris:

Scylla ¶ Interea Minos. cum Megara minos oppugnaret: scylla Nisi regis filia minois ipsius amore capta: ei patriam prodere decreuit. Patri igitur dormienti purpureum capillum: in quo patris salus continebatur recidit: quem cum ad Minoem pertulisset conuiciis repulsa atque contempta in auem

Nisus in aues ciririn fuit conuersa: cum iam pater Nisus in halyætum autem fuisset commutatus. ¶ Lelegia littora. megarensia a Lelege Neptuni filio: ut diximus condita: a quo Megarenses leleges fuerunt appellati: qui primum insulares fuerunt: deinde in continentem migrarunt. Caresque appellati fuerunt ut herodotus narrat. ¶ Sui mauortis sui belli. ¶ Alcathoe. urbs est quæ eadem esse cum Megaris uidetur: ab alcathoo pelopis filio qui Megareo in regno successit cognominata. Altera quoque ex megarensium arcibus Alcathoe uocatur: utpote ab alcathoo ædificata: cuius cum iaceret fundamenta: diis qui uestibulares dicuntur primus omnium sacrificasse fertur. ¶ Quam nisus habet. possidet. Nisus enim ex quatuor pandionis athenarum Regis filius unus fuit: cui ut Strabo narrat in regni diuisione a pandione facta Megara obrigerunt. Nisus etiam megarensium est mons a niso rege ibi sepulto cognominatus. ¶ Ostro. purpura. ¶ Magni fiducia regni. quamdiu enim crinem illum haberet: priuari non poterat regno. ¶ Sexta resurgebant. Sexto mense post cœptam obsidionem megara prodita fuisse ait. ¶ Pendebat. suspensa erat. ¶ Inter utrunque. Minoem & nisum.

Muri uocales ¶ Dubiis pennis. dubio euentu. incertus namque semper est belli euentus. alatam autem uictoriam effingit poeta quod modo huc. modo illuc uolare uidetur. ¶ Regia turris erat. turrim describit: cuius muri tunc uocales fuerunt effecti: cum ibi Apollo operam ad murum ædificandum Alcathoo præstiturus auratam deposuit lyram. Nam lyræ sonus in parietes transiuit. Siquis namque calculo feriat. haud aliter insonat: ut Pausanias scribit: quam Cithara pulsata. ¶ Vocalibus. resonantibus. uocem reddentibus.

In quibus auratam proles latonia fertur
Deposuisse lyram:saxo sonus eius inhæsit.
Sæpe illuc solita est ascendere filia Nisi:
Et petere exiguo resonantia saxa lapillo
Tunc cum pax esset:bello quoq; sæpe solebat
Spectare ex illa rigidi certamina Martis.
Iamq; mora belli procerum quoq; noia norat:
Armaq; equosq; hitusq; cydoneasq; pharetras.
Nouerat ante alios faciem ducis europæi:
Plus etiam q̃ nosse sat est:hac iudice Minos
Seu caput abdiderat cristata casside pennis:
In galea formosus erat:seu sumpserat ære
Fulgentē clypeum:clypeum sumpsisse decebat.
Torserat adductis hastilia lenta lacertis:
Laudabat uirgo iunctam cum uiribus artem.
Impositis calamis patulos sinuauerat arcus:
Sic Phœbum sumptis iurabat stare sagittis.
Cum uero faciem dempto nudauerat ære:
Purpureusq; albi stratis insignia pictis
Terga pmebat equi:spumantiaq; ora regebat:
Vix sua:uix sanæ uirgo nisea compos
Mentis erat:felix iaculum:quod tangeret ille:
Q uæq; manu premeret felicia fræna uocabat.
Impetus est illi(liceat modo)ferre agmen
Virgineos hostile gradus:est impetus illi
Turribus e summis in gnossia mittere corpus
Castra:uel æratas hosti recludere portas:
Vel si quid Minos aliud uelit.utq; sedebat
Candida dictæi spectans tentoria regis
Læter ait:doleamne geri lachrymabile bellum
In dubio est:doleo q; Minos hostis amanti est.
Sed nisi bella forent:nunq̃ mihi cognitus esset.
Me tamen accepta poterat deponere bellum
Obside:me comitem:me pacis pignus haberet.
Si quæ te peperit talis pulcherrime regum
Q ualis es ipse fuit:merito deus arsit in illa.
O ego ter felix:si pennis lapsa per auras
Gnossiaci possem castris insistere regis:
Fassaq; me flammasq; meas:qua dote rogarem
Vellet emi:tantum patrias ne posceret arces.
Nam pereant potius sperata cubilia:q̃ sim
Proditione potens.quis sæpe utile uinci
Victoris placidi fecit clementia multis.
Iusta gerit certe pro nato bella perempto:
Et causaq; ualet:causaq; tuentibus armis.
Vt puto:uincemur:qui si manet exitus urbem:

¶ Proles la.apollo. ¶ Petere pcuter̃. ¶ Mora bel diuturnitate belli. ¶ Procerū.ducū. ¶ Cydoneas.cretēses.Cydonia.n.urbs ē cretæ.q̃ pri⁹ apollonia fuit uocata : a cydone Apollinis & a calidis filiæ minois cognominata. ¶ Ducis europæi.minois iouis & europæ filii. Nam ex europa iupiter tres liberos suscepit:ut scribit Dio. minoem rhadamanthum.sarpedonem. ¶ Plus etiā q̃ nosse sat est.nam eum ēt amabat. ¶ Abdiderat.occultauerat.texerat. ¶ Cristata casside.galea cristis ornata.est.n.nomē participio simile. ¶ Torserat.iaculatus fuerat. nam torquere est cū impetu iacere. unde ēt tormenta dicta sunt instrā bellica:qbus lapides iaciunt̃. ¶ Adductis lacertis.retroductis motem aūt exprimit iaculantium q brachia reducer̃ solent. ¶ Sinuauerat.curuauerat.cōtraxerat. ¶ Dempto ære.dposita galea. ¶ Purpure⁹.purpuratus. ¶ Stratis pictis.Ephipiis uariorum colorum. ¶ Terga premebat equi.equitabat.eleganter autem uirginis amore captæ mores uerbaq; effigit poeta. ¶ Vix sua.hoc est uix in sua erat potestate. ¶ Liceat modo.possit. ¶ Ferre uirgineos gradus.Ire. ¶ Gnossia castra.cretensia.Gnossus.n.urbs est.Cretæ. ¶ Recludere.aperire. ¶ Aeratas portas.ære & ferro munitas & tectas. ¶ Vel si quid Minos.significat Scyllam Minoi in omnibus quæcunq; ipse uellet:morem fuisse gesturam. ¶ Dictæi regis.cretensis. Nam dictæ mōs est cretæ. Vnde dictæus deriuatur. ¶ Læter ait doleam ne. cogitationes Scyllæ minois amore captæ tam aperte a poeta describuntur:ut nullam fere exigant ennarationem. ¶ In dubio est mihi subaudiatur.Dubitat n.Scylla: utrum potius lætari bello aduersus patrem sumpto: an dolere debeat. ¶ Sed nisi bella forent.colligit sibi potius lætandum esse bello quam dolendū Scyllæ,nisi eum bellem fuisset.nunquam Minoem cognouisset. ¶ Me obside accepta. Obsides dicuntur qui in fœderibus imperio alterius ea conditione traduntur: ut si dator obsidis a fide recedat recipientis sit ius in corpus & uitam illius q obses traditus est. ¶ Si quæ te peperit. Europa. ¶ Merito deus arsit in illa.hoc est merito iuppiter illam amauit. ¶ Ter felix: perfecte beata. Ternarius enim numerus est perfectus. ¶ Fassaq; me. Ordo est & sensus.Et ego confessa me filiam esse Nisi regis & amores meos rogarem ipsum qua dote uellet emi & esse meus. Se autem omnia Minoi traditurā scylla ait:ptæterquam patris regnum. Tantum patrias ne posceret arces. Tātum inqt rogarem ne patris regnum dotem postularet. De pditione aūt iam incipit cōgitare Scylla. ¶ Sperata cubilia.sperati concubitus:qui in lectis & cubilibus fiunt. ¶ Quam sim prodi.po. Quam sim uoti cōpos prodendo patrem. ¶ Quāuis sæpe utile uici. labascit scylla:ac dprodēdo hostib⁹ pr̃e rōcinat̃.Pro nato.p filio Androgeo.& cāq; ualet.iustiorē cām fouet. ¶ Vt puto uicemur. Colligit scylla ex iusta cā & Minois potētia pr̃em oīno uictū iri: eoq; sanceē:ut sine cæde & sanguine Minoi urbē tradat.

¶ Suus mauors. Sua potentia & uis bellica ¶ Referet. aperiat. ¶ Meli⁹ sine cæde. Iam utilitatem Minois & salutē ꝓcurat Scylla priuæ pietatis oblita. ¶ Impēsa sui cruoris Effusione sui sanguinis. Immitem hastā hypallage est. nā īmitis intelligit'. ¶ Cœpta placent. cōsilia subaudiant'. ¶ Stat sn̄ia placet: firmaq; ac cō stans ē sn̄ia.. ¶ Dotalē patriā. in dotē patriam ꝑdere. ut me accipiat: secumq; auehat. ¶ Aditus. portarum ingressus. ¶ Custodia. custodum turba. ¶ Claustra portarum. claues portarum urbis. ¶ Mea uota. meam cupiditatem. ¶ Moratur. remoratur. ¶ Sibi quisq; profecto est deus. adeo impia est Scilla & amore cæca: ut deos esse neget. Vnum quēq; autem sibi deū esse ac idcirco nullo deorum opus esse auxilio: cum unusquisq; id a seipso peterē possit. ¶ Ignauis precibus: ignauorum qui sunt pusillanimes ¶ Succensa īflāmata. ¶ Tanto cupidine tam magno amore. ¶ Perdere. e medio tollere. Eccur ulla foret. eē debeat. Seipsam autem repræhendit Scylla quod aliqua se audacior inueniatur. ¶ Nec in hoc tamen ignibus ullis. a facili argumentatur Scylla. ¶ Heu facinus. exclamatio. cum quodam poetæ dolore in Scyllæ impietatem; quæ sustinuerit patrem illo crine fraudare. in quo regni fatum continebatur. ¶ Fatali crine. in quo urbis fata continebātur. ¶ Spoliū sceleris. crinem purpureum: quo scelerate nimium patrem spoliarat. ¶ Progressa. egressa. Meriti. beneficii: quo Minoem ꝓsequebatur. ¶ Est autem parenthesis acclamationem admirationis plenam continens. ¶ Pauētem. nouitate rei stupescentem. ¶ Suasit amor facinus. Remotioe criminis in se excusanda utitur Scylla. Nam in amorem crimen refert. ¶ Scylla nisi. filia subaudiatur: Receptum est. n. ut genitiui nominibus propriis hominum iuncti ad patres maritosue referātur. Vt apud Virgilium. Hectoris andromachæ. & hoc loco Scylla nisi. illic. n. uxor. hic filia intelligitur. ¶ Patrium caput. paternam uitam. ab illo nāq; crine fata nisi pendebāt. ¶ Minos porrecta refugit. Minos tanta fuisse iusticia apud superos fertur: ut apud inferos iudex fuerit constitutus. pulchre igitur decorum seruat poeta: quo ubiq; Minoem iustum esse ostendit. ¶ Imagine. Cogitatiōe. ¶ Noui facti. Inusitati sceleris. ¶ Dii te submoueant. pœnam & supplicium: quo olim paricidæ afficiebantur Scyllæ Minos imprecatur. In Corio nanq; insuebātur cum Simia gallo & serpente: ac in mare fluuiumue proiciebantur: ne aut cælum aspicere: aut in terra aquaue quiescere possent: ut ad legē pompeiam scribunt iurisconsulti. ¶ Summoueant. repellant. ¶ Incunabula iouis: ubi nutritus educatusq; fuit Iupiter. Incunabula nanq; dicūtur lectuli: in quibus infantes quiescunt. ¶ Creten. crete insula est maxima altero latere ad austrum: altero ad septentrionem uersa inter ortū occasumq; porrigitur centum olim urbibus clara. Vnde Hecatōpolis a græcis fuit appellata. Virgilius. Creta iouis magni medio iacet insula ponto: Mons ideus ubi & gentis cunabula nostræ. Centū urbes habitant magnas uberrima regna. Dicta est autem Creta: uel a Crete iouis & Ideæ nymphæ filio: uel a crete una hesperidum Non solum aūt Creta sed aliis quoq; nominib⁹ fuit appellata. Nā & Aeria & idea & chthonia & curetis & macara. h' ē felix. ꝓhibet' cognoiata.

Cur suus hæc illi referet mea mœnia mauors?
Et non noster amor? melius sine cæde: moraq;
Impensaque sui poterit superare cruoris:
Nam metuo certe: ne quis tua pectora minos
Vulneret imprudens: quis enī tā durus: ut īnte
Dirigere immitem non inscius audeat hastam?
Cœpta placent: & stat sententia tradere mecum
Dotalem patriam: finemque imponere bello:
Verum uelle parum est: aditus custodia seruat:
Claustraque portarū genitor tenet: hūc ego solū
Infelix timeo: solus mea uota moratur.
Dii facerent sine patre forē: sibi quisque profecto
Est deus: ignauis ꝓcibus fortuna repugnat.
Altera iam dudum succensa cupidine tanto
Perdere gauderet quodcunque obstaret amori.
Eccur illa foret me fortior? ire per ignes
Et gladios ausim: nec in hoc tū ignibus ullis
Aut gladiis opus ē: opus ē mihi crine paterno.
Ille mihi est auro preciosior: illa beatam
Purpura me uotique mei factura potentem.
Talia dicenti curarum maxima nutrix
Nox interuenit tenebrisque audacia creuit.
Prima quies aderat: qua curis fessa diurnis
Pectora sonus hēt: thalamos taciturna paternos
Intrat: & (heu facinus) fatali nata parentem
Crine suum spoliat: prædaq; potita nefanda
Fert secum spolium sceleris: ꝓgressaq; porta
Per medios hostes (meriti fiducia tāta est)
Peruenit ad regem: quē sic affata pauentem est:
Suasit amor facinus: proles ego regia nisi
Scylla tibi trado patriam: meosq; penates.
Præmia nulla peto: nisi te. cape pignus amoris
Purpureum crinē: nec me nunc tradere crinem:
Sed patriū tibi (crede) caput. scelerataq; dextra
Munera porrexit: Minos porrecta refugit:
Turbatusque noui respondit imagine facti:
Dii te summoueant o nostri infamia secli
Orbe suo tellusque tibi pontusque negetur.
Certe ego non patiar Iouis incunabula Creten

Qui meus est orbis: tm̄ cōtingere monstrum.
Dixit. & ut leges captis iustissimus auctor
Hostibus imposuit: classis retinacula solui
Iussit: & æratas impleri remige puppes.
Scylla freto postq̄ deductas nare carinas:
Nec præstare ducem sceleris sibi p̄mia uidit:
Consumptis p̄cibus uiolentam transit i iram:
Intendensq; manus passis furibunda capillis:
Quo fugis exclamat meritorū auctore relicta?
O patriæ prælate meæ. prælate parenti?
Quo fugis imitis? cuius uictoria nostrum
Et scelus & meritum ē? nec te data mūera? nec te
Noster amor mouit? nec q; spes omnis in unum
Te mea congesta est? nā quo deserta reuertar?
In patriam? superata iacet. sed finge manere:
Proditione mea clausa est mihi. patris ad ora:
Quæ tibi donaui? ciues odere merentem.
Finitimi exemplū metuūt. obstruximus orbē
Terrarum nobis: ut Crete sola pateret.
Hanc quoq; si ꝓhibes: & nos ingrate relinquis:
Non genitrix Europa tibi ē: sed inhospita syrtis:
Armeniæue tigres: austroq; agitata charybdis:
Nec ioue tu natus: nec mater imagine tauri
Lusa tua est. generis falsa ē ea fabula: uerum
Et ferus & captus nullius amore iuuēcæ
Qui te progenuit taurus fuit. exige pœnas
Nise pater: gaudete malis modo prodita nostris
Mœnia. nam fateor merui: & sum digna perire.
Sed tamen ex illis aliquis: quos impia læsi
Me perimat. cur qui uicisti crimine nostro:
Insequeris crimen? scelus hoc patriæq; patriq;:
Officium tibi sit. te uero coniuge digna est:
Quæ toruum ligno decepit adultera taurum:
Discordemq; utero fœtum tulit. ecquid ad aures
Perueniunt mea dicta tuas? an inania uenti
Verba ferunt: idemq; tuas ingrate carinas?
Iamiam Phasiphaen non est mirabile taurum
Præposuisse tibi: plus tu feritatis habebas.
Me miseram. properare iuuat: diuulsaq; remis
Vnda sonat: mecūq; simul mea terra recedit.
Nil agis o frustra meritorum oblite meorum.
Insequar inuitum: pupimq; amplexa recurua:
Per freta longa trahar. uix dixerat. insilit undis:
Consequiturq; rates faciente cupidine uires:
Gnosiacæq; hæret comes inuidiosa carinæ:
Quā pater ut uidit (nā iam pendebat in auras:

¶ Qui meus est orbis. tam ampla est Crete insula, ut merito orbis possit appellari. ¶ Tantū monstrum. Quæ contra naturam fiunt monstra uocantur. Patrem autem prodi a filia maxime contra naturam esse uidetur. ¶ Classis retinacula. quæ oræ dicuntur. ¶ Passis capillis. sparsis dissolutis. ¶ Et scelus. quia prodidit patrem. ¶ Et meritum. quia uictorem effecit minoem. ¶ Congesta: collata. Nam quo deserta reuertar. elegās figura qua & rogat & sibi ipsa respondet Scylla. Colligit autem nihil sibi loci esse relictum quo reuerti possit. ¶ Deserta. Abs te derelicta. ¶ Patris ad ora Quæ tibi donaui. reuertar ne īquit Scylla in conspectum patris: cuius uitam & fortunam tibi dono dedi. ¶ Finitimi exemplum metuunt. Vicini īquit timent: ne mei exemplo filiæ suæ parentes prodant. ¶ Obstruximus. clausimus. ¶ Vt crete sola pateret. Vt ī Cretē solā uenire possem. ¶ Sed inhospita syrtis. Inhospitalis. Est āt tropus metonymia. Continens. n. pro contento positum est. Accolæ namq; syrtium feri sunt & peregrinis infestissimi. ¶ Austro. Vento. speciem. n. pro genere posuit. ¶ Agitata. uexata. ¶ Exige pœnas. sume pœnas. ¶ Insequeris. Persequeris. ¶ Officium. beneficium. ¶ Te uero coniuge digna ē. pasiphae minois uxor tauri amore capta opera dædali in lignea uacca inclusa cum eo coire sustinuit: ex quo concubitu minotaurus est natus: qui partim Minoem. partim taurum repræsentabat. ¶ Toruum taurum terribilem aspectu. Ligno lignea uaccæ forma. ¶ Discordem fœtum differentem partum. Nam uir & taurus uidebatur minotaurus. ¶ Ecqd ad aures. an ne inqt mea uerba audis. Dubitat enim Scylla an uerba sua ad aures Minois perueniant. Ecquid autem particula est interrogatiua affectui & indignationi seruiens. ¶ Iamiam pasiphaē. anadiplosis & cō duplicatio indignanti maxime conueniens. Properare iuuat. me inquit delectat festinare in uolucrē namq; conuertebatur. ¶ Diuulsa. discussa percussa. ¶ Mea terra recedit. recedere uidetur nauibus abeuntibus. hoc autem ex opinione uulgari est dictum. ¶ Insilit undis. In undas salit & aquas. ¶ Comes inuidiosa. in minoem maximam concitans inuidiam.

Vnde ciris

ariadnæ corona in sidus

Labyrinthus

¶ Halyætus. species est aquilæ clarissima oculorum acie: ut Pli. scribit: librans ex alto sese: uisoq; pisce in mari præceps in eum ruens. & discussis pectore aquis rapiens. ¶ Ciris. απὸ τοῦ κείρειν. hoc est a tondendo fuit appellata. Quæ autem de niso & urbis captiuitate a poeta memorantur: Megarenses ut pausanias scribit: uera fuisse negant. Nolunt enim iis assentiri qui urbem suam niso regnante captam fuisse aiūt. Sed megareum nisi generum in regnum successisse & deinceps alcathoum Megarei filium asserunt. Videtē quidem alcathous eo tempore ex elide uenisse inquit quo Nisus mortuus est: Megarensium rebus afflictis cuius rei argumentum est: quod statim murum ædificauit: quod uetus iam dirutus esset a cretēsibus. ¶ Vota Ioui minos. descripturus quemadmodum Ariadnæ corona in sidus fuit conuersa breuiter cōmemorat ea quæ de Minotauri cæde ferūtur. Minos enim uictor hoc tributo athenienses pressit: ut nono quoq; anno quatuordecim nobilium liberi. hoc est septem pueri ac totidem uirgines sorte ducti mitterentur in cretam minotauro obiiciēdi. Theseus igitur ægei regis filius: cum sors ad eum peruenisset: Siue ut isocrates in Helenes laudatione testatur cum tantum dedecus tantamq; suorum calamitatem ferre nō posset sponte in cretā profectus ariadnæ minois Regis filiæ amore suo captæ auxilio seruatus est. Nā quomodo & minotaurum interficeret monstrauit & filio ad ianuam fixo labyrintho a dædalo extructo egrederetur ostēdit. Quare occiso minotauro Ariadnen: una cum phædra sorore abducens ī diam insulam primū enauigauit: ubi ab ingrato Ariadna relicta. cum se desertam quæreret. opemq; deorum inuocaret: Libero patri ita placuit: ut & eam sibi despōsarit: & ut æterna illius amoris memoria esset: eius coronam in cælum miserit. cuius gemmæ ī stellas conuersæ sidus coronæ simile effecerūt. ¶ Taurorum centum. hecatōben significat: q; erat centum boum sacrificium. ¶ Curetida terram. cretensem. nam Curetes antiquissimi Cretæ populi fuerunt. Vnde curetis creta fuit cognominata. ¶ Opprobrium. dedecus. minotaurus. nam pasiphæ cretes & solis filia ac Minois uxor ueneris impulsu in tauri amorem incidit: cui cum dædali opera se supposuisset: Minotaurum peperit: qui partim Minoi. partim tauro similis erat. qua ex re facile pasiphaes matris adulterium fuit depræhensum. Vt autem scribit diodorus: ferūt Minoem singulis quibusq; annis solitum fuisse taurum omnium speciosissimum neptuno sacrificare. Cum autem ei foret taur⁹ forma præstantissimus: alium multo inferiorem sacrificauit. qua re iratus minoi Neptunus pasiphae uxori illius tauri amorem iniecit. Palæphatus uero scribit pasiphaen: cum minos testiculorum morbo laboraret: formissimi iuuenis nomine tauri amore captam fuisse ex eoq; puerum suscepisse: qui tandem cum ferocissimus euasisset: a Theseo fuerit interfectus. ¶ Cæcis. occultis. ¶ Dædalus ingenio. ¶ Dædalus ut narrat Diodo. genere atheniensis: ex iis unus qui erechthidæ uocantur: adeo preclarus fuit architectus: ut & opera quædam miranda effecerit: & statuas quæ aspicere ambulareq; & spirare uidebantur effinxerit: adeo namq; compositio membrorum apta erat & suis partibus perfecta: ut omnes in admirationem alliceret. ¶ Ponit. extruit: ædificat. ¶ Notas. signa quibus loca facile discernunť. ¶ Mæandros fluuius est phrygiæ q sæpenumero in se redire uř: Illi similē ait labyrinthū fuisse. ¶ Ad ma. uer. ap. ĩterdū ĩgr ad fōtē uersus redir. ĩterdū ad mare spatiosum uersus fluere uř mæandr⁹. Versus autem q̃uis participium plerisq; uideatur: hoc loco tamē in prepositio est: que eleganter cum ad & ĩ prepositionibus connectitur: ut ad forum uersus mihi ire in animo est. ¶ Actæo san. atheniensi. ¶ Tertia sors. sorte. n. ducebantur: qui mittendi erant. Tunc autem Theseus fuit eductus. ¶ Annis no. post nouem annos. ¶ Vtq; ope uir. posteaquam inquit auxilio uirginis ariadnes e labyrintho Theseus est egressus nauem conscendit. ¶ Nullis ite. prio. ad quam nemo eorum qui prius missi fuerant ab Atheniensibus in cretam unquam redire potuit.

Et modo factus auis fuluis halyætus in aliis)
Ibat ut hærentem rostro laceraret adunco.
Illa metu puppim dimisit: & aura cadentem
Sustinuisse leuis ne tangeret æquora uisa est.
Pluma fuit: plumis in auem mutata uocatur
Ciris: & a tonso est hoc nomen adepta capillo.
Vota Ioui Minos taurorum sanguine centum
Soluit: ut egressus ratibus curetida terram
Contigit: & spoliis decorata est regia fixis.
Creuerat opprobrium generis: fœdūq; patebat
Matris adulterium monstri nouitate biformis:
Destinat hunc Minos thalami remouere pudorē:
Multiplicīq; domo cæcisq; includere tectis.
Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis
Ponit opus: turbatq; notas: & limina flexu
Ducit in errorē uariarum ambage uiarum.
Nec secus ac liquidis phrygius mæādros in ūdis
Ludit: & ambiguo lapsu refluitq; fluitq;:
Occurrensq; sibi uenturas aspicit undas:
Et nunc ad fontes: nunc ad mare uersus apertum
Incertas exercet aquas: ita Dædalus implet
Innumeras errore uias: uixq; ipse reuerti
Ad limen potuit: tanta est fallacia tecti.
Quo postq̃ geminam tauri iuuenisq; figuram
Clausit: & actæo bis pastum sanguine monstrū:
Tertia sors annis domuit repetita nouenis:
Vtq; ope uirginea nullis iterata priorum
Ianua difficilis filo est inuenta relicto:

¶ Rapta mi: ariadna minois filia abducta. ¶ Diã. insula est dia una ex cycladibus : haud longe distans a creta ariadnæ & bacchi amoribus clarissima: quam & naxon: & strogylen & dionysiada a uinearum fertilitate & siciliam minorem. & callipolim appellatam fuisse Pli. scribit. Multæ quoq; urbes diæ fuerunt uocitatæ Est. n. dia urbs Thessaliæ ab æaco ædificata. est thraciæ altera. iuxta athon montem. tertia est euboeæ. qrta est insula cum urbe pelopõneso adiacens. quinta est lusitaniæ. sexta Italiæ iuxta alpes. septĩa scythiæ. octaua cariæ. nona bithiniæ iuxta pontum. ¶ Diã. uersus siue ad pepositiones siue potius utreq; subintelligantur. ¶ Destituit. dereliquit. ¶ Sumptã de fronte coronam. illa corona dr̃ a Vulcano facta ex auro & indicis gẽmis: p quas theseus existimat̃ de tenebris labyrinthi ad lucem uenisse. ꝙ aureæ & gẽmæ in obscuro fulgorem luminis efficiebant. Hanc autem coronam ut ait hyginus: quo tpe bacchus ad minoa uenit: ariadnæ muneri d dit: qua delectata stupri conditionem non recusauit. Sed aliæ quoq; sunt priscorum de hac corona opiniones. ¶ In ni. ignes. in stellas splendentes ¶ Specie co. figura. nam illud sidus qđ est inter ΕΝΓΟΝΑΣΙ & ophiuchon ob similitudinẽ corona uocatur. ¶ Qui me. ni. ge. coronæ sidus medium esse ait. & eius qui ΕΓΓΟΝΑΣΙ a græcis uocat̃. hoc est in genib⁹ & eius q uocat̃ ophiucos. id est anguem tenens. ¶ Nixiq; ge. de hoc uariæ sunt antiquorum opiniones. nam Eratosthenes illum herculẽ eẽ ait paratũ ad decertandum: sinistra manu pellẽ leonis: dextra clauã tenentẽ. Conat̃ nãq; interficere draconẽ hesperidum custodem: q nunq̃ oculos opuisse somno coactus existimat̃. quo magis custos esse demõstret̃. Horum igit̃ pugnã iupiter admiratus ĩter astra constituit. hẽt. n. draco caput erectum. Hercules ãt dextro genu nixus. sinistro pede ꝑlato capitis eius dexteram partem opprimere conatur. dextera manu sublata ut feriens. sinistra uero proiecta cum pelle leonis: ut is qua maxime dimicans appareat. Qui pluta đ hoc uidere cupit Hyginum legat: uarias opiniones referentẽ ¶ Anguẽq; tenentis. ophiuchi est ĩterpretatio q anguitenẽs a nr̃is uocat̃ tenens manibus anguem mediũ corp⁹ eius ĩplicantẽ. hũc alii phorbanta Triopæ filium. alii æsculapium. alii glaucũ Minois filium qui æsculapii opera dr̃: reuixisse esse aiunt. Anguem uero hac de cã tenere dr̃: ꝙ glaucum sanare cogeret̃: conclusus quodam loco secreto: baculum tenens manu cum quid ageret cogitaret: dr̃ anguis ad bacillum eius arrepsisse: quẽ æsculapius mente cõmot⁹ interfecit bacillo fugientem sæpius feriens. Postea fert̃ alter anguis eodem uenisse ore ferens herbã: & in caput eius imposuisse: quo facto illico fugisse. Quare æsculapium usum eadem herba glaucum ad uitam reuocasse. Itaq; anguis & in æsculapii rutela & in astris dr̃ collocatus: qua consuetudine ducti reliqui medici anguibus utunt̃. ¶ Dædalus interea. Tali pueri atheniensis trasmutationem in perdicem auem poeta narraturus: quæ de uolatu Dædali atq; Icari feruntur præmittit: Nam Dædalus atheniẽsis Eupalmi filius cũ talum sororis filium optimæ indolis iuuenem per inuidiam: ꝙ & serram & circinum inuenisset: interemisse diceretur: iudicii euentum timens in cretam aufugit. eius uero opera & pasiphae in lignea uacca inclusa cum tauro coiuit: & ariadna Theseum seruauit. quæ cum minos resciuisset: illum in labyrinthum una cum icaro filio coniecit. Dædalus ingenio pollens pennas ad se uarii generis afferri curauit: ex quibus & sibi & filio alas confecit: itaq; aptauit ut auium more e Creta euolarint. Ac Dædalus quidem quo uoluit incolumis peruenit. Icarus uero patris mandatorum neglector: cum altius q̃ pater euolare gauderet: resolutis calore pẽnis in mare cecidit ꝙ ab eo Icarium ex snĩa Ouidii fuit cognominatum. Cũ uero dædalus filiũ sepeliret: forte perdix noua tunc auis ipsum aspiciens mœrentem ualde est gauisa. Cum enim esset iuuenis ingeniosissimus: iãq; serrã circinũq; inuenisset a dædalo inuidia moto ex palladis arce deiectus auxilio ipsius palladis in auem sui noĩs fuit cõmutatus. ¶ Loci natalis. patriæ in qua natus erat. ¶ Obstruat. Claudat. At cæli certe patet. Tñ aer apertus est Cælum. n. frequenter pro aere ponit̃. ¶ Oĩa possideat. Licet coniunctio subaudiat̃. ¶ Naturãq; nouat. Rem nouam in natura excogitat. Nam hõ q natura uolare nõ põt ingenio Dædali aptus ad uolanũ effectus esse ur̃. ¶ Vt cliuo creuisse putes. ut possis eas putare cliuo aliquo creuisse pp ipsarum inæqualitatem. ¶ Tum lino medias. Deinde inquit mediam pennarum part filis. infimã uero ceris alligauit Dædalus. ¶ Paruo curuamine flectit. Parum inflectit: ut ueræ auiũ alæ esse uiderentur.

Talus puer in pdicem

Icari casus

Dædali uolatus

Protinus ægides rapta minoide diam
Vela dedit comitemq; suam crudelis in illo
Littore destituit: desertæ & multa querenti
Amplexusq; & opem liber tulit: utq; perenni
Sidere clara foret: sumptam de fronte coronam
Immisit cælo: tenues uolat illa per auras:
Dumq; uolant gẽmæ nitidos uertuntur in ignes:
Consistuntq; loco specie remanente coronæ:
Qui medius nixique genu est anguẽque tenẽtis
Dædalus interea Creten longumque perosus
Exilium: tactusque loci natalis amore:
Clausus erat pelago: terras licet inquit & undas
Obstruat: at cælum certe patet: ibimus illac:
Omnia possideat: non possidet aera Minos.
Dixit. & ignotas animum dimitit in artes:
Naturamque nouat: nam ponit in ordine pennas
A minima cœptas: longam breuiore sequente:
Vt cliuo creuisse putes: sic rustica quondam
Fistula disparibus paulatim surgit auẽis.
Tum lino medias & ceris alligat imas:
Atque ita cõpositas paruo curuamine flectit:
Vt ueras imitetur aues: puer Icarus una
Stabat: & ignarus sua se tractare pericla

¶ Ore renidenti. Hylari & læto & ridenti. ¶ Mollibat. Mollem faciebat. Postquam manus ultima cæpto Imposita est. Posteaquam alæ completæ fuerunt. Nam imponere manum ultimam operi: est opus ipsum finire. Opifex. Artifex Dædalus. ¶ Librauit. Suspendit. ¶ In aura mota. In aere alis agitato. ¶ Instruit & natum. Alis subaudiatur. hoc est: Appōit etiam filio alas. ¶ Demissior. Inferior. ¶ Grauet. graues reddat madefaciendo. ¶ Inter utrunq;. Et summum & infimum locum. hoc est per mediū. ¶ Nec te spectare booten. Icarum admonet Dædalus: ut se sequatur. Neq; n. opus esse ut uolatum suum dirigat ad siderum rōnem: quæ nautæ maxime obseruant. Bootes aūt sidus est q & arctophilax dr̄: qui agitare plaustrum ur̄. Vnde & a bobus nomen accepit. Septemtriones autem significat: quos nautæ potissimum respiciunt. Helice uero maior ē ursa: sic dicta ab helice urbe arcadiæ: in qua calisto nata esse fertur. Dicta est autem helice ut Stephanus ait: uel ab Helica Lycaonis filio uel ab hellce Iouis uxore. Selinūtis aūt filia. ¶ Strictumq; orionis ensem. Orion ἀπὸ τοῦ οὔρου hoc est ab urina fuit cognominatus: q & Iouis & Mercurii urina fingatur natus: ut in quito fastorum copiose narrat Oui. Is uenator tantis uiribus fuit: ut nulli feræ se cessurum iactaret. quare terra pmota scorpionem maximum emisit: qui illum iterficere conaret. Iupiter aūt utriusq; animum admiratus & scorpiū sponte & precibus Dianæ orionē in sidera sustulisse narrat. Referuntur tn̄ & aliæ de orione opiniones ab Hygino. Sidus uero orionis ita figuratur. ut ēlem nudum in manu tenere uideatur. Damnosas ar. pnitiosas: qd exitu pbatū est. ¶ Tremula arun. Hamo ab arundine tremula dependente. Stiuæq;. Vel stiuæ. Quæ. n. copulatiua coniunctio p ue disiunctiua: posita est. Stiua autem manubriū est aratri quo regitur. Virg stiuaq; innixus aratro. ¶ Iunonia samos. iunoni dicata. nam ibi iuno & nata & educata & ioui uxor tradita dicit̄. Est autem insula Cariæ adiacens. que prius tū parthenia. tū Dryusa. tum anemusa: tum melamphylos fuit appellata. Est ēt alia samos: que & samothracia dr̄ qd Thraciæ adiaceat: unde Vir. Threiciaq; samos. q nunc samothracia fert̄. Delos quoq; & paros insulæ sunt Aegei: ut iam sæpius diximus. Dextera le. erat. Lebyntos insula est una ex cycladibus. Calydne quoq; insula est cycladum una mellis ferax. Mollit molles reddit & liquefacit. Odoratas cæras. odorem emittentes. ¶ Cærulea aqua nigro mari. nā in mare icarus cecidit. ¶ Quæ nomē traxit ab illo. Nā mare icariū ab icaro fuit appellatū. ut scrit Ouidius. ut uero alii ab icaro īsula fuit cognominatū. ¶ At pr̄ infelix nec iā pr̄. Pr̄ qa genuerat. nō pr̄ quia filius iā erat mortuus. ¶ Deuouit. Detestatus est. ¶ Et tellus a nomine dicta sepulti. Icaros. n. insula ab icaro Dædali filio illic sepulto dicta fuisse uidetur. ¶ Hunc miseri tumulo. Tali pueri metamorphosin in auem describere incipit poeta. nam Talus ut & Dio. & pausanias scribunt: Dædali sororis filius: cū & rotam figuli & serram ferream & circinū inuenisset: a Dædalo inuidia moto fuit interfectus. Quare Dædalus ab Areopagitis damnatus in cretā ad Minoem aufugit. ¶ Ponentem tumulo. Tumulantem & sepelientem. ¶ Et plausit pēnis. & alas cōcussit.

Serræ circiniq; inuētor

Ore renidenti modo quas uaga mouerat aura:
Captabat plumas: flauam modo pollice cæram
Mollibat: lusuq; suo mirabile patris
Impediebat opus. postq̄ manus ultima cœpto
Imposita est: geminas opifex librauit in alas
Ipse suum corpus: motaq; pependit in aura.
Instruit & natum: medioq; ut limite curras
Icare ait moneo: ne si demissior ibis
Vnda grauet pennas. si celsior: ignis adurat.
Inter utrunq; uola. nec te spectare booten:
Aut heliceen iubeo: strictumq; orionis ensem.
Me duce carpe uiam. pariter præcepta uolandi
Tradit & ignotas humeris accōmodat alas.
Inter opus monitusq; genæ maduere seniles:
Et patriæ tremuere manus: dedit oscula nato
Non iterum repetenda suo: pēnisq; leuatus
Anteuolat: comitiq; timet: uelut ales: ab alto
Quæ teneram prolem produxit in aera nido:
Hortaturq; sequi; damnosasq; erudit artes:
Et mouet ipse suas: & nati respicit alas.
Hos aliquis tremula dū captat arūdine pisces
Aut pastor baculo: stiuaeq; innixus arator
Vidit: & obstupuit: quiq; æthera carpe possent
Credidit esse deos: & iam iunonia leua
Parte samos fuerat: delosq; parosq; relictæ.
Dextra lebyntos erat: fœcūdaq; melle calydne:
Cum puer audaci cœpit gaudere uolatu:
Deseruitq; ducem: cæliq; cupidine tactus
Altius egit iter. rapidi uicinia solis
Mollit odoratas pennarum uincula cæras.
Tepuerant cæræ: nudos quatit ille lacertos:
Remigioq; carens non ullas percipit auras:
Oraq; cærulea patrium clamantia nomen
Excipiuntur aqua: quæ nomen traxit ab illo.
At pater infelix nec iam pater: Icare dixit
Icare dixit ubi es? qua te regione requiram?
Icare dicebat: pennas aspexit in undis.
Deuouitq; suas artes: corpusq; sepulchro
Condidit: & tellus a nomine dicta sepulti.
Hunc miseri tumulo ponentem corpora nati
Garrula ramosa prospexit ab ilice perdix:
Et plausit pennis: testataq; gaudia cantu est.

¶ Vnica.sola. Vnicus n. secundo caret. Vnus habet sm. ¶ Longum crimẽ. magnum. nam Dædalus cum de palladis arce deiecisse criminatus est. ¶ Fatorum ignara. inscia eorum quæ fato filio suo euenire debebant. ¶ Germana soror Dædali. ¶ Bis senis natalibus actis. Exactis duodecim annis. Natus enim erat annos duodecim Talus: cum Dædalo fuit cõmendatus. ¶ Animi ad precepta capacis. Præceptorum capacis in soluta diceremus oratione. ¶ Ille etiam medio spinas. Talum ferræ fuisse ait inuentorem ad exemplum illius spinæ quæ est in medio piscium. ¶ Et ex uno duo ferrea brachia nodo. illum circini quoq; inuentorem fuisse ait poeta.

Vnica tunc uolucris: nec uisa prioribus annis:
Factaq; nuper auis longum tibi Dædale crimen:
Nãq; huic tradiderat fatorum ignara docendam
Progeniem germanam suam natalibus actis
Bis puerum senis animi ad præcepta capacis.
Ille etiam medio spinas in pisce notatas
Traxit in exemplum: ferroq; incidit acuto
Perpetuos dentes: & serræ repperit usum
Primus: & ex uno duo ferrea brachia nodo.
Iunxit: ut æquali spatio distantibus illis
Altera pars staret: pars altera duceret orbem.
Dædalus inuidit: sacraq; ex arce Mineruæ
Præcipitem misit: lapsum mentitus: at illum
Q uæ fauet ingenus excepit Pallas: auemq;
Reddidit: & medio uelauit in aere pennis.
Sed uigor ingenii quondam uelocis in alas
Inq; pedes abiit: nomen quod & ante remansit.
Non tamen hæc alte uolucris sua corpora tollit:
Nec facit in ramis altoq; cacumine nidos.
Præter humum uolitat: ponitq; in sæpibus oua:
Antiquiq; memor metuit sublimia casus.
Iamq; fatigatum tellus ætnæa tenebat
Dædalon: & sũptis pro suplice Cocalus armis
Mitis habebatur: ia lamentabile Athenæ
Pendere desierant thesea laude tributum:
Templa coronantur: bellatricẽq; Mineruam
Cum Ioue disq; uocãt aliis: quos sanguine uoto
Muneribusq; datis & aceruis thuris honorant.
Sparserat argolicas nomẽ uaga fama per urbes
Theseos: & populi: quos diues achaia cepit:
Huius opem magnis implorauere periclis:
Huius opẽ calydon: q̃uis meleagron haberet:
Sollicita supplex petiit prece: causa petendi
Sus erat infestæ famulus uindexq; Dianæ.
Oenea nanq; ferunt plenis successibus anni
Primitias frugum Cereri: sua uina lyæo.

¶ At illum Pallas quæ & minerua dicitur omnium artium inuentrix fuisse perhibetur. ¶ Excepit suscepit. proprie autem excipi cadentia dicuntur. ¶ Velauit. Cooperuit. Sed uigor ingenii quondam uelocis. Sed uis inquit & acrimonia ingenii Tali pueri in alas & pedes auis transiuit. Perdices enim acerrimi sunt & uolatus & cursus. ¶ Nomen quod & ante remansit. Nam Talus perdix quoq; fuit cognomiatus. ¶ Præter humum. iuxta terram. ¶ Iamq; fatigatũ tellus ætnæa. narraturus poeta sororum Meleagri conuersionem in aues Meleagridas a frate uocatas: uenationẽ
apri calydonii prius describit. Oeneus. n. Par- Oeneus
thaonis filius rex Calydoniæ cum decimas fru-
gum diis omnibus preterquam Dianæ persolu- Aper
isset: iram deæ in se concitauit. Maximus namq; Calydo
aper ab ea immissus Calydoniæ agros ita uasta nius
bat: ut omnia deserta uiderentur. Q uare meleager œnei patris iussu conuocatam græciæ iuuẽtutem in apri uenationem eduxit: quem cũ atalanta Schœnei filia speciosissima prima uulnerasset sagitta: uisa est Meleagro digna: cui ætate formaq; placebat: que capite pelleq; interempti apri donaretur. Cæterum Plexippus. Toxeus & Agenor Thestii filii fratresq; altheæ matris Meleagri ægre ferentes fœminam uiris preponi: cum spolia Atalantæ per uim auferre uellent: a Meleagro fuerunt interfecti. Q uod quidẽ cum althea resciuisset, fratrũ cædẽ ultura, stipitẽ: quẽ parcæ in Meleagri natiuitate in ignem mittẽtes cecinerãt cũ eo Meleagrũ ipsũ & uicturũ & periturũ ĩ ignẽ coniecit. Q uo absumpto Meleager quoq; cũ maxĩo toti⁹ Calydoniæ merore interiit. Cum uero eius sorores flere nunquam desinerẽt: deorum misericordia in aues a fratris nomine meleagridas cognominatas conuersæ
fuere. ¶ Iamq; fatigatum. Dedalus Minois irã Cocal⁹
fugiens ad Cocalum siciliæ regem peruenit: a quo & tutatus & hospitio susceptus est: ac tandem Minos ipse interfectus. ¶ Thesea laude. Thesei uirtute pro eo. n. quod precedit id quod sequitur positum est. Virtutem namq; laus consequi solet. Thesei autem uirtute minotaurus fuit interfectus. Hæc uero ad connectendas fabulas narrantur. ¶ Pendere tributum. persoluere tributum ob cædem Androgei atheniensibus a Minoe impositum. ¶ Bellatricem mineruam. hæc etiam bellona uocatur. ¶ Vocant. Inuocant. ¶ Voto sanguine. Victimarum quas uouerant sanguine: si Theseus uictor ex creta reuerteretur. ¶ Diues achaia. Potens græcia. ¶ Implorauere. Cum lacrimis petiere. Huius opem Calydon. Calydon urbs est Aeoliæ a Calydone Endymionis uel ætoli filio appellata. Vnde Calydonius declinatur. ¶ Sus erat. Aper & quidem ferocissimus. ¶ Plenis successibus anni. ob plenam & perfectam illius anni fertilitatem. ¶ Primitias frugum. Primas fruges. prima namq; frumenta matura cereri dicabantur: ut uina baccho. oleum mineruæ.

¶ Palladios latices. Oleum dicit a pallade inuentum. ¶ Cœptꝰ ab Agricolis. Cererẽ. bacchũ & Mineruã agricolas uocat poeta quod ea inuenerint quibus agriculturæ opa datur. ¶ Ambitiosus honor. Ab effectu quod ambitiosos reddat. Honor aũt deorũ sacrificia sunt. Sine thure. sine sacrificio. Latoidos. diãæ filiæ Latonæ. ¶ Herbida epirus. herbosa. Epirꝰ uero cõtinentẽ significat. Sed frequenter qdẽ pro ea ponit̃ regiõe: que & Chaonia appellat̃. ¶ Dentibus indis. elephantinis. ¶ Ardent. ardere uident̃. ¶ Grauidi fœtus. Racemi uua graues. ¶ Cum palmite. cum frondibus uitium. ¶ Baccaq;. Olea & fructus oliuæ. ¶ Et una. Et simul. ¶ Lecta manus. Electa iuuenũ multitudo. ¶ Caluere. cõmoti fuere. Tyndaridæ ge. Castor & pollux gemelli Tyndari filiæ ac Ledæ putati. cũ eẽnt Iouis. quorum alter pugil fuit pclarꝰ. Castor aũt domitor equorum ab Hõero aliisq; poetis fuisse memoratur. ¶ Cæstibus. armis quibꝰ pugiles utunt̃. ¶ Priaq; ra. mo. Ia. Argo nauẽ cuiꝰ extruẽdæ auctor fuit Iason: primã longarũ nauiũ fuisse Oui. fecit. Alii uero Danaũ earũ inuẽtorem fuisse putant: ut ãn quoq; diximꝰ. Molitor. Fabricator. ¶ Et cũ pirithoo: Thesei pirithoiq; amicitia notior ẽ quã ut hoc loco sit exponenda. Illud notandum eẽ uĩ. Pirithoum apud græcos trisyllabum esse nomen ac secundam pduci: que a latinis corripit̃ quadrisyllabum esse putãtibus. ¶ Et duo Thestiadæ. Thestii filii Toxeus & plexippus. ¶ Et p. aphy. lyn. Ephyrea qdem legitur: ut ab ephyre urbe: q̃ nũc corinthus dr̃ declinet̃. sed mihi recte aphareia ab eo: q hoc opus e latina in græcam linguam uertit legi uĩ: ut itelligamus Lyncæum acutissimi uisus hoĩem Apharei filiũ fuisse. Huic ãt lectioi Apollonius Rhodiꝰ astipulatur in prĩo argonauticon: cũ Lynceum & Idam Aphareidas uocat: quẽ tam acuti uisus fuisse aiũt ut ẽt q̃ sub terra essent intueretur. Et cre. amynphœ. phœnix Amyntoris filius: qui impellente matre posteaq̃ cum pellice illius rem habuisset: imprecationes patris effugiens ad peleum peruenit: a quo ut narrat Homerus hospitio benignissime susceptus Achillis educandi instituendiq; curam suscepit: ut illi & dicendorum & agẽdorum præceptor esset. alter etiam fuit phœnix Agenoris pater a quo phœnicia fuit denominata. Auem quoq; esse phœnicem nemo est qui ignoret. ¶ Actoridæq; parens. Menœtii ẽ periphrasis. nam Mœnetius patrocli: qui actorides ab actore auo dicitur: fuit pater: ut aperte in. xi. Ilia. scri. Home. ¶ Et hyã. Io. Bœotio. Hyãtes. n. populi sunt bœotiæ: ut diximus. ¶ Naryciusq; lelex. Narix urbs est locridis que & Naryciũ & naryce dicitur. Vnde naricius possessiuum declinatur ab hoc uero lelege populi leleges fuere cognominati. ¶ Antiquis amyclis. Amyclæ urbs est Laconiæ ab amycla Lacedæmonis filio ædificata atq; cognominata fuerunt etiam amyclæ in italia lacedæmoniorum colonia inter caietã & terracinam. que tacendo perierunt. unde Virg. eas tacitas appellauit. ¶ Tacitis regnauit amyclis. Amycleum etiam est in creta urbs & portus. ¶ Penelopes socer. Laertes Vlyssis pater. ¶ Cum par. an. Arcadico. est. n. parthasia arcadiæ urbs: ut iam diximus. ¶ Et adhuc a coniuge tutus.

Palladios flauæ latices libasse mineruæ.
Cœptus ab agricolis superos peruenit ad oẽs
Ambitiosus honor: solas sine thure relictas
Præteritas cessasse ferunt latoidos aras.
Tangit & ira deos. at non impune feremus:
Quæq; inhonoratæ: non & dicemur inultæ
Inquit. & oeneios ultorem spreta per agros.
Misit aprum: quanto maiores hærbida tauros
Non habet Epirus: sed hñt sicula arua minores:
Sãguie & igne micãt oculi: riget horrida ceruix:
Et setæ densis similes hastilibus horrent.
Stantq; uelut uallum: uelut alta hastilia setæ.
Feruida cum rauco latos stridore per armos
Spuma fluit: dentes æquantur dentibus indis.
Fulmen ab ore uenit: frondes afflatibus ardent:
Is modo crescentes segetes proculcat in hærba:
Nunc matura metit fleturi uota coloni:
Et cererem in spicis intercipit: atea frustra
Et frustra expectant promissas horrea messes.
Sernuntur grauidi longo cum palmite fœtus:
Baccaq; cum ramis semper frondentis oliuæ:
Sæuit & in pecudes: nõ has pastorue canisue:
Non armenta truces possunt defendere tauri:
Diffugiunt populi: nec sese in mœnibus urbis
Esse putant tutos: donec Meleagros & una
Lecta manus iuuenum caluere cupidine laudis.
Tyndaride gemini præstantes cæstibus alter:
Alter æquo: primæq; ratis molitor Iason:
Et cum Pirithoo felix concordia Theseus:
Et duo thestiade: & proles apharcia lynceus:
Plexippusque ferox: iaculoque insignis Acastus:
Et uelox Idas: & iam non fœmina Cæneus:
Hippotousq;: driasq;: & cretꝰ amyntor̃ phœnix:
Actoridæque parens: & missus ab elide Pileus.
Nec Telamon aberat: magnique creator Achillis
Cumque pheretiade & hyantæo Iolao
Impiger eurytion: cursuque inuictus echion:
Nariciusque lelex: panopeꝰ: hyleusque: feroxque
Hippasus: & primis etiam nunc Nestor in annis:
Et quos hypocoon antiquis misit Amiclis:
Penelopesque socer cum parrhasio Ancæo:
Amphitidesque sagax: & adhuc a cõiuge tutus

¶ Oeclides. ¶ Amphiaraus Oeclii filius. qui cum uaticinandi peritissimus cognouisset a Thebano bello se nõ rediturum ita latebras petiit: ut oĩa tñ Eripyle uxori: quam fidissimam putabat: indicaret. Illa uero ab Argia adrasti filia monili accepto ꝙ Vuulcanus Hermioniæ priuignæ dono dederat: maritum adrasto prodidit: qui thebanum agrum ingressus una cum curru: a Tellure fuit absorptus. ¶ Tegeæa arcadica. Nam Tegea urbs est arcadiæ ꝙ nomen trisyllabum quidem est. sed ꝙ inde declinatur possessiuum: ita quattuor syllabarum efficitur ut penultima sit longa: Est etiam Tegea in Creta a talthybio ædificata. unde Tegeatæ dicuntur. ¶ Venit atalantis caenei. Sic quidẽ legitur. sed Atalante & schoenei mihi recte a græci legi uĩ: Nam atalanta Schoenei filia fuit formosissima: ex qua Meleager parthenopeum suscepit. altera fuit atalanta iasii filii abantis argiuorum Regis filia De qua propertius. Milanion nullos fugiendo Tulle labores saeuitiam dure contudit Iasidos. ¶ Rasilis fibula. rasum cingulum. a parte. n. totum intelligitur. ¶ Telorum custos. pharetræ periphrasis. ¶ Calydonius heros. Meleager. ¶ Renuente deo. Nolẽte ut ea potiretur. ¶ Flammasq; latentes Hausit. Occultum amorem concepit. ¶ Si quem dignabitur ista uirum. Hoc est. si quem ista se uxore dignum existimabit. Hac autem exclamatione meleager significat se atalantæ pulchritudinem maximopere admirari ac illius amore perire. ¶ Vrget. instat impellit. ¶ Silua frequẽs trabibus. ¶ Densa arboribus. est autem topographia: & siluæ descriptio quam partim planã partim montosam esse ait: ¶ Ima lacunæ. Infimas uallis partes. Lacuna. n. est aquæ collectio que & lama uocatur. ¶ Senta salix. Flexibilis. ¶ Vluæ leues. Vlua herba est in paludibus nascens. ¶ Et longæ parua sub arundine cannæ. Arundinem appellare uidetur poeta cannarum corticem: qui & tenuis est & facile arescit. Vnde arundinis nomen deductum esse uĩ. Excitus Excitatus. ¶ Fertur. Ruit. ¶ Vt excussis elisus nubibus ignis. Periphrasis est fulminis: quod ex nubium concursu eliditur. ¶ Sternitur incursu nemus. Arbores inquit apri illius incursu in terram deiciuntur. Hinc uero colligitur: quam uastus aper ille ualidusq; ẽẽt: cuius impetu nemus prosternebatur. ¶ Propulsa. impulsa. ¶ Dat fragorem. strepitum facit. Fragor namq; dicitur strepitus rerum fractarum: protẽtaq; forti tela tenent. Gestum exprimit uenatorum apros excipientium protendere namq; uenabula apris ruentibus solent. ¶ Protenta tela. uẽabula. ¶ Dissipat. Disiicit. ¶ Obliquo ictu. Apri obliquos ictus inferunt. ¶ Cuspis. iaculũ a parte totum. ¶ Integro petito. In tergo apri. ¶ Pagasæus iason. Thessalus. a pagasis urbe thessaliæ ut diximus. ¶ Phoebe ait ampycides Mopsus ampyci filius appollinis sacerdos & uates clarissimus. ¶ Qua potuit. Quatenꝰ & in quantum potuit. ¶ Annuit precibus. preces exaudiuit. ¶ Ferrumq; diana uolanti. Que copula hoc loco quia significat. Idcirco namq; sine uulnere fuit aper: quod Diana ferrum iaculo abstulerat. ¶ Sine acumine. Sine cuspide. ¶ Nec fulmine lenius arsit. Nec minus quam fulmen inflammatus est aper. ¶ Emicat ex oculis. flamma subintelligatur.

Atalã̃ta

Oeclides nemorisq; decus tegæa lycei:
Venit atalante schoenei pulcherrima uirgo:
Rasilis huic summam mordebat fibula uestem:
Crinis erat simplex nodum collectus in unum:
Ex humero pendens resonabat eburnea læuo
Telorum custos: arcum quoq; læua tenebat.
Talis erat culto facies: quam dicere uere
Virgineam in puero: puerilẽ in uirgine posses.
Hanc pariter uidit: pariter calydonius heros
Optauit renuẽte deo: flammasq; latentes
Hausit: & o felix si quem dignabitur inquit
Ista uirum: nec plura sinit tempusq; pudorq;
Dicere: maius opus magni certaminis urget.
Silua frequẽs trabibus. quã nulla ceciderat ætas
Incipit a plano: deuexaq; prospicit arua.
Quo postq̃ uenere uiri: pars retia tendunt:
Vincula ps adimũt canibus: pars pssa sequunẽ
Signa pedum: cupiũtq; suum repire periclum.
Concaua uallis erat: quo se demittere riui
Assuerant pluuialis aquæ: tenet ima lacunæ
Lenta salix: uluæq; leues: iunciq́ue palustres:
Viminaque: & longæ parua sub arundine cannæ.
Hinc aper excitus medios uiolentus in hostes
Fertur: ut excussis elisus nubibus ignis:
Sternitur incursu nemus: & propulsa fragorem
Silua dat. exclamant iuuenes: protentaque forti
Tela tenent dextra lato uibrantia ferro.
Ille ruit: spargitque canes ut quisqoe furenti
Obstat: & obliquo latrantes dissipat ictu.
Cuspis echionio primum contorta lacerto
Vana fuit: truncoq; dedit leue uulnus acerno.
Proxima si nimiis mittentis uiribus usa
Non foret: in tergo uisa est hæsura petito.
Longius it: auctor teli pagasæus Iason
Phoebe ait ampicides e si te colui q; coloq;:
Da mihi quod petitur: certo contingere telo.
Qua potuit pcibus deus annuit: ictus ab illo est:
Sed sine uulnere aper: ferrumq; diana uolanti
Abstulerat iaculo: lignum sine acumine uenit.
Ira feri mota est: nec fulmine lenius arsit:
Emicat ex oculis: spirat quoq; pectore flammas.

Vtq; uolat moles addocto concita neruo
Cum petit aut muros aut plenas milite turres:
In iuuenes certo sic impete ulnificus sus
Fertur:& hippalemon pelagonaq; dextra tuẽtes
Cornua prosternit:socii rapuere iacentes.
At non letiferos effugit enæsimus ictus
Hippocoonte satus:trepidãtẽ & terga parãtem
Vertere succiso liquerunt poplite nerui.
Forsitan & pilius citra troiana perisset
Tempora:sed sumpto posita conamĩe ab hasta
Arboris insiluit:quæ stabat proxima ramis:
Despexitq; loco tutus:quem fugerat hostem.
Dentibus ille ferox in querno stipite tritis
Imminet exitio:fidensq; recentibus armis
Orithiæ magni rostro femur hausit adunco.
At gemini nondum cælestia sidera fratres
Ambo conspicui:niue candidioribus ambo
Vectabantur equis:ambo uibrata per auras
Hastarom tremolo quatiebant spicula motu.
Vulnera fecissent:nisi setiger inter opacas
Nec iaculis isset nec equo loca peruia siluas.
Prosequitur telamon:studioq; incautus eundi
Pronus ab arborea cecidit radice retentus.
Dum leuat hũc peleus:celerem tegeæa sagittã
Imposuit neruo:sinuatoq; expulit arcu:
Fixa sub aure feri summum distrinxit arundo
Corpus:& exiguo rubefecit sanguine setas.
Nec tamen illa sui successu lætior ictus
Quam meleager erat.primus uidisse putatur:
Et primus sociis uisum ostendisse cruorem:
Et meritum dixisse feres uirtutis honorem.
Erubuere uiri:seq; exhortantur & addunt
Cum clamore animos:iaciuntq; sine ordĩe tela.
Turba nocet iactis:& quos petit impedit ictus.
Ecce furens contra sua fata bipennifer arcas
Discite fœmineis quid tela uirila præstent
O iuuenes:operiq; meo concedite:dixit.
Ipsa suis licet hunc latonia protegat armis:
Inuita tamen hunc perimet mea dextra Diana.
Talia magniloquo tumidus memorauerat ore:
Ancipitemq; manu tollens utraq; securim
Institerat digitis primos suspensus in artus:
Occupat audentem:quaq; est uia proxima leto
Sũma ferus geminos direxit ad inguina dentes.

¶ Moles.maximum saxum quantum e machinis bellicis emittitur. ¶ Concita.impulsa.Neruo adducto.Fune balistæ adducto. ¶ Certo impete.impetu:Metri.n. gratia impete interdum utuntur poetæ. ¶ Dextra tuentes cornua. Dextrum cornu defendentes.Acies nanq; in aprũ direxerant: quæ in dextrum & sinistrum cornu fuerat distributa. ¶ Hipocoonte satus.Hippocoontis filius. ¶ Et terga parantẽ uertere.fugere uolentem. ¶ Succiso poplite Reciso crur. Est.n.poples pars genu posterior qđ post plicetur dictum. ¶ Forsitan & pylius.Nestor a pylo urbe Messeniæ cui imperauit. ¶ Citra troiana tẽpora.Ante troianũ bellum. Tẽpora nanq; infelicia calamitosaq; fere accipiunt.Sumpto conamine.capto impetu.Ab hasta posita.fixa. ¶ Insiluit ramis.In ramos Datiu᷒ pro accusatiuo cũ in præpositiõe positus.sic Virgilius.It calamor cœlo:pro in cœlum. ¶ Despexitq; tutus. loco deorsum aspexit inquit aprum altitudine arboris tutus & securus. Neq; enim apri arborẽ ascẽdere possunt. ¶ Recentibus armis. Dentibus ¶ Hausit.aperuit.percussit. ¶ Rostro adunco Recuruo dente. ¶ Nondum cælestia sidera.Gemini qui unum ex zodiaci signis constituunt:castor ac pollux esse dicuntur. ¶ Vulnera fecissent.Vulnerassent. ¶ Seuger.aper.setas;gerẽs. ¶ Opacas.Vmbrosas arboribus dẽsas. ¶ Studio eundi.Cupiditate currẽdi. ¶ Leuat.alleuat tollit. ¶ Tegæa.atalanta. ¶ Sinuato arcu.Cõtracto.Arundo.arũdinea sagitta. ¶ Distrinxit.uulnerauit. ¶ Feres.habebis.Erubuere uiri.pudoit inqt uiros fortes aprum a uirgine primum fuisse pcussum.Bippẽnifer arcas.ancæus arcadicus bippẽnẽ ferẽs.Is aũt ancæ᷒: ut scribit aristomenes.Lycurgi & antiões fili᷒ apud arcades colebat.pherecydi uero astipulat Ouidius: q̃ scribit ancæũ a Calydonio apro pcussum interiisse. Nã Aristoteles alr̃ de ancæo scribit.illũ.n. agriculturæ amantẽ fuisse ait.Cũ aũt uineã plãtaret: inmiũ graui labore seruos pmebat: Quare illorũ qđã dixit:Dñm ex illa uinea fructũ nũq̃ percepturũ.Ancæ᷒ uero posteaq̃ uua fuit matura: læt᷒ uindemiabat:Seruũq; iussit uinũ sibi fundere. poculũ igit̃ cũ ori apponeret dictũ illi᷒ i memoriã reuocauit.Cui seruus rñdit ϖολυ μεταξυ ϖελει κυλικος και χειλεος ακρου.hoc est. multũ interest inter calicẽ & summũ labrũ.His uero dictis qđã accurrit nũciãs q̃ maximũ aprũ uineã ingressum illã peruerteret totã. ¶ Tunc ancæus calicẽ cũ abiecisset ad aprũ festinauit:a quo pcussus interiit. Vñ natũ est illud puerbiũ in eos quibus pter spem aliquid euenit: qđ sic a græco in latinũ cato uertit multũ interest inter os & offã. Cõcedite:locũ date. ¶ Opi meo.uirtuti meæ. Temerarii autem iactabundiq; est oratio.Protegat.defendat. ¶ Perimet. interficiet. ¶ Tumidus.Elatus,superbus. ¶ Ancipitem securim.ex utraq; parte incidentem.Vtrinq; acutam. ¶ Institerat digitis.steterat indigitis. Gestus autem exprimitur tollentis secur m ut aliquem percutiat. ¶ In primos artus.In primas digitorũ partes ¶ Occupat.añ aggredit̃.Quaq; est uia pxima leto.inguina enim percussa homini mortẽ subito afferunt.

¶ Multo sanguine. Cum prepositio subaudiatur ut cum multo sanguine intelligatur. ¶ Aegides. Theseus ægei filius. ¶ Timebat aũt pirithoo sibi amore coniunctissimo Theseus ab apro. ¶ Eminus esse. Longe abesse. Temeraria uirtus. inconsiderata fortitudo. ¶ Graue cornu. grauem hastam ex cornu confectã

Concidit ancæus. glomerataq; sanguine multo
Viscera lapsa fluũt: madefactaq; terra cruore ẽ.
Ibat in aduersum proles Ixionis hostem
Pirithous ualida quatiẽs uenabula dextra:
Cui procul ægides: o me mihi charior inquit
Pars animitræ consiste meæ: licet eminus esse
Fortibus: Ancæo nocuit temeraria uirtus.
Dixit: & ærata torsit graue cuspide cornu:
Cũ bene librato uotiq; potente futuro
Obstitit æsculea frondosus ab arbore ramus.
Misit & æsonides iaculum: quod casus ab illo
Vertit: & in mentum figit latrantis: & inter
Ilia coniectum tellure per ilia fixum est.
At manus oenidæ uariat: missisq; duabus
Hasta prior terra: medio stetit altera tergo.
Nec mora: dũ sæuit: dũ corpora uersat in orbẽ:
Stridentemq; nouo spumã cũ saoguine fuodit:
Vulneris auctor adest: hostemq; irritat ad iram:
Splẽdidaq; aduersos uenabula cõdit in armos.
Gaudia testantur socii clamore fecundo:
Victricemq; petunt dextræ coniuogere dextrã:
Immanẽque feram multa tellure iacentem
Mirantes spectant: neq; adhuc contingere tutũ
Esse putant: sed tela tamen sua quisq; cruentat:
Ipse pede imposito caput exitiabile pressit:
Atq; ita sume mei spolium nonacria iuris
Dixit: & in patrem ueniat mea gloria tecum.
Protinus exuuias rigidis horrentia setis
Terga dat: & magnis insignia dentibus ora.
Illi lætitiæ est cum munere muneris auctor
Inuidere alii: totoq; erat agmine murmor:
Equibus ingenti tendentes brachia uoce
Pone age: nec titulos intercipe fœmina nostros
Thestiadæ clamant: nec te fiducia formæ
Decipiat: ne sit longe tibi captus amore
Auctor: & huic adimunt munus: ius muneris illi.
Non tulit: & tumida frendens mauortius ira
Discite raptores alieni (dixit) honoris
Facta minis quantum distent. hausitq; nefaodo
Pectora plexippi nil tale timentia ferro.
Toxea quid faciat dubium: pariterq; uolentem
Vlcisci fratrem: fraternaq; fata timeotem
Haud patitur dubitare diu: calidumq; prioris

¶ Torsit. iecit. ¶ Aerata ære & ferro munita ¶ Votiq; potente futuro. hoc est aprum percussuro. æsculea arbore. æsculus arbor est glandifera ioui dicata. Aesonides. Iason æsonis filius ¶ Vertit. auertit. conuertit. ¶ Et in mentum latrantis. ¶ Canis partem oris inferiorem mentum improprie poeta uocat cum nulli animalium preterquam homini mentum & male sint ut in undecimo naturalis historiæ Plinius tradit. ¶ Inter ilia. ilia in aliis animalibus dicuntur: q̃ in hominibus & ouibus lactes appellantur: ut idem Plinius scribit. ¶ Tellure in terra. ¶ Bene librato. fortiter iacto. ¶ Oenide. Meleagri oenei filii. ¶ Dũ sæuit Furit. ¶ Dũ corpa. dũ serotat. ¶ Auctor uulneris. Meleager. ¶ Iritat. puocat. ¶ Petunt. appetũt Cupiũt. ¶ Cruentat. cruorẽ ificit. ¶ Exitiabile. pestiferq; q multis exitii cã fuerat. ¶ Nonacria. Atalanta a nonacri urbe arcadiæ dicta. ¶ Spolium mei iuris. quod iure ipso mihi debetur. Nam meleager aprum interfecerat. Spolia uero proprie dicuntur quæ hostibus detrahuntur. ¶ Exuuias. Exuuiæ quæ ab exuendo dicuntur: nonsolum hominum tegmina aut uestes sunt: sed pelles quoq; & serpentum & aliorum animalium. Virgi. ii. georgico. de serpente loquens. ¶ Cum positis nouus exuuiis nitidusq; iuuenta. ¶ Terga dat. tergora & pellem apri. ¶ Et magnis insignia dentibus ora. ¶ Caput quoq; apri Atalãte traditum fuisse a Meleagro poeta ait. Pone. Depone. ¶ Nostros titulos. nostrum honorem nostram gloriã ¶ Fœmina. Cum quodam contemptu Atalantam fœminam uocant. ¶ Thestiadæ. plexippus & Toxeus Thestii filii. ¶ Ne sit longe tibi muneris auctor. idest ne interficiaris: sicq; longe ab amatore tuo separeris. ¶ Et huic adimunt munus. Atlantæ inqt, munus eripiunt. Ius autẽ muneris dandi Meleagro. ¶ Nõ tulit. Non passus est Atalantam munere fraudari. ¶ Mauortius. bellicosus. marti similis. ¶ Frendens. fremens. Nefando ferro. nefario impio. Nam plexippus meleagri auunculus erat. ¶ Hausit. percussit. ¶ Timentia. timentis. Est. n. hypallage. ¶ Toxea quid faciat. ¶ Ordo est. haud paritur dubitare diu meleager toxeum dubium quid faciat uolentemq; & fratrem ulcisci & timentem fraterna fata.

Stipes in quo meleagri uita

¶ Consorti sanguine. fraterno. Editus. dictus nunciatus. In pœnæ amorem. in supplicii cupiditatẽ uindictæ. ¶ Stipes erat. Stipitem describit poeta in quo meleagri uita continebatur. Partꝰ enixa thestias. Althæa thestii filia puerũ enixa & puerpera. ¶ Triplices sorores. tres pcæ. Clotho lachesis & atropos: quas Martianus capella deorũ scribas esse ait: & singulas iouis studio ueritatis excipe. Has latini nonã. Decimã & mortã uocarunt a ptus tẽpoř. Nam a nono & decimo mẽse pueri secundũ naturam nascũtur: eoq̃ nonæ & decimæ ascribunť. Qui uero ante postue hoc tempus nascuntur quasi monstra mortæ attribuuntur. Nam septimo mense raro pueri uitales nascuntur. Octauo nunq̃. nono sæpe. decimo sæpiꝰ. hæ uitæ humãæ præesse creduntˇ eamq̃ nẽdo cõtinere: unde etiam lanificæ & puellæ & sorores a poetis dicuntur. Martialis. Lanificas nulli tris exorare puellas contigit. Obseruant quẽ statuere diem. parcæ autem dictæ uł a parcẽdo κατ᾽ἀντίφρασιν. quod nulli parcant. uel a ptu unius litteræ mutatione ut Varro scribit: quod ut ait Hesiodus: hæ nascentibus hominibus bonum malumq̃ parere & præstare censeanť. Has Cicero herebi & noctis filias fuisse scribit. Tres aũtẽ parcæ tria sunt fata numero ut Apuleius ait cum ratiõe temporis faciẽtia. Nam Atropos præteriti temporis ẽ fatum: quod ne deus qdem faceret infectum. Vnde & atropos dicta est qd uerti mutariq̃ nõ possit. Lachesis futuro. quod ipsa net & filium producit ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν: hoc est a sortiendo cognominata. Clotho præsentis: quod torquendo fusum colligit filium a lachesi deductũ ἀπὸ τοῦ κλώθειν: quod est torqueř. ¶ Fragmina. Fracta ligna & scissa. Pugnat materq̃ sororq̃. Hoc est affectꝰ mřis sororisq̃ in animo althææ inter se cõtẽdũt. Et diuersa trahũt. Et in diuersum trahunt. ¶ Vnũ pectꝰ unum animũ. ¶ Sæpe metu sceleris. Eleganter describit poeta mulieris aĩum affectu misericordiæ simul & indignationis uexatũ. ¶ Ferus animi ardor. Magna animi indignatio. ¶ Vim geminã. Duplicẽ uiolentiam & uenti & æstus maris. ¶ Errat. Vagať aĩo & mente. ¶ Consanguineas umbras. fratrũ aĩas. ¶ Leniat. Mitiget. ¶ Sanguine. filii morte. ¶ Impietate pia est. Videť stulte esse dictũ. Quo nãq̃ modo qs piꝰ esse possit impietate? Sed pia uidetur fuisse Althæa fratrum cædem ulciscẽdo. Impia filium necando.

Althææ fratrum cædes

¶ Lignum fatale. in quo Meleagri fata continebãtur. ¶ Ante sepulchrales aras. Quæ in sepulchris erigebantur. ¶ Pœnarumq̃ deæ triplices Furias infernales: quæ tres dicuntur eẽ Tisiphone. Alecto & Megæra. althæa uero testatur se per nefandum scelus fratrum cædem ulcisci. ¶ Eumenides. furiæ dicuntur κατ᾽ἀντίφρασιν: quod nulli beniuolæ sint aut mites. ¶ Aduertite Conuertite. ¶ Furialibus sacris. A furore & indignatione prouẽientibus. Mors morte pianda est. Cædes fratrum morte filii purganda est. ¶ An fœlix œneus. Cum magna indignatione hæc ab Althæa dicuntur.

Cæde recalfecit consorti sanguine telum.
Dona deum templis nato uictore ferebat:
Cum uidet extinctos fratres althæa referri:
Quæ plangore dato mæstis clamoribus urbem
Implet: & auratas mutauit uestibus atris.
At simul est auctor uecis editus: excidit omnis
Luctus: & a lachrymis i pœnæ uersus amorẽ.
Stipes erat: quem cum partus enixa iaceret
Thestias: in flãmam triplices posuere sorores:
Staminaq̃ impresso fatalia pollice nentes
Tempora dixerunt eadem lignoq̃ tibiq̃
O modo nate damus. quo postq̃ carmine dicto
Excessere deæ: flagrantem mater ab igne
Eripuit ramum: sparsitq̃ liquentibus undis.
Ille diu fuerat penetralibus abditus imis:
Seruatusq̃ tuos iuuenis seruauerat annos.
Protulit hunc genitrix: tædasq̃ & fragmina poni
Imperat: & positis inimicos admouet ignes:
Tum conata quater flãmis imponere ramum:
Cœpta quater tẽuit: pugnat materque sororque
Et diuersa trahunt unum duo nomina pectus.
Sæpe metu sceleris pallebant ora futuri:
Sæpe suum feruens oculis dabat ira ruborem.
Et modo nescio quid similis crudele minanti
Vultus erat: mõ quẽ misereri credere posses.
Cũque ferus lachrymas animi siccauerat ardor:
Inueniebãtur lachrymæ tamen: utque carina;
Quam uentus uentoque rapit contrarius æstus
Vim geminam sentit: paretque incerta duobus:
Thestias haud aliter dubiis affectibus errat:
Inque uices ponit: positamque resuscitat iram.
Incipit esse tamen melior germana parente:
Et consanguineas ut sanguine leniat umbras:
Impietate pia est: nam postq̃ pestifer ignis
Cõualuit: rogus iste cremet mea uiscera dixit.
Vtque manu dira lignum fatale tenebat:
Ante sepulchrales infelix astitit aras:
Pœnarũque deæ triplices furialibus inquit
Eumenides sacris uultus aduertite uestros.
Vlciscor: facioque nefas: mors morte pianda est.
In scelus addendum scelus est: in funera funus.
Per coaceruatos pereat domus impia luctus.
An felix œneus nato uictore fruetur?
Thestius orbus erit? melius lugebitis ambo.
Vos modo fraterni manes animæq̃ recentes

¶ Magno paratas inferias. Sacrificia magno precio & filii sanguine comparata. Inferiæ autem dicuntur sacrificia: quæ mortuis fiunt. ¶ Vteri mala pignora nostri. ΕΠΗΓΗΣΙΣ & expositio inferiarum magno comparatarum. ¶ Hei mihi quo rapior. Retrahitur officio matris a cæde filii althæa. ¶ Quo rapior. In quod

Officium sentite meum: magnoq; paratas
Accipite inferias uteri mala pignora nostri.
Hei mihi quo rapior: fratres ignoscite matri:
Deficiunt ad cœpta manus: meruisse fatemur
Illum cur pereat: mortis mihi displicet auctor.
Ergo impune feret; uiuusq; & uictor & ipso
Successu tumidus regnum calydonis habebit?
Vos cinis exiguus gelidæq; iacebitis umbræ?
Haud equidem patiar: peat sceleratus: & ille
Spēq; patris regnūq; trahat patriæq; ruinam.
Mens ubi materna est? ubi sūt pia uota parētū?
Et quos sustinui bis mensum quinq; labores?
O utinam primis arsisses ignibus infaus:
Idq; ego passa forem. uixisti munere nostro:
Nunc merito moriere tuo. cape præmia facti.
Bisq; datam primū partu: mox stipite rapto
Redde aīam: uel me fraternis adde sepulchris.
Et cupio: & nequeo. quid agā? mō uulnera fratrū
Ante oculos mihi sunt: & tātæ cædis imago:
Nunc aīum pietas maternaq; noīa frangunt.
Me miserā male uincetis: sed uincite fratres:
Dummodo quæ dedero uobis solatia: uosq;
Ipsa sequar: dixit: dextraq; auersa trementi
Funereum torrem medios coniecit in ignes.
Aut dedit: aut uisus gemitus est ille dedisse
Stipes: & inuitis correptus ab ignibus arsit.
Inscius atq; absens flamma Meleagrus ab illa
Vritur: & cæcis torreri ui scera sentit
Ignibus: at magnos superat uirtute dolores.
Quod tamē ignauo cadat & sine sanguine leto
Mœret: & ancæi felicia uulneta dicit:
Grandæuumq; patrem: fratresq; piasq; sorores
Cum gemitu sociāque tori uocat ore supremo
Forsitan & matrem: crescunt ignisque dolorque:
Lāguescūtque iterū: simul est extinctus uterq;:
Inque leues abiit paulatim spiritus auras
Paulatim cana prunam uelāte fauilla.
Alta iacet Calydon: lugent iuuenesq; senesque:
Et uulgus pceresque gemunt: scissæque capillos
Plangunt ora simul mrēs calydonides heu heu.
Puluere caniciem genitor uultusque seniles
Fœdat humi fusus: spaciosūque increpat æuum.
Nam de matre manus diri sibi conscia facti

scelus trahor. ¶ Mortis mihi displicet auctor. Nollem inqt althæa ego eē mortis filii auctor. ¶ Ergo impune feret. Indignatōi iterū indulget althæa. Ergo enim affectui & indignationi serint. Sic Augustus de Virgilii testamēto. Ergo ne supremis potuit uox improba uerbis Tādirum mandare nefas. ¶ Spemq; patris. œnei qui totam spem suam in meleagro filio collocarat. ¶ Mens ubi materna est? Ad pietatem qua filiū prosequitur reuocat cogitatōnem suā Althæa: in qua tamē indignatione uicta diutiꝰ nō perstat. ¶ Bis quinq; mensum. Decem menses in utero matres filios gestare dicuntur: ꝗuis uulgus nouem tantummodo putet Non autem mēses ut fere in exemplaribus est deprauatum: sed mensum pro mensium ut monet priscianꝰ est legendum: ut decem mēsium labores intelligamꝰ ¶ O utinam primis arsisses ignibus infans. Vtinam inquit tunc combustus fuisses cum eras infans una cum stipite quem a parcis in ignem cōiectum ego ardere passa non sum. ¶ Tuo merito. tuo delicto. ¶ Facti. peccati: ac sceleris tui ¶ Stipite rapto. ex igne erepto torre & titione ¶ Et cupio. fratres ulcisci subītelligatur. ¶ Et nequeo. Non possum in ignem conicere torrē pietate qua filium prosequor impedita. ¶ Me miseram. ibi est distinguendum. Est enim exclamatio: qua Althæa se ostendit inuitam in filii pniciem armari. ¶ Male. in malum & calamitatē meam. ¶ Dummodo quæ dedero. De cōsciscēda sibi quoq; morte iam cogitat althæa. ¶ Funereum. funestum: Funerisq; ac mortis Meleagri causam. ¶ Et inuitis ignibus. rei inanimatæ dat sensum poeta per inde atq; si ignes ipsi meleagri misererentur. ¶ Virtute. Fortitudine. ¶ Cæcis ignibus. occultis. quorum causa latebat. ¶ Ignauo leto. Vili morte. ¶ Mœret. Dolet. ¶ Sociam tori. uxorem. Languescuntq;. decrescūt atq; diminuuntur. ¶ Simul est extinctus uterq;: & ignis stipitis & Meleager. ¶ In leues auras: Eorum sequitur hoc loco opinionē poeta qui sentiunt animam auram esse & aerem. ¶ Cana fauilla. Albo cinere. ¶ Velante: Tegente. ¶ Prunam. Carbones. Alta iacet calydon. Si alta quomodo iacet. ¶ An mœrore ex morte meleagri concepto cecidisse ac iacere uidebatur: quæ pauloante uirtute ipsius meleagri alta potensq; erat. ¶ Scissæ capillos scindentes ac lacerantes capillos id quod in magnis luctibus mulieres facere solent. Est autem sinegdoche maxime poetis usitata. Plangunt ora. percutiunt ac genas lacerant. ¶ Heu heu. mimesis & imitatio est gemitus emittentium mulierum. ¶ Puluere caniciem. pater inquit œneꝰ puluere caput faciēq; deturpat. Hoc. n. in magnis mœroribus fiebat apud priscos.

Meleagri mors

Exegit pœnas acto per uiscera ferro.
Non mihi si centum deus ora sonantia linguis
Ingeniumq; capax: totumq; helicona dedisset
Tristia persequerer miserarum uota sororum.
Immemores decoris liuentia pectora tundunt:
Dūq; manet corpus: corpus refouētq; fouentq;.
Oscula dant: ipsi posito dant oscula lecto.
Post cinerem cineres haustos ad pectora p̄ssant:
Affusæq; iacēt tumulo: signataq; saxo
Noīa complexæ lachrymas in nomina fundunt:
Quas post oeniæ tandem latonia clade
Exaciata domus præter Gorgenq; nurumq;
Nobilis alcmenæ natis in corpora pennis
Alleuat: & longas per brachia porrigit alas:
Corneaq; ora facit: uersasq; per aera mittit.
Interea Theseus sociati parte laboris
Functus erechtheas tritonidos ibat ad arces.
Clausit iter: fecitq; moras Acheolus eunti
Imbre tumens: succede meis ait inclyte tectis
Cecropide: nec te cōmitte rapacibus undis.
Ferre trabes solidas obliquaq; uolnere magno
Murmure saxa solent, uidi contermina ripæ
Cū gregibus stabula alta trahi: nec fortibus illic
Profuit armentis nec equis uelocibus esse.
Multaq; quoq; hic torres niuib⁹ de mōte solutis
Corpora turbineo iuuenilia uortice mersit.
Tutior est requies: solito dum flumina currant
Limite: dum tenues captet suus alueus undas.
Annuit Aegides: utorq; Acheloe domoq;
Consilioq; tuo respondit: & usus utroq; est.
Pumice multicauo nec leuibus atria tophis
Structa subit: molli tellus erat humida musco:
Summa lacunabant alterno murice conchæ.
Iamq; duas lucis partes hyperione menso
Discubuere toris Theseus comitesq; laborum:

¶ Acto per uiscera ferro, sic qdē Ouidius. Diodorus uero scribit althæā laqueo uitam finisse. ¶ Totū heliçona, oīum musarū fauorē. ¶ Liuentia pectora tundunt. percutiūt pectora ac liuentia reddunt & subnigra. ¶ Dumq; manet corpus. Cadauer Meleagri. ¶ Ipsi lecto. pheretro in quo meleagri cadauer cōpositū fuit. ¶ Post cinerē. posteaq̄ meleagri cadauer in cinerē fuit resolutū. ¶ Haustos acceptos māib⁹. Pressant. astringunt. Eleganter aūt ea oīa effingit poeta que in funeribus fratrum a sororibus fieri consueuere. Affusæq;. Incumbētes. instratæ, pstratæ. ¶ Nomina saxo signata. Epitaphium in saxo sculptum in quo nomen meleagri erat. ¶ Post. posteaquam. ¶ Latonia. Diana latonæ filia. ¶ Nurumq; nobilis alcmenæ. Deianiram Herculis uxorem. ¶ Alleuat. in aerem tollit. ¶ Corneaq; ora facit. hoc est ora in rostra conuertit. ¶ Versasq;. in aues cōmutatas: que meleagrides a meleagro fratre fuerunt cognominatæ. ¶ Interea Theseus. Mira phantasia quinq; naiadum transmutationem in insulas cum superiore fabula poeta connectit. interfecto namq; Calydonio Apro Theseus cū athenas rediret: forte Achelous fluuius Aetoliam ab acarnania disterminans sic intumuerat. ut tutus transitus non uideretur. Inuitatus igitur Theseus a fluuius deo Acheloo domum illius intrauit tantisper illic futurus: dum tuto transire posset. Cum uero post cœnam Theseus in mare pspiciens uidisset insulas quasdam: Acheloum rogauit: quot illæ insulæ essent a quo nomine appellarentur: cui Achelous respondit: Naiades quinq; fuisse illorum locorum accolas quæ cum aliis diis se spreto sacrificassent eas cum locis suis in mare ab se indignato fuisse prouolutas: ac in insulas quinq; nomine echinadas & suis & fluctibus marinis fuisse discretas. ¶ Sociati laboris. cōsociati sibi cum multis aliis. ¶ Erechtheas tritonidos arces Periphrasis est athenarum: que & in palladis tutela sunt: & ab erechtheo rege erechtheæ. dicuntur. ¶ Fecitq; moras Achelous eunti Imbre tumens. Achelous oceani & tethyos filius fuisse ab Hesiodo scribitur. Is cum peteret Deianiram Oenei calydoniæ regis filiā Herculem in se conuertit a quo superatus: in fluuio iuxta calydoniam labēti se occultauit. nomenq; flumini imposuit: q̄ quidem a pindo thessaliæ monte oritur: Aetoliamq; ab acarnania distinguit. Sane apd̄ antiquos. a qua ut Macrobi⁹ seruiusq; scribunt: generaliter Achelous dicebatur. Vnde Virgi. in Georgi. primo. Poculaq; inuentis acheloia miscuit uuis Sane Achelous cū prius Thoas fuerit dictus ab Acheloo qui Alcmæonem ex thessalia secutus est: nomen accepit. Hic & Terpsichore una musarum sirenas sustulisse fertur. Vr̄ aūt maximus esse omniū græciæ fluuiorum Achelous. Vnde & oēm aquam ueteres Acheloon uocarunt. ¶ Turbineo uortice. In modum turbinis se uoluente. Vortex. n. pprie dr̄ contorta in se aqua. Turbo autem est uis uenti: & instrm̄ quo pueri ludunt: funeillud in terram incutientes. ¶ Tutior est requies. securior est mora. ¶ Nec leuibus toffis. asperis: impolitis. ¶ Tophus. n. lapis est cauernosus: Describit autem poeta speluncam fluminis deo conuenientem. ¶ Molli musco. Muscus herba est tenuissima iuxta fontes ac in locis humidis nascens. ¶ Summa lacunabant. Superiores inquit speluncæ partes in lacunaria distinguebant conchæ alternis muricibus distinctæ. Nam lacunare est lacus ac lacunaria facere. Murex autem genus est colchleæ unde fit purpura. ¶ Hyperione. Sole. Hyperion namq; cæli fuit filius: qui ex sorore solem fertur genuisse. Verum pro sole sere ponitur.

Meleagri sorores in aues

Achelous

Naiades in Echinadas insulas

Hac ixionides: illac trœzenius heros
Parte lelex raris iam sparsus tempora canis:
Quosq; alios parili fuerat dignatus honore
Amnis acarnanum lætissimus hospite tanto.
Protinus appositas nudæ uestigia nymphæ
Instruxere epulis mēsas: dapibusq; remotis
In gēma posuere merū: tum maximus heros
Aequora prospiciens oculis subiecta: quis inquit
Ille locus? digitoq; ostendit: & insula nomen
Quod gerat illa doce: q̄q̄ non una uidetur.
Amnis ad hæc: nō est (inqt) qd̄ cernimus unum.
Quinq; iacent terræ: spacium discrimina fallit:
Quoq; minus spretæ factum mirere Dianæ:
Naiades hæ fuerant: q̄ cum bis quinq; iuuencos
Mactassent: rurisq; deos ad sacra uocassent:
Immemores nostri festas duxere choreas:
Intumui: quātusq; feror cum plurimus unq̄
Tantus erā: pariterq; animis imanis & undis
A siluis siluas & ab aruis arua reuulsi:
Cumq; loco nymphas memores tum denique nr̄i
In freta prouolui: fluctus nosterque marisque
Continuam diduxit humum: pariterque reuellit
In totidem mediis quot cernis echinadas undis.
Vt tamen ipse uides: pcul en pcul una recessit
Insula grata mihi: perimelen nauita dicit.
Huic ergo uirgineum dilectæ nomen ademi:
Quod pater hippodamas ægre tulit: inq; pfū dū
Propulit e scopulo perituræ corpora natæ.
Excepi: nantemque ferens o proxima terræ
Regna uagæ dixi sortite tridentifer undæ
In quo desinimus: quo sacri currimus amnes:
Huc ades: atque audi placidus Neptūe precantē.
Huic ego: quā porto nocui. si mitis & æquus.
Si pater hippodamas: aut si minus impius esset:
Debuit illius misereri: & ignoscere nobis:
Cui quondā tellus clausa est feritate paterna
Affer opem: mersæque precor feritate paterna
Da neptune locum: uel sit locus ipsa licebit
Hūc quoque complectar. mouit caput æquoreus
Concussitque suis oēs assensibus undas. (rex:
Extimuit nymphe: nabat tamen: ipse natantis
Pectora tangebā trepido salientia motu.
Dumque ea contrecto tottum durescere sensi
Corpus: & inducta condi præcordia terra.
Dū loquor āplexa est artus noua terra natantes:
Et grauis increuit mutatis insula membris.

¶Hac ixionides. Pirithous ixionis filius perpetuus Thesei comes. ¶ Nudæ uestigia nymphæ. Pedes nudos habentes nymphæ. est enim sinegdoche. ¶In gemma. In gemmatis poculis. ¶Spatium discrimina fallit. Breuitas īquit spatii discrimina atq; separationes insularum confundit. ¶Spretæ. contemptæ. ¶ Cum plurimus unquam maximus. ¶Diduxit. diuisit. Medius quot cernis echinadas undis. echinades que & echinæ dicuntur insulæ sunt ad hostium acheloi Aetoliæ fluuii: qui limum assidue inuehendo illas effecisse uidetur. Dicte sunt autem echinades uel ab echinis quibus abundāt. uel ut scribit Appollodorus: ab echino quodam uate.
¶Vt tamen ipse uides. Perimele hippodamantis filia ab Acheloo uim passa e saxo a patre in mare fuit præcipitata. achelous uero de amicæ salute admodum solicitus Neptunum rogauit: ne eam submergi pateretur: sed ei aut locū præberet aut ipsam locum efficeret. precibus igitur acheloi motus neptunus eam in insulam haud longe ab Echinadibus distantem commutauit. ¶Virgineum nomen ademi. uirginitatem eripui. ¶ Propulit. proiecit. In profundum. In mare altum. ¶ Sacri amnes. Omnes fluuii numen habere dicuntur. Vnde & sacri nuncupantur. ¶Feritate paterna. Crudelitate patris. ¶Mouit caput equoreus rex. Neptunus annuit meis precibus. ¶ Salientia. palpitantia. id quod timore percussis accidere solet. ¶Præcordia. pectora hoc loco quod cordi pretendantur. Proprie uero precordia dicuntur partes cordi preiacentes. ¶Grauis insula. Magna. insula uero dicitur quod sit in salo hoc est in mari collocata.

Perimele in insulam

Iupiter mercu- ri9 in ho mines

Oppidũ ĩ stagnũ

Baucis & phile mõ ĩ ar bores

¶ Amnis ab his tacuit. ¶ Hæc ad connectendas quæ subiciuntur metamorphosis dicuntur. narraturus n. est poeta quemadmodum iupiter atq; mercurius in hominum figuras conuersi phrygiam peragrarũt ut hominum benignitatem experirentur. Cum uero nemo ex oppidanis ipsos susciperet hospitio: casam Phile- monis rustici atq; pauperis subiere: a quo benigne accepti cum se deos esse indicassent: & anserem quem unicum habebat occidere uetuerunt: & ut secũ collem ascenderet cum Baucide uxore admonuerunt. Profecti igitur domo cum essent: ecce oppidum illud in lacum uident conuersum: omnesq; domus submersas preter unicam suam casam: que & ipsa in magnificentissimum templũ cum fuisset mutata hortantibus diis: ut quicqd uellent peterent: philemon respondit se uelle eẽ illius templi sacerdotes ea conditione: ut nec ipse uxoris: nec uxor uiri mortem unquam uideret: id uero facile impetrarunt. Nam una & eadem hora cum ad extremam peruenissent senectutem: in arbores alter quercum: altera tiliam transmutati fuerunt. Hæc autem adeo perspicue a poeta describuntur: ut nihil expositionis indigere uideant. ¶ Ab his. post hæc Spretor: deorum Contemptor. ¶ Si dant adimuntq; figuras Si põt & dare & eripere formas rebus. ¶ Animo maturus & æuo. Lelegem & prudentem & senem & bonum uirum fuisse poeta significat. ¶ Immensa est. Snĩa pio grauiq; uiro maxime conueniens. ¶ Tiliæ cõtermina Vicina. Tilia autem arbor est fructum ferens quẽ a nullo aĩalium attingi miratur Plinius: foliorumq; & corticis succum dulcem esse ait: ac inter corticẽ & lignum tenuissimam esse membranam que Philyra uocetur: qua antiqui in nectendis coronis utebantur. Vnde Oratius. Displicent nexæ Philyra coronæ. Nam me pelopeia pittheus misit in arua. pittheus lelegis pater fuit & Aethræ thesei matris. ¶ Pelopeia autem arua non pelopõnesum: ut quidam putãt: sed phrygiam dicit. nã pelops Tantali phrygiæ regis filius fuit: qui inde in pelopõnesum uenit. ¶ Suo parenti. Pelopi. Nam pittheus & Troezen Pelopis filii fuere: Vt Strabo narrat. ¶ Fulicis palustribus: Fulicæ aues sunt notissimæ in paludibus uiuentes ¶ Specie mortalis. Humanã in figurã uersus. ¶ Atlantiades caducifer. Mercuri9 caduceũ gerens. Seræ. Ianuæ. A parte nanq; totũ intelligim9. Sera enim pars est ianuæ: in quam clauis immittitur ¶ Parili ætate. pari & æquali. Tota domus. Tota familia. ¶ Iidẽ parentq; iubentq;. Idem inqt domini sunt & serui. Releuarẽ. mẽbra Leuia facere quæ propter lassitudinem grauia uidebantur. Sedere enim illos iussit philemon. ¶ Posito sedili. Apposita sede. ¶ Quod super. Anastrophe est. prepositio nanq; post posita est. ¶ Anima. Spiritu & flatu. ¶ Et minuit. Fregit & minuta paruaq; reddidit Eleganter autem poeta rustici paupis apparatũ & mores describit. ¶ Trũcat olus foliis minutatim olera cum foliis incidit. Sordida Fumosa. ¶ De tergore. diu seruato. Tergũ illud suis uetus fuisse innuit poeta & rancidũ ¶ De tergore. d tergo frequenter aũt utrũq; pro altero ponitur. ¶ Domat. Mollit & coquit. Significat aũt durissimam fuisse illã carnẽ. Domati. n. dñr quæ repugnãt.

Amnis ab his tacuit: factum mirabile cunctos
Mouerat: irridet credentes: utq; deorum
Spretor erat mentisq; ferox ixione natus
Ficta refers: nimiumq; putas acheloe potentes
Esse deos dixit: si dant adimuntq; figuras.
Obstupuere oẽs: nec talia dicta probarunt.
Ante omnesq; Lelex animo maturus & æuo
Sic ait: immensa est finemq; potentia cæli
Non habet: & qcquid supi uoluere: peractũ est.
Quoq; minus dubites: tiliæ cõtermina quercus
Collibus est phrygiis medio circundata muro:
Ipse locum uidi: nam me pelopeia pittheus
Misit in arua suo quondam regnata parenti:
Haud pcul hinc stagnũ ẽ tellus hitabilis olim:
Nũc celebres mergis fulicisq; palustribus undæ.
Iupiter huc specie mortalis cumq; parente
Venit atlantiades positis caducifer alis.
Mille domos adiere locum requiemq; petentes
Mille domos clausere seræ: tamen una recepit
Parua quidem stipulis & cãna tecta palustri.
Sed pia baucis anus parilisq; ætate philemon
Illa sunt annis iuncti iuuenilibus: illa
Consenuere casa: paupertatemq; ferendo
Effecere leuem: nec iniqua mente ferendam.
Nec refert dominos illic famulosne requiras:
Tota dom9 duo sunt iidem parentque iubẽtque.
Ergo ubi cælicolæ paruos tetigere penates:
Summissoque humiles intrarũt uertice postes:
Membra senex posito iussit releuare sedili:
Quod sup iniecit textũ rude sedula baucis.
Inde foco tepidum cinerem dimouit: & ignes
Suscitat hesternos: foliisq; & cortice sicco
Nutrit: & ad flammas anima perducit anili.
Multifidasque faces ramaliaque arida tecto
Detulit: & minuit: paruoque admouit aheno.
Quodque suus cõiunx riguo collegerat horto:
Truncat holus foliis: furca leuat ille bicorni
Sordida terga suis nigro pendentia tigno.
Seruatoque diu resecat de tergore partem
Exiguam: sectamque domat feruẽtibus undis.
Interea medias fallunt sermonibus horas:
Sentirique moram prohibent: erat alueus illic

Fagineus dura clauo suspensus ab ansa:
Is tepidis impletur aquis: artusq; fouendos
Accipit: in medio torus est de mollibus uluis
Impositus tecto sponda pedibusq; salignis.
Vestibus hunc uelant: quas non nisi tpe festo
Sternere consuerant: sed & hæc uilisq; uetusq;
Vestis erat lecto non indignanda saligno.
Accubuere dei: mensam succincta tremensq;
Ponit anus: mensæ sed erat pes tertius impar.
Testa parem fecit: quæ postq subdita cliuum
Sustulit: æquatum mentha extersere uirenti.
Ponitur hic bicolor synceræ bacca Mineruæ:
Condita q; in liquida corna autumnalia fæce:
Intybaq; & radix: & lactis massa coacti:
Ouaq; non acri leuiter uersata fauilla:
Omnia fictilibus: post hæc cælatus eodem
Sistitur argento crater: fabricataq; fago
Pocula: quæ caua sunt flauentibus illita ceris.
Parua mora est: epulasq; foci misere calentes.
Nec longe rursus referuntur uina senectæ:
Dantq; locum mensis paulum seducta secundis.
Hic nux: hic mixta est rugosis caryca palmis:
Prunaq;: & in patulis: redolentia mala canistris:
Et de purpureis collectæ uitibus uuæ.
Cādidus in medio fauus est: super oia uultus
Accessere boni: nec iners pauperq; uoluntas.
Interea quotiēs haustū cratera repleri
Sponte sua: per seq; uident succrescere uina:
Attoniti nouitate pauent: manibusq; supinis
Concipiūt baucisq; preces timidusq; philemō:
Et ueniam dapibus nullisq; paratibus orant.
Vnicus anser erat minime custodia uillæ:
Que diis hospitibus domini mactare parabant:
Ille celer pēna tardos ætate fatigat:
Eluditq; diu: tandemq; est uisus ad ipsos
Confugisse deos: superi uetuere necari.
Diiq; sumus: meritasq; luet uicinia pœnas
Impia dixerūt: uobis immunibus huius
Esse mali dabitur: modo uestra relinquite tecta:
Ac nostros comitate gradus: & in ardua montis
Ite simul. parent: & diis præeuntibus ambo
Membra leuāt baculis: tardiq; senilibus annis
Nitūtur lōgo uestigia ponere cliuo.
Tm̄ aberāt summo: quantū semel ire sagitta
Missa potest: flexere oculos: & mersa palude
Cætera prospiciunt: tantum sua tecta manere.

¶ Alueus fagineus. Doliōlum ex fago cōfectū ¶ Artus fouendos. Pedes lauandos. Nam hospitibus etiamnum quo die accipiuntur: pedes lauari solent. ¶ In medio lecto. Sic quidē legit̄ sed tecto forsitan pro lecto Ouidi⁹ scriptum reliquit: ut intelligamus in media casa totum & lectum fuisse. non ex plumis: sed ex uluis palustribus herbis confectum. ¶ Salignis. ex salice factis. ¶ Velant. Cooperiunt. ¶ Sternere. Lecto inicere & imponere. Non indignāda Non indigna reputanda. ¶ Lecto saligno. ex salice uili ac uulgari arbore confecto. ¶ Succincta anus Habitū rusticæ mulieris effingit. ¶ Cliuū inæqualitatē mensæ cliuum appellat. ¶ Mētha uirēti. Mētha suauissimi odoris est herba. Extersere. emūdauere. ¶ Bicolor bacca. Periphrasis est oliuæ: quæ bicolor dicitur quod & uiridis est & nigra. ¶ Sinceræ Mineruæ. Integræ. Virginis Mineruæ. ¶ Autumnalia. Autumno maturescentia. ¶ Intybaq; & radix. ¶ Intybum qd & Cicorium uocatur herba est agrestis: Radix uero species est herbæ: quæ & radicula dicitur. His autē herbis etiamnū in acetariis uescimur. ¶ Et lactis massa coacti. periphrasis est casei. ¶ Non acri fauilla. In igne leui. non uehementi. Nam oua nisi leniter in cinere calido uersentur facile rumpuntur. ¶ Omnia fictilibus. Apponuntur: & in præpositio subaudiatur. fictilia autem sunt uasa terrea a fingendo dicta. Eodē argento. Quo & fictilia facere autem īnuit cratere quoq; fictilem fuisse. ¶ Sistitur. Collocatur in mensa. Apparatum autem mēsæ rusticæ eleganter effingit poeta. ¶ Fago. Fagus arbor est glandifera ex cuius ligno uasa conficiuntur ¶ Quæ caua sunt. Quæ in cōcauitate inquit sunt flaua cæra intecta. ¶ Illita. intecta. ¶ Epulas calentes. Cibos calidos. Quæ enim hactenus descripta sunt: frigida comedūtur. ¶ Nec longe uina senectæ. Vinum nouum appositum fuisse ait non uetus: quod diuites bibere solent ¶ Paulum seducta. seposita & remota. ¶ Caryca. ficus est species caryca a caryca laconiæ loco ubi optimæ nascuntur denominata quæ qa optimæ sunt siccæ: hinc usus optinuit ut carycæ pro ficubus siccis accipiātur. ¶ Rugosis palmis. cum fructibus palmæ rugosis & siccis quos nunc uulgo dactylos uocant. ¶ Prunaq;. poma sunt notissima. quorum uaria sūt genera ut Pli. scribit. ¶ Super omnia uultus: Ante omnia inquit boni & Hylares uultus affuerunt. ¶ Haustum cratera. euacuatum urceum. ¶ Concipiunt preces precari incipiunt. ¶ Diis hospitibus. Ioui & mercurio quos hospitio susceperat. ¶ Ille celer pēna tardos. pulchro antitheto exornatur hoc carmen. ¶ Impia uicinia. Inhospitales uicini. ¶ Immunibus. Expertibus. ¶ Huius mali. huius calamitatis: qua uicinos uestros sumus affecturi. ¶ Modo. Solum ¶ Comitate. ātiq; dixit pro comitamini. ¶ Ite simul. uenite nobiscū ¶ Nituntur longo. hoc est longum & arduum cliuum ascendere conātur. ¶ Manere. Stare. superesse.

Dumq; ea mirantur: dum deflent fata suorum
Mersa uident: quæruntq; suæ pia culmina uillæ.
Sola loco stabant. dum deflent fata suorum:
Illa uetus dominis & iam casa parua duobus
Vertitur in templum: furcas subiere columnæ.
Stramina flauescunt: aurataq; tecta uidentur:
Cælatæque fores: adopertaq; marmore tellus:
Concipiūt baucisque preces timidusq; philemō
Talia cum placido saturnius edidit ore:
Dicite iuste senex & fœmina coniuge iusto
Digna quid optetis. cū baucide pauca locutus
Iudicium superis apperit commune philemon:
Esse sacerdotes delubraque uestra tueri
Poscimus: & quoniam cōcordes egimus annos
Auferat hora duos eadem: nec cōiugis unq̄
Busta meæ uideam: neu sim tumulādus ab illa.
Vota fides sequitur: templi tutela fuere:
Donec uita data est: annis æuo soluti
Ante gradus sacros cum starent forte lociq;
Narrarent casus frondere philemona baucis:
Baucida conspexit senior frondere philemon.
Iamq; super geminos crescente cacumine uult⁹
Mutua dum licuit reddebāt dicta: ualeq;
O coniunx dixere simul: simul abdita texit
Ora frutex: ostendit adhuc thyneius illic
Incola de gemino uicinos corpore truncos.
Hæc mihi non uani: nec erat cur fallere uellent
Narrauere senes. equidem pendentia uidi
Serta super ramos: ponensq; recentia dixi
Cura deum dii sint: & qui coluere colantur.
Desierāt: cunctosq; & res & mouerat auctor
Thesea præcipue: quem facta audire uolentem
Mira deum nixus cubito calydonius amnis
Talibus alloquitur: sunt o fortissime quorum
Forma semel mota ē: & i hoc renouamine mãsit
Sunt quibus in plures ius est transire figuras.
Vt tibi complexi terram maris incola proteu:
Nam modo te iuuenem: mō te uidere leonem:
Nunc uiolētus aper: nūc quē tetigisse timerēt
Anguis eras: modo te faciebāt cornua taurū:
Sæpe lapis poteras: arbor sæpe quoq; uideri:
Interdū faciem liquidarū imitat⁹ aquarū
Flumen eras: interdū undis contrarius ignis.

¶ Fata. Infortunia. Suorū. Vicinorum. Pia culmi
na. ipsi pii. est. n. hypallage. ¶ Et iam casa pua. Et
olim casa parua. Casæ proprie dñr rusticæ dom⁹.
Furcas subiere columnæ. Furcæ in colūnas fuerūt
cōmutatæ. in magnificū uero tēplū philemōis ca-
Casa in templū
sam cōuersam fuisse scribit. Adopertaq; marmorē
tellus. Solū tēpli marmore stratū. Iudiciū cōe. uo
tū. cupiditatē. Desideriū. ¶ Aperit. Indicat māife
stat. Delubraq; uestra tueri. Vestra tēpla custodirē.
¶ Cōcordes egimus ānos. Concordes unanimes
q; uiximus. Duos. Ambos. Busta. Funera. ¶ Tu-
mulandus. Sepeliendus. ¶ Vota fides seqt̄. nā iu
piter ut pollicitus fuerat: id quod petierāt cōcessit
¶ Tēpli tu. fue. custodes tēpli ac æditui fuerūt cō
stituti. ¶ Annis æuoq; soluti. Sēio ɔfecti. Añ gra.
sa. Añ grad⁹ ianuæ tēpli. ¶ Narrarēt. Cōmemora
rēt. Casus loci. Ea q̄ loco illi euenerāt. Frondere.
frondes emittere. Simul autē ābo in arbores fuere
cōuersi Philemon in quercū. Baucis uero ī Tiliā.
Crescēte ca. Vertice capitis. Innuit aūt capillos ī
frōdes fuisse ɔuersos. ¶ Dū licuit. Dōec potuerūt
Frutex. Fruticis & arboris cortex. Thynei⁹ īcola.
Thynia ergo est cōtermina phrygiæ. Vñ thynei⁹
declinatur. ¶ De gēino corpe. De duobus corpi
b⁹ Baucidis & philemonis factos. Nō uani senes.
Veri nōfalsi. Vau⁹. n. interdū falsum ac mēdacē si
gnificat. Interdū stultū. Iuuenalis Sic placitū uano
q nos distinxit othoni. Neq; erat cur fal. uel. Hæc
cōiunctio. n. subintelligat̄. Est nāq; parēthesis cām
cōtinēs cur senes illi nō fuerint metiti. Equidē pē:
uidi. Argumētis probat lelex ea q̄ narrauit eē uera
Serta coronæ a serēdis floribus dicta. Coronæ āt
& ī lucis & in arborib⁹ sacris appēdebant̄. Ponēs
Appēdēs. Cura deū dii sint. hoc est. q curā suscepe
deorū. dii efficiant̄. & q deos coluere. ipsi quoq; p
diis colant̄. Desierat. Loq lelex subaudiat̄. Et res.
Mirāda. Et auctor. Lelex uir grauis & fide dign⁹.
¶ Calydonius amnis. Achelous. Semel mota est
Mutata. ¶ In hoc renouamie. in hac renouatione
¶ Ius est. Facultas & ptās. Vt ti. com ter. ma. ico.
p. Prote⁹ oceani & tethyos fuit fili⁹: ut in theogo
nia Hesiod⁹ scribit. Hic habuit prīā Palleneon: q̄
relicta in carpatho īsula regnauit. Fuit āt uates cla
rissim⁹ iliacis tpibus: q se in uarias mutabat figu-
ras: de quo Vir. quatto georgi. sic scribit. Est ī car
pathio Neptuni gurgite uates Cærule⁹ pte⁹: ma
gnū q piscib⁹ æquor: Et iūcto bipedū curru metit̄
equorū. Hic nūc Emathiæ port⁹ pꝛiaq; reuisit Pal
lenen. hūc & nymphæ uenerant̄ & ipse grandeuus
nereus: nouit nāq; oīa uates: Quæ sint: q̄ fuerīt: q̄
mox uētura trahāt̄. & paulopost. Tū uariæ eludēt
spēs atq; ora ferarz. Fiet. n. subito sus horrid⁹. atra
q; tigris. Sq̄mosusq; draco: & fulua ceruice leæna
aut acrē flāmæ sonitū dabit: atq; ita uiclis excidet
aut ī aq̄s tēuis dilapsus abibit & q̄ sequit̄. Prote⁹
āt iccirco ī uarias figuras se cōmutasse fingit̄ q ut
Diodor⁹ scribit. rex fuit Aegypti: quē Aegyptii ce
rea uocāt: artiū & ī primis astrologiæ pit⁹. Aegy-
Proteus ī uarias figuras
ptius āt regib⁹ mos erat ut leonis aut tauri aut dracōis priorē ptē in capite ferrēt īsignia pꝛīcipat⁹. Q̄ñq; ue
ro arborem. q̄ñq; ignē q̄ñq; redolētia unguenta. Hæc aūt & ad decorem ornatumq; spectabant: & stuporem
& superstitionem quandam aspicientibus iniciebant. ¶ Maris complexi terram Nam terra infima est om
nium elementorum quam ita oceanus complectitur: ut aer oceanum. aerem æther. æthereum cælum.

Nec minus autolyci coniunx erisichthone nata
Iuris habet:pater huius erat:qui numina diuum
Sperneret:& nullos aris adoleret honores.
Ille etiam cereale nemus uiolasse securi
Dicitur:& lucos ferro temerasse uetustos.
Stabat in his ingens annoso robore quercus
Vna nemus:uittæ mediam memoresq́ tabellæ
Sertaq́ cingebant uoti argumenta potentis:
Sæpe sub hac dryades festas duxere choreas:
Sæpe etiam manibus nexis ex ordine trunci
Circuiere modum:mensuraq́ roboris ulnas
Q uinq́ ter implebat:necnon & cætera tantum
Silua sub hac omnis quãtum fuit hærba sub illa.
Non tamen idcirco ferrum dryopeius illa
Abstinuit:famulosq́ iubet succidere sacrum
Robur:& ut iussos conctari uidit:ab uno
Edidit hæc rapta sceleratus uerba securi:
Non dilecta deæ solum:sed & ipsa licebit
Sit deatiam tanget frondente cacumine terram.
Dixit:& obliquos dum telum librat in ictus:
Cõtremuit:gemitumq́ dedit decidua quercus:
Et pariter frondes:pariter pallescere glandes
Cœpere:ac longi pallorem ducere rami:
Cuius ut in trunco fecit manus impia uulnus
Haud haliter fluxit discusso cortice sanguis:
Q uã solet ante aras ingens ubi uictima taurus
Concidit:abrupta cruor e ceruice profundi.
Obstupuere omnes:aliquisq́ ex oibus audet
Deterrere nefas:sæuamq́ inhibere bipennem.
Aspicit hunc:mentisq́ piæ cape præmia dixit
Thessalus:inq́ uirum conuertit ab arbore ferrũ.
Detruncatque caput:repetitaque robora cædit.
Editus:& medio sonus est de robore talis:
Nympha sub hoc ego sũ cereri gratissima ligno:
Q uæ tibi factorum pœnas instare tuorum
Vaticinor moriens nostri solacia leti.
Persequitur scelus ille suum:labefactaque tandẽ
Ictibus innumeris adductaque funibus arbor
Corruit:& multam prostrauit pondere siluam.
Attonitæ dryades damno nemorũque suoque
Omnes germanæ Cererem cum uestibus atris
Mœrẽtes adeunt:pœnãque erisichthonis orant.

Nec minus autolyci coniunx. Metra erisichthonis filia. Autolycus uero:ut in odys.scri. Home.patet fuit Antichiæ matris Vlyssis decipiendi ac peierandi scientia a Mercurio donat⁹. Erisichthone nata. Erisichthon thessalus fuit deorum contemptor: qui cũ cereri nemus consecratũ ac in eo quercũ ĩ qua nympha habitabat: succedisset: hamadryades illorum montiũ incolæ ad cererem cõuenerunt precantes ut tantam impietatem ulcisceretur. Ea uero & sua & amadryadum causa mota numinum contemptoré erisichthoné nouo pœnæ genere assidua famecruciare decreuit. Vnam igitur e nymphis ad Famem in ultimam scythiam misit:quæ noĩe suo ipsam oraret:ut erisichthonem ita stimularet.ut nullis cibis satiari posset. Cum uero hoc perfecisset fames:erisichthon posteaquam totum patrimonium uentri impendit.unicam postq́ filiam nomine Metran forma ita præstantem:ut a Neptuno fuerit rapta:uendere coactus est. Ea uero ne serua fieret:cum Neptunũ cui sciebat se gratã esse: rogasset:ut sui misereret̃:illico in piscatorem uetulum eã ipse cõmutauit. cõcessitq́ ut in q̃scũq́ uellet formas se cõuertere posset. Sed cũ sæpius emptores ꝑcio fraudasset:iamq́ doli oẽs cõsumpti ẽent:erisichthon mẽbra ꝓpria cũ lacerar̃ cœpisset:dignũ impietate sua exitũ est sortitus. Et nullos aris adoleret honores. Nullas diis uictimas immolaret. Nemus cereale. cereri consecratum. Temerasse. uiolasse. Annoso robore Vetusto stipite. Vna nemus. Magnitudinem quercus innuit:quæ tanta erat:ut sola nem⁹ efficere posset. Memores tabellæ. memoriam eorum continentes qui ope illius nymphæ: compotes uoti facti fuissent. Argumenta. Signa & probationes. Trunci mo. stipitis magnitudinem. Circumiere. Circundedere. Nec non & cætera tantum. Tanto inquit maior reliqua silua erat ea quercus:quanto arbores herbis sunt altiores. Dryopeius. erysicthhon. Dryopes populi sunt Thessaliæ a Dryope rege dicti unde & Thessalia Dryopis fuit appellata. Q uidam tamen contendunt Triopeium a Triope patre esse legendum. Tametsi Dryopeus recte legatur in õmnibus exemplaribus:& ex hac lectione nihil prorsus absurdi sequatur. & signate Dryopeius tanquam barbarus appellatur: cum hac de causa paulopost Thessalum quoq́ ipsum uocet. Illa ab illa. Sacrum robur. sacram quercum. Dedit. edidit. emisit. Decidua. q̃ decidebat̃. Ducere. Cape. cõtrahere. Discusso cortice. fracto aperto. Abrupta ceruice. abscisso collo. Profundi. effundi. profluere. Deterrere. Terrore dissuadere. Sæuam bipennem. crudelem:ut pote. quæ cedebat quercum gementem. Siue potius ipse sæuus: ut sit hypallage. Thessalus. Erysichthõ. Editus e medio de robore. Altera harum præpositionum redandat:tantumq́ uersui non etiam sensui necessaria uidetur. Forsitan uero & loco illius e præpositionis est legendum ac pro etiam accipiendum. Instare. imminere ac propinquas esse. Persequitur. peragit. Adducta. attracta. Prostrauit. in terram deiecit. Attonitæ dryades. perterritæ arborum nymphæ. Vestibus atris. pullis ac nigris luctui conuenientibus.

Metra ĩ uarias formas

Annuit his: capitisque sui pulcherrima motu
Concussit grauidis oneratos messibus agros
Moliturque genus pœnæ miserabile: si non
Ille suis esset nulli miserabilis actis:
Pestifera lacerare fame: quæ quatinus ipsi
Non adeunda deæ (neque.n. cererēque famēque
Fata coire sinunt) montani numinis unam
Talibus agrestem compellat oreada dictis:
Est locus extremis scythiæ glatialis in oris
Triste solū: sterilis sine fruge: sine arbore tellus:
Frigus iners: illic habitant pallorq; tremorq;:
Et ieiuna fames. ea se in precordia condat
Sacrilegi scelerata iube: nec copia rerum
Vincat eam: superetq; meas certamine uires:
Neue uiæ spacium te terreat: accipe currus:
Accipe quos frenis alte moderere dracones.
Et dedit: illa dato subuecta per aera curru
Deuenit in scynthiam: rigidiq; cacumina montis.
Caucason appellant: serpentum colla leuauit:
Quæsitamq; famem lapidoso uidit in agro
Vnguibus & raris uellentem dentibus hærbas.
Hirtus erat crinis: caua lumina: pallor in ore:
Labra incana situ: scabriq; rubigine dentes:
Dura cutis: per quā spectari uiscera possent:
Ossa sub incuruis extabant arida lumbis:
Ventris erat pro uentre locus: pendere putares
Pectus: & a spinæ tantūmodo crate teneri:
Auxerat articulos macies: genuūq; tumebat
Orbis: & īmodico prodibant tubere tali.
Hanc procul ut uidit (neq; eni est accedere iuxta
Ausa) refert mandata deæ: paulumque morata
Quanq̄ aberat longe: q̄q̄ modo uenerat illuc:
Visa tamen sensisse famem: retroque dracones
Egit in Aemoniam uersis sublimis habenis.
Dicta fames cereris (q̄uis contraria semper
Illius est operi) peragit: perque aera uento
Ad iussam delata domum est: & protinus intrat
Sacrilegi thalamos: altoque sopore solutum
(Noctis enim tp̄s) geminis amplectitur ulnis:
Seque uiro inspirat: faucesque & pectus & ora
Afflat: & in uacuis peragit ieiunia uenis.
Functaque mandato fœcundum deserit orbem:
Inque domos inopes assuetaque uertitur antra.
Lenis adhuc sōnus placidis erisichthona pennis
Mulcebat: petit ille dapes sub imagine somni:
Oraque uana mouet: dentēque in dente fatigat:

¶ Annuit. Nutu consensit atq; promisit. Molitur. Præparat. ¶ Miserabilis. Misericordia dignus. ¶ Lacerare laniare: cruciare. ¶ Quatinus. qm̄ ¶ Coire. conuenire. contraria nanq; simul esse non possunt. Est autem parēthesis causam continens cur famē ceres adire non possit. ¶ Oreada. nympham montanam. oreades nanq; mōtium sūt nymphæ απο του ορους. hoc est a monte cognominatæ. ¶ Est locus extremis.

Famis patria

Topographia & loci maxime fami conuenientis descriptio: ut qui perpetuis frigoribus sit sterilissim⁹. ¶ Scythiæ glacialis. frigidissimæ ubi sunt perpetuæ niues. scythia autē a scythe iouis filio: qui primus arcum & sagittas inuenisse scribitur fuit denominata. ¶ Triste solum Infœcunda terra. ut tristes arbores dicimus infructuosas. ¶ Sterilis. expositio eius quod dixit triste solum. ¶ Frigus iners. pigrum ab effectu quod pigros faciat & inertes. Pallorq; tremorq;. hi sunt perpetui frigoris comites. ¶ Condat. ut absconbat. In præcordia sceleta. Hypallage est. Nam sceleran & sacrilego erisichthonis præcordia iubet a fame occupanda. Vincat. superare possit. Sacrilegi. Erisichthōis. Sacrilegus nanq; dicitur qui sacra uiolat atq; furatur. ¶ Viæ spatium. Viæ longitudo. Moderere dracones. regas atq; gubernes. Currus autē ceteris a draconibus trahi fingitur. ¶ Caucason appellant. Caucasus mons est scythiæ omnium altissimus perpetuisq; niuibus tectus. ¶ Quæsitamq;. famem. Ita famem describit poeta: ac si corpus haberet: fœminaq; eēt famelica. ¶ Hirtus erat crinis Horridi erant capilli. ¶ Labra

Famis descriptio

incana. Valde pallida. ¶ Situ. Squallore. Illuuie. Scabri. asperi. ¶ Extabāt. eminebant. Ventris erat pro uentre locus Nihil uentris habebat ¶ Crate spinæ. Ossa spinæ. & costas a spina ipsa orientes cratem appellat ob similitudinem. ¶ Articulos. nodos. ¶ Immodico tubere. Magno tumore. Neq; enim est accedere iuxta ausa. Nympha ne famescere inciperet. nō est ausa ad famem accedere. Est autem parenthesis causam exprimens cur propius ad famem nympha non accesserit. ¶ Refert mandata deæ. Cereris mādata exponit. In æmoniam. thessaliam: quæ sæpius nomina mutauit. Nam & pelasgicū argos. & Hellas & Dryop s. & græcia & hellenis a regibus fuit cognominata. ¶ Sublimis. alta. per aerem nanq; uolabat. ¶ Quamuis contraria semper. Neq;. n. ubi sunt fruges: quæ sunt opera cereris: ibi fames potest esse. Fruges præterea a cerere inuentas fames assidue consumit. ¶ Ad iussam domum. Erysichthōis. ¶ Alto sopore. Profundo somno. Noctis. n. tempus. Erat subaudiatur. Est autem parenthesis exponens cur Ensichthon somno solutus esset. ¶ Functaq; mandato. cum cereris mandatum peregisset. ¶ Fœcundum orbem. frugiferum. ¶ Vertitur. Reuertitur. Mulcebat. fouebat. ¶ Sub imagie somni. Per insomnium. sibi. n. famescere uidebatur in somno. ¶ Oraq; uana mouet. Sibi. n. frustra mandere uidebatur.

Exercet cibo delusum guttur inani:
Proq; epulis tenues nequicq̃ deuorat auras.
Vt uero est expulsa quies: furit ardor edendi:
Perq; auidas fauces immensaq; uiscera regnat.
Nec mora: qđ pontus: qđ terra: qđ educat aer
Poscit: & appositis queritur ieiunia mensis.
Inq; epulis epulas quærit: quodq; urbibus esse:
Quodq; satis poterat populo: non sufficit uni.
Plusq; cupit: quo plura suam demittit in aluum
Vtq; fretum recipit de tota flumina terra:
Nec satiatur aquis: peregrinosq; ebibit amnes:
Vtq; rapax ignis non unq̃ alimenta recusat:
Innumerasq; faces cremat: & quo copia maior
Est data: plura petit: turbaq; uoracior ipsa est:
Sic epulas omnes erisicthonis ora prophani
Accipiunt: poscũtq; simul: cibus omnis in illo
Causa cibi est: semperque loc⁹ fit inanis edendo.
Iamq; fame patrias altiq; uoragine uentris
Attenuarat opes: sed inattenuata manebat
Tũ quoq; dira fames: implacatæq; uigebat
Flamma gulæ: tãdem demisso in uiscera censu
Filia restabat non illo digna parente.
Hãc quoq; uẽdit inops: dñm generosa recusat:
Et uicina suas tẽdens super æquora palmas
Eripe me domino: qui raptæ præmia nobis
Virginitatis habes ait: hæc neptunus habebat:
Qui prece non spreta: q̃uis modo uisa sequẽti
Esset hero: formãq; nouat: uultumq; uirilem
Induit: & uultus pisces capientibus aptos.
Hanc dominus spectans o qui pẽdentia paruo
Aera cibo cælas moderator arundinis inquit:
Sic mare compositum: sic sit tibi piscis in unda
Credulus: & nullos nisi fixus sentiat hamos:
Quæ modo cum uili turbatis ueste capillis
Littore in hoc steterat (nã stantẽ in littore uidi)
Dic ubi sit: neq; enim uestigia longius extant.
Illa dei munus bene cedere sensit: & a se
Se quæri gaudens his est resecuta rogantem:
Quisquis es ignoscas: in nullam lumina partem
Gurgite ab hoc flexi: studioq; oneratus inhæsi:
Quoq; minus dubites: sic has deus æquoris artes
Adiuuet: ut nemo iam dudum littore in isto:
Me tamen excepto: nec fœmina constitit ulla.
Credidit: & uerso dominus pede pressit harenã:
Elususq; abiit: illi sua reddita forma est.

¶ Inani cibo. Vanis & falsis epulis. ¶ Immensa uiscera. Inexplebilia. ¶ Ardor edendi. Dira fames. Nec mora subito. ¶ Queritur ieiunia. Conqueritur se ieiunum esse. Satis esse: Sufficere. ¶ Plusq; cupit. quanto plura comedebat: tãto plura appetebat erisichthon. ¶ Vtq; fretum Duplici similitudine poeta eleganter ostendit: q̃ insatiabilis esset erisichthonis auiditas edẽdi. ¶ Nec satiatur. Nec expletur. ¶ Cremat. Cõburit. ¶ Ipsa turba. Ipsa rerum copia. ¶ Petit. Appetit. Quo enim plura igni ligna imponuntur: eo plura absumuntur. ¶ Semperq; locus fit inanis edendo. Venter edendo non impletur: sed euacuari potius uidetur. ¶ Attenuarat. Tenues ac paruas effecerat. ¶ Inattenuata. Nõ diminuta. ¶ Flamma gulæ. Ardor edendi. auiditas. ¶ Demisso in uiscera censu. Cõsumpto patrimonio. ¶ Non illo digna parente. ¶ Cum. n. ipse maxime impius esset: ea fuit tanta pietate: ut nunq̃ parentem deserere sustinuerit: quin immo quibuscunq; potuit modis aluerit. Dominum generosa recusat. causa cur dominũ recusaret: generositas erat. ¶ Raptæ uirginitatis ereptæ. Iam enim neptunus eam uitiarat. Hæc neptunus habebat. Exponit poeta id quod puella tacuerat: Eam a neptuno fuisse raptam. Qui prece non spreta. exauditis precibus. ¶ Modo: pauloante. ¶ Hero. Domino cui a patre erisichthone fuerat uendita. ¶ Pendentia æra Hamos ex ære confectos. est enim metonymia. ¶ Cælas occultas. ¶ Sic mare compositum. optandi est aduerbium sic hoc loco. ¶ Nã stantem in littore uidi. Parentesis est continens asseuerationem ¶ Neq; enim uestigia longius extant. Significat eam longius non processisse. cũ pedum uestigia non appareant. ¶ Bene cedere. in bonum sibi cedere. ¶ Sensit. cognouit. Animaduertit. Resecuta rogantem. his uerbis se interroganti respondit. ¶ Oneratus. solicitus. ¶ Inhæsi. intentus fui. ¶ Sic has de⁹ æquoris artes. Ambigue dictum. & artem piscandi nanq; & fraudes quib⁹ utebatur: intelligere possumus. ¶ Et uerso dominus pede pressit harenã. Retrocessit p harenã. ¶ Sua forma. Virginis propria. ¶ Suam. Filiam subaudiamus.

Ast ubi habere suam transformia corpora sensit:
Sæpe pater dominis dryopeida tradit: at illa
Nũc equa: nũc ales: mõ bos: mõ ceruus abibat:
Præbebatq; auido non iusta alimenta parenti.
Vis tamen illa mali postq̃ consumpserat omnem
Materiam: dederatq; graui noua pabula morbo:
Ipse suos artus lacero diuellere morsu
Cœpit: & infelix minuendo corpus alebat.
Quid moror externis? etiam mihi sæpe nouandi
Corporis o iuuenes numero finita potestas:
Nã mõ q̃ nunc sum uideor: mõ flector in anguẽ:
Armenti modo dux uires in cornua sumo:
Cornua dum sumpsi: nunc pars caret altera telo
Frontis: ut ipse uides: gemitus sunt uerba secuti.

¶ Trãsformia. Quæ possint trãsformari ĩ uarias figuras: Hoc ãt idcirco fictũ ẽ: q̃d Metra erisichthõis filia pulchra adeo fuit & formosa, ut q̃ illã aspicerent, statĩ amore ipsiꝰ caperent. Cũ ãt illius tẽporis hoĩes pecunia non uterentur, alii quidem ex Metræ procis boues, alii equos, alii oues, alii capras ipsi largiebantur. Quod quidem cum Thessali uiderent ac undiq; erisichthoni uictum cernerent cõgregatũ, aiebãt Metrã patri fuisse & bouẽ, & equũ & ouem & quæcunq; ea dono accepisset. Sicq; & fabulæ locus est datus & huic prouerbio: q̃d in leues græcis dicitur μεταβλη τερος μη-τρας, hoc est mutabilior metra. ¶ Non iusta. Iniusta utpote per fraudes, & dolos quæsita. ¶ Vis tamen illa mali, illa morbi uiolentia. ¶ Noua pabula, nouissimos & ultimos cibos. ¶ Externis. alicius transformationibus. O iuuenes. Theseum & lelega alloquitur Acheloꝰ. Numero finita potestas. in tres enim solum uarias figuras se conuertere poterat Acheloꝰ, in hominem, in anguem, in taurum. ¶ Telo. cornu quo ab Hercule: ut in sequẽti uolumĩe narrabit: fuit priuatus. ¶ Gemitus. suspiria quibus significat se ualde effracto cornu dolere.

¶ Publii Ouidii Nasonis
Metamorphoseos Li
ber Octauus Feli
citer Explicit.

ℂ Raphaelis Regii in nonum metamorphoseōs Ouidii librum Enarrationes.

Quæ gemitus. Herculis luctā cū Acheloo in huius uoluminis initio ita describit poeta ut & librum libro & fabulam fabulæ eleganter cōnectat uariasq; Acheloi transfigurationes inter luctandū exponat Cum.n. Deianirā oenei calydoniæ regis filiā cū multis aliis hercules achelousq; petiisset: uirginis pr̃ decreuit: ut is illa potiret: q in luctæ certāine supior eēt Cū igit̃ alii cessissent: Hercules atq; Achelous ineunt luctā: in q cū alter uirtute supior eēt achelous ad notas artes decurrit ac cū se & in anguē & ĩ taurū frustra mutasset uictus: alteroq; cornu mutilatus pudore se ĩ suū fluuiū cōiecit. Nymphæ uero cornu illud suscipiētes oī fructuū genere repleuerūt cornuq; copiæ appellauerūt. Id uero inde factū eē Strabo ē auctor ꝙ cū Achelous limo quē ducit. limites sp cōfunderet: bella inter ætolos & acarnanes uicinos ciebat. Cūq; arbitri nulli essent armis nō iudicio decertabant. Victoriam uero reportabant: q plus uiribus ualebant Quare cū Hercules fluuiū dānose labētē aggeribus & fossis intra alueū coibuisset tanq̃ debellasset Acheloū uictoriæ præmium reportauit Oenei filiæ deianiræ nuptias. Eam qdã sophocles tragicus hoc mō loquētem ĩducit Procus sane mihi amnis fuerat Achelous q trib⁹ me formis a pr̃e petiit. manifestus.n. incessit taurus: aliꝰ tort⁹ uarias p notas draco aliqñ mole ualida bouis præse ferēs frontē addūt nōnulli Amaltheæ cornu capræ id esse ꝙ Hercules ab Acheloi frōte effractum oeneo dono dedit. Ex quo quidem pleriq; talem educunt historiam Acheloum enī sicut flumina reliqua tauro cōparant ob sonos ipsos & alueorū circūflexiones: quas cornua uocant. Draconi quoq; pp obliquatā ipsi⁹ magnitudinem. Herculē quoq; oībus aliorū mortalib⁹ bñficiū oeneo affinitate coniunctum aggeribus & fossis fluuium pperam & dānose labētē coercuisse aiūt: eāq; regionē fertilissimā reddidisse: hocq; amaltheæ cornu eē. Hoc uero idē & Dio. in. v. bibliotheces scribit. Hercules inqt in calydoniorū gratiā fluuiū acheloū in aliū cursum diuertēs plurimos agros ex aquæ irrigatiōe fertiles pstitit: cuius rei & poetæ qdã meminere scribētes cū acheloo Herculē sub tauri specie certasse: q cū in cōgressu tauri alterū cornu fregisset: Aetolis illd qd amaltheæ cornu uocāt dono dedit fructuū oīum uuarū. malorū aliorūq; eiusmodi pomorū copia repletum. Fingūt uero poetæ acheloi cornu fossam a fluuio ductā pomis uero ac malis punicis & racemis mōstrari regiōis fertilitatē: quā fluuii humor prestet amaltheæ uero cornu dutum esse aiūt qua ex re operis illius difficultas significatur. ℂ Neptunius heros. Theseus neptuni nepos. ℂ Truncæ frontis mutilatæ. altero.n. cornu carebat. ℂ Redimitus crines cinctos habens crines Arūdic. corona ex arūdinibus cōfecta: qbus fere fluuiorū ripæ abūdāt. ℂ Tantus uictor. q̃tus Hercules fuit. ℂ Nomine si qua suo tandem Narrare incipit achelous certamen sibi pro Deianiræ nuptiis susceptum. ℂ Si qua Deianira. qua uacat neque exposcitur a sensu tantumque carmen explet: quale illud apud Vir. ℂ Si qua fata sinant. ℂ Tandem. aliquando. Tandem.n. ut Pompeius scribit interdum aliquando significat interdū pro superuacuo ponitur: interdum affectui & ĩdignationi seruit. Vt Cicero quousq; tandem abutere patiētia nostra Catilina. ℂ Multorum procorum. proci dicuntur qui aliquam uxorem poscunt a procando declinari. Nam procare est poscere: ℂ Vnde & procaces meretrices ab assidue poscendo uocantur.

Herculis cum Acheloo certamen

ℂ Pu. Ouidii Nasonis metamor. Liber nonus.

Quæ gemitus trūcæq; deo neptunius heros
Causa rogat frontis: cū sic calydonius amnis
Cœpit inornatos redimitus arundine crines:
Triste petis munus: quis enī sua prælia uictus
Cōmemorare uelit? referam tñ ordine: nec tam
Turpe fuit uinci: q̃ contendisse decorum:
Magnaq; dat nobis tantus solacia uictor.
Nomine si qua suo tandem peruenit ad aures
Deianira tuas quondā pulcherrima uirgo:
Multorumq; fuit spes inuidiosa procorum:

¶ Domus est intrata. participium passiuum contra grammatices rationem formatum. ¶ Soceri petiti. appetiti soceri Oenei. ¶ Parthaone nate. Oeneus rex Aetoliæ Parthaonis fuit filius. ¶ Suæ nouercæ. iunonis cuꝰ iussu tot labores adierat. ¶ Cõtra ego. econtrario. ¶ Turpe deũ mortali cedere dixi. esse subaudiatur. ¶ Mortali. homini nondum enim Hercules in deorum numerum fuerat translatus. ¶ Dominum me cernis aquarum. achelous namq; fluuius est inter acarnaniam Aetoliamq; labens. ¶ Popularis. ex tuo populo unus. aliquãdo popularis gratum populo significat. ¶ Tantũ ne noceat solummodo inquit mihi id non noceat rogo: q iuno deorũ regina me nullo odio prosequitur: neq; mihi ullam irrogat pœnam. Ea uero inquit Herculi potius obesse q̃ prodesse debere. ¶ Nam quo te iactas. Dilematõ colligit Achelous iouem: aut falso Herculis patrem dici: aut esse ignominiosum: ut qui ex adulterio illũ genuerit. ¶ Alcmena matre. alcmena electryonis & Lysidices filia fuit uxorq; Amphitryonis: ex qua Iupiter in amphitryonem conuersus Herculem suscepit. Elige fictum Esse iouem malis. patrem subaudiamus. Est autem dilematon in quo utrum conceditur reprahenditur. Si enim fictum ac falsum patrem sibi esse iouem eliget Hercules: nulli ipsi erit honori. Sin uerum aperte fatebitur se cẽnatum ex adulterio. hoc igitur argumento Hercules uictus: in pugnam indignatus descendit. ¶ Per dedecus. per ignominiam ex matris adulterio prouenientem. ¶ Toruo lumine. trucibus oculis: quales iratis indignatisq; conueniũt. ¶ Viridem uestem. tales enim fluuiorum diis attribuuntur. Eleganter autem eorum habitum effingit: qui se præparant luctæ. ¶ Varas manꝰ inflexas & curuas. nam uari dicuntur qui crura habent obtorta. Vnde & uarices appellantur uenæ in suris inflexæ: uel obtortæ: ut Marcellꝰ tradit. ¶ In statione. in loco ad resistendum apto. ¶ Modo. nuper. ¶ Magna. superba. Ille cauis hausto. luctaturi sua inuicem corpora puluere aspergebant: quo se ualidius compræhenderẽ possent. ¶ Hausto puluere suscepta harẽa: quæ haphæ uocatur. ¶ Captat. capere conatur. Mea grauitas meum pondus. ¶ Certi non cedere. qui decreueramus alteri non cedere. eleganter autem ea omnia describit: quæ a luctatoribꝰ fieri solent. ¶ Nõ aliter uidi hac similitudine ostẽdit Achelous quanto impetu cũ Hercule fuerit congressus. ¶ Quem maneat. quem expectet. ¶ Sine profectu. effectu. ¶ Adducta brachia. circunducta. circundata. ¶ Certum est mihi decreui inquit uera cõfiteri. ¶ Si q̃ fides. est uerbis meis subaudiatur. ¶ Ficta uoce: Fictis uerbis.

Cum quibus ut soceri domus est intrata petiti:
Accipe me generum dixi parthaone nate.
Dixit: & alcides: alii cessere duobus.
Ille iouem socerum dare se: famamq; laborum:
Et superata suæ referabat iussa nouercæ.
Contra ego turpe deum mortali cedere dixi.
(Nõdũ erat ille deus) dominũ me cernis aquarũ
Cursibus obliquis inter tua regna fluentem:
Nec gener externis hospes tibi missus ab oris:
Sed popularis ero: & rerum pars una tuarum:
Tantum ne noceat: quod me nec regia Iuno
Odit. & omnis abest iussorum pœna laborũ:
Nam quo te iactas alcmena matre creatum:
Iuppiter aut falsus pater est: aut crimine uerus.
Matris adulterio patrem petis: elige fictum
Esse Iouem malis. ante per dedecus ortum.
Talia dicentem iamdudum lumine toruo
Spectat: & accensæ non fortiter imperat iræ:
Verbaq; tot reddit: melior mihi dextera linguaẽ:
Dummodo pugnãdo superẽ: tu uince loquendo.
Congrediturq; ferox: puduit mõ magna locutũ
Cedere: reieci uiridem de corpore uestem:
Brachiaq; opposui: tenuiq; a pectore uaras
In statione manus: & pugnæ membra paraui:
Ille cauis hausto spargit me puluere palmis:
Inq; uicem fuluæ tactu flauescit harenæ:
Et modo ceruicem: modo crura micãtia captat:
Aut captare putes: omniq; a parte lacessit:
Me mea defendit grauitas: frustraq; petebar:
Haud secꝰ ac moles: quã magno murmurẽ fluctꝰ
Oppugnant: manet illa: suoq; est pondere tuta:
Digredimur paulum rursusq; ad bella coimus:
Inq; gradu stetimus certi non cedere: eratq;
Cum pede pes iũctus: totoq; ego pectore pronus
Et digitos digitis: & frõtem fronte premebam:
Non aliter uidi fortes concurrere tauros:
Cum precium pugnæ toto nitidissima saltu
Expetitur coniunx: spectant armenta pauentq;
Nescia quem maneat tanti uictoria regni.
Ter sine profectu uoluit nitentia contra
Reiicere alcides a se mea pectora: quarto
Excutit amplexus: adductaq; brachia soluit:
Impulsumq; manu (certum mihi uera fateri)
Protinus auertit: tergoq; onerosus inhæsit.
Si qua fides (neq; enim ficta mihi gloria uoce

¶ Pressus. Oppressus: ¶ Anhelanti. difficulter respiranti. ¶ Et ceruice mea potitur. collum meum capit. ¶ Diuertor. conuertor. ¶ Meas artes. mihi ingenitas ꝓprias. ¶ Elaborq; uiro. effugio e manibus Herculis uiri fortissimi. ¶ Sinuaui. contraxi. ¶ Orbes spiras. ¶ Stridore. sibilo. ¶ Cunarum mearum: meæ īfantiæ. nam cum in cunis esset Hercules duos angues a Iunone īmissos manibus prehensos strangulauit. unde illum græci: ut scribit Dio. ꝙ opera iunonis gloriam foret adeptus. heraclea dixere. hoc est iunonis gloriam cum antea alcæus uocaretur. nam ἡρα Iuno. κλεος gloria dr̃: ¶ Vt uincas. ut te uincere concedam. — Achelous in anguem

Q uæritur) imposito pressus mihi mōte uidebar:
Vix tamen inserui sudore fluentia multo
Brachia: uix solui duros a corpore nexus.
Instat anhelanti: prohibetq; resumere uires
Et ceruice mea potitur: tum deniq; tellus
Pressa genu nr̃o est: & harenas ore momordi.
Inferior uirtute meas diuertor ad artes:
Elaborq; uiro longum formatus in anguem:
Q ui postq̄ flexos sinuaui corpus in orbes:
Cumq; fero moui linguam stridore bisulcam
Risit: & illudens nostras tirynthius artes
Cunarum labor est angues superare mearum.
Dixit: & ut uincas alios acheloe dracones
Pars quota lernææ serpēs eris unus echidnæ.
Vulneribus fœcunda suis erat illa: nec ullum
De centum numero caput est impune recisum:
Q uin gemino ceruix hærede ualentior esset.
Hanc ego ramosam natis e cæde colubris:
Crescentemq; malo domui: domitāq; reduxi.
Q ui fore te credis? falsum qui uersus in anguē
Arma aliena moues? quem forma ꝓcaria celat?
Dixerat: & summo digitorum uincula collo
Iniicit: angebar ceu guttura forcipe pressus:
Pollicibusq; meas pugnabā euellere fauces.
Sic quoq; deuicto restabat tertia tauri
Forma trucis: tauro mutatus membra rebello:
Induit ille toris a leua parte lacertos:
Admissumq; trahens sequitur: depressaq; dura
Cornua figit humo: meque alta sternit harena.
Nec satis hoc fuerat: rigidū fera dextera cornu
Dum tenet infregit: truncaque a fronte reuellit.
Naiades hoc pomis & odoro flore repletum
Sacrarunt: diuesque meo bona copia cornu est.
Dixerat: & nymphæ ritu succincta dianæ
Vna ministrarum fusis utrinque capillis
Incessit: totumque tulit prædiuite cornu
Autūnum: & mensas felicia poma secundas.
Lux subit; & primo feriente cacumina sole
Discedunt iuuenes: neque enim dū flumia pacē
Et placidos habeant lapsus: totæque residant

¶ Pars quota. ac si diceret minima. ¶ Lernææ echidnæ. hydræ lernæā paludē infestantis. nam Hercules scribitur interfecisse hydram centum capita habentem ea uiuacitate: ut uno reciso duo quamprimum subnascerentur. eam tandem hercules domuit igni. Echidna autem latine uipera dr̃. ¶ Ramosam multa capita ueluti ramos habentem. ¶ Gemino hærede. duobus successoribus. nam uno capite reciso duo renascebantur. Vnde ēt excetra a latinis dicta est: ut tradit Seruius: ꝙ uno capite exciso duo succrescebant: ¶ Crescentemq; malo enim suo crescere uidebat hydra: cū uno capite reciso duo subnascerentur. arte aūt eā domuit Hercules: ut scribit Diod. Iolao. n. mandauit: ut recisam ceruicē face accēsa ne efflueret sanguis inureret. ¶ Forma precaria. aliena q̄ prece uideris esse. consecutus. Precariū enim dr̃ ut tradunt Iurisconsulti: ꝙ precibus alicui utendum conceditr̃ tantisper dū is qui concessit repetat. ¶ Pugnabam. cōtendebam. ¶ Rebello. bellum resumo. ¶ Induit. inniicit. Trucaq; a fronte reuellit. hoc est reuellendo cornu trūcam effecit frontē. ¶ Diuesq; meo bona copia cornu. acheloi cornu a naiadibus repletum uariis fructibus copiæ fertilitatis deæ fuit dicatum. ꝙ idcirco fingitr̃: ut pauloante diximus: ꝙ Hercules in Calydoniorum gratiam fluuium acheloum in alium cursum diuertens plurimos agros ex aquæ irrigatione fertiles prestitit. ætolis aūt dono dedisse illud ꝙ amaltheæ cornu uocant fingitr̃ fructum oīum copia repletū. In. v. āt fastorū Oui. aliā de amaltheæ cornu fabulam refert. nam amaltheam: quæ ioui lac præbebat: alterum e cornibus in arbore fregisse ait. ꝙ quidem nympha sustulit: cinxitq; recentibus herbis. Et plenū pomis ad iouis ora tulit. Ille ubi res cæli tenuit: solioq; paterno Sedit: & inuicto nil ioue maius erat: Sidera nutricē. nutricis fertile cornu Fecit: ꝙ dñæ nunc quoq; nomē hr̃t. Dio. uero d̄ copiæ cornu aliā quoq; narrat historiā. Hāmonem si quidē scribit iuxta ceraunios montes ambulantem conspectam uirginem noīe amaltheā forma pulcherrimam adamasse: filiamq; ex ea suscepisse specie ac robore corporis insignem. Amalteam uero ꝓpinquæ regioni ꝓfecisse cornu bouis ꝓsimili: ex quo occiduum cornu sit nominata. Q uæ quidem cum uineis alusq; frugiferis arboribus consita foret ab amaltheaq; possideretur: amaltheæ cornu fuit denominata. unde optima quæq; terra copiæ cornu appellari consueuit. hoc est. κερας ἀμαλθειας. Prædiuite. plenissimo. ¶ Totum autumnum. omnes autumni fructus. ¶ Secundas mensas: primæ mensæ carnium erant. secundæ pomorum. ¶ Cacumina. montium uertices & summitates. significat autem illos primo mane recessisse.

Hydra

Achelous ī taurum

Copiæ cornu

Nessi Cædes

¶ Operiuntur. expectant. ¶ Residant decrescant. ¶ Vultus agrestes. deturpatos ob cornu a fronte reuulsum. ¶ Decoris. pulchritudinis. ¶ Fronde saligna. salic s ramo. ¶ Capitis dānum. cornu ablatum. ¶ At te nesse ferox. expositurus poeta lychæ ministri herculis mutationem in saxum: Nessi centauri cædem deianireq; zelotypiam describit. nam Hercules deiatura potitus cum uino calefactus eurynomum puer; Architeli filium ministrantem; paruoq; errore lapsum inter cœnandum pugno ictum occidisset: mutus ex calydonia dolore perculsus una cum uxore discessit in patriam festinans. forte autem euenit ut euenum fluuiū: qui maxime exereuerat tuto transire posse nō uideret: nisi nessꝰ centaurus: qui pcio uiatores trāsmittebat: se deianiram transuecturum pollicitꝰ foret. Eam igitur Hercules cum nesso cōmisisset strepide. fluuium tranauit. At nessus puellæ pulchritudine captus cum eam asportaret: ab Hercule sagitta hydræ sanguine tincta transfixus cū moreretur: deianitæ persuasit tunicæ suæ uim amatoriam inesse: quæ herculem ab amore aliarum mulierum auocaret: si eam indueretur. Cum aūt Deianira accepisset Herculem amore Ioles euryti filiæ esse captum: tunicam a Nesso dono datam lichæ famulo tradidit dn̄o perferendam eam uero cum sacrificaturus induisset Hercules maximis eruciatibus affectus in furoreq; conuersus licham ex Geneo monte ubi Ioui sacrificabat: in Euboicum mare coniecit: qui deorum miseratione in scopulum corpori humano similem fuit cōmutatus ipse uero Hercules arcu sagittisq; philoctetæ traditis: in pyra se composuit: homineq; deposito in deorum sedes fuit translatus ¶ Eueni. euenus fluuius est ætoliæ in corinthiachum sinum labens ab eueno: qui se in illum precipitauit cognominatus nam antea lycornas appellatur. ¶ Scitusq; uadorum. peritus locorum transitus præstantium. ¶ Sistetur. collocabitur. ¶ Aonius thebanꝰ Hercules. Aonia. n. cū boeotia eadem est. ¶ Pauidā calydonida. timidā deianiram calydoniam. ¶ Ipsum. nessum. centaurus enim erat. ¶ Miserat. iecerat. ¶ Fallere depositum. fraudare Herculem deposito & deianira illi cōmissa. depositum enim dr̄ quicquid alicui traditur custodiendum. ¶ Orbes paterni. rotæ Ixionis patris tui quibus assidue apud inferos uertitur propter interpellatam de stupro iunonem. ¶ Ope equina. uelocitate equi. Centauri. n. equinos habent pedes. ¶ Extabat ferrum de pectore aduncum. extra stabat. significat autē tergum cum pectore fuisse transfixum. Quod simul euulsum est. ꝙ post quam fuit extractum. ¶ Per utrunq; foramen. & tergi & pectoris. Tabe. sanguine. ¶ Et calido uelamina tincta cruore. Sic quidem Oui. Diodo. uero inquit Nessum moriturum cum iam. Deianiram cognouisset. pollicitum ei fuisse se amoris medicamētum traditurum: quo nullām præter se mulierem aliam hercules appeteret. Iussit igitur semine quod ex se defluxerat cum oleo & sanguine e sagitta fluente immixto Herculis tunicam tīgere. quo dato consilio cum expirasset: illa inscio Hercule quod mandatum erat peregit. ¶ Irritamen. prouocationem: ac stimulationem. ¶ Longa mora longum interuallum.

Operiuntur aquæ: uultus achelous agrestes
Et lacerum cornu mediis caput abdidit undis.
Hunc tamen ablati domuit iactura decoris:
Cætera sospes hēt: capitis quoq; fronde saligna:
Aut super imposita celatur arundine dānum.
At te nesse ferox eiusdem uirginis ardor
Perdiderat uolucri traiectum terga sagitta.
Nāq; noua repetens patrios cū coniuge muros
Venerat eueni rapidas ioue natus ad undas
Vberior solito nimbis hyemalibus auctus:
Vorticibusq; frequens erat: atq; impuius amnis.
Intrepidum pro se curam de coniuge agentem
Nessus adit: membrisq; ualens scitusq; uadorū
Officioq; meo ripa sistetur in illa.
Hæc ait alcide: tu uiribus utere nando.
Tradidit aonius pauidā calydonida nesso:
Pallentemq; metu fluuiumq; ipsumq; timentē.
Mox ut erat pharetraq; grauis spolioq; leonis
(Nam clauā & curuos trās ripā miserat arcus
Quādo quidē cœpi: superentur flumina dixit.
Nec dubitat: nec qua sit clæmentissimus amnis
Quærit: & obsequio deferri spernit aquatum:
Iāque tenēs ripā missos cum tollere arcus
Coniugis agnouit uocem: nessoque paranti
Fallere depositum: quo te fiducia clamat
Vana pedum uiolente rapit: tibi nesse biformis
Dicimus: exaudi: nec res intercipe nostras.
Si te nulla mei reuerentia mouit: at orbes
Concubitus uetitos poterant inhibere paterni.
Haud tamē effugies: ꝗuis ope fidis equina:
Vulnere non pedibus te consequar: ultia dicta
Reprobat: & missa fugientia terga sagitta
Traiicit: extabat ferrum de pectore aduncum:
Qđ simul euulsum ē: sāguis per utrūque foramē
Emicuit mixtus lernæi tabe ueneni.
Excipit hunc nessus (neque. n. moriemur inulti
Secum ait) & calido uelamina tincta cruore
Dat munus raptæ uelut itritamē amoris.
Longa fuit medii mora tēporis: actaq; magni
Herculis implerant terras odiumque nouercæ.

¶ Victor ab oechalia. Hercules ut scribit Dio. in oechaliam cõtra euryti libertos ob Iolen uxorẽ sibi dne gatam exercitum duxit: urbeq; capta Euryti filios Toxeum. Melionem. & Pitiũ occidit: ac Iolen captiuã secum duxit. Ex euboea uero in montẽ noĩe cænæum pfectus: ut ioui sacrificaret: Licham seruum ad uxorem Deianiram in trachinã misit: ut sibi uestẽ q̃ in sacris uti consueuerat afferret. ea cum a licha de Ioles amore comperisset: cupiens se maxĩe oĩum aliarum ab Hercule amari: tunicam ex centauri cõsilio tinxit: q̃ a licha rei inscio allatã hercules indut⁹ ueneni ui paulatĩ ĩualescente torqueri maximis doloribus cœpit. Quare licha q uestẽ attulerat: ĩ mare iecit: ac dimisso exercitu in trachinã uenit: morboq; indies magis inualescente delphos lycinnium ac Iolaum misit Apollinem morbi remedia suscitaturos. interĩ deianira calamitate Herculis stupefacta cum tãti mali cãm a se pfectã sciret: laqueo uitã finiuit Apollo aũt iussit Herculẽ cũ apparatu belli co in oetã deduci. ibiq; maximã strui pyrã. de reliqs Ioui curã fore. Hercules igit̃ despata salute: in pyrã cũ ascendisset rogaretq; astãtes: ut ignẽ subiicerẽt: solus philoctetes ĩ gratiã sagittarũ sibi ab ipso relictarum pyram succendit: que subito fulminibus circumcadentib⁹ exusta est. oechalia uero euryti pria in euboea fuit q̃ ab Hercule fert̃ deleta. nã sunt ẽt aliæ oechaliæ. una in ætolia in messenia: alia in archadia: alia in trachina:

Victor ab oechalia Cænæo sacra parabat
Vota ioui: cum fama loquax peruenit ad aures
Deianira tuas: quæ ueris addere falsa
Gaudet: & e minima sua per mendacia crescit:
Amphitryoniaden Ioles ardore teneri
Credit amans: ueneris nouæ perterrita fama
Indulsit primo lachrymis: flendoq; dolorem
Diffudit miseranda suũ: mox deinde: quid autem
Flemus ait? pellex lachrymis latæbitur istis:
Quæ qm̃ adueniet: pperãdũ aliq dq; nouã dũ ẽ
Dum licet: & thalamos nõdũ tenet altera nr̃os.
Cõquerar an sileam? reptam calydona? morerne?
Excedam tectis? an sic nihil amplius obstem?
Quid si me meleagre tua memorẽ esse sororẽ?
Forte paro facinus: quantumq; iniuria possit
Fœmineusq; dolor iugulara pellice tester.
In cursus animus uarios abit: omnibus illis
Prætulit imbutam nessæo sanguine uestem
Mittere: que uires defecto reddat amori.
Ignaroq; lichæ quid tradat: nescia luctus
Ipsa suos tradit: blandisq; miserrima uerbis
Dona dat illa uiro mandat. capit inscius heros
Induiturq; humeris lernææ uirus echidnæ.
Thura dabat primis & uerba precantia flãmis:
Vinaq; marmoreas patera fundebat in aras:
Incaluit uis illa mali: resolutaq; flãmis
Herculeos abiit late diffusa per artus.
Dum potuit: solita gemitum uirtute repressit:
Victa malis postq̃ est patientia: reppulit aras:
Impleuitq; suis nemorosam uocibus oeten.
Nec mora: letiferam conatur scindere uestem:
Qua trahitur trahit illa cutẽ. fœdumq; relatu:
Aut hæret membris frustra tentata reuelli:
Aut laceros artus & grandia detegit ossa.
Ipse cruor gelido ceu quõdam lamina cãdens
Tincta lacu stridet: coquiturq; ardente ueneno:
Nec modus est: sorbent auidæ præcordia flãmæ:
Cæruleusque fluit toto de corpore sudor:
Ambustique sonant nerui: cæcaque medullis
Tabe liquefactis tollens ad sidera palmas
Cladibus exclamat saturnia pascere nostris.

¶ Cænæo ioui. iupiter cænæus a cænæo pmõtorio euboeæ est dictus. ubi ab oechaliæ expugnatõe Hercules reuersus ioui arã extruxit. principale ãt p deriuatiuo posuit poeta. ¶ Et e minima. sic Vir. Parua metu primo. mox sese attollit in auras: ingrediturq; solo: & caput inter nubila condit. ¶ Amphitryoniadem. Herculẽ qui amphitryonis fili⁹ putabat̃. cũ iouis eẽt. ¶ Ioles ardores: Iole Euryti filia: q̃ hyllo filio Hercules tradidit uxorẽ. ¶ Credit amãs qa amãs. est. n. cã cur crederet. ¶ Veneris nouæ. noui amoris. nouæ amicæ. ¶ Indulsit lachrimis. multum fleuit. ¶ Diffudit. amplificauit. ¶ Mox deinde alterũ horum supfluum esse uĩ. ¶ Cõquerar an sileam. dubia est quid facere debeat Deianira. ¶ Morerne? maneamne in ædibus Herculis. ¶ Forte facinus magnum fcm̃. de ulciscenda namq; pellice cogitat. ¶ Vulgata pellice. in uetusto exemplari iugulata recte legi uĩ. & tester. ¶ Incursus uarios ĩ diuersas cogitationes. sunt aũt poetæ uerba. ¶ Prætulit mitter̃. figurata ẽ locutio. ĩ soluta nãq; orõne diceret̃. ptulit ut mitteret. ¶ Imbutã uestẽ. tunicã ĩfectã: q̃ ẽt subucula appellatur. ¶ Defecto amori. deficienti. ac potius q iã defecerat. qd tradat nescia. ignorabat enĩ deianira tunicam illã q̃ Lychæ tradidit: ueneno fuisse infectã. ¶ Suos luct⁹. suoq; luctuũ cãm. ¶ Insci⁹ heros: ignar⁹ Hercules uestẽ illã hydræ uenenõ fuisse ĩfectã Lernææ uir⁹ echidnæ. idest tunicã ueneno hydræ ĩfectã. ¶ Dũ potuit. donec ualuit. ¶ Oetẽ. oete mõs ẽ thessaliæ morte. rogo & sepulchro Herculis clar⁹. Quõdã. aliqñ. Stridet feruet. ¶ Lamĩa cãdẽs. ignita. ¶ Ardẽte ueneno. cõburẽte. ¶ Nec mod⁹ ẽ. nec finis dolori ĩponit̃. ¶ Sorbẽt. opprimũt. absumũt. ¶ Cærule⁹ sudor. niger. Ambustiq; sonãt ner conbustiq; stridẽt nerui. Cæca tabe. occulta corruptõe. Saturnia pascer̃. hac orõne hercules se maxĩo odio iunõi eẽ oñdit: eãq; ĩ maximã ĩuidiã adducit. est ãt anadiplosis eiusdẽ uerbi maxĩe ĩdignato con

Pascere: & hãc pastem specta crudelis ab alto:
Corq; ferum facia. uel si miserãdus & hosti:
Hostis enim tibi sum: diris cruciatibus ægram
Inuisamq; animã natamq; laboribus aufer.
Mors mihi munus erit: decet hæc dare dona no
Ergo ego fœdãtẽ pegrío tẽpla cruore (uercã.
Busirim domui? sæuo alimenta parentis
Antæo eripui? nec me pastoris hiberi
Forma triplex: ñ forma triplex tua cerber mouit.
Vos ne manus ualidi pressistis cornua tauri
Vestrũ opus elis hẽt: uestrũ stymphalides undæ:
Partheniumq; nemus: uestra uirtute relatus
Thermodontiaco cælatus baltheus auro:
Pomaq; ab insomni non custodita dracone.

ueniens. ¶ Ab alto. a cælo. ¶ Laboribus. ad labores. ¶ Decet hæc dare dona nouercam nã nouercæ solẽt priuignorũ mortẽ optare. ¶ Ergo ego fœ. indignationi seruit hæc dictio ergo: indignat. n. Hercules φ cũ sæuissima domuerit monstra: ipse tñ dira peste domet. Cõmemorat aũt decem & octo præclara certamina: que Eurysthei iussu confecit. ¶ Busirĩ domui. busiris neptuni fuit filius ex libya susceptus: q cũ in ægypto tyrannidem exerceret: hospitesq; ad prouocandam nili inundationem: inter quos thrasium a quo id fuerat edoctus; ĩmolaret: ab Hercule aris ĩpositus fuit iugulatus. ¶ Sæuo. antæus libyæ fuit gigas: q oẽs prouocabat ad luctam uictosq; interficiebat. At hercules cum illo congressus animaduertit eum quotiens sterneret: ualentiorem surgere. terra. n. cuius erat filius: uires subministrabat. Eum igitur hercules altius sublatum emittere spũm coegit. ¶ Parentis. terræ matris. ¶ Pastoris hiberi. geryonen dicit: qui tria habuisse corpa dr̃: in ultimaq; hispania regnasse: ac armẽtis ab Hercule fuisse priuatus. ¶ Vos ne manus. taurus quẽ pasiphææ amauit. e creta in peloponnesum ad Eurystheum ab hercule fuit adductus. ¶ Vestrum opus elis hẽt nã hercules ab expugnatõe troiæ reuersus ĩ peloponesum: ut scribit in. v. Dio. Eurytum qui augeæ regis dux erat iuxta cleonas: ubi nũc ẽ herculis tẽplũ necauit. deinde bello aduersus illum moto occisoq; augea rege: atq; urbe ui capta phileo augeæ filio regnũ tradidit. fuerat. n. hic antea a patre pulsus: qm̃ arbiter inter eum & Herculem factus præmium. herculi dandũ cẽsuisset. ¶ Stymphalides un. Stymphalis palus est arcadiæ: ex qua erasinus fluit. circa eã aues fuerũt ferreas pẽnas habentes mirandæ magnitudinis quæ cũ uicinos agros uastarent: ab hercule partim sagittis cõfixæ partim maximo tabulæ æreæ sonitu fuerunt expulsæ. A stymphalide uero palude in qua natabant. Stymphalides fuerunt appellatæ a Stymphalis uero palus a A Stymphalo arcadiæ Vrbe in qua erat: denominata fuit. Nam ut Pausanias scribit: in stymphalo urbe fons est paludẽ non magnam p hyemem efficiẽs ex qua fluuius Stymphalus exit. Sed p æstatem nihil stagnans ab ipso fonte statim fluuis nascit: qui ab hiatu terræ absorptus in argolide mutato noĩe iterum apparet. Nam Erasinũ ipsum p Stymphalo uocant. Sane Stympalides Arabii prius uocabant φ ex Arabiæ desertis in Arcadiam aduolasse ferant. Sed nũc euã in Arabia Stymphalides aues appellant: oĩa ex ære & ferro pforãtes rostris ueste aũt corticea detinentur. ¶ Partheniũq; ne. parthenius mõs est arcadiæ: a parthenis. hoc est a uirginibus illic uenantibus cognominatus: ubi ceruam eximiæ uelocitatis aureis cornibus hercules cepit ¶ Relatus balthe . Hercules ab eurystheo iussus: ut aureum cingulum hippolytæ amazonum reginæ ad se afferret. amazonas ipsas iuxta themodontem fluuiũ habitantes: una cũ theseo debellauit: indeq; reginæ aureũ cingulum reportauit. ¶ Thermodontiaco au. thermodõ flu. est colchorũ: iuxta quem olim amazones habitarũt. ¶ Pomaq; in sõ. poma hespidũ ait: q cũ essent aurea: a puigili dracone custodiebant. ea quoq; eurysthei iussu dracone interfecto hercules rapuisse fert: ad eurystheũq; retulisse. M. Varro aurea mala hesperidũ. capras & oues interptatur: φ & Dio. in. v. ait. Oues n. ut poma græci. μῆλα uocant. Ea uero a peruigili dracone custodita finguntur φ ut Pli. scribit hespidũ horti cincti fuerũt flexuoso maris meatu: q uisentibus pcul draconis pberet effigiem. Siue ut Agrœtas ait: φ illaꝝ pastor pp feritatẽ Dracon fuerit appellatus. Appollonius aũt Draconẽ illũ ladonẽ appellat: quẽ Pisander ex terra natũ: Hesiodus uero ex Typhone scribit. Sed pherecydes in decimo copiosissime hanc historiã narrat. Ait. n. cũ iuno ioui nupsit terrã iuxta Oceanũ auræa mala hoc est arbores aureum fructũ ferentes emisisse: q a Dracone Typhonis & echidnæ filio centũ capita habente ac uarias uoces emittente custodirent. Nymphas uero Iouis & Themidis filias habitantes in Spelunca iuxta eridanũ Herculem admonuisse: ut ui Neræũ cõprælienderet: a quo disceret: quo in loco poma auræa forẽt. Quod qdem cũ pcepisset iter ad illa ingressus cũ Tartessum puenisset: in libyã transiit: ubi Antæum Neptũi filiũ iniuria peregrinos illac trãseuntes afficientẽ interemit. Inde cũ in ægyptũ penetrasset Busirin Neptũi filiũ & Iphidamantẽ ipsius filiũ & chalben pconẽ & alios ministros in ara iouis in q ipsi aduenas necabãt imolauit. Thebas aũt cũ peruenisset ac p montes in exteriorẽ libyam multas in desertis feras sagittis cõfecit. cũ aũt libyam Lustrasset ad extremum Oceanum descendit: & cũ a Sole auræũ poculũ accepisset. in illo transiuit in Pergem: ac p oceanum nauigans puenit ad Prometheum. quẽ supplicantem miseratus aqlam illius cor exedẽtẽ sagitta confecit. Quo qdẽ p beneficio Prometheus ipsum admonuit ne ad auræa poma rapiẽda abiret. Verum se ad Atlãtem conferret sibiq; illa ipm afferre iuberet. Ac p Atlante cælũ tantisp sustineret: dum ipse ab hesperidibus aurea poma afferret. hæc uero hercules cum audiisset: ad Atlantẽ prexit: iussitq; sibi tria poma ab hesperidum horto afferri. Atlas igit herculis hũeris cũ ĩposuisset cælũ ad hesperidas pfectus tria poma accepit: que cum ad herculẽ attulisset ne cæli onus iteꝝ subiret: ait Se illa ad Eurystheũ allaturum: hercules uero a Prometheo premonitus onus ipsum dolo Atlanti reposuit iubẽs illum sustinere

Herculis labores

donec ipse perã capiti iponeret. Hoc uero Atlas credens poma deposuit ĩ terra humerisq; cælũ subiit. Hercules poma suscipiẽs atlãtẽ ualeř iussit: Ac Micẽas ad Eurysthcũ illa apportauit. ℂ Nec mihi cẽtauri. Hercules cẽtauros thessaliæ pplos: q ex pte ãteriori uiri ex posteriori eq uidebanť a pholo susceptus hospitio debellauit. Cũ.n. phol⁹ cẽtaur⁹ uini doliũ olĩ a baccho donatũ ea cõditõe: ut tũc uinũ pferret: cũ hercules adeẽt. ĩ honorẽ hercul' ipsi⁹ releuissẽt: forte odoř illi⁹ uetustissimi uini ppinq cẽtauri ebrii effecti ĩ ædes pholi ipetũ fecerũt: quo pterrefcõ sol⁹ hercules: nõ illis mõ restitit: uerũ multos quoq; ipo᷑ iterfecit: ut a pte in

Nec mihi centauri potuere resistere: nec mi
Arcadiæ nastator aper: nec profuit hydræ:
Crescere per dãnũ: geminusq; resumere uires.
Quid cũ thracis equos humão saguie pingues
Plenaq; corporibus laceris præsepia uidi?
Visaq; deieci? dominumq; ipsosq; peremi?
His elisa iacet moles nemeæa lacertis:
His Cacus horrẽdũ tiberino gurgite mõstrum:
Hac cælum ceruice tuli. defessa iubendo est
Sæua Iouis cõiunx: ego sum indefessus agendo.
Sed noua pestis adest: cui nec uirtute resisti:
Nec telis armisq; potest: pulmonibus errat
Ignis edax imis: perq; omnis pascitur artus.
At ualet Eurestheus: & sunt qui credere possint
Esse deos? dixit: perq; altam saucius Oeten
Haud aliter graditur: q̃ si uenabula taurus
Corpore fixa gerat: factiq; refugeret auctor.
Sæpe illum gemitus edentem: sæpe frementem:
Sæpe retentantem totas ĩfringere uestes:
Sternentemq; trabes irascentemq; uideres
Montibus: aut patrio tendentem brachia cælo.
Ecce lichan trepidum & latitantẽ rupe cauata
Aspicit: utq; dolor rabiem collegerat omnem:
Tu ne licha dixit feralia dona dedisti?
Tu ne meæ necis auctor eris? tremit ille pauetq;
Pallidus: & timide uerba excusantia dicit.
Dicentem genibusq; manus adhibere parãtem
Corripit alcides: & terq; quaterque rotatum
Mittit in euboicas tormento fortius undas.
Ille per aerias pendens indutuit auras.

v. bibliotheces uolumine scribit Dio. ℂ Nec mihi arcadiæ uastator ap. synæresis ẽ duaꝝ uocalium: unã. Mi. n. p mihi positũ ẽ. Nisi poti⁹ hypmetrũ uersum eẽ dicam⁹: cũ sequẽs ĩcipiat a uocali quo qdẽ mõ nulla erit synæresis. sed ultia tñ uocalis abiicieť. maxim⁹ ãt ap arcadiã uastãs ab hercule uiu⁹ ad eurystheũ fuit allat⁹: quo uiso rex n more pculsus ĩ æreo se uase scribit abscondisse. ℂ Nec pfuit hydræ crescere p dãnũ. nã reciso uno capite duo renascebãť. ℂ Quid cũ thracis equos. Diomedes rex thraciæ: q hospites equis suis lacerãdos obiiciebat ab hercule & uita & eqs ipsis fuit spoliat⁹. Eos uero ad se adductos eurystheus Iunoni sacrauit: quorum pgenies usq; ad Alexãdrũ macedonẽ durasse ferť. ℂ Thracis. Diomedis thraciæ regis. ℂ Moles nemeæa. leo nemeæ siluæ: q cũ maxim⁹ eẽt: ac neq; ferro neq; ære neq; lapide uulnerari posset ut scribit Dio. manib⁹ necessario erat occidẽd⁹. Is ĩ nemea silua maxĩe uersabať iuxta mõtẽ. quẽ a casu Tritonẽ dixerũt: in cui⁹ radicib⁹ erat spelũca ad q̃ bellua diuertebat. Hercules igiť cũ ad locũ accessisset refugientẽ ĩ spelũcã ĩsecut⁹ ferã altero adit⁹ ore opturato: manib⁹ leonẽ cõphẽsum suffocauit. detractãq; pellẽ corpi suo munimẽtũ ad futura pricula circũdedit. ℂ Elisa. suffocata. ℂ Molles nemæa. magnitudinẽ leonis Nemæi inuit: cui⁹ ĩterẽpti pelle p ueste hercules utebať. Nemea aũt silua est ĩter argos & cleonas clara nõ solũ ob leonẽ ab hercule supatũ: sed ẽt ob certamẽ annuũ in honorẽ archemori institutũ. His cacus. carmine Virgiliãno notissim⁹ ẽ & cac⁹ & ei⁹ cædes. ℂ Tiberino gurgite. iuxta flu. tiberĩ. ℂ Hac cælũ ceruice tuli. Hercules cũ ad atlãtẽ Mauritaniæ regẽ q hũeris suis cælũ fingiť sustinere: puenisset: ab eo susceptus ẽ hospitio: rogatusq;: ut dũ ipse alterũ hũerũ cælo subiiceret: tãtisp ipẽ oneri succederet: libẽter ẽ obsecutus. ꝙ qdẽ idcirco fictũ ẽ: ꝙ hercules ab atlãte mauritaniæ rege & hospitio suscept⁹ fuit. & astrologiã doctus: nã altas cũ sphærã excogitasset cælũ suis hũeris gestare putatus ẽ ut latius scribit Diod. ℂ At ualet eurystheus. hic fuit stheneli mycenarũ regis filius: q ĩpellente iunone Herculẽ uaria picula adire iussit. hæc ãt cũ maxima iactanť indignatõe. ac si diceret hercules. Ego q uirtute mea uniuersum terrarũ orbẽ mõstris purgaui. tantis conficior cruciatib⁹. Eurystheus uero oĩum iniqssim⁹ nullaq; uirtute præditus bñ hẽt. Nã ut scribit Diod. eurystheus habẽs argis regnũ nota herculis fama ad pficiẽda certamina arcessit. ℂ Renuentẽ iussit Iupiter euristheo obtẽperare. Is uero delphos adiens consulto super appollinis oraculo responsum accepit a diis mandatum esse. ut eurysthei iussu duodecim certamina perficeret: quibus confectis immortalitate potiretur. ℂ Et sunt indignationi hoc loco seruit illa & copula. ℂ Auctor facti: auctor uulnerum: qui uenabulis taurum confixit. ℂ Feralia dona. pestifera. ℂ Genibusq; manus adhibere parentem. hoc est supplicare parentem. Nam genua misericordiæ idcirco dicata dicuntur: quod ea supplicantes tangere consueuerunt. ℂ Tormento fortius. ualidius quam machina bellica. Est autem tormentum instrumentum bellicum: a torquendis saxis. hoc est cum impetu mittendis appellatum. ℂ In euboicas undas. in mare euboicum. Nam cæneum promontorium ubi Hercules sacrificaturus peste correptus est: imminet euboico mari. ℂ In duruit. durus est factus. nam in scopulum fuit conuersus. lychus ĩ scopulũ

¶ Vtq; ferunt imbres. Vt scribit in meteoris Aristoteles.niues ac grandines frigidioribus uentis ex aqua generantur. ¶ Molle rotatis. Molliter in rotundum coactis. ¶ Concrescere. simul crescere: & in unum cogi. ¶ Spissa grandine. in densam grandinem. ¶ Gurgite. mari. per tapinosin. ¶ At tu iouis inclyta proles. herculis metamorphosin in deum exponit poeta. ¶ Sagittas ite. ui. primum quidem sagittæ Herculis troiana regna uidere. cum ipse una cum Telamone & argonautis Troiam expugnauit. ¶ Deinde cum ob helenæ raptum duce Agamenone fuit deleta. nam cum oraculum accepissent græci sine sagittis Herculis Troiam capi non posse: missus est ulixes. qui Phyloctetem una cum sagittis illis ad exercitum græcorum adduceret. sed uulnere sagittæ que in pedem cecidit impeditus Philoctetes in leno diu substitit. tandem uero græcis rogantibus ad exercitum illum obsidentem sagittas Herculis apportauit. ¶ Ferre. habere. ¶ Pœante sa. philoctetem Pœantis filium. Agger: lignorum strues: quamuis agger proprie terræ accumulatio dicatur. ¶ Summam cō. sil. hoc est summitatem pyræ. ¶ Nemeæo uc. pelle nemæi leonis. ¶ Iamq; ua. uehemens ualida & magna. ¶ Securos ar. membra quæ secura: ac sine ulla erant cura. ¶ Pro uindice. Pro salute uindicis: ac liberatoris terræ totius. ¶ Grator: gratulor. ¶ Quod memoris populi. hoc est grati. Ille enim est gratus qui beneficiorū est memor. ¶ Et mea progenies. quod subintelligatur. Lætatur. enim iupiter q dii sint sollicitii de herculis filii sui salute. ¶ Immanibus actis. maximis ipsius gestis. ¶ Obligor ipse tamen. ego tamen me uobis debere fateor. ¶ Materna parte. ex parte corporis: quod a matre sumpsit. ¶ Defunctum terra. liberatū a terra. ¶ Cælestibus oris. in cælum. Nam ut refert Diodorus post exustum herculis rogum accendente Iolao: ut ossa colligeret: cum nullum prorsus repertum foret crediderunt herculem secundum oraculum in deos trāslatum: illique ut heroi sacra quædam fecerunt. Athenienses autem græcorum primi herculem ut deum sacrificiis coluerunt: suæq; pietatis erga illum præbentes reliquis exemplum: uniuersam primum græciam. deīde cæteras gentes ad eius cultum conuertere. ¶ Lætabile. lætum gratum: ac iocundum. ¶ Si quis tamen. hercule si quis. Iunonem taxat iuppiter quæ semper Herculem odio fuerat prosecuta. ¶ Sed meruisse dari sciet. hoc est intelliget meruisse herculem: ut ipsi præmia darentur cælestia atq; in numerum deorum reciperetur. ¶ Populabile. corruptibile. ¶ Mulciber. uulcanus. ignis.

Hercules i deu[m]

Vtq; ferunt imbres gelidis concrescere uentis:
Inde niues fieri: niuibus quoq; molle rotatis
Astringi: & spissa glomerari grandine corpus:
Sicillum ualidis ictum per inane lacertis
Exāguemq; metu: nec quicq̄ humoris habentem
In rigidos uersum silices prior edidit ætas.
Nūc quoq; i euboico scopulus breuis eminet alte
Gurgite: & humanæ seruat uestigia formæ:
Quem quasi sensurum nautæ calcare uerentur:
Appellantq; lichan. at tu Iouis inclyta proles
Arboribus cæsis: quas ardua gesserat Oete
Inq; pyram structis. arcum pharetrāq; capacem
Regnaq; uisuras iterum troiana sagittas
Ferre iubes pœante satum: quo flāma ministro
Subdita: dumq; auidis cōprendit ignib9 agger:
Congeriem siluæ nemeæo uellere summam
Sternis: & imposita clauæ ceruice recumbis:
Haud alio uultu: q̄ si conuiua iaceres
Inter plena meri redimitus pocula sertis.
Iamq; ualens & in omne latus diffusa sonabat:
Securosq; artus contemptoremque petebat
Flamma suum: timuere dei pro uindice terræ.
Quos ita (sensit enim) læto saturnius ore
Iuppiter alloquitur: nostra est timor iste uoluptas
O superi: totoque libens mihi pector grator:
Q d̄ memoris populi dicor rectorque paterque
Et mea progenies uestro quoque tuta fauore est
Nam q̄q̄ ipsius datis hoc imanibus actis:
Obligor ipse tamen: sed enim ne pectora uano
Fida metu pauent oetæas spernite flammas.
Omnia qui uicit: uincet quos cernitis ignes:
Nec nisi materna uulcanum parte potentem
Sentiet: æternum ē a me quod traxit: & expers
Atque immune necis: nullaque domabile flamma
Idque ego defunctum terra cælestibus oris
Accipiam: cunctisque meum lætabile factum
Diis fore confido: si quis tamen hercule: si quis
Forte deo doliturus erit: data præmia nollet:
Sed meruisse dari sciet: inuitusque probabit.
Assensere dei: coniunx quoque regia uisa est
Cætera non duro: duro tamen ultima uultu
Dicta tulisse iouis: seque indoluisse notatam.
Interea quodcunque fuit populabile flammæ
Mulciber abstulerat: nec cognoscēda remansit
Herculis effigies: nec quicq̄ ab imagine ductū

¶ Iouis uestigia similitudinem iouis nam ut iupiter: deus, est effectus hercules. ¶ Parte sui meliore. animi immortalitate. ¶ Augusta grauitate. sacra ac diuina. nam augustum dicitur augurio consecratum. ¶ Quadriiugo curru: triumphali. Innuit. n. Herculem cum maxima gloria triumphantum more in cælum fuisse sublatum ¶ Sensit atlas pondus. Herculis in cælum recepti. est autem emphasis: qua innuitur Herculis magnitudo. ¶ Stheneleius euristheus. Stheneli filius. Ad id uero alludit poeta ꝙ in quinto scribit Dio. Cũ enim eurystheus cognouisset hyllum Herculis filium. ac quosdam e fratribus uiros euasisse. uentus ne si omnes ad eam peruenissent ætatem: mycenarum imperio se priuarent Cæyci thrachinæ regi: ad quem post patris mortem confugerant: bellum indixit. nisi Herculis & Licymni filios & Iolaum: ac omnes arcades: qui cum Hercule militassent: expelleret. ipsi uero euristhei uiribus impares: sponte trachinam relinquentes. ab atheniẽsibus adiuti: ducibus Iolao Theseo hylloqꝫ constitutis: eurysthei exercitum profligarunt. ipseqꝫ euristheus curru fugiens ab hyllo fuit ĩterfectus. ¶ In ple. si eẽt solura orõ: ĩ plẽm. diceret: id ẽ ɔ ra plẽ. Nam odio ꝓsequebat̃ hyllũ & reliquos Herculis filios. Hæc autem a poeta referuntur: ut facilius cõnectat cum superioribus galanthidis ministræ Alcmenæ mutationem in mustelam. Nam alcmena cum parere non posset: Lucinam deam: quæ parientibus præesse dicitur: inuocauit. Ac ea quidem uenit iunonis iussu partum impeditura. Cum igitur in uetulæ figuram conuersa ante ianuam Alcmenæ ita sederet: ut manuum digitis cancellatim iunctis genua teneret: forte galanthis ministra suspicata eam illo gestu dominæ: quo minus pareret esse impedimento: falso ei nunciauit Alcmenam partu solutam. Quod cum dea accepisset surrexit: statimqꝫ Alcmena Herculem peperit. Ceterum dea indignata se a galanthide illusam quamprimum illam in mustelam ea conditione conuertit: ut pareret ore: quo fuerat ementita. ¶ Atrox. crudelis: qui nil meritos Herculis filios persequebatur. ¶ Argolis alcmenæ argolica: quæ post mortem Herculis thebas profecta. illicqꝫ mortua diuos meruit honores. ¶ Questus aniles. querimonias uetulæ conuenientes. ¶ Testatos labores. celebrata atqꝫ confessa certamina. ¶ Hyllus. Herculis ex deianira fuit filius. ¶ Matura. partui propinqua. ¶ Corripiantqꝫ moras. abbreuient atqꝫ auferant. ¶ Ilithyiam lythyia dea est quæ parientibus præesse dicitur quam nostri Lucinam appellant. quod in lucem nascentes producat. Hanc filiam iunonis fuisse Diod. ait: cui & Ouidius astipulari uĩ. alii eandem esse cũ ipsa Iunone cõtẽdunt. Ilithyia uero dicta est quod a parturientibus uocata ad leuandos dolores ueniat. ¶ Quam mihi difficilem. aduersam. ¶ Iunonis gratia. potentia iunonis quæ tantum gratia apud ilithyiam ualuit: ut quæ mihi adesse debebat: obfuerit. Iouem namqꝫ appropinquante partus tempore diis presentibus dixisse ferunt puerum qui ea die nasceretur: se regem esse facturum. Quibus uerbis commota iuno lucinam filiam iussit comprimere Alcmenæ partum ac eurystheum ante tempus in lucem educere. Iupiter uero licet consilio frustratus. quod predixerat tamen ratum: & herculis famam claram esse uolens dixisse Iunoni fertur: se quidem permittere eurystheum: ut predixerat regem esse: herculemqꝫ ei subiici uelle duodecimqꝫ certamina ab illo perfici: quæ Eurystheus mandasset: quibus confumatis fieret immortalis. ¶ Laboriferi. duri ac laborum patientis. ¶ Et decimum signum. hoc est. cum iam decimus ageretur mensis. duodecim. n. sunt zodiaci signa quibus duodecim menses distinguuntur. ¶ Sidere. sole. κατ᾽ ἐξοχήν. ¶ Grauitas. põdus. ¶ Tendebat. distendebat. ¶ Hortor. tremor. ¶ Nexos partus. impeditos qui solui non poterant. ¶ Sed precor. ante a iunone corrupta. ¶ Meum caput. meã uitã

Matris habet: tantumqꝫ Iouis uestigia seruat.
Vtqꝫ nouus serpens posita cum pelle senecta
Luxuriare solet: squammaqꝫ nitere recenti:
Sicubi mortales tirynthius exuit artus
Parte sui meliore uiget: maiorqꝫ uideri
Cœpit: & augusta fieri grauitate uerendus.
Quẽ pater omnipotens iter caua nubila raptum
Quadriiugo curru radiantibus intulit astris.
Sẽsit Atlas põdus: neque adhuc stheneleius iras
Soluerat euristheus: odiumque in prole paternũ
Exercebat atrox: at longis anxia curis
Argolis alcmene questus ubi ponat aniles:
Cui referat nati testatos orbe labores
Cuiue suos casus: Iolen habet. herculis illam
Imperio: thalamoque animoqꝫ receperat hyll9:
Impleratque uterum generoso semine: cum sic
Incipit Alcmene: faueant tibi numina saltem:
Corripiantque moras: tunc cum matura uocabis
Præpositam timidis parientibus Ilithyian:
Quam mihi difficilem Iunonis gratia fecit.
Nanque laboriferi cum iam natalis adesset
Herculis: & decimum premeretur sidere signum
Tendebat grauitas uterũ mihi: quodque ferebã
Tantum erat: ut posses auctorem dicere tanti
Ponderis esse Iouem: nec iam tolerare labores
Vlterius poterã: quin nunc quoque frigidus art9
Dũ loquor horror hẽt: pqꝫ est męminisse doloris:
Septem ego per noctes totidẽ cruciata diebus
Fessa malis: tendensque ad cælũ brachia: magno
Lucinam ad nexos partus clamorẽ uocabam.
Illa quidem uenit: sed præcorrupta: meũqꝫ

Galanthis in mustelã

Ilithyia ĩ uetulã

¶ Iunoni iniquæ.inimicæ. ¶ Dextroq; est po.le pressa genu.synecdoche poetica. Tali autem gestu impediri partus etiam Plinius ĩ naturali historia scribit his quidem uerbis Assidere grauidis ul' cum remedium alicui adhibeatur digitis pectinatim inter sese amplexis ueneficium est: idq; compertum tradunt Alcmena herculem pariente. peius si circa unum amboue genua. Item poplites alternis genibus imponi. Ideoq; hæc in consiliis ducum potestatum ue fieri uetuere maiores uelut omnem actum impedientia. uetuere uero ẽt sacris uotisue simili modo interesse. ¶ Pectine. pectinatim ac cancellatim iunctis digitis. ¶ Sustinuit. remorata est: retardauit. ¶ Tenuerunt. retinuerunt. ¶ Carmina. incantationes. ¶ Nitor. enitor ut pariam. proprie aũt niti parientes dicuntur. ¶ Vana conuicia. nihil profutura. ¶ Verba queror. figuratæ. dictum est: uerbis enim queri conquerique est in usu. ¶ Cadmeides Thebanæ. ¶ Diuam. ilithyiam. ¶ Gratare: gratulare. ¶ Leuata est. soluta est partu & liberata ¶ Potiturq; puerpera uoto. adepta ẽ id q̃ cupiebat. Pepit nãq; ut optata. Puerpa aũt dr̃ q̃ nuperrime peperit. ¶ Pauefacta. stupefacta. Diua potens uteri. periphrasis est ilithyæ. ¶ Vinclis remissis. digitis qui pectinatim iuncti mihi ut uincula erant impedimẽto resolutis. ¶ Arcuit. uetuit e terra surgere galanthida: cũ uellet. ¶ Strẽnuitas. agilitas. ¶ Vt & ante. quemadmodum etiam ante cum puella esset. ¶ Frequentat. celebrat. nam mustelæ fere in domibus uersantur. ¶ Admonitu. recordatione. ¶ Quam sic nurus. Iole hylli herculis filii uxor. ¶ Rapta. erepta. ablata. ¶ Facies. figura. ¶ Quid? dices faciesue subaudiatur. ¶ Mira fata. miranda infortunia. ¶ Quamquam lachrymæq;: cũ hæc narraret Iole more mulierum lachrymas emittebat Eleganter autem poeta seruat decorum mulieris infortunio sororis magno dolore affectæ.

¶ Me pater ex alia genuit. hac parẽthesi exponit Iole cur dryope unica matri filia fuerit. Notissima for. oechalydũ. dryope euryti filia: que pulchritudĩe apollinẽ ĩ suos amplexus pellexit: cũ ex andræmõe uiro iam filiũ peperisset ad lacum quendam ut coronas nymphis dicaret: peruenit. ubi cum ex loto arbore florentes ramos: quos puero daret decerpsisset: ecce guttas sanguinis ex arbore stillãtes aspexit. qua re territa cum refugere uellet: in arborem sensit se transfigurari. ¶ Oecalidum. oechaliæ uirginum. est

Dryope ĩ arborẽ autem patronymica forma pro patria usus poeta. ¶ Dei tenentis delon. periphrasis est apollinis: qui & delphos & delon in potestate sua habet. ¶ Summũ. summitatem marginis. ¶ Myrteta. myrtus est arbor ueneri dicata. unde myrtetum locus myrtis consitus dicitur. ¶ Huc: p illuc. aduerbium. n. præsentis loci pro aduerbio absentis est positum. ¶ Tyrios. purpureos.

Quæ donare caput Iunoni uellet iniquæ.
Vtque meos audit gemitus: subsedit in illa
Ante fores ara: dextroque est poplite læuum
Pressa genu: digitisque inter se pectine iunctis
Sustinuit partus: tacita quoque carmina uoce
Dixit: & inceptos tenuerunt carmina partus.
Nitor: & ingrato facio conuicia demens
Vana Ioui: cupioque mori: moturaque duros
Verba q̃ror silices: matres cadmeides adsunt:
Votaq; suscipiunt: exhortanturq; dolentem.
Vna ministrarum media de plebe galanthis
Flaua comas aderat faciendis strenua iussis:
Officiis dilecta suis: ea sensit iniqua
Nescio quid Iunone geri: dumq; exit & intrat
Sæpe fores: diuam residentem uidit in ara:
Brachiaq; in genibus digitis connexa tenẽtem:
Et quæcunq; es ait: dominæ gratare: leuata est
Argolis Alcmene: potiturq; puerpera uoto.
Exiluit: iunctasq; manus pauefacta remisit
Diua potens uteri: uinclis leuior ipsa remissis
Numine decepto risisse galanthida fama est.
Ridentem prensamq; ipsis dea sæua capillis
Traxit: & e terra corpus releuare uolentem
Arcuit: inq; pedes mutauit brachia primos.
Strenuitas antiqua manet: nec terga colorem
Amisere suum: forma est diuersa priori.
Quæ quia mendaci parientem iuuerat ore:
Ore parit: nostrasq; domos ut & ãn frequẽtat.
Dixit: & admonitu ueteris commota ministræ
Ingemuit: quam sic nurus est affata loquẽtẽ:
Te tamen o genitrix aliena a sanguine uestro
Rapta mouet facies: quid? si tibi mira sororis
Fata meæ referam? q̃q̃ lachrymæq; dolorq;
Impediunt: prohibentq; loqui: fuit unica matri:
Me pater ex alia genuit: notissima forma
Oechalidum dryope: quam uirginitate carẽtẽ:
Vimq; dei passam delphos delonq; tenentis
Excipit andræmon: & habetur coniuge felix.
Est lacus accliuis deuexo margine formam
Littoris efficiens: summum myrteta coronant:
Venerat huc dryope fatorum nescia: quoq;
Indignere magis: nymphis latura coronas:
Inq; sinu puerum: qui nondum impleuerat annũ
Dulce ferebat onus: tepidiq; ope lactis alebat.
Haud procul a stagno: tyrios imitata colores

¶ In spem baccarum. nam baccæ ex floribus nascuntur Sunt autem baccæ arborum fruct⁹ minutiores: qui sparsim oriuntur ut lauri: oliuæ: a quorum similitudine uniones quoq; baccæ dicuntur. Vnde baccatum dicimus baccis & margarytis ornatum Virgi. Celloq; monile baccatum. ¶ Aquatica lotos. iuxta aquas nascens. Fuit autem Lotos nympha. quã cum insequeretur priapus. ut eam comprimeret miseratione deorum in arborem sui nominis cõuersa est: que ut scribit Herodotus: baccas fert dactylis suauiores: ex quibus uiuunt: uinumq; etiam conficiunt populi libyæ: qui ĩde Lotophagi uocantur. ¶ Tardi agrestes. seri ut qui id ante amissam sororem non admonuerunt. alias tardi tardo ingenio præditi dicuntur. ¶ Nunc deniq;. nunc tandem post factam sororis iacturam. ¶ Obscœoa priapi inguina priapi. priap⁹ autem bacchi & ueneris fili⁹ fuit: qui ob eximiã fecunditatem hortorum deus fuit existimatus. Frequenter autem pro pudendis uirorum ponitur priapus Nam ut in quinto scribit Diodor⁹: cum prisci inguina uirorum occultius nominare uellent: priapum dicebant. ¶ Iret. ire uellet. neq; enim ire poterat. ¶ Oratis. placatis nymphis. ¶ Pugnat. nititur conatur. ¶ Nisi summa. nisi partes superiores. Pedes. n. iam in radices fue ant conuersi. ¶ Lentus cortex. flexibilis. ¶ Addiderat nomen. parenthesis est. indiderat autem rectius legeretur. hoc est imposuerat Nam indi nomina proprie dicuntur Rigescere rigida ac dura fieri. ¶ Ducentem. trahentem. sugentem ubera. ¶ Lacteus humor. periphrasis lactis. ¶ Fati. mortis. hæc autem lachrimans Iole commemorabat. ¶ Morabar. retiebã. ¶ Genitorq;. Eurytus. ¶ Tepido ligno adhuc tepido: ut in quod pauloante dryope fuerat transmutata. ¶ Affusiq;. prostrati. ¶ Suæ arboris. in quam & filia & uxor sua fuerat conuersa. Cara soror. apostrophe qua Iole significat se casu sororis uehementer dolere. ¶ Irrorãt. roris modo stillant in folia. ¶ Dum licet. donec potest. ¶ Questus. querelas. ¶ Hoc nefas. hoc supplicium pro eo quod sequitur id quod antecedit: positũ est. nefas nanq; & scelus præcedit. sequitur supplicium. ¶ Sine crimine. sine culpa Innocuæ. innocentes. ¶ Demite decipite detrahite. ¶ Hoc in stipite. in hoc trunco. ¶ Et frutices omnes. arbusculas omnes. est enim frutex medius inter arbores & herbas. nam neq; ad arboris magnitudinem peruenit: neq; per hyemẽ: ut herba arescit. ¶ Dearum. nympharum.

Lotos ĩ arborẽ

In spem baccarum florebat aquatica lotos.
Carpserat hinc dryope quos oblectamina nato
Porrigeret flores: & idem factura uidebar:
Namq; aderam: uidi guttas e flore cruentas
Decidere: & tremulo ramos horrore moueri.
Scilicet ut referunt tardi nunc deniq; agrestes:
Lotos in hanc nymphe fugiens obscœna priapi
Contulerat uersos seruato nomine uultus.
Nescierat soror hoc: quæ cum perterrita retro
Iret: & oratis uellet discedere nymphis:
Hæserunt radice pedes: conuellere pugnat:
Nec quicq̃ nisi sũma mouet: succrescit ab imo:
Totaq; paulatim lentus premit inguina cortex.
Vt uidit: conata manu laniare capillos
Frõde manũ ipleuit: frõdes caput oẽ tegebant.
At puer amphisus (nãq; hoc auus eurytus illi
Addiderat nomen) materna rigescere sensit
Vbera: nec sequitur ducentem lacteus humor.
Spectatrix aderam fati crudelis: opemq;
Non poteram tibi ferre soror: quantũq; ualebã
Crescentẽ truncũ ramosq; amplexa morabar.
Et fateor: uolui sub eodem cortice condi:
Ecce uir andræmon genitorq; miserrim⁹ adsunt:
Et quærunt dryopen: dryopen quærẽtibus illis
Ostendi loton: tepido dant oscula ligno:
Affusiq; suæ radicibus arboris hærent.
Nil nisi iam faciem qđ nõ foret arbor habebat
Chara soror. lachrymæ misero de corpore factis
Irrorant foliis: & dum licet: oraq; præstant
Vocis iter: tales effundit in aera questus:
Si qua fides miseris: hoc me per numina iuro
Non meruisse nefas: patior sine crimine pœnã.
Viximus innocuæ: si mentior arida perdam
Quas habeo frondes: & cæsa securibus urar.
Hunc tamen ifantem maternis demite ramis
Et date nutrici: nostraq; sub arbore sæpe
Lac facitote bibat: nostraque sub arbore ludat.
Cumq; loqui poterit: matrẽ facitote salutet:
Et tristis dicat latet hoc in stipite mater.
Stagna tamẽ timeat: nec carpat ab arbore frõdes.
Et frutices omnes corpus putet esse dearum.
Chare uale coniunx: & tu germana: paterque:
Qui (si qua est pietas) ab acutæ uulnere falcis:
A pecoris morsu frondes defendite nostras.

Et quoniam mihi fas ad uos incumbere nõ est:
Erigite huc artus:& adoscula nostra uenite
Dum tangi possum:paruumq; attollite natum.
Plura loqui nequeo:nam iam per candida mollis
Colla liber serpit:summoque cacumine condor.
Ex oculis remouere manus:sine munere uestro
Contegit inductus morientia lumina cortex.
Desierat simul ore loqui:simul esse:diuque
Corpore mutato rami caluere recentes.
Dumque refert Iole factum mirabile:dumq;
Eurytidos lachrymas admoto pollice siccat
Alcmene:flet & ipsa:tamen compescuit omnem
Res noua tristiciam:nam limine constitit alto
Pene puer:dubiaque tegens lanugine malas
Ora reformatus primos Iolaus in annos.
Hoc illi dederat iunonia muneris Hebe
Victa uiri precibus:quæ cum iurare pararet
Dona tributuram post hunc se talia nulli
Non est passa themis:nam iam discordia thebæ
Bella mouēt dixit:capaneusq; nisi ab Ioue uinci
Haud poterit:fientque pares in uulnera fratres:
Subductaq; suos manes tellure uidebit
Viuus adhuc uates:ultusq; parente parētem

¶ Incũbere.inclinare. ¶ Mollis liber.cortex uñ & libri sunt dicti.qđ in libris.hoc est arborŭ corticibus antiq scribebant. ¶ Simul esse.mulier subaudiat.Nam arbor esse nõ desierat. ¶ Eurytidos. Ioles Euryti filiæ ¶ Nam limine cõstitit alto.Iolaus ut scribit Solinus:Iphicli herculis fratris fuit filius:qui cum ad decrepitam peruenisset ætatem herculis precibus ab Hebe iuuenili ætati fuit restitutus. ¶ Dubia lanugine.quæ uix uidebatur ob tenuitatem.Est enim lanugo barba quæ prima ab adolescentibus emitti cõsueuit. ¶ Iunonia hebe.Iunonis filia quæ herculi in cælum translato nupsit.nam ferunt iouem iunoni persuasisse:ut herculem se fingeret genuisse matriq; erga eum deinceps beniuolentiã ostẽderet.Cũ igĩt Iuno lectũ ascẽdisset.sumptũ iuxta corpus herculẽ p uestes ĩferius in terrã demisit uerũ partũ imitata sicut etiã nũc in filiorŭ adoptiõe obseruãt barbari. Iũonis igitur opera post hũc partũ hebe herculi nupsit. ¶ Viri.mariti herculis nam hercules in numerũ deorŭ relatus:uel iunone consentiente heben duxit uxorẽ. ¶ Talia dona ut quẽq̃ iuuenili ætati restituat. ¶ Themis.dea est iustitiæ themis & diuinandi & religiõis:q̃ nihil sceleris ĩpunitũ eẽ permittit. ¶ Nã iã discordia thebæ bella mouẽt Amphiaraus oiclei filius uates clarissimus cũ se a bello thebano nõ reuersurũ pudisset.a polynice nullis pcibu adduci poterat.ut illi ĩteresset quare polynices aureũ illud mõile a uenere harmõiæ dono datũ.eripylæ Amphiarai uxori.quo belli societatẽ uiro psuaderet largitus est.Cũ uero eo tẽpore Amphiaraus adrastusq; de regno dissentirẽt:ad Eripyles amphiarai uxoris adrasti q; sororis iudicium omniũ dissensionũ detulerũt.Illa uero p amphiarao quidẽ sentẽtiã tulit:sed ut belli thebis inferẽdi socius adiutorq; eẽt. Cæterũ amphiaraus existimans se ab uxore pditũ:Alcmæoni filio mãdauit:ut post suũ obitum Erypilen necaret.Dũ uero amphiaraus:quo die primũ thebas puenit:una cũ curru & equis terræ hiatu fuisset absorpt⁹:alcmæon mãdati paterni memor matrem interfecit:quo quidẽ facinorĩ in insaniã uersus ac furiis agitat⁹ ad phegeum AlphesibϾ patrem cupiens purgari cõfugit.AlphesibϾ uero cum monile maternũ dono dedisset eã uxorem duxit ad Acheloum deinde pfectus eius filiã Callirhoen adamauit:a qua cũ monile illud efflagitaret:ad Alphesibϋ redit ipsum monile repetiturus.Cæterum a themone & axiõe alphesibϾ fratribus fuit interfectus.quos postea alphesibœa

Iolaus senex in iuuenẽ

ipsa ut maritũ ulcisceretur interemit:id quod apte scribit Propertius.cũ inquit.Alphesibœa suos ulta est pro cõiuge fratres.Sanguinis & cari uincula rupit amor.Callirhoe autem alcmæonis uxor iouem rogauit ut filios adhuc impuberes iuuenes efficeret:quo de patre ultionẽ suscipe possent q cũ iupiter cõcessisset:repente e pueris uiri effecti fuerunt. ¶ Discordia bella.epitheton belli est pprium.bellum autem thebanum ab Eteocle & Polynice fratribus susceptum:uel carmine Papinii notissimum est.nam ut scribit Diod. Eteocles ac polynices œdipi filii:cum ad uirilem peruenissent ætatem cognouissentq; laium priorẽ Iocastæ matris maritum ab œdipo filio ab Apollinis oraculo reuertentem ĩterfectum ac Iocastam matrem ab œdipo filio uxorem ductam:seq; ex tam funestis ortos nuptiis:ut eius essent filii:cuius fratres quoq; merito uocarẽtur.œdipum quidem ipsum domo egredi propter dedecus non permiserunt.Regnum uero inter se eo fœdere diuiserunt:ut alternis annis imperarent. Primusq; imperii annus Eteocli natu maiori cederet. Cæterum exacto anno cum regnum reposcenti fratri non traderet: Polynices ad Adrastum Regem confugit:cuius filiam nomine Argiam cum uxorem accepisset:tandem a socero undiq; contractis auxiliis instructus ad oppugnandas Thebas cum sex aliis ducibus Adrasto.Tydeo.Amphiarao.Capaneo: Hippomedonte. & Parthenopæo profectus est. ¶ Capaneusq; nisi ab ioue uinci. Capaneus unus fuit ex septem ducibus qui Thebas obsederunt.qui cum deorum contemptor esset: scalisq; Thebas oppugnare primus omnium cœpisset:tanta mole lapidum a Thebanis obrutus est:ut scribit Vegetius:ut fulminibus a ioue fingatur extinctus. ¶ Fientq; pares in uulnera fratres. Eteocles & Polynices œdipi filii: propter quos bellum illud thebanum fuerat susceptum:mutuis uulneribus conciderunt. ¶ Subducta tellure.subtracta terra nam hiatu terræ absorpt⁹ est amphiaraus. ¶ Vlt⁹ erit.ulciscẽt.nã Amphiara⁹ se ab uxorĩ pditũ cognoscẽs alcmæoni filio mãdauit.ut post obitũ suũ Eripylẽ pimeret:q qdẽ cũ execut⁹ eẽt:facti cõsciẽtiã in ĩsaniã cõuersus ẽ

Callirhoes pueri in iuuenes

¶ Natus. filius amphiarai alcmæō q̄ prēm ulciscēdo pius. occidēdo uero matrē īpi⁹ fuisse iudicat. ¶ Exul mētis. demēs atq; furiosus. ¶ Domusq;. Nā domo fugiēs in Acarnaniā puēit: ut parricidiū expiaret. ¶ Donec eū coniunx. callirhoe Acheloi filia. ¶ Fatale aurū. monile pciosum: qd q̄ hēbat īfortunius uexabat. id ăt Alcmæon ablatū matri iā Alphesibœæ tradiderat. ¶ Phegeius ensis. Phegei filioꝝ: a qbus Alcmæon fuit intercēptus. ¶ Hauserit. aperuerit uulnerauerit ¶ Tum demū. tandē post īterfectū maritum. ¶ Acheloia supplex. callirhoe acheloi filia alcmæōis uxor. ¶ Vltoris. alcmæonis q̄ patrē fuerat ultus ¶ Dona priuignæ nurusq;. hebes q̄ & priuigna & nurus ioui erat. Nam iunonis filia fuit sine patre & Herculis iouis filii uxor Præcipiet. an̄ capiet. ¶ Impubibus. an pueril ib⁹. ¶ Hæc ubi faticano. byblidos in fontē sui nōis metamorphosin descripturus poeta: nōnulla p̄mittit qbus eā cōmodius cū supiore cōnectat. ¶ Faticāo. fata canēti. ¶ Eadē done. ut iuuenes fierēt. ¶ Pallantias aurora pallantis gigātis filia. ¶ Sui cōiu. Tithoni q̄ senio tādē in cicadā fuit cōuersus. Iasona flaua ceres. sic qdem fere hactenus corrupte lectū est qđ per q̄ mirandū est cum Iasona & quadrisyllabū sit & primā corripiat syllabam: qđ sane haud imperiti qdam aīaduertentes Aesona putarunt eē legendū: quo qdē mō nulla uis rōni carminis affert. sed cū nemo priscorum scribat Aesonem a cerere fuisse amatū: censuerim Iasiona q̄ actūs in qnq; syllabas excurrit: ita eē legendū ut illud epitheton flaua penitus eradat. Huic ăt lectiōi nō uetustissima solū exēplaria: sed historiæ quoq; astipulant. Traduīt. n. Iasium q̄ & Iasion dr̄ iouis ex electra filiū adeo a cerere fuisse amatū: ut in eius gratiā ad nuptias hermiōes ipsius Iasii sororis maximā frumenti ac panis copiam attulerit. ac ex eo plutū peperit: q̄ cultū uitæ instituere: pecuniasq; coaceruare: ac in usus custodire oīum primus docuit cū antea parua congregandæ seruandæq; pecuniæ fuisset cura. Hæc in. yi. bibliotecces libro: ne qs me finxisse putet. a Dio. scribūtur. ¶ Poscit erichtonio. Erichtonius: ut diximus: ex uulcani semine in terram a pallade ipsum spernente pedibus deiecto natus est. Et anchisæ annos. anchisen a uenere amatum æneamq; ex ea susceptum carmine Vir. notius est q̄ ut hoc loco sit exponendum. ¶ Cui stu. faueat. ¶ Quo ruitis. quid sine ulla rōe affectatis. oīa aūt fatis gubernari iupiter concludit. ¶ Vos ēt: ordo est. fata regunt etiam uos & me quoq;: ut hoc aīo meliore feratis. ¶ Nec nostrum curuarent æacon. hoc est incuruum senectute redderent. Tres autem filios suos iusticia insignes æacon. rhadamanthum & minoem dīs commemorat iupiter: qui omnes iam consenuerant: neq; p fata iuuenescere poterant. ¶ Nec sustinet ullus queri. nec ullus audet conqueri. ¶ Terruerat ma. gen. Nam minois imperium late petebat. ¶ Tūc erat in ua. cum ea iuppiter dixit. ¶ Deionideq; iu ro. mi. Miletus solis fuit fili⁹ ac pasiphaes minois uxoris frater: qui cum minoem iam senio confectum regno priuare pararetur: a ioue deterritus in asiam spōte aufugit: ubi & urbem condidit quam de nomine suo Miletum appellauit: & Cyanem nympham mæandri fluuii filiam compressit: ex qua caunum & byblida liberos suscepit. sed byblis cum adoleuisset ita fratris amore ardere cœpit ut epistola quoq; eum in amplexus suos pellicere ausa sit. Cæterum Caunus nefandam sororis libidinem detestatus ex pr̄ia aufugit. Byblis uero eum insecuta: cū iam & cariam & lyciam & lelegas peragrasset: labore ac lachrymis cōfecta: nympharum miseratione in fontem sui nominis fuit commutata. ¶ Deionidē. de

Nactus erit facto pius & sceleratus eodem:
Attonitusq; malis exul mentisq; domusq;
Vultibus eumenidū matrisq; agitabitur umbris:
Donec eum coniunx fatale poposcerit aurum:
Cognatumq; latus phegeius hauserit ensis.
Tum demum magno petet hoc acheloia supplex
Ab Ioue Callirhoe: natis infantibus annos
Addat: neue necem sinat esse ultoris inultam.
Iuppiter his motus priuignæ dona nurusq;
Præcipiet: facietq; uiros impubibus annis.
Hæc ubi faticano uenturi præscia dixit
Ore themis: uario superi sermone fremebant:
Et cur non aliis eadem dare dona liceret
Murmur erat: queritur ueteres pallātias annos
Coniugis esse sui: queritur: canescere mitem
Iasiona ceres: repetitum Mulciber æuum
Poscit erichthonio: Venerē quoq; cura futuri
Tangit: & anchisæ renouare paciscitur annos.
Cui studeat deus omnis habet: crescitq; fauore
Turbida seditio: donec sua Iuppiter ora
Soluit: & o nostri si qua est reuerentia dixit:
Quo ruitis? tantum ne aliquis sibi posse uidetur:
Fata quoq; ut superet? fatis Iolaus in annos
Quos egit rediit: fatis iuuenescere debent
Callirhoe geniti: non ambitione nec armis.
Vos etiam quoque ut hoc animo meliore feratis:
Me quoq; fata regunt: quæ si mutare ualerem:
Nec nostrum seri curuarent æacon anni:
Perpetuumq; æui florem Rhadamāthus haberet
Cum Minoe meo: qui propter amara senectæ
Pōdera despicitur: nec quo prius ordine regnat.
Dicta iouis mouere deos: nec sustinet ullus
Cū uideat fessos rhadamanthon & æacon ānis
Et minoa queri: qui dum fuit integer æui
Terruerat magnas ipso quoq; nomine gentes.
Tunc erat inualidus: deionideq; iuuenta

Deos fatis obnoxios esse

Miletus mileti cōditor

Iõnei forsitã filium:ut uulgus putabat. Nam apollinis fuisse filiũ poeta testat. Tametsi nusq̃ legi a deioneo ipm ducere originem pterq̃ qđ Ouid. innuere uĩ. ac uariæ qđe sunt đ mileto priscoꝶ opiniones. alii nãq; euxantii ex micõe nati filiũ fuisse aiunt. alii apollinis ex aræa cleocli filia qb⁹ astipulaĩ aristocritus scribẽs aræã cleochi fuisse filiã ex qua & apolline genitũ eẽ ĩfantem: q in milaca herbam fuerit expositus. susceptũ ãt a cleocho fuisse & a milace miletum nominatũ. Forsitã ãt cleochiden legendũ est. non Deionidem: ut est in exẽplaribus scriptũ: sed cum ad uirilem puẽisset ætatẽ Miletus a Minoeq; odio haberet. secessisse primũ in samũ ubi ẽt locus est ab illo Miletus cognominatus. Deinde cũ in cariã trãsisset: urbẽ ædificasse atq; ab suo noĩe miletũ appellasse. Alii ãt scribũt a sarpedõe Iouis filio miletũ ædificatã & ab ea quæ est in creta noĩatam. Ipsam uero primũ pityusam siue asteriã. Deinde anactoriũ postea miletũ fuisse uocatã. ¶ Arcere prius penatibus. ex Creta ac ĩperio suo expellere. ¶ Aegeas metiris aquas. ægeũ mare transis. ¶ In aside terra. in asia terra. patronymicũ enim p positiuo positũ est. ¶ Mœnia cõstituis. Oui. qđem sensit miletũ urbem a mileto solis filio & cõditã & appellatã. Strabo aũt ex Ephori sñia scribit duas esse miletos: ueterem & nouã: ac ueterem qđem a Cretẽsibus Sarpedone duce ædificatã: Miletũq; cognominatã a mileto: quæ est in Creta: cũ prius Leleges eum locũ tenerẽt. nouã uero postea a Neleo coditam fuisse iuxta mare: quatuorq; eam port⁹ habere. ¶ Filia mæãdri. mæander flu. est phrygiæ adeo flexuosus: ut in seipsũ redirĩ uideaĩ. ¶ Cognita cyanee. duæ nymphæ hoc noĩe a poetis donanĩ. altera sicula Proserpinæ socia. altera Mæãdri filia. Est enixa. peperit. ¶ Byblida cũ cauno. Byblis ẽt byble a qđusdam uocaĩ. Vnde byblus phœniciæ urbs oĩum antiquissima quæ a Saturno ædificata phibeĩ. ¶ Apollinei frĩs formosi atq; apollini similis: siue ab apolline originẽ ducentis. ¶ Nec qua debebat. quaten⁹. ¶ Mẽdaci umbra. fallaci specie. Paulatĩ declinat amor. inclinat in nefandã libidinem. ¶ Sed nõdum est manifesta sibi. Nõdum inqt se amore captam esse intelligit. ¶ Iam dñm appellat. ut. n. amicæ uocãtur dominæ: sic amatores domini appellanĩ. ¶ Iã no. san. odit. fratrem & sororẽ. ¶ Demittere. imittere. cõcipere. ¶ Spes obscœnas. cocũdi. cũ fratre ¶ Placida resoluta quiete. dormiens. Placida enĩ quies sõnus est. ¶ Visa est quoq; iũgere fratri corpus. hoc est. byblis dormiens sibi ẽ uisa coire cum fratre: id qđ amantibus fere usu uenire solet. ¶ Silet illa diu. stupebat enim noua illa uoluptate quã senserat. ¶ Repetit. in mẽtem reuocat. ¶ Speciẽ suæ quietis. imagĩem sui sõni. ¶ Me miseram. eleganter uirginis amore captæ cogitatiões: uariosq; affectus effingit poeta. ¶ Tacitæ noctis. in q. oĩa tacent aĩalia. ¶ Quãuis iniquis. quãtũuis inimicis. magna est aũt pulchritudo: q̃ ab inimicis quoque approbetur. ¶ Imitata. simulata. imaginata. ¶ Proh uenus. hac exclamatione byblis se maximam illo insõnio sensisse uoluptatem apte ostendit. ¶ Tenera. delicata. ¶ Vt. q̃. ¶ Præceps. breuis ac uelociter fugiẽs. ¶ Mutato noĩe. sororis subar. diab.

Byblis

Robore Miletum phœboq; parente superbum
Pertimuit: credensq; suis insurgere regnis:
Haud tamen est patriis arcere penatibus ausus
Sponte fugis Milete tua: celeriq; carina
Aegeas metiris aquas: & in aside terra
Mœnia constituis positoris habentia nomen.
Hic tibi dum sequitur patriæ curuamina ripæ:
Filia mæandri totiens redeuntis eodem
Cognita cyanee præstãti corpore nympha
Byblida cum cauno prolem est enixa gemellam
Byblis ĩ exemplo est: ut amẽt cõcessa puellæ:
Byblis apollinei correpta cupidine fratris:
Non soror ut fratrẽ: nec qua debebat amauit.
Illa quidem primo nullos intelligit ignes:
Nec peccare putat: q; sæpius oscula iũgat:
Quod sua fraterno circũdet brachia collo.
Mẽdaciq; diu pietatis fallitur umbra.
Paulatim declinat amor: uisuraque fratrem
Culta uenit: nimiumq; cupit formosa uideri:
Et si qua est illic formosior inuidet illi.
Sed nõdum mãifesta sibi est: nullumque sub illo
Igne facit uotum: uerumtamen æstuat intus.
Iam dominũ appellat: iã nomia sanguinis odit:
Byblida iam mauult: q̃ se uocet ille sororem.
Spes tamen obscœnas animo demittere nonẽ
Ausa suo uigilans: placida resoluta quiete
Sæpe uidet q; amat: uisa ẽ quoq; iũgere fratri
Corpus: & erubuit: q̃uis sopita iacebat:
Somnus abit. silet illa diu: repetitq; quietis
Ipsa suæ speciem: dubiaq; ita mente profatur:
Me miserã: tacitæ quid uult sibi noctis imago
Quã nolim rata sit. cur hæc ego somnia uidi?
Ille quidem est oculis q̃uis formosus iniquis:
Et placet: & possim: si non sit frater: amari.
Et me dignus erat: uerum nocet esse sororem:
Dummodo tale nihil uigilans cõmittere tentẽ:
Sæpe licet simili redeat sub imagine somnus:
Testis abest sõno: nec abest imitata uoluptas.
Proh Ven⁹ & tenera uolucer cũ matre Cupido
Gaudia q̃ta tuli? q̃ me manifesta libido
Contigit? ut iacui totis resoluta medullis?
Vt meminisse iuuat? q̃uis breuis illa uoluptas:
Noxq; fuit præceps: & ceptis inuida nostris:
O ego si liceat mutato nomine iungi:
Quã bene caũe tuo poterã nurus esse parẽti?

Q uá bñ caune meo poteras gener esse parẽti?
Omnia dii facerent essent communia nobis
Præter auos: tu me uellem generosior esses.
Nescio quã facies igitur pulcherrime matrem:
Hei mihi q̃ male sum: quos tu: sortita parentes.
Nil nisi frater eris: q̃ obest id habebim⁹ unum.
Q uid mihi significant ergo mea uisa? quod ãt
Sõnia põdus habẽt? an habẽt & sõnia pond⁹?
Dii melius: dii nempe suas habuere sorores:
Sic Saturnus Opim iunctã sibi sanguine duxit:
Oceanus Tethyn: Iunonem rector olympi.
Sunt superis sua iura: quid ad cælestia ritus
Exigere humanos diuersaq; fœdera tento?
Aut nostro uetitus de corde fugabitur ardor:
Aut hoc si nequeo: peream precor ipsa: toroq;
Mortua componar: positæq; det oscula frater.
Et tamen arbitrium quærit res ista duorum.
Finge placere mihi: scelus esse uidebitur illi.
At non æolidæ thalamos timuere sororum.
Vnde sed hos noui? cur hæc exempla paraui?
Q uo feror? obscœnæ ꝓcul hic discedite flãmæ:
Nec nisi qua fas est germanæ frater ametur.
Si tamen ipse mei captus prior esset amore:
Forsitan illius possem indulgere furori.
Ergo ego quæ fueram non reiectura petentem:
Ipsa petam? poteris ne loqui? poteris ne fateri?
Coget amor: potero. uel si pudor ora tenebit:
Littera celatos arcana fatebitur igues.
Hoc placet: hæc dubiam uicit sententia mentem.
In latus erigitur: cubitoq; innixa sinistro
Viderit insanos inquit fateamur amores.
Hei mihi quo labor? quẽ mẽs mea cõcipit ignem?
Et meditata manu componit uerba trementi.
Dextra tenet ferrum: uacuã tenet altera cæram.
Incipit: & dubitat: scribit dãnatq; tabellas:
Et notat: & delet: mutat: culpatq;: probatq;:
Inque uicem sumptas ponit: positasque resumit.
Q uid uelit ignorat. quicquid factura uidetur
Displicet. in uultu est audacia mixta pudori.
Scripta soror fuerat: uisum est delere sororem:
Verbaq; correptis incidere talia cæris:
Q uam nisi tu dederis non est habitura salutem:
Hãc tibi mittit amãs: pudet ah pudet edeŕ nomẽ.
Et si quid cupiam quæris: sine nomine uellem
Posset agi mea causa meo: nec cognita byblis
Ante forem quam spes uotorum certa fuisset.

¶ Hei mihi cruciatur byblis quod caunus sibi tantum frater non etiam maritus sit futur⁹. Mea uisa. mea insomnia. Dii melius hab. nt faciunt q̃ q̃ homines: qui sorores proprias uxores ducunt. ¶ Sic saturn⁹ opĩ opis filia fuit cæli: quæ saturno fratri nupta multos filios procreauit. ¶ Iunctam sibi sanguine. consangu neam & sororem. ¶ Oceanus tethyn tethys cæli & uestæ filia oceano fratri nupsit: eiq; maximã nympharum multitudinem peperit. ¶ Sunt superis sua iura. alia inquit iura dii. alia homines habẽt. Ad cælestia. ad cælestium exemplum. ¶ Ritus humanos. hominum mores. ¶ Diuersaq; fœdera. ad exemplum diuersorum fœderum & legum. alia nanq; sunt fœdera hominum alia deorum. ¶ Vetitus ardor. prohibitus ac nefand⁹ amor. ¶ Arbitrium uoluntatem præsentiam. ¶ At non æolidæ. Macareus æoli fili⁹ cum Canace sorore concubuit ex eaq; filium suscepit: qui cum a nutrice domo efferretur: seipsum uagitu ꝓdidit: Q uare indignatus æolus gladium filiæ misit quo pro meritis uteretur. Macareus uero aufugit. Ad eleuandum autem scelus byblis plura h numero utitur: cum Macareus solus ex æolidis cum sorore coiuerit. ¶ Vnde sed hos noui anastrophe est. sed enim coniunctio primum in oratione locum optinet. seipsam autem repræhendit Byblis: q̃ nefandi amoris exempla sibi uenerint in mentem. ¶ Obscœnæ flammæ. turpes amores. ¶ Q ua fas est. quatenus licet atq; honestum est. ¶ Indulgere. obsequi. ¶ Ergo ego. affectum ostendit hoc loco ergo. ¶ Non reiectura non repulsura. distrahitur autẽ byblis in uarias cogitationes hinc ab amoŕ illinc a pudore. ¶ Coget amor potero. si coniunctio subaudienda est. ¶ Si coget amor Sic Iuuenalis. Græculus esuriens in cælum iusseris ibit. ¶ Viderit. caunus uiderit quid sit acturus. ceterũ nos ei nostros amores aperiamus. ¶ Hei mihi quo labor. sic & amore & pudore uexatur Byblis: ut quid agat eligeŕ nesciat. ¶ Ignem. ardorem. furorẽ. ¶ Meditata. excogitata. ¶ Dextra tenet ferrum stilum ferreum: quo in tabulis etiamnũ scribitur. gestum autem scribentis in tabellis exprimit. ¶ Vacuam cæram. in qua nihil erat scriptum. ¶ Et dubitat. puellæ amore exæstuantis exprimit leuitatem atq; infirmitatem. ¶ Sumptas. tabellas. ¶ Placuit deleŕ sororem. nam soror nomen est sanguinis eoq; fratrem suæ turpitudinis se admonere putauit. ¶ Incidere. inscribere. ¶ Correptis. celeriter raptis. ¶ Q uã nisi tu dederis. in hac scribenda epistola ita personam puellæ fratrem & amantis & uerentis suscipit poeta: ut optime seruet decorum. ¶ Est autem adeo facilis: ut & a uirgine scripta esse: & nulla expositione indigere uideatur. ¶ Amãs. puella amore capta. ¶ Et si quid cupiam quæris. uellem inquit posse petere sine nomine meo id quod opto: si forte quæris quid cupiam. ¶ Votorum. cupiditatis.

Byblidos epistola

¶ Læsi pe ctoris.animi amore capti. ¶ Et color.pallidus. ¶ Et uultus mœstus. ¶ Sororia. sorori conuenientia.hoc enim sororium significat:nec unquam substantiuum inuenitur sororius pro sororis marito:ut uulgus imperitorum putat. ¶ Ipsa tamen quamuis.se inuitam quidẽ. sed coactam amori succubuisse ait. ¶ Pugnaui effugere:ut effugerem in soluta dicimus oratione. ¶ Violenta arma.uim afferentia.cum quadam excusatione autem uiolenta dicuntur. quibus uiri quoq; ac dii ipsi nedum puella succumberet. ¶ Dura.patiẽs dolorum. ¶ Timidis uotis.hypallage est.ego namq; timida intelligit. ¶ Vinclo propiore. nodo arctiore.strictiore. ¶ Iura senes norint. ab ætate suadet fratri byblis:ut nihil de legibus curet. ¶ Legum examina.æqualitatem legum:ac seueritatem. ¶ Venus temeraria.inconsiderata.Nec nos aut durus pater a cõmoditate argumentat̃ byblis. ¶ Aut reuerentia famæ.periphrasis est pudoris. ¶ Dulcia furta.suauia stupra.iucundos coitus. ¶ Secreta.secreto nomen pro aduerbio est positum. ¶ Coram.palam in omnium conspectu:aut coram patre.coram enim ad certos.palam ad omnes refertur. ¶ Quantum est quod desit : ac si diceret : parum admodum deest ad explendum amorem nostrum.Nam ex quinq; lineis amoris usu:alloquio.tactu.osculo.concubitu.solus coitus restabat . ¶ Causa.mortis subintelligatur. ¶ Perarãtem.perscribentem. ¶ Nequicquam frustra.nihil enim profuerunt preces illæ : quin potius obfuerunt. ¶ In summo margine. in ultima marginis parte. ¶ Adhæsit.affixus fuit & scriptus. ¶ Signat.sigillat. ¶ Omine.augurio. ¶ Iuuenis mæandrius.Caunus mæandri nepos ¶ Ab ore.a facie. ¶ Trepidantis.timentis. ¶ Dum licet.dũ potes. ¶ Tua fata. tua mors. ¶ Nostrum pudorem.hoc est.si tua mors nobis dedecori non esset.

Esse quidem læsi poterat tibi pectoris index
Et color & macies & uultus:& humida sæpe
Lumina:nec causa suspiria mota patenti:
Et crebri amplexus:& quæ(si forte notasti)
Oscula sentiri non esse sororia possent.
Ipsa tamen:quãuis aoimi graue uulnus habebã:
Quãuis intus erat furor igneus:omnia feci:
Sunt mihi dii testes:ut tandem sanior essem:
Pugnauiq; diu uiolenta cupidinis arma
Effugere infœlix:& plus q̃ ferrre puellam
Posse putes:ego dura tuli.superata fateri
Cogor:opemq; tuam timidis exposcere uotis.
Tu seruare potes:tu perdere solus amantem:
Elige utrum facias.non hoc inimica precatur:
Sed quæ cũ tibi sit iunctissima:iunctior esse
Expetit:& uinclo tecum propiore ligari.
Iura seoes norint:& quid liceatq;:nefasq;
Fasq; sit inquirant:legumq; examina seruent.
Cooueniens uenus est annis temeraria nostris.
Quid licet nescimus adhuc:& cuncta licere
Credimus:& sequimur magnorũ exempla deoꝝ.
Nec nos aut durus pater:aut reuerentia famæ:
Aut timor impediet:taotum absit causa timẽdi.
Dulcia fraterno sub nomine furta tegemus:
Est mihi libertas tecum secreta loquendi:
Et damus amplexus:& iungimus oscula corã.
Quantũ ẽ quod desit:miserere fatentis amorẽ:
Et non fassuræ nisi cogeret ultimus ardor.
Neue merere meo subcribi causa sepulchro.
Talia nequicq̃ parantem plena reliquit
Cæra manũ:sũmoq; in margine uersus adhæsit.
Protinus impressa signa sua crimina gemma:
Quã tinxit lachrymis:ligue defecerat humor:
Deq; suis unum famulis pudibunda uocauit:
Et paulum blãdita:fer has fidissime nostro
Dixit:& adiecit loogo post tempore:fratri.
Cum daret:elapsæ manibus cecidere tabellæ.
Omine turbata est:misit tamen apta minister
Tempora nactus adit:traditq; latẽtia uerba.
Attõitus subita iuuẽis mæandrius ira:
Proiicit acceptas lecta sibi parte tabellas:
Vixq; manus retinẽs trepidãtis ab ore ministri
Dum licet:o uetite scelerate libidiois auctor
Effuge ait:qui si nostrum tua fata pudorem
Nõ traherent te cũ:pœoas mihi morte dedisses.
Ille fugit pauidus:dominæq; ferocia Cauni

Dicta refert: palles audita bybli repulsa:
Et pauet obsessum glaciali frigore corpus.
Mens tamen ut rediit: pariter rediere furores:
Linguaq; uix tales icto dedit aere uoces:
Et merito. quid enim temeraria uulneris huius
Indicium feci? quid quae celanda fuerunt
Tam cito commisi properatis uerba tabellis?
Ante erat ambiguis animi sententia dictis
Praetentanda mihi: ne nõ sequeretur euntem:
Parte aliqua ueli qualis foret aura notare
Debueram: tutoq; mari decurrere: quae nunc
Non exploratis impleui lintea uentis.
Nunc feror in scopulos igitur: submersaq; toto
Obruor oceano: nec habẽt mea uela recursus.
Quid? q; & ominibus certis prohibebar amori
Indulgere meo: tunc cum mihi ferre iubenti
Excidit: & fecit spes nostras cera caducas.
Nonne uel illa dies fuerat: uel tota uoluptas.
Sed potius mutãda dies: deus ipse monebat:
Signaq; certa dabat: si non male sana fuissem.
Et tamen ipse loqui: nec me committere cerae
Debueram: praesensq; meos aperire furores.
Vidisset lachrymas: uultus uidisset amantis:
Plura loqui poteram q̃ quae cepere tabellae.
Inuito potui circundare brachia collo:
Et si reiicerer: potui moritura uideri:
Amplectiq; pedes: affusaq; poscere uitam.
Omnia fecissem: quorum si singula duram
Flectere nõ poterant: potuissent omnia mentem.
Forsitan & missi sit quaedam culpa ministri:
Non adiit apte: nec legit idonea credo
Tẽpora: nec petiit horamq; animumq; uacantem.
Haec nocuere mihi: neq; enim de tigride natus:
Nec rigidos silices solidumue in pectore ferrum
Aut adamãta gerit: nec lac bibit ille leaenae.
Vincetur: repetendus erit: nec taedia coepti
Vlla mei capiam: dum spiritus iste manebit.
Nam primum si facta mihi reuocare liceret
Non coepisse fuit: coepta expugnare secundũ ẽ.
Quippe nec ille pôt: ut iam mea uota relinquã:
Non tamen ausorum semper memor eẽ meorũ.
Et quia desierim leuiter uoluisse uidebor:
Aut etiã tentasse illum insidiisq; petisse.
Vel certe non hoc qui plurimus urget & urit
Pectora nostra deo: sed uicta libidine credar.
Denique iam nequeo nil commisisse nefandum.

¶ Palles audita bybli repulsa. apostrophe est poetae ad Byblida. ¶ Glaciali frigore. timore. Quod. n. sequitur pro eo q; praecedit frequẽter per metonymiam ponitur & contra. ¶ Icto aere. percusso. Nam ex percussione aeris uox fieri censetur. ¶ Et merito. pernor subaudiendum. significat autem byblida diu attonitam fratris repulsa tacuisse ac tandem in querelas poenitẽtiae plenas erupisse. ¶ Indicium feci. Indicaui. ¶ Vulneris huius. Amoris. qui corda hominũ uulneribus conficere uidetur. ¶ Properatis tabellis festinãter scriptis ac missis. ¶ Ambiguis dictis. Dubiis uerbis: quae in diuersas trahi sententias possint. ¶ Ne non sequeretur ut sequeretur. ex duabus n negationibus constituitur affirmatio. ¶ Parte aliqua ueli. Metaphora an a nauigantibus sumpta: qui antequam pandãt uela solent notare quales uenti sint futuri. Qualis foret aura. qualis foret cauni uoluntas. Toto mari. pro toto legendum esse tuto facile ex sensu ipso apparet: quamuis fere in exemplaribus toto corrupte legatur. ¶ Non exploratis uentis. Non intellecta cauni uoluntate. Perstat. n. metaphora a nauigantibus sumpta. ¶ In scopulos. In maximas anxietates. ¶ Nec habent. Nescit enim uox emissa reuerti: ut inquit horatius ¶ Cera. Tabella cerata. ¶ Non ne uel illa dies. Se arguit byblis q; casu tabellae admonita in alium diẽ non distulerit litteras cauno mittendas. ¶ Et tamen ipsa loqui. hinc quoq; colligit byblis se temere ad caunum fratrem litteras dedisse: satiusq; fuisse si ipsa coram suos amores confessa fuisset. ¶ Cepere. Continere potuerũt ¶ Affusaq; profusa. proiecta ad pedes cauni. id quod fit cum aliquid ardui uolumus impetrare. ¶ Sit. esse possit. ¶ Non adiit apte. decenter. oportune. ¶ Nec legit elegit. ¶ Credo. ut puto. ¶ Animumq; uacantem. Aliis curis uacuum. ¶ Si facta mihi reuocare liceret. hoc est si possem efficere: ut facta essent infecta. ¶ Coepta expugnare. Incoepta perficere. ¶ Quippe nec ille potest multis rationibus colligit byblis melius esse ut in coepto persistat quam ab eo desistat. ¶ Relinquam. deponam ¶ Leuiter. leui amore impulsa. ¶ Qui plurimus maximus. grauissimus. ¶ Hoc deo. Cupidine. ¶ Denique iam nequeo. Omnino inquit iam nefanda commisi. neq; innocens possum existimari.

¶ Temerata. Violata. ¶ Vt nihil adiiciam. quãuis nihil iis quæ iã cõmissi adiungã. In uota. ad uota explẽda. ¶ Incertæ mẽtis. istabilis animi. ¶ Cõmittit sæpe repelli. cõmittit ut sæpe repellat. Mox ubi finis abest deinde inquit cũ nullus finis imponitur byblidos flagitio: caunus pãtriam reliquit. ¶ Inq; peregrina. nã in caria urbẽ ædificauit: quã de nomine suo caunũ appellauit & æstate & autũno pestiferã. Discedit ãt ab historia poeta quo magis uerisimilẽ fabulã reddat. nã cauni conditores a Strabone ex creta uenisse scribũtur. Miletida. byblida mileti filiam. Planxit. pcussit. Sine qua. qua erepta. ¶ Profugi: porro fugati. Vtq; tuo motæ. Eo furorẽ byblida agitatã fuisse ait poeta: quo bacchæ uexãtur dum tertio quoq; ãno orgia celebrãt ¶ Proles semeleia. apostrophe ad bacchũ. ¶ Motæ. cõcitatæ. ¶ Tuo thyrso. tuis sacris p sinecdochẽ. est nãq; thyrsus hasta pãpinis tecta. q in sacris bacchi iactabatur. ¶ Ismariæ. Thraciæ. Triẽnia. trieterica græce dicunẽ. eo quod tertio quoq; ãno celebrarentur. ¶ Bubasides nurus. cariæ. nã bubasus: unde bubaides declinant: cariæ regio est. Caras. cariæ populos. Et armiferos lelegas. Leleges populi sunt cariæ bellicosissimi. ¶ Iam cragõ. cragus mons ẽ lyciæ Apollini sacer: qui promõtoria octo hẽre scribit ac eiusdẽ nois urbẽ. ¶ Et limirẽ. limire oppidũ ẽ lyciæ iuxta cragon. ¶ Xãthiq;. xãthus & fluuii & lyciæ urbis maxie nomẽ ẽ. Quoq; chimæra iugum. chimæra mons ẽ lyciæ. qui ut ætna in sicilia fumũ ac flãmarũ globos emittit: id quod poetis cãm pbuit ut fingerent chimærã esse monstrũ partẽ anteriorẽ leonis hñs flãmas euomẽtem mediũ ac uentrẽ capræ. posteriorẽ draconis. ũt Homerus inquit. Sane chimæra capra interpretatur. ¶ Quid. n. dare maius hẽbant i poterãt. ac si diceret nihil. ¶ Protinus ut secto. quomodo in fontẽ fuerit resoluta byblis triplici similitudie poeta expõit. ¶ Piceæ de cortice. picea arbor ẽ ex cuius trunco si incidaẽ. resina fluit. ¶ Vt ue tẽax bitumẽ. bitumẽ genus est picis ex terra nascens. Spirantis lene. leniter nomen pro aduerbio. ¶ Recollescit. iterum mollis ac liquida fit liquescit. ¶ Cõstitit. cõgelata fuit. ¶ Phœbeia byblis. phœbi neptis. ¶ Fama noui cẽtũ. Hæc ad anectendã Iphidis metamorphosin in marẽ t poeta referuntẽ. nã lyctus qdam de plebe thelethusam duxit uxorẽ: cui grauidæ mandauit: ut si marem quidem pareret educaret: sin fœminam exponeret. solicite igitur ac mœstæ pp uiri mandata telethusæ. Isis dea in somnis apparuit. eamq; hortata est. ut quicqd peret. educare nihil dubitaret se. n. auxilio cũ op9 esset. futuram. quare telethusa cum puellam peperisset: marẽ esse mentita ẽ marito: q ei nomẽ aui i posuit iphĩq; appellauit atq; ut masculum educauit: sed cũ ad tertiũ & decimũ ætatis annũ peruenisset ei pater iãthẽ telestæ cuiusdã uicini filiã despõsauit. cum uero dies nuptiarum adesset. telethusa una cum iphide templum isidis adiit illiusq; implorato auxilio iphis in marem conuersus ianthe q frustra ab se amari crediderat: potitus ẽ. ¶ Cretæas urbes. cretenses. Vñ miletus byblidos pater coloniam deduxerat in asiam. est autem creta insula centum urbium fama nobilis a creta nympha Hesperidis filia cognominata: ut Dosiades scripsit aut anaximander a rege curetum. Hæc aeria primum. deinde curetis tum macaros a temperie cæli fuit appellata. hæc Pli. ¶ Phæstia tellus. phæstus urbs fuit cretæ a minoe ædificata & a gortynis deleta.

Iphis in marem

Et scripsi & petii: temerata est nostra uoluntas:
Vt nihil adiiciam non possum innoxia dici
Quod superest multum ẽ in uota: i crimina puũ.
Dixit: & incertæ tanta est discordia mentis:
Cum pigeat tentasse: libet tentarẽ: modumq;
Exit: & infelix committit sæpe repelli.
Mox ubi finis abest patriam fugit ille: nefasq;
Inq; peregrina ponit noua mœnia terra.
Tum uero mœstam tota miletida mente
Defecisse ferũt: tum uero a pectore uestem
Diripuit: planxitq; suos furibunda lacertos.
Iamq; palam ẽ demens: inconcessamque fatetur
Spem ueneris: sine qua patriã inuisosq; penates
Deserit: & profugi sequitur uestigia fratris.
Vtque tuo motæ proles semeleia thyrso
Ismariæ celebrant repetita trientia bacchæ:
Byblida non aliter latos ululasse per agros
Bubasides uidere nurus: quibus illa relictis
Carras & armiferos lelegas lyciamq; pererrat:
Iã cragon & lymirẽ xãthique reliquerat undas
Quoque chimæra iugũ mediis i partibus ignẽ
Pectus & ora leæ: caudam serpentis habebat.
Deficiunt siluæ: cum tu lassata sequendo
Concidis: & dura positis tellure capillis
Bybli iaces: frondesq; tuo premis ore caducas.
Sæpe illam nymphæ teneris lelegeides ulnis
Tollere conantur: sæpe ut medeatur amori
Præcipiunt: surdæq; adhibent solatia menti.
Muta iacet: uiridesq; suis tenet unguib9 herbas
Byblis: & humectat lachrymarũ gramina riuo.
Naiades his uenã quæ nunq̃ arescere posset
Supposuisse ferunt. qd enĩ dare mai9 habebãt.
Protinus ut secto piceæ de cortice guttæ:
Vt ue tenax grauida manat tellure bitumen:
Vtq; sub aduentum spirantis lene fauoni
Sole remollescit: quæ frigore constitit unda:
Sic lachrymis consumpta suis phœbeia byblis
Vertitur in fõtem: qui nunc quoq; uallibus illis
Nomẽ habet dominẽ: nigraque sub illice manat.
Fama noui centum cretæas forsitan urbes
Impleslet monstri: si non miracula nuper

Iphide mutato crete propiorã tulisset.
Proxima cnossiaco nã quõdam phæstia regno
Progenuit tellus ignotum nomine lygdum
Ingenua de plebe uirum: nec census in illo
Nobilitate sua maior: sed uita fidesq;
Inculpata fuit: grauidæ qui coniugis aures
Vocibus his monuit: cũ iam ꝓpe partus adesset:
Quæ uoueã duo sunt: minio ut releuere dolore:
Vtq; marem parias: onerosior altera sors est:
Et uires fortuna negat: quod abominor; ergo
Edita forte tuo fuerit si fœmina partu:
Inuitus mando: pietas ignosce: necetur
Dixerat: & lachrymis uultum lauere profusis
Tam qui mandabat: q̃ cui mandata dabantur.
Sed tamen usque suum uanis telethusa maritum
Sollicitat precibus: ne spem sibi ponat in arcto.
Certa sua est lygdo sententia: iamq; ferendo
Vexet atilla grauẽ maturo pondere uentrẽ:
Cum medio noctis spacio sub imagine somni
Inachis ante torum pompa comitata sacrorum
Aut sterit: aut uisa est. inerãt lunaria fronti
Cornua cum spicis nitido flauẽtibus auro:
Et regale decus: cum qua latrator anubis:
Sanctaq; bubastis: uariisq; coloribus apis:
Quiq; premit uocem digitoque silentia suadet:
Sistraq; erant: nunq̃q; satis quæsitus osiris:
Plenaque somniferis serpẽs peregrina uenenis.
Tum uelut excussam sõno & manifesta uidẽtem
Sic affata dea est: pars o telethusa mearum
Pone graues curas: mandataq; falle mariti:
Nec dubita: cum te partu Lucina leuarit:
Tollere quicquid erit: dea sum auxiliaris: opẽque
Exorata fero: nec te coluisse quereris
Ingratum numen. monuit: thalamoque recessit.
Læta toro surgit: purasq; ad sidera suuplex
Cressa manus tollẽs rata sint sua uisa ꝑcatur.
Vt dolor increuit: seque ipsum põdus in auras
Expulit: & nata est ignoto fœmĩa patri:
Iussit ali mater puerum metita: fidemque
Res habuit: neque erat facti nisi cõscia nutrix.
Vota pater soluit: nomẽque impõit auitum:
Iphis auus fuerat: gauisa est nomĩe mater:
Quod commune foret: nec quenq̃ falleret illo:

¶ Cnossiaco regno. cnossos una fuit ex ꝓstãtibus cretæ urbibus. ¶ Quæ moueam. optẽ. cupiam. ¶ Vt releuere. ut parias. ¶ Onerosior altera sors ẽ. Fœmina non solũ enim educare. sed ẽt dotẽ parare oportet. ¶ Quod abominor Quod omen dii auertãt. ¶ Vsq;. sp continue. ¶ In arcto. in angusto. ut bñ speret deos. ii. nõ defuturos ¶ Inachis io inachi filia. q̃ ĩ uaccã cõuersa cum pristinæ figuræ fuiset restituta ab ægyptiis ꝓ dea fuit culta isisq; appellata. huiꝰ ãt ornatũ & comites describit poeta. ¶ Lunaria cornua. cũ cornibus nãq; pingebat̃ Isis: ut q̃ eadẽ cũ luna eẽ dicatur. nã primi hoĩes in ægypto geniti hũc mũdi ornatum admirantes uniuersorũq; naturam duos esse deos & q̃dẽ æternos sunt arbitrati solẽ & lunã. & illũ q̃dẽ osiridẽ hãc uero isidẽ appellarũt ut Diodorus scribit. luna aũt primis diebus cum crescit cornua habere uĩ. Bos quoq; ei ab ægyptiis sacrificatur. ¶ Et regale decus. diadema. ¶ Cũ qua latrator anubis. mercuriꝰ ab ægyptiis colit̃ sub canis figura significantibꝰ eũ fuisse custodẽ osiridis & isidis anubisq; appellat̃. ¶ Sanctaq; bubastis. comes isidis uĩ fuisse bubastis: eadẽq; cũ diana eẽ ab Herodoto ꝓhibet̃. Sed pro ipsa quoq; iside accipi solet a bubasto urbe cognominata. hoc uero ex iis quæ in columna eiꝰ sacris litteris scripta tradunt̃ ꝑcipi põt. ego isis sum ægypti regina a mercurio erudita. quæ ego legibꝰ statui: nullus soluet. ego sum osiridis. ego sum prima frugũ inuentrix: ego sum ori regis mr̃. ego sum ĩ astro cãis refulgens. mihi bubasta urbs cõdita ẽ. gaude. gaude ægypte me nutristi. Hæc dio. ¶ Variisq; coloribꝰ apis. apis bos uarias habens maculas ĩ ægypto colebat̃ ĩ ꝑpetuã memoriã osiridis frugũ frumentiq; reptoris: q̃q̃ boues ruffi imolari ꝑmitterent̃: q colore typhoni: q osiridem necauit: similes uiderent̃. ¶ Quiq; premit uocẽ. harpocratẽ significat: q cum digito ad os apposito pingebat̃. ¶ Sistraq; erant. Tympana. ¶ Nunq̃q; satis quæsitus osiris. Deꝰ est ægyptiorum Isidis maritus quem singulis quibusq; annis ægiptii & amissum maximo cũ mœrore querũt: & inuẽtum maxima cum lætitia ꝓsequunt̃: ut Diodorus aliiq; auctores scribunt. ¶ Plenaq; somniferis ĩ pompa sacrorum isidis: gestabatur ẽt serpens: quæ dormire uidebatur. ¶ Excussam. excitatam. ¶ Dea sum auxiliaris. ad id alludit: q ut scribit Diodorus: Aegyptii asserunt Isidem plurimorum ĩuentricẽ fuisse ad morbos medicamẽtorũ & medicinæ arti admodum cõtulisse: q̃ ĩmortalitate quoq; potitã gaudere hoĩum cultu. inq; eorum ualitudine præcipue uersari: quin ẽt in somnis palam eis opitulari: quos censuerit dignos. signa autem horum esse non græcas fabellas. sed opera certa totum enim ferme orbem hanc deam colere propter manifestas morborum curationes. siquidem in somnis illam non recte ualentibus auxilia præbere & qui eius monitis optemperẽt præter opinionem curari etiam quorum medici salutem desperarint. ¶ Cressa. cretensis telethusa. ¶ Seq; ipsum põdus in auras expulit hoc est. postq̃ peperit. pondusq; uteri in lucem extulit. ¶ Fidemq; res habuit res credita fuit. ¶ Quod cõmune foret.) uero & puellæ. nam iphis tam fœmina quam mas appellari potest.

Isidis cõites

¶ Impecepta mendacia. Non pcepta.nō cognita non intellecta.Impercepta autem.indeprensaue rectius forsitan legeretur.hoc est nō deprēsa.non animaduersa. ¶ Dictaeo teleste.cretensi.a dicte namq; monte Cretae dictaeus declinatur. ¶ Tetigit.Commouit. ¶ Rude pect⁹.Rudem animum & amādi imperitum. ¶ Sed erat fiducia dispar. Nam iphis diffidebat se uiri officio fungi posse. Ianthe uero pulchre fidebat se mūera mulieris optime obituram. ¶ Pactae tędae.pactarum nuptiarum. ¶ Quemq; uirū esse Ianthe inquit eum putat esse uirum & marem: quem credit suum maritum esse futurum. ¶ Et auget hoc ipsum flammas. Quod uirgine amata se frui posse desperabat. ¶ Ardetq; in uirgie Virgo. Virgo inquit uirginis amore inflammatur quod maxime mirandum est. Hinc uero apte colligitur hoc nomen uirgo apud priscos foeminini duntaxat generis fuisse. Quis me mãet exitus. Quem inquit exitum meus amor sortietur cum Ianthe amata frui non possim. ¶ Naturale malum. Naturalem amorem:ut non uirginis sed uiri amore caperet. ¶ Vellem nulla forem.hoc est.uellem non esse. ¶ Ne non ferat. Ut ferat. Crete uero cum sit casus nominandi citra diphthongum scribatur. ¶ Taurum dilexit filia solis. Pasiphae:cuius fabula saepius iam mihi est enarrata. ¶ Solertia. Ingenii perspicacitas & acumen. ¶ Confluat. Conueniat. Quin animum firmas.cur non constantia uteris. se ipsam autem alloquitur Iphis. ¶ Excutis. Abiicis repellis. ¶ Nisi te quoq; decipis ipsam. Non solum alios:qui ipsam masculum esse credebant. ¶ Et pete quod fas est. Et appete inquit quod assequi possis. ¶ Hanc tibi res adimit. Necessitas & sexus qualitas tibi hanc eripit:quam uxorem ducere cupis. ¶ Nec tamen est potienda tibi.nec tam illa potes potiri. ¶ Nulla est.nō est.

Impercepta pia mendacia fraude latebant.
Cultus erat pueri:facies quam siue puellae
Siue dares puero:fieret formosus uterq;.
Tertius interea decimo successerat annus:
Cum pater iphi tibi flauam despondet ianthen:
Inter phaestiadas quae laudatissima formae
Dote fuit uirgo dictaeo nata teleste.
Par aetas.par forma fuit.primasq; magistris
Accepere artes elementa aetatis ab iisdem.
Hinc amor amborū tetigit rude pectus: & equū
Vulnus utriq; dedit:sed erat fiducia dispar.
Coniugium pactaeq; expectant tempora tędae:
Quemq; uirum putat esse suū fore credit iāthe.
Iphis amat quo posse frui desperat:& auget
Hoc ipsum flammas:arderq; in uirgine uirgo:
Vixq; tenēs lachrymas qs me manet exit⁹ inqt?
Cognita q̄ nulli:qnam pdigiosa:nouaeque
Cura tenet ueneris? si dii mihi parcere uellent
Perdere debuerant:si non & perdere uellent:
Naturale malum saltem & de more dedissent.
Nec uaccā uaccae:nec equas amor urit equarum:
Vrit oues aries:sequitur sua foemina ceruum:
Sic & aues coeunt:interq; animalia cuncta
Foemina foemineo correpta cupidine nulla est.
Vellem nulla forem:ne non tamen omnia crete
Monstra ferat:taurum dilexit filia solis.
Foemina nempe marem:meus est furiosior illo
(Si uerum profitemur) amor:tamen illa secuta ē
Spē ueneris:tamē illa dolis & imagine uaccae
Passa bouē est:& erat qui deciperetur adulter.
Huc licet ex toto solertia confluat orbe:
Ipse licet reuolet ceratis daedalus alis:
Quid faciet? num me puerum de uirgine doctis
Artibus efficiet? num te mutabit ianthe?
Quin animū firmas? teq; ipsa recolligis iphi
Consiliiq; inopes & stultos excutis ignes?
Quid sis nata uides:nisi te quoque decipis ipsam
Et pete quod fas est:& ama qđ foemina debes.
Spes est quae capiat:spes est quae pascat amorē.
Hāc tibi res adimit:nō te custodia caro
Arcet ab amplexu:nec cauti cura mariti:
Non patris asperitas:nec se negat ipse roganti.
Nec tamen est potiēda tibi:nec ut omnia fiant,
Esse potes felix:ut diiq; hominesq; laborent;
Nūc quoq; uotorū pars nulla est uua meorum:
Diiq; mihi faciles quicquid ualuere dederunt.

Q ua ego:uult gĕitor:focer & uult ípe futurus:
At non uult natura potentior omnibus istis:
Q uæ mihi sola nocet.uenit ecce optabile tēpus:
Luxq; iugalis adest:& iam mea fiet Ianthe:
Nec mihi continget:mediis sitiemus in undis.
Pronuba qd Iuno:qd ad hæc hymenæe uenit
Sacra:quibus q ducat abest:ubi nubimus ambæ:
Pressit ab his uocem.nec lenius altera uirgo
Aestuat:utq; celer uenias hymenæe precatur.
Q uod petit hoc telethusa timēs mō tpa differt:
Nunc ficto languore moram trahit.omina sæpe
Visaq; causatur:sed iam consumpserat omnem
Materiam ficti:dilataq; tempora tædæ
Institerant:unusq; dies restabat:at illa
Crinalem capiti uittam nataeq; sibiq;
Detrahit:& passis aram complexa capillis
Isi parætonium mareoticaq; arua pharonq;
Q uæ colis:& septem digestum in cornua nilū:
Fer precor inquit opē:nostroq; medere timori.
Te dea:te quondam:tuaq; hæc insignia uidi:
Cunctaq; cognoui:sonitum:comitesq;:facesq;
Sistrorū:memoriq; animo tua iussa notaui:
Q uod uidet hæc lucem:q; non ego punior ipsa:
Consiliū monitumq; est:miserere duarū:
Auxilioq; iuua:lachrymæ sunt uerba secutæ.
Visa dea est mouisse suas:& mouerat aras:
Et templi tremuere fores:imitataq; lunam
Cornua fulserunt:crepuitq; sonabile sistrum.
Non secura quidem:fausto tamen omine læta
Mater abit tēplo:sequitur comes Iphis euntē
Q uam solita est maiore gradu:nec cādor in ore
Permanet:& uires augētur:& acrior ipse est
Vultus:& incomptis breuior mensura capillis:
Plusq; uigoris adest habuit q̄ fœmina:nam quæ
Fœmina nuper eras:puer es.date munera tēplis:
Nec timida gaudete fide.dant munera templis.
Addunt & titulū:titulus breue carmē:habebat.
Vota puer soluit:quæ fœmina uouerat Iphis.
Postera luxradiis totum patefecerat orbem:
Cū uenus & iuno sociusq; hymenæus ad ignes
Conueniunt:potiturq; sua puer iphis Ianthe.

¶Luxq; iugalis adest.Nuptiarū dies. ¶Vbi nubimus ambæ.Nubere fœminarū est propriū. ¶Nec mihi continget.quia illa potiri non potero. ¶Ad hæc sacra nuptiarum nam in nuptiis & Iuno pronuba & Hymenæus inuocabantur. ¶Pressit ab his uocē.post hæc ingt siluit.Nec lenius.nec minus.Aestuat.Amore ardet.Altera uirgo.Ianthe: quæ iphin cui fuerat desponsata marem esse credebat. ¶Vtq; celer uenias. Apostrophe ad hymenæum nuptiarum deum. Omina uisaq;.auguria & somnia. ¶Causatur excusat ac causam esse ait. ¶Ficti.fingendi. ¶Isi parætonium.oppida Aegypti ubi potissimum colitur isis:commemorat telethusa.nam parætonium Aegypti oppidum est & portus ingēs quadraginta fere stadiorum:ut Strabo scribit. Mareoticaq; arua.mareotis lacus est Aegypti iuxta alexandriam qui antea arapotes nominabatur. ¶Pharonq;.Pharos insula est alexandriæ adiacens in qua est turris altitudine īsignis:quam eodem nomine:quo insula: multis tabulatis excelsam & albo lapide mirifice structam sostrat⁹ gnidius Aegypti regum amicus ob nauigantium salutem exædificauit:ut hoc epigramma in ea scriptum declarat.Sostrat⁹ gnidius Dexiphanis filius diis seruatoribus pro nauigantibus.nam cū ora importuosa & humilis esset:& cautes & breuia mare haberet:signum aliquod necessarium fuit altū:& clarū.quo nauigātes ad port⁹ igressū dirigerētur.Inde factum est ut huiusmodi signa ad portus collocata phari dicantur. ¶In septē cornua.hostia.nam nilus septē hostiis egreditur in mare. ¶Tuaq; hæc insignia uidi.In ara nanq; isidis ea omnia simulacra erant:quæ per somnum uiderat telethusa. ¶Sonitum comitesq; facesq;.ordo est.Sonitum Sistrorum. Sistrum nanq; instrumentum est quod concussum sonitum emittit. Vnde & nomen ἀπὸ τοῦ σείειν. hoc est a concutiēdo accepit. ¶Quod uidet hæc lucem.Quod hæc uiuit. Digito autem puellā ostendit. ¶Non secura.non sine cura & sollicitudine. ¶Fausto oīe felici augurio.Ad ignes.ad sacrificia quæ in nuptiis Iunoni Hymenæoq; ac ueneri celebrabantur.

¶Publii Ouidii Nasonis
Metamorphoseos Li
ber Nonus Felici
ter Explicit.

¶ Raphaelis Regii in decimum Metamorphoseos Ouidii librum ennarationes.

INde per immensum. Totum hunc librũ undecimiq; partem Orphei gestis; carminibusq; ita dicauit poeta: ut ab ĩstituto non discedat: uariasq; transfigurationes exponat. nam Orpheus Appollinis & calliopes: uel ut alii scribunt oeagri fluuii & polymniæ musæ filius scientia ac cantus suauitate mortales omnes dicitur superasse citharamq; ad similitudinẽ testudinis a mercurio confectã donoq; appollini datam a patre accepisse: cuius modulatione non homines solum: sed feras siluasq; ac saxa mota fuisse. is. n. ut scribit Diodorus doctrinæ deditus cum theologiæ operam impendisset: in ægyptum transiit plurimarumque ibi rerum percepta scientia: græcorum doctissimus tũ in deorum cerimoniis. tum in theologia. tum in poematis cantuq; est habitus. nauigauit insuper cum argonautis obq; uxoris amorem ad inferos cum descendisset: a proserpina suauitate cantus allecta impetrauit: ut defunctam uxorem ab inferis excitaret. nam eurydice quam in fausto omine sibi copularat dum per prata simul cum aliis nymphis uagaretur: a serpente percussa interiit: tantoq; dolore moriens affecit maritum. ut nõ satis esse duxerit lugere: sed ad inferos quoq; ad eam repetendam descendere nihil dubitarit eo igitur cum peruenisset: tantum carminis suauitate effecit: ut uxorem a Plutone ea acciperet conditione: ne illam prius: quam ad superos reuersus esset respiceret: sed orpheus ueritus ne se uxor sequeretur: cum iam fere ad superos peruenisset: eam respexit: quæ illico ad ĩferos retracta orpheum in maximis cruciatibus reliquit: cum igitur desperaret se iterum ea potiri posse: omnes aspernatus muberes dicitur primusq; apud thraces puerorum amoribus indulsisse. ¶ Id uero ægre ferentes thraciæ mulieres sacra bacchi celebrãtes illum cythara canentem ferasq; mulcentem discerpserunt: cuius caput una cum cithara in Hebrum proiectum. cum lesbum usq; peruenisset: idq; serpẽs laniare uellet: ĩ saxum ab Apolline dicitur fuisse transformatus. ¶ Ad oras ciconum. cicones populi sunt thraciæ iuxta hebrum fluuium habitantes cicone Appollinis & Rhodopes filio dicti. ¶ Et orpheia uoce. adiectiuum est orpheia Vnde etiam pẽultimam producit quæ a græcis per. ει. scribitur. Nequicquam frustra. neq; enim felices illæ nuptiæ fuerunt. ¶ Sed nec solemnia uerba: qualia hæc essent. faustæ felicesq; hæ sint nuptiæ. ¶ Fax quoq; quam tenuit. Quinq; faces ut in problematis scribit Plutarchus: ante nouam nuptam præferri solebant. ¶ Vsq;. semper. ¶ Rhodopeius uates. orpheus poeta thracius: cuius hymni in plerosque deorum etiamnum extant. rhodope autẽ mons est thraciæ altissimus. ¶ Tænarea porta. Tænarus laconiæ promontorium est: in quo specus esse dr: per quem ad inferos descenditur. ¶ Per que leues populos. corporibus carentes. ¶ Persephonen. proserpinam. ¶ Vmbrarum dominũ. Plutonem.

Orphei nuptiæ

Orpheus ad inferos

P. Ouidii Nasonis metamorphoseos liber. X.

INde per immensum croceo uelatus amictu
Aethera digredit̃: cicõũq; hymenæus ad oras
Tẽdit: & orpheia nequicq̃ uoce uocatur.
Affuit ille quidẽ: sed nec solennia uerba:
Nec letos uultus: nec felix attulit omen.
Fax quoq; quã tenuit lachrymoso stridula fumo
Vsq; fuit: nullosq; inuenit motibus ignes.
Exitus auspicio grauior: nam nupta per hærbas
Dum noua naiadum turba comitata uagatur:
Occidit in talum serpentis dente recepto.
Quã satis ad superas postq̃ rhodopeius auras
Defleuit uates: ne non tentaret & umbras:
Ad styga tænarea est ausus descendere porta:
Perq; leues populos: simulachraq; fũcta sepulcro
Persephonen adiit: inamœnaq; regna tenẽtem
Vmbrarũ dominum: pulsisq; ad carmina neruis

¶ O positi: Hac oratione Orpheus persuadere conatur Plutoni atque proserpinæ: ut sibi Euridicen uxorem restituant ac per aliquot adhuc annos uiuere apud superos permittant. ¶ Mundi positi sub terra. Periphrasis est inferorum. ¶ Opaca tartara. ¶ Obscura. tenebrosa. Est enim tartarus inferorum locus profundissimus. ¶ Medusei monstri. Cerberi canis inferorum tripicitis: qui ut medusa pro capillis: ita pro pilis colubros ac serpentes habet. Merito autem se excusat orpheus: ne ut hercules credatur ad extrahendum cerberum illuc descendisse. ¶ Auguror. conjecto & signis colligo: auguror autem & Auguro in eadem significatione dicimus.

Sic ait o positi sub terra numina mundi
In quem decidimus quicquid mortale creamur:
Si licet & falsi positis ambagibus oris
Vera loqui sinitis: non huc ut opaca uiderem
Tartara descendi: nec uti uillosa colubris
Terna medusei uincirem guttura monstri:
Causa uiæ est coniunx: in quam calcata uenenum
Vipera diffudit: crescentesque abstulit annos.
Posse pati uolui: nec me tentasse negabo:
Vicit amor. supra deus hic bene notus in ora est.
An sit & hic dubito: sed & hic tamen auguror esse:
Famaque si ueteris non est mentita rapinæ:
Vos quoque iunxit amor. per ego hæc loca plena timo
Per chaos hoc ingens uastique silentia regni: (ris:
Eurydices oro properata retexite fata.
Omnia debentur uobis: paulumque morati
Serius aut citius sedem properamus ad unam.
Tendimus huc omnes: hæc est domus ultima: uosque
Humani generis longissima regna tenetis.
Hæc quoque cum iustos matura peregerit annos:
Iuris erit uestri: pro munere poscimus usum.
Quod si fata negant ueniam pro coniuge: certum est
Nolle redire mihi: leto gaudete duorum.
Talia dicentem neruosque ad uerba mouentem
Exangues flebant animæ: nec Tantalus undam
Captauit refugam: stupuitque ixionis orbis:
Nec carpsere iecur uolucres: urnisque uacarunt
Belides: inque tuo sedisti Sisyphe saxo.
Tunc primum lachrymis uictarum carmine fama est
Eumenidum maduisse genas: nec regia coniunx
Sustinet oranti (nec qui regit ima) negare.
Eurydicenque uocant: umbras erat illa recentes
Inter: & incessit passu de uulnere tardo:
Hanc simul & legem rhodopeius accipit Orpheus:
Ne flectat retro sua lumina: donec auernas
Exierit ualles: aut irrita dona futura.
Carpitur accliuis per muta silentia trames
Arduus: obscurus caligine densus opaca.
Nec procul abfuerant telluris margine summæ:

¶ Veteris rapinæ. Nam pluto proserpinæ amore captus eam rapuit. ¶ Per chaos hoc ingens. Per has immensas tenebras. ¶ Retexite. resoluite: ut ad uitam possit redire. ¶ Omnia debentur uobis. omnia inquit ad uos uenire necesse est. ¶ Longissima regna. Utpote que nunquam sint finem habitura. Peregerit. compleuerit. ¶ Iuris uestri. Potestatis & ditionis uestræ. ¶ Pro munere poscimus usum. Ut eurydice uti fruique possim. ¶ Quod si fata negant ueniam. sed si inquit fata mihi hoc beneficium pro uxore petitum negauerint: decreui nolle ad superos redire. ¶ Veniam beneficium. Interdum uenia pro pace ponitur. Virg. cuncti nam lecti nauibus ibant orantes ueniam Cæterum qui peccarunt ueniam petere proprie dicuntur: cum ut sibi parcatur orant. ¶ Certum mihi. Decretum est mihi. Talia dicentem. Quanta fuerit uis orphei orationis facile hinc colligitur. quod inferos omnes lachrimas emittere cogit ¶ Neruosque cithare chordas pulsantem Nec tantum captare. Tantalus paphlagoniæ rex fuit regionis fertilitate ditissimus. qui mensa deorum dignatus iouis arcana prodidit mortalibus. quare ad inferos detrusus & inter aquas ori allabentes sitit nec pendentibus pomis famem expellere potest cum ea captare uult a uento: ut scribit Home. dissipantur. ¶ Captauit. capere curauit. ¶ Stupuitque ixionis orbis. Ixion phlegiæ: uel ut quidam scribunt. Antonius & melantus filius cum iunonem de stupro interpellasset. ¶ Siue ut Homerus ait latonam: ad inferos damnatus rota assidue circumagitur. ¶ Stupuit: immobilis permansit. ut orphei carmina audiret. Orbis. rota. ¶ Nec car. ie. uo. titii subaudiatur. nam titius iouis filius & helaræ: qui terræ alumnus dicitur: quoniam a matre sub specu metu iunonis fuit educatus: cum latonam uiolare tentasset: in nouem iugera distentus iecore suo uultures assidue pascere naratur. ¶ Vrnisque ua. be. beli neptes. hæ uero Danai filiæ fuere quinquaginta: que totidem patrueles eosdem maritos Aegypti filios iussu Danai patris suum quæque præter unam hypermestram: quæ lynceo pepercit: prima nocte interemerunt. unde ad inferos detrusæ cribris aquam haurire finguntur. hac autem fabula lucretius amore captos significari putat: qui in re leuissima diu laborent. Vacarunt. cessarunt. ab urnis gestandis. Inque tuo sedisti sisyphe saxo. sisyphus Aeoli filius cum isthmum infestaret: ad inferos trusus saxum in montis cacumen subuoluere cogitur. quod semper in uallem deuoluitur. quo ambitiosi significantur: qui quamuis feerant repulsam: ab ambiendis tamen magistratibus non desistunt. ¶ Eumenidum. furiarum. ¶ Nec regia coniunx. proserpina. ¶ Nec qui regit ima. Periphrasis est Plutonis Umbras inter. anastrophe est. ¶ Carpitur accliuis per tramitem arduum orpheus ab inferis ad superos ascendit. Nec procul. nec longe. ¶ Margine extremitate. Summæ telluris. superiorem terræ.

Olen⁹ & lethæa ĩ lapides

¶ Hinc ne deficeret metuens. tunc inquit timens orpheus ne Eurydice se deficeret: ad eam oculos conuertit. ¶ Quam tria qui timidus. quis. nam hic fuerit: nusquam me legisse memini. Quisquis autem fuit: cũ Cerberum ab hercule ad superos attractum uidisset: tanto affectus est tremore: ut in saxũ fuerit cõuersus. Medio collo subaudiat. nã e tribus cerberi collis mediũ catẽis fuerat ligatum. ¶ Qui q̃ ĩ se traxit crimen. Olen⁹ q̃dã lethæã duxit uxorem: exímia pulchritudine adeo superbam: ut se deabus præferret. Cæterum deæ iratæ cum de lethea supplicium sumere uellent: olenus in se culpam uxoris transferre ausus una cum illa: in lapidem fuit conuersus. ¶ Humida ide. fontibus abundãs. Nam ida phrygia multis fontib⁹ irrigatur. ¶ Orantem. Orpheum precantem. ¶ Portitor. Charon qui portui inferorũ præest ¶ Arguerat. increpuerat. sed arcuerat fortasse rectius legeretur: ut intelligam⁹. uetuerat. ¶ In ripa stygis paludis. ¶ Cereris si. mu. sine ullo cibo. ¶ Pulsumq; aquilonibus Hæmum. Montes sunt thraciæ Rhodope hæmus boreæ obnoxii. ¶ Annum pi. æquo in. hoc est piscibus terminatum. nam pisces zodiaci ultimum optinẽt locum annumq; terminãt. Significat igitur tres annos transiuisse post Euridices mortem. quib⁹ orpheus nullam tetigerat mulierem. ¶ Auctor transferre: Constructio est græca. Transferẽdi. n. latine diceretur. ¶ Collis erat. locum describit ubi canens orpheus a Bacchis fuit discerpt⁹. Diis ge. ua. orpheus apollinis & calliopes musæ filius. ¶ Loco. in locum. Vir. It clamor cælo. ¶ Caonis arbor. quercum dicit. Nam quercus arbor est glandifera. que in chaonia epiri regione a chaone dicta copiose ꝓuenit. unde in i. georgicon. Vir. Si uestro munere tellus Chaoniam pingui glandem mutauit arista. Chaon ãt frater fuisse heleni scribitur. quem cum helenus ipse per imprudẽtiam occidisset: regionem cui imperabat: chaoniam ab illius nomine uocauit cum antea mollossia appellaretur. Vnde Virg. Morte neoptolemi regnorum reddita cessit ps heleno: qui chaonios cognomine campos chaoniamq; oẽm troiano a chaone dixit. Plinius autem chaoniam a chaonibus populis denominatam esse scribit. ¶ Non ne. he. Populi in quas sorores Phaetontis conuersas fuisse in secũdo uolumine poeta narrauit. ¶ Heliadum. solis filiarũ Helios n. sol dr̃. ¶ Aesculus. arbor ẽ glãdifera ioui dicata. ¶ Et in lau. Virgo. daphne n. q̃ i laurũ cõuersã legim⁹: nunq̃ nubere uoluit. ¶ Enodis abies. sine nodis. Et pla. ge. genio ac uoluptati dicata foliis. n. æstate solem auertit. hyeme uero admitit. ut plinius scribit. Acerq;. acer arbor ẽ uarius distĩcta colorib⁹. Vñ acernæ mẽsæ post citreas in ꝓcio apd priscos fuisse scribunt. ¶ Amnicolæ salices. iuxta fluuios nascẽtes. salix ãt arbor ẽ notior: q̃ ut hoc loco sit dscribẽda. ¶ Et aq. lo. Arbor ẽ lotos locis humidis gaudẽs. Vñ & aq̃tica uocat a poeta. & fert suauissimũ fructũ ĩ africa ꝓserti. uñ lotophagi ppl̃i fuerũt dnoĩati. ẽ et lotos herba: q̃ iter prias deorũ uoluptati nasci homer⁹ ait. tenuesq; my. Humiles. ñ multũ crescẽtes. uñ & uir. ĩ bucolicis humiles myricas appellat. Et bi. myr. Arbor ẽ myrtus ueneri dicata. Baccis. Immauras ficos baccas uocat poe*

Hinc ne deficeret metuens auidusq; uidendi
Flexit amans oculos: & protinus illa relapsa est:
Brachiaq; intendẽs prendiq; & prẽdere captãs
Nil nisi cedẽtes infelix attipit autas.
Iamq; iterum moriens non est de coniuge quicq̃
Questa suo: quid enim nisi se quereret amatã:
Supremumq; uale: quod iam uix autibus ille
Acciperet dixit: reuolutaq; rursus eodem est.
Non aliter stupuit gẽina nece coniugis orpheus:
Quã tria qui timidus medio pottante catenas
Colla canis uidit: quem non pauot ante teliquit:
Quam natura priot saxo pet corpus obotto.
Quiq; in se traxit ctimen: uoluitq; uideti
Olenus esse nocens: tuq; o confisa figuta
Infelix lethæa rua: iunctissima quondam
Corpora nunc lapides quos humida sustinet ide.
Orantem frusttaq; iterum transire uolentem
Pottitor arguerat: septem tamen ille diebus
Squallidus in ripa cereris sine munere sedit.
Cuta dolorq; animi lachrymæq; alimenta fuere,
Esse deos herebi crudeles questus: in altam
Se recipit rhodopen: pulsumque aq̃lõibus hæmũ
Tettius æquoreis inclusum piscibus annum
Finierat titan: omñemque refugerat Orpheus
Fœmineam uenetem: seu q; male cesserat illi:
Siue fidem dederat: multas tamẽ ardor habebat
Iungere se uati: multæ doluere repulsæ.
Ille etiam thtacum populis fuit auctot amorem
In teneros ttansfette mares: cittaque iuuentam
Aetatis breue uer & ptimos carpete flores.
Collis erat: collemque super planissima campi
Area: quam uiridem faciebant graminis herbæ:
Vmbra loco deerat: qua postq̃ parte resedit
Diis genitus uates: & fila sonantia mouit:
Vmbta loco uenit: non chaonis abfuit arbot:
Nõ nemus heliadum: nõ frõdibus æsculus altis:
Nec tiliæ molles: nec fagus: & innuba laurus:
Et coryli stagiles: & fraxinus utilis hastis:
Enodisque abies: curuataque glandibus ilex:
Et platanus genialis: acerque coloribus impar:
Amnicolæque simul salices: & aquatica lothos:
Perpetuoque uirens buxus: tenuesque miricæ:
Et bicolor myrtus: & baccis cærula ficus.
Vos quoque flexipedes hederæ uenistis: & una

Pampineæ uites:& amictæ uitibus ulmi:
Ornicq; & piceæ:pomoq; onerata rubenti
Arbutus:& lentæ uictoris præmia palmæ:
Et succincta comas hirsutaq; uertice pinus
Grata deum matri:siquidem cybelius atys
Exuit hac hominem:truncoq; indurauit illo.
Affuit huic turbæ metas imitata cupressus
Nunc arbor:puer ante deo dilectus ab illo:
Qui citharam neruis:& neruis têperat arcum.
Nãq; sacer nymphis carthæa tenentibus arua
Ingens ceruus erat:lateq; patentibus altas
Ipse suo capiti præbebat cornibus umbras:
Cornua fulgebãt auro demissaq; in harmos
Pêdebant tereti gemmata monilia collo:
Bulla super frontem paruis argentea loris
Vincta mouebatur:parilique ætate nitebant
Auribus & geminis circum caua têpora baccæ:
Isque metu uacuus naturalique pauore
Deposito celebrare domos:mulcendaque colla
Quamlibet ignotis manibus præbere solebat:
Sed tamen ante alios cææ pulcherrime gentis
Gratus erat Cyparisse tibi:tu pabula ceruum
Ad noua:tu liquidi ducebas fontis ad undas.
Tu modo texebas uarios per cornũa flores:
Nunc eques in tergo residens huc lætus & illuc
Mollia purpureis frenabas ora capistris.
Aestus erat:mediusque dies:solisque uapore
Concaua littorei feruebant brachia cancri
Fessus in herbosa posuit sua corpora terra
Ceruus:& arborea frigus ducebat ab umbra:
Hunc puer imprudens iaculo cyparissꝰ acuto
Fixit:& ut sæuo morientem uulnere uidit:
Velle mori statuit:quæ non solacia phœbus
Dixit:& ut leuiter pro materiaque doleret
Admonuit:gemit ille tamẽ:munusque supremũ
Hoc petit a superis:ut tempore lugeat omni.
Iamque per immensos egesto sanguine fletus
In uiridem uerti cœperũt membra colorem:
Et modo qui niuea pendebant fronte capilli:
Horrida cæsaries fieri:sũptoq; rigore
Sidereũ gracili spectare cacumine cælum.
Ingemuit:tristisq; deus lugebere nobis:
Lugebisque alios:aderisq; dolentibus inquit.
Tale nemꝰ uates attraxerat:inque ferarum
Concilio medius turbas uolucrũq; sedebat.
Vt satis impulsas tentauit pollice chordas:

¶ Pampineæ oliuæ. Pampinis & foliis oneratæ. ¶ Orniq; & piceæ arbores sunt montanæ ornus & picea. Sane hornus cum aspiratione huius anni intelligitur. ¶ Arbutus. arboris est species arbutus haud ualde crescens. Pomo rubenti. pomis rubicundis. ¶ Et len. pal. flexibiles. ¶ Victoris præ. idcirco palmæ uictoris premia dicuntur: quod uictores palma coronantur palmæ n. nunquam oneri cedunt: ut qui uincunt: hostibus cedere non uidentur. ¶ Et succincta comas. Succinctas & altas habens comas & frondes ¶ Nam pinus in uertice solum frondes emittit. ¶ Grata deum matri. Cybele. ¶ Siquidem cybelius atys. Atym eximia pulchritudine puerum deorum mater: ut in fastis scribit poeta: sibi casto deuinxit amore. iussitq; ut castus uiueret suaq; templa tueretur. At ille mandatorum immemor cum sagarithide nympha coiuit. quare in furias actus se ipse primum excastrauit. deinde cum se interficere uellet: in pinum arborem fuit commutatus ¶ Affuit huic turbæ. Cyparissus puer fuit formosissimus: apollini gratus: qui ceruum: quem in deliciis habebat cum imprudens occidisset: tanto est affectus dolore: ut cum mori omnino uellet: in arborem cupressum ab apolline fuerit cõmutatus. ¶ Metas imitata. Metarum similis: quæ ut cupressi: in acutum tendunt. ¶ Ab illo deo. ab appolline. nam apollo cum cythara & arcu pingebatur. ¶ Carchæa arua. Sic quidem scribitur sed carthea cum th aspirato legẽdum uidetur. Nam carthæa una est ex quatuor urbibus Cææ insulæ. in qua natus ẽ cyparissus principale autem pro deriuatiuo positum est. ¶ Gẽmata monilia. Torques gemmis ornati. ¶ Baccæ. margaritæ. uniones. ¶ Cææ gentis. Cæa insula est ægæi. Vnde cæus deriuatur. ¶ Quamlibet ignotis. ¶ Quantumlibet incognitis. Solisq; uapore. significat solem ĩ cancro fuisse quo tempore maximi excitãtur æstus. ¶ Frigus ducebat. ¶ Trahebat capiebat. ¶ Pro materiaq; pro qualitate rei perditæ doleret. ¶ Egesto sanguĩe. exhausto. emisso. ¶ Sumptoq; rigore Accepta duricie. ¶ Sidereum cælum. Sideribus ornatum. ¶ Lugebisq; alios. Hoc ex romana cõsuetudine dictum est. Nam ut seruius scribit: cupressi rami ante fores. domus in qua esset cadauer: ponebantur: ne quis per imprudẽtiam ingrediens pollueretur unde illam inferis fuisse consecratam dicunt: hoc est lachrimis & luctibus: uel quod cæsa nunquam reuirescit. ¶ Dolentibus. Morte propinquorum. ¶ Impulsas percussas. ¶ Chordæ autem quæ fides latinæ dicũtur: musicorum tantummodo sunt instrumentorum.

Atys in pinum

Cyparissus in cupressum

Diuersa Diuerse. Nomen enim pro aduerbio positum est. Varios modos. uarios sonos ex quibus cõstat harmonia. Ab ioue musa parens Calliopem musam sibi matrem inuocat orpheus. Ex principio aũt hymni Orphei in Iouem hæc sumpta esse uidentur. Cedunt Iouis omnia regno: Omnia inquit Iouis potentiæ subiciuntur. Est autem parenthesis causam continens cur ab Ioue sit inchoandum. Plectro grauiore Sono grauiore: quali bella cantari solent. Est autem plectrum instrumentum musicum qui latine pecten appellatur quo chordæ percutiuntur ἀπὸ τοῦ πλήττειν. hoc est a percutiendo declinatum. Gigantes. gigantomachian. hoc est gigantum pugnam.

Et sensit uarios: q̃uis diuersa sonarent:
Concordare modos: hoc uocẽ carmine mouit:
Ab Ioue musa parens: cedunt Iouis oĩa regno:
Carmina nostra moue. iouis est mihi sæpe ptãs
Dicta: ptius cecini plectro grauiore gigantes:
Sparsaq; phlægræis uictricia fulmina campis:
Nunc opus est leuiore lyra: puerosq; canamus
Dilectos superis: inconcessisq; puellas
Ignibus attonitas meruisse libidine pœnam.
Rex superũ phrygii quondã ganymedis amore
Arsit: & inuentum est aliquid quod Iuppiter esse
Q uam quod erat mallet: nulla tamen alite uerti
Dignatur: nisi quæ portat sua fulmina terræ.
Nec mora: percusso mendacibus aere pennis
Arripit iliaden: qui nunc quoq; pocula miscet:
Inuitaq; Ioui nectar Iunone ministrat.
Te quoq; amiclyde posuisset in æthere phœbus:
Tristia si spacium ponendi fata dedissent.
Q ua licet æternus tamen es: quotiensq; repellit
Ver hyemem: pisciq; aries succedit aquoso:
Tu totiens oreris: uiridiq; in cespite flores.
Te meus ante omnes genitor dilexit: & orbe
In medio positi caruerunt præside delphi:
Dum deus eurotan: immunitamq; frequentat
Spartẽ: nec citharæ: nec sunt in honore sagittæ:
Immemor ipse sui non retia ferre recusat:
Non tenuisse canes: non per iuga montis iniqui
Ire comes: longaq; alit assuetudine flammam:
Iamq; fere medius titan uenĩetis: & actæ
Noctis erat: spatioq; pari distabat utroq;:
Corpora ueste leuant: & succo pinguis oliuæ
Splendescũt: latiq; ineunt certamina disci:
Q uem prius aerias libratum phœbus in auras
Misit: & oppositas disiecit pondere nubes:
Decidit i solidam longo post tempore terram
Põdus: & exhibuit iũctam cum uiribus artem.
Protinus imprudens actusque cupidine lusus

Phlægræis causa. ubi fulminibus gigantes fuere confecti. Phlægræi uero campi & in thracia & in campania & in Thessalia esse scribuntur. Leuiore lyra. Humiliori sono amoribus conuenienti. Inconcessis ignibus. Nefandis amoribus. ea autem orpheus canit in mulierum odium atq; contemptum. Phrygii ganymedis. Troiani. Nam ganymedes trois Dardanorum regis fuit filius: qui admiranda pulchritudine Iouem in sui amorem pellexit: a quo in aq

Iupiter in aqlã

l mutato raptus ac sibi mẽsæ minister adhibit⁹ phibet. Q uod qdẽ idcirco fingit ꝙ Iupiter aut p legionẽ ganymedem rapuit cui⁹ insigne erat Aqla. aut nauis in qua fuit ipositus pictam habuit aqlam ut Lactantius exponit Eusebius uero in chronicis ait ganymedem a tantalo fuisse raptum indeq; ortũ bellũ iter Troem & tãtalũ. Loc⁹ aũt in quo rapt fuit ἁρπάγιον uocat ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν. hoc est a rapiendo: ut strabo testat aquariũ qdã ganymedẽ eẽ dix⁹erũt ut scribit Higinus. unde uelut aq̃ fundẽs ostendit. & a græcis hydrochoos appellat. nisi que portat sua fulmina terræ. Periphrasis est aquilæ que fulmina ioui subministrare dicitur. Hoc autẽ idcirco fingit ꝙ sola ex auib⁹ aqla fulmine nõ tangit.

Gany medes raptus

Ganymede ... Alciatum ... [handwritten margin note]

Iliadẽ. ili nepotẽ. Inuita Iu. Contra uoluntatem iunonis. que ægre ferebat ganymedẽ pp pulchritudinẽ tãtope ab ioue amari. Te quo. amy. Hyacĩthus puer fuit formosissim⁹ ab apolline simul & zephyro uento adamat⁹. Q ui cũ in appollinis amorem magis inclinaret ob zelotypiam ĩ se zephyrũ armauit. Cũ igit se disco cum Apolline exercet: zephyrus uehemẽti⁹ flare cœpit discũq; ab Apolline in aerẽ cõiectum ita repcussit in Hyacinthũ. ut ipsum ĩterfecerit.

Hyacin thus in florem

Apollo ãt ne tã formosi pueri memoria ĩteriret ipm in sui noĩs florẽ cõmutauit: in quẽ ẽt Aiax in. xiii scribit fuisse cõmutatus. Amyclide. Amyclæ filii. Amyclas. n. Hyacinthi pater fuit urbis Amyclarũ cõditor. Nã amyclæ urbs est laconiæ Hyacinthi pria pueri adeo formosi: ut Appollo illi⁹ amore capt⁹ e cælo descẽdere in terrã sustinuerit quo diuti⁹ pulchritudine ipsius frui posset. Amyclas aũt iterdũ Amyclæ fm primã flectit declinationẽ. interdũ Amyclãtis fm tertiã. Me⁹ ge. Apollo. Nã apollinis & calliopes musæ filiũ se eẽ Orphe⁹ ipse testat. In me. or. Delphi urbs est phocidis apollinis oraculo clarissima: q̃ a geographis in medio terrarũ orbe esse phibet. Eurotã Fluuius ẽ laconiæ cu rotas. Immunitã spar. Sine muris: Virtute. n. nõ muris lacedæmõii urbẽ suã tutabant. Immemor ipse sui. suæ diuinitatis. Assuetudĩe cõsuetudĩe. Iãq; fe. me. ti Meridiẽ fuisse significat. Actæ. præteritæ noctis. Vtrinq;. & a pterita & a ueniẽte nocte. Lati disci. Nã disc⁹ & lat⁹ ẽ & rotũdus lapis quẽ ĩ aerẽ prisci qdã arte iaciẽtes se exercebãt Dict⁹ ẽ ãt disc⁹ ἀπὸ τοῦ δικεῖν hoc ẽ a iaciẽdo p additionẽ s lrẽ. Decidit ĩ so. lõ. post tpe. Emphasis ẽ. q̃ intelligimus discũ lõge ĩ aerẽ fuisse iactum Cito nãq; in terrã cecidisset nisi in altũ iactus fuisset. Et exhi. ostẽdit Artem. Nã ita emittebat. ut ĩ gyrũ se uoluẽs caderet in terrã

Tollere tænarides orbem properabat: at illum
Dura repercusso subiecit in aere tellus
In uultus hyacinthe tuos: expalluit æque
Q uã puer: ipse deus: collapsosque excipit artus:
Et modo te refouet: modo tristia uulnera siccat:
Nunc aiam admotis fugientem sustinet hærbis.
Nil prosunt artes: erat immedicabile uulnus:
Vt si quis uiolas riguoq; papauera in horto:
Liliaq; infringat fuluis hærentia uirgis:
Marcida demittant subito caput illa grauatum:
Nec se sustineant: spectentq; cacumine terram:
Sic uultus moriens iacet: & defecta uigore
Ipsa sibi est oneri ceruix: humeroq; recumbit.
Laberis œbalide prima fraudate iuuenta
Phœbus ait: uideoq; tuum mea crimina uulnus
Tu dolores facinusque meum: mea dextera leto
Inscribenda tuo est: egu sum tibi funeris auctor.
Q uæ mea culpa tamen? nisi si lusisse uocari
Culpa põt? nisi culpa potest & amasse uocari?
Atque utinam pro te uitam tecumque liceret
Reddere: quod quoniam fatali lege tenemur:
Semper eris mecum: memorique hærebis in ore.
Te lyra pulsa manu: te carmina nostra sonabũt:
Flosque nouus scripto gemitus imitabere nr̃os.
Tempus & illud erit: quo se fortissimus heros
Addat in hunc florem: folioq; legatur eodem.
Talia uero memorantur Appollinis ore:
Ecce cruor: qui fusus humi signauerat hærbas:
Desinit esse cruor: tyrioq; nitentior ostro
Flos oritur: formamq; capit quam lilia: si non
Purpureus color his: argenteus esset i illis.
Nõ satis hoc phœbo ẽ (is. n. fuit auctor honoris)
Ipse suos gemitus foliis inscribit: & αι αι
Flos habet inscriptum: funestaq; littera ducta ẽ.
Nec genuisse pudet spartẽ hyacinthon: honorq;
Durat in hoc æui: celebrandaq; more priorum
Annua prælata redeunt hyacinthia pompa.
At si forte roges fœcundam amathunta metallis
An genuisse uelit propœtidas: annuat æque
Atq; illos: gemino quõdam quibus aspera cornu
Frons erat: unde etiã nomen traxere cerastæ.
Ante fores horum stabat Iouis hospitis ara
Lugubris sceleris: quã si quis sanguine tinctam
Aduena uidisset: mactatos crederet illic
Lactentes uitulos: amathusiacasque bidentes.
Hospes erat cæsus: sacris offensa nefandis.

¶ Tænarides. tænarius Hyacinth⁹ lacõa tænaro laconiæ promontorio. ¶ Subiecit. Sursũ iecit. ¶ Aeq; tm̃. ¶ Erat immedicabile uuln⁹. cũ cur nil artes pdessent. ¶ Vt si qs uio. quã facile defecerit hyacinthus pulchris si͠litudinibus poeta oñdit ¶ Defecta. derelicta. ¶ Laberis. œbali. Apollini apostrophe ad hyacinthũ affectus & doloris & querelarũ plena laberis. Moreris. Oebalide. Patronymicũ p possessiuo positũ ẽ. nam œbalia urbs ẽ lacõiæ ab œbalo cõditore appellata. ¶ Q uod qm̃ fatali lege tenemur. Vetamur in uetustis legiẽ exemplaribus & recte quidem. Sic nãq; apte intelligitur quod facere prohibemur. Dii. n. cum natura sint immortales: nulla ratione uitam deponere possunt. ¶ Scripto litteris. nam in hyacintho flore. αι. syllaba gemitum significãs bis inscripta uidetur. Tametsi quidam aliter sentiẽtes putantesq; hya syllabas in hyacintho flore esse inscriptas manifeste decipiantur. ¶ Fortissimus heros. aiax telamonius ut in tertiodecimo poeta narrat: in hyacinthum fuit conuersus. ¶ Folioq; legatur eodem. nam in hyacinthi foliis: ut dix. prima syllaba huius nominis. αιασ. inscripta uidetur. ¶ Ethia. sic q dem fere legitur. Sic quæ legendum esse quidã præcipiunt: sed apte falluntur. cum hiæ litteræ nullum gemitum præ se ferant. αι αι: uero quæ uox est aperte gemitus significatiua legendum esse facile contenderim: q̃uis omnia quæ quidẽ mihi uidere contigit exemplaria refragentur. ¶ Funestaq; littera. luctuosæ litteræ quibus in funeribus utuntur. ¶ Ducta est. scripta est. Nã litteræ dum scribũtur duci proprie dicunẽ. Hic autẽ aperte etiã colligitur. αι αι. legendum esse. αι nãq; est uox: qua etiãnum in funeribus & fletibus uti solemus. Hyacinthia. festa in honorẽ hyacinthi pueri instituta. ¶ At si forte roges. Per comparationem ostendit Orpheus pueros formosos & diis placuisse: & maximo ornamento suis fuisse ciuitatibus: puellas uero contra & diis perquã displicuisse. & maximo suas urbes dedecore affecisse. nã propœtides quædã uenerẽ deã esse negare ausæ nõ minore sunt odio ciuibus suis q̃ cerastæ quidã. qui in ara hospites imolabãt: quos ut uen⁹ in iuuẽcos cõuertit: ita propœtidas & sua corpa: prĩas pstituerẽ coegit: & in saxa cõmutauit. ¶ Fœcũdã amathuntam. amath⁹ urbs est cypri ære abundãs. unde & cyprus ipsa amathusia olim fuit uocata. est ẽt urbs laconiæ. Declinaẽ aũt Amathũtis ut op⁹ opuntis. ¶ Annuat nutu affirmet tam illas uella genuisse q̃ eos cerastas. q hospites ĩmolãdo maxĩo sibi dedecori fuerũt. Vnde ẽt nomen traxere cerastæ. κερασ Vnde cerastæ declinãtur cornu diciẽ. nã in fronte duo cornua habebant: unde & cyprus ipsa cerastis a q̃busdã fuit appellata. Iouis hospitis. ξενιοσ. a græcis appellatur: quod hospitius præsit. unde Virgi. Iuppiter hospitib⁹ nam te dare iura loquuntur. ¶ Lugubris sceleris. luctuosi sceleris quo hosp tes decepti necabanẽ. ¶ Amathusiacas bidẽtes. Cyprias oues. Nã cyprus ut dixi. Amathusia ẽt fuit appellata.

Hyacinthia

Propœtides in saxa

Ipsa suas urbes ophiusiaq; arua parabat
Deserere alma uen9:sed qd loca grata:q'd urbes
Peccauere meæ:quod dixit crimen in illis:
Exilio pœnam potius gens impia pendat:
Vel nece:uel si quid medium ē mortisq; fugæq;:
Idq; quid esse potest:nisi uersæ pœna figuræ:
Dum dubitat quo mutet eos:ad cornua uultū
Flexit:& admonita est:hæc illis posse relinqui:
Grandiaq; in toruos trāsformat mēbra iuuēcos,
Sunt tamē obscœnæ uenerē propœtides ausæ
Esse negare deam:pro qua sua numinis ira
Corpora cum forma primæ uulgasse feruntur.
Vtq; pudor cessit:sanguisq; induruit oris:
In rigidum paruo silicem discriminæ uersæ:
Quas quia pygmalion euū per crimina agentes
Viderat offensus uitiis:quæ plurima menti
Fœmineæ natura dedit:sine coniuge cælebs
Viuebat:thalamique diu consorte carebat.
Interea niueum mira feliciter arte
Sculpsit ebur:formāq; dedit:qua fœmina nasci
Nulla potest:operisq; sui concepit amorem.
Virginis est ueræ facies:quā uiuere credas:
Et si non obstet reuerentia:uelle moueri.
Ars adeo latet:arte sua miratur:& haurit
Pectore pygmalion simulati corporis ignes.
Sæpe manus operi tentantes admouet:an sit
Corpus:an illud ebur:nec adhuc ebur eē fatet'.
Oscula dat:reddiq; putat:loquiturq;:tenetq;:
Et credit tactis digitos insidere membris:
Et metuit pressos ueniat ne liuor in artus:
Et modo blāditias adhibet:modo grata puellis
Munera fert illi:conchas:teretesq; lapillos:
Et paruas uolucres:& flores mille colorum:
Lilia:perpictasque pilas:& ab arbore lapsas
Heliadū lachrymas:ornat quoque uestibus artus
Dat digitis gemmas:dat longo monilia collo.
Aure leues baccæ:redimicula pectore pendēt:
Cuncta decēt:nec nuda minus formosa uidet':
Collocat hanc stratis concha sidonide tinctis:
Appellatque tori sociam:acclinataque colla
Mollibus in plumis tanq̄ sensura reponit.
Festa dies Veneris tota celeberrima Cypro

Cera stæ in tauros

Eburnea statua in A uirginē

¶ Ophiusia arua. Cypria alludit aūt poeta ad priscum illius insulæ nomen. Cerastis nanq; etiā cognominata fuit a genere quodā serpētis:uel quod multa cornua hoc est montium uertices habeat. ophiusia uero serpētina possum9 interp̄tari. ¶ Gens impia. Cerast rū. ¶ Fugæq;. exilii Toruos. truces terribiles aspectu. ¶ Sunt tñ obscœnæ. Quāuis inqt Cerastas in iuuēcos cōuerterit Ven9: Propœtides tñ ausæ sunt eā negar̄ deā eē. ¶ Obscœnæ. Turpes. Vulgasse. p̄stituisse. ¶ Cessit. Recessit. ¶ Pro quo. pp quā rem. ¶ Numinis ira. Veneris indignatione. ¶ Sanguisq; induruit oris. Ita durus est factus:ut nihil erubescerent. ¶ Paruo discrimine. Parua differentia Lapideæ nanq; statuæ uidebantur propœtidib9 similes. ¶ Versæ. Fuerant subaudiat'. ¶ Quas quia pygmalion euum. Pygmalion quidam flagitiis propœtidum offensus uitam cælibem exigere decreuit. sed ex ebore uirginis simulacrum adeo fabre effinxit. ut per inde atq; si uiua esset: illius amore caperetur. Quare uenerem orauit ut sibi talem concederet uxorem. Venus autem plusq̄ petebatur. effecit. Nam illi: quam in lecto pygmalion collocauerat:animam inspirauit:nubilemq; ætatem donauit. ex insperato igitur pygmalion uoti cōpos factus ex ea Paphum suitulit. a quo & insula & urbs paphos fuit appellata ¶ Sine coniuge cælebs. Alterum ex altero pendet. Qui enim uxore caret cælebs uiuit: & qui cælibem ducit uitam. uxorem nō habet. cælebs autem dicitur. quasi cælestem uitam agens. ¶ Thalami consorte. Vxore. ¶ Qua fœmina nasci Nulla potest. Pulcherrimam fuisse illam statuam intelligimus: ut quæ ne a natura quidem posset superari. ¶ Et si non obstet reuerentia. Acute eleganterq; hoc dictum est. Nam uirgines bene educatæ præ pudore in uirorum conspectu uix audent se mouere. Ea igitur statua non quod eburnea esset sed pudore quodā uirginibus insito immobilis uidebatur. ¶ Ars adeo latet. ut uiua uideretur. non ex ebore confecta. ¶ Arte sua miratur. statuam subaudiamus. ¶ Simulati corporis. In similitudinem uirginis effecti. ¶ Nec adhuc ebur esse fatet'. quāuis tangat statuam eburneamq; esse sentiat sibi tamen eburneam esse persuadere nō pōt. adeo uiua uidebatur. ¶ Insidere. inherere. infigi ac subsidere: sic ut membra digitis cederent.

¶ Et metuit pressos ueniat ne liuor in artus. Et timet inquit ne membra manu pressa liuorē & nigra quædam signa concipiant. Liuor autē est illud signum subnigrum quod in corpore p̄cusso uideri solet: cui quoniam iuidorum color similis est liuor pro inuidia sæpenumero ponitur. ¶ Heliadum lachrimas. succina: quæ e populis in quas sorores phaethōtis conuersas fuisse narrauit poeta defluere dñr. Baccæ. uniones. ¶ Concha sidonide. purpura tyria. ¶ Tota cypro. per totam cyprum. ueneri namq; dicata est cyprus insula ciliciæ syriæq; obiecta: quondam nouē regnorū sedes: uariis quidē noībus appellata. nam & atamantida & cerastim & aspeliam & amathusam & macarā & Crypton & coliniā Plinius scribit fuisse appellatā. Cyprus aūt dicta ē a cypro cinyre filia: uel a cypero flore uel ut astynomus scribit: quia prius cryptos appellata fuit eo quod sæpenumero a mari fuit occultata: deinde r littera abiecta cypros uocata.

Venerat:& blandis indutæ cornibus aurum
Conciderant ictæ niuea ceruice iuuencæ:
Thuraq; fumabant: cū munere functus ad aras
Constitit:& timide: si dii dare cuncta potestis:
Sit coniunx opto: non ausus eburnea uirgo
Dicere pygmalion: similis mea dixit eburnæ.
Sensit ut ipsa suis aderat uenus aurea festis:
Vota quid illa uelint:& amici numinis omen:
Flāma ter accensa est: apicemq; per aera duxit.
Vt rediit: simulachra suæ petit ille puellæ:
Incumbensq; toro dedit oscula: uisa tepere est.
Admouet os iterū: manib⁹ quoq; pectora tentat:
Tentatum mollescit ebur: positoq; rigore
Subsedit digitis: ceditq; ut hymetia sole
Cæra remollescit: tractataq; pollice multas
Flectitur in facies: ipsoq; fit utilis usu.
Dum stupet:& dubie gaudet: fallicq; ueretur:
Rursus amās: rursusq; manu sua uota retractat:
Corpus erat: saliunt tentatæ pollice uenæ.
Tum uero paphius plenissima concipit heros
Verba: quibus Veneri grates agit: oraq; tandē
Ore suo non falsa premit: data oscula uirgo
Sensit:& erubuit: timidumq; ad lumina lumen
Attollens pariter cum cælo uidit amantem.
Coniugio quod fecit adest dea: iamq; coactis
Cornibus in plenum nouies lunaribus orbem
Illa paphum genuit: de quo tenet insula nomē.
Editus hac & ille est: qui si sine prole fuisset:
Inter felices cinyras potuisset haberi.
Dira canā: procul hinc natæ: ꝓcul esse parētes.
Aut mea si uestras mulcebunt carmina mētes:
Desit in hac mihi parte fides: nec credite factum:
Vel si credetis: facti quoq; credite pœnam.
Si tamen admissum sinit hoc natura uideri:
Gentibus ismariis & nostro gratulor orbi:
Gratulor huic terræ quod abest regionibus illis:
Quæ tantum genuere nefas: sit diues amomo
Cinnamaq; costumque suam sudataque ligno
Thura ferat: floresq; alios panchaica tellus
Dum ferat & myrrham: tāti noua nō fuit arbor.
Ipse negat nocuisse tibi sua tela Cupido
Myrrha: facesq; suas a crimine uendicat isto.
Stipite de stygio: timidisque afflauit echidnis
E tribus una soror: scelus est odisse parentem.
Hic amor est odio maius scelus: undique lecti
Te cupiunt proceres: totoque oriente iuuentus

¶ Blandis cornibus. non infestis: sed mitibus. cornua autem uictimarum maurari solebant. ¶ Munere. Sacrificio. ¶ Ad aras. Apud altaria. ¶ Venus aurea. pulchra. ¶ Et amici numinis omen Flamma ter accensa est. ordo est. & flamma ter accensa est omen amici & propicii numinis. ¶ Apicem. scintillam. ¶ Subsedit. cedit. ¶ Vt hymetia cera. hymetus atticæ mons est optimi mellis fertilissimus. ¶ Corpus erat. proprie dixit. nam corpus uiuum proprie uocatur. caro autem mortua: ut quæ a cadendo sit dicta. ¶ Saliunt. mouentur. ¶ Paphi⁹ heros. Cyprius pygmalion. ¶ Verba plenissima. copiosissima. ornatissima. ¶ Ora non falsa. Veram faciem. ¶ De quo tenet insula nomen: Nam cyprus dicta est etiam paphos a Papho pygmalionis filio. ¶ Editus & ille est. Cinyras Pygmalionis filius Myrrham genuit: que nefando patris amore capta nutricis opera cum eo inscio concubuit: adonemq; concepit: quod cum resciuisset pater: stricto ense filiam persequi cœpit. illa uero fugiens in arabiam usq; peruenit: ubi longo errore fessa deorum miseratione in arborē sui nominis fuit mutata. ¶ Inter felices. nam cypriorum rex fuit in primis potens. ¶ Aut mea si uestras Aut inquit si mea carmina uos delectabunt: nolite credere ea fuisse facta: quæ hoc loco scribentur de Myrrha cinyræ filia. ¶ Si tamē admissum. bene dubitat Orpheus an tantum sceleris fuerit commissum. Nam contra naturam esse uidetur ut liberi parentes flagitiose ac usq; ad coitū ament. ¶ Gentibus Ismariis. Thraciis Nostro orbi. Thraciæ Nam orpheus thrax fuit ¶ Abest. Rēota est. ¶ Sit diues amomo. Amomum herba est suauissimi odoris non in arabia modo. sed in ponto armeniaq; nascens: ut Plinius scribit. ¶ Cinnama. Cinnamum herba est medica: qua arabia felix commendatur. ¶ Costumq; suā. costus frutex est grati odoris in arabia nascens. ¶ Sudata thura. per sudorem quodammodo emissa. Thurifera autem regio est Sabæa. ¶ Panchaica tellus. panchæa regio apd sabæos: in qua thuriferæ arbores nascūtur. Vñ Virgilius. Totaq; thuriferis panchaia pinguis aristis. ¶ Tanti noua non fuit arbor. ut pater cum filia coire debuerit. ¶ Vendicat. liberat. E tribus una soror. una ex tribus furiis Tisiphone Alectoue aut megæra. ¶ Vndiq; lecti proceres. Electi principes.

Paphos quæ cyprus

Myrrha i arborē

¶ Ad thalami certamen. Ad nuptias tuas certatim petendas aduenit. ¶ Dum non sit ex omnibus un⁹. Hoc est uno patre excepto quem uis ex omnibus elige. Si tamen hoc scelus est. Myrrha amore uicta dubitabat an sit nefas cum patre coire. ¶ Init pecudes. Cum pecudibus coit. Nam inire cum accusatiuo iunctum animal significante coire significat. ¶ Felices quib⁹ ista licent. Ex nimio ardore icta prouenit exclamatio: q̃ Myrrha & brutorum uitam commēdat & ciuilem detestatur ut difficilem & duram ¶ Inuida iura. Quæ humano generi inuidere uidentur: ne iis quæ a natura permittuntur: frui possit ¶ Negant. Prohibent. ¶ Gentes tamen esse feruntur. Hi sunt troglodytæ uariæq; Aethiopũ nationes, qui & uxores habent communes & brutorum more uiuunt. ¶ Spes interdictæ. Legib⁹ prohibitæ. ¶ Remittit. permittit. ¶ Cinyræ concumbere possem cum cinyra. græca enim loquendi est figura. ¶ Nunc quia iam meus est. pater. ¶ Non est meus. non potest ēē meus maritus. ¶ Est mihi proximitas. consanguinitas ipsa mihi obest. ¶ Malus ar. turpis amor. Amãtem. me subaudiam⁹. ¶ Si mihi cōcedit ultra. coitum innuit. hoc est si mihi cum eo concumbere non licet: quæ est ultima amoris linea. ¶ Vltra autem. seipsam increpat myrrha. quo coire cum patre affectet: quo quidē modo & iura consanguinitatis & nomina confunderentur. Nam si ia id quod est nefandissimum: & matris pellex esset & adultera patris. Esset præterea filiorum & soror & mater: quod penitus consanguinitatis nomina confundit. ¶ Sacro angue. execrandis anguibus & uiperis. ¶ Crinitas sorores. Eumenidas furias. Se autem ipsam myrrha repræhendit: quamuis ab alio ĩcrepari uideat. ¶ Velle puta. Te subintelligamus. non patrem: ut quidam. ¶ Res ipsa. rei turpitudo. ¶ Memor moris: Iuris & honesti. ¶ Similis furor esset in illo. Vt quid iura uelint obliuisceretur. ¶ Nominibus dictis. expositis procorum nominibus. Tepido rore. Tepidis lachrimis. ¶ Hæc credens. Signa subaudiamus.

Athalami certamen adest: ex omnibus unum
Elige myrrha uirum: dũ nõ sit ex omnibus unus.
Illa quidem sentit: fœdoque repugnat amori:
Et secum: quo mente feror? quid molior inquit?
Dii precor & pietas sacrataque iura parentum
Hoc prohibete nefas: scelerique resistite nostro:
Si tamen hoc scelus est: sed. n. damnare negatur
Hanc uenerem pietas: coeũtque animalia nullo
Cætera delicto: nec habetur turpe iuuencæ
Ferre patrem tergo: fit equo sua filia coniunx.
Quasque creauit: init pecudes caper: ipsaq; cui⁹
Semine concepta est: ex illo concipit ales.
Felices quibus ista licent: humana malignas
Cura dedit leges: & quod natura remittit
Inuida iura negant: gentes tamen esse feruntur
In quibus & nato genitrix: & nata parenti
Iungitur: & pietas geminato crescit amore.
Me miseram: q; non nasci mihi cõtigit illic
Fortunaque loci lædor. quid in ista reuoluor?
Spes interdictæ discedite: dignus amari
Ille: sed ut pater est. ergo si filia magni
Non essem cinyræ: cinyræ concumbere possem.
Nunc quia iã meus est: non est meus: ipsaq; dãno
Est mihi proximitas: aliena potentior essem.
Ire libet procul hinc: patriæque relinquere fines:
Dũ scelus effugiam: retinet malus ardor amãtē:
Vt præsens spectem cinyrã: tãgãq;: loquarque:
Osculaq; admoueam: si nil conceditur ultra:
Vltra autem sperare aliquid potes impia uirgo?
Et quod confundas & iura & nomina sentis?
Tu ne eris & matris pellex: & adultera patris?
Tu ne eris nati? genitrixque uocabere fratris
Nec metues sacro crinitas angue sorores?
Quas facibus sæuis oculos atque ora petentes
Noxia corda uident: at tu dum corpore nõ es
Passa nefas: animo ne cõcipe: neue petẽtis
Cõcubitu uetito naturæ pollue fœdus.
Velle puta: res ipsa uetat. pius ille: memorque
Moris: & o uellem similis furor esset in illo.
Dixerat: at cinyras: quem copia digna precorũ
Quid faciat dubitare facit. scitatur ab ipsa
Nominibus dictis cuius uelit esse mariti.
Illa silet primo: patrisq; i uultibus hærẽs
Aestuat: & tepido suffũdit lumina rore:
Virginei Cinyras hæc credẽs esse timoris
Flere uetat: siccatque genas: atque oscula iungit:

Myrrha datis nimiũ gaudet:consultaque qualẽ
Optet habere uirum:similem tibi dixit:at ille
Non intellectam uocem collaudat:& esto
Tam pia semper ait:pietatis nomine dicto.
Demisit uultus sceleris sibi conscia uirgo.
Noctis erat mediũ:curasque & corpora somnus
Soluerat:at uirgo cinyreia peruigil igne
Carpitur indomito:furiosaq; uota retractat.
Et modo desperat:modo uult tentare:pudetque
Et cupit:& quid agat non inuenit.utq; securi
Saucia trabs ingens ubi plaga nouissima restat:
Quo cadat in dubio est:omnique a pte timetur
Sic animus uario labefactus uulnere nutat
Huc leuis atque illuc:momentaque sumit utroq;
Nec modus & requies nisi mors repitur amoris.
Mors placet.erigitur:laqueoque inectere fauces
Destinat:& zona summo de poste reuincta
Chare uale Cinyra:causamq; intellige mortis.
Dixit:& aptabat pallenti uincula collo.
Murmura uerborum fidas nutricis ad aures
Peruenisse ferunt limen seruantis alumnæ.
Surgit anus:reseratque fores:mortisque paratæ
Instrumenta uidens spacio conclamat eodem:
Seque ferit:scinditq; sinus:ereptaque collo
Vincula dilaniat:tum denique flere uacauit:
Tum dare complexus:laqueique requirere cãm.
Muta silet uirgo:terramque immota tuetur.
Et deprensa dolet tardæ conamina mortis.
Instat anus:canosque suos & inania nudans
Vbera per cunas:alimentaque prima precatur
Vt sibi committat quicquid dolet:illa rogãtem
Auersata gemit:certa est exquirere nutrix.
Nec solam spondere fidem.dic inquit:opemque
Me sine ferre tibi:non est mea pigra senectus
Seu furor ẽ:habeo qđ carmine sanet & hærbis:
Ira deum siue est:sacris placabimus iram.
Siue aliquis nocuit:magico lustrabere ritu.
Quid rear ulterius?certe fortuna domusq;
Sospes ab incursu est:uiuũt genitrixq; paterq;.
Myrrha patre audito suspiria duxit ab imo
Pectore:nec nutrix etiam nunc concipit ullum
Mente nefas:aliquemq; tamẽ præsentit amorẽ:
Propositiq; tenax:quodcunq; est orat:ut ipsi
Indicet:& gremio lachrymantem tollit anili.
Atq; ita complectẽs infirmis membra lacertis
Sensimus inqt amas:& in hoc mea:pone timorẽ:
Sedulitas erit apta tibi:nec sentiet unquam

¶ Datis.osculis.Consulta interrogata. ¶ Nõ intellectam uocem. ¶ Figuram qua Myrrha se patris amore captam innuerat patri respondẽs se illi maritum similem habere uelle. ¶ Demisit uultus.Demisit oculos in terram. ¶ Carpitũ. cruciatur. ¶ Igne indomito. Amore quem domare ac uincere non poterat. ¶ Furiosa uota retractat.Furiosam cupiditatem cum patre coeundi resumit & animo reuoluit.Eleganter autem ut omnia poeta exprimit puellæ amore ardentis cogitationes atq; affect⁹. ¶ Saucia. Percussa securibus. ¶ Trabs ingẽs.Maxima arbor. Hac autem similitudine ostendit poeta quanta in ambiguitate foret animus Myrrhæ collocatus. ¶ Vbi plaga nouissima.Quando ultimus ictus restat. ¶ Quo cadat: In quam partem cadat:anteriorem an posteriorem:dextram an sinistram. ¶ Vario uulnerẽ:Vario affectu. ¶ Vtroq;.in utranq; partem. ¶ Nec modus.finis ac terminus. ¶ Destinat.deliberat. ¶ Zona. Cingulo. ¶ De summo poste.de summitate hostii. ¶ Reuincta.religata. ¶ Carẽ uale cinyra.amatorie myrrha cinyram nomine proprio appellat Patris enim nomen odio habebat: ut quod sibi esse impedimento putabat: ne optato concubitu potiretur. ¶ Pallenti collo.hypallage est.Ipsa enim myrrha pallescens intelligitur. ¶ Seruantis.custodientis. ¶ Reserat.Aperit. ¶ Scinditq; sinus uestium subaudiatur.id autem in magnis doloribus fieri consueuit. ¶ Tũ deniq; flere uacauit hoc est posteaquam uincula dilaniauit:tum tandem flendi tempus habuit nutrix. ¶ Muta silet uirgo.Tanq̃ muta. ¶ Tuetur.Aspicit id quod indignantes dolentesq; facere solent. ¶ Et deprensa dolet tardæ conamĩa mortis:hoc est myrrha dolet conatus mortis a nutrice depræhensos fuisse & ĩtellectos. Proprie autem minus honesta depræhendi dicũtur. ¶ Vt sibi committat.Vt sibi reuelet. ¶ Auersata.Aspernata cum quadam uultus auersione. ¶ Nec solam spondere fidem Nec solam fidem ꝓmittere:sed etiam opem & auxilium. ¶ Me sine.me permitte. ¶ Seu furor est.insanus amor. ¶ Siue ali.no.carminibus.& incantationibus. ¶ Lustrabere.purgaberis. ¶ Propositiq; te.In proposito perseuerans anus. ¶ Vt ipsi. Sibi in soluta diceretur oratione.

¶ Furibunda. furenti similis. uirginis autem amantis decorum pulcre seruat poeta. Solent enim quo uehementius quid appetunt uirgines amore captæ: eo magis dissimulare. ¶ Instanti. nutrici subaudiatur. Et indiciũ laquei. hoc est minatur se indicaturam patri: quod se suspẽdere uoluerit myrrha. Et officiũ spondet. Auxilium promittit. ¶ Obortis: subito natis. ¶ Et o dixit felicem coniuge matrem. Figurata oratione utitur myrrha quo honestius amorem suum in patrẽ nutrici cõfiteatur. Est autem emphasis. cum ex aliquo dicto latẽs aliqd eruitur: ut apd Virgiliũ: Nõ licuit thalami expertem sine crimine uitã Degere more feræ. q̃q̃ enim ut scribit Quintilianus de matrimonio queritur Dido: tamen huc erupit eius affectus ut sine thalamis uitam hominum non putet: sed ferarum. Hac uero figura ea significare solemus: quæ si aperte dicerentur: minꝰ decerent: turpiaq; uiderentur. ¶ Hactenus. Locuta est subintelligatur. ¶ Et gemuit. gemitum & suspirium emisit. ¶ Sensit. n. hoc est cognouit nefandum myrrhæ amorem. est autem parẽthesis causam significans. ¶ Stetit hirta. erecta est. ¶ Addidit. Dixit. ¶ Excuteret. expelleret. ex animo eiiceret. ¶ Diros amores. Tetros ac turpes. ¶ Scit se non falsa moneri. Hoc est cognoscit ea quæ a nutrice dicuntur esse uera. ¶ Potiere tuo. hic est distinguendum. nam nutrix nõ est ausa dicere parente impedita pudore. ¶ Numine. iureiurãdo. ¶ Festa piæ cereris. Thesmophoria a græcis sacra cereris appellantur: quæ quidem tanta castitate per decem dies: ut scribit Diodorus celebrabantur: quanta inuenti frumenti donum postulabat. Sacra autem cereris cum Proserpinæ sacrificiis confudisse uidetur poeta. cereri namque sacrificabant prisci: decemque dies festos agebant: cum semen in terram iactabatur: quibus quidem diebus conuiciis inuicem uti consueuere: uti deæ dolor ex filiæ raptu conceptus risu ac uerborum scurrilitate mitigaretur. Proserpinæ uero messis tempore sacra faciebant: quo quidem tempore coronas spiceas ex frugum primitiis deæ dicabãt. ¶ Velatæ corpora. uelata corpora habentes & tecta. ¶ Niuea ueste. candida quali in sacris cereris utebantur matronæ ad significandam animi puritatem. ¶ In uetitis. inter uetita ac legibus prohibita. ¶ Male sedula. Ad malum strenua. ¶ Quæsitis annis. A cinyra. ¶ Par ait ẽ Myrrhæ. Aequalis & tot annos: quot Myrrha est nata. ¶ Vicimus. Optinuimus id ꝙ tantopere optas. ¶ Præsaga pectora. Malorum subaudiatur. ¶ Tanta est discordia mentis. Vt simul & gauderet & mœreret Myrrha. est autem acclamatio in Myrrhæ leuitatem. ¶ Tempus erat. intempestam noctem describit ac mediam: quæ quod cuncta sileant: conticinium uocatur. ¶ Inter triones. Stellæ sunt ad polum arcticum triones qui a numero septentriones uocantur. Sane triones prisca lingua boues aratorii dicuntur quasi terriones hoc est arandæ uertendæq; terræ idonei. Efficiunt autem sidus plaustro simile quod græci ἅμαξαν. latini septentriones uocant. ¶ Bootes. sidus est qui & arctophilax appellatur. ¶ Aurea luna. pulcra & nitida. ¶ Sidera latitantia. Ne tantum scelus aspicerent.

Hoc pater: exiliit gremio furibunda: torumq;
Ore premens discede precor: miseroque pudori
Parce ait: instanti discede: aut desine dixit
Quærere qd doleam: scelus est: qđ scire laboras.
Horret anꝰ: tremulasque manꝰ annisque metuq;
Tendit: & añ pedes supplex procumbit alũnæ:
Et modo blanditur: modo si non conscia fiat
Terret: & indicium laquei cœptæque minatur
Mortis: & officium commisso spondet amori.
Extulit illa caput: lachrymisq; impleuit obortis
Pectora nutricis: conataque sæpe fateri
Sæpe tenet uocem pudibundaque uestibus ora
Texit: & o dixit felicem coniuge matrem
Hactenus: & gemuit. gelidos nutricis in artꝰ
Ossaq; (sensit eni) penetrat tremor: albaq; toto
Vertice canicies rigidis stetit hirta capillis.
Multaq; ut excuteret diros: si posset: amores
Addidit: at uirgo scit se non falsa moneri
Certa mori tamen est: si non potiatur amore.
Viue ait hæc: potiere tuo: non ausa parente
Dicere conticuit: promissaq; numine firmat.
Festa piæ Cereris celebrabant annua matres:
Illa quibus niuea uelatæ corpora ueste
Primitias frugum dant spicea serta suarum:
Perq; nouem noctes uenerem tactusq; uiriles
In uetitis numerant: turba cinyreis in illa
Tegis adest coniunx: arcanaq; sacra frequẽtat.
Ergo legitima uacuus dum coniuge lectus:
Nacta grauem uino cinyram male sedula nutrix
Nomine mẽtito ueros exponit amores:
Et faciem laudat: quæsitis uirginis annis
Par ait est myrrhæ: quã postq̃ adducere iussa est:
Vtq; domum rediit: gaude mea dixit alumna:
Vicimus: infelix non toto pectore sensit
Læticiam uirgo: præsagaq; pectora mœrent:
Sed tamen & gaudet: tanta est discordia mentis.
Tempus erat quo cuncta silent: interq; triones
Flexerat obliquo plaustrum temone bootes:
Ad facinus uenit illa suum: fugit aurea cælo
Luna: tegunt nigræ latitantia sidera nubes:

Nox caret igne suo: primus tegis Icare uultus:
Erigoneq; pio sacrata parentis amore
Ter pedis offensi signo est reuocata: ter omen
Funereus bubo letali carmine fecit.
It tamen: & tenebræ minuũt noxque atra pudorẽ
Nutricisque manum leua tenet: altera motu
Cæcum iter explorat: thalami iam limina tãgit:
Iamque fores aperit: iam ducitur intus: at illi
Poplite succiduo genua intremuere: fugitq;
Et color & sanguis animusque reliquit euntẽ.
Quoq; suo ꝓpior sceleri ẽ: magis horret: & ausi
Pœnitet: & uellet non cognita posse reuerti.
Cunctantem longeua manu deducit: & alto
Admotam lecto cum traderet: accipe dixit
Ista tua est cinyra: deuotaque pectora iunxit.
Accipit obscœno genitor sua uiscera lecto:
Virgineosque metus leuat: hortaturque timẽtẽ.
Forsitan ætatis quoque nomine filia dixit:
Dixit & illa pater: sceleri ne nomina desint.
Plena patris thalamis excedit: & impia diro
Semina fert utero: conceptaque crimina portat.
Postera nox facinus geminat: nec finis ĩ illa est:
Cũ tãdem cinyras auidus cognoscere amãtem
Post tot cõcubitus: illato lumine uidit
Et scelus & natam: uerbisque dolore retẽtis
Pẽdenti nitidum uagina deripit ensem.
Myrrha fugit: tenebrisq; & cæcæ mũere noctis.
Intercepta neci est: latosq; uagata per agros
Palmiferos arabas panchæaq; rura reliquit:
Perq; nouem errauit redeuntis cornua lunæ:
Cum tandem terra requieuit fessa sabæa:
Vixq; uteri portabat onus: cum nescia uoti
Atq; inter mortisq; metus & tedia uitæ
Est tales complexa preces: o si qua patetis
Numina confessis: merui: nec triste recuso
Supplicium: sed ne uiolem uiuosq; superstes:
Mortuaq; extinctos: ambobus pellite regnis:
Mutatæque mihi uitamque necemque negate.
Numen confessis aliquod patet: ultima certe
Vota suos habuere deos: nã crura loquentis
Terra superuenit: ruptosque obliqua ꝑ ungues
Porrigitur radix: longi firmamina trunci
Ossaque robur agũt: mediaque manẽte medullæ
Sanguis it in succos: ĩ magnos brachia ramos:
In paruos digiti: duratur cortice pellis.
Iamque graue crescens uterũ præcinxerat arbor:

¶ Igne suo. Propriis siderum luminibus. ¶ Primus tegis icare uultus. ne tantum scelus aspiceres. Icari autem erigonesq; filiæ historia fuit nobis exposita. nam erigone in Icarum patrẽ adeo pia fuit: ut cum eum a rusticis interemptum cõperisset: mori oĩno decreuerit. sed miseratione deorũ ambo inter sidera fuere collocati. ¶ Ter pedis offensi. ter. n. cum ad cubiculum patris duceretur pedes offendit. id quod eam a tãto scelere reuocare uidebatur. ¶ Funereus bubo. funestus. est autem auis pessimi ominis. ¶ Cæcũ iter. Obscurum. Morem autem exprimit in tenebris ambulantium. ¶ Iam ducitur intus. aduerbium loci pro aduerbio ad locum est positum. Intro enim duci quis dicitur. ¶ Poplite succiduo. qui cadenti similis erat. Eleganter autẽ exprimit gestum timidæ uirginis aliquid sceleris aggressuræ. ¶ Magis horret. ualidius timet. ¶ Longæua nutrix. uetula. ¶ Deuota pectora detestata. execrata. ¶ Sua uiscera. suam filiam quam ex suis uisceribus genuerat. ¶ Aetatis nomine. ratione ætatis. Nam cinyras senex erat ¶ Ne nomina. pia & omni ueneratione digna subaudiantur. ¶ Plena patris. Semine subaudiatur. hoc est grauida ex patre facta. ¶ Auidus cognoscere. Cupidus cognoscendi. ¶ Deripit. Extrahit. ¶ Intercepta. erepta. ¶ Palmiferos arabas. apud quos multæ palmæ nascuntur. Pãchæa rura. arabica. est enim panchaia regio arabiæ felicis: apud quos thus myrrhaq; abunde nascuntur. ¶ Nescia uoti. quid cuperet ignara. ¶ Est tales complexa preces. apprehendit tales preces. ¶ Patetis confessis. hoc est. si exauditis confitentes sua crimina. ¶ Ambobus regnis. & uiuorum & mortuorum. ¶ Mutatæ mihi trãsformatæ. Optat enim ut in aliam transmutetur figuram sic ut neq; uiuat neq; moriatur. Vltima uota. ultimæ preces. ¶ Suos deos. propicios. ¶ Porrigitur. protenditur. prolongatur. ¶ Firmamina. firmamenta atq; fundamenta. ¶ Ossaq; robur agunt. hoc est ossa lignum efficiuntur: in lignumq; crassius conuertũtur. ¶ In paruos digiti. Sunt subaudiatur. est enim protozeugma. ¶ Duratur cortice pellis. hoc est. pellis in durum corticem commutatur. ¶ Grauem uterum. grauidum. Nondum. n. pepererat.

¶ Obruerat.texerat operuerat.Non tulit illa moram.hoc est.Non potuit expectare:ut cortex collum caputq; operiret sed crescenti cortice caput summittens occurrit faciemq; occultauit. ¶ Cum corpore.Cum carne. ¶ Venienti ligno.succrescenti. ¶ Subsedit.submisit se. ¶ Flet tamen.hoc ad naturam arboris myrrhæ refertur.sponte nanq; sudat:ut scribit Pli.etiam ante quam incidatur.guttæ autem illæ quæ ex arbore cadunt:stractæ uocātur.quæ in omni myrrhæ genere optinent principatum.multa uero sunt myrrhæ genera:de quibus copiose Plinius scribit. Est honor & lachrymis.precium. ¶ At male conceptus. Adonis ex incesto patris ac filiæ coitu natus in tantam creuit pulchritudinem.ut ei⁹ amore Venus caperetur: quo cum ut diutius esse posset: una cum illo uenationibus indulgebat præcipueq; fugacium animalium.Feras autem natura armatas uitabat:Adonimq; ut sibi ab illis caueret admonebat.Ille uero gloriæ suauitate motus aprum excipere ausus ab eo fuit interempt⁹ quod cum Venus resciuisset:in purpureum florem illum commutauit. ¶ At male: scelerate. ¶ Esereret.egereret. ¶ Tendit.extēdit.ac distentam reddit. ¶ Humet.Madescit. ¶ Verba puerpera.hoc est puerperio profutura. ¶ Arbor agit rimas.scinditur atq; aperitur. ¶ Onus uiuum.puerum uiuum.Lachrimis parentis.periphrasis est myrrhæ quæ ab arbore stillat:guttatimq; cadit:ut lachrimare uideatur.Liuor quoq;.Inuidia.eximia autem maxime est facies:quæ ab inuidis quoq; laudatur. ¶ Amorum.Cupidinum qui nudi cum pharetris pinguntur. ¶ Matris ignes amores.furoresq; Myrrhæ matris.Nāq; pharetratus.Cupido pharetra ornatus. ¶ Inscius.Inuitus. ¶ Extanti arundine.extra pendēti sagitta. ¶ Distinxit.rasit.uulnerauit. ¶ Alti⁹ specie.Altius quam uidebatur.Cythereia littora. Cythera insula est cum oppido antea porphyrusa appellata a pulchritudine marmorum quæ ibi effodiebātur:ut scribit Aristoteles: una ex cycladibus Veneri dicata:quod in mari nata ad eam primum concha peruenisse fertur.Dicta sunt autem cytheraa Cythereo phœnicis filio. ¶ Paphon.Cyprū.Sed cypri quoq; est urbs paphos ueneris templo nobilis. ¶ Piscosamq; gnidon. gnidos urbs est dorica ubi Veneris & templum & simulacrū uisebatur a Praxitele sculptum tanta arte:ut quidam illius amore captus sustinuerit intra sacellum per noctem includi ac deæ simulacrum ita amplecti:ut spermate quoq; inquinaret. ¶ Grauidamq; amathuntha.amathus urbs fuit Cypri ærifodinis abundans: propter q poeta illam metallis grauidam uocat. ¶ Cælo præfertur Adonis.Lependa emphasis ex qua colligitur quam formosus fuerit Adonis. ¶ Nuda genu.Sic in uetusto legitur exemplari.non usq; genu ut fere est in nouis deprauatum.est.n.poetica synecdoche. ¶ Succincta. uestem.succinctam & subtractam usq; ad genua uestem habens.

Adonis in florē.

Pectoraq; obruerat:collumque operire parabat:
Non tulit illa moram:uenientique obuia ligno
Subsedit:mersitq; suos in cortice uultus.
Quæ q̄q̄ amisit ueteres cum corpore sensus:
Flet tamen:& tepidæ manant ex arbore guttæ.
Est honor & lachrymis:stillataq; cortice myrrha
Nomen herile tenet:nulloq; tacebitur æuo.
At male cōceptus sub robore creuerat infans:
Quærebatq; uiam:qua se genitrice relicta
Esereret:media grauidus tumet arbore uēter
Tēdit onus matrē:neq; hēnt sua uerba dolores:
Nec lumina potest parientis uoce uocari.
Nitenti tamen est similis:curuataq; crebros
Dat gēitus arbor:lachrymisq; cadētibus humet.
Constitit ad ramos mitis lucina dolentes:
Admouitq; manus:& uerba puerpera dixit:
Arbor agit rimas:& scisso cortice uiuum
Reddit onus:uagitq; puer:quē mollibus herbis
Naiades impositum lachrymis unxere parentis.
Laudaret faciem liuor quoq;:qualia nanq;
Corpora nudorum tabula pinguntur amorum:
Talis erat:sed ne faciat discrimina cultus:
Aut huic adde leues:aut illi deme pharetras.
Labitur occulte:fallitq; uolatilis ætas:
Et nihil est annis uelocius.ille sorore
Natus auoq; suo:qui conditus arbore nuper:
Nuper erat genitus:mō formosissimus infans:
Iam iuuenis:iam uir:iam se formosior ipso est:
Iam placet & Veneri:matrisq; ulciscitur ignes.
Nanq; pharetratus dum dat puer oscula matri
Inscius extanti distrinxit arundine pectus.
Læsa manu natum dea repullit:altius actum
Vulnus erat specie:primoq; fefellerat ipsam.
Capta uiri forma non iam cythereia curat
Littora:nō alto repetit paphon æquore cinctā:
Piscosāq; gnidō:grauidāq; amathūta metallis.
Abstinet & cælo:cælo prefertur Adonis.
Hūc tenet:huic comes ē:assuetaq; semp̄ i umbra
Indulgere sibi:formamque augere colendo:
Per iuga:p̄ siluas:dumos & saxa uagatur:
Nuda genu:uestem ritu succincta dianæ:
Hortaturque canes:tutaque animalia prædæ:

Aut p̄nos lepores: aut celsum in cornua ceruū:
Aut agitat dāmas: at fortibus abstinet apris:
Raptoresq; lupos armatosq; unguibus ursos
Vitat: & armenti saturatos cæde leones.
Te quoq; ut hos timeas: si q̄d prodesse monēdo
Posset: Adoni monet: fortisq; fugacibus esto
Inquit: in audaces non est audacia tuta.
Parce meo iuuenis temerarius esse periclo.
Neue feras: quibus arma dedit natura: lacesse.
Stet tibi ne magno tua gloria: non mouet ætas:
Nec facies: nec quæ Venerem mouere: leones:
Setigerosq; sues: oculosq; animosq; ferarum.
Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri.
Impetus est fuluis & uasta leonibus ira.
Inuisumq; mihi genus est: quæ causa roganti
Dicam ait: & ueteris mōstrum mirabile culpæ.
Sed labor insolitus iam me lassauit: & ecce
Opportuna sua blanditur populus umbra:
Datq; torum cespes: libet hac requescere tecum.
Et requeuit humo: pressitq; & gramen & ipsum:
Inq; sinu iuuenis posita ceruice reclinis
Sic ait: ac mediis interserit oscula uerbis.
Forsitan audieras aliquam certamine cursus
Veloces superasse uiros: non fabula rumor
Ille fuit (superabat enim) nec dicere posses
Laude pedum formæ ne bono p̄stantior esset.
Scitanti deus huic de coniuge: coniuge dixit
Nil opus est atalanta tibi: fuge coniugis usum:
Nec tamen effugies: teq; ipsa uiua carebis.
Territa sorte dei p̄ opacas innuba siluas
Viuit: & instantem turbam uiolenta procorum
Conditione fugat: nec sum potienda: nisi (inq̄t.)
Victa prius cursu: pedibus cōtendite mecum.
Præmia ueloci coniunx thalamiq; dabuntur:
Mors precium tardis: ea lex certaminis esto.
Illa quidem imitis: sed tanta potentia formæ.
Venit ad hanc legē temeraria turba procorum:
Sederat hippomenes cursus spectator iniqui:
Et petitur cuiq̄ per tanta pericula coniunx
Dixerat: ac nimios iuuēum damnarat amores.
Vt faciem & posito corpus uelamine uidit:
Quale meum uel quale tuum: si fœmina fias:
Obstupuit: tollensq; manus ignoscite dixit
Quos mō culpaui: nōdum mihi præmia nota
Quæ p̄eteretis erāt: laudando cōcipit ignem:
Et nequis iuuenum currat uelocius optat:

¶ Aut prōnos lepores. In caput inclinatos. crura namq; anteriora habent breuiora. ¶ Fugacibus. aduersus fugaces feras. ¶ Parce esse. Noli esse. ¶ Nec quæ Venerē mouere. hoc est. ætas forma pulchritudo: quibus ego mota sum: nihil feras mouent. ¶ Animos ferarum. Iram & rabiem ferarum. ¶ Fulmen habēt. Sic enim omnia proterunt apri dentibus: ut fulmen illis inesse uideatur. ¶ Opportuna. commoda. ¶ Et ipsum Adonin. Illum enim ledere coegit. ¶ Posita ceruice. Reposito capite. ¶ Reclinis. Reclinata. ¶ Interserit. interponit. ¶ Forsitan audieras. Atalanta Schœnei regis filia. cum oraculum de marito consuluisset. responsum accepit ipsi nō opus esse marito. Cum uero & pernicissima & formosissima esset a multis uxor petebatur. Ipsa uero ne eos prorsus aspernari uideretur: edixit se nulli alii nupturam quam a quo cursu foret superata. Quod siquidē ipsa superaret: illum iri īterfectum. Cum autem iam multos peremisset: Hyppomenes Macarei filius ac Neptuni nepos uirginis amore captus in certamen cum ea descendit: ac ueneris ope quam inuocauerat. puellam superauit. Sed cum non compos Veneri nihil gratiarum egisset Hippomenes: dea irata sic illum in libidinem concitauit: ut in facello matri deum dicato cum atalanta concūbere coactus sit. Quo flagitio mater deum indignata & Hippomenem in leonem & atalantam in leænam conuertit atq; currui suo subiecit. ¶ Aliquam. Quandam in soluta diceremus oratione ¶ Non fa. ru. il. fu. ille rumor nō fuit falsus. Scitanti. roganti: ut sciret. ¶ Deus. Appollo. Sorte. oraculo. responso. ¶ Teq; ipsa uiua carebis hoc est. Tua forma adhuc uiua priuaberis. Nā in leænam fuit trāsfigurata. ¶ Innuba. innupta. Virgo. ¶ Procorum. Iuuenum ipsam uxorem petentium. ¶ Conditione fugat. Duram illis p̄ponendo conditionem a petendis suis nuptiis deterret. ¶ Potienda. Habenda. ¶ Pedibus cōtendite mecum. Cursu mecum certate. ¶ Illa q̄dem immitis. Crudelis. ¶ Sed tanta potentia formæ. acclamatio: qua procorum temeritas excusatur. Et petitur cuiquam. Affectui & indignationi seruit illa particula &. Indignatur enī Hippomenes φ quisquam se tāto periculo exponat gratia illius habendæ uxoris. ¶ Posito uelamine. Deposita ueste. Culpaui. accusaui. dānaui. ¶ Concipit ignem. In amorem īcidit. ¶ Et nequis iuuenum: Amore nāq; atalantæ captus hyppomenes timebat neqs ante se uictor euaderet.

Atalāta ī leænā Hyppomenes in leonē

¶Inuidiamq; timet. Ne inuidia sibi sit impedimento quo minus atalanta potiatur: Hyppomenes metuit. ¶Passu alite. ueloci cursu. ¶Exigit. cogitat. ¶Scythica sagitta: uelocissima. Scythæ namq; plurimum sagittando ualent. ¶Aonio iuueni. Hyppomeni Boeotio. Decoris. pulchritudinis. ¶Refert. retrofert Exponit autem poeta. quomodo cursus ipse atalantæ pulchritudinem augeret. ¶Talaria. alata erant calciamenta. ¶Genualia genuum tegmina & ornamenta. ¶Haud aliter. non aliter inquit candidum atalantæ corpus ruborẽ contraxerat: quam cum auleum purpureum in dealbatis atriis extentum solet umbra rubicunda parietes inficere. ¶Dat. Tribuit parieti. Inficit. efficit & mittit: ¶Hospes hyppomenes. ¶Decursa nouissima meta est ad ultimam metam decursum est. Est autem participium contra grammatices rationem formatum decursa. ¶Penduntq;. persoluunt. dant. ¶Ex fœdere. ex lege. ¶Facilem titulum. gloriam facile partam. ¶Mecum confer. mecum te compone. Potentem uoti compotem. ¶A tanto. a tam generoso. ¶Namq; mihi genitor. Maiores suos recenset hyppomenes: ut sua generositate atalantæ animum ad se amandum pelliceat a Neptuno namq; originem ducit. ¶Nec uirtus citra genus est. hoc est a uirtute maiorum non degenero. ¶Seu uincar. Dilemate colligit Hyppomenes atalantã secum certare debere. Schœneia. atalanta. Schœnei regis filia. Molli uultu. miti ac mansueto. ¶Quis deus formosis iniquus. hoc est. Quis deus pulchris & formosis inimicus hũc perdere cupit iubetq; per caræ uitæ periculum meas querere nuptias? ¶Discrimine. periculo. ¶Non sum me iudice tanti Vt tam formosus iuuenis dbeat perire. ¶Nec forma tangor. nec pulchritudine moueor. Sed quod puer adhuc est. Subaudiatur tãgor. ¶Et mens interrita leti. quæ nullo mortis timore terretur. ¶Ab æquorea origine. neptuno æquoris deo. ¶Dum licet hospes abi: Dum potes: recede o peregrine. est autẽ apostrophe ad hyppomenen: quem & si amice admonere uidet̃ atalanta ne secum currendo certet: secum tamen ipsa hæc loquitur. ¶Tibi nuber̃ nulla nolet. hoc est omnis uirgo tibi nubere cupiet. ¶Viderit. hippomenes subaudiatur. Hæc enim secum cogitans loquitur atalanta Hippomenis pulchritudine tacta. ¶Agiturq; in tædia uitæ quia illum uiuere tedet. ¶Occidet hic igitur. Nunc atalanta colligit. hippomenem indignum esse qũi pereat.

Inuidiamq; timet: sed cur certaminis huius
Intentata mihi fortuna relinquitur inquit?
Audentes deus ipse iuuat. dum talia secum
Exigit hippomenes: passu uolat alite uirgo:
Quæ q̃q̃ scythica non segnius ire sagitta
Aonio uisa est iuueni: tamen ille decoris
Mirator magis est: & cursus facit ipse decorẽ.
Aura refert ablata citis talaria plantis:
Tergaq; iactantur crines per eburnea: quæq;
Poplitibus suberant picto genualia limbo:
Inq; puellari corpus candore ruborem
Traxerat: haud aliter: quã cum super atria uelũ
Candida purpureũ similem dat & inficit umbrã.
Dum notat hæc hospes: decursa nouissima meta
Et tegitur festa uictrix Atalanta corona. (est:
Dant gemitũ uicti: pẽduntq; ex fœdere pœnas.
Non tamen euentu iuuenum deterritus horum
Constitit in medio: uultuq; in uirgine fixo
Quid facilem titulum superando q̃ris inertes?
Mecum confer ait: seu me fortuna potentem
Fecerit: a tanto non indignabere uinci:
Nanq; mihi genitor macareus: achestius illi:
Est neptunus auus: pronepos ego regis aquarũ.
Nec uirtus citra genus est: seu uincar: habebis
Hippomene uicto magnũ & memorabile nomẽ.
Talia dicentem molli schœneia uultu
Aspicit: & dubitat superari an uincere malit.
Atq; ita: quis deus hunc formosis dixit iniquus
Perdere uult? charæq; iubet discrimine uitæ
Coniugium petere hoc? non sum me iudice tãti:
Nec forma tãgor: poterã tamẽ hac quoq; tãgi.
Sed q̃d adhuc puer ẽ: ñ me mouet ipse: sed ætas.
Quid q, inest uirtus? & mẽs interrita leti?
Quid q, ab æquorea nũeratur origĩe quartus?
Quid q, amat? tantiq; putat connubia nostra:
Vt pereat: si me sors illi dura negarit.
Dũ licet hospes abi thalamosq; relinq̃ cruentos:
Coniugium crudele meum est: tibi nubere nulla
Nollet: & optari potes a sapiente puella.
Cur tñ est mihi cura tui tot iam ante peremptis?
Viderit. intereat: quoniam tot cæde procorum
Admonitus non est: agiturq; in tædia uitæ.
Occidet hic igitur: uoluit quia uiuere mecum?
Indignamque necẽ precium patietur amoris (

¶ Non erit inuidiæ.hoc est.inuidia uictoriam nostram perferre non poterit.

Non erit inuidiæ uictoria nostra ferenda.
Sed non culpa mea est.utinam desistere uelles.
At quoniã es demens:utinam uelocior esses.
Ah q̃ uirgineus puerili uultus in ore est.
Ah miser hippomene:nollẽ tibi uisa fuissem:
Viuere dignus eras.q̃ si felicior essem:
Nec mihi coniugium fata importuna negarent:
Vnus eras cum quo sociare cubilia uellem.
Dixerat:utq̃ rudis primoq̃ cupidine tacta
Q uod facit ignorans amat:& nõ sentit amorem.
Iam solitos poscunt cursus populusq̃ paterq̃.
Cum me sollicita proles neptunia uoce
Inuocat hippomenes:cytherea cõprecor ausis
Adsit ait nostris:& quos dedit adiuuet ignes.
Detulit aura preces ad me non inuida blandas:
Motaq̃ sum(fateor)nec opis mora lõga dabat:
Est ager:indigenæ damascenum nomine dicũt:
Telluris cypriæ pars optima:quam mihi prisci
Sacrauere senes:templisque accedere dotem
Hanc iussere meis:medio nitet arbor in aruo
Fulua comam:fuluo ramis crepitantibus auro
Hinc tria forte mea ueniens decerpta ferebam
Aurea poma manu:nullique uidenda nisi ipsi
Hippomenen adii:docuique quis usus in illis
Signa tubæ dederãt:cũ carcere pronus uterque
Emicat:& summam celeri pede libat harenam:
Posse putes illos sicco freta radere passu:
Et segetis canæ stantes percurrere aristas.
Adiiciunt animos iuueni clamorque fauorque:
Verbaque dicentum nunc nunc incũbere tẽpus:
Hippomene propera:nunc uiribus utere totis.
Pelle moram uinces.dubium macharëius heros
Gaudeat an uirgo magis his schœneia dictis.
O quotiens cum iam posset transire morata est.
Spectatosq̃ diu uultus inuita reliquit.
Aridus a lasso ueniebat anhelitus ore:
Metaque erat longe:tũ denique de tribus unum
Fœtibus arboreis proles neptunia misit.
Obstipuit uirgo:nitidique cupidine pomi
Declinat cursus:aurumque uolubile tollit.
Præterit Hippomenes:resonãt spectacula plausu
Illa moram celeri cessataque tempora cursu
Corrigit atq̃:iterum iuuenẽ post terga reliquit:
Et rursus pomi iactu remorata secundi
Cõsequit:transitque uirum:pars ultima cursus

¶ Ah quam uirgineus.uirginum conueniens.Miseretur autem hippomenis atalanta & ætate & pulchritudine illius mota. ¶ Fata importuna. Difficilia quæ exorari non possunt. ¶ Cum quo sociare cubilia uellẽ.cui nubere uellẽ. Illi nãq̃ sociare cubilia dicuntur qui una dormiunt. ¶ Rudis.imperita amoris. ¶ Primo cupidine.Amore. Tacta percussa. ¶ Proles neptunia hippomenes neptuni prõnepos. ¶ Q uos ddit.quos mihi iniecit. Ignes amores. ¶ Aura nõ inuida.uẽtus benign⁹ & hippomenĩ fauẽs. ¶ Nec opis mora lõga dabat.nec lõga auxilii mora mihi cõcedebat:cũ ipsum illi oporteret inire cursum. ¶ Est ager. topographia:Hoc est loci descriptio.Describit.n. agrũ noĩe damascenum unde uenus tria aurea poma quæ hyppomeni tradidit se sumpsisse ait. ¶ Indigenæ:inde geniti homines. ¶ Damascenum nomine dicunt.quem subaudiamus:ut intelligamus quem proprio nomine Damascenum uocant:nam est etiam ager Damascenus a damasco urbe Syriæ declinatus. ¶ Accedere: adiũgi iussere. Voluere:decreuere. ¶ Nitet.splendet. ¶ Fulua comam . fuluas & aureas frondes habens.Aurea namq̃ mala ferebat. ¶ Hinc:illinc.ex agro Damasceno. ¶ Decerpta.accepta Proprie autem decerpi & poma & frondes & to se dicuntur. ¶ Q uis usus.quæ utilitas. ¶ Dederant:fecerant. ¶ Carcete.abusiue pro carceribus. Catcer namq̃ est locus ubi seruãtur noxii a coercendo dictus.Carceres autem sunt funes illi qui prætenduntur equis cursuris: ut una omnes emittantur. ¶ Pronus uterq̃ emicat Exilit habitum autem exprimit poeta uelociter currẽtum. ¶ Libat.leuiter tangit . ¶ Posse putes illos.Hiperbole poetica:qua summa hippomenis atalantæq̃ uelocitas declaratur . Sic Virgilius de camilla : ¶ Illa uel intactæ segetis per summa uolaret Gramina.nec teneras cursu læsisset aristas. Vel mare per medium fluctu suspensa tumẽti Ferret iter:celeres nec tingeret æquore plantas ¶ Stantes aristas.Erectas. Aristæ ãt ab arendo sunt dictæ.q̃ primæ in spica arescãt. ¶ Incumbere tempus . Incumbendi . Est enim græca figura. ¶ Macareius heros.Hippomenes Macare filius. ¶ O quotiens.Hinc quoq̃ colligit uenus Atalantam hippomenis amore fuisse captam. ¶ Andus ãhelitus.Siccus ac difficilis: id q̃ significat hippomenem lassum fuisse. Metaq̃ erat longe . Ad quam currentes peruenire debeant. ¶ Fœtibus arboreis.Periphrasis ẽ pomorum. ¶ Aurumq̃.aureum pomum. ¶ Plausu.eorum qui hippomeni fauebant. ¶ Cessata tempora.quibus ipsa a cursu instituto cessauerat.est autem participium contra grammatices rationem audacter a poeta declinatum. ¶ Corrigit.tesarcit reparat. ¶ Cursu.uelocitate cursus. ¶ Remorata.retentata.tardata . ¶ Ades.auxilio sis.

Ager Damascenus

¶ Dea muneris auctor. Venus quæ mihi hoc dedisti munus. ¶ Iecit iuueniliter. fortiter ut iuuenem decebat. per quod innuit cum longe pomum iecisse. ¶ Impediiq. cursum subaudiamus. ¶ Duxit sua præmia uictor. Hippomenes ĩquit uictor duxit atalantam uxorem. ¶ Cui thuris honorem ferret? Cui sacrificaret thure. Immemor. ingratus. ¶ Contemptuq; dolēs. me esse cōtēptā ægre ferens. ¶ Spernēda cōtēnēda. ¶ In ambos cōtra ambos hippomenē & atalantā. ¶ Clarus echion. un9 fuit ex Cadmi sociis echion. ¶ Concita. commota. stimulata. ¶ A numine nostro. a nostra potentia. Recessus. locus se cessui aptus. ¶ Natiuo. naturali. ¶ Hunc init. ingreditur. intrat. ¶ Temerat. uiolat. ¶ Probro. scelere. flagitio. ¶ Sacra. simulacra deorum. ¶ Retorserunt oculos. auerterunt oculos ne tantum scelus uiderēt. ¶ Turrita mater. turribus ornata. nam cybele eadem cum tellure putatur esse. ¶ Sontes. nocentes hyppomenem atq; atalantam. ¶ Mergeret stygia unda. hoc est. ad inferos demitteret. ¶ Modo leuia. i. aulo ante mollia ac sine ullis pilis. Fuluæ iubæ. Hinc leonum præcipua colligitur generositas ut Plinius ait. si colla armosq; uestiant iubæ ¶ In pectora totam pondus abit. leones n. pectus reliquo corpe crassius habent. ¶ Cauda. Caudam leonum animi esse indicem ut aures equorum Plinius scribit. Nam immota placidum. mota iratum significat. ¶ Verrūtur. trahuntur. ¶ Iram uult9 habet. facies leonum præ se fert iram: Trucem namq; habent aspectum. ¶ Cybeleia frena. nam matris deum currum a leonibus trahi fingunt poetæ. Cybele. aūt dicta est a Cybelo monte Phrygiæ ipsi deum matri sacro. ¶ Quod non terga fugæ. Quod nō fugit. Sed pugnæ pectora præbet. Sed repugnat ac resistit. ¶ Damnosa duobus. & mihi & tibi. Iunctis cygnis. currus namq; ueneris ab olorib9 trahi fingitur. ¶ Sed stat monitis contraria uirtus. Sed fortitudo inquit Adonidis ueneris admonitionibus est aduersa. ¶ Suem: aprum. sues autem & apri Veneri sunt inuisi propter Adonidis cædem. Vnde prouerbium apud græcos in eos qui rem ingratam alicui faciunt. ἀφροδίτῃ ὗν ἔθυκεν: hoc est Veneri suem sacrificauit. ¶ Exciuere. Excitarunt. ¶ Iuuenis cinereius. Adonis cinyræ filius. ¶ Pando rostro. recuruo. ¶ Et tuta petentem. Loca subintelligamus. ¶ Trux aper. terribilis.

Restabat: nunc ĩquit ades dea muneris auctor:
Inque latus cāpi quo tardius illa rediret
Iecit ab obliquo nitidum iuueniliter aurum.
An peteret uirgo uisa est dubitare: coegi
Tollere: & adieci sublato pondera malo
Impediique oneris pariter grauitate moraq;.
Neue meus sermo cursu sit tardior ipso:
Præterita est uirgo: duxit sua præmia uictor.
Digna ne cui grates ageret? cui thuris honorem
Ferret adoni fui? nec grates immemor egit:
Nec mihi thura dedit. subitā cōuertor in iram:
Contemptuq; dolens ne sim spernēda futuris:
Exemplo caueo: meq; ipsam exhortor in ambos:
Templa deum matri: quæ quōdam clarus echion
Fecerat ex uoto: nemorosis abdita siluis
Transibant: & iter lōgum requiescere suasit:
Illic concubitus intempestiua cupido
Occupat hippomenē: & a numine concita nro.
Luminis exigui fuerat prope templa recessus
Speluncæ similis natiuo pumice tectus
Relligione sacer prisca: quo multa sacerdos
Lignea contulerat ueterum simulachra deorum
Hunc init: & uetito temerat sacraria probro.
Sacra retorserunt oculos: turritaque mater
An stygia sontes dubitauit mergeret unda.
Pœna leuis uisa est. ergo modo leuia fuluæ
Colla iubæ uelant: digiti curuantur in ungues:
Fx humeris armi fiunt: in pectora totum
Pondus abit: summæ cauda uerrūntur harenæ.
Iram uultus hēt: pro uerbis murmura reddunt.
Pro thalamis celebrant siluas: aliisq; timēdi
Dēte premunt domito cybēleia fræna leones.
Hos tu chare mihi cumq; his genus oē ferarum
Quod ñ terga fugæ: sed pugnæ pectora pbet
Effuge: ne uirtus tua sit damnosa duobus.
Illa quidem monuit: iunctisq; per aera cygnis
Carpit iter: sed stat mōitis contraria uirtus.
Forte suem latebris uestigia certa secuti
Exciuere canes: siluisq; exire parantem
Fixerat obliquo iuuenis cinyreius ictu:
Protinus excussit pando uenabula rostro
Sanguine tincta suo: trepidumq; & tuta petētem
Trux aper insequitur totosq; sub inguine dētes

¶ Abdidit absconditit. ¶ Moribundum. morientem. ¶ Rupit .dilaniauit. lacerauit. ¶ Et indi percus. Indigne Nomen namq; pro aduerbio positum est. ¶ Et non tamen. ordo est: & tamen omnia non erunt uestri iuris. Illa autem & copula affectui seruit. ¶ Luctus monumenta. Signa memoria. est autem apostrophe ad adonim. ¶ Annua simulamina. simulacra. Nam singulis quibusq; annis. Adonia. idest sacra in adonis honorem celebrabantur: in quibus adonis plangebatur: ac luctus ueneris referebatur. An tibi quondam. Mynthe nympha fuit: quam plutonis pellicem fabulæ tradunt extitisse. Eam cum proserpina dolo circumuenisset: in hortensem mentam fuisse transfiguratam: quam pleriq; hedyosmon uocant. Est & mons prope pylum cognomine mynthes iuxta quem plutonis quoque est templum. ¶ Nobis erit inuidiæ. in nos inuidiam concitabit. ¶ Perlucida bulla. translucida: quæ ex aqua nasci solet statimque euanescere. bulla autem spiritu & aqua excitatur rotunda figura: quæ quoniam cito dissoluitur: uerissimum illud sumptum est prouerbium: quo humanæ uitæ breuitas fragilitasq; designatur. Homo bulla. Inde fit bullare: quod est bullas facere: Vnde Plinius bullantem urinam uocat bullas emittentem. bulla etiam est ornamentum pectoris ingenuorum quidem aureum. Libertinorum uero scorteum: ut copiose Macrobius scribit. ¶ Plena hora. perfecta. ¶ Concolor. Eiusdem cum sanguine coloris. est enim purpureus. In Anemonen autem adonin fuisse conuersum innuere uidetur: cuius flos: ut inquit Plinius: nunquam se aperit nisi uento spirante: unde & nomen accepit. ανε.μοσ.ν. Ventus dicitur. ¶ Punica. quæ & mala granata dicuntur. ¶ Qui præstant omnia uenti. secundum physicam rationem hoc dictum est. Nam uenti rerum omnium generationis causa esse perhibentur.

ynthe i herbã

Abdidit: & fulua moribundum strauit harena.
Vecta leui curru medias cytherea per auras
Cypron oloriuis nondum peruenerat alis:
Agnouit longe gemitum morientis: & albas
Flexit aues illuc: utq; æthere uidit ab alto
Exanimem: inq; suo iactantem sanguine corpus:
Desiliit: pariterq; sinum pariterq; capillos:
Rupit: & indignis percussit pectora palmis:
Questaq; cum fatis: & nõ tamẽ omnia uestri
Iuris erunt dixit: luctus monumenta manebunt
Semper adoni mei: repetitaq; mortis imago
Annua plangoris peraget simulamina nostri.
At cruor in florem mutabitur: an tibi quondam
Fœmineos artus in olentes uertere mentas
Persephone licuit: nobis cinyreius heros
Inuidiæ mutatus erit: sic fata cruorem
Nectare odorato sparsit: qui tactus ab illo
Intumuit: sicut fuluo perlucida cælo
Surgere bulla solet: nec plena longior hora
Facta mora ẽ: cũ flos de sanguie cocolor ortus
Qualem quæ lento celat sub cortice granum
Punica ferre solent. breuis est tamen usus in illo.
Nãque male hærentẽ & nimia leuitate caducum.
Excutiunt iidem: qui præstant omnia uenti.

Publii Ouidii Nasonis
Metamorphoseos
Liber Decimus.
Explicit

¶ Raphaelis Regii in undecimum Metamorphoseos Ouidii librum ennarationes.

CArmine dũ tali. Orpheus thracias mulieres aspernatus: ut diximus: in se earum odium contraxit. Quare cum bacchi sacra celebrarent: ipsum in ferarum cœtu canentem aspexerunt: ac impetu facto dilacerarunt: caputq; ac lyram in Hebrum fluuiũ coniecerunt. Quæ ad insulam lesbon usq; delata cũ essent serpens Orphei caput dilaniaturus ab apolline in saxũ fuit conuersus. Primum itaq; Orphei cædem poeta describit, deinde serpentis in saxum transmutationem.

Orphei cedes

¶ Threicius uates. Orpheus Thracius. ¶ Ducit. Delectat. Ducere namq; interdum significat delectare: ut nonius scribit. Cicero de finibus bonorum & malorum. fabellarumq; auditione ducuntur. ¶ Animosq; ferarum. Sensus. neq; n. feræ animos habere dicuntur: nisi poeta ad ueritatem potius alludat: ut intelligamus ferorum hominum animos ab Orpheo fuisse excultos: id quod Oratius aperte his uersibus scribit. Siluestres homines sacer interpresq; deorum: Cædibus & uictu fœdo deterruit Orpheus. Dictus ob hoc lenire tigres rapidosq; leones. ¶ Ecce nurus ciconum. Repẽtinus baccharum impetus illa pticula ecce significat. cicões ãt populi sunt thraciæ ad Hebrum habitantes. ¶ Tumuli de uer. de montis summitate. ¶ Lymphata pectora furentia. ¶ Ferinis uelleribus. Ferarũ pellibus ¶ En ait. en hic est. Conduplicatio indignationi conueniens: tametsi hoc aduerbium en fere indignationi seruiat. ¶ Appollinei uatis. Orphei Appollinis filii. ¶ Vocalia ora. optimam uocem emittentia. ¶ Præfuta. præfixa. tecta. Nam hastæ baccharum quæ thyrsi dicuntur: pampinis hederaq; cooperiebantur. ¶ Notam. signum. ¶ Ac ueluti supplex. tanquam ueniam petiturus. ¶ Ante pedes Orphei. ¶ Cõcentu. harmonia. Est autem pulchra poetæ phãtasia: qua significatur: quanta uis sit musici cantus. ¶ Bella. baccharũ furores bella uocat poeta. ¶ Insana erinnys. ab effectu quod furia homines insanos furiososq; reddit. ¶ Mollita. Mitigata sic ut Orpheo nunquam nocere potuissent. ¶ Berecynthia tibia. qua in sacris cybeles quæ berecynthia dicitur primum usi fuere. berecynthus autem phrygiæ mõs est & ciuitas matri deum dicata. ¶ Obstrepuere sono citharæ Contra Citharæ sonum strepuerunt. ¶ Attonitas. Stupefactas suauitate cantus orphei.

P. Ouidii Nasonis metamorphoseos liber. XI.

Armine dum tali siluas animosq; ferarum
Threicius uates & saxa sequentia ducit
Ecce nurus ciconum tectæ lymphata ferinis
Pectora uelleribus tumuli de uertice cernũt
Orphea percussis sociãtem carmina neruis:
E quibus una leues iactato crine per auras
En ait: en hic est nostri contemptor: & hastam
Vatis appollinei uocalia misit in ora:
Quæ foliis præfuta notam sine uulnere fecit.
Alterius telum lapis est: qui missus in ipso
Aere concentu uictus uocisq; lyræq; est.
Ac ueluti supplex pro tam furialibus ausis
Ante pedes iacuit. sed enim temeraria crescunt
Bella: modusq; abiit: insanaq; regnat erinnys:
Cunctaq; tela forent cantu mollita: sed ingens
Clamor: & inflato berecynthia tibia cornu:
Tympanaq; & plausus: & bacchei ululatus
Obstrepuere sono citharæ: tum deniq; saxa
Non exauditi rubuerũt sanguine uatis:
Ac primum attonitas etiam nunc uoce canentis
Innumeras uolucres anguesq; agmẽq; ferarum

¶Mænades. bacchæ ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι. hoc est a furendo dictæ. ¶ Titulum. gloriã. ¶ Orphei theatri. Spectaculi ab orpheo congregati. Est autem adiectiuum orphei. Alii triũphi legunt intelliguntq; agmẽ illud ferarum a bacchis raptum in titulum & gloriam triumphi de orpheo acti. ¶ Et coeunt. Congregant̃

Mænades orphei titulum rapuere theatri:
Inde cruentatis uertuntur in orphea dextris:
Et coeunt ut aues: si quando luce uagantem
Noctis auem cernũt: structoq; utrinq; theatro:
Vt matutina ceruus periturus harena
Præda canũ est: uatẽq; petunt: & fronde uirentes
Coniiciunt thyrsos non hæc in munera factos.
Hæ glebas: illæ direptos arbore ramos:
Pars torquent silices: neu desint tela furori:
Forte boues presso subigebant uomere terram:
Nec procul hinc multo fructum sudore parantes
Dura lacertosi fodiebant arua coloni:
Agmine qui uiso fugiunt: operisq; relinquunt
Arma sui: uacuosq; iacent dispersa per agros
Sarculaq;: & rastriq; graues: longiq; ligones.
Quæ postq̃ rapuere feræ: cornuq; minaces
Diuulsere boues: ad uatis fata recurrunt:
Tendentemq; manus: atq; illo tempore primum
Irrita dicentem: nec quicq̃ uoce mouentem
Sacrilegæ perimũt: perq; os (proh iuppiter) illud
Auditum saxis: intellectumque ferarum
Sensibus in uentos anima exhalata recessit.
Te mœstæ uolucres orpheu: te turba ferarum:
Te rigidi silices: tua carmina sæpe secutæ
Fleuerunt siluæ: positis te frondibus arbos
Tõsa comas luxit: lachrymis quoq; flumina dicũt
Increuisse suis: obscuraq; carbasa pullo
Naiades & dryades passosq; habuere capillos.
Membra iacẽt diuersa locis: caput hæbre lyrãq;
Excipis: & mirum: medio dum labitur amne:
Flebile nescio quid queritur lyra: flebile lingua
Murmurat exanimis: respondent flebile ripæ.
Iamq; mare inuectæ flumen populare relinquũt:
Et methymnææ potiuntur littore Lesbi.
Hic ferus exposito peregrinis anguis harenis
Obstitit: & sparsos stillanti rore capillos
Lambit: & hymniferos inhiat diuellere uultus.
Tandem phœbus adest: morsusq; inferre parãtẽ
Arcet: & in lapidem rictus serpentis apertos
Congelat: & patulos: ut erant: indurat hiatus
Vmbra subit terras: & quæ loca uiderat ante:
Cuncta recognoscit: quærensq; per arua piorum
Inuenit euridicen: cupidisq; amplectitur ulnis.

cõueniunt. ¶ Noctis auem. noctuam. ¶ Structo utrinq; theatro. Spectaculo. est autem amphitheatri periphrasis. ¶ Matutina harẽa. hoc est Matutino tempore in harena. Quod enim est temporis: attribuit loco. Vna autem omnes bacchas in orpheum impetum fecisse his similitudinibus ostendit poeta. ¶ Petunt. Aggrediuntur. inuadunt. ¶ Hæc in munera. ad hos usus. ¶ Torquent. iaciunt. ¶ Sigebant. arabãt. ¶ Lacertosi. Magna & ualida brachia habentes. ¶ Fructum. frumentum. ¶ Agmine. baccharum furentium. ¶ Arma. instrumenta. ¶ Diuulsere. dilacerauere. ¶ Feræ. crudeles. ¶ Ad ua. fa. ad orphei mortem. ¶ Irrita. Vana uerba: quæ bacchas nihil commouebant. ¶ Proh iuppiter exclamatio poetæ doloris ac commiserationis plena. ¶ Exhalata. emissa. In uentos. eorum sequitur opinionem qui animã uentum esse putant. ¶ Te mœstæ. apostrophe ad orpheum quærimoniæ ac commiserationis plena. ¶ Obscura carbasa. pullas ac nigras uestes. ¶ Flumen populare. fluuium patrium. Hebrus enim thraciæ fluuius est. ¶ Methymnææ lesbi. methymna urbs est lesbi optimo uino insignis dicta a methymne macaris filia ac lepydni uxore unde methymnæus deriuatur. lesbos autem insula est clarissima: quam nunc mitylenen a nomine urbis uocant. ¶ Ferus anguis crudelis: qui illius uatis caput uiolare sustineret: cuius cantu serpentes quoq; sæpius delectati essent. ¶ Inhiat diuellere. Appetit ore aperto dilacerare. ¶ Hymniferos uultus. qui hymnos in deorum fere singulos composuerant. ¶ Vmbra subit terras. umbra Orphei iferos petit. eorum autem opinionem secutus uidetur poeta: qui hominem ex tribus cõstare aiunt: corpore. anima. & umbra: quorum corpus terræ. anima cælo. umbra inferis redditur.

methymna vrbs

Anguis i saxum

Thraciæ mulieres in arbores

¶ Hic illic. Apud inferos ¶ Spatiantur Deambulant. ¶ Non impune tamen. Thraciæ mulieres quæ orphei cædi interfuerunt: omnes a Baccho cædem orphei ægreferente in uarias arbores fuere conuersæ. Vate suorum sacrorum. nam Orpheus in bacchum pulcherrimos scripserat hymnos Alludere autem ad id poeta uidetur quod scribit Diodorus: Cærimonias a Dionyso repertas cum ad orgia quædam orpheus addidisset: Orpheia a posteris fuisse appellata. ¶ Matres ædonidas. mulieres thracias: Aedones namq; populi sűt thraciæ. ¶ Plangitur. percutitur a seipsa. ¶ Actre. quanto nāq; magis trepidant tanto magis uinculo astringuntur aues. ¶ Externata. Consternata. perterrefacta. ¶ Lenta. flexibilis. ¶ Coercet. continet. ¶ Exultantem. exultare uolentem. ¶ Dumq; ubi sunt digiti. ordo est. Dum q̄rit: ubi sunt digiti. ¶ Succedere. succrescere. ¶ Mœrenti dextra. Hyppallage. ipsa nāq; mœrens intelligitur. ¶ Et non fallare putando. nō deciplare si putes. Re. n uera rami erāt. Nec satis hoc baccho est. midas rex phrygiæ cum silenum a rusticis captum sibiq; traditū baccho reddidisset: iussus est a deo ut quicquid uellet peteret. Ille petiit ut quicquid corpore suo tangeret: aurum fieret. Id illi concessit Bacchus: quamuis inutile ipsi futurum uidebat Cum uero panis quoq; ac uinum in aurum uerterentur: famē q; petire cœpisset: tandem cognouit stolidus se rem dānosam petiisse; bacchū itaq; rogauit: ut peccato ueniam daret: & munus datum irritum faceret. bacchus igitur illi mandauit: ut ad fontem pactoli pergeret: seq; totum in eo lauaret. q; cum fecisset: uis illa aurum efficiendi quicq̄d tangeret in fluuium transiuit: unde etiam harenas aureas efficere memoratur. ¶ Ipsos agros. thraciæ. ¶ Cumq; choro meliore. Quam fuerant thraciæ illæ mulieres: quæ Orpheum trucidarunt. ¶ Sui tymoli. a se amati. est enim tymolus qui & tmolus dicitur mons lydiæ optimi uini fertilis: ut in superioribus quoq; diximus. Neq; est spondaicus uersus cum tymolus etiam trisyllabum sit nomen non solum bisyllabum. ¶ Pactolonq;. Pactolus fluuius est lydiæ aureis harenis notissimus. ¶ Caris harenis Prætiosis. Frequentant. Celebrant. ¶ Titubantem. Vacillantem. ¶ Vinctum. Ligatum. ¶ Ad regem Midam Midas Gordiæ Bubulci filius phrygiæ rex fuit ditissimus. eoq; fictus est omnia quæcunq; tangeret in aurum transmutare. de quo Herodotus in primo multa scribit. ¶ Orgia. Bacchi sacrificia. ¶ Cum cecropio eumolpo. Eumolpus uates fuit. Atheniensis Bacchi sacerdos.

Tacta Mida in aurum

¶ Genialiter. uoluptuose ac lete. ¶ Lucifer undecimus. Lucifer stella est quæ aduemente die ultima desinit lucere eoq; a poetis alias stellas cogere congregareq; dicitur. ¶ Coegerat. congregauerat. Significat autem undecimum diem aduenisse. ¶ Sublime agmen Stellarum Sublimium & altarum stellarum multitudinem. Est enim hypallage. ¶ Lydos in Agros. In lydiam Secundum grammatices autem rationem deriuatiuum nomē pauciores quam primitiuum syllabas habet. ¶ Iuueni alumno. Baccho. ¶ Altore. sileno nutritore. ¶ Male usurus. In suum malum & perniciem. paulum enim abfuit quī fame periret Midas. ¶ Annuit. Nutu consensit. ¶ Soluit. persoluit. præstitit.

Hic modo coniunctis spaciantur passib9 ambo.
Nunc præcedentem sequitur: nūc præuius anteit
Eurydicenq; suam iam tuto respicit Orpheus.
Non impune tamen scelus hoc sinit esse Pæus.
Amissoque dolens sacrorum uate suorum:
Protinus in siluis matres ædonidas omnes
Quæ uidere nefas: torta radice ligauit.
Quippe pedum digitos i quātum ē quæq; secuta
Traxit: & in solidam detrusit acumine terram.
Vtque suum laqueis: quos calidus abdidit auceps
Crus ubi commisit uolucris sensitque teneri
Plangitur: ac trepidans astringit uincula motu:
Sic quæcunq; solo defixa cohæserat harum
Externata fugam frustra tentabat: at illam
Lenta tenet radix: exultantemq; coercet.
Dūq; ubi sűt digiti: dum pes: dum q̄rit & ungues
Aspicit in teretes lignum succedere suras.
Et conata femur mœrenti plangere dextra:
Rorbora percussit: pectus quoq; robora fiunt.
Robora sunt hūeri: longos quoque brachia uera
Esse putes ramos: & non fallare putando.
Nec satis hoc baccho ē: ipsos quoq; deserit agros:
Cumq; choro meliore sui uinea tymoli
Pactolonque petit: quanuis non aureus illo
Tempore: nec charis erat inuidiosus harenis.
Hūc assueta cohors satyri bacchæque frequētāt.
At silenus abest: titubantem annisque meroque
Ruricolæ cepere phryges: uinctumque coronis
Ad regem duxere Midam: cui thracius orpheus
Orgia tradiderat cum cecropio eumolpo:
Qui simul agnouit socium comitemque sacrorū
Hospitis aduentu festum genialiter egit
Per bis quinque dies: & iunctas ordine noctes:
Et iam stellarum sublime coegerat agmen
Lucifer undecimus: lydos cum lætus in agros
Rex uenit: & iuueni silenum reddit alumno.
Huic deus optanti gratum: sed inutile fecit
Muneris arbitrium gaudens altore recepto.
Ille male usurus donis ait: effice quicquid
Corpore contigero fuluum uertatur in aurum.
Annuit optatis: nocituraque munera soluit
Liber: & indoluit quod non meliora petisset.

Lætus abit:gaudetq; malo berecynthius heros:
Pollicitiq; fidem tangendo singula tentat.
Vixq; sibi credens non alta fronde uirentem
Ilice detraxit uirgā:uirga aurea facta est.
Tollit humo saxum:saxum quoq; palluit auro.
Contigit & glebam:cōtactu gleba potenti
Massa fit:arentes cereris decerpsit aristas:
Aurea messis erat:demptū tenet arbore pomum:
Hesperidas donasse putes.si postibus altis
Admouit digitos:postes radiare uidentur.
Ille etiam liquidis palmas ubi lauerat undis:
Vnda fluens palmis danaen eludere posset.
Vix spes ipse suas animo capit:aurea fingens
Omnia:gaudenti mensas posuere ministri
Extructas dapibus:nec tostæ frugis egentes.
Tum uero siue ille sua cerealia dextra
Munera contigerat:cerealia dona rigebant:
Siue dapes auido conuellere dente parabat:
Lamina fulua dapes admoto dente premebat.
Miscuerat puris auctorem muneris undis:
Fusile per rictus aurum fluitare uideres.
Attonitus nouitate mali diuesq; miserq;
Effugere optat opes:& quæ modo uouerat odit.
Copia nulla famem releuat:sitis arida guttur
Vrit:& inuiso meritus torquetur ab auro.
Ad cælumq; manus & splendida brachia tollens
Da ueniam lenææ pater:peccauimus inquit:
Sed miserere precor:speciosoque eripe damno:
Mite deum numen bacchus peccasse fatentem
Restituit:factique fide data munera soluit:
Neue male optato maneat circumlitus auro:
Vade ait ad magnis uicinum sardibus amnē:
Perque iugum ripæ labentibus obuius undis
Carpe uiam:donec uenias ad fluminis ortus:
Spumigeroq; tuum fonti qua plurimus exit:
Subde caput:corpusque simul:simul elue crimē.
Rex iussæ succedit aquæ:uis aurea tinxit
Flumen:& humano de corpore cessit in amnē.
Nunc quoque iam ueteris percepto semine uenæ
Arua rigent auro madidis pallentia glebis.
Ille perosus opes siluas & rura colebat:
Panaque montanis habitantem semper in antris:
Pingue sed ingenium mansit:nocituraque ut ante
Rursus erat domino stultæ præcordia mentis.
Nam freta prospiciens late riget arduus alto
Tmolus in ascensu:cliuoque extensus utroq;

¶ Berecynthius heros. Midas phrygius a berecyntho phrygiæ oppido. ¶ Polliciti fidē. Promissi ueritatem. ¶ Tentat. experitur. Non alta sed humili. Illud enim aduerbium non hoc loco aduerbium detraxit referri non potest: Sed uirgam ex non alta fronde decerptam fuisse ostendit. ¶ Cereris. frumentum per metonymiam. Hesperidas donasse putes. Scite nam Hesperides hortos habuisse dicuntur aurea poma ferentes. ¶ Radiare. Fulgere. ¶ Danaen eludere posset. Eleganter. Iupiter enim in guttas conuersus aureas in sinum danaes descendit. Sicq; illa est potitus. ¶ Vix spes ipse suas animo capit. Nam maxima quæq; sibi pollicebatur Midas. ¶ Posuere. Apposuere. ¶ Tostæ frugis. Periphrasis est panis. ¶ Cerealia dona. panes. ¶ Rigebant. duri fiebant. quippe qui in aurum conuertebantur. ¶ Conuellere. Mandere. ¶ Premebat. tangebat. ¶ Auctorem muneris Bacchum per metonymiam pro uino. ¶ Fusile. Liquidum ac fusum & liquefactum. ¶ Diuesq; quia auro abundabat. ¶ Miserq; quia auro frui non poterat. ¶ Modo uouerat. uoto pauloante concupiuerat. ¶ Torquetur. Cruciatur. ¶ Merit⁹. Quia propter auariciam illud a baccho petierat. ¶ Lenææ pater bacche. ¶ Specioso damno. qđ pulchrum & bonum uidetur: cum alioquin damnū sit & malum. ¶ Mite deum numen. Dii sunt mites & facile placantur. ¶ Restituit in pristinum statum reduxit. ¶ Facti fide. ob fidē quam præ se tulerat Silenum restituendo. ¶ Data munera soluit. Resoluit & irrita fecit. ¶ Circumlit⁹. infectus. ¶ Male optato. Stulte ac perniciose petito. ¶ Magnis sardibus. Sardis urbs est lydiæ croesi regia. ¶ Cessit. transiuit. ¶ Ille perosus opes. Midas facultate auri efficiundi quicquid tangeret liberatus opesq; perosus in siluis habitabat panaq; pastorum deum colebat. Qui cum phystula inuenta sibi multum nymphis placere uideretur: ausus est apollinem in certamen prouocare Tmolo montis deo iudice cōstituto. Cū uero sententia pro apolline lata omnibus placeret: solus midas naturali stultitia ductus eam ut iniustam improbauit. Quare apollo indignat⁹ aures illius in Asininas conuertit: quibus ipsius stoliditas indicaretur. Longiores nanq; aures ex physicorum sententia uecordiam præ se ferunt. cæterum midas aures Asininas thiaris purpureis occultauit: tonsoriq; mandauit ne uerbū cuiq̄ de illis faceret. Tonsor uero cum reticere non posset: in locum desertum secessit: ibiq; fouea facta immurmurauit: Midā aures asininas habere. deinde foueam terra repleuit. arūdines autem eo in loco natæ uentoq; agitatæ eadem uerba hoc est. Midas rex asininas aures habet. referebant. ¶ Perosus opes. odio habens opes quibus pene fame fuerat confectus. ¶ Pingue. tardum. Vt ante. quando optauit ut quicquid contingeret: aurum fieret. ¶ Nam freta prospiciens. Tmoli montis descriptio.

Midæ aures in Asininas

Tmolus

¶ Paruis hypæpis. Hypæpa urbs est lydiæ ut diximus. ¶ Cærata. Cæra iuncta. ¶ Iudice sub tmolo. Tmolus & mons & deus montis ipsi⁹ dicitur. Nam montes ut flumina deos suos haberẽ dicuntur. ¶ Et aures liberat arboribus. Ab auribus arbores remouet. ¶ Deliniit. Blandit⁹ est. ¶ Sacer. Apollo. ¶ Resoluit ora. Aperuit ora & canerẽ cœpit. ¶ Tmolus ad os phœbi. Se cõuertit subaudiendum. ¶ Ille caput flauum uinctus. Flauum caput habens coronatum. ¶ Parnasside Parnasia: qua parnassus abũdat. Forma nanq; patronymica pro possessiua est usus poeta. Apollinis autem citharœdi habitum describit. ¶ Saturata. infecta. bis tĩcta. ¶ Tyrio murice. Tyria purpura. Palla autem uestis est muliebris syrma habens qua & citharœdi utebantur. ¶ Verrit humum. Innuit Pallam Apollinis syrma habuisse. quod per terram trahebatẽ. Sic Horatius de tibicine loquens Traxitq; uagus p pulpita uestem. ¶ Distinctamq;. ornatam. Dentibus indis. ebore. ¶ Stamina. chordas. ¶ Sollicitat. tangit. percutit. ¶ Cãnas. Tibiam ex cannis confectam. Arguitur. Reprætenditur. Nec delius. apollo. ¶ Aures stolidas. Omni carẽtes iudicio. ¶ Sed tradit in spatium. Protrahit. producit ac longas efficit. ¶ Instabiles. mobiles: Quales sunt asininæ. Et dat posse moueri. Cõcedit facultatem se ipsas mouendi. ¶ Lẽte gradientis. Tarde eũtis. ¶ Purpureis thiaris. Thiara qui & Thiaras dr̃ tegmẽ ẽ capitis regum oriẽtis. ¶ Velare. Celare. occultare. ¶ Efferre sub au. Vulgare. ¶ Secedit. In locum secretũ uadit ¶ Voce parua. Murmure. ¶ Haustæ. Effosæ. ¶ Regesta. reiecta. ¶ Scrobibus opertis. Repleta fouea. ¶ Prodidit agri. Indicauit eum: q̃ illam effoderat terram. ¶ Obruta uer. Quæ talia fuerunt. Midas rex asini aures habet. ¶ Dominiq; coar. au. hoc est. Midæ regis aures cõuincit eẽ asininas. ¶ Vltus abit Tmo. Apollo atq; neptunus cum Laomedontẽ mœnia troiæ ædificantem uidissent: in humanam figuram cõuersi pacto auro se cito opus illud absoluturos receperunt. Mœnibus uero perfectis cum promissũ aurum reposcerent. a Laomedonte illo fraudati qui iureiurando se nihil promisisse affirmauit: tã tam perfidiam inultam esse non permiserũt. Neptunus enim & diluuium immisit: quo tot⁹ ager troianus est deuastatus: & hesionem filiam monstro marino exponerẽ Laomedontẽ coegit. Quã quidem cum Hercules illac cum argonautis trãsiens liberasset: ac promissis equis a perfido rege fraudaretur: & Troiam expugnauit. & hesionem captã Telamoni socio donauit. ¶ Nepheleidos helles. Nepheles filiæ. helle nanq; Athamantis & nepheles filia fuit ac soror phryxi: a q̃ in mari submersa hellespontus fuit cognominatus: ¶ Latoius: Apollo: Latonæ filius. ¶ Dextera si. Sigeum & rhœtæum promontoria sunt troiæ notissima.

Canne uocales

Apollo Neptunus in hoĩes

Hesiõæ liberatio

Sardibus hinc: illinc paruis finitur hypæpis.
Pan ibi dum teneris iactat sua carmina nymphis:
Et leue cærata modulatur arundine carmen:
Ausus appollineos præ se contemnere cantus:
Iudice sub tmolo certamen uenit ad impar.
Monte suo senior iudex consedit: & aures
Liberat arboribus: quercu coma cærula tantum
Cingitur: & pendent circum caua tẽpora glãdes
Isque deum pecoris spectans in iudice dixit
Nulla mora est: calamis agrestibus insonat ille.
Barbaricoque midan (aderat nam forte canenti)
Carmine deliniit: post hunc sacer ora resoluit
Tmolus ad os phœbi: uultum sua silua secutaẽ.
Ille caput flauum lauro parnasside uinctus.
Verrit humum tyrio saturata murice palla:
Distinctamque lyram gemmis & dentibus indis
Sustinet a leua: tenuit manus altera plectrum.
Artificis status iste fuit: tum stamina docto
Pollice sollicitat: quorum dulcedine captus
Pana iubet tmolus citharæ summitere cannas.
Iudicium sanctique placet sententia montis
Omnibus: arguitur tamen atque iniusta uocatur
Vnius sermone Midæ: nec Delius aures
Humanam stolidas patitur retinere figuram:
Sed trahit in spacium: uillisque albẽtibus implet:
Instabilesque illas facit: & dat posse moueri.
Cætera sunt hominis partem damnatur in unam:
Induiturq; aures lente gradientis aselli.
Ille quidem celare cupit: turpiq; pudore
Tempora purpureis tentat uelare thiaris:
Sed solitus longos ferro resecare capillos
Viderat hoc famulus: qui cum nec ꝓdere uisum
Dedecus auderet cupiens efferre sub auras:
Nec posset reticere tamen: secedit: humumq;
Effodit: & domini quales aspexerit aures
Voce refert parua: terræq; immurmurat haustæ:
Indiciumq; suæ uocis tellure regesta
Obruit: & scrobibus tacitus discedidit opertis.
Creber arundinibus tremulis ibi surgere lucus
Cœpit: & ut primum pleno maturuit anno
Prodidit agricolam: leni nam motus ab austro
Obruta uerba refert: dominiq; coarguit aures.
Vltus abit tmolo: liquidum per aera uectus
Angustum citra pontũ nepheleidos helles
Laomedonteis latoius astitit aruis.
Dextera sigei: rhœtei leua profundi

¶ Ara panomphæo tonanti. Sic quidem in exemplaribus legitur. sed corrupte legi facile homeri carmine coarguitur. Nam in octauo Ilia. libro sic scri. de hac eadem ara. ενθα πανομφαιω ζηνι ρεζεσκον αχαιοι hoc est. ubi ¶ Panomphæo Ioui sacra faciebant achiui. Quare hic quoq; panomphæo legendū esse uel refragantibus exemplaribus audacter contenderim. Panomphæus autem iupiter dictus est: ut expōit Eusta. uel quod oīum uoces audiat uel quod omnium uoce colatur. nā παν omne. ομφη uox dicitur. ¶ Suscepta magna. Incœpta grandia. ¶ Stabat op⁹. erectum erat. ¶ Inficiatur. negat. Nam inficiari & inficias ire negare est. ¶ Monstro æquoreo. ceto. ¶ Vindicat: liberat. ¶ Dictos. pactos. pmissos ex solis equorum semine progenitos. ¶ Bis periura mœnia. Nam primum Apollini atq; Neptuno ædificatis muris. Deīde herculi pro liberata hesiona pacta premia denegarat. ¶ Nec pars militiæ Telamon: Telamon Aeaci filius ex hesiona Laomedontis filia Teucrum suscepit. Nam coniuge peleus Clarus erat diua. Peleus æaci fili⁹ ac Telamonis frater: neposq; Iouis solus ex hominibus deam uxorem ducere meruit. Cum. n. proteus Thetidi prædixisset: ipsam esse parituram filium patre maiorem: Iupiter quamuis eius amore captus: illo qdē abstinuit coniugio. Nepoti aūt Peleo mandauit: ut illā duceret uxorē. Quare peleus Thetida in spelunca quiescentē frustra est amplexus. Nā dea cū in uolucrē & arborē cōuersa a peleo nō dimitteretur: in Tigridē se transfigurauit: cuius sæuitia territus Peleus eā dimisit. Admonitus aūt a proteo: ut eā dormientem & uinclis ligaret: & quāuis in mille uarias figuras conuerteretur tantisper detineret donec in pristinam redisset formam: illa tandem est potitus: ex qua Achillem suscepit. Pulchra autem phantasia uarias Thetidis transfiguratiōes poeta describit. ¶ Nec aui iouis. Quam soceri. Nerei. Nam Thetis Nerei filia fuit. ¶ Siquidem iouis esse nepotem. Nam multis inquit nepotibus cē iouis contigit. Siquidem uero interdum una est dictio ut hoc loco. interdum duæ: id quod facile ex ipso dignoscit̄ sensu. ¶ Coniunx dea contigit uni. Vxor inquit dea soli peleo obuenit. ¶ Vdæ. hūidæ. Nympha. n. fuit marina. Quāuis haud tepidos. Quamuis magno Thetidis amor̄ iupiter teneretur. ¶ Haud tepidos ignes Vehementes amores. ¶ Connubia. Nuptias. ¶ Aeacidem. peleum Aeaci filium iouis ex Aegina nepotem. ¶ Est sinus Aemoniæ. Topographia est. Describit. n. specum: in quo Thetis fessa requiescere solebat. ¶ Aemoniæ: Thessaliæ. ¶ Falcatus. In similitudinem falcis figuratus. est autem nomen simile participio a falce declinatum. ¶ Brachia procurrunt. promontoria que brachia uidentur: in mare ptendūtur. ¶ Seruet. custodiat. ¶ Remoretur. Retardet. ¶ Pendeat. suspensum sit. ¶ Myrtea silua subest. hoc est. Silua myrtis consita illi adiacet sinui. Subesse autem illam ait quod ex physicorū sententia mare quam terra altius est. ¶ Obsita. consita. præpositio nanq; pro præpositione posita est. ¶ Occupat. inuadit.

Ara panomphæo uetus est sacrata tonanti.
Inde nouæ primum moliri mœnia Troiæ
Laomedonta uidet: susceptaq; magna labore
Crescere difficili: nec opes exposcere paruas.
Cumq; tridentigero tumidi genitore profundi
Mortalem induitur formam: phrigiaq; tyrāno
Aedificant muros pacto pro mœnibus auro.
Stabat opus. precium rex inficiatur: & addit
Perfidiæ cumulum falsis periuria uerbis.
Non impune feres tector matis inquit: & omnes
Inclinauit aquas ad auaræ littora Troiæ:
Inq; freti formam terras conuertit: opesq;
Abstulit agricolis: & fluctibus obruit agros.
Pœnaneq; hæc satis est: regis quoq; filia monstro
Poscitur æquoreo: quam dura ad saxa reuinctā
Vindicat alcides: promissaq; munera dictos
Poscit equos: tantiq; operis mercede negata
Bis periura capit superatæ mœnia Troiæ.
Nec pars militiæ Telamon sine honore recessit:
Hesioneque data potitur: nam coniuge peleus.
Clarus erat diua: nec aui magis ille superbit
Nomine q̄ soceri: siquidem iouis esse nepotem
Contigit haud uni: coniunx dea contigit uni.
Nam(que) senex thetidi proteus prædixerat udæ
Concipe: mater eris iuuenis qui fortibus armis
Acta patris uincet: maiorque uocabitur illo.
Ergo ne quicq̄ mundus ioue maius haberet:
Quāuis haud tepidos sub pectore senserat ignes
Iuppiter: æquoreæ thetidis connubia uitat:
Inque sua æacidem succedere uota nepotem
Iussit: & amplex⁹ in uirginis ire marinæ.
Est sinus æmoniæ curuos falcatus in arcus:
Brachia procurrunt: ubi si foret altior unda
Portus erat: summis inductū est æquor harenis:
Littus habet solidum: quod nec uestigia seruet:
Nec remoretur iter: nec opertum pendeat alga:
Myrtea silua subest bicoloribus obsita baccis.
Est specus in medio: natura factus an arte
Ambiguum: magis arte tamen: quo sæpe uenire
Frenato delphine sedens theti nuda solebas.
Illic te peleus: ut somno uicta iaceba s:
Occupat: & quoniam pcibus tentata repugnas:
Vim parat: innectēs ambobus colla lacertis.
Quod nisi uenisses uariatis sæpe figuris

Thetis i uarias formas

¶ Ad solitas artes. ad consuetas tibi transformationes. ¶ Auso. Re tentata. & cócubitu apetitó. ¶ Carpathius uates. Proteus qui in Carpathio habitat mari a carpatho insula dicto. ¶ Thalamis petitis. Nuptis optatis. ¶ Innecte Connecte. colliga. ¶ Centum mentita figuras. mutata in centum falsas figuras. Est autem numerus finitus p infinito positus. ¶ Sed preme. comprime ac retine. ¶ Dum quod fuit ante reformet. Hoc est. dum in pristinam redeat formam. ¶ Suos fluctus. Marinas undas. ¶ Inclinato temone. inclinato curru. Partem enim pro toto posuit. Cursus autem solis cum tendit ad occasum descendere uidetur. ¶ Hesperium fretum. Atlanticum mare. in quod sol cōdi uidetur. ¶ Consueta cubilia. Solitam speluncam. ¶ Relicto fluctu. De relicto mari. ¶ Donec sua membra teneri sensit. donec se ligatam esse animaduertit. ¶ Sine numine. Sine auxilio numinis alicuius & dei. ¶ Exhibita estq; thetis. idest in figuram Thetidis est conuersa. ¶ Ingenti Achille. Semine ex quo magnus Achilles est nat⁹. ¶ Iugulāti phoci. Phocus Aeaci filius ex psamathe nympha a peleo fuit interfectus. Quare peleus a patre in exilium eiectus ad Cæycem Trachinæ regem infelicem Dædalionis fratris casum lugentē cō fugit. Nam Dædalion luciferi filius chionen filiam habuit quæ cum iam ex mercurio. Autolycum. ex Apolline philemonem genuisset: Dianа se formosiorem esse iactauit: Qua re dea irata sagittis eam confecit: cuius morte Dædalion tantum concepit dolorem ut ex parnassi uertice se in mare præcipitarit. sed apollo non immemor uoluptatis: quam de illius filia conceperat. eum in accipitrem antequam in mare caderet:

Cæyx ī auem

commutauit. ¶ Omnia contigerant. Ad felicitatem facientia intelligamus. ¶ Trachinia tell⁹. Trachin quæ & Trachis dicitur urbs ē Thessaliæ sub oeta monte ab hercule ædificata απο τησ τραχυτητοσ. hoc est ab asperitate dicta Vnde Trachinius deriuatur. ¶ Lucifero genitore satus. cæyx Phosphori hoc est luciferi fuit filius halcionesq; maritus. ¶ Dissimilis sui. Nā præ se quandam hylaritatem antea ferr̄ consueuerat: quæ tunc in mœsticiam fuerat conuersa.

Traches vrbs est thes.

Dædalion ī accipitrē

¶ Fratrem ademptum. Dædalionem in accipitrem commutatum. ¶ Velamenta. Ramum oliuæ dicit: qui ab externis qui pacem afferebant gestabatur. Vnde Virgilius in octauo æneidos Tum pater aeneas puppi sic fatur ab alta: Paciferæq; manu ramum prætēdit oliuæ. ¶ Sua crimina Phoci fratris cædem. ¶ Mentiturq; fugæ causam. Falsā fugæ cāmrefert. ¶ Mediæ plebi. Infimæ. ¶ Patēt Parata sunt. Hac autem oratione Cæyx se⁹ in omnes benignissimum esse ostēdit. ¶ Inhospita. Inhospitalia. ¶ Huic animo. Nostro animo per se benigno ac liberali.

Ad solitas attes: auso foret ille potitus:
Sed mó tu uolucris: uolucrem tñ ille tenebat:
Nunc grauis arbor eras: hærebat io arbore pele9
Tertia forma fuit maculosæ tigridis: illa
Tetritus æacides a corpore brachia soluit.
Isque deos pelagi uino super æquora fuso
Et pecoris fibris & fumo thuris adorat:
Dooec catpathius medio de gurgite nates
Aeacide dixit thalamis potiere petitis.
Tu modo cum gelido sopita quiescit in antro:
Ignatam laqueis uiocloq; innecte tenaci.
Nec te decipiat centum mentita figuras:
Sed p̄me qcqd erit: dū q̄ fuit ante reformet.
Dixerat hæc ꝓteus: & cōdidit æquore uultum:
Admisitq; suos in uerba nouissima fluctus.
Pronus erat titao: iaclinatoq; tenebat
Hesperium temone fretum: cū pulchra relicto
Neteis ingreditur coosueta cubilia fluctu:
Vix bene uirgineos peleus inuaserat artus:
Illa oouat formas: donec sua membra teneri
Sensit: & in partes diuersas brachia tendens
Tūc demū igemuit: neq; ait sine numine uincis:
Exhibita estq; thetis: cōfessam amplectit̄ heros:
Et potitur uotis: ingentiq; implet Achille.
Felix & nato: felix: & coniuge Peleus:
Et cui si demas iugulati crimina phoci:
Omnia contigerant. fraterno sanguine sontem
Expulsumq; domo patria trachinia tellus
Accipit: hic regnum sine ui: sine cæde regebat
Lucifero genitore satus: patriumq; nitorem
Ore ferens cæyx: illo qui tempore mœstus
Dissimilisq; sui frattem lugebat ademptum.
Quo postq̄ æacides fessus cutaq; uiaq;
Venit: & intrauit paucis comitantibus urbem:
Quosq; greges pecorū: q̄ secū armēta trahebat:
Haud procul a muris sub opaca ualle reliquit.
Copia cum facta est adeundi tecta tyranni
Velamenta manu prætendens supplice: quis sit:
Quoq; satus memorat: tm̄ sua crimina celat:
Mentiturq; fugæ caolam: petit urbe uel agro
Se iuuet: hunc contra placido trachioius ore
Talibus alloqoit̄: mediæ quoq; commoda plebi
Nostra patent peleu: nec ihospita regna tenem9.
Adiicis huic animo monumenta potentia: clarum
Nomen: auūq; Iouē. nec tpa perde precando

¶Omne feres. habebis. accipies. ¶Meliora. Feliciora. ¶Peleusq; cōmitesq; rogāt. Sic quidem corrupte legitur. Neq; enim ratio carminis patitur utq; copula breuis producatur. Quare illa quæ erasa hanc copulam & in uersus principio putaui reponendam.

Quod petis oē feres: tuaq; hæc pro pte uocato
Qualiacunq; uides: utinam meliora uideres.
Et flebat. moueat tantos quæ causa dolores
Et peleus comitesq; rogāt: quibus ille profetur
Forsitan hāc uolucrem: rapto quæ uiuit: & oēs
Terret aues: semper pennas babuisse putetis:
Vir fuit: & tanta est animi constantia: quantum
Acer erat: belloq; ferox: ad uimq; paratus:
Nomine dædalion: illo genitore creatus:
Qui uocat auroram: cæloq; nouissimus exit.
Culta mihi pax est: pacis mihi cura teoendæ
Coniugiiq; fuit: fratri fera bella placebant.
Illius uirtus gentes regesq; subegit:
Quæ nunc thisbeas agitat mutata columbas.
Nata erat huic chione: quæ dotatissima forma (Chione)
Mille procis placuit bis septem nubilis annis.
Forte reuertentes phœbus maiaq; creatus:
Ille suis delphis: hic uertice cyllenæo
Videre hanc pariter: pariter traxere calorem.
Spem ueneris differt io tempora noctis Appollo.
Noo fert ille moras: uirgaq; mouente sopotem
Virginis os tangit: tactu iacet illa potenti:
Vimq; dei patitur nox cælum sparserat astris:
Phœbus anū simulat: præreptaq; gaudia sumit.
Vt sua maturus compleuit tempora ueuter:
Aiipedis de stirpe dei uersuta propago
Nascitur autolic9 furtum ingeniosus ad omne: (Autolicus)
Qui facere assuerat patriæ non de gener artis
Candida de nigris: & de cādentibus atra.
Nascitur e phœbo: naoq; est eiiixa gemellos: (Philemon)
Carmine uocali clarus cirharaq; philemon.
Quid pepisse duos: & diis placuisse duobus:
Et forti genitore & progenitore tonante
Esse satā ꝓdest: an obest quoq; gloria multis
Obfuit huic certe: quæ se præferre Dianæ
Sustinuit: faciemq; deæ culpanit: at illi
Ira ferox mota est: factisq; placebimus inquit:
Nec mora: curauit cornu neruoq; sagittam
Impulit: & meritam traiecit arundine linguam
Lingua iacet: nec uox tentataq; uerba sequūtur:
Conantemq; loqui cuoi sanguine uita reliquit.
Quā miser o pietas ego tūc: patrioque dolorē
Corde tuli: fatrique pio solatia dixi:
Quæ prī haud aliter q̄ cautes murmura ponti

¶Quæ rapto uiuit. Rapina. Accipitris autem est periphrasis. Qui uocat auroram Luciferi periphrasis. Nam lucifer & primus stellarum incipit & ultimus lucere desinit. ¶Tenendæ. Conseruandæ. ¶Thisbeas columbas. Thisbe urbs est Bœotiæ a Thisbe Asopi filia cognominata columbis abundans. Vnde Thisbeus declinatur. portus autem & nauale Thisbeorum ut ait Stephanus ex sententia Epaphroditi: columbis plenum erat. ¶Agitat. Vexat persequit̄. Accipitres namq; maximæ columbas infestant. Nata erat huic Chione. Ab eximio candore forsitan sic fuit appellata. Nam chione nix interpretat̄. Maiaq; creatus. Mercurius. ¶Hic uertice cyllenæo. Hic mercurius a Cyllene Arcadiæ monte: ubi Mercurius ipse natus esse fingitur. ¶Pariter traxere calorem. Vna ambo cæperunt amare. ¶Mouente soporem. inducente somnum. ¶Iacet. In somnum resoluit̄. ¶Prærepta gaudia. Antea a mercurio rapta. ¶Alipedis. dei. ¶Mercurii talaria alata gestantis. Quod idcirco fingitur: quia mercurius uelocissimus est omnium planetarum. ¶Versuta. Astuta. Callida: quæ nigrum in candida uertere sciat. ¶Cādida de nigris. Hoc de asturis uersutisq; dici solet. ¶Carmine uocali. Cantu sonoro ac suaui. ¶Pro genitore tonante. Auo ioui qui luciferi pater ē. ¶Curuauit cornu. Flexit arcum ex cornu confectum. est enim Metonymia. ¶Arundine. Sagitta ex arūdine & calamo facta. ¶Verba tentata. Quæ Chione emittere conata est ¶Sequuntur. Linguam subaudiamus. ¶Quā miser ego tunc. Fui subaudiatur. Cum quadam exclamatione autem hæc efferuntur. Ac si diceret. O quantum miser ego tunc fui. ¶O pietas exclamatio affectui seruiens.

¶ Delamentatur. Valde lamentatur. ut Deamare ualde amare dicimus. ¶ Spicula crabronum. Crabrō uolatile est ut uespa maxime iuuencos infestans.

¶ Alasq; pedes. Iam enim in accipitrem uerti cœptus erat. Cupidine leti. cupiditate mortis. ¶ Vertice parnassi potitur. In uerticem ac summitatem Parnasi ascendit. ¶ Ab alto saxo. Mōte. ¶ Subitis alis. Subito natis. ¶ Ora adunca. Rostrum aduncum. ¶ Maiores corpore uires. Maiores quā ut illi tam paruo corpori cōueniāt ¶ Nulli satis æquus. Rapto enim uiuit accipiter. ¶ Sexdecim autem accipitrum genera esse scribit Plinius: quæ si quis nosse cupit. inde petat. illud sciendum apud priscos accipitres mansuescere non consuesse: id quod facile cum ex aliis quæ de accipitribus scribuntur. cum ex his Plinii uerbis colligi potest. in Thraciæ parte super Amphipolim homines atq; accipitres societate quadā aucupantur Hi ex siluis & arundinetis excitant aues. Illi superuolantes deprimunt. Rursus captas aucupes diuidunt cum his. Traditum est missas in sublime ibi excipere eos: & cum tempus sit capturæ clangore ac uolatus genere inuitare ad occasionem. Denīq; Plinius de mansuetis accipitribus ne unum quidem uerbū facit: nequaquam taciturus si tpe suo in usu fuissent. ¶ De consorte suo. Fratre suo Dedalione

Sexdecim accipitrum genera

Lupus in saxū

Lupi autem qui Pelei armenta lacerarat: metamorphosin in saxum subtexit poeta. ¶ Cursu festinus anhelo. Hypallage est. Festino siquidē cursu illum anhelantem uenisse intelligimus. ¶ Phoceus Anetor. a phocide regione Phoceo Phocaicusq; declinatur. ¶ Et peleu peleu. Conduplicatio subitum malum nuncianti maxime conueniens. ¶ Trepidi oris. Trepide nunciantis. ¶ Pendet. solicitus est. ¶ Tantum respiceret. Periphrasis meridiei. ¶ Cāpos latarū aquarum. æquor. ¶ Gradibus passibus. ¶ Templa mari subsunt. Adsunt. iuxta mare sunt. ¶ Edidit. dixit. ¶ Huic. Luco subintelligatur. Restagnantis. æstuantis Eleganter autem describit locum luporum latebris accommodatum. ¶ Inde ex ea palude. ¶ Oblitus. infectus. Est autem synegdoche. Rictus enim oblitos & infectos habens intelligitur. ¶ Fulmineus. Instar fulminis omnia prosternens. ¶ Funesto morsu. mortali. ¶ Saucia uulnerata. ¶ Leto data. interfecta. ¶ Defensamus. Defendere conamur. ¶ Demugitæq; paludes. Mugitu boum repletæ. est autem participium contra grammatices rationem formatum.

Accipit: & natam delamentatur ademptam.
Vt uero ardentem uidit: quater impetus illi
In medios fuit ire rogos: quater inde repulsus
Concita mēbra fugæ mandat: similisq; iuuenco
Spicula crabronum pressa ceruice gerenti:
Qua uia nulla ruit. iam tum mihi currere uisus
Plus homine est: alasq; pedes sumpsisse putares:
Effugit ergo omnes: uelоxq; cupidine leti
Vertice parnassi potitur. miseratus appollo
Cum se dædalion saxo misisset ab alto
Fecit auem: & subitis pendentem sustulit alis:
Oraq; adūca ddit: curuos dedit, unguib9 hamos:
Virtutem antiquam: maiores corpore uires.
Et nunc accipiter nulli satis æquus in omnes
Sæuit aues: aliisq; dolens fit causa dolendi:
Quæ dum lucifero genitus miracula narrat
De consorte suo: cursu festinus anhelo
Aduolat armenti custos phocæus anetor:
Et peleu peleu magnæ tibi nuncius adsum
Cladis ait: quęcūq; ferat iubet edere peleus.
Pendet & ipse metu trepidi thrachinius oris.
Ille refert: fessos ad littora curua iuuencos
Appuleram: medio cum sol altissimus orbe
Tantum respiceret: quantum superesse uideret:
Parsq; boum fuluis genua inclinarat harenis:
Latarumq; iacens campos spectabat aquarum:
Pars gradibus tardis illuc errabat: & illuc.
Nātq; alii: celsoq; extant super æquora collo.
Tēpla mari sub sunt: nec marmore clara nec auro
Sed trabibus densis lucoq; umbrosa uetusto
Nereides nereusq; tenent. hos nauita ponti
Edidit esse deos: dum retia littore siccat.
Iuncta palus huic est densis obsessa salictis:
Quam restagnantis fecit maris unda paludem:
Inde fragore graui strepitus loca pxima terret
Bellua uasta lupus: siluisq; palustribus exit:
Oblitus & spumis & crasso sanguine rictus:
Fulmineus rubra suffusus lumina flamma.
Qui q̄q̄ sæuit pariter rabieq; fameq;:
Acrior est rabie: neq; enim ieiunia curat
Cæde boum diramq; famem finire: sed omne
Vulnerat armentum: sternitq; hostiliter omnes.
Pars quoq; de nobis funesto saucia morsu
Dum defensamus: leto est data. sanguine littus
Vndaq; prima rubet: demugitæq; paludes.

Sed mora damnosa ē: nec res dubitare remittit.
Dum superest aliquid: cuncti coeamus ad arma:
Arma capessamus: coniuncta tela feramus.
Dixerat agrestis: nec pelea damna mouebant:
Sed memor admissi nereida colligit orbam
Damna suo inferias extincto mittere phoco.
Induere arma uiros uiolentaq; sumere tela
Rex iubet oetæus: cum quis simul ipse parabat
Ire: sed alcyone coniunx excita tumultu
Prosilit: & nondum totos ornata capillos
Disiicit hos ipsos: colloque infusa mariti
Mittat ut auxilium sine se uerbisque precatur
Et lachrymis: animasq; duas ut seruet in una.
Aeacides illi pulchros regina piosque
Pone metus: plēa est ꝓmissi gratia uestri.
Nō placet arma mihi cōtra noua mōstra moueř:
Numē adorandum pelagi est. erat ardua turris
Arce locus summa: fessis loca grata carinis:
Ascendunt illuc: stratosq; in littora tauros
Cum gemitu aspiciunt: uastatoremque cruento
Ore ferum longos infectum sanguine uillos:
Inde manus tendens in aperti littora ponti:
Cæruleā peleus psamathen ut finiat iram
Orat: opemq; ferat. nec uocibus illa rogantis
Flectitur æacidæ: thetis hanc ꝓ coniuge supplex
Accepit ueniam: sed & irreuocatus ab acri
Cæde lupus perstat dulcedine sanguinis asper
Donec inhærentem laceræ ceruice iuuencæ
Marmore mutauit, corpus: pariterq; colorem.
Omnia seruauit: lapidis color indicat illum
Iam non esse lupum: iam non debere timeri.
Nec tamen hac profugum consistere pelea terra
Fata sinunt: magnetas adit uagus: exul: & illic
Sumit ab æmonio purgamina cædis acasto.
Interea fratrisq; sui fratremq; secutis
Anxia prodigiis turbatus pectora ceyx

¶ Remittit. permittit. ¶ Arma capessamus: Anadiplosis pulchra exhortationi accōmodata. ¶ Agrestis. pastor. ¶ Admissi. cōmissi. & fraternæ cædis. ¶ Næreida colligit orbam. hoc est Ratiocinatur psamathē nympham Phoci matrem filio inferias mittere. ¶ Rex oetæus. Ceyx rex trachiniæ quæ cōtermina est oetæ monti. A quibusdā tamen æthærius legitur. hoc est Sidereus & splendidus. ¶ Excita. Euocata ex intima ædium parte ac Gynæceo. Significat autem Alcyonen de uiri salute quem uehementissime amabat: maxime sollicitam esse. ¶ In una. Nā Alcyones uitam a Ceycis uita pependisse exitus fecit manifestū. Eo nāq; in mari submerso ipsa quoq; uitam dolore finiuit. ¶ Aeacides illi. Inquit uerbum: quod facile subaudiatur: fuit prætermissum. ¶ Plena est. ꝑfecta atq; cumulata. ¶ Numen pelagi. Psamathe nympha marina. ¶ Ardua turris. alta. Turris autem a terrendis hostib⁹ dicta uř. ¶ Fessis loca grata carinis. Illam autem nautæ aspicientes in portum naues dirigebāt: seq; terræ propī quos esse cognoscebant. ¶ Inde. Ab illa turri. ¶ In littora. Versus littora. ¶ Aperti ponti. Maris late patētis. ¶ Psamathē. psamathe nympha fuit Nerei filia & phoci mater. ¶ Aeacidæ rogantis. pelei precantis. illi nāq; fuerat irata: eoq; precibus illius nihil mouebatur. ¶ Sed enī irreuocatus ab acri cæde lupus perstat. sed. n. lupus ferox inqt īperterritus ꝑstat ī acri cæde dulcedine sanguinis allectus. ¶ Marmore mutauit in marmor. thetis aūt subaudiař. Locus uero ipse in quo lupus in saxū fuit trāsmutatus: Lyciō fuit appellat⁹ απο του λυκου. a lupo. ¶ Magnetas adit. Magnetes ppłi sunt thessaliæ equorū domitores clarissimi: de qbus Lucanus ī. vi. Et magnetes equis: minyæ gens cognita remis. Magnesia uero ē regio thessaliæ. Est etiam magnesia urbs iuxta Mæandrū: & regio a magnete dicta. ¶ Ab æmonio Acasto. acastus Rex fuit Thessaliæ Peliæ filius: ut ex Senecæ Medea colligiř. Is uxorē duxit Creteidē uel ut quidā aiūt Hippolyten: quæ quidē Pelei amore capta est. Spreta aūt illū marito accusauit: qđ se de stupro interpellasset. Quare Acastus peleū tāq̄ ad uenationē ī peliō montē ex urbe eduxit: illicq; penitus inermē reliqt: ut a feris interimeteř. Sed Mercurius uel ut quidā putāt: Chiron illi est opitulatus: deditq; ensem a uulcano fabricatū: quo & feras occurrētes interfecit: & ī urbē reuersus Acasti uxorē ipsumq; Acastū ut qdā aiūt īteremit. ¶ Interea fratrisq; sui. Ceyx luciferi fili⁹ fratris casu admodum solicitus ad clarū oraculū cōsulendū ire cū uellet: diu ab alcyone uxore fuit remoratus. Cū uero illi ꝓmisisset se intra duos mēses reuersurū: abire ꝑmissus est. sed in ægeo tēpestate depħēs⁹ naufragiū fecit. nauiq; amissa una cū sociis submersus: quē uxori ꝓmiserat reditū: præstare nō potuit. Vxor aūt cū quotidie ꝓ mariti salute diis oībus iunoniq; imprimis uota solueret opera illius p somnū admōita est: maritū in mari perisse. Quare expergefacta ad littus unde soluerat maritus accessit: ac dū infortunia sua quereret: cadauer in mari longius aspexit: q̄ Ceyx
cū mariti esse cognouisset: ad illudq; per undas exilite uellet: in auē alcyonen conuersa ad os mariti aduolauit qui miseratione deorum pia uxoris oscula sentiens in eiusdem generis auem ipse quoq; fuit transfiguratus. Ab his aūt auibus. xiiii. dies alcyonii sunt dicti: quibus mare getum est. Nam tpe brumæ nidificant: ac dū & excludant pullos & educent: mare omni tempestate caret. ¶ Anxia pectora turbatus. synegdoche poetica. hoc est. sollicitum animum & turbatum habens. ¶ Prodigiis. fratris sui: cuius filia dianæ sagitta subito fuerat interfecta. ¶ Fratremq; secutis. qui in accipitrem fuerat commutatus.

alcyon in aues

¶ Hominum oblectamina.mortalium oblectamēta.non infortuniorum remedia. ¶ Ad clarium deum. ad oracula clarii appollinis que olim in lycia fuerunt.nam claros urbs est lyciæ:appollinis oraculo clarissima. ¶ Nam templa delphica . tacitæ obiectioni occurit. ¶ Prophāus phorbas. phorbas phlegyarum rex fuisse phibetur : ac contra delphos bellum suscepisse phlegyæ autem populi fuerunt thessaliæ aduersus deos impii :qui tandem a neptuno diluuio immisso fuerunt deleti. ¶ Prophanus.sacrilegus:qui nulla sacrorū cura tangebantur. ¶ Te facit certam. in soluta oratione certiorem diceremꝰ.est autem apostrophe ad alcyonem . ¶ Cui protinus intima frigus ossa receperūt.id est que statim tremere coepit. ¶ Receperunt.conceperunt.traxerunt. ¶ Obit.occupat. ¶ Rigauit.madefecit.elegāter autem effingit mores uxoris mariti efflictim deamantis. ¶ Pias querelas.a pio amore prouenientes lamentationes. ¶ Vertit.conuertit cōmutauit. ¶ Securus.sine ulla mei cura. ¶ Tristis imago ponti.aspera facies maris. ¶ In tumulis.sepulchris. ¶ Sine corpore.erant namq; Cenotaphia.hoc est.inan a sepulchra. ¶ Hippotades:æolus hippotæ troiani nepos.filius namq; fuit Iouis & Segestæ hippotæ filiæ. ¶ Placet mitiget. Incōmutata:sic quidem legebatur : sed nihil sensui conuenire uidetur . Incommendata uero maxime quadrare:ut intelligamus neq; terram neq; mare uentis esse commendatā:sed uiolenter perturbari atq; uastari. ¶ Excutiuntq; feris:ex concursu nubium:ut scribunt physici fulmina generantur . ¶ Rutilos ignes . fulmina. ¶ Aeolidis.Alcyões æoli filiæ. ¶ Ignis amor. ¶ Propositos pelagi cursus. propositam ac deliberatam nauigationem. ¶ Non tamen idcirco causam probat . hoc est.non tamen idcirco uxori persuadet : ut se discedere permittat . neq; discessum suum ægre ferat . ¶ Per patrios ignes per luciferi splendorem. ¶ Quam luna bis impleat orbem.quam duo transeant menses ¶ Recursus.uelocis reditus. ¶ Aequore tingi. in æquore deduci. ¶ Pinum.nauem ex pino cō fectam.

Consulat ut sacras hominū oblectamina sortes
Ad clariū parat ire deum:nā templa prophanus
Inuia cū phlegyis faciebat delphica phorbas:
Consilii tamen ante sui fidissima certam
Te facit alcyone:cui protinus intima frigus
Ossa receperunt:buxoq; simillimus ora
Pallor obit:lachrymisq; genæ maduere ꝓfusis.
Ter conata loqui:ter fletibus ora rigauit:
Singultuq; pias interumpente querelas:
Quæ mea culpa tuā dixit charissime mentem
Vertit:ubi est quæ cura mei prior esse solebat:
Iam potes alcyone securus abesse relicta:
Iam uia longa placet:iā sum tibi charior absens:
At puto per terras iter est:tantumq; dolebo:
Non etiā metuam:curæq; timore carebunt.
Aequora me terrent:& ponti tristis imago:
Et laceras nuper tabulas in littore uidi.
Et sæpe in tumulis sine corpore nomina legi.
Neue tuum fallax animum fiducia tangat:
Quod socer hippotades tibi sit:qui carcere fortes
Contineat uentos:& cum uelit æquora placet:
Cum semel emissi tenuerunt æquora uenti:
Nil illis uetitum est:incommendataq; tellus
Oīs:& omne fretum est:cæli quoq; nubila uexāt:
Excutiuntq; feris rutilos concursibus ignes.
Quo magis hos noui:nā noui:& sæpe paterna
Parua domo uidi:magis hos reor esse timēdos:
Quod tua si flecti precibus sententia nullis
Chare pōt coniunx:nimiumq; es certus eundi:
Me quoq; tolle simul: certe iactabimur una:
Nec nisi quæ patiar metuā: pariterq; feremus
Quicquid erit:pariter sup æquora lata feremur.
Talibus æolidis dictis lachrymisq; mouetur
Sidereus coniunx:neq;.n.minor ignis i ipo est:
Sed neq; propositos pelagi dimittere cursus:
Nec uult alcyonen in partem adhibere pericli:
Multaq; respondit timidum solantia pectus:
Non tñ iccirco causam probat:addidit illis
Hoc quoq; lenimen:quo solo flexit amantem .
Longa quidem est nobis oīs mora:sed tibi iuro
Per patrios ignes : si me modo fata remittant:
Ante reuersurum q̄ luna bis impleat orbē.
His ubi promissis spes est admota recursus:
Protinus eductam naualibus æquore tingi:
Aptariq; suis pinum iubet armamentis:

¶ Veluti præsaga.tanquam præsentiens malum futurum.

Q ua rursus uisa ueluti præsaga futuri
Horruit alcyone:lachrymasq; emisit obortas:
Amplexusq; dedit:tristiq; miserrima tandem
Ore uale dixit:collapsaque corpore toto est.
At iuuenes quærente moras ceyce reducunt
Ordinibus geminis ad fortia pectora remos:
Aequaliq; ictu scindunt freta:sustulit illa
Humētes oculos:stantemque in puppe recurua
Concussaq; manu dantem sibi signa maritum
Prima uidet:redditq; notas:ubi terra recessit
Longi9:atq; oculi nequeūt cognoscere uult9:
Dum licet insequitur fugientem lumine pinum.
Hæc quoq; ut haud poterat spacio sūmota uide-
Vela tamen spectat summo fluitantia malo. (rit:
Vt nec uela uidet:uacuum petit anxia lectum:
Seque toro ponit:renouat lectusque locusque
Alcyones lachrymas:& quæ pars admōet absit.
Portubus exierant:& mouerat aura rudentes:
Obuertit lateri pendentes nauita remos:
Cornuaq; in summa locat arbore:totaq; malo
Carbasa deducit.uenientesq; accipit auras.
Aut minus:ut certe medium.nō amplius æquor
Puppe secabatur:longeq; erat ultraq; tellus:
Cum mare sub noctem tumidis albescere cœpit
Fluctibus:& præceps spirare ualentius eurus.
Ardua iamdudum demittite cornua rector
Clamat:& antennis totū subnectite uelum
Hic iubet:impediunt aduersæ iussa procellæ:
Nec sinit audiri uocem fragor æquoris ullam.
Sponte tamen properāt alii subducere remos:
Pars munire latus:pars uentis uela negare:
Egerit hic fluctus:æquorq; refundit in æquor:
Hic rapit antennas:quæ dum sine lege gerunť:
Aspera crescit hyems:omniq; a parte feroces
Bella gerunt uenti:fretaq; indignantia miscent:
Ipse pauet:nec se quis sit status:ipse fatetur
Scire ratis rector:nec quid iubeatue uelitue
Tanta mali moles:tantoq; potentior arte est.
Q uippe sonant clamore uiri:stridore rudentes:
Vndarū incursu grauis unda:tonitribus æther:
Fluctibus erigitur:cælumq; æquare uidetur
Pontus:& inductas aspergine tangere nubes.
Et modo cum fuluas ex imo uertit harenas
Concolor est illis:stygia modo nigrior unda.
Sternitur interdum:spumisq; sonantibus albet.

¶ Collapsa corpore tota est.semimortua in terram cecidit. ¶ Quærente moras ceyce. lachrimis enim uxoris motus discedebat inuitus. Ordinibus geminis.nam biremes erat. ¶ Ad fortiora pectora.gestum exprimit remigantium. ¶ Aequali ictu.æquali percussione. id enī exigit ars remigandi. ¶ Vbi terra recessit longi9. hoc ex uulgari sensu dictum est.Neq; enim terra cum sit immobilis recedere potest : quamuis abeunte naue refugere uideatur. ¶ Dum licet. dum potest. ¶ Fluitantia uela.se motantia. Vacuum lectum.marito carentem. ¶ Quæ pars absit.Nā optima pars lecti aberat maritus. Portubus exierant.e portu egressi erant . ¶ Aura. Ventus. ¶ Rudentes.funes sunt nautici rudentes a strepitu: quem uento agitati emittunt dicti.Rudere nāq; quod asinorum est proprium uidentur. ¶ Obuertit. Conuertit. ¶ Lateri.in latus. ¶ Cornua. Antemnarum. ¶ In summa locat arbore.In summitate arboris collocat & ponit.Id autem fieri solet:cum secundus flare cœperit uentus. ¶ Carbasa. Vela. ¶ Deducit detrahit. ¶ Malo.arbore nauis. ¶ Vtraq; tellus. & a qua discesserat:& quā petebat ceyx. ¶ Sub noctem.prope noctem.signum est autem maximæ tempestatis futuræ cum undæ albescere uidentur. ¶ Præceps eurus.uiolentus. ¶ Valētius.uehementius. ¶ Ardua cornua.alta. ¶ Procellæ.uentorum impetus.est enim procella: Vt Seruius tradit:Vis uenti cum pluuia:dicta quod omnia percellat & concutiat. ¶ Fragor.strepitus. ¶ Pars munire latus . ne aqua ingrediatur. ¶ Pars uentis uela negare.uela complicare. ¶ Egerit.eiicit. ¶ Aequor.aquā maris . ¶ Refundit.reiicit. ¶ Rapit.celeriter detrahit. ¶ Sine lege.sine ordine. ¶ Ab omni parte.ab oriente & occidēte.a septentrione a meridie. ¶ Freta indignantia.tumescentia. ¶ Miscent. perturbāt. ¶ Ne se quis sit status ipse fatetur Scire ratis rector.ordo est & sensus:& ipse rector & gubernator nauis fatetur se nescire quis & qualis rerum sit status:aut quid iubere uelleue debeat. ¶ Tanta mali moles magnitudo.Est autem acclamatio : qua tempestatis sæuitia declaratur. ¶ Quippe sonant.nanq; strepunt ea uero omnia describit elegantissime:quæ in magnis tempestatibus euenire solent. ¶ Incursu .impulsu. ¶ Erigitur.extollitur. ¶ Aspergine.aspersione ¶ Concolor est illis.eundem cum ipsis harenis habet colorem. ¶ Sternitur interdum.stratum uidetur & æquale. ¶ Agitat.agitatur.

Ipsa quoq; his agitur uicibus trachinia puppis.
Et nunc sublimis ueluti de uertice montis
Despicere in ualles imumq; acheronta uidetur:
Nunc ubi demissam curuum circūstetit æquor:
Suspicere inferno summum de gurgite cælum.
Sæpe dat ingentem fluctu latus icta fragorem:
Nec leuius pulsata sonat: q̄ ferreus olim
Cum laceras aries balistaue concutit arces
Vtq; solent sumptis incursu uiribus ire
Pectore in arma feri portentaq; tela leones:
Sic ubi se uentis commiserat unda coortis
Ibat in arma ratis: multoq; erat altior illis.
Iamq; labant cunei: spoliataq; tegmine ceræ
Rima patet: præbetq; uiam letalibus undis:
Ecce cadunt largi resolutis nubibus imbres:
Inq; fretum credas totum descendere cælum:
Inq; plagas cæli tumefactum scandere pontum:
Vela madent nimbis: & cum cælestibus undis
Aequoreæ miscentur aquæ: caret ignibus æther:
Cæcaq; nox p̄mitur tenebris hyemisq; suisq;.
Discutiunt tamen has: præbentq; micantia lumē
Fulmina: fulmineis ardescunt ignibus undæ.
Dat quoq; iam saltus intra caua texta carinæ
Fluctus: & ut miles numero præstantior omni
Cum sæpe assiliit defensæ mœnibus urbis:
Spe potitur tandem: laudisq; accensus amore
Inter mille uiros murum tamen occupat unus;
Sic ubi pulsarunt celsi latera ardua fluctus:
Vastius insurgens decimæ ruit impetus undæ:
Nec prius absistit fessam oppugnare carinam:
Quā uelut in captæ descendat mœnia nauis.
Pars igitur tentabat adhuc inuadere pinum:
Pars maris intus erat: trepidant haud segni⁹ oēs
Quam solet urbs aliis murū fodientibus extra;
Atq; aliis murum trepidare tenentibus intus.
Deficit ars: animiq; cadunt: totidem q; uidētur
Quot ueniūt fluct⁹ ruere atq; irrumpe mortes.
Nō tenet hic lachrias: stupet hic: uocat ille btōs
Fūera quos maneāt: hic noctis numen adorat:
Brachiaque ad cælū q; nō uidet irrita tollēs
Poscit opem subeunt: illi fraterque parensque:
Huic cū pignoribus domus: & quod cuique reli
Aclyone ceyca mouet: ceycis in ore (ctū ē.
Nulla nisi alcyone ē: & cum desideret unam
Gaudet abesse tū: patriæ quoque nellet ad oras
Respicere: inque domum supremos uerteē uult⁹

¶ His uicibus. mutationibus. ¶ Despicere. deorsum aspicere. interdum contemnere significat. ¶ Imum acheronta infernū. est enim acheron unus ex īferni fluuiis. ¶ Suspicere. sursum aspicere aliqd mirari significat. ¶ Icta latus. ī latere percussa synegdoche est poetica. ¶ Pulsata: percussa. ¶ Ferreus aries instrumentum est bellicum aries: quo prisci ad diruendos muros utebantur. ¶ Ballistaue. ballista quoq; instrm̄ est bellicum: quo saxa longe emittuntur. ¶ In cursu. impetu. ¶ Protenta. porrecta. ¶ In arma rafis. in nauis instrumenta. armamenta. ¶ Multoq;. multo quam nauis erant altiores. ¶ Ceræ. picis qua naues integuntur. ¶ Letalibus undis mortiferis aquis. ¶ Scandere. ascendere. ¶ Caret ignib⁹ æther. sideribus æther carere uidebatur. quia nulla apparebant. ¶ Cæcaq; nox. obscura. ¶ Discutiunt. depellunt. Ardescunt. splendescunt. ¶ Intra caua texta. intra concauitatem carinæ. ¶ Omni numero. omni multitudine. ¶ Mœnibus in muros. ¶ Spe potitur tandem. hoc est tandem uoti fit compos: in murum que ascendit. ¶ Decimæ undæ. maximæ atq; uastissimæ. nam decima quæq; unda maxima esse uidetur. ut Ouidius in primo de tristibus libro testatur: cum inquit. Qui uenit hinc fluctus. fluctus supereminet omnes. Posterior nono est undecimoq; prior. Hinc factū est ut decimū decumanūq; p maxīo amplissimoq; accipiaē: ut decumana porta in castris maxima: ut q̄ ab hostibus foret auersa & decumana secta āplissima: & decumanus ī agros limes q lōgissimus & maxīus foret. ¶ Vasti⁹. ualidi⁹. ¶ Absistit. desistit ¶ Velut in mœnia similitudo est a captis urbibus sumpta. significat autem fluct⁹ partem intra nauem irrupisse. ¶ Pinum nauē. ¶ Trepidant. timent. ¶ Haud segnius. nō minus. pulchra autem similitudine exprimit timorem nautarum a tempestate deprehensorum. ¶ Tenentibus. defendentibus. ¶ Deficit ars. tempestati ars succumbit. ¶ Irrumpere. cum impetu intrare. ¶ Non tenet hic lachrimas. alius inquit lachrimat. alius stupet. attonitusq; uidetur. ¶ Funera quos maneant. qui exequiarū honore non priuentur. ¶ Hic uotis numē adorat alius inquit diis uota facit. ¶ Subeunt illi. in mentem ueniunt. ¶ Cum pignoribus. cum liberis.

Verũ ubi sit nescit:tanta uertigine pontus
Feruet:& inducta piceis e nubibus umbra
Omne latet cælũ:duplicataq; noctis imago est:
Frangitur incursu nimbosi turbinis arbor:
Frangitur & regimẽ:spoliisq; animosa superstes
Vnda uelut uictrix:sinuataq; despicit undas.
Nec leuius q̃ si quis athon pindũue reuulsos
Sede sua totos in apertũ euerteret æquor:
Præcipitata cadit:pariterq; & pondere & ictu
Mergit ĩ ima ratem:cũ qua pars magna uirorũ
Gurgite pressa graui:neq; in aera reddita fato
Functa suo est:alii partes & membra carinæ
Trũca:tenẽt:tenet ipe mãu qua sceptra solebat
Fragmina nauigii ceyx:socerumq; patremque
Inuocat heu frustra:sed plurima nantis in ore
Alcyone coniunx:illam meminitq; refertque:
Illius ante oculos ut agant sua corpora fluctus
Optat:& exanimis manibus tumuletur amicis.
Dum natat absentẽ quotiens sinit hiscere fluc⁹:
Nominat alcyonen:ipsisq; immurmurat undis.
Ecce super medios fluc⁹ niger arcus aquarum
Frangitur:& rupta mersum caput obruit unda.
Lucifer obscurus:nec quem cognoscere posses
Illa nocte fuit:quoniamque excedere cælo
Non licuit:densis texit sua nubibus ora.
Aeolis interea tantorum ignara malorum
Dinumerat noctes:& iam quas induat ille
Festinat uestes:iam quas ubi uenerit ille:
Ipsa gerat:reditusque sibi promittit inanes.
Omnibus illa quidem superis pia thura ferebat.
Ante tamen cunctos iunonis templa colebat:
Proque uiro:qui nullus erat:ueniebat ad aras.
Vtque foret sospes coniunx suus:utque rediret
Optabat:nullamq; sibi præferret:at illi
Hoc de tot uotis poterat contingere solum.
At dea non ultra pro functo morte rogari
Sustinet:utq; manus funestas arceat aris:
Iri meæ dixit fidissima nuncia uocis
Vise soporiferam somni uelociter aulam:
Extinctique iube Ceycis imagine mittat
Somnia ad alcyonen ueros narrantia casus.
Dixerat:induitur uelamina mille colorum
Iris:& arquato cælum curuamine signans
Tecta petit iussi sub nube latentia regis.
Est prope cimerios longo spelunca recessu
Mons cau⁹:ignaui domus & penetralia somni:

¶ Tanta uertigine.euersione. perturbatioue. Est autem acclamatio qua maxima tempestas declaratur. Piceis e nubibus.nigris.aqua plenis. ¶ Incursu.impetu. ¶ Turbinis.uenti uiolentioris. ¶ Regimen gubernaculum. ¶ Superstes superans superextans. ¶ Sinuata in sinum coacta conuoluta. ¶ Quam si quis athõ pindum ue. montes esse Macedoniæ athon & pindum thessaliæ superius diximus. ¶ Præcipitata.impulsa uẽtis. ¶ Et ictu.impulsu. ¶ In ima.in profundum. ¶ Functa suo fato.mortua est. ex sententia autem stoicorum hoc ait: qui omnia fato fieri putant. ¶ Et membra. frustra abrupta. ¶ Socerum æolum. patremq; luciferum. ¶ Exanimis.mortuus. ¶ Tumuletur. sepeliatur. ¶ Hiscere os aperire. ¶ Ecce super medios repentini mali fere significatiua est hec particula ecce. ¶ Niger arcus. nubes nigra & aquarum plena arcui similis. ¶ Mersum obruit hoc est.obruit & submersit. ¶ Non licuit. non potuit:Neq; enim sidera per noctem cælum relinquere possunt:ac ne interdiu quidem:quamuis uideantur. ¶ Texit.cooperuit ne uideret filium pereuntem. ¶ Aeolis.alcyone æoli filia. Festinat uestes. festinanter suit & facit. ¶ Pia thura ferebat. pie sacrificabat. ¶ Qui nullus erat.qui non erat.neq; enim mortui esse dicuntur. ¶ Hoc solum.ut nullam aliam ipsi præferret. ¶ Manus funestas. funere & morte mariti pollutas.Meæ uocis.meorum uerborum & mãdatorum. ¶ Vise.ad uidendum uade. Describit autem & somnum deum: & somni aulam. ¶ Soporiferam aulam.soporem & somnum afferentem atq; inducentem. ¶ Somni.dei soporis. ¶ Arquato.in arcus similitudinem figurato ¶ Est prope cimerios. Cimerii ut Stra.atq; sextus scribunt:populi fuerunt iuxta Baias habitãtes subterranea domicilia:ubi sacra plutonia fiebant.dabanturq; ab his responsa atq; ĩde faciebant quæstum.Conueniebant enim aduenæ aliquid audituri:qui ducebantur in cauernas illas quas nec oriens nec occidens sol aspiciebat:ut scribit in odyssea Homerus.hi a quodam rege deleti fuerunt:cũ oraculi fides parum successisset.Alii scribunt cimerios populos esse in Asia Amazonibus proximos: qui ex ultimo uenerint occidente. iuxta cimmerios somni aulam esse fingit poeta:quam ut omnia:una cum somno & in somniis elegantissime describit.Ignaui.inertis.pigri.ab effectu q̃ ignauos & pigros homines reddat. Somni domus

¶ Quo nunquam. pulchra poetæ phantasia. solis enim radii somnum auertunt. Tenebræ autem alliciunt. ¶ Exhalantur. emittuntur. ¶ Dubiæ lucis. crepusculi est interpretatio. nam crepusculum est dubia lux. ¶ Ales cristati oris. periphrasis est Galli. nihil autem in aula somni esse poeta ait: quo turbari somnus possit. omnia uero adesse quæ somnum ipsum allicere ualeãt ¶ Vna labens. murmure siquidem aquæ somni efficiuntur suaues. ¶ Canibusq; sagacior anser. id maxime tum fuit compertum quo tempore capitolium a Gallis obsidebatur. canibus eñi quiescentibus anserum clangore excitati custodes gallos iamcapitolium ingresso. ex arce deturbarunt. ¶ Lethes. nomen illi aquæ conueniens. Lethe namq; obliuio interpretatur. Dormientes autem omnium obliti uidentur. ¶ Fœcunda papauera. multorum seminũ fertilia: quæ somnum maxime inducunt: unde & soporiferũ papauer uocatur. ¶ Stridorem reddat: strepitum faciat. ¶ Hebeno ex hebeni nigro ligno confectus. hebenus autem arbor est indica: cuius lignum natura est nigrum. Scite uero poeta somni lectum nigrum esse fingit. pullus namq; color somnum hominibus alicit. ¶ Vix oculos tollens. eleganter gestus describit poeta eorum qui graui somno præmuntur. est autem prosopoeia. Rei enim corpore carẽti corpus attribuit. ¶ Cognouit enim. illam uenisse subaudiamus Est autem parenthesis. ¶ Cubitoq; leuatus. innixus. neq; enim alter caput poterat sustinere somnus. ¶ Scitatur. rogat. ¶ At illa. respondit uel simile uerbum est subaudiendum. ¶ Somne quies rerum. elegans somni descriptio ¶ Quem cura fugit scite. Qui enim curis præmuntur: dormire non possunt. ¶ Mulces. foues. ¶ Labori. ad laborem. ¶ Herculeam trachĩa. ab hercule ædificatam excultamq; ut pauloante diximus. ¶ Regis. ceycis. ¶ Simulacra naufraga. simulacra naufragii a ceyce facti. ¶ Fingãt. effingant. exprimãt. ¶ Vim soporis somni uiolẽtã. ¶ At pr̃ e pp̃ ſo. sõno deo multos eẽ filios poeta fingit: e qbus tres noĩat qb⁹ facultas est se in uarias figuras transmutandi. ¶ E populo. e turba & multitudine. ¶ Mille. finitum numerum pro infinito posuit. ¶ Simulatoremq; figuræ morphea. Morpheus απο της μορφης. hoc est. a forma dicitur formæ simulator.

Morphus

Quo nunq̃ radiis oriens mediusue cadensue
Phœbus adire potest: nebulæ caligine mixtæ
Exhalantur humo: dubiæ crepuscula lucis.
Non uigil ales ibi cristati cantibus oris
Euocat auroram: nec uoce silentia rumpunt
Sollicitiue canes: canibus ue sagacior anser:
Non fera: non pecudes: non moti flamine rami:
Humanæue sonum reddunt conuitia linguæ.
Muta quies habitat. saxo tamen exit ab imo
Riuus aquæ lethes: per quẽ cũ murmure labens
Inuitat somnos crepitantibus unda lapillis.
Ante fores antri fœcunda papauera florent:
Innumeræq; herbæ: quarum de lacte soporem
Nox legit: & spargit per opacas humida terras.
Ianua ne uerso stridorem cardine reddat:
Nulla domo tota est: custos in limine nullus:
In medio torus est hebeno sublimis in antro
Plumeus: unicolor: pullo uelamine tectus:
Quo cubat ipse deus membris langore solutis:
Hunc circa passim uarias imitantia formas
Somnia uana iacẽt totidem: quot messis aristas:
Silua gerit frondes: eiectat littus harenas.
Quo simul intrauit: manibusq; obstãtia uirgo
Somnia dimouit: uestis fulgore reluxit
Sacra domus: tarda q; deus grauitate iacentes
Vix oculos tollẽs iterumque iterumq; relabens:
Summaq; percutiens nutanti pectora mẽto
Excussit tandem sibi: se cubitoq; leuatus
Quid ueniat (cognouit enim) scitatur: at illa
Somne quies rerum: placidissime somne deorũ
Pax animi: quem cura fugit: qui corpora duris
Fessa ministeriis mulces: reparasq; labori:
Somnia quæ ueras æquãt imitamine formas:
Herculeam trachina iube sub imagine regis
Alcyonen adeat: simulachraq; naufraga fingat.
Imperat hoc Iuno: postq̃ mandata peregit
Iris abit (neq; enim ulterius tolerare soporis
Vim poterat) labique ut somnum sensit in artus
Effugit: & remeat per quos modo uenerat arc⁹.
At pater e populo natorum mille suorum
Excitat artificem simulatoremq; figuræ
Morphea: non illo iussos solertius alter
Exprimit incessus: uultũq; sonumque loquẽdi
Adicit: & uestes & consuetissima quæque
Verba sed hic solus homines imitatur: at alter
Fit fera: fit uolucris: fit longo corpore serpens:

¶Hunc icelon superi.icelos similis transfertur:quo quidem nomine is eleganter appellatur: qui se omnibus animalibus similem exhibere potest.

Húcicelon superi:mortale phobetora uulgus
Nominat:est etiam diuersæ tertius artis
Phātasos:ille in humū saxūq; undāq; trabēque:
Quæq; uacant anima falliciter omnia transit.
Regibus hi ducibusque suos ostendere uultus
Nocte solent:populos alii plebemque pererrāt.
Præterit hos senior:cunctisque e fratribus unū
Morphea q peragat thaumātidos edita:somn9
Eligit:& rursus molli langore solutus
Deposuitque caput stratoq; recondidit alto.
Ille uolat nullos strepitus facientibns alis
Per tenebras intraque moræ breue tēp9 in urbē
Peruenit æmoniam:positisq; e corpore pennis
In faciem ceycis abit:sumptaque figura
Luridus:exanimi similis:sine uestibus ullis
Cōiugis ante torum miseræ stetit:uda uidetur
Barba uiri:madidisq; grauis fluet unda capillis.
Tum lecto incumbens fletu super ora profuso
Hæc ait:agnoscis ceyca misertima coniunx?
An mea mutata est facies nece?respice:nosces:
Inueniesque tuo pro cōiuge coniugis umbram.
Nil opis alcyone nobis tua uota tulerunt:
Occidimus:falso tibi me promittere noli.
Nubilus ægæo deprendit in æquore nauem
Auster:& ingēti iactatam flamine soluit.
Oraq; nostra tuum frustra clamantia nomen
Implerūt fluctus:non hæc tibi nunciat auctor
Ambiguus:nō ista uagis rumoribus audis.
Ipse ego fata tibi præsēs mea naufragus edo.
Surge age da lachrymas:lugubriaq; indue:nec
Indeploratum sub inania tartara mitte.   (me
Adiicit his uocem morpheus:quā coniugis illa
Crederet esse sui:fletus quoq; fundere ueros
Visus erat:gestumq; manus ceycis habebat.
Ingemit alcyōe:lachrymas mouet:atq; lacertos:
Per somnū corpusq; petēs amplectitur umbras.
Exclamatq; mane.quo te rapis?ibimus una.
Voce sua specieq; uiri turbata soporem
Excutit:& primo si sit circunspicit illic:
Qui mdo uisus erat:nam moti uoce ministri
Intulerant lumen:postq̄ non inuenit usquam:
Percutit ora manu:laniatq; a pectore uestes:
Pectoraque ipsa ferit:nec crines soluere curans
Scindit:& altrici quæ luctus causa roganti:
Nulla est alcyone:nulla est ait:occidit una

Icelon autem per L scribendum est:quamuis Iccon uulgus grammaticorum hactenus legent. ¶Mortale phobetora uulgus. phobetor terre factor interpraetari potest. Sic autem est legendum:q̄uis corrupte phebetora in exemplaribus legatur. ¶Est etiam diuersæ tertios artis phantasos. Latini quidem sic legunt:sed minus recte: cum id nomen a græcis non agnoscatur. phantasos autem qui imaginator transferri pōt.forsitan ab Ouidio fuit scriptus.φαντάζομαι. nāq; unde phantasos deriuatur:imaginari significat. Eleganter autem hoc nomine donatur: qui hanc hominibus immittit imaginationem: ut sibi per somnum uideantur uidere undam saxū trabem aliud ue inaminatorum. ¶Vacant. carēt. ¶Thaumantidos edita. Iridis iussa Thaumantis filiæ. ¶Somnus.somni deus. ¶Molli langore.suaui sopore. ¶Strato lecto. ¶In urbem æmoniam. traciuna. ¶In faciem ceycis abit.in figuram ceycis se conuertit. ¶Luridus niger. ¶Vda.hūida. ¶Tua uota.tuæ preces. ¶Falso.uane. ¶Aegæo in æquore. Aegæum dictum est ab insula quam Aegas uocat Homerus Neptūo dicata:in qua neminem fas est dormire propter phantasmata:ut inquit Nicocrates. Alii dicunt a Neptuno Aegæum pelagus fuisse denominatum. Vt enim Pherecides ait. Is de9 Aegæus uocatur. Quod uero Nicrocrates ait ab Aegæo qui se in illud mare ex arce Athenarum præcipitauit Aegæum esse dictum falsum est. Longe namq; a mari distat. Aegeū quidem nunc a uulgo Archipelagus uocatur. ¶Soluit.dissoluit.resoluit ¶Ambiguus. dubius. ¶Vagis.incertis. ¶Mea fata. meā mortem.mea infortunia. ¶Lugubria.uestes luctui conuenientes. ¶Inania tartara.uacua.neq; enī animæ ut quæ sunt incorporeæ occupant locū. Tartarus autem locus est apud Inferos profundissimus. ¶Lachrimas mouet.lachrymas emittit. ¶Mane.expecta. ¶Quo te rapis. quo fugis. ¶Excutit.expellit. ¶Si sit illic.an sit illic ubi uisus fuerat maritus. ¶Nam moti uoce ministri hac parenthesi exponit poeta: quomodo alcyone circunspexerit . an illic esset maritus: quem per somnum uidere sibi fuerat uisa. Altrici.nutrici. ¶Nulla est alcyone nulla est. conduplicatio mulieri grauissimo dolore affectæ maxime conueniens ait autem se non esse:uerum una cum marito perisse.

Phobetor

Phantasos.

Morpheus ī ceycem

¶ Solantia tollite uerba. auferte inquit uerba consolatoria & nolite me consolari. ¶ Assuetos uultus. solitos. hoc est. hylares & lætos Nitebat. splendebat. ¶ Humente. madido. ¶ Et neme fugeres. apostrophe Alcyones ad maritum querelarum pléa ¶ Fuit ah fuit. anadiplosis dolenti accommodata. ¶ Neq; enim de uitæ tempore quicquam non simul egissem. hoc est omne tempus uitæ meæ tecum traduxissem tecumq; fuissem. ¶ Discreta. separata diuisa. ¶ Nunc absens perii. se cum ceyce uiro perisse ait Alcyone quamuis absens fuerit: q suam quoq; animam in Ceycis corpore fuisse uult uideri. ¶ Absens. corpore non animo. ¶ Ducere. producere. ¶ Superesse. superuiuere. Nunc saltem. postquam tu peristi. ¶ Littera. epitaphium. ¶ Prohibet. loqui subaudiamus. ¶ Attonito. doloribus stupefacto. ¶ Mane erat. prima pars diei aderat. ¶ Euntem. recedentem maritum. ¶ Tuetur. aspicit. ¶ Appulit. impulit ad littus subintelligatur. ¶ Corpus. cadauer. ¶ Et si qua est coniunx: heu & misera subaudiat. ¶ Quo magis. q̄to magis. Tuet̄ aspicit. ¶ Hoc minus. tātomin⁹ est cōpos mentis. ¶ Admotum: appulsum. Et una & simul cum exclamatione. ¶ Ad ceyca. ad ceycis cadauer. ¶ Moles. murus maximus: quo portus ab undarum incursu tutus reddebatur. ¶ Quæ prædelassat. lassos ac debiles reddit antequam in portum perueniant.

Cum Ceyce suo: solantia tollite uerba.
Naufragus interiit: uidi agnouiq; manusq;
Et discedentem cupiens retinere: tenenti
Vmbra fuit: sed & umbra tñ manifesta: uirique
Vera mei: non ille quidem si quæris: habebat
Assuetos uultus: nec quo prius ore nitebat.
Pallentē nudumq; & adhuc humente capillo
Infelix uidi: stetit hoc miserabilis ipso
Ecce loco: & quærit uestigia si qua supersint.
Hocceerat hoc animo quod diuināte timebam:
Et ne me fugiens uentos sequerere rogabam.
At certe uellem (quoniam periturus abibas)
Me quoque duxisses: fuit ah fuit utile tecum
Ire mihi: neque enim de uite tempore quicq̄
Non simul egissem: nec mors discreta fuisset:
Nūc absens perii: iactor quoque fluctib⁹ absens:
Et sine me te pontus habet: crudelior ipso
Sit mihi mens pelago: si uitam ducere nitar
Longius: & tanto pugnem superesse dolori:
Sed neque pugnabo: nec te miserande relinquā:
Et tibi nūc saltem ueniā comes: inque sepulchro
Si non urna: tamen iunget nos littera: si non
Ossibus ossa meis: at nomen nomine tangam.
Plura dolor prohibet: uerboque interuenit omni
Plangor: & attonito gemitus a corde trahūtur.
Mane erat: egreditur tectis ad littus: & illū
Mœsta locum repetit de quo spectarat euntē.
Dumque moratur ibi: dumque retinacula soluit:
Hoc mihi discedens dedit oscula littore dixit.
Dumque notata oculis reminiscitur acta: fretūq;
Prospicit: in liquida spacio distante tuetur
Nescio quid quasi corpus aqua: primoq; qd illud
Esset erat dubium: postquam paulu appulit ūda
Et q̄uis aberat: corpus tamen esse liquebat:
Quis foret ignorās: qa naufragus: omie mota ē:
Et tāq̄ ignoto lachrymas daret: heu miser inquit
Quisquis es: & si qua est cōiūx tibi: fluctibus actū
Fit propius corpus. quod quo magis illa tuet̄:
Hoc minus & min⁹ est mētis: iā iāq; propinquæ
Admotum terræ: iam quod cognoscere posset
Cernit: erat coniūx. ille est exclamat: & una
Ora: comas: u estē lacerat: tendensq; tremētes
Ad Cæyca manus: sic o charissime coniunx:
Sic ad me miserande redis: ait. adiacet undis
Facta manu moles: quæ primas æquoris undas
Frangit: & incursus quæ prædelassat aquarum,

¶Insilit huc. Illuc. in illã molẽ mãu factam. ¶Potuisse. insilire. ¶Volabat. iã. n. in auem fuerat conuersa. ¶Strĩgebat. radebat. leuiter attĩgebat. ¶Dilectos artꝰ. amata cæycis mẽbra. ¶Tollere. extollere. Alite. in alites Obnoxiꝰ subiectꝰ. debitꝰ. ¶Perq; dies placidos. alcyões ut refert Plinius: fœtificãt bruma q̃ dies alcyonides uocanť placido mari p eos & nauigabili: Siculo maxĩe. Faciũt ãt septẽ añ brumã diebꝰ nidos: & totidẽ sequẽtibꝰ pariũt. Quibꝰ qdẽ quatuordecim diebꝰ maxĩe trãquillať mare Vñ & Alcedonia p trãqllitate a Plauto in cassina accipiunť: cũ inqt: Trãquillũ ẽ. alcedonia sint circa forũ. nã ut scribit Sextus: Alcedones ueteribus latinis dictæ sunt: quæ a græcis alcyões uocanť. & Alcedonia dies. q Alcionides appellanť. Sanc Aristoteles ĩ octauo d aĩalibꝰ Alcyonũ duo esse gña ait. alterũ uocale: q arũdinibꝰ ĩsideat alterũ mutũ paulo maiori corpore. Pliniꝰ uero scribit Alcyonẽ paulo passere eẽ ãpliorẽ. colore cyaneo & subnigro. dictæ sũt alcyones: ut Ouidiꝰ putat ab alcyõe ceycis uxore. Vt alii απο του κυειν εν τη αλι. Hoc est a cõcipiẽdo ĩ mari. Vt uero Hegesander ĩ cõmẽtariis narrat ab alcyõeo gigãte: cuiꝰ filiæ fuerũt Phostonia Anche Mechone. Alcippe. Talene. Drimosterie. Quæ post pr̃is mortẽ se a Canastræo pmõtorio ĩ mare præcipitarũt. Amphitrite uero ipsas in aues cõmutauit q̃s ab alcyoneo pr̃e alcyõas uocarũt. Perq; dies placidos. Septẽ De nũero qdẽ horũ dierũ uariæ sũt antiquorum opiões. Simonides nãq; ĩ Pẽtachlis Vndecim eẽ ait: q ẽt aristoteles ĩ libris de aĩalibꝰ cõfirmat Philochorꝰ ãt nouẽ eẽ scribit. Demagoras uero Septẽ: cuiꝰ opiõni Ouid. adhæret. ¶Incubat alcyone. ĩcubare pprie dicunť aues: dũ oua fouet alcyone ãt & alcyon dr̃. alcedo quoq; latine uocať. Plautꝰ ĩ penulo. Quã mare dulce est: cũ ibi alcedo pullos educit suos. Pendẽtibꝰ nidis. alcyonũ nidi admirationẽ hñt: ut refert Plyniꝰ. pilæ figura paululũ eminẽtiores ore pquã ãgusto grãdiũ spongiarũ silitudine: ĩcercidi nõ queunt. franguntť ictu ualido: ut spuma arida maris. nec uñ cõfingantť inuenitť. putãt ex spinis aculeatis ¶Tũ uia tuta maris. nã ut diximꝰ p quatuordecim illos dies. qbꝰ fœtificãt Alcyones mare trãquillatur: id q benignitate æoli fieri ait poeta: ut cõmodum nepotibus faciat. Nam Alcyone: ut uidimus: æoli filia fuit Præstat. accommodat ac tutum reddit æquor Alcyõum pullis. ¶Hos aliquis senior. Aesacus priami filius ex alyxoxothoe nympha cũ amore epies nymphæ captus eã fugiẽtẽ psequereť: in eã fuit. ut illa pretiã ĩter fugiẽdũ a serpẽte icta ĩterijt: tãtoq; dolore æsacõ affecit: ut moriturus e scopulo se ĩ marẽ præcipitarit. Quẽ tethys miserata ĩ mergũ trãsmutauit. Ille uero indignatꝰ q mori nõ potuerit: se mergere nũq̃ desistit. Vñ & mergus a sæpius se mergẽdo a latinis ẽ dictꝰ: ¶Proximus aut idem si fors tulit. hoc est aliquis proximus: aut forte idem senior. ¶Substricta crura subtilia. longaq;. ¶Sunt huius origo Ilus & Assaracus. Ilus & Assaracus & Ganymedes filii fuerunt Trois Troianorum regis Laomedon uero Ili fuit filius: ac priami pater: ut cum ex aliis permultis: tum ex Homero aperte colligitur. ¶Proles dymantis. Hecuba: quam dymantis filiam fuisse scribit Homerus Eurypides uero Cissei thracum regis. Alyxothoe nympha fuit: ex qua priamus æsacon suscepit. ¶Conata. nixa & hærens. ¶Gracili bicorni. bicorne instrumentum est rusticum.

aesacus ĩ mergũ

Insilit huc: mirumq; fuit potuisse: uolabat.
Percutiensque leuem modo natis aera pennis
Stringebat summas ales miserabilis undas:
Dumq; uolat mœsto similem plenumq; querelæ
Ora dedere sonum tenui crepitantia rostro.
Vt uero tetigit mutum & sine sanguine corpus:
Dilectos artus amplexa recentibus alis
Frigida nequicq̃ duro dedit oscula rostro.
Senserit hoc Cæyx: an uultum motibus undæ
Tollere sit uisus: populus dubitabat: at ille
Senserat: & tandem superis miserantibus ambo
Alite mutantur: fatis obnoxius iisdem
Tũc quoq; mansit amor: nec coniugale solutũ ẽ
Fœdus in alitibus: coeunt fiuntq; parentes:
Perq; dies placidos hyberno tempore septem
Incubat alcyone pendentibus æquore nidis:
Tum uia tuta maris: uentos custodit & arcet
Aeolus egressu: præstatq; nepotibus æquor.
Hos aliquis senior circum freta lata uolantes
Spectat: & ad finem seruatos laudat amores.
Proximus: aut idem si fors tulit: hic quoq; dixit
Quẽ mare carpẽtẽ substricta q crura gerentem
Aspicis: ostendens spaciosum in guttura mergũ:
Regia progenies: & si descendere ad ipsum
Ordine perpetuo quæris: sunt huius origo
Ilus & assaracus: raptusq; Ioui ganymedes:
Laomedõq; senex: Priamusq; nouissima Troiæ
Tempora sortitus: frater fuit Hectoris iste:
Qui nisi sensisset prima noua fata iuuenta:
Forsitan inferius nõ hectore nomen haberet:
Quãuis est illum proles enixa dymantis:
Aesacon umbrosa furtim peperisse sub ida
Fertur alyxothoe gracili conata bicorni.
Oderat hic urbes: nitidaq; remotus ab aula
Secretos montes & inambitiosa colebat
Rura: nec iliacos cœtus nisi rarus adibat.
Non agreste tamen: nec inexpugnabile amori

¶ Captatam. quam sæpe capere tentauerat. ¶ Eperien cebrinida. Cebrinis fluuii ignobilis filiam unde etiam ut herodianus scribit: Cebrinia urbs & regio Troadis fuit cognominata. Longe lacu relicto. scite. nam in lacu capi non possunt: cum aduolante accipitre se mergant. ut his qui illo aucupio delectantur est notum. Lacu. gurg te. ¶ Fluuialis anas. fluuios incolens. ¶ Vrget impellit. ¶ Coluber serpẽs. ¶ Strinxit. percussit. ¶ Virus uenenum. ¶ Suppressa. repressa. ¶ Nec erat mihi uicere tanti ut tu perires intelligamus. ¶ Nos duo: ego & serpens. ¶ Subederat. subroserat. ¶ Decidit ĩ põtũ. sic qdẽ ẽt legi potest. ¶ Sed desilit uel deiicit forsitan elegantius legeretur ut intelligamus: æsacum ipsum se in mare præcipitasse. ¶ Copia mortis. facultas moriendi. ¶ Misera de sede. de misero corpore. ¶ Subuolat sursum uolar.
¶ Super æquora. in mare. ¶ Furit. indignatur ¶ Pronus. in caput. eleganter autem merginaturam poeta describit. ¶ Fecit amor maciem: amor quem morte finire cupiebat: illũ fecit macilẽtum. ¶ Longa internodia crurum. Internodium id dicitur spatii: quod est inter duos nodos. Nodosa autem crura mergus habere uidetur. ¶ Nomenq; manet. a mergẽdo namq; mergus a latinis fuit denominatus.

Pectus habens: siluas captatam sæpe per omnes
Aspicit eperien patria cebrinida ripa
Iniectos humeris siccantem sole capillos.
Visa fugit nymphe ueluti perterrita fuluum
Cerua lupum: longeq; lacu deprensa relicto
Accipitrem fluuialis anas: quam troius heros
Insequitur: celeremq; metu celer urget amore.
Ecce latens hærba coluber fugientis adunco
Dente pedem strinxit: uirusq; in corpore liquit.
Cum uita supressa fuga est: amplectitur amens
Exanimem: clamatq; piget piget esse secutum.
Sed non hoc timui: nec erat mihi uincere tanti.
Perdidimus miseram nos te duo: uuln9 ab ãgue
A me causa data est: ego sum sceleratior illo:
Qui tibi morte mea mortis solatia mittam.
Dixit: & e scopulo quem rauca subederat unda:
Desilit in pontum. Thetys miserata cadentem
Molliter excepit: nantemque per æquora pẽnis
Texit: & optate non est data copia mortis.
Indignatut amans inuitum uiuere cogi:
Obstariq; animæ misera de sede uolenti
Exire: utq; nouas humeris assumpserat alas
Subuolat: atq; iterum corp9 sup æquora mittit.
Pluma leuat casus. furit æsacus: inq; profundũ
Pronus abit: letiq; uiam sine fine retentat.
Fecit amot maciem: longo internodia crurum:
Longa manet ceruix: caput est a corpore lõge:
Aequor amat: nomenq; manet: qa mergitur illo.

¶ Publii Ouidii Nasonis
Metamorphoseos Li
bet Vndecimus Fe
liciter Explicit.

¶ Raphaelis Regii in duodecimum metamorphoseos Ouidii librum ennarationes.

NEscius assumptis. Quæ tempore belli troiani factæ sunt metamorphoseis: hoc libro fere describit poeta. ac primum draconis qui pullos cum matre apud aulidē spectantibus græcis deuorauit perspicue exponit. Nam cū mille græcorum helenam repetentium naues ad Aulidem conuenissent: ac Ioui sacrificare græci uellent: ecce serpēs platanum aræ imminentem ascendit ac primum pullos octo qui adhuc in nido erant: deinde circūuolantem matrem deuorauit: quod quidē cum alii admirarentur: Calchas ex eo collegit bellum nouē annos duraturum ac decimo demum anno troiam captū iri. ¶ Ceterum serpēs ille ad perpetuam rei memoriam ī saxum a diis fuit commutatus. ¶ Nescius assumptis. more suo poeta concinne & librum libro connectit: & quedam prænarrat: quo cōmodius quam dixi draconis metamorphosin in saxum exponat. ¶ Tumulo quoq; nomen habenti. ¶ Cenotaphio in quo nomen sine corpore erat inscriptum. ¶ Inferias dederat. sacrificia fecerat. nam inferiæ dicuntur ea sacrificia: q̄ inferis & mortuis fiunt. hæc aūt a poeta narrantur ut hunc librum cum superiore aptius connectat. ¶ Paridis præsentia. periphrasis est. Paris enim defuit exequiis æsaci fratris. Nā in græciā ad rapiendā helenā nauigatat. q̄ Venus ipsi pollicita erat. cum iudex elect⁹ sup trium dearq; pulchritudine Iunonis Palladis & Veneris p Venere ipsa sniam tulit. ut in laudatione Helenes Isocrates narrat: orta namq; inter illas deas contentione d pulchritudine: Alexander qui paris fuit cognominatus priami filius iudex fuit constitutus cui quidem cū Iuno polliceref se totius Asiæ regnum concessuram. Pallas uero ipsum inuictū in bellis effecturam. Venus aūt Helenā mulierq; omniū pulcherrimā: p Venere ut helena potiref iudicauit. ¶ Postmō. postea. ¶ Lōgū bellū decē nāq; annos durauit. ¶ Cū cōiuge. helena. ¶ Cōe gētis pelasgæ. cōciliū toti⁹ græciæ. In uia. innauigabilia. ¶ Aulide piscosa. aulis urbs est bœotiæ chalcidi finitima ab Aulide Euonymi filii Cephisi filia cognominata. ¶ Piscosa. piscibus abundante. ¶ Tenuisset. retinuisset. Remotata fuisset. ¶ Incanduit. calefacta fuit. ¶ Ceruleum draconem nigrum. ¶ Quæ stabat proxima. quæ imminebat sacrificiis cœptis. ¶ Thestorides. calchas thestoris filius. ¶ Circum sua damna. circum sua pignora. quæ cum maximo suo damno deuorari a dracone uidebat. ¶ Atq; nouem uolucres. ordo est & sensus. Atq; chalcas digerit & distribuit nouē uolucres & aues in nouem belli annos.

Serpēs in saxū

P. Ouidii Nasonis metamorpho. liber. xii.

NEscius assumptis Priamus pater æsacon alis
Viuere: lugebat. tumulo quoq; nomen habenti
Inferias dederat cum fratrib⁹ Hector inanes:
Defuit officio Paridis præsentia tristi:
Post modo qui rapta longū cum coniuge bellū
Attulit in patriam: coniurataeq; sequuntur
Mille rates: gentisq; simul commune pelasgæ:
Nec dilata foret uindicta: nisi æquora sæui
Inuia fecissent uenti: bœotaq; tellus
Aulide piscosa puppes tenuisset ituras.
Hic patrio de more Ioui cum sacra parassent:
Vt uetus accensis incanduit ignibus ara:
Serpere cæruleum danai uidere draconem
In platanum: cœptis quæ stabat proxima sacris:
Nidus erat uolucrū bis quattuor arbore summa:
Quas simul & matrem circum sua damna uolātē
Corripuit serpens: auidaq; recondidit aluo.
Obstupuere omnes: & ueri prouidus augur
Thestorides uincemus ait: gaudete pelasgi.
Troia cadet: sed erit nostri mora lōga laboris.
Atque nouem uolucres in belli digerit annos.
Ille ut erat uirides amplexus in arbore ramos:
Fit lapis: & seruat serpentis imagine saxum.

¶ Permanet aoniis. Agamemnon ad bellũ troianũ proficiscens: cum apud aulidem reliquos græciæ principes expectaret: imprudens dianæ ceruam occidit. quare dea irata in tantam tempestatem mare excitauit: ut græcorum classis inde soluere non posset. cum autem etiam peste laborarent. consultus calchas respondit: dianæ iram Agamẽnonio sanguine esse placandam. Tandẽ igitur Agamemnonis quoq; consensu adducta iphigenia ad aras ut immolaretur: a diana dicitur fuisse sacerdoti subrepta: ac illius loco cerua supposita. ¶ Bellaq; non transfert. e græcia ad troiam. ¶ Quia mœnia fecerat urbis. Nam una cum Appolline muros urbis troiæ ædificauit Neptunus. ¶ Neq; enim nescitue tacetue. hoc est. & scit & ait uirginis sanguine dianam esse placandam. ¶ Virginis deæ. dianæ. ¶ Publica causa. publica utilitas. ¶ Rexq; patrem. hoc est. officium regis pietatem patris expugnauit. ¶ Myncenida. Iphigeniam mycenæam. Mycenæ autem urbs est Peloponesi: a Mycenæo Spartonis filio: ac phorõei fratre dicta. ¶ Ergo ubi. ut cygni neptuni filii: cuius corpus nulla ex parte poterat uulnerari: metamorphosin cum superiore cõnectat poeta: multa prenarrat: ac primũ famæ aulam describit: deinde aduentum græcorũ ad littus troianum. tum Protesilai cædem: qui primus egredi in littus troiãum ausus ab hectore fuit interfectus. ¶ Phœbes. dianæ. ¶ A tergo. a puppi. ¶ Phrygia harena. littore troiano. ¶ Orbe locus medio. famæ ædium elegans descriptio. ¶ Triplicis mundi. in tris partes diuisi. ¶ Cælum. mare. & terram. siue tribus partibus constantis. cœlo. aqua: & terra. ¶ Vsquam. aliquo in loco. ¶ Absit. distet. ¶ Regionibus. regionum multarum spatio. ¶ Fama tenet. habitat famam autem incorpoream: tanquam corpus habentem describit. ¶ Legit. elegit. Summa ĩ arce. in arcis summitate. ¶ Innumeros aditus. innumerabiles & infinitos ingressus. ¶ Et nullis inclusit limĩa portis. ianuas ædium famæ semper ait paterẽ: nec unquam claudi cum nullæ insint. ¶ Qualia de pelagi. qualia ĩquit esse solent murmura ab abundis pelagi uenientia. Increpuit. crepare & strepere fecit. ¶ Commenta ficta sic Virgi. Tam ficti prauiq; tenax quam nũcia ueri. ¶ Confusa. obscura: que difficulter percipi possunt. ¶ Vacuas aures. ociosas. ¶ Illic credulitas. famæ comites enumerat poeta.
¶ Consternatiq; timores. ab effectu. q̃ consternatos atq; perturbatos homines reddant. ¶ Seditioq; recens. nouus tumultus. ¶ Susurri murmura. ¶ Ipsa quid in cælo. fama inquit omnia quæcunq; in mundo aguntur uidet. ¶ In totũ orbem. de iis quæ in toto orbe aguntur. ¶ Fecerat hæc notum. uulgauerat. ¶ Hostis adest. hostes adueniunt. ¶ Fataliter. ex fatorum lege ¶ Protesilae cadis. protesilaus Isiphyli fuit filius: ac Laodomiæ Acasti filiæ maritus: qui græcorum primus in littus troianum egredi ausus: ab hectore fuit interfectus.

Iphigenia in ceruam

Famæ ædium descriptio

Protesilai cædes

Permanet aoniis nereus uiolentus in undis:
Bellaq; nõ transfert: & sunt qui parcere Troiæ
Neptunum credant: quia mœnia fecerat urbis.
At non thestorides: neq; enim nescitue tacetue
Sanguine uirgineo placandam uirginis iram
Esse deæ. postq̃ pietatem publica causa
Rexq; patrem uicit: castumq; datura cruorem
Flentibus ante aram stetit Iphigenia ministris:
Victa dea est: nubemq; oculis obiecit: & inter
Officium turbamq; sacri uocemq; precantum
Supposita fertur mutasse mycenida cerua.
Ergo ubi qua decuit: lenita est cæde Diana:
Et pariter phœbes: pariter maris ira recessit:
Accipiunt uentos a tergo mille carinæ:
Multaque perpessæ phrygia potiuntur harena.
Orbe locus medio est inter terrasque fretumq;
Cælestesque plagas triplicis confinia mundi:
Vnde quod est usq̃; quis regionibus absit:
Inspicitur: penetratque cauas uox omnis ad aures.
Fama tenet: summaque domũ sibi legit in arce.
Innumerosque aditus ac mille foramina tectis
Addidit: & nullis inclusit limina portis.
Nocte dieque patet: tota est ex ære sonanti:
Tota fremit: uocesque refert: iteratq; quod audit
Nulla quies intus: nullaque silentia parte:
Nec tñ est clamor: sed paruæ murmura uocis:
Qualia de pelagi si quis procul audiat undis
Esse solent: qualemue sonum cum Iuppiter atras
Increpuit nubes: extrema tonitrua reddunt.
Atria turba tenet: ueniunt leue uulgus: euntq;
Mixtaq; cum ueris passim cõmenta uagantur
Milia rumorum: confusaq; uerba uolutant.
E quibus hi uacuas implent sermonibus aures:
Hi narrata ferunt: alio: mensuraq; ficti
Crescit: & auditis aliquid nouus adiicit auctor.
Illic credulitas: illic temerarius error:
Vanaq; lætitia est: consternatiq; timores
Seditioq; recens: dubioq; auctore susurri.
Ipsa quid in cælo rerum: pelagoq; geratur:
Et tellure uidet: totumq; inquirit in orbem.
Fecerat hæc notum graias cum milite forti
Aduentare rates: neque inexpectatus in armis
Hostis adest: prohibetque aditus: littusque tuetur
Troes: & hectorea primus fataliter hasta
Protesilae cadis: commissaque prœlia magno

¶ Stant magno. constant. quia fortissimum uirum amiserunt. ¶ Fortesq; animæ. constarit. uerbum est sub audiēdum. ¶ Nec cognitus hector. constat magno. subaudiatur est enim ordo & sensus. & hector non cognitus megno constat græcis. Si enim cognitus fuisset: facile illum uitasset Protesilaus. ¶ Acchaica dextera. græcorum uires: quamuis ad achillem & aiacem alludere uideatur: qui multos ex troianis interfecerūt ¶ Signata. infecta sanguine subaudiatur. ¶ Proles neptunia cygnus tandem ad cygni metamorphosin id quod a principio libri intendebat poeta peruenit. Nam Cygnus neptuni filius: quod dono patris nullo ferro posset uulnerari: achillis impetū expectare ausus est: a quo sæpius hasta frustra percussus: cum ferri acies corpore illius retunderetur: tandem correptus & strangulatus est. quem cum achilles spoliare uellet: arma sine corpore fuisse relicta animaduertit. nam pater neptunus illum in auē cygnum iam cōmutarat. ¶ Stabat. erectus erat. ¶ Achilles autem Pelei & Thetidis fuit filius dictus uel ἀπὸ τοῦ ἄχος λύειν hoc est a soluendo dolore. medicus. n. fuit a chirone medicinā doctus. uel ἀπὸ τοῦ ἄχος τοῖς ἰλιεῦσιν ἐπενεγκεῖν hoc est ab inferendo iliensibus dolore. uel ab a particula priuatiua & χιλοῦ hoc ē cibo. Neq; enim lac gustauit prorsus. Sed medullis ceruorum a Chirone nutrit⁹ fuit. Vnde ut inquit Euphoriō a Myrmidonibus Achilles fuit nominatus. ¶ Peliacæ cuspidis. pelias hasta achillis dicta est: a pelio monte: ex quo fuerat recisa. unde peliacus declinatur. ¶ Equos pressos. colla canētia. hoc est pressa & onerata iugo colla albētia habentes. est enim synegdoche maxime huic poetæ familiaris. ¶ Hactenus æacides. locutus est subaudiatur. ¶ Vt hebeti. tāquam hebeti & obtuso. non autem acuto. ¶ Cassis. galea. Caua parma. concauum scutum. ¶ Decor. pulchritudo, ornamentum. ¶ Mars quoq; ob hoc. propter decorem: ut ornatus uideatur. non autem ut protegatur. ¶ Indistrictus. inuulneratus. ¶ Est aliquid: modeste genus suum ostentat cygnus: ac matri achillis āteponit. ¶ Nereide thetide nympha nerei filia. ¶ Sed qui nereaq; ex eo subaudiat. ē aūt neptuni periphrasis. ¶ Terga nouena nouem tergora & pelles. Decimo orbe. decimo tergore. ¶ Moratum est. retētum ē atq; remoratum. ¶ Syncerumq; fuit. integrum. ¶ Apertum. nudatum. ¶ Et se præbentem. se hastæ opponentem. ¶ Distringere. uulnerare. Circo aperto. spacioso. in circo autem uenationes exhibebantur. Phoeniceas uestes. purpureas quibus maxime agrestes tauri ī harena irritabātur. ¶ Eula. irrita & uana. ¶ Ergo. affectui & indignationi seruit hæc dictio ergo. Indignat̄ enī Achilles φ cygnus acuta hastæ cuspide uulnerari non possit: Cum maxima uero indignatione in dextræ suæ debilitatem causam refert. ¶ Lyrnesia moenia. Lyrnesus urbs troadis: quam greci diripuerunt: Vndeq; Briseida rapuit Achilles. ¶ Solus echionias. corrupte quidem sic legitur eorum culpa: qui sibi omnia permittunt in iis inuertendis: quæ in priscis exemplaribus descripta non percipiūt. Cum enim quasnam Ouidius:

Cygn⁹ in auem

Stant danais: fortesq; aiæ: nec cognitus hector:
Nec phryges exiguo: qd achaica dextera possit
Sanguine senserunt: & iam signata rubebant
Littora: iam leto proles neptunia cygnus
Mille uiros dederat: iam currus stabat achillis:
Totaq; peliacæ sternebat cuspidis ictu
Agmina: pq; acies aut cygnū aut hectora q̄rēs:
Congreditur cygno: decimū dilatus in annū
Hector erat. tum colla iugo canentia pressos
Exhortatus equos currum direxit in hostem:
Concutiensq; suis uibrantia tela lacertis
Quisquis es o iuuenis dixit: solamen habeto
Mortis ab æmonio quod sis iugulatus achille
Hactenus æacides: uocē grauis hasta secuta est.
Sed q̄q̄ certa nullus fuit error in hasta:
Nil tamen emissi profecit acumine ferri:
Vtq; hebeti pectus tantūmodo contudit ictu:
Nate dea: nam te fama prænouimus: inquit
Ille: quid a nobis uulnus miraris abesse?
(Mirabatur enim) non hæc quā cernis equinis
Fulua iubis cassis: nec onus caua parma sinistræ
Auxilio mihi sunt: decor est quesitus ab istis.
Mars quoq; ob hoc cape arma solet: remouebit
Tegminis officiū: tamē indistrictus abibo. (oē
Est aliquid non esse satum nereide: sed qui
Nereaq; & natas & totum temperat æquor.
Dixit: & hæsurum clypei curuamine telum
Misit in æacidē: quod & æs & proxima rumpit
Terga nouēa boū. decimo tamē orbe moratū est.
Excipit hoc heros: rursusq; trementia forti
Tela manu torsit: rursus sine uulnere corpus
Syncerumq; fuit: nec tertia cuspis apertum
Et se præbentem ualuit distringere cygnum.
Haud secus exarsit: q̄ circo taurus aperto:
Cum sua terribili petit irritamina cornu
Phoeniceas uestes: elusaq; uulnera sentit:
Num tamen exciderit ferrum: considerat hastæ:
Hærebat ligno: manus est mea debilis ergo?
Quasq; ait ante habuit uires effudit in uno?
Nam certe ualuit: uel cum lyrnesia primum
Moenia dieci: uel cum tenedonq; suoq;.

Aectionias impleui sanguine thebas:
Vel cum purpureus populari cæde caycus
Fluxit: opusq; meæ bis sensit thelephus hastæ.
Hic quoq; tot cæsis: quorum per littus acetuos
Et feci & uideo: ualuit mea dextra: ualetq;.
Dixit: & ante actis ueluti male crederet: hastam
Misit in aduersum lycia de plebe meneten:
Loricamq; simul subiectaq; pectora rupit.
Quo plãgẽte grauẽ moribũdo pectore terram:
Extrahit illud idem calido de uulnere telum:
Atq; ait. hæc manus ẽ: hæc qua mõ uicim⁹ hasta:
Vtar in hoc idem: sit in hoc precor exitus idẽ.
Sic fatur: cygnumq; petit: nec fraxinus errat:
Inq; humero sonuit nou euitata sinistro.
Inde uelut muro solidaq; a caute repulsa est:
Qua tñ ictus erat signatũ sanguine cygnum
Viderat: & frustra fuerat gauisus achilles.
Vulnus erat nullum: sanguis fuit ille menetæ.
Tum uero præceps curru fremebundus ab alto.
Desilit: & nitido securum cominus hostem
Ense petens parmam gladio galeamq; cauari
Cernit: & iu duro lædi quoq; corpore ferrum.
Haud tulit ulterius: gladioq; aduersa reducto
Ter quater ora uiri: capulo caua tempora pulsat:
Cedentẽq; sequens instat: turbatque: ruitque.
Attonitoque uegat requiẽ: pauor occupat illum:
Ante oculosque natant tenebræ: terroque ferẽti
Auersos passus medio lapis obstitit aruo:
Quẽ super impulsũ resupino corpore cygnũ
Vi multa uertit: terræq; affixit achilles.
Tum clypeo genibusq; premẽs precordia duris
Vincla trahit galeæ: quæ presso lubdita mento
Elidũt fauces: & respiramen iterque
Eripiũt animæ. uictum spoliare parabat:
Arma relicta uidet: corpus deus æquoreis albam
Contulit in uolucrem: cuius mõ nomẽ habebat.
Hic labor: hæc requiem multorũ pugna deorũ
Attulit: & positis pars utraq; substitit armis.
Dumque uigil phrygios seruat custodia muros:
Et uigil argolicas seruat custodia fossas:
Festa dies aderat: qua cygni uictor achilles
Pallada mactatæ placabat sanguinæ uaccæ:
Cui⁹ ut imposuit prosecta calentib⁹ aris:
Et diis accept⁹ penetrauit in æthera nidor:
Sacra tulere suam: pars est data cætera mensis.
Discubuere toris proceres & corpora tosta

¶ Aectionias thebas uocaret minus intelligẽtes homines & imperiti & temerarii: nõ solum æctionias in echionias interuerterũt: sed hoc quoq; nomen sol⁹ ex cõmodo suo ascripserunt: ignorantes echionias thebas in bœotia esse: quæ p græcis contra troianos steterunt: ut aperte in secundo iliados narrat homerus. quas autem se iactat expugnasse Achilles in Cilicia sunt: æctioniæ dcẽ ab æctõe ãdromaches pr̃e: quẽ ab Achille interfectũ thebẽq; urbẽ Ciliciæ excelsã fuisse & populatã apd homerũ Andromache ipa cõqueritur. Thebæ aũt multarum urbium est nomen. Siquidem & in ægypto & in bœotia: & in Cilicia: & in Syria: & in Ionia iuxta miletum: & in Attica: & in thessalia Phthiotide & in Italia thæbe fuerunt. Thebæ sane Ciliciæ pro troianis cõtra græcos arma sumpserunt ¶ Purpureus caycus. fluuius est Mysiæ caycus: quam regionem græci deuastarunt: ne troianis ferre auxiliũ posset. ¶ Cæde populari. occisione populi sui. ¶ Bis sensit Telephus. Telephus herculis fuit filius ex auge nympha: qui expositus a cerua dicitur fuisse educatus: robustusque effectus lycus imperauit sentiens autẽ pro troianis ab achille quidem in fœmore fuit uulneratus: sed a suis protectus mortem effugit. Cum uero nulla remedia uulneri inuenirentur: Apollo consultus respõdit aliter non posse sanari: nisi iterum se achilli præberet uulnerandum. Quod cum fecisset: incolumis euasit. hoc autem Plinius ad naturalem referens rationem ait. Ferri naturam stipticam esse. Ideoq; medicos emplastris plagarum inmaturã ferri adhibere solere. Vnde & achilles inquit doctus a chirone per decussionẽ ferri Telephi uulnus dicitur curasse. ¶ Ante actis. cædibus ante factis. ¶ Plangente. percutiẽte. ¶ Vtar in hoc idem: ego idem utar hasta eadem contra hunc cygnum. ¶ Fraxinus. fraxinea hasta ¶ Nõ euitata. a cygno qui nihil illa offendebatur. ¶ Solida caute. solido lapide. ¶ Securum hostẽ. Cygnum nihil timentem: quia uulnerari non poterat. ¶ Ferrum lædi tetũdi. ¶ Ter quater: sæpius. ¶ Cedentem. retro subintelligatur. ¶ Ruit eruit. ¶ Tenebræ natant. uolitant. atonitus enĩ nihil prospicere poterat. ¶ Quem super. anastrophe est. super quem enim in soluta dicimus oratione. ¶ Affixit terræ. prostrauit. ¶ Trahit trahens stringit. ¶ Elidunt. cõprimunt. Cõtulit in uolucrẽ. cõuertit ĩ uolucrẽ nõ nouã sed ĩ q̃ cygnus stheneli regis Lygurũ filius casu phaetontis sine fine dolens fuerat cõmutatus ut in secundo poeta narrauit. ¶ Hic labor. descripturus poeta duplicem cænei mutationem. nam ex fœmina in uirum & ex uiro in auem esse transfiguratus: sacrificia conuiuiaq; græcorum principum præliumq; Lapitharum cũ centauris in pirithoi nuptiis prænarrat. ¶ Fossas. castrorum. ¶ Prosecta. exta. ¶ Acceptus. gratus. ¶ Nidor. odor proprie tostarum carnium. ¶ Sacra tulere suã. sacrificia habuere suam portionem. ¶ Toris. in lectis stratis namq; tribus lectis antiqui discumbebant.

Cænei metãor phoseis

Carne replent: uinoq; leuant curasq; sitimq;.
Non illos citharæ: non illos carmina uocum:
Longaq; multifori delectat tibia buxi:
Sed noctem sermone trahunt: uirtusq; loquēdi
Materia est: pugnam referunt hostisq; suamq;:
Inq; uices adita atq; exhausta pericula sæpe
Cōmemorare iuuat: quid enī loqueretur achilles?
Aut qd apd magnum potꝰ loquerētur achillē?
Proxima præcipue domito uictoria cygno
In sermone fuit: uisum mirabile cunctis
Quod iuuenis corpus nullo penetrabile telo
Inuictumq; a uulnere erat: ferrumq; terebat:
Hoc ipse æacides: hoc mirabantur achiui:
Cum sic Nestor ait: uestor fuit unicus æuo
Contemptor ferri: nulloq; forabilis ictu
Cygnus: at ipse olim patientem uulnera mille
Corpore non læso perrhæbum cænea uidi:
Cænea perrhæbum: qui factis inclytus othrin
Incoluit: quoq; id mirum magis esset in illo:
Fœmina natus erat: monstri nouitate mouentur
Quisqs adest: narretq; rogāt: quos inter achilles
Dic age (nam cunctis eadem est audire uolūtas)
O facunde senex æui prudentia nostri:
Quis fuerit cæneus. cur in contraria uersus.
Qua tibi militia cuius certamine pugnæ
Cognitus: a quo sit uictus: si uictus ab ullo est.
Tum senior: quis obstet mihi tarda uetustas:
Multaq; me fugiant primis spectata sub annis
Plura tamē memini: nec qoæ magis hæreat ulla:
Pectore res nostro est: inter bellique domusq;
Acta tot: ac si quē potuit spaciosa senectus
Spectatorem operum multorum reddere: uixi
Annos bis centum: nunc tertia uiuitur ætas.
Clara decore fuit proles elateia cænis
Thessalidū uirgo pulcherrima: perq; ꝓpinquas
Perque tuas urbes: tibi enim popularis achille
Multorum frustra uotis optata procorum.
Tentasset peleus thalamos quoq; forsitan illos:
Sed iam aut contigerāt illi connubia matris:
Aut fuerant promissa tuæ: nec cænis in ullos
Denupsit thalamos: secretaq; littora carpens
Aequorei uim passa dei est: ita fama ferebat.
Vtq; noua Veneris Neptunus gaudia cepit:
Sint tua uota licet dixit secura repulsæ:
Elige quid uoueas: eadem quoq; fama ferebat.
Magnum; cænis ait (facit hæc iniuria uotum)

¶ Tosta carne (nam heroes elixis non uescebantur carnibus. ¶ Multifori buxi. multa foramina habentis. hæc autem oblectamenta ociosorum & delicatorum sint: non fortium atq; bellicosorum. ¶ Virtus fortitudo. ¶ Exhausta expugnata ac superata. ¶ Inuictumq; a uulnere erat insuperabile atq; expers uulneris erat. ¶ Terebat hebetabat retundebat. ¶ Forabilis penetrabilis. ¶ Perrhæbū cænea uidi. Cænis elatei lapythæ filia fuit. Cui neptunus cum uim intulisset. copiam fecit ut quid quid uellet peteret. Se enim omnino concessurum. Puella ut uir inuulnerabilis efficeretur petiit. Id illi benigne prestitit neptunus Cæneusq; uocatus nulli deorum neq; sacrificabat: neq; supplicabat. Sed suæ duntaxat hastæ: cui etiam peregrinos ad se uenientes sacrificare cogebat. Qua impietate iram iouis in se concitauit. Nam in pugna a centauris in nuptiis Pirithoi excitata: multos hostium cum interfecisset neq; ipse cuiusq̄ ferro uulnerari posset a centauris tandem coniectis arboribus fuit oppressus in auemq; a neptuno trāsmutatus. ¶ Perrhæbum perræbus urbs est thessaliæ unde perrhæbus & perrhæbeus nomen gentile declinatur cuius nominis cum prima syllaba sit breuis: duplicato. r. a poeta producta est. ¶ Inclytus. præclarus. ¶ Othrin mons est thæssaliæ Othris notissimus. ¶ Voluntas audire. figura est græca nam audiendi latine dr. ¶ Cur ī contraria uersus. ex fœmina i marem. ¶ Si uictus ab ullo est. bene dubitat achilles: an ab ullo sit uictus Cæneus: cum inuulnerabilis esset. Quamuis obstet mihi q̄uis inquit Nestor memoriam meam senectus impediat: multorumq; sim oblitus: plura tamen recordor Pulchre autem senis decorum seruatur. nam & ætatem excusat Nestor & se iactat id ꝙ senili ætati peculiare esse horatius tradit. ¶ Multaq; me fugiant multorum sim oblitus. ¶ Proles elateia Elathei filia. ¶ Thessalidum thessalarum. patronymica namq; forma pro possessiua ē posita ¶ Tibi. n. popularis achille. ex eodem quo tu o achille populo fuit. ¶ Multorum frustra uotis nulli nunquam nubere uoluit. ¶ Tuæ matris. thætidis. ¶ Secretaq; littora carpens. per secreta littora ambulās. ¶ Aequorei dei. neptuni. ¶ Ita fama ferebat. sic dicebatur ab omnibus Cænim a neptuno fuisse compressam. Sint tua uota licet. hoc est secure potes omnia quæcunq; uis optare. nullam enim feres repulsam. ¶ Secura repulsæ nullam timentia repulsam. ¶ Quid uoueas: quid optes. ¶ Magnum facit hæc iniuria uotum hæc iniuria inquit qua mihi uirginitatem eripuisti effecit: ut magna petere audeam. ¶ Nunc tertia uiuitur ætas. poetica licentia hoc uerbum uiuitur passiuum effectum esse uidetur. ætatem uero pro sæculo posuit poeta. nam sæculum centum annorum spatium cōprehendit.

Cænis i[n] uirum

fourque a r fop

Nihil tale. talē uiolentiā ne pati possim cōcede. ¶ Oīa pstiteris oīa mihi uideberis prestitisse. ¶ Grauiore sono. maiore uoce. iam. n. in marē fuerat cōuersa. Marium. n. uoces quā fœminarū solent esse grauiores ¶ Annuerat uoto. cōcesserat id quod cupiebat. ¶ Dederatq; sup. insuper concesserat. ¶ Atracides. atrax urbs est thessaliæ ab atrace Penei & buræ filio edificata & denoīata: unde atracides declinat̄ & atraci⁹: pronymicū aūt p possessiuo ē positū. ¶ Peneia arua p q̄ pene⁹ labit̄. ¶ Duxerat hippodamē pirtho⁹ ixyonis nō ex nube: sed ex cōiuge fili⁹ hippodamiā uxore duxit: ad cuius nuptias cētauros lapythasq; inuitauit. sed cētauri ī primisq; Eurytus uino calēs uim nouæ nuptæ afferr̄ cū uellet. maximā excitauit pugnā ī q̄ cū multi utrīq; cecidissent: lapythæ tādē superiores euaserūt. ¶ Audaci ixyone: q ausus ē de stupro īterpellare iunonē. q̄ ei nubē sibi similem obiecit. ex q̄ cētauri nati ēe ferunt̄: caput qdem humanū reliqua uero mēbra eqna hn̄tes. q̄ quidē cū fieri nō possit: idcirco fictū ē ut palæphatus narrat: q̄ ixyone ī thessalia regnāte taurorū grex in pelio mōte ferus est effect⁹: qb⁹ qdē nō solū mōtes īfestabaut̄: sed culta quoq; loca duastabant̄. Q ua re mot⁹ ixyon multas pecūias iis pposuit q feros illos tauros capent. Iuuenes igr̄ qdā ad radices pelii mōtis habitātes ī uico q̄ nephele. i. nubes uocabat̄. cœpunt ita docer̄ equos ut sessorē paterent̄. Antea nāq; eqtare nesciebāt Verum curribus solum utebantur. Ita singulos equos cum ascendissent in tauros impetum fecerunt iaculisq; uulnerantes tandem interfecerunt. Vnde etiam centauri iuuenes illi fuerunt denominati ἀπο του κεντειν τους ταυρους: hoc est a stimulandis & uulnerandis bobus. Nulla qppe tauri pars cētauris inest. figura uero hoīs & eq esse ut̄ ex eo q̄ primi ascēdere equos ceperūt: Acceptis āt ab ixyone pecuniis a deo superbi sūt effecti. ut cum alios multos tum ixyonem ipsum lapithis imperantem uariis iniuriis afficerent: Ad nuptias enim pirithi inuitati posteaquam ebrii sunt facti: lapitharum uxores rapere atque asportare illas equis imponentes cœperunt. Ita pugna inter centauros & lapithas exorta. Cum uero in montes refugerent caudæ equorū & capita hoīum dūtaxat cernebant̄: ex quo īcredibilis fabula fuit elegāter cōficta. Nubigēas feros. cētauros feroces ex nube genitos. Aemonii pceres. thessali principes. ¶ Cōfusa turba. uariorum populorum. ¶ Cinctaq; adest uirgo. circundata multitudine matronarum. ¶ Quod pene fefellimus omen. quod omen pene falsum effecimus propter eam quæ secuta est rixam. ¶ Ebrietas geminata. duplicata. ¶ Libidine. appetitu coeundi cum hyppodamia uirgine. ¶ Probabat. laudabat. ¶ Sonat. resonat: strepit. ¶ Quæ uecordia theseus euryte pulsat: ait. bene theseus partes Pirithoi suscipit: cui amicitia tanta coniunctus erat: ut inter paria amicorum primi numerentur. ¶ Pulsat. uexat. ¶ Lacessas. ad iram prouoces. Violasq; duos ignarus in uno. ex prouerbio græco deueris amicis hoc sumptum esse uidetur. σωματα μεν δυο ψυχη δε μια. hoc est corpora quidem duo. anima uero una. ¶ Summouet. repellit. ¶ Instantes. resistentes. ¶ Furentibus. centauris. ¶ Sed uindicis. Thesei qui nouam nuptam a centaurorum iniuria liberarat. ¶ Extantibus. eminentibus. ¶ Crater. urceus. ¶ Vastum. maximum. ¶ Aegides. theseus ægei filius.

Tale pati da posse nihil: da fœmina ne sim.
Omnia præstiteris: grauiore nouissima dixit
Verba sono: poteratque uiri uox illa uideri:
Sicut erat: nam iam uoto deus æquoris alti
Annuerat: dederatque super: ne saucius ullis
Vulneribus fieri: ferroue occumbere posset.
Munere lætus abit: studiisque uirilibus æuum
Exigit atracides: peneiaque arua pererrar.
Duxerat hippodamen audaci ixyone natus:
Nubigenasq; feros positis ex ordine mensis
Arboribus tecto discumbere iusserat antro.
Haemonii proceres aderāt: aderamus & ipsi:
Festaq; confusa resonabat regia turba.
Ecce canūt hymenæō: & ignibus atria fumant:
Cinctaq; adest uirgo matrūq; nurūq; caterna
Præsignis facie: felicem diximus illa
Coniuge pirithoum: q̄ pene fefellimus omē:
Nam tibi sæuorum sæuissime centaurorum
Euryte: quam uino pectus: tam uirgine uisa
Ardet: & ebrietas geminata libidine regnat.
Protinus euersæ turbant conuiuia mensæ:
Raptaturq; comis per uim noua nupta prehēsis:
Eurytus hippodamē: alii quam quisq; probabat:
Aut poterat rapiunt: captæq; erat urbis imago.
Fœmineo clamore sonat domus: ocius omnes
Euryte pulsat ait: qui me uiuente lacessas
Surgimus: & primus quæ te uecordia theseus
Pirithoum: uiolasq; duos ignarus in uno.
Neue ea magnāim⁹ frustra memorauerit heros:
Summouet instātes: raptāq; furētibus aufert.
Ille nihil contra (neq; enim defendere uerbis
Talia facta potest) sed uindicis ora proteruis
Insequitur manibus: generosaq; pectora pulsat.
Forte fuit iuxta signis extantibus asper
Antiquus crater: quem uastum uastior ipse
Sustulit ægides: aduersaq; misit in ora:
Sanguinis ille globos pariter cerebrūq; merūq;
Vulnere & ore uomens madida resupinus harēa

¶ Calcitrat. calcibus terram percutit. ¶ Bimembres: centauri qui & hominis & equi membra habebant.

Calcitrat: ardescunt germani cæde bimembres:
Certatiq; omnes uno ore arma arma loquuntur.
Vina dabant animos: & prima pocula pugna
Missa uolant: fragilesq; cadi curuiq; lebetes:
Res epulis quondam nunc bello & cedib9 aptæ.
Primus ophionides amycus penetralia donis
Haud timuit spoliare suis: & primus ab æde
Lampadibus densum rapuit funale coruscis:
Elatumq; alte ueluti qui candida tauri
Rumpere sacrifica molitur colla securi:
Illisit fronti lapithæ celadontis: & ossa
Non cognoscendo confusa reliquit in ore.
Exiliere oculi: disiectisque ossibus oris
Acta retro naris: medioque est fixa palato.
Hunc pede conuulso mensæ pellæus acernæ
Strauit humi pelates deiecto in pectora mento:
Cũq; atro mixtos spumantem sanguine dentes
Vulnere tartareas geminato misit ad umbras.
Proximus ut steterat: spectans altaria uultu
Fumida terribili: cur non ait utimur istis?
Cumq; suis gryneus immanem sustulit aram
Ignibus: & medium lapitharum iecit in agmen:
Opressitq; duos brotean & orion. orio
Mater erat mycale: quem deduxisse canendo
Sæpe reluctantis constabat cornua lunæ.
Non impune feres: teli modo copia detur:
Dixerat exadius: telique habet instar: in alta
Quæ fuerant pinu: uotiui cornua cerui.
Figitur hinc duplici gryneus lumina ramo:
Eruiturque oculos: quorũ pars cornibus hæret:
Pars fluit ĩ barbam: concretaque sãguine pẽdet.
Ecce rapit mediis flagrãtem rhœtus ab aris
Primitium torrem: dextraque a parte charaxi
Tempora perfregit fuluo protecta capillo.
Correpti rapida: ueluti seges arida: flamma
Arserũt crines: & uulnere sanguis inustus
Terribilem stridore sõum dedit: ut dare ferrum
Igne rubẽs plerũque solet: quod forcipe curua
Cum faber eduxit lacubus demittit: at illud
Stridet: & in tepida submersum sibilat unda.
Saucius hirsutis auidũ de crinibus ignem
Excutit: inq; humeros limen tellure reuulsũ
Tollit: onus plaustri: qđ ne permittat ĩ hostem
Ipsa facit grauitas: socium quoq; saxea moles
Oppressit spatio stantem propiore cometen.

¶ Arma arma loquuntur. clamant. Est autem αναδιπλωσισ & imitatio clamoris centaurorum. ¶ Fragiles cadi. ex creta confecti. ¶ Ophionides. amyc9 ophiõis filius. ¶ Penetralia sacraria. ¶ Dẽsum funale. funale quidẽ. hoc loco istrumentum esse uidetur lampadibus sustinendis accommodatum. Sed ut tradit Seruius. funale a funibus dicitur quos ante usum papyri cæra circundatos prisci habuere. Vnde & funera dicta sũt: quod funes incensi mortuis præferebantur. ¶ Lampadibus coruscis. lucernis coruscantibus & lucentibus. ¶ Sacrifica securi. sacrificiis dicata. ¶ Illisit. intorsit. cum impetu misit. ¶ In ore non cognoscendo in facie quæ propter ossium confusionem cognosci non poterat. ¶ Disiectis. diuisis. dissipatis. ¶ Mensæ acernæ. ex acere confectæ. ¶ Strauit. prostrauit. ¶ Pellæus pelates. pella nomen est multarum urbium. Nam & in Macedonia & in Thessalia & ĩ Achaia & in Syria est pella. Vnde pellæus deriuatur. Sed pella macedoniæ Alexandri magni patria bunomos & bunomia prius fuit dicta. Pella autem cognominata est a Pella conditore. ¶ Spumantem. expuentem. cum spuma eiicientem. ¶ Immanem. Maximam. ¶ Reluctantis. repugnantis. resistentis. ¶ Canendo. incantando. ¶ Figitur gryneus lumina. figurate per synegdochen poeticam talia dicuntur. nam soluta oratio lumina figuntur exposceret. & oculi eruuntur. ¶ Primitium torrem. principalem titionem. ¶ Dedit. edidit. emisit. ¶ Igne rubens. candens. ¶ Eduxit. extraxit ex igne. ¶ Lacubus in lacus. ¶ Sibilat. sibilare uidetur. ¶ Onus plaustri. magnitudinem saxi ostendit. ¶ Permittat immittat. iaciat. ¶ Ipsa grauitas. ipsum pondus. ¶ Saxea mo. saxi magnitudo.

funale funera ... dicta fu...

gryneus

¶ Gaudia nec retinet rhoetus hoc est. præ se fert læticiam de Cometæ morte conceptam. Semicremo. semi cremato. ¶ Terq; quater. sæpius. numerus enim finitus pro infinito est posit⁹. ¶ Verticis capitis. a parte namq; per synegdochen intelligimus totum. ¶ Sederūt. depressa fuerunt. ¶ Descenderunt in cerebrum. a sidendo namq; hoc præteritum uenit. ¶ Prima lanugine. prima barba. ¶ Tectus malas. tectas & coopertas habens maxillas est enim synegdoche poetica: ut sæpius diximus malas autem p maxillis posuit poeta. ¶ Nam malæ quæ homini tātum tributæ sunt. ut tradit Plinius lanugine non uestiuntur. Sunt enim partes illæ quæ inter oculos & buccas in pomi similitudinem eminent. Vnde etiam malæ fuerunt appellatæ: quod malo & pomo similes esse uideantur.

¶ Puero fuso. Strato. interfecto. Puerum auté illum uocat: ut illius cædis auctorem in inuidiam adducat. ¶ Condidit. coniecit. ¶ Sed non in te quoq; constitit idem exitus. Nam Dryas centauros ipsumq; in primis Rhœtum in fuga conuertit. ¶ Assiduæ cædis. Nam particula similis ue subaudiatur. Exponit enim quomodo idem exitus euagri & Dryantis non fuerit. dryas enim Rhœtum se persequentem uulnerauit. & in fugam conuertit. ¶ Sude obusta. præusto palo. ¶ Quiq; suis frustra. centauris. ¶ Ad herculeos arcus. Nam nessus: ut in superiore libro poeta exposuit cū Deianiræ herculis uxori uim afferre uellet: ab hercule ipso sagitta hydræ ueneno tincta transfixus est. ¶ Perculit. percussit ¶ Cōmittitur. coniungitur. ¶ Imæ fronti. Infimæ frōtis parti. ¶ Sopitus uenis. propter ebrietatem. Quæ quanta fuerit ex eo ostenditur qđ in tanto strepitu dormiebat neq; expergisci poterat. ¶ Carchesia. carchesium uas est uinarium ¶ Vrsæ ossææ. Vrsæ quæ in ossa monte fuerat capta. Ab ossa namq; ossæus deriuatur.

¶ Amento. Loro quo iaculatores utuntur: ut longius hastas emittant. ¶ Cum styge. cū aqua stygis paludis. ¶ Fraxinus ferrata. Hasta ex fraxino munita ferro ac cuspidem ferream habens ¶ Mors caruit sensu. Sopitus enim ac ebrius erat. ¶ Plenoq; e gurgite. Ventre quem propter magnitudinem gurgitem uocat. ¶ Inq; toros. In lectum & ursæ pellē. ¶ Tollere. euellere. ¶ Labefacta robora. labefactam quercum. Robora autem legendum est non corpora: ut fere in exemplaribus est deprauatum. ¶ Costis per costas.

Gaudia nec retinet rhœtus: sic cōprecor inquit
Cætera sit fortis castrorum turba tuorum:
Semicremoq; nouat repertum stipite uulnus:
Terq; quaterq; graui iuncturas uerticis ictu
Rupit: & in liquido sederunt ossa cerebro.
Victor ad euāgrum coritūq; dryantaq; transit:
E quibus ut prima tectus lanugine malas
Procuboit coritus: puero quæ gloria fuso
Parta tibi est euagris ait: nec dicere rhœtus
Plura sinit: rutilasq; ferox in aperta loqoentis
Condidit ora uiri perq; os in pectora flammas.
Te quoq; sæue drya circum caput igne rotato
Insequitur: sed non in te quoq; constitit idem
Exitus assiduæ successu cædis ouantem:
Qua iuncta ē humero ceruix sude figis obusta.
Ingemuit: duroq; sudem uix osse reuellit
Rhœtus: & ipse suo madefactus sanguine fugit.
Fugit & arnæus: lycidasq;: & saucius harmo
Dexteriore medon: & cum pisenore caumas:
Quiq; pedum nuper certamine uicerat omnes
Mermeros: accepto tum uulnere tardius ibat.
Et pholus: & meneleus: & abas predator aprorū:
Quiq; suis frustra bellum dissuaserat augur
Astylos: ille etiam metuenti uulnera nesso
Ne fuge: ad berculeos ioquit seruaberis arcus.
At nō eurynomus lycidasque & aræos & ūbreus
Effugere necem: quos omnes dextra dryantis
Perculit aduersos: aduersum tu quoque q̄uis
Terga fugæ dederas: uulnus cænæe tulisti:
Nam graue respiciens inter duo lumina ferrum
Qua naris fronti committitur: accipis imæ.
In tanto fremitu cunctis sine fine iacebat
Sopitus uenis inexperrectus aphidas:
Languentiq; manu carchesia mixta tenebat:
Fusus in ossææ uillosis pellibus ursæ:
Quē procul ut uidit frustra nulla arma mouētem
Inserit amento digitos: miscendaq; dixit
Cū styge uina bibes phorbas: nec plura locutus
In iuuenem torsit iaculum: ferrataque collo
Fraxinus: ut casu iacuit resupinus: adacta est.
Mors caruit sensu: plenoq; e gurgite fluxit:
Inque toros inque ipsa niger carchesia sanguis.
Vidi ego petræum conantem tollere terra
Glandiferam quercū: quā dū complexibus ambit
Et quatit huc illuc: labefactaque robora pulsat:
Lancea pirithoi costis immissa petræi

Pectora cum duro luctantia robore fixit.
Pirithoi cecidisse lycum uirtute ferebant:
Pirithoi uirtute chromin: sed utetq; minorem
Victori titulum q̄ dictis helopsq; dederunt.
Fixus helops iaculo: q; per uia tempora fecit:
Et missum a dextra leuam penetrauit ad autem:
Dictys ab ancipiti delapsus acumine montis:
Dum fugit instantem trepidans ixyone natum
Decidit in præceps: & pondere corporis ornum
Ingentem fregit: suaq; induit ilia fractæ.
Vltor adest phereus: saxūq; e monte reuulsum
Mittere conatur: mittentem stipite querno
Occupat ægides: cubitiq; ingentia fregit
Ossa: nec ulterius dat e corpus inutile leto
Aut uacat aut curat: tergoq; bianoris alti
Insilit: haud solito quenq̄ portare nisi ipsum:
Opposuitq; genu costis: prēsamq; sinistra
Cæsariem retinens uultum minitantiaq; ora
Robore nodoso præduraq; tempora fregit.
Robore ne dymnum iaculatoremq; lycepeu
Sternit: & immissa ꝓpectum pectora barba
Hippason: & summis extantem riphea siluis
Tereaq; æmoniis qui prensos montibus ursos
Ferre domum uiuos indignantesq; solebat.
Haud tulit utentem pugnæ successibus ultra
Thesea demoleon: solidoq; reuellere dumo
Annosam pinum magno molimine tentat:
Q uod q̄a nō potuit: præfractam misit ī hostem:
Sed procul a telo Theseus ueniente recessit
Pallados admonitu (credi sic ipse uolebat)
Non tn̄ arbor iners cecidit: nam crantoris alti
Abscidit iugulo pectusq; humerumq; sinistrū:
Armiger ille tui fuerat genitoris Achille:
Q uē dolopum rector bello superatus amyntor
Aeacide dederat pacis pignusq; fidemq;.
Hunc procul ut fœdo disiectum uulnere peleus
Vidit: at inferias iuuenum gratissime crantor
Accipe ait: ualidoq; in demoleonta lacerto
Fraxineam misit mentis quoq; uiribus astam:
Q uæ laterum cratem prupit: & ossibus hærens
Intremuit: trahit ille manu sine cuspide lignū:
Id quoq; uix sequitur: cuspis pulmone retenta ē.
Ipse dolor uires animo dabat: æger in hostem
Erigitur: pedibusq; uirum proculcat equinis.
Excipit ille ictus galea clypeoq; sonātes:
Defensatq; humeros: ꝓtentaq; sustinet arma:

¶ Luctantia. renitentia. ¶ Pirithoi uirtutē. Fortitudine. Repetitione autem in Pirithoi laudem usus est poeta. ¶ Minorem titulum minorem gloriam. ¶ Dictys centauri nomen est, nō appellatio. ¶ Q uod per uia tempora fecit. Q uod per media tempora penetrauit. ¶ Ancipiti acumine. ¶ Præcipiti & alto montis uertice atq; acumine. ¶ Et pondere corporis ornū. Q uantus eēt dictys centaurus pulchra emphasi demonstratur. Q ui. n. cadens maximam ornum frangit non potest non uastissimus esse. ¶ Suaq; induit ilia fractæ. hoc est. Suisq; ilibus cooperuit fractam ornum. dicimus autem īduo te uestem & tibi. ¶ Mittentem mittere uolentem. ¶ Occupat. Ante aggreditur. ¶ Inutile. propter brachium fractum ¶ Vacat. otium habet. ¶ Nisi ipsum. seipsum. ¶ Robore nodoso Claua nodis plena. ¶ Immissa. protensa longa ¶ Extantem eminentem. ¶ Tereaq; æmoniis qui prensos Q uanta fuerit Thesei uirtus magnitudo fortitudoq; centaurorum quos interficit aperte ostendit. ¶ Vltra ulteri⁹ ¶ Magno molimine. magno conatu. ¶ Recessit. Refugit. ¶ Credi sic ipse uolebat. se a pallade admonitum fuisse Theseus credi uolebat. ¶ Abscindit. auellit. ¶ Amyntor rex dolopum fuit ac Phœnicis pater. ¶ Pacis pignusq; fidem. Significat crantorem peleo obsidē ab amyntore fuisse datum. ¶ Disiectum. Dissipatum. ¶ Mentis quoq; uiribus. etiam indignatione mētis. ¶ Laterum cratem. costas quæ ita compositæ sunt. ut cratem efficere uideantur. ¶ Aeger. Indignatus & uulneratus. ¶ Erigitur. concitatur. Proculcat. Conculcat. ¶ Virum. peleum uirtute præditum.

¶ Duo pectora. Et equi & hominis. Centaurus enim fuit. ¶ Collato marte. cominus & ense percutiens. ¶ Quantum concedant. Quanto sint inferiora nostro ense. ¶ Torsi. Cum impetu ieci. ¶ Hærentē. Dubitātem. ¶ Sub mediam aluū. Circa mediū uentrē. ¶ Terra. p terrā. ¶ Sua uiscera. sua itestina. ¶ Impedit. Colligauit. Tua cyllare forma. Tua pulchritudo. Cyllarus autem & centauri & equi a Castore domiti nomē est. Virgi. Domitus pollucis habenis cyllarus. ¶ Redemit. Seruauit. liberauit a cæde. ¶ Illi naturæ. Centaurorum: qui cum sint ex parte eq. ex parte homines non uidentur esse posse formosi. ¶ Barba erat incipiens. Quanta esset pulchritudine cyllarus centaurus eleganter poeta describit. ¶ Color aureus. fuluus. ¶ Laudatis proxima signis. Statuis non uulgaribus: sed approbatis simillima. ¶ Mendosa facies. Turpis figura. ¶ Sic tergum sessile latum aptumq; ad sedendum. Aliter sessiles lactucas dicimus. Sedentes. n. intelligimus. ¶ Pectora celsa. eminētia alta. ¶ Toris. propter toros & eminentes carnes. ¶ Candida cauda tamen. Generosissimi equi signa describit poeta. ¶ Petiere. appetiuere. ¶ Sua de gente. De centaurorum genere. ¶ Hylonome. Siluam depascens interprætari potest Hylonome. ¶ Abstulit. habuit. potita est. ¶ Semiferas. centauras. ¶ Cultus. ornatus. ¶ Rore maris. rore marino. herba suauis odoris. ¶ Canentia Lilia. Alba. ¶ Pagaseæ siluæ. Vicinæ pagasis urbi thessaliæ: quæ fontibus abundat. unde & nomen. πηγὴ nāq; fons dicitur. ¶ Prætendat. opponat. ¶ Vellera. Pelles. ¶ Lateri leuo. Sinistro. Dextrum n. erat nudū. ¶ Errant. Vagantur. ¶ Auctor in incerto est. Auctor ignoratur. ¶ Paruo uulnere. ferite. Nā ex sententia physicorum cor ne minimum quidem uulnus pati potest.

Perque harmos uno duo pectora pforat ictu.
Ante tamen leto dederat phlegræon & hillen
Eminus: hiphinoum collato marte Daminq;.
Additur his dorilas: qui tempora tecta gerebat
Pelle lupi: sæuiq; uicem præstantia teli
Cornua dura boum multo rubefacta cruore.
Huic ego (nam uires animus dabat) aspice dixi:
Quātum cōcedant nostro tua cornua ferro:
Et iaculum torsi: quod cum uitare nequiret:
Opposuit dextram passuræ uulnera fronti.
Affixa est cū fronte manus: fit clamor: at illum
Hærentem peleus & acerbo uulnere uictū
(Srabat enim propior) mediā ferit ense sub aluū:
Prosiliit: terraq; ferox sua uiscera traxit:
Tractaq; calcauit: calcataq; rupit: & illis
Crura quoq; impedit: & inani concidit aluo.
Nec pugnantem tua cyllare forma redemit:
Si modo naturæ formam concedimus illi.
Barba erat icipiēs: barbæ color aureus: aureaque
Ex humeris medios coma pendebat in harmos:
Gratus in ore uigor: ceruix humeriq; manusque
Pectoraq; artificium laudatis proxima signis:
Ex qua parte uir est: neq; equi mēdosa sub illo
Deteriorq; uiro facies. da colla caputq;:
Castore dignus erit. sic rergum sessile: sic sunt
Pectora celsa toris: totus pice nigrior atra:
Cādida cauda: tñ: color est quoq; cruribs alb9.
Multæ illum petiere sua de gente: sed una
Abstulit hilonome: qua nulla decentior inter
Semiferas altis habitauit fœmina siluis.
Hæc & blanditiis & amando & amare fatendo
Cyllaron una tenet: cultus quoq; quātus in illis
Vt modo rore maris: modo se uiolaue rosaue
Implicet: interdum canentia lilia gestet:
Bisque die lapsis pagasææ uertice siluæ
Fōtibus ora lauet: bis flumine corpora tingat:
Nec nisi quæ deceant electarumq; ferarum
Aut humero aut lateri prætendat uellera leuo.
Par amor est illis: errant in montibus una:
Antra simul subeunt: & tum lapitheia tecta
Intrarant pariter: pariter fera bella gerebant:
Auctor in incerto est: iaculum de parte sinistra
Venit: & inferius qua collo pectora subsunt
Cyllare te fixit: paruo cor uulnere lesum

Corpore cum toto post tela educta refrixit.
Protinus hylonome morientes excipit artus:
Impositaq; manu uulnus fouet: oraq; ad ora
Admouet: atq; animæ fugienti obsistere tentat.
Vt uidet extinctum: dictis quæ clamor ad aures
Arcuit ire meas: telo quod inhæserat illi
Incubuit: moriensque suum complexa maritū ē.
Ante oculos stat & ille meos: q sæua leonum
Vinxerat inter se cōnexis uellera nodis
Phæocomes: hoīem simul protectus equumque
Codice qui misso: quē uix iuga bina mouerent
Iuncta pholoniden a summo uertice fregit.
Fracta uolubilitas capitis latissima: perque os
Perque cauas nares oculos auresq; cerebrū
Molle fluit: ueluti concretum nimine querno
Lac solet: ut ue liquor rari sub pondere cribri
Manat: & exprimitur p dēsa foramina spissus:
Ast ego dum parat hic armis nudare iacentem
(Scit tuus hoc genitor) gladiū spoliantis in ima
Ilia demisi: chthonius quoq; teleboasq;
Ense iacent nostro: ramū prior ille bifurcū
Gesserat: hic iaculū: iaculo mihi uulnera fecit.
Signa uides: apparet adhuc uet⁹ īde cicatrix.
Tūc ego debueram capiēda ad Pergama mitti:
Tūc poterā magni: si non superarē: morari
Hectoris arma meis. illo sed tempore nullus
Aut puer Hector erat: nunc me mea deficit ætas.
Quid tibi uictorem gemini periphanta pyreti:
Ampyca quid referam? q quadrupedantis oicli
Fixit in aduerso cornum sine cuspide uultu:
Vecte peletronius macareus in pectus adacto
Strauit eridupum: memini & uenabula condi
Inguine nessæi manibus coniecta cymeli.
Nec tu credideris tantum cecinisse futura
Ampycidē mopsum: mopso iaculante biformis
Ocubuit: frustraq; loqui tentauit odites:
Ad mentum lingua: mentoq; ad guttura fixo
Quiq; neci cæne⁹ dederat: styphelūq; bromūq;
Antimachūq; helymūq; securiferūq; pyrāmon:
Vulnera nō memini: numerū nomēque notaui.
Prouolat æmathii spoliis armatus alæsi:
Quem dederat leto membris & corpore latreus
Maximus: huic ætas inter iuuenēque senēque.
Vis iuuenilis erat: uariabant tempora cani:
Qui clypeo gladioque: macedoniaq; sarissa
Cōspicu⁹: faciēque obuersus in agmen utrūq;

¶ Refrixit. Frigidum factum & extinctum est. ¶ Arcuit. Vetuit. prohibuit. ¶ Incubuit telo. Incūbens telo se transfixit. ¶ Quod inhæserat illi. Quod illi cyllaro fuerat infixum. ¶ Moriēsq; suum complexa maritum est. hypallage est. Complectens nanq; maritum mori intelligitur. ¶ Et ille stat. Etiam ille stare & esse uidetur. Sæua uellera. Magnas pelles. ¶ Vinxerat colligauerat. ¶ Phæocomes Fuscam ac nigrā habens barbam interpraetatur. φαιον nanq; fuscum significat. ¶ Hominem simul protectus. Qui coma & se & hominem protexerat & cooperuerat est. n. synecdoche poetis maxime familiaris. Codice qui misso. stipite. trunco. ¶ Pholoniden. pholoni filium. ¶ Fracta uolubilitas capitis. Rotunditas capitis. ¶ Lac concretū. Coagulatum. ¶ Manat fluit. ¶ Hicce legendū est. ne iambus fiat. quem non recipit heroicus uersus. ¶ Hic n. pronomen corripi notius est q ut sit admonendum. ¶ Nudare. Spoliare. ¶ Scit tuus hoc genitor. Peleus nam achillem alloquitur Nestor. ¶ Ramum bifurcum. Stipitē duas in partes diuisum. ¶ Signa uides. Cicatricem uulneris accepti indicat Nestor. ¶ Tunc ego debueram. Eleganter senis mores exprimuntur. Solent nanq; senes se laudare. ¶ Nullus. Non. Nomen. pro aduerbio positum est. ¶ Cornum. hastam ex corno confectam. ¶ Quadrupedantis. Quattuor pedibus currentis. Centaurus nāq; erat. ¶ In aduerso uultu. In opposito ore. ¶ Vecte pelethronius Macareus. pelethrōium Thessaliæ mons est unde pelethronius declinatur. ¶ Eridupum. Grauiter strepens Eridup⁹ interpretatur. ¶ Inguine. inguen & pudēda significat & morbum maxime pudenda infestātem. ¶ Ampycidem mopsum. Mopsus: ut Apollonii expositor ait: Ampycis titaronis filii fuit fili⁹ unde etiam ampycides uocatur. Alter ex apolline & manto Tiresiæ filia natus fuisse dicitur. & ipse uates uenerandus: qui ut pomponius Mela scribit: in finibus pamphiliæ phaseli urbem condidit. ¶ Aemathii. Thessali. ¶ Leto dederat. interfecerat. ¶ Variabant. Alii nanq; ex capillis albi. alii erant nigri.

¶ Macedoniaq; sarissa. sarissæ hastæ sunt Macedonum: Vt pila romanorum, gessa gallorum. ¶ Et te cæni feram? cum magna indignatione hæc dicit latreus. Ac si diceret. Nequaq̄ patiar te meos socios interficere. Cæneum autem per contemptum cænim uocat. ac si adhuc fœmina esset. ¶ Quo præmia facto. concubitum cum neptuno illi exprobrat. ¶ Quid uel nata uide. Nam fœmina. ¶ Vel quid sis passa. Neptuni uanque uim passa es. ¶ Columque. colus istrumentum est: quo mulieres filant notius: q̄ ut sit describendum. ¶ Cum calathis. calath⁹ uas est: quem latini quasillum uocant: reponendis fusis accommodatum. ¶ Iactanti. inauiter clamanti. ¶ Eruit. Aperuit. ¶ Commissus. coniunctus. ¶ Pellei iuuenis. Cænei a pella urbe originem ducentis. ¶ Cominus aggreditur. ense inuadit cæneum: id quod nisi propius accederet facere non poterat. ¶ Duro lateri. Impenetrabili. Luctatur. conatur. ¶ Mucro est hebes: cuspis est retusa. ¶ Gemitus. strepitus. ¶ Vt corpore marmoris icto. tanq̄ marmore percusso. ¶ Præbuit. Exhibuit. ¶ Fatiferum. Mortiferū. ¶ Cæcam manum. occultam. coopertam. ¶ Vulnusq; in uulnere fecit. Nam cum iam uuln⁹ fecisset manum uersando alia uulnera faciebat. ¶ Inq; cruentatus. Dyalysis unius dictiōis in duas: quæ & Temesis dicitur. Nam incruentatusq; integrū est. ¶ Noua res. nouum miraculum. ¶ Monychus exclamat. Monychus solidæ ungulæ interpretari potest centaurus autem fuit fortissimus de quo iuuenalis. Quantas iaculetur monych⁹ ornos. ¶ Populus superamur. Figurata locutio ¶ Quanq̄ ille uir est. ualidus atq; robustus. Est autem correctio superioris dicti. Segnib⁹ actis Ignauis factis. Quod fuit ille sumus fœminæ. Nam cæneus antea fœmina fuerat. Animalia fortissima. hominem & equum. Matre dea. Iunone. ¶ Tantus erat. Tam magnanimus. Iunonis ut altæ spem caperet. Potiundæ subaudiatur Semimari. Semiuiro. Missis siluis. Iniectis siluarum arboribus. Elidite. Opprimite. Exprimite. ¶ Insanis. Maximis. ¶ Trabem. arborem. Validum in hostem potentem ut qui ferro uulnerari non poterat. ¶ Exemplumq; fuit. Exemplum est quod aut sequamur aut uitemus. Fuit ergo exemplum monychus aliis centauris: ut in Cæneum arbores conicerent Hocque est illud qd̄ iuuenalis innuit cum ait. Quātas iaculetur monychus ornos. ¶ Nudus arboris. arboribus in soluta diceretur oratione. ¶ Nec habebat pelion umbras. per μετάληψιν intelligimus pelion montem arborib⁹ spoliatum fuisse. Othrys autem & pelion montes sunt Thessaliæ notissimi. Immani cumulo. Maxima lignorū congerie.

Armaq; cōcussit: certūque equitauit in orbem:
Verbaque tot fudit uacuas animosus in auras.
Et te ceni feram? nam tu mihi fœmina semper
Tu mihi cænis eris: nec te natalis origo
Commouit: mentemque subit: quo p̄mia facto:
Quaque uiri falsam speciem mercede parasti?
Quid uel nata uide: uel quid sis passa: columque
I cape cum calathis: & stamina pollice torque.
Bella relinque uiris. iactanti talia Cæneus
Extentum cursu missa latus eruit hasta:
Qua uir equo cōmissus erat: furit ille dolore:
Nudaque pellei iuuenis ferit ora sarissa.
Non secus hæc resilit: q̄ tecti a culmine grando:
Aut si quis paruo feriat caua tympana saxo:
Cominus aggreditur: laterique recondere duro
Luctatur gladium: gladio loca peruia non sunt.
Haud tamen effugies: medio iugulaberis ense:
Quā q̄dē mucro est hebes inqt: & in latus ensem
Obliquat: longaque amplectitur ilia dextra.
Plaga fecit gemitus: ut corpore marmoris icto:
Fractaque dissiluit percussa lamina collo:
Vt satis illesos miranti præbuit artus:
Nunc age ait cæneus: nostro tua corpora ferro
Tentemus: capuloq; tenus demisit in harmos
Ensem fatiferum: cæcamq; in uiscera mouit
Versauitque manū: uulnusque in uulnere fecit.
Ecce ruunt uasto trepidi clamore bimembres:
Telaq; in hunc omnes unū mittuntq; feruntq;:
Tela retusa cadūt: manet imperfossus ab omni
Inq; cruentatus cæneus elateius ictu.
Fecerat attonitos noua res: heu dedecus ingens
Monychus exclamat: popul⁹ sup̄amur ab uno.
Vixq; uiro: q̄q̄ ille uir est: nos segnibus actis
Quod fuit ille sumus: qd mēbra imania p̄sunt?
Quid geminæ uires? & quod fortissima rerū
In nobis duplex natura animalia iunxit?
Nec nos matre dea: nec nos Ixyone natos
Esse reor: qui tantus erat Iunonis ut altæ
Spē caperet: nos semimari sup̄amur ab hoste.
Saxa trabesq; super totosq; inuoluite montes:
Viuacemq; animam missis elidite siluis:
Silua premat fauces: & erit p̄ uulnere pondus.
Dixit: & insani deiectam uiribus austri
Forte trabem nactus ualidum cōiecit in hostem:
Exemplūque fuit: paruoque in tempore nudus
Arboris othrys erat: nec hēbat pelion umbras.

¶Obrutus.oppressus. ¶Aestuat.angitur.anhelat. ¶Nec hẽt quas ducat spiritus auras:nec respirare põt. ¶Deficit interdũ.Deficere & mori interdũ uidetur. ¶Super aera.Ad aera. ¶Tollere.erigere. ¶Euoluere.Excutere.Ecce.hoc aduerbio significat se digito oñdere idã phrygiæ montẽ. ¶Exitꝰ in dubio est.Mors niqꝫ Cænei ĩ dubio ẽ.Nã alii mortuũ eẽ cõtendũt alii in aqlã trãsmutatũ.Siluarũ mole.arborũ põdere. ¶Abnuit ampycides. Mopsus negat. ¶Fuluis pẽnis.ĩ aquilã Cæneũ fuisse cõuersum innuit poeta.Lustrantem. Circundantẽ. ¶Vnica.sola.Sigularis. ¶Credita res ẽ.hoc est Mopsi uatis auctoritate creditꝰ est cæneus in aquilam fuisse cõmutatus. Aegre tulimus.indignati sumus. ¶Abstitimus. Destitimus.Exercere dolorẽ.Sæuire in cẽtauros ob dolorem de cænei morte cõceptũ. Hæc inter lapithas.Hæc ideirco a poeta narranẽ: quo concinnius periclymeni nestoris fratris metamorphoseis inferanẽ.periclymenus.n.nelei filius:cui neptunus facultatẽ se in uarias figuras trasformandi concesserat:cũ aquilæ figuram suscepisset:ab hercule cũ cum pugnabat:sagitta transfixus interiit. ¶Triptholemus.ita quidẽ fere in exẽplaribus legitur:qd grãde flagitiũ est: cũ Triptolemus nusq̃ bello troiano jterfuisse legaẽ. Tlepolemus igitur loco Triptolemi reponaẽ. Fuit.n. Tlepolemus: ut in.ii.ilia.nar.hõe. herculis & Astiocheæ filius:qui cũ Licymniũ matris germanum interfecisset.cõparata classe magnaqꝫ cõitũ multitudine Rhodũ profugit: ubi imperium adeptus cũ nouẽ nauibus una cum aliis græciæ principibus ad bellũ troianũ est profectus: ubi tandẽ a Sarpedone fuit interfectꝰ. ¶Præteriti alcidæ.pterm issi Herculis. ¶Non pertulit.non est passus. ¶Obliuia acta.Obliuionẽ esse factã ¶Herculeæ laudis.herculis.est.n. periphrasis. ¶Tristis pylius.Mœstus nestor:qd & se a Tlepolemo notari uidebat & ea cõmemorare cogebatur que sibi luctus causa fuerant. ¶Obductos annis.multitudine annorum obrutos atqꝫ oblitos Restringere.renouare. ¶Offensas.iniurias:quibus me afficit. ¶Maiora fide.maiora q̃ eredi debeãt. ¶Sed neqꝫ Deiphobum.hostes non esse laudandos colligit nestor. Deiphobus autem priami fuit filius. polydamas uero unus e principibus troianis fuit fortissimus sic uocatus qꝫ multos domaret. ¶Messenia mœnia. messene & urbs est & regio adiacens arcadiæ.est etiam siciliæ urbs: unde Messenius deriuatur. ¶Elimqꝫ pylumqꝫ. elis urbs est arcadiæ iuxta olympiam ab elio tantali filio cognominata.Vnde elieus & eleus declinatur. Pylus uero Messeniæ: Vnde pylius pyleus ac pylion gentilia nomina deriuantur. ¶Bis sex neleidæ fuimus.duodecim nelei filii. Neleus autem neptuni fuit filius & tyrus nymphæ:qui a fratre pelia domo pulsus pylon urbem in messenia condidit.Vxorem habuit Chlorim ex qua tres filios suscepit nestorem.periclimẽum. Chromium. ex uariis autem mulieribus alios nouem taurum. Asterium.Lycaonem.Deimachum. Eurybium. Epileontem.Phrasin. Antimenem & Alastorẽ. Me minus uno.me excepto.

Caneꝰ in aglã

Obrutus immani cumulo sub pondere cæneus
Aestuat arboreo:coniectaque robora duris
Fert humeris:sed enim postq̃ super ora caputqꝫ
Creuit onus:nec habet quas ducat spũs auras:
Deficit interdum:modo se super aera frustra
Tollere conatur:iactasque euoluere siluas:
Interdumqꝫ mouet:ueluti quã cernimus:ecce
Ardua si terræ quatiatnr motibus idæ.
Exitus in dubio est:alii sub inania corpus
Tartara detrusum siluarum mole ferebant.
Abnuit ampycides:medioqꝫ ex aggere fuluis
Vidit auem pennis liquidas exire sub auras:
Quæ mihi tũc primũ tũc est cõspecta uolucris.
Hanc ubi lustrantem leni sua castra uolatu
Mopsus:& ingenti circum clamore sonantem
Aspexit:pariterqꝫ oculis animoqꝫ secutus:
O salue dixit lapithææ gloria gentis:
Maxime uir quondã:sed auis nũc unica cæneu.
Credita res auctore suo est:dolor addidit iram:
Opressumqꝫ ægre tulimus tot ab hostibus unũ:
Nec prius abstitimus ferro exercere dolorem:
Quã data pars leto:partẽ fuga noxqꝫ remouit.
Hæc inter lapithas & semihomines centauros
Prælia tlepolemus pylio referente dolorem
Præteriti alcidæ tacito non pertulit ore.
Atqꝫ ait:herculeæ mirum est obliuia laudis
Acta tibi senior:certe mihi sæpe referre
Nubigenas domitos a se pater ipse solebat.
Tristis ad hæc pylius:qd me meminisse malorũ
Cogis:& obductos annis restringere luctus:
Inqꝫ tuum genitorem odium offensasqꝫ fateri:
Ille quidem maiora fide quoqꝫ gessit:& orbem
Impleuit meritis:quod mallem posse negare.
Sed neqꝫ deiphobũ:nec pholydamanta:nec ipm
Hectora laudamus:quis.n.laudauerit hostem:
Ille tuus genitor messenia mœnia quondam
Strauit:& immeritas urbes elinque pylumque
Diruit:inque ferrum flammasque penates
Impulit:utque alios taceam:quos ille peremit:
Bis sex neleidæ fuimus conspecta iuuentus:
Bis sex herculeis ceciderũt me minꝰ uno
Viribus:atqꝫ alios uinci potuisse ferendum est.
Mira periclymeni mors est:cui posse figuras
Sumere quas uellet:rursusqꝫ reponere sumptas

Neptunus dederat: nelei sanguinis auctor.
Hic ubi nequicq̃ est formas uariatus in omnes:
Vertitur in faciem uolucris: quæ fulmina curuis
Ferre solet pedibus diuum gratissima regi.
Viribus usus auis pennis rostroq; redunco
Hamatisq; uiri laniauerat unguibus ora.
Tendit in hunc nimium certos tyrinthius arcus:
Atque inter nubes sublimia membra ferentem:
Pendentẽq; ferit lateri qua iungitur ala.
Nec graue uulnus erat: sed rupti uulnere nerui
Deficiunt: motũque negant uiresq; uolandi.
Decidit in terram non concipientibus auras
Infirmis pennis: & quæ leuis hæserat alæ
Corporis affixi pressa est grauitate sagitta:
Perq; latus summũ iugulo est exacta sinistro.
Num uideor debere tui præconia rebus
Herculis o rhodiæ ductor pulcherrime classis?
Ne tamen ulterius q̃ fortia facta silendo
Vlciscar fratres: solida est mihi gratia tecum.
Hæc postq̃ dulci Neleius edidit ore:
A sermone senis repetito munere bacchi
Surrexere toris: nox est data cætera somno.
At deus æquoreas: qui cuspide temperat undas:
In uolucrem corpus nati cygneida uersum
Mente dolet patria: sæuumq; perosus achillem
Exercet memores plus q̃ ciuiliter iras.
Iamq; fere tracto duo per quinquennia bello
Talibus intonsum compellat smynthea dictis:
O mihi de fratris longe charissime natis:
Irrita qui mecum posuisti mœnia troiæ:
Ecquid: ubi asiacas casuras aspicis arces
Ingemis? aut ecquid tot defendentia mutos
Milia cæsa doles? ecquid ne persequar omnes

Periclymenus i. uarias formas

Nelei sanguinis auctor. neptuni. n. nele⁹ fuit filius. Quæ fulmina curuis. piphrasis ẽ aquilæ. Ouidius qdem periclimenũ in aqlam conuersum ab hercule fuisse interfectũ ait. Alii uero ĩ muscã trãsmutatũ admonitiõe palladis claua ab Hercule fuisse pcussũ atq; interẽptũ. Viri. herculis. Hamatis unguib⁹. In modũ hami recuruis. Est. n. nomẽ pticipio simile hamat⁹ ab hamo declinatũ. Nimiũ. affectui & dolori seruit hoc aduerbiũ nimiũ. Tirynthi⁹. hercules a tirynthe pelopõnesi urbe. Et q̃ leuis hæserat alæ. Ordo ẽ & sẽsus. Et leuis sagitta q̃ hæserat & affixa erat alæ p̃ssa & ĩpulsa fuit grauitate corpis illi affixi. Est ãt αντιθετον. Leuis. n. oppõit graui. Exacta. expulsa. Iugulo sinistro. Per sinistrũ iugulũ. Herculis tui. parẽtis subaudiaẽ. O rhodiæ ductor pulcherrime classis. ad illd hõeri carmẽ alludit poeta ĩ secũdo iliados. τληπολεμος ηρακλειδης ηυς τε μεγας τε εκροδου εννεα νηας αγεν ροδιων αγερωχων. Hinc enim aperte colligiẽ Tlepolemũ Rhodiorũ ductorẽ fuisse & pulchrũ & magnũ. Solida gratia. firma amicitia. Neleius. nestor nelei fili⁹. Dulci ore. suaui sermõe. Nam ut ait hõe. Suauior melle ab ore nestoris oratio pfluebat. A sermõe senis. Post sermonem nestoris. At deus æquoreas. Neptunus ægre ferens Cygnum filium ab achille interemptum apollinem hortatur: ne ulterius ipsum uiuere patiatur: Cui apollo obsequens in aciem troianorum descendit. Fundisq; sagittam in achillẽ ita dirẽxit: ut illi⁹ uulnere interierit. hæc ãt idcirco a poeta narrantẽ: ut cõmodius & libri sequẽtis initiũ cũ huiẽ fine cõnectat: & aiacis in florẽ metamorposin huic loco subiũgat. Neq;. n. ullã aliã in hui⁹ libri fine descibit trãsfiguratiõem. Memores iras. quas ĩ memoria habebat. Vt illud Virgilii. Memorem iunõis ob irã. Plusq̃ ciuilẽr. hostiliter. Tracto bello. ptracto. producto. Intonsum smynthea. comatũ appollinem Nã smyntheus epitheton ẽ appollinis propriũ a murib⁹ sumptum: q ut Strabo ait: Smynthi a cretensibus uocantur. hac etiam de causa smyntheus appollo fuit cognominatus: quod teucris e Creta profectis datum est oraculum: ut ibi sedes collocarent ubi terrigenæ ipsos adorirentur. Id autem circa aonaxicum ferunt contigisse. Nam maxima agrestium murium multitudo noctu exorta quicquid armorum uasorumque ex corio inuentum est corrosit. Teucri autem ibi manserunt atq; Idam ab ida quæ est in creta appellarunt: templumq; ac simulachrum apollini smynthio erexerunt. heraclides uero ponticus auctor est mures ibi circa templum abundare & sacros existimari. Simulachrum uero ita effigiatum esse: ut murem pedibus premat. Solent autem homines nomina a paruis rebus imposita quibusdam lenimentis mitigare. nam & a culicibus quos œtei conopas uocant. hercules conopion apud illos colitur: quoniam ab illis eius opera liberati fuerunt. apud erithræos quoq; militiuntem habitantes spectonus colitur: quod ipse uitibus uermis infestissimus sit. nam ex Erithræis omnibus apud illos solum talis bestiola nascitur. Rodii autem apollinis erethibii templum habent in agro suo. Nam rubiginem ipsi Erethibiam uocant. Apud æoles qui in asia sunt. mus quidam pronopion uocatur. bœotii uero hoc nomine culices uocant. Sacrificium autem faciunt apollini pronopioni. sed multis in locis sunt smynthia hoc est smynthii apollinis templa: præcipue tamen in urbe Chrysa smynthius Apollo colebatur: ubi erat statua a scopa pario confecta: cuius pedibus mus subiectus erat. O mihi de fratris. hac oratione neptunus Apollinem hortatur: ut achillem cygni interfectorem sagitta petimat. De fratris natis. De iouis fratris mei filius. A beniuolentia autem exorditur neptunus.

smyntheus apollinis e... the...

achillis mors

Hectoris umbra subit circũ sua pergama tractis:
Cum tamen ille ferox belloq; cruentior ipso
Viuit adhuc operis nostri populator achilles.
Det mihi se faxo triplici quid cuspide possim
Sentiat:& quoniam concurrere cominus hosti
Non datur:occulta necopinum perde sagitta.
Annuit:atq; animo pariter patruiq; suoq;
Delius indulgens nebula uelatus io agmen
Peruenit iliacum:mediaq; in cæde uirorum
Rara per ignotos spargentem cernit achiuos
Tela Parim:fassusq; deum quid spicula perdis
Sanguine plebis ait? si qua est tibi cura tuorum
Vertere in æaciden:cæsosq; ulciscere fratres.
Dixit:& ostendens sternentem troica ferro
Corpora peliden arcus obuertit in illum:
Certaq; letifera direxit spicula dextra.
Quo priamus gaudere seo ex post hectora posset
Hoc fuit:ille igitur tantorum uictor Achille
Victus es a timido graiæ raptore maritæ.
At si fœmineo fuerat tibi marte cadendum:
Thermodoontiaca malles cecidisse bipenni.
Iam timor ille phrygum:decus & tutela pelasgi
Nominis æacides:caput insuperabile bello
Arserat:armarat deus idem:idemq; cremarat.
Iam cinis est:& de tam magno restat achille
Nescio quid:paruã qđ nõ bene cõpleat urnam:
At uiuit:totum quæ gloria compleat orbem.
Hæc illi mensura uiro respondet:& hæc est
Par tibi pelidæ:nec inania tartara sentit
Ipse etiam:ut cuius fuerit cognoscere possis.
Bella mouet clypeus:deq; armis arma ferũtur.
Non ea tydides:non audet oileus aiax:
Non minor atrides:non bello maior & æuo:
Poscere non alii:soli telamone creato
Laertæq; fuit tantæ fiducia laudis.
A se tantalides onus inuidiamq; remouit
Argolicosq; duces mediis considere castris
Iussit:& arbitrium litis traiecit in omnes.

¶ Subit.in mentem cum quadam miseratione uenit. ¶ Populator.destructor. Ex arte autem achillem in odium apollinis neptunus adducat. ¶ Det mihi se. Committat se mihi & mari. ¶ Triplici cuspide.periphrasis est tridentis. ¶ Nec opinum.non opinantem. ¶ Indulgens obsequẽs. Sanguine plebis.pelbeios ac uiles interficiendo. ¶ Post hectora.post hectoris cædẽ ¶ Ille igitur tantorum. Apostrophe ad achillẽ indignationem continens quod ab effœminato paride fuerit interfectus. ¶ Graiæ maritæ. helenæ: Quã idcirco maritam poeta uocat quæ uiris imperabat. ¶ Fœmineo marte, imbelli. ¶ Termodontiaca bipẽni. Amazonica securi. Nam Amazones Thermodontis fluuii accolæ fuerunt. ¶ Armarat deus idem. Vulcanus & arma achilli Thetidis rogatu perfecit.& cũ mortuum combussit. ¶ Nescio quid: Parum quid cineris de tanto achillis corpore superest: quo ne urna quidem impleri potest. ¶ Hæc mensura, Totus terrarum orbis mensura esse uidetur gloriæ achillis. A præstantissimis.n. quibusq; poetis tam græcis q̃ latinis Achillis gesta fuere celebrata:Sicq; per totum terrarum orbem uulgata. ¶ Nec ina.tar.sen. Nunq̃.n. gloria moritur. ¶ Vt cuius fu.co.pos. Ac si diceret fortissimi illum clypeum fuisse:pro quo tantæ contentiones fuere susceptæ. ¶ Deq; armis arma ferũtur. Propter arma achillis bella excitantur. Nã post mortem achillis inter Aiacem & Vlyssem de armis ipsius achillis grauissimæ sunt ortæ cõtentiones. ¶ Soli Telamone creato. Aiaci telamonis filio. ¶ Laertæq;. Vlyssi. ¶ A se tan. agamẽnon a Tantalo genus ducens. Nam tantalus Iouis:pelops tantali. Pelopis atreus. atrei agamemnon & Menelaus filii fuisse dicuntur. ¶ Traiecit. Transmisit.transtulit.

ℂ Rephaelis Regii in tertiumdecimum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

Consedere duces. Achille sagitta paridis intercepto magna iter aiacē & Vlyssem contentio orta est. uter ipsorum illius armis dignior esset Agamemnon autem ne in alterius odium incideret: illius contentiōis iudiciū ad principes græcorū reiecit: ut pro uirtute ac meritis utriusq; arma alteri adiudicarent: iusso igitur utroq; in consessu principum causam agere: nō uirtute aut meritis: sed eloquētia: q plurimū ualebat: ulysses effecit: ut sibi arma adiudicarent. Illam aūt repulsam aiax adeo ægre tulit; ut primum furiosus, sit effectus. deinde cum resipuisset: gladio incūbens seipsum interfecerit. Sed tādem miseratione deorum in hyacinthum florem fuit cōmutatus. ℂ Cōsedere duces. ciuilem instituit concionem: Græcorū cōci. in qua principes sedent. Vulgus autem cogitur stare. ℂ Clypei septemplicis. Septē boū coriis tecti. ℂ Aiax Telamonis pelei fratris filius achillis patruelis fuit. Quæ autē de aiace scribit poeta a Sophocle sumpsisse uidetur. ℂ Sigæia littora. Sigæum & urbs & promontorium est troadis. iuxta quod græcorum classis subducta erat. ℂ Classemq; in littore. Stantem subaudiamus. ℂ Intendensq; manus. ad classem intelligendū est. exprimit aūt gestū uiri cū indignatiōe locuturi. ℂ Agimus: proh iupiter. Aiacis psonæ decorū pulchre seruat. q fortis qdem ac bellicosus fuisse: sed eloquētia parū ualuisse tum a græcis tū a latinis fingit poeta. Quare illi oratio simplex attribuitur omniq; artificio carens. Nam & in prohoemio statim cum magna exclamat indignatione. & se per totam iactat oratioē: quæ nō esse facienda rhetores omnes præcipiūt. Versat aūt hæc oratio in duplici cōiecturali cōstitutione. Cū. n. achillis arma græcorū præstantissimo & uirtute & meritis forent tribuēda: Vter horū sit præstantior quæritur Aiax an Vlysses: cum uterq; se dignum illis esse iactaret. Vterq; aūt coniecturis & se meruisse: & alterum nō meruisse ostēdit. ℂ Proh iupiter. exclamatio minime principio conueniens. ℂ Ante rates. A quibus ego solus Hectoris faces repuli: cum alii græci imprimisq; Vlysses illius uiri impetum non sustinentes eas deseruerint. Cum. n achilles agamemnoni iratus propter briseida ereptam intra tentorium se contineret neq; pugnare uellet: hector cum delecta troianorum iuuentute in hostium classem impetum fecit: quam etiam incendisset: nisi aiacis uirtute fuisset repulsus. Omnis igitur aiacis indignatio & a loco in quo cā agitur: & ab aduersario oriri uidetur. ℂ Et mecum confertur ulysses. Et coniunctio indignationē hoc loco significat. ℂ Hac a classe: Manum ad classem intendit aiax sicq; illam græcis ostendit ℂ Fictis. compositis. ℂ Isti. cum magno Vlyssis contemptu hoc dixit. ℂ Quantumq; ego marte feroci. Contra artis præcepta ubiq; & se & sua aiax non desinit iactare. Omnis enim sui iactatio: ut Fabius Quintilianus tradit, est odiosa. ℂ Præmia magna. arma achillis a uulcano fabricata.

Aiacis oratio

P. Ouidii Nasonis Metamorphoseos Liber. xiii.

Consedere duces: & uulgi stante corona
Surgit ad hos clypei dominus septēplicis aiax:
Vtq; erat impatiens iræ sigæia toruo
Littora prospexit: classēq; in littore uultu:
Intendēsq; manus: agimus proh Iuppiter inquit
Ante rates causam: & mecum cōfertur ulysses:
At non hectoreis dubitauit cedere flammis:
Quas ego sustinui: quas hac a classe fugaui.
Tutius est igitur fictis contendere uerbis:
Quā pugnare manu: sed nec mihi dicere promptū:
Nec facere est isti: quātumq; ego marte feroci
Inq; acie ualeo: tantum ualet iste loquendo.
Nec memorāda tamē uobis mea facta pelasgi
Esse reor: uidistis enim: sua narret Vlysses:
Quæ sine teste gerit: quorū nox cōscia sola est.
Præmia magna peti fateor: sed demit honorem

tum uel uinum uel oleum cōmutaretur. Eas cum agamemnonſ ui ducere uellet in expeditionem troianam: ut exercitum alerent Bacchi auxilio in columbas fuiſſe conuerſas fabulantur. ❡ Vidiſti parentem. Me ſub audiamus. ❡ Pene orbum ❡ Fere carentem filiis. ❡ Tanta inconſtantia. inſtabilitas fortunæ. Eſt autem acclamatio ſenis grauitati maxime conueniens. Quod enim mihi filius abſens auxilium. Nulli inquit ſibi eſſe auxilio filiū abſentem. quis ſit uiuus. ❡ Andros habet. Andros inſula eſt una ex Cycladibus: ab andro anu filio. ut ſcribit Ouidius: ut alii Eurymachi denominata. ❡ Augurium auguriorum ac uaticinandi peritiam. ❡ Voto maiora fideq;. hoc eſt maiora quā quis expetere aut credere dbeat ❡ Laticemq; meri. Vinum. ❡ Baccamq; mineruæ. oliuam. pallas enim oliuam extulit in lucem ❡ Diues uſus. Opulenta utilitas. ❡ Troiæ populator atrides. Agamemnon troiæ depredator ❡ Ne non putes. ut putes. ❡ Euboea duabus. Euboea inſula eſt bœotiæ adiacens admodum longa. Vnde & macris fuit quondam appellata & Macra. ideſt lōga. ut tradit Plinius: ſed & chalchodoris: & chalcis ære ibi primū reperto: abātias & Aſopis. ❡ Pietas: Andri fratris in ſorores. ❡ Per quos Quorum uirtute. ❡ Captiuis lacertis. captiuarum brachiis. ❡ Miro more. Mirando modo. ❡ Perdere. Deſtruere Delere. ❡ Ferre uocatur opem. Ac ſi diceret anius. Perdere miro modo non eſſe opem ferre. ❡ Tuæ coniugis. Veneris. Nam ueneri columbæ ſunt dicatæ. ❡ Abiere. Conuerſæ fuere. ❡ Talibus atq; aliis. Hæc idcirco a poeta narrantur: ut aptius ſequentem metamorphoſin cū ſuperiore connectat Nam Thebani cum peſtilentia laborarēt oraculum acceperunt eam eſſe ceſſaturam: ſi ſe duæ uirgines pro populo deuouerent. Duæ aūt Echionis filiæ cum ſe imolandas tradidiſſent: iamq; cremarentur duo iuuenes: qui. Stephani hoc ē coronæ ſunt uocati de rogi fauilla uiſi ſūt exire. exequiaſq; matrum celebrare. ❡ Antiquā matrem. Italiam. unde Dardanus in phrygiā fuerat profectus. ſic & Vir. Dardanidæ duri. quæ uos a ſtirpe parentum Prima tulit tellus: eadem uos ubere læto Accipiet reduces antiquam exquirite matrem: Hic domus Aeneæ cunctis dominabitur annis: Et nati natorum & qui naſcentur ab illis. ❡ Nepoti. Aſcanio. ❡ Iſmenius. Thebanus. ab iſmeno bœotiæ fluuio. ❡ Alcō mileus. non milei filius. ſed a patria ſic cognominatus. Mylæ namq; nomē eſt duarū urbiū quarū altera eſt in ſicilia. altera in Theſſalia. Duo autē fuerunt Alcones clari. Hic argentarius faber: & alter Cretenſis arte ſagittandi inſignis. ❡ Longo argumento. prolixa materia. ❡ Vrbs erat. in illo cratere cælata. Thebæ autem Bœotiæ fuerunt ſculptæ.

Maxime: uidiſti natorum quinq; parentem:
Quē nunc: tāta hoīes rerū īcōſtatia uerſat:
Pene uides orbum: quod enim mihi filius abſens
Auxilium? quē dicta ſuo de nomine tellus
Andros habet ꝓ patre locūq; & regna tenentē?
Delius augurium dedit huic: dedit altera Liber
Fœmineæ ſtirpi uoto maiora fideq;
Munera: nam tactu natarum cuncta meatum
In ſegetem laticemq; meri baccāq; mineruæ
Tranſformabātur: diueſq; erat uſus in illis.
Hoc ubi cognouit Troiæ populator atrides:
Ne non ex aliqua ueſtram ſenſiſſe procellam
Nos quoq; parte putes: armorū uiribus uſus
Abſtrahit inuitas gremio genitoris: alantq;
Imperat argolicam cæleſti munere gentem.
Effugiūt quo quæq; poteſt: euboea duobus
Et totidem natis Andros fraterna petita eſt.
Miles adeſt: & ni dedantur: bella minatur.
Victa metu pietas conſortia corpora pœnæ
Reddidit: & timido poſſes ignoſcere fratri.
Non hic Aeneas: nō qui defenderet andron
Hector erat ꝑ quos decimū duraſtis in annum.
Iamq; parabantur captiuis uincla lacertis:
Illæ attollentes etiam nunc libera cælo
Brachia: bacche pater fer opem dixere: tulitq;
Muneris auctor opem: ſi miro perdere more
Ferre uocatur opē: nec qua ratione figuram
Perdiderint potui ſcire: aut nunc dicere poſſum.
Summa mali nota eſt. pēnas ſumpſere: tuæq;
Coniugis in uolucres niueas abiere columbas.
Talibus atq; aliis poſtq̄ conuiuia dictis
Impleuerunt: menſa ſomnū petiere remota:
Cumq; die ſurgūt: adeuntq; oracula phœbi:
Qui petere antiquā matrem cognataq; iuſſit
Littora: proſequitur rex: & dat munus ituris:
Anchiſæ ſceptrum: chlamydē pharetrāq; nepoti:
Craterem Aeneæ: quem quondam miſerat illi
Hoſpes emoniis Therſes iſmenius oris.
Miſerat hunc illi Therſes: fabricauerat alcon
Mileus: & longo celauerat argumento.
Vrbs erat: & ſeptem poſſes oſtēdere portas:

Duo iuuenes e rogi fauilla

¶ Hæ prò nom'ne erant.nam feptem portæ fignificant eas effe Thebas Bœotías. Thebæ enim bœotiæ femptem portas habuiffe dicuntur. ¶ Effufæq; comas. Diffufas & fparfas comas & pectora apta habentes eft enim Synegdoche poetica. ¶ Lambunt arentia faxa. Herbæ namq; omnes aruerant. Natas ab Echione Filias Echionis Thebani. ¶ Non fœmineum. timidum. fed uirile & audax. Coronas Iannę dixit. nam apđ græcos Stephani uocantur. Summus. in fummitate. ¶ Hactenus antiquo. Signa inquit hactenus enumerata in antiquo aere fculpta erant. Sed crateris fummitas inaurato Achanto cingebatur. ¶ Signis. fimulacris

Hæ pro noíe erant:& quæ foret illa docebant.
Ante urbem exequiæ tumuliq; ignefq; rogiq;:
Effufæq; comas & apertæ pectora matres
Significant luctū:nymphæ quoq; flere uidētur:
Siccatofq; queri fontes:fine frondibus arbor
Nuda riget:lambunt arentia faxa capellæ.
Ecce facit mediis natas ab echione thebis:
Hāc nō fœmineū iugulo dare pectus aperto:
Illam demiffo per fortia pectora telo
Pro populo cecidiffe fuo:pulchrifq; per urbē
Funeribus ferri:celebriq; in parte cremari.
Tum de uirginea geminos exire fauilla:
Ne genus intereat:iuuenes:quos fama coronas
Nominat:& cineri materno ducere pompam.
Hactenus antiquo fignis fulgentibus ære
Summus in aurato crater erat afper acantho:
Nec leuiora datis troiani dona remittūt:
Dantq; facerdoti cuftodem thuris acerram:
Dant paterā:claramq; auro gēmifq; coronā.
Inde recordati teucros a fanguine teucri
Ducere principium cretam renuere:locique
Ferre diu nequiere iouem:centumque relictis
Vrbibus aufonios optant contingere portus:
Sæuit hyems:iactatque uiros:ftrophadūq; rece(ptos
Portibus infidis exterruit ales aello.
Et iam dulichios portus ithacamque famūque
Neritiafque domos regnum fallacis ulyffei
Prætereunt uecti,& certatam lite deorum
Ambraciā:uerfique uident fub imagine faxum
Iudicis actiaco:quæ nūc ab appolline nota eft:
Vocalemque fua terram dodonida quercu:

¶ Erat afper. Cælat⁹. Nam uafa cælata afpera funt. ¶ Inaurato acatho. ¶ Achanthus frutex eft fpinofus femper florens. Virgilius in Georgicis. & baccas femper florentis Acanthi. ¶ Leuiora. minora. ¶ Remittunt. Retribuūt. ¶ Inde recordati teucros. Apollinis oraculum non percipientes Troiani in cretam nauigarūt: Primam enim originem fe putabant ducere a Teucro fcamandri Cretenfis filio: qui in phrygiam profectus arcem Troianam ædificauit. Sed ante eum Dardanus ea loca iam ceperat habitare ¶ Iouem. aerem. nam ut fcribit Virgi. peftilentia laborare cœperunt. ¶ Centum relictis urbibus creta infula hecatompolis ab Homero uocatur. ꝙ centum urbibus fuerit ornata. ¶ Aufonios. Italos. Aufonia namq; Italia ab aufonibus populis fuit cognominata. ¶ Strophadumq; receptos. ftrophades īfulæ fūt in mari ionio duæ iuxta zacynthum ἀπὸ τῆς στροφῆς. hoc eft a conuerfione zetæ & Calais dictæ. nam illuc uſ ꝗ harpias perfecuti retro rediere. ¶ Aello. nomen eft unius harpyarum. quæ tres effe finguntur neptuni & terræ filiæ. aello. ocypite & celenō. ¶ Et iam dulichios portus. dulichium. Ithaca. famus infulæ funt in ionio mari. quibus imperauit ulyffes. Samus quidem infula eft in mari ionio tetrapolis: hoc eft quatuor urbium: e quibus una fame uocatur. unde Virgi. Iam medio apparet curfu nemorofa zacyntos Dulychiumq; fameq; & neritos ardua faxis. tametfi ut ftra. narrat: urbs quoq; interdum famos uocetur. eft etiam famos infula cariæ adiacens clariffima: quæ prius & parthenia & dryufa & anthemufa & melamphylos fuit appellata. fciendum eft autē famos a prifcis græcis editiora & altiora loca arcibus ftruēdis apta confueffe uocari: ut idē Strabo inquit. ¶ Nerinafq; domos. neritus & mons eft in Ithaca infula & urbs. ut Strabo refert. quæ & Leucas appellatur. Vnde neriti⁹ poffeffiuum. ¶ Certatam lite deorum ambraciam Ambracia urbs eft Epiri ab ambrace Tefproti filio dicta: uel ut alii dicūt: ab ambracia ægei filia: quam auguftus apud actium promontorium Victo Antonio amplificauit una cum templo appollinis actiaci: eamq; nicopolim appellauit: hoc eft uictoriæ urbem: ab ambracia uero finus dr̄ ambracius anguftis admodum faucibus fpatiofum æquor accipiens. ¶ Certatam. participium contra grammatices rōnem formatum de qua dii certarunt. Qui uero fuerint dii illic ad iudex qui in faxum fuit mutatus nō meminí me legiffe. ¶ Ab appollinē. ob apollinis actiaci templum. Illuc enim ad quinquēnales ludos multi populi confluebant. ¶ Actiaco. qui apud actium colebatur. actium fane & urbis & templi & promontorii nomen eft. Vnde actiacum declinatur. Terram Dodonida. Dodone urbs eft epiri. Vnde iuppiter dodoneus. dicta eft autem a Dodōe nympha uel a dodono iouis & Europæ filio. ¶ Sua quercu Nam in nemore querno dodonæ uicino columbas dediffe refponfa ex fententia dodoneorum antiftitum herodotus fcribit: qui afferuere geminas ex ægypto columbas euolauiffe utranq; nigram. unam quidem in aphricam. alteram uero ad ipfos: quæ fago infidens humana uoce locuta fit: eo loci iouis oraculum condi debere: & fe interpretatos effe: quod ipfis annunciaretur diuinitus fieri. & ob id fe ita feciffe. dodoneum autem oraculum omnium græciæ oraculorum fuit uetuftiffimum.

Iudex ĩ faxum

¶ Tenuisse. obtinuisse. in contemptum autem Vlyssem quantum potest aiax adducit. ¶ Superbum gloriosum. ¶ Sit licet hoc ingens. Quamuis id de quo contenditur sit maximum. ¶ Feretur iactabitur. ¶ Si uirtus in me dubitabilis esset. Nimium arroganter hoc est dictum. ¶ Littora colcha Colchica. nam Telamon cum Iasone in colchos nauigauit. ut plenius in superius diximus. ¶ Vbi Aeolidem Siyphon. Hoc ad ulyssis contemptum dictum est. Nam fama erat a Sisypho latrone e isthmum obsidente anticham ulyssis matrem: cum ad laertem duceretur: fuisse compressam. atq; ex eo concubitu Vlyssem ortum. ¶ Haec series haec stemmatis dispositio. ¶ Frater. erat patruelis frater Achilles fuit Aiacis. Nā peleus & Telamon fratres fuerunt: patrueles autem fratres dicuntur: qui e fratrib⁹ nascuntur ¶ Quid sanguine Cretus Sisyphio. Aperte nunc aiax originis turpitudinem obiicit Vlyssi. ¶ An quod in arma prior. Vlysses ne ad bellum troianum cū aliis graeciae principibus proficiscens uxorem relinquere cogeretur se insanire simulauit. Palamedes uero prudentia ualde pollens ad hoc speculandum missus illi aranti salemq; seminanti filium paruulum obiecit: quem Vlysses aratro sublato nihil offendit. inuitus itaq; ad bellum ductus Palamedem ficta proditione tandem oppressit. ¶ Nullo sub indice nullo indicāte. Vltima qui cepit. ultimus per hypallagen ut intelligatur qui ultimus cepit arma. ¶ Detrectauit. uitauit. ¶ Solertior prudentior. ¶ Et sibi inutilior. Nam palamedes in se ulyssem concitauit. cuius fraude tandem ut proditor a cuncto graecorum exercitu fuit interfectus. Nam ulysses litteras finxit a Priamo ad palamedem datas: quibus significare uidebatur priam⁹ se magnum auri pondus misisse: aliudq; missurum. Cum uero litterae ad agamemnonem fuissent perlatae principesq; omnes praeter palamedem conuenissent: uixq; illud scelus in palamedem cadere posse cūctis uideretur. Vlysses nihil temere de tanto uiro credendum dixit: nisi aurum q̄ ille iam p seruos corruptos in illius tentorio defodiēdum curauerat: deprehenderet. Qui igitur missi ad hoc inquirendum fuerant cum renunciassent inuentum lapidibus palamedes a toto exercitu de quo optime meritus erat obrut⁹ est. ¶ Naupliades. palamedes nauplii filius nauplius autem neptuni & amymones nymphae filius in euboea regnauit. ¶ Optima nunc sumat. ironia indignationis plena qua aiax significat Vlyssem nulla ratione armis achillis esse dignum. se autem esse dignissimum. ¶ Furor ille. insania illa ulyssis. ¶ Hortator scelerum. Hactenus in contemptū nunc in odium aiax ulyssem adducit. ¶ Non te poeantia proles. Cum oraculum accepissent graeci troiam sine herculis sagittis capi non posse: Vlysses missus ad philocteten poeantis filium: cui moriens hercules arcum sagittasq; reliquit. inueniendum troiamque adducendum: cum forte inter nauigandum sagitta hydrae ueneno tincta e pharetra cadens philoctetae pedem uulnerasset: eum in lemno nullo adhibito uulneri remedio reliquit. ¶ Lemnos insula est una ex cycladibus uulcano dicata quae duo oppida habet Ephestiā & myrinam in cui⁹ forū solstitio athos eiaculatur umbram: ut plinius scribit. ¶ Qui nunc ut memo: Oratorie miseras philoctetae amplificat aiax: ut maius in odium ulyssem adducat. ¶ Troianis fatis. troiano excidio.

Lemnos

Aemulus aiaci. non est tenuisse superbum:
Sit licet hoc ingens: quicquid sperauit ulysses.
Ipse tulit preciū iam nunc certaminis huius:
Qui cum uictus erit: mecum certasse feretur.
Atq; ego: si uirtus in me dubitabilis esset:
Nobilitate potens essem telamone creatus:
Moenia qui forti troiana sub hercule cepit:
Littoraq; intrauit pegasea colcha carina.
Aeacus huic pater est: qui iura silentibus illic
Reddit: ubi aeoliden saxū graue sisyphon urget.
Aeacon agnouit summus: prolemq; fatetur
Iuppiter esse suam: sic a Ioue tertius Aiax.
Nec tamen haec series in causam prosit achiui:
Si mihi cum magno non est communis achille.
Frater erat: fraterna peto: quid sanguine cretus
Sisyphio: furtisq; & fraude simillimus illi
Inseris aeacidis alienae nomina gentis?
An q̄ in arma prior? nulloq; sub iudice ueni?
Arma neganda mihi? potiorq; uidebitur illis
Vltima qui cepit: detrectauitq; furore
Militiam ficto? donec solertior isto
Et sibi inutilior timidi commenta retexit
Naupliades animi: uitataque traxit ad arma.
Optima nunc sumat: qui sumere noluit illa.
Nos inhonorati & donis patruelibus orbi
Obtulimus quia nos ad prima pericula: simus.
Atque utinam aut uer⁹ furor ille: aut credit⁹ eēt:
Nec comes hic phrygias unq̄ uenisset ad arces:
Hortator scelerum: non te poeantia proles
Expositum lemnos nostro cum crimine haberet:
Qui nūc: ut memorant silucstribus additus antris
Saxa moues gemitu: laertiadaeque precaris
Quae meruit: q̄ si dii sunt: non uana preceris.
Et nunc ille eadem nobis iuratus in arma
Heu pars una ducum: quo successore sagittae
Herculis utuntur: fractus morboq; fameq;
Venatorq;: aliturq; auibus: uolucresq; petendo
Debita troianis exercet spicula fatis.
Ille tamen uiuit: quia non comitatur ulyssem.
Vellet & infelix Palamedes esse relictus.

¶ Sine crimine. proditionis. ¶ Conuicti furoris: depræhensi detecti. ¶ Nimium male meor. illa nāq; memoria palamedes optime de græcorum exercitu meritis. fuit interfectus. ¶ Præfoderat: ante defoderat in tentorio palamedis per seruos corruptos: ut diximus. ¶ Ergo aut exilio. Relinquens philoctetē in lemno tanquam exulem. ¶ Aut nece. Inducens exercitum ad lapidandum palamedem. ¶ Desertum ut nestora ut in octauo iliados narrat Homerus: cum nestor una cum alijs græcis fulmine Iouis territus fugere non posset: q; unus ex ipsius equis foret ab Alexandro catapulta uulneratus: facile fuisset ab hectore oppressus: nisi re cognita Diomedes & clara uoce: ulyssem inclamasset ad opem seni ferendam: & nihilominus fugiente solus ipse nestorem ab impetu hectoris protexisset ac in suum currum recepisset. ¶ Proditus a socio est. ab ulysse fuit derelictus: Qui autem socios in pugna derelinquunt ut proditores habent. ¶ Trepido. timido. Alludit aūt ad uerba quæ Diomedi attribuit Homē. Quo fugis inquit Vlysses Laertæ fili. Cur terga uertis. Cur committis ut tanq̄ imbellis ac timidus a tergo uulnereris. ¶ Mane hic mecum. mane dū a sene amico trucem hectorem arceamus. Mortalia. Res mortalium. hæc autem sententia eo ptinet: ut qui ferre opem noluit: ea indigere cogatur. ¶ En eget auxilio: qui non tulit. hoc de undecimo iliados libro sumptum est. nam ut ibi scribit Homerus cum ulysses socum Hipasi filiū interfecisset: troianorum turba in illum sic impetum fecit: ut & se retro ferre: & suorum auxiliū implorare sit coactus cum iam Soci hasta fuisset uulneratus. Aiax igitur a Menelao admonitus scuto illum accurrens a ui hostium intrepide ptexit. ¶ Vulnusq; tuum. nam latus illius hasta traiecerat Socus. ¶ Hector adest: aduenit. ¶ Deos: deorum imprimisq; iouis auxilium. nā ut scribit Home. se iouis filium esse iactabat hector. ¶ Non tu tantum. Emphasis est. Intelligitū enim quod non exprimitur. Non tantum tu: qui es omnium timidissimus terreris impetu hectoris. Sed etiam fortes. Est autem apostrophe contemptus plena. ¶ Tantum trahit ille timoris. acclamatio est. ¶ Ingenti pondere. Maximo saxo. nam ut in. xiiii. iliados uolumine legitur: cū hector hastam in aciem iecisset neq; uulnerasset aiax ipse sublato maximo saxo pectus illius ita pcussit. ut cum ingenti armorum strepitu in terram caderet. ¶ Hunc ego poscentem. prouocātem. Id autem ex. vii. iliados libro est notum. ibi namq; scribitur Hector heleni uatis exhortatione græcos omnes ad singulare certamen prouocasse. Ac cum hi nouē græcorum fortissimi: agamemnon. Diomedes. Duo aiaces. Idomeneus. Meriones. Eurypylus Euemonis filius. Thoas andræmonides. Vlysses Nestoris exhortatione inter se forent sortiti quis ipsorum cum Hectore pugnare deberet: aiax sorte se hectori obiecit. qui cum adueniente nocte e pugna æquali cum honore discederent: se inuicem muneribus sunt prosecuti. nam hector aiaci gladium. contra aiax hectori baltheum dono dedit. ¶ Sortemq; meām uouistis achiui. Hoc quoq; ab Homero sumptum esse uidetur. qui scribit achiuos sublatis in altum oculis manibusq; his precibus ad iouem usos fuisse. Iuppiter pater da ut Aiacis Telamonii aut Aiacis oilei aut Agamemnonis sorti sit locus atq; ita euenit: ut Aiacis id quod maxime optabant: sors proferretur. ¶ Vouistis: ergo uoto optastis. tametsi nouistis fere legatur. ¶ Et uestræ ualuere preces. Nam ut optauerant: Sors Aiacis prima prolata est, ut cum Hectore pugnaret. ¶ Non sum superatus ab illo. Pari namq; gloria uterq; ex ea pugna recessit. ¶ Ecce ferunt troes. Hoc quoq; in. xy. iliados describit home.

Viueret: aut certe letum sine crimine haberet.
Quē male conuicti nimium memor iste furoris
Prodere rem danaum finxit: fictumq; probauit
Crimen: & ostendit qd iam præfoderat aurum
Ergo aut exilio uires subduxit achiuis:
Aut nece. sic pugnat. sic est metuendus ulysses:
Qui licet eloquio fidum quoq; nestora uincat:
Haud tamē efficiet: desertum ut nestora crimen
Esse reat nullum: qui cum imploraret ulyssem:
Vulnere tardus equi fessusq; senilibus annis:
Proditus a socio est: non hæc mihi crimina fingi
Scit bene tydides: qui nomine sæpe uocatum
Corripuit: trepidoq; fugā exprobrauit amico.
Aspiciunt oculis superi mortalia iustis.
En eget auxilio qui non tulit: utq; reliquit
Sic linquendus erat: legem sibi dixerat ipse.
Conclamat socios: adsum: uideoq; trementem:
Pallentēq; metu: & trepidantem morte futura:
Opposui molem clypei: texiq; iacentem:
Seruauique aīam: nimium est hoc laudis: inertem
Si perstas certare: locum redeamus ad illum.
Redde hostes: uulnusque tuū: solitūque timorē:
Post clipeumque late: & mecum cōtende sub illo.
At postq̄ eripui: cui standi uulnera uires
Non dederant: nullo tardatus uulnere fugit:
Hector adest: secumque deos in prœlia ducit:
Quaque ruit non tu tantum terreris ulysse:
Sed fortes etiam: tantū trahit ille timoris.
Huc ego sanguineæ successu cædis ouantem
Eminus ingenti resupinū pondere fudi:
Hūc ego poscentē: cū quo certaret unus
Sustinui: sortemq; meam uouistis achiui:
Et uestræ ualuere preces. si q̄ritis huius
Fortunam pugnæ non sū superat⁹ ab illo

¶ Iouemq;: auxilium iouis hectoris fauentis ¶ Nempe ego. solus aiax aliis græcorum ducibus perterritis classem ab ignibus hostium protexisse ab homero quoq; scribitur. ¶ Quod si uera licet arroganter nimiũ contra artis oratoriæ præcepta hæc quoq; dicuntur ¶ Conferat his ithacus rhesum. his gestis meis compa ret Vlysses quem cum quadam contemptu Ithacum aiax appellat. Rhesus autem rex fuit Thraciæ qui ut scribit home cum in auxilium troianorum cum candidissimis equis uenisset: a Diomede & Vlysse ea ipsa nocte. qua ad troiam peruenerat fuit interemptus. ¶ imbellemq; Dolona. Dolon ut idem scribit homerus Eumedis preconis filius cum speculator ad castra græcorum ab hectore missus erat: a Diomede simul & uiysse captus fuit & interfectus. ¶ Priamidenq; helenum helenus priami fuit filius qui a Diomede & ulysse captus fata troianorum arcana græcis reuelauit. ¶ Rapta cum pallade. cũ palladio: q; ulysses una cum diomede rapuit. ¶ Quo tamẽ hæc ithaco. Arma achillis incõ modo potiusquam cõmodo ulyssi futura ostendit aiax. ¶ Quo. ad quid. ad quem finem. petũtur autem uerbum est subaudiendum. ¶ Et furtis. dol'. fraudibus. ĩsidus. ¶ Dulichius uer. Vlyssis caput. nam dulichium insula est ithacæ uicina ¶ Necnon onerosa. ordo est & sensus. Et pelias hasta non põt esse non onerosa & grauis imbellibus lacertis. ¶ Nec clypeus uasti. in clypeo achillis: ut scribit Homerus quattuor elementa sculpta uidebantur. ¶ Quod tibi si populi. hinc quoq; cõtra artis præcepta ab aiace dictum est. Neq; enim error iudicibus fuit obiiciẽdus. Trahenti. proprie dixit illa enim trahimus: quæ gestare non possumus. ¶ Viri fortis. Achillis. ¶ Vulgiq; secutum ultima murmur erat. nam populus murmure suo aiacis dicta approbare ẽ uisus. ¶ Astitit. surrexit. ¶ Atq; oculos paulũ tellure moratos. Imitatur Homerum Oui. qui Vlyssem stetisse oculis in terram defixis. immotoq; sceptro priusquam illam eloquentiæ procellam effunderet: scribit. ¶ Si mea cum uestris. artificiosissima ulyssi attribuitur oratio: ut psonæ decorum seruetur. Nam ulysses cum ab aliis tũ ab Homero inter eloquentissimos numeratur. Quare & affectus statim in exordio mouet: & sua sine ulla arrogantia amplificat. & ab aduersario obiecta ita refellit: ut illum ĩ maximum adducat contemptum: ac denique principibus persuadeat: se arma achillis q̃ aiax magis meruisse. Principium aũt a beniuolentia sumptũ est. Se enim cum aliis græcis semper optasse ait salutẽ achillis: per quod significat se uehementer illius morte dolere: qui græcis omnibus gratissimus fuisset. ¶ Tuq; tuis armis potireris ac possideres. Hac autem apostrophe ad achillem animos auditorum ad fletum inclinat. Vlyssis oratio

Ecce ferunt troes ferrumq; ignesq; iouemq;
In danaas classes: ubi tunc facundus Vlysses?
Nempe ego mille meo protexi pectore puppes
Spem uestri reditus: date pro tot nauibus arma
Quod si uera licet mihi dicere: quæritur istis
Qua mihi maior honos: cõiũctaq; gloria nr̃a ẽ.
Atq; Aiax armis: non aiaci arma petuntur.
Côferat his ithacus Rhesum imbelléq; dolona:
Priamidéq; helenũ rapta cum pallade captum:
Luce nihil gestum ẽ: nihil est diomede remoto.
Si semel ista datis meritis tam uilibus arma:
Diuidite: & pars sit maior Diomedis in illis.
Quo tñ hæc ithaco? q clam: qui semper inermis
Rem gerit: & furtis incautum decipit hostem.
Ipse nitor galeæ claro radiantis ab auro
Insidias prodet manifestabitq; latentem.
Sed neque dulichius sub achillis casside uertex
Pondera tanta feret: nec non onerosa grauisque
Pelias hasta potest imbellibus esse lacertis:
Nec clypeus uasti cælatus imagine mundi
Conueniet timidæ nataeque ad furta sinistræ.
Debilitaturum quid te petis improbe munus?
Quod tibi si populi donauerit error achiui:
Cur spolieris erit: non cur metuaris ab hoste.
Et fuga qua sola cunctos timidissime uincis:
Tarda futura tibi est gestamina tanta trahenti.
Adde quod iste tuus tam raro prælia passus
Integer est clypeus: nostro qui tela ferendo
Mille patet plagis: nouus est successor habendus.
Denique quid uerbis opus est? spectemur agẽdo.
Arma uiri fortis medios mittantur in hostes:
Inde iubete peti: & referentem ornate relatis.
Finierat telamone satus: uulgique secutum
Vltima murmur erat: donec laertius heros
Astitit: atq; oculos paulum tellure moratos
Sustulit ad proceres: expectatoq; resoluit
Ora sono: neque abest facundis gratia dictis.
Si mea cum uestris ualuissent uota pelasgi:
Non foret ambiguus tanti certaminis hæres.
Tuq; tuis armis: nos te poteremur achille.
Quem qm̃ non æqua mihi uobisq; negarunt

¶ Manuq; simul. hæc ex persona poetæ dicuntur. Ex arte autem finxit se flere ulysses: quo facilius persuaderet se morte achillis graui dolore fuisse affectum. ¶ Quem per quem magnus Danais. hoc est. quam is cuius opera achilles ad bellum Troianum deductus est? Is autem Vlysses fuit. Nam ut ipse paulo post narrat: cum Thetis mater Achillis cognosceret filium in bello troiano periturum: illum uirginis habitu ornatũ Lycomedi Scyri insulæ regi una cum filiabus ipsius educandum commendauit: ut tantisper apud eum in uirgineo habitu lateret: dum troia foret deleta. Cum uero sine Achille Troia capi non posset nec usquam inueniretur: Vlysses id q erat suspicatus: mercib⁹ quibus fœminæ capiũtur. gladium scutumq; ac galeam immiscens ad Lycomedem se contulit: ubi mercibus illis expositis achilles gladium ac scutum, alia negligens tractare cœpit: ex quo cognitus ad bellum troianũ fuit dductus. ¶ Huic modo ne prosit. aduersarium ut hebetem ac ingenio tardum omniq; facundia carentem in cõtẽptum adducit. ¶ Si qua est. Ex arte suã eloquentiam extenuat Vlysses ne in se inuidiam odium q; auditorum transferat. ¶ Inuidia careat. nam aiax in inuidiam Vlyssis eloquẽtiam adducere conatus est: cum dixit. Tutius esse fictis uerbis contendere q̃ manu pugnare. ¶ Bona sua. propria uel natura data: uel industria comparata. ¶ Sed. n. quia rettulit aiax esse iouis pronepos Figurata & poetica ẽ hæc locutio. In soluta nãq; oratõe accusatiuo uteremur diceremusq; aiax retulit se esse iouis pronepotem. ¶ Acrisius illi. Duo fuerunt nobiles acrisii & hic iouis filius ac ulyssis auus & alter abantis argiuorum regis filius ac Danaes pater. ¶ Neq; in his quisq̃ damnatus & exul. deleum achillis patrem notat ulysses: qui phoco fratre interfecto ab æaco patre in exiliũ fuit expulsus. ¶ Est quoq; p matrẽ anticlia mr̃ ulyssis filia fuit primi sinonis Mercurii filii. ¶ Phthiam scyronq; ferant. Phthiã ad peleum. Scyrõ ad pyrrhum Achillis filium ex Deidamia Lycomedis filia. Ergo operum qm̃. Qm̃ inquit qõ est sola uter nr̃m pluribus ac maioribus meritis græcorum exercitum affecerit: non oĩa quæ gessi referre possum. ¶ Præscia uenturi. Hinc incipit merita sua cõmemorare sine ulla arrogantia ulysses. ¶ Genitrix Nereia. Thetis nerei filia materq; Achillis ut & Homerus & pleriq; poetarum asserunt. Suidas uero Aristoteles & Dionysius chalcidensis scribunt Achillem ex Thetide chironis filia natum. Deimachus autẽ ex philomela actoris filia. ¶ Dissimulat cultu natum. hoc est habitu simulat achillem non esse puerum sed puellam. ¶ In quibus. inter quos. ¶ Arma. gladium. hastam. parmam. ¶ Proiecerat. deposuerat. ¶ Ad fortia. subaudiamus gerẽda. ¶ Ergo opera illius mea sunt. Colligit ulysses omnia quæcũq; gessit achilles: sibi esse ascribenda: cum illum latitantem deprenderit ad bellumq; troianum adduxerit. A causa. n. effectus separari non potest. ¶ Ego telephon hasta. thelephus Herculis filius ex auge uympha rex fuit Lyciæ qui cum resisteret græcis. ab achille in fœmore fuit percussus: ac deinde iterato uulnere. ut in superioribus diximus: sanatus.

Fata (manuq; simul ueluti lachrymãtia tersit,
Lumina) quis magno melius succedit achilli:
Quã per quẽ magnus danais successit achilles?
Huic mõ ne psit: qd̃ ut est hebes esse uidetur:
Neue mihi noceat: quod uobis semper achiui:
Profuit ingenium: meaq; hæc facũdia: si qua est
Quæ nũc p dño: pro uobis sæpe locuta est:
Inuidia careat: bona nec sua quisq; recuset:
Nam genus & pr̃auos & q̃ non fecimus ipsi
Vix ea nostra uoco: sed enim quia rettulit aiax
Esse iouis pnepos: nr̃i quoq; sanguinis auctor
Iuppiter est: totidẽq; gradus distamus illo.
Nam mihi laertes pater est: acrisius illi:
Iuppiter huic: neq; in his quisq̃ dãnatus & exul.
Est quoq; per matrem cyllenius addita nobis
Altera nobilitas: deus est in utroq; parente.
Sed neq; materno q sum generosior ortu:
Nec mihi q pater est fraterni sanguinis insons:
Proposita arma peto: meritis expendite causam:
Dummodo q fratres telamon peleusque fuerunt
Aiacis meritum non sit: nec sanguinis ordo:
Sed uirtutis honor spoliis quæratur in istis.
Aut si proximitas: primusque requiritur hæres:
Est genitor peleus: est pyrrhus filius illi.
Quis locus aiaci? phthiã hæc scyronque ferãtur:
Nec minus est isto reucer patruelis achilli:
Non petit ille tamen: num si petat auferat illa?
Ergo operũ quoniam nudum certamen habet:
Plura quidem feci: q̃ quæ cõprendere dictis
In promptu mihi sit: rerũ tamen ordine ducar.
Præscia uenturi genitrix nereia leti
Dissimulat cultu natum: & deceperat omnes:
In quibus aiacem sumptæ fallacia uestis:
Arma ego fœmineis animum motura uirilem
Mercibus inserui: neque adhuc proiecerat heros
Virgineos habitus: cũ parmã hastamque tenenti
Nate dea dixi: tibi se peritura reseruãt
Pergama: quid dubitas ingentẽ euertere troiã?
Iniecique manũ: fortemque ad fortia misi.
Ergo opera illius mea sunt: ego relephon hasta
Pugnantem domui: uictum orantẽq; refeci.

¶Quod thebæ cecidere meum est. De thebis ciliciæ patria andromaches intelligẽdũ est. Nã eas diripuit achilles. ¶Me credite lesbon. Lesbos insula est clara alcæi carminibus & sapphus. ¶Chrysenq; & cillan. chryse urbs est troadis prope lemnum Apollini sacrata: q̃ expugnauit achilles cũ ꝑ troianis sentiret. sunt tñ lesbos

Q đ thebæ cecidere meũ ẽ: me credite lesbon:
Me tenedõ chrysenq; & cillan appollinis urbes:
Et syrum cepi: Ie: mea concussa putate
Procubuisse solo lyuerssia mœnia dextra.
Vtq; alios taceam: qui sæuum perdere posset
Hectora nempe dedi: ꝑ me iacet ĩclytus hector.
Illis hæc armis quibus est inuentus achilles
Arma peto: uiuo dederam: post fata reposco.
Vt dolor unius danaos peruenit ad omnes:
Aulidaq; euboicam complerunt mille carinæ:
Expectata diu nulla aut contraria classi
Flamina sunt: duræq; iubẽt agamẽnona sortes
Immeritam sæuæ natam mactare Dianæ.
Denegat hoc genitor: diuisq; irascitur ipsis:
Atq; in rege tamen pater est: ego mite parentis
Ingenium uerbis ad publica cõmoda uerti.
Nunc equidem (fateor: fassoq; ignoscat atrides)
Difficilem tenui sub iniquo iudice causam:
Hunc tamen utilitas populi fraterq; datiq;
Sũma mouet sceptri: laudẽ ut cũ sanguĩe pẽset.
Mittor: & ad matrẽ quæ nõ hortanda: sed astu
Decipienda fuit: quo si telamonius isset:
Orba suis essent etiam nunc lintea uentis.
Mittor & iliacas audax orator ad arces:
Visaq; & intrata est altæ mihi curia Troiæ:
Plenaque adhuc erat illa uiris: interritus egi
Q uam mihi mandarat cõmunis græcia causam:
Accusoque parin: prædamq; helenamq; reposco:
Et moueo priamũ: priamoq; antenora iunctum.
At Paris & fratres: & qui rapuere: sub illo
Vix tenuere manus (scis hæc menelae) nefandas.
Primaque lux nostri tecum fuit illa pericli:
Longa referre mora est: quæ consilioq; manuq;
Vtiliter feci spaciosi tempore belli:
Post acies primas urbis se mœnibus hostes
Continuere diu: nec aperti copia martis
Vlla fuit: decimo demum pugnauimus annò.
Q uid facis interea? qui nil nisi prœlia nosti?
Q uis tuus usus erat? nam si mea facta requiris:
Hostibus insidior: fossas munimine cingo:
Consolor socios: ut longi tædia belli
Mente ferant placida: doceo quo simus alendi
Armandique modo: mittor quo postulat usus.

& aliæ urbes hoc nomine & loca. Est enim urbs in hellesponto inter Ophrynium & abydum. est ẽt ꝑmontorium lesbi in Tenedum uergens. ẽ & Bithyniæ urbs & Cariæ. Cilla quoq; urbs ẽ troadis appollini sacra a græcis direpta. ¶Et Syrum. syros absq; c. isula est ioniæ cum urbe eiusdem nominis. Nam scyros per. c. patria est lycomedis. ¶Tam & si seston forsitã non inepte legeretur. Est enim sestus urbs hellesponti nonissima. ¶Lyrnesia mœnia. Lyrnesus urbs fuit troadis unde Briseida rapuit achilles. Lyrnesus ¶Sæuum hectora: magnum. terribilem. illum enĩ ex arte laudat ulysses: ut inde maior achillis: qui eum superauit: gloria cognoscatur. ¶Viuo dederam arma. Cũ ea mercibus inserui. Tũc enim primum arma tractare cepit achilles. Hic autem est epilogus primi meriti ulyssis: quo achillem in bellum misit. ¶Post fata. post mortẽ. ¶Vt dolor unius Secundũ exponit meritum Vlysses quo probat se armis Achillis digniorem esse q̃ aiax. Nã cũ mille græcoꝝ naues ad aulida cõuenissent: ande tempestatibus impediti soluere non poterant: ¶Q uare consulti uates responderunt Dianã sanguine filiæ Agamẽnonis esse placandã. Nã Agamẽnon illius ceruam imprudens necarat. cũ uero pater filiã ĩmolari nollet ui eloquentiæ ulyssis expugnatus est: ut publicam utilitatẽ priuatæ anteponeret caritati. Missus quoq; ad clytẽnestrã nõ minore arte ab ea filiã abduxit quẽ nisi ꝑfecisset Vlysses: classis græcorũ nunq̃ ab aulide ꝑfecta fuisset. ¶Vt dolor unius. postq̃ unius Menelai: quẽ ex helena uxore sibi ablata capiebat: omnes græcos cõmouit. ¶Aulidaq; Euboicam aulis Bœotiæ urbs est iuxta chalcidem portũ hñs ãplissimũ conuentu mille nauiũ græcorũ nobilissima. Aulis ¶Atq; in rege tñ pater est. paterna caritas. ¶Tenui. obtinui. ¶Difficilem causam ꝑp iniquum iudicem. Nam agamẽnon magis priuata caritate q̃ publica utilitate moueri uidebatur. ¶Summa potestas. Laudem ut cum sanguine penset gloriam. Hæc autem omnia ab ulysse fuerunt Agamemnoni cõmemorata publica utilitas. Menelaus frater ac summa potestas illi data. ¶Mittor & iliacas. Vlysses: ut Homer⁹ quoq; scribit. una cum Menelao ad helenam repetendam orator ad priamum missus est. ¶Et intrata est. Participium contra grammatices rõnem poetica licentia formatum. ¶Plenaq; adhuc erat illa uiris. Significat se non noctu sed interdiu cum adhuc curia uiris esset plena: ĩtrepide regem priamũ adisse. ¶Prædamq; prædam appellat quæ una cũ Helena asportauerat paris. ¶Priamoq; antenora iunctum. Nam antenor semper cẽsuit helenam Menelao esse reddendam. ¶Sub illo. in illo tẽpore. ¶Spatiosi belli: diuturni ac longi & in decimum usq; annum protracti. ¶Post acies primas. post prima prælia. ¶Demũ solũ. ¶Q uis tuus usus erat. Q uæ tua græcis utilitas erat.

¶ Ecce iouis monitu. Aliud cōmemorat in græcos meritum Vlysses. Nam ut homerus in secundo ilia. narrat: Iuppiter per somnum Agamenonem admonuit: ut toto exercitu cum troianis confligeret. Futurum enī ut uictoriam adipisceretur. Agamenon uero ut suorum animos tentaret: conuocatis ad contionem græcis finxit se in somnis a ioue admonitum: ut græciam cum toto exercitu repeteret. Troiam enim nulla ratione capi posse. Quare cum omnes deducerent naues. ut redirent in patriam: ulysses id dissuadere principibus cœpit: tantumq; eloquentia ualuit: ut omnes mutare sententiam coegerit. ¶ Auctore. Iouis auctoritate

Ecce Iouis monitu deceptus imagine somni
Rex iubet incœpti curam dimittere belli:
Ille potest auctore suam defendere uocem:
Non sinat hoc aiax: delendaq; pergama poscat:
Quodq; pōt pugnet: cur nō remoratur ituros?
Cur nō arma capit? det quod uaga turba sequat̄.
Non erat hoc nimium nūq̄ nisi magna loquēti.
Quid q̄ & ipse fugit? uidi: puduitq; uidere:
Cum tu terga dares: inhonestaq; uela parares.
Nec mora quid facitis? quæ uos dementia dixi
Concitat o socii captam dimittere Troiam?
Quidue domum fertis decio nisi dedecus anno?
Talibus atq; aliis in quæ dolor ipse disertum
Fecerat: auersos profuga de classe reduxi
Conuocat Atrides socios terrore pauentes:
Nec Telamoniades etiam nunc hiscere quicq̄
Audet; & ausus erat reges incessere dictis.
Thersites etiam per me haud īpune proteruus.
Erigor: & trepidos ciues exhortor in hostes:
Amissamq; mea uirtutem uoce refundo.
Tempore ab hoc quodcunq; pōt fecisse uideri
Fortiter iste meum est: qui dantem terga retraxi
Deniq; de danais quis te laudatue petitue?
At sua tydides mecum communicat acta:
Me probat: & socio semper confidit ulysse.
Est aliquid de tot graiorum milibus unum
A diomede legi: nec me sors ire iubebat:
Sed tamen & spreto noctisq; hostisq; periclo
Ausum eadem quæ nos phrygia de gēte dolōa
Interimo: non ante tamen: q̄ cuncta coegi
Prodere: & edidici quid perfida Troia pararet.
Omnia cognoram: nec quid specularer habebā:
Etiam promissa poteram cum laude reuerti:
Haud contentus eo petii tentoria Rhesi:
Inq; suis ipsum castris comitesque peremi:
Atque ita captiuo uictorq; uotisque potitus
Ingredior curru lætos imitante triumphos:
Cuius equos ꝓciū ꝓ nocte poposcerat hostis.

¶ Non sinat hoc aiax Pulchra ironia qua significat ulysses aiacem nulla præditum eloquentia id ꝓhibere nō potuisse. ¶ Det. edat. dicat aliqd. ꝓponat aliq̄ ꝯsiliū q̄ turba sequat̄. Non erat hoc nimium. aiaci inqt magna semper iactanti hoc nimium nō erat. ¶ Quid q̄ & ipse fugit? fugere uoluit. ¶ Inhonesta uela. inhoneste ac turpiter. nomen enim pro aduerbio positum est. Vela autem legendum est: non bella: ut fere in exemplaribus est deprauatum. ¶ Quid facitis. Hæc ex ea ōrone sumpta sunt: q̄ homerus artificiosissimā ulyssi attribuit. ¶ Concitat dimittere. ut dimittatis in soluta ōrone diceret. ¶ Captā troiam. non quæ re uera capta esset. Sed quæ in eo erat, ut facile capi posset. Nam apud homerū colligit ulysses futurū esse ut troia decio āno: quo uolebāt recedere: oīo caperet. ¶ In quæ. ad quæ. ¶ Dolor ipse disertū. Ex arte eloquētiā suā ulysses ī dolorē refert: quo aꝛo gr̄atiā uitet: & magis sibi græcos cōciliet: quorū dedecore se maximo affectum dolore fuisse ait. ¶ Profuga de classe. ad fugiendū parata. Cōuocat atrides Agamenō. Hoc quoq; de Homero est sumptum. ¶ Telamoniades. Aiax telamonis filius. ¶ Incessere. prouocare. ¶ Dictis. conuitiis: ut ex secundo iliados libro patet. ¶ Thersites quo nemo deformior. nemo lingua proteruior in græcorum exercitu fuisse ab Homero scribitur: cum Agamenonem quoq; cōuitiis īcesisset ab ulysse sceptro grauit̄ fuit ꝑcussus. ¶ Refundo. ī animos eoꝝ remitto. ¶ Reparo. restituo. quamuis in quibusdā exēplaribus reposco legat̄. ¶ Tpe ab hoc. elegāter colligit Vlysses quæcūq; aiax fortiter fecit: posteaq̄ cū aliis a fuga reuocauit: sibi esse ascribēda. Est aliqd: Modeste loquitur Vlyles. Innuit aūt pulchrū ac ac gloriosum esse a ꝓstanti uiro sociū eligi. Nā Diomedes unū ex oībus græcorū optimatibus Vlysse sociū delegit ad speculādū troianorū castra iturus. ut aperte ī decio scribit hōe. Nec me sors ire iubebat. Significat se spōte sociū Diomedi iuisse ad speculādū qd hostes ī castris agerēt. qua nocte & dolonē. qui & ipse ad græcorū castra speculator ueniebat interemerūt: & Rhesū Thraciæ regē qui auxiliū Troianis tulerat: una cū comitibus interfecerūt: ac equos cādidos in sua castra priusq̄ quicq̄ pabulorū troiæ gustarēt abduxerūt: ut ex Homerico Virgilianoq; carmine notissimū ē. ¶ Ausū eadē quæ nos Nā & ipse speculator ad castra græcorū fuerat missus. ¶ Perfida troia. perfidi troiani. Est. n. metonymia. Nā cōtinēs ꝓ ꝯtēto positū est. ¶ Specularer. exploratem. inquirerē. ¶ Cuius equos ꝓcium. Dolon noctu ad speculādum quid hostes agerēt missus: equos achillis sibi pro mercede dari: si troiani uincernet depoposcit. Est autē ordo. Arma mihi eius uiri negate: cuius equos hostis dolon pro nocturna speculatiōe poposcerat. Illa uero ironia Vlysses arma achillis & aiaci negāda & sibi adiudicāda esse ōndit

…hes, ites nemo lingua proteruior

¶ Benignior beneficentior, gratior, ironicos autem hæc quoq; dixit. ¶ Quid lycii referam sarpedonis. Sarpedon filius fuit iouis ex Europa ac minois frater. Hic cum rex esset lyciæ troianisq; faueret, multis ex eius sociis ab ulysse cæsis a patroclo tandē fuit interfectus. ¶ Cœraton iphitiden iphiti filium. fere aūt eos qui hoc loco ab ulysse enumerantur: & sarpedonis socios fuisse & ab ulysse interfectos in. v. ilia scribit Home. ἔνθου ἑκοι ἄνον ει λεν ἀλαστρα τεχρομιο ἴτε ἄλκαν δ ονοθαλιον τενονμονα τετωιν ταντε. ¶ Vestemq; manu diduxit. Remouit a pectore. Diuisit. hoc autem ex poetæ persona est dictum.

Arma negate mihi: fueritque benignior aiax.
Quid lycii referam sarpedonis agmina ferro
Deuastata meo? cum multo sanguine fudi
Cœranon iphitiden alastoraque chromiumque:
Alcandrūque: Haliūque: Nœmonaq;: prytaninq;
Exitioque dedi cum pheridamante thoona
Et charopem: fatisq; imitib9 ennomon actum
Quiq; minus celebres nr̄a sub mœnibus urbis
Procubuere manu: sunt & mihi uulnera ciues
Ipso pulchra loco: nec uanis credite uerbis.
Aspicite en: uestemque manu diduxit: & hæc sūt
Pectora semper ait uestris exercita rebus
At nihil impēdit per tot telamonius annos
Sanguinis in socios: & hēt sine uulnere corpus.
Quid tū̄ hoc refert: si se pro classe pelasga
Arma tulisse refert contra troasq; iouemque.
Confiteorq; tulit: neque enim bn̄facta maligne
Detrectare meum ē: modo ne communia solus
Occupet: atq; aliquē uobis quoq; reddat honorē.
Repulit actorides sub imagine tutus achillis
Troas ab arsuris cum defensore catinis.
Ausum etiam hectoreo solum cōcurrere marti
Se putat oblitus regisq; ducisq; meiq;:
Nonus in officio: & prælatus munere sortis:
Sed tamen euentus uestræ fortissime pugnæ
Quis fuit? Hector abit uiolatus uulnere nullo.
Me miserum: quanto cogor meminisse dolore
Temporis illius: quo graium murus Achilles
Procubuit: nec me lachrymæ luctusq; timorq;
Tardarunt: quin corpus humo sublime referrem
His hūeris: his inq̄ humeris ego corpus achillis
Et simul arma tuli: quæ nūc quoq; ferre laboro:
Sunt mihi quæ ualeant in talia pondera uires:
Est animus certe uestros sensurus honores.

¶ Quid tamē hoc refert, ac si diceret nihil. Cōfutat n. ulysses id q iactauerat aiax se solum faces troianorum a græcorum classe repulisse. Nā alii quo p ingt in primisq; patroclus armis achillis indutus restitit hostibus naues nostras incendere uolentibus. ¶ Iouemq;. iupiter namq; hectori Troianisq; fauebat. ¶ Neq; n. benefacta maligne. ex arte ulysses quæ aduersario hōeste negare non pōt ita concedit: ut cum aliis tamē ea esse cōmunia asseueret. ¶ Maligne detractare. cum quadam malignitate & uituperatione, detrahere. ¶ Modo ne communia solus. Dummodo inquit aiax ea quæ communia ipsi uobiscum sunt sibi soli non arroget. Qua quidem oratione ulysses & aiacem in inui. am adducit & sibi principum græcorum beniuolentiam conciliat. ¶ Repulit actorides. Patroclus actoris nepos qui armis achillis indutus ab Hectore fuit interfectus. Cum. n. Achilles agamemnoni iratus in aciem aduersus hostes descendere nollet. precibus amicorum concessit patroclo: ut suis armis īdutus troianorum impetum retardaret. ¶ Troas cum defen: Hectore. troianorum n. q defēsor fuit Hector. ¶ Ausum etiam hecto. Aiax ut narrat homerus cum hectore singulari certamine pugnauit: cum id ei forte contigisset. Qua ex pugna uterque sine uulnere discessit ab altero perniciosis donatus muneribus, hector quidem balthco, quo ligatus circum Ilii mœnia fuit tractus. Aiax uero gladio: in quem incumbens se ipsum interfecit. ¶ Regis. Agamemnonis. ¶ Ducis. Menelai. ¶ Et prælatus munere fortis colligit Vlysses non uirtute sed sorte Aiacem cum hectore contendisse. Cum enim nouem ut diximus: se pugnaturos cum hectore profiterentur: cōsilio Nestoris factum est: ut sortem quisque suam in galeam deiiceret: ac cuius prima educta foret: is in certamen cum hectore descenderet. ¶ Et prælatus. antepositus aliis nulla re alia quam sorte. ¶ Sed tamen euentus. Cum quadam illusione insultat Aiaci Vlysses qui iactauerat se solum cum hectore singulari certamine congredi ausum fuisse. ¶ Fortissime. Ironicos est dictum. Qui tibi uideris fortissimus: cum non sis. ¶ Me miserum. Hæc lachrymans uidetur pronunciasse Vlysses. ¶ Quanto dolore. Cum præpositio subaudiatur: ut cum quanto dolore intelligatur. ¶ Graium murus græcorum propugnaculum. Est autem metaphora, qua maxime Achilles commendatur. ¶ Referrem. reportarem corpus humo sublatum. Hoc autem facto se maxime dignum Achillis armis Vlysses ostendit. ¶ His humeris. Indicans humeros suos hæc dicit Vlysses. Est autem pulchra anadiplosis qua manifeste & ab Aiace obiecta diluit & se aptum esse ad ea gerenda arma ostendit. ¶ Laboro. exopto studeo. enitor. ¶ Sensurus. cogniturus. intellecturus. ¶ Vestros honores, celaturam armorum summo cum honore mihi a uobis adiudicatorum.

¶ Scilicet idcirco. Ironia qua aiacem in contemptum Vlysses adducit. ¶ Cærula mater. Thetis. quæ cum hector patroclo interfecto armis achillis foret potitus: rogauit uulcanum ut filio suo scutum galeam tibialia ac thoracem decentia fabricaret. Ille uero: cum alia: tum scutum ea arte expoliuit: ut in eo cælum cum quattuor elementis spectaretur. Eorum autem artificium nõ intellectum iri ab aiace. Vlysses ait: cum & ingenio careat & omni doctrina. ¶ Sine pe ingenio. ¶ Cælamina cælaturam & sculpturam. ¶ Oceanum & terras cælaturam clypei describit Oui. ab homero sumptum. ¶ Pleiades Hyadesq;. Sic Homerus. πληιάδας θ' ὑάδας τε τό τε σθένος ὠρίωνος. ¶ Immunemq; æquoris arcton. arctos minor est ursa ut superius quoq; diximus: quæ currus quoq; ut home. scribit cognominatur. solum autem ex omnibus hoc sidus nunq̃ occidit. ac idcirco ab home. quoq; æquoris expers dicitur esse. οἴη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν ὠκεανοῖο Idest. Hæc aũt sola expers lauacrorũ oceani. ¶ Diuersasq; ur. In scuto achillis duæ diuersæ urbes a uulcano: ut narrat home. cælatæ fuerũt: quarũ altera pace frui altera bello & obsidione premi uĩ. Nã ĩ altera nuptiæ atq; cõuiuia celebrantĩ: iudiciaq; exercentur. alteram duo exercitus & quidem inter se dissidentes obsidere uidenĩ. ¶ Quid. quod me duri. Sic ab Aiace sibi obiecta refutat Vlysses ut illum in odium cõtemptumq; adducat. Nam obiecta sibi esse cum achille cõmunia ostendit. ¶ Ego sum maturior i lo Ego eti⁹ quam achilles ad bellum ueni. ¶ Cum tanto uiro. ¶ Quãtus fuit achilles. ¶ Neue in me stolidæ. Aiacẽ in contemptum adducit: qui tanta sit stulticia: ut ea dixerit quæ in iudicum pudorem recidere possint. nam si inquit mihi turpe est accusasse palamedem: turpe itidem uobis est eum damnasse Hæc. n. duo se inuicem cõfirmant ac sub eandẽ rationem cadunt. Vt Ci. tradit. ¶ An falso palamedem. Hoc enthymemate ostẽdit ulysses nõ minus principibus græcis turpe fuisse palamedem dãnare q̃ sibi accusare. Est aũt ἀντίθετον quo maxime ẽthymemata exornanĩ. ¶ Sed neq; Naupliades. Palamedes nauplii filius. Se aũt ulysses ita purgat: ut ostẽdat palamedem in manifesta ꝓditione fuisse deprehensum: id ꝙ principibus quoq; græcis gratum esse sciebat: ne innocẽtem damnasse iniq; uiderentur. ¶ Precio. Auro: quod in tentorio palamedis fuit depræhẽsum: cum illuc opera Vlyssis foret importatum. ¶ Nec pœantiaden. Quæ de philoctete sibi sunt obiecta refellit Vlysses. Ac se consensu principum in demno insula illum reliquisse ait. ¶ Esse reus merui. Debeo accusari. ¶ Consensistis eum. ut illum in lemno relinquerem curandum. ¶ Feros dolores. acerbos cruciatus. ¶ Quem quoniam uates. In fatis erat Troiam sine herculis sagittis quæ philoctetæ traditæ fuerant: Capi non posse. Idcircoque oportebat philoctetem cum sagittis ipsis bello troiano interesse. ¶ Melius telamonius ibit. pulchra ironia: qua Aiacem deridet Vlysses: ut inertem atque ingenio eloquentiaque carentem. ¶ Eloquioque. Eloquentia qua prorsus caret. ¶ Aliqua arte: aliqua fraude: cum tardus sit: & hebes: Hæc nanque omnia ironice dicuntur. ¶ Ante retro Simois fluet. ante rerum natura mutabitur: quam uobis Aiacis ingenium prodesse possit. ¶ Et sine frondibus. arboribus. a parte namque totum intelligimus.

folide

Scilicet idcirco pro nato cærula mater
Ambitiosa suo fuit: ut cælestia dona
Artis opus taotæ rudis & sine pectore miles
Indueret: neq; enim clypei cælamioa nouit:
Oceanum & terras: cumq; altn sidera cælo
Pleiades hyadesq; immunẽq; æquoris arcton:
Diuersasq; urbes: nitidumq; orionis ensem
Postulat: ut capiat quæ non intelligit arma.
Quid? q̧ me duri fugientem munera belli
Arguit incœpto serum accessisse labori:
Nec se magnanimo maledicere sentit Achilli
Si simulasse uocas crimeo: simulauimus ambo.
Si mora pro culpa est: ego sum maturior illo.
Me pia detiouit coniunx: pia mater Achillem
Primaq; sunt illi data tempora: cætera uobis.
Haud timeo li iam oequeam defendere crimen
Cum tanto cõmune uiro: depræn sius Vlyssis
Ingenio tamen est ille: at non aiacis ulysses.
Neue in me stolidæ conuicia fundere linguæ:
Admiremur eum: uobis quoq; digna pudore
Obiicit: an falso Palameden crimine turpe est
Accusasse mihi? uobis damnasse decorum?
Sed neq; naupliades facinus defendere tãtum:
Tamq; patens ualuis: nec uos audistis in illo
Crimina: uidistis: precioq; obiecta patebaot.
Nec pœantiaden q̧ habet uulcaoia lemnos
Esse reus merui: crimen defeodite uestrum:
Consceosistis enim: nec me suasisse oegabo:
Vt se subtraheret belliq; uiæq; labori:
Teotaretque feros requie lenire dolores:
Paruit: & uiuit: noo hæc sententia tantum est
Fida: sed & felix: & cum sit: facit esse fidelem:
Quẽ quoniã uates delenda ad pergama poscũt:
Ne mandate mihi: melius telamonius ibit:
Eloquioq; uirum morbis iraq; furentem
Molliet: aut aliqua perducet callidus arte.
Aote retro simois fluet: & sioe frondibus ide

¶ Achaia Graecia. ¶ Meo pectore. mea prudentia. ¶ Solertia. ingenii acumen. ¶ Sis licet infestus apostrophe ad philoctetem qua significat se ulysses eloquentia sua multum graecorum rebus prodesse posse ac philocteten q̃libet sibi iratum placaturũ ac secum ad troianum bellum adducturũ pollicetur. ¶ Sociis. graecis ¶ Regiq;. agamemnoni. ¶ Execrere. detesteris. ¶ Meumq; deuoueas sine fine caput hoc est. Quãuis assidue mihi mala impreceris: atq; ea omnia facias: quae solent a capitalibus inimicis fieri & optari: te tamẽ eloquentia mea placabo. ¶ Te tamen aggrediar. Verbis & oratione. hoc est alloquar. ¶ Tãq; tuis potiar

Stabit: & auxilium promittet achaia troiae.
Quam cessante meo pro uestris pectore rebus
Aiacis stolidi danais sollertia prosit.
Sis licet infestus sociis: regiq; mihiq;
Dure philoctete: licet execrere meumq;
Deuoueas sine fine caput: cupiasq; dolenti
Me tibi forte dari: nostrumq; haurire cruorem:
Vtq; tui mihi: sic fiat tibi copia nostri:
Te tamen aggrediar: mecumq; reducere nitar:
Tamque tuis potiar fauest fortuna sagittis:
Quamsum dardanio: quem cepi: uate potitus:
Quã responsa deum troianaque fata retexi:
Quã rapui phrygiae signũ penetrale mineruae
Hostibus e mediis: & se mihi comparat Aiax?
Nempe capi troiam prohibebant fata sine illo.
Fortis ubi est aiax? ubi sunt ingentia magni
Verba uiri? cur hic metuit? cur audet Vlysses
Ire per excubias? & se cõmittere nocti?
Perque feros enses: non tantum moenia troum:
Verum etiam summas arces intrare? suaque
Eripere aede deã: raptamque auferr̃ p hostes?
Quae nisi fecissem: frustra telamone creatus
Gestasset leua taurorum tergora septem.
Illa nocte mihi troiae uictoria parta est.
Pergama tunc uici: cum uinci posse coegi.
Desine tydiden uultuque & murmure nobis
Ostentare meum: pars est sua laudis in illo.
Nec tu cum socia clypeum pro classe tenebas:
Solus eras: tibi turba comes: mihi cõtigit unus:
Qui nisi pugnacem sciret sapiente minorem
Esse: nec indomitae deberi praemia dextrae:
Ipse quoq; haec peteret: peteret moderatior aiax:
Eurypylusq; ferox: claroque andremone natus:
Nec minus idomeneus: patriaque creatus eadẽ
Meriones: peteret maioris frater atridae.
Quippe manu fortes: nec sunt tibi marte secũdi.

sagittis. Sic in potestate mea tuas sagittas habebo: ut habui & helenum uatem egregium & palladium quod nisi hostibus abstulissem: troia nũq̃ capi potuisset. Ex arte autem ulysses ea repetit merita: quae exercitui graecorum gratissima fuerunt. ¶ Faueat fortuna. Dummodo subintelligatur. ¶ Dardanio uate Periphrasis ẽ Heleni uatis egregii. Nam helenus priami fuit filius uaticinandi arte insignis: ut ex carmine quoq; Virgiliano est notum: Qui ab ulysse captus omnia troianorum fata reuelare coactus est. Retexi. Aperui. ¶ Signum penetrale phrygiae Mineruae. Palladium. quod ulysses una cum Diomede Caesis summae custodibus arcis rapuit: cũ oraculum esset capi Troiam non posse q̃diu in ea palladium ipsum seruaretur. ¶ Et se mihi cõparat aiax. affectui & indignationi seruit illa & copula. ¶ Nempe capi troiam. artificiose in cõmemoratione palladii ablati immoratur Vlysses: cum sine illo Troia capi non posset: nec sine maximo periculo troianis auferri. ¶ Per excubias. per uigilias & custodias hostium. Ex arte autem exaggerat hoc factum Vlysses: ut ostendat se auctorem fuisse Troiae capiunde. ¶ Sua aede. Suo tẽplo. ¶ Laeua manu sinistra. ¶ Taurorum tergora septem: hoc est scutum septẽ coriis boum tectum. ¶ Illa nocte mihi. Se rapiendo palladium Vlysses colligit auctorem fuisse uictoriae troianae. ¶ Tydiden meum. diomedẽ mihi amicum. ¶ In illo. Palladio a nobis rapto ¶ Minorem inferiorem. Sapiente. eloquente. Omnis.n. eloquẽs sapiens esse existimatur. Pro classe. pro classis defensione. ¶ Indomitae dextrae. Viribus ratione carentibus ac temeritati. ¶ Ipse quoq; haec peteret. Arma achillis. Moderatior aiax. Oilei filius qui inter fortes ab Homero numeratur. Ex arte autem sibi iudices conciliat ulysses: illos tum a modestia: tum a uirtute laudando. ¶ Eurypylusq; ferox. eurypyli duo ad bellum troianum profecti sunt. alter Herculis filius ex Co insula augurio ĩsignis. alter Euaemonis filius ex Ormenio urbe: qui ut scribit Homerus: cum quadraginta nauibus in expeditionem Troianam Agamemnona est secutus. Is cum uiribus plurimum posset: arma tamen achillis non poposcit. ¶ Claroq; andremone natus. Periphrasis Thoantis. Nam ut in.ii. narrat Homerus: Thoas andremonis filius princeps aetolorum ad bellum troianum cum quadraginta nauibus est profectus. ¶ Nec minus idomeneus. nec non etiam. Idomeneum autem Lyctium fuisse ac Cretensibus imperasse in expeditioneq; troiana una cum Merione: quo auriga utebatur: fortissime se gessisse: & Homeri & Virgilii carminibus notissimum est. ¶ Patria eadem. ambo nanq; Lyctii fuerunt. ¶ Peteret maioris frater atridae. Menelaus agamemnonis frater. ¶ Nec sunt tibi marte secundi. nec te sunt pugnando inferiores.

¶ Consiliis meis. Meæ prudentiæ. ¶ Ingenium quod eget moderamine nostro. sed coniunctio subintelligatur. Vires. n. corporis aiaci concedit ulysses. Cæterum feroci ingenio quod suo regimine indigeat: illũ præditum esse ait. ¶ Sine mente. sine ingenio. & prudentia. Est autem pulchra comparatio qua se Vlysses aiace multo præstantiorem esse ostendit. ¶ Mihi cura futuri. Ego inquit prospicio futura: quod nemo nisi prudentia pollens: facere potest. ¶ Temperat. regit & gubernat. ¶ Pectora potiora manu. ingenii acumina uiribus corporis meliora. ¶ Vigor omnis in illis. omnis inquit uirtus in ingenii acũine consistit. ¶ At uos o proceres artificiose in peroratione Vlysses & quædam ex præstantiorib⁹ meritis suis commemorat: & iudices rogat ut se habeant cõmendatum sibiq; achillis arma uelint adiudicare. Vigili uestro. Ei qui pro uobis libenter uigilare cõsueuit. ¶ Tot annorum. Decem. n. annos pro græcis sollicitus fuerat Vlysses. ¶ Hunc titulũ hunc honorem. ¶ Iam labor in fine est. Scite iam finito labori præmium debetur. ¶ Obstantia fata remoui. ex arte id quod maximum est iterum commemorat Vlysses. ut ostendat se auctorem fuisse ut Troia capi possit. ¶ Posse capi faciendo. ut capi posset in soluta diceret oratione. ¶ Perq; deos oro. per palladem: cuius simulacrum troianis abstulerat. ¶ Siquid adhuc superest. Restat. ¶ Siquid adhuc audax. In quo conficiundo audacia opus sit. Ex præcipitiq; petendum. Ex periculoso loco sumendum. Fatis Troiæ. fatis prohibentibus ne troia capiatur. ¶ Huic date. digito & manu palladium: quod troianis abstulerat ulysses ĩdicauit. ¶ Mota manus procerum est. Commota & pluasa fuit principium græcorum multitudo ulyssis oratione. ¶ Et quid facundia posset Tunc patuit. Tunc inquit manifestum fuit quantum eloquentia ualeat in animis hominum flectendis. ¶ Tulit. habuit. græci nanq; Achillis fortissimi uiri arma ulyssi potius ob facundiam q̃ fortitudinem adiudicarunt. ¶ Inuictumq; uirũ uicit dolor. Stulte. dictum esse uidetur. Quo nanq; modo cum dolor uincat qui uinci non potest? Sed aut antẽ aut alioqui est subaudiendum: ut intelligamus: alioqui antea inuictum aiacem a dolore & indignatione fuisse superatum. ¶ Et me⁹ hic certe est. Illa & copula maxĩa significat indignatione Aiacem fuisse uexatum. ¶ Tum demum tunc solum. ¶ Qua patuit. Quatenus patuit & cessit ferro. ¶ Educere. extraher. ¶ De œbalio uulnere. De sanguine hyacinthi œbalii: qui ut in decimo narrauit poeta: in florem purpureum ab Apolline amatore fuit conuersus. Littera communis. In foliis inquit illius floris in quẽ aiax fuit conuersus: littera communis est & hyacinthi pueri querelis & nomini aiacis. Nam in illo flore ut in decimo quoq; diximus: inscriptæ uidentur hæ duæ litteræ græcæ. αι. quæ in diphthongum coagmentatæ & querimõiæ sunt iudices: & in hoc nomine αιας primæ. hinc autẽ illud quoq; aperte colligitur eos magnopere decipi qui putant hya in decimo esse legendũ casq; litteras in flore inscriptas. Illum uero florem post Aiacis mortem primum apud se natũ salaminii asserunt: ut pausanias scribit. Esse autem album subrubicundum lilioq; minorem ac foliis litteras inesse quæ in hyacinthus legãtur. ¶ Hæc nominis. Aiacis. ¶ Illa quærelæ. Hyacinthi qui gemens αι clamans αι αι extinctus est.

Consiliis cessere meis: tibi dextera bello
Vtilis: ingeniũ est qđ eget moderamine nostro.
Tu uires sine mente geris: mihi cura futuri:
Tu pugnare potes: pugnandi tempora mecum
Eligit atrides: tu tantum corpore prodes:
Nos animo: quantoque ratem qui tẽperat anteit
Remigis officium: quanto dux milite maior:
Tantũ ego te supero. necnon in corpore nostro
Pectora sunt potiora manu: uigor omnis in illis.
At uos o proceres uigili date præmia uestro:
Proque tot annoram curis: quos anxius egi:
Hunc titulum meritis pẽsandũ reddite nostris.
Iam labor in fine est: obstantia fata remoui:
Altaque posse capi faciendo Pergama cepi.
Per spes nunc socias casuraq; mœnia troum:
Perque dẽos oro: quos hosti nuper ademi:
Per si quid superest: quod sit sapienter agendum:
Si quid adhuc audax ex præcipitiq; petẽdũ est:
Si Troiæ fatis aliquid restare putatis:
Este mei memores: aut si mihi non datis arma:
Huic date: & ostendit signum fatale mineruæ.
Mota manus ꝓcerum est: & q̄d facũdia posset
Tunc patuit: fortisq; uiri tulit arma disertus.
Hectora qui solus: qui ferrumq; ignẽq; iouemq;
Sustinuit totiens: unam non sustinet iram:
Inuictumq; uirum uicit dolor: arripit ensem:
Et me⁹ hic certe ẽ: an & hũc sibi poscit ulysses?
Hoc ait utendum est in me mihi: quiq; cruore
Sæpe phrygum maduit: dñi nũc cæde madebit:
Aiax in hyacinthum
Ne quisq̃ Aiacem possit superare nisi Aiax.
Dixit: & in pectus tum demum uulnera passum
Qua patuit ferro letalem condidit ensem.
Nec ualuere manus infixum educere ferrum.
Expulit ipse cruor: rubefacta sanguine tellus
Purpureum uiridi genuit de cespite florem:
Qui prius œbalio fuerat de uulnere natus:
Littera cõmunis mediis pueroq; uiroque
Inscripta est foliis: hæc nominis: illa quærelæ.

¶ Victor ad hypsipyles. Hecubæ in canem metamorphosin apte cum superioribus connectit poeta. Nam ulysses post adeptam armorum achillis uictoriam in lemnum ad philoctetem cum herculis sagittis adducendum missus fuit. Quo aducto ac troia tandem incensa cum græci classem in Thraciam appulissent: Polyxenam Priami atq; Hecubæ filiam manibus achillis eam poscentibus imolarunt: cuius corpus lotura cū ad littus Hecuba accessisset: forte Polydori filii a polymestore Thraciæ rege interempti cadauer ibi conspicata: Vlcisci tantum scelus decreuit. Nam Priamus Polymestori taq̄ amico belli euentum ignorans cum

Victor ad hypsipyles patriam clariq; thoantis
Et ueterum terras infames cæde uirorum
Vela dat: ut referat tirynthia tela sagittas:
Quæ postq̄ ad graios dn̄o comitante reuexit:
Imposita est fero tandem manus ultima bello.
Troia simul priamusq; cadunt: priameia cōiunx
Perdidit infelix hominis post omnia formam:
Externasq; nouo latratu terruit auras:
Longus in angustū qua clauditur hellespontus:
Ilion ardebat: neq; adhuc consederat ignis:
Exiguumq; senis Priami Iouis ara cruorem
Combiberat: tractisq; comis antistita phœbi
Non profecturas tendebat ad æthera palmas:
Dardanidas matres patriorum signa deorum
Dum licet amplexas: succensaq; tēpla tenentes
Inuidiosa trahunt uictores præmia graii.
Mittitur Astyanax illis de turribus: unde
Pugnantem pro se: proauitaque regna tuentem
Sæpe uidere patrē monstratum a matre solebat.
Iamq; uiam suadet boreas: flatuq; secundo
Carbasa mota sonant: iubet uti nauita uentis.
Troia uale: rapimur clamant: dant oscula terræ
Troades: & patriæ fumantia tecta relinquunt.
Vltima conscendit classem miserabile uisu:
In mediis hecube natorum inuenta: sepulchris:
Prensantem tumulos atq; ossibus oscula dantē
Dulichiæ traxere manus: tamen unius hausit
Inq; sinu cineres secū tulit hectoris haustos.
Hectoris in tumulo canū de uertice crinē:
Inferias inopes crinem lachrymasq; reliquit
Est ubi troia fuit phrygiæ contraria tellus
Bistoniis habitata uiris: polymestoris illic
Regia diues erat: cui te commisit alendum
Clam polydorē pr̄: phrygiisq; remouit ab armis

multis pecuniis Polydorum natu minimum filiorum commendarat: ut siquid urbi accideret suorum aliquis superesset. Hecuba igitur accersitū ad se Polymnestora sub spe thesauri indicādi: Vna cum aliis mulieribus captiuis excæcauit. Quare cum thraces ipsam lapidibus insectarentur: in illos latrare cœpit: uoluntate deorum in canem conuersa. ¶ Victor. Vlysses in certamine armorum achillis uictor. ¶ Vela dat. nauigat. ¶ Ad hypsipyles patriam. periphrasis est lemni insulæ. nam Hypsipyle filia Thoantis Lemniorum regis in lemno regnauit. ¶ Et ueterum terras in fames. Lēniæ mulieres cum uenerem ī adulterio deprehensam cum marte contemnerent: in se deæ iram concitarunt. nam uenus hircino odore illis immisso effecit ut a maritis spernerētur. Quare de illis cum ad bella aduersus thraces gerenda profecti essent interficiēdis cū primum rediissent: uxoribus consilium inierunt. Quod quidem cum reliquæ effecissent: sola hypsipyle thoanti patri pepercit. ¶ Tirynthia tela. Sagittarum herculis est expositio. ¶ Domino. Philloctete cui moriens hercules donauerat sagittas. ¶ Mān9 ultima. Finis. ¶ Externas auras. Externum aerem. nam hecuba in thracia in canem fuit transformata. ¶ Longus Hellespōtus angustum longum Asiam ab Europa disterminans. Dictus est autem hellespontus ab helle phrixi sorore: quæ in illo submersa est. ¶ Qua clauditur in angustum. Vbi cogitur in angustū & strictum. Angustatur autem maxime hellespontus illic ubi olim fuerūt Sextos & Abydos Ad hellespōtum autem usq; Troas ubi fuit iliū protenditur. ¶ Consederat. Cessauerat. extinctus erat. ¶ Iouis ara. Ad quam priamus ipse fuerat interfectus. Vt carmine quoq; Virgiliano est notum. ¶ Exiguum cruorem. In senibus parum esse sanguinis physici aiunt. ¶ Antistita Cassandra Phœbi sacerdos. ¶ Signa. statuas. ¶ Simulachra. ¶ Tenentes. colentes amplectentes. ¶ Inuidiosa præmia Prædam inuidiæ plēam. ¶ Mittitur astyanax illis. Astyanax Hectoris ex Andromache fuit fili9 sic dictus: q urbi uideretur imperatur9. Nam ἄστυ urbs ἄναξ rex interpretatur. Is ab Vlysse post troiæ direptionem ex altissima turri fuit precipitatus.

Hecuba in cané

¶ Tuentem. Defendentem. ¶ Garbasa mota sonant. Vela a uentis commota strepunt. Ventis. uentorum commoditate. ¶ Troia ualde. ordo est. Troades & mulieres troianæ clamant. Troia uale. ¶ Rapimur: & ui abducimur. ¶ Præsantē tumulos. Amplectentē filiorū sepulchra hecubā ¶ Dulichiæ traxere manus. Vlysses. Nā hecuba illi sorte optigerat. ¶ Hausit. accepit. Hectoris in tumulo. Anadiplosis ad miseratione accōmodata. ¶ Canū de uertice crinē. Recisū subaudiam9. ¶ Inferias inopes. Sacrificia īopū & pauperiorū. ¶ Est ubi troia fuit. Thraciā e regiōe troadis esse ait. ¶ Cōtraria. ex aduerso atq; ē regione polita. ¶ Bistōiis uiris. Thracib9. Nā Bistōia urbs ē thraciæ a Bistōe martis & Calliroes filio cognoīata. uñ & bistōes & bistōii thraces dñr. thracia āt hellespōto a phrygia separat. Polymestoris illic. Polymestor rex fuit thraciæ auaricia & Polydori cæde famosissim9. Hæc āt de eurypidis hecuba ab Ouidio sūpta eē uidenī

Polydori cedes

¶ Consilium sapiens. acclamatio est: qua Priami prudentia cõmendatur. ¶ Irritamen prouocatiõem. ¶ Iu gulo. In iugulum. ¶ Exanimẽ. mortuum Cadauer autem Polydori in mare iecit Polymestor. ¶ Sui alumni. ¶ Polydori quem a patre alendum nutriendumq; susceperat. ¶ Quo petiit agamemnona. Quo tempore ob briseidem raptam in agamemnonem strinxit ensem Achilles: ut in primo iliados narrat Homerus. ¶ Religarat. Religari iusserat. ¶ Referebat. Repræsentabat. præ se ferebat. ¶ Petiit. aggressus est. Inuasit. ¶ Immemoresq; mei. Achillis umbra græcos ingratitudinis accusat. ¶ Obruta. Sepulta. ¶ Ne facite. ne sitis in me ingrati. ¶ Vtq; meum non sit sine honore sepulchrum. hoc est. Vt meum honore tur sepulchrum. ¶ Mactata polyxena. Imolata

Polyxenæ immolatio

Polyxena uero que multorum hospita interpretatur. filia fuit priami ex hecuba: quam achilles & uiuus amauit & mortuus sibi imolari efflagitauit. ¶ Parentibus: obedientibus. ¶ Immitti umbræ. Crudeli: que sibi uirginem imolari uolebat. ¶ Ad tumulum ad sepulchrum achillis. qđ in sigeo promontorio erat. ¶ Diro busto: Sepulchro. crudelium & dirorum manium: qui sibi uirginem imolari iubebant. ¶ Quæ memor ipsa sui. Suæ generositatis. ¶ Postq̃ crudelibus aris admo. ē. Postq̃ crudeliter ad aras fuit adducta. est. n. hypallage. ¶ Fera sacra. Crudelia ut pote quibus ipsa interficiebatur. ¶ Neoptolemum. Pyrrhum achillis ex Deidamia filium: qui neoptolemus fuit appellatus qđ iuuenis admodũ ad bellũ troianũ ẽ pfect⁹. νεος nãq; iuuenis nouusq; q πολεμος frequẽtius πολεμος dr̄ bellũ interptat̃. Pyrrhus autem a ruffis capillis fuit cognominatus πυρρον nãq; græci ruffum appellant. ¶ Ferrum. Ensem quo ipsa erat iugulanda: ¶ Vtere iamdudum. Quam forti animo polyxẽa esset: hic facile colligitur: quod pyrrhum hortatur: ut se cito uelit imolare. Iamdudum. Cito. ¶ Generoso sanguine. meo sanguine: que sum generosa. generosi uero dicũtur qui a nobilibus maioribus genus ducunt. Nulla mo. est. In me subaudiatur. ¶ Conde. Conice. Immitte. ¶ Iugulumq; simul Hæc a poeta dicta notius est q̃ ut sit admonendum. ¶ Scilicet ha. ul. nulli. certe inquit seruire uellem cum sim polyxena priami regis filia. ¶ Scilicet. Certe asseuerantis est aduerbium. ¶ Ha. ul. nulli. Polyxena. Emphasis est. ac si diceret priami regis filia Hectorisq; soror. ¶ Per tale factum per meam cædem Figurata autem oratione utitur. Polyxena: qua tametsi nihil de morte curare uideat̃: innuit tamen cæde sua nullum numen iri placatum: eoq; se non esse immolandam. ¶ Fallere. latere. Se ãt polyxena in mr̃em piã õndit. cũ de illa sola se dicat esse solicitam. Hæc uero ex hecuba Eurypidis sumpta esse uidentur. ¶ Mater obest. Dolor quo mr̃ afficit̃ morte mea aĩum meum cruciat. Vos mõ ne sty. rogat polyxẽa ne q̃ quã uirorũ se tãgat: ut ĩuiolata ad ĩferos dscẽdat Ne non libera. ut libera moriar. Acceptior. gratior. ¶ Quisqs is ẽ. Siue de⁹. siue heros. Ignorat. n. polyxẽa: quem cæde sua sint placaturi. Si quos tñ ultima nr̃i. Pathetica & affect⁹ plẽa orõ polyxenæ attribuit̃: q̃ nõ amici mõ: uerũ hostes quoq; lachrimare cogunt̃. ¶ Ius sepul. facultatẽ sepeliendi. ¶ Tũc cũ poterat: redimebat & auro. Q. ñ inqt mr̃ mea poterat. ñ lachrimis solũ sed ẽt auro filiorũ cadauera ab hostib⁹ rediebat

Consilium sapiens: sceleris nisi præmia magnas
Adiecisset opes animi irritamen auari.
Vt cecidit fortuna phrygũ: capit impius ensem
Rex thracum: iuguloq; sui demisit alumni:
Et tanq̃ tolli cum corpore crimina possent:
Exanimem scopulo subiectas misit in undas:
Littore threicio classem religarat atrides:
Dum mare pacatum: dum uentus amicior esset:
Hic subito quantus cum uiueret esse solebat:
Exit humo late rupta similisq; minanti
Temporis illius uultum referebat achilles:
Quo ferus iniusto petiit agamemnona ferro:
Immemoresq; mei disceditis inquit achiui:
Obrutaq; est mecum uirtutis gratia nostræ.
Ne facite: utq; meũ non sit sine honor̃ sepulchrũ:
Placet achilleos mactata Polyxena manes.
Dixit: & immitti sociis parentibus umbræ
Rapta sinu matris: quã iã prope sola fouebat
Fortis & infelix: & plusq̃ fœmina uirgo
Ducitur ad tumulum: diroq; fit hostia busto:
Quæ memor ipsa sui postq̃ crudelibus aris
Admota est: sensitq; sibi fera sacra parari:
Vtq; neoptolemum stantẽ ferrumq; tenentem:
Vtque suo uidit figentem lumina uultu:
Vtere iamdudum generoso sanguine dixit:
Nulla mora est: aut tu iugulo uel pectore telum
Conde meo: iugulumque simul pectusq; retexit:
Scilicet haud ulli seruire Polyxena uellem:
Haud per tale factum numen placabitis ullum:
Mors tãtum uellem matrem mea fallere posset:
Mater obest: minuitque necis mihi gaudia: q̃uis
Non mea mors illi: uerum sua uita gemenda est.
Vos modo ne stygios adeam nõ libera manes:
Este procul: si iusta peto: tactuque uiriles
Virgineo remouete manus: acceptior illi
Quisquis is est: quẽ cæde mea placare paratis
Liber erit sanguis: si quos tamen ultima nostri
Verba mouent oris: Priami uos filia regis
Nunc captiua rogat genitrici corpus ineptũ
Reddite: neue auro redimat ius triste sepulchri
Sed lachrymis: tũc cũ poterat r̃dimebat & auro.

Dixerat:& populus lachrymas q̄s illa tenebat
Non tenet:ipse etiam flens inuitusq; sacerdos
Præbita coniecto rūpit præcordia ferro.
Illa super terram defecto poplite labens
Pertulit intrepidos ad fata nouissima uultus:
Tunc quoq; cura fuit partes uellare tegendas
Cum caderet:castiq; decus seruate pudoris.
Troades excipiunt:deploratosq; recensent
Priamidas:& q̄d dederit domus una cruoris
Teq; gemunt uirgo:teq; o modo regia coniūx
Regia dicta parens Asiæ florentis imago
Nūc etiā prædæ mala sors:quam uictor ulysses
Esse suam nollet:nisi q; tamen Hectora partu
Ediderat:dominum matri uix repperit hector
Quæ corpus cōplexa animæ tam fortis inane
Quas totiēs priæ dederat natisq; uiroq; (fūdit:
Huic quoq; dat lachrymas:lachrymas in uulnera
Oscula ora tegit:consuetaq; pectora plangit:
Caniciemq; suam concreto in sanguine uertēs:
Plura quidem:sed & hæc laniato pectore dixit:
Nata tuæ(q̄d enim supest?)dolor ultimæ matris
Nata iaces:uideoq; tuum mea uulnera pectus.
Et ne perdiderim quenq̄ sine cæde meorum:
Tu quoque uulnus habes:at te q̄a fœmina:rebar
A ferro tutam:cecidisti & fœmina ferro.
Totque tuos idem fratres te perdidit idem
Exitium Troiæ nostrique orbator Achilles.
At postq̄ cecidit paridis phœbiq; sagittis:
Nunc certe dixi non est metuendus achilles
Nunc quoque mi metuēdus erat:cinis ipse sepulti
In gen⁹ hoc sæuit:tumulo quoque sensim⁹ hostē.
Aacidæ fœcunda fui:iacet Ilion ingens:
Euentuque graui finita est publica clades
Sed finita tamen soli mihi pergama restant:
Incursuque meus dolor est:modo maxima rerum
Tot generis natisque potens nuribusq; uiroque

¶ Quas illa tenebat.Mira puellæ constantia exprimitur:que tam intrepide mortem exciperet. ¶ Præbita.exhibita. ¶ Defecto.popl.Deficientibus genibus. ¶ Ad fata nouiss.usq; ad mortem. ¶ Tunc quoq; cu. fu.hoc idem & Eurypides scribit.quam curam iulio quoq; cæsari fuisse narrat Tranquillus:ut togam ad pedes demitteret:quo a coniuratoribus uulneratus honestius caderet. ¶ Partes tegendas.pudendas. ¶ Troadas excipiunt.Suscipiunt iacens polyxenæ cadauer. ¶ Recensent. recognoscunt. enumerant id quod in uenis & flebotomia fiebat. ¶ Quid cruoris.q̄tum sanguinis.nā priamidæ oēs fuerant interfecti. ¶ Teq; gemuit uir.apostrophe ad polyxenam atq; hecubam que pauloante asiæ regina uocabat̄ Deplorat autem illius calamitatem poeta.q̄ omnes captiuam propter senectutem aspernabantur. ¶ Asiæ florentis imago.De maxima felicitate in maximam calamitatem cecidisse hecubā poeta ostendit. asia autem dicta est ab asia promethei filia matreq; atlantis . Quidam ἀπὸ τῆς ὁσίος hoc est a Cœno:quod multū cœnu hēat: dictam putant. ¶ Nūc etiam prædæ mala sors. Sed uel autem talisue coniunctio subaudiat̄ ita sensu exigente.nam hecuba pauloante quidem erat regia coniunx. regia parens. asiæ florentis imago.nunc autem est etiam prædæ mala sors: quam omnes aspernabantur. ¶ Nisi quod tamē hectora partu. ¶ Ediderat. Ratio qua motus Vlysses eam accepit captiuam. ¶ Animæ tam fortis inane. Tam constanti anima uacuū.Oscula q; ore regit.parua polyxenæ ora.Est.n. ab ore diminutiuum hoc loco osculum. ¶ Plāgit.pcutit. ¶ Consueta.plangi & percuti filiorum cædibus. ¶ Caniciem suam.Caput suum canum. Solebant autem prisci in maximis doloribus caput puluere deturpare. ¶ Concreto.coagulato ¶ Vertens:uoluēs. ¶ Nata tuæ.pathetica oratio max me querelis doloribusque accōmodata ¶ Nata iaces.Repetitio lugenti hecubæ. quæ ex tam felicissimo statu in tantam ceciderat miseriam maxime conueniens. ¶ Tuum pectus. Vulnere transfixum subaudiatur. ¶ Mea uulnera.Meos dolores ¶ Orbator nr̄i. Qui nos liberis orbauit atq; spoliauit. ¶ Paridis phœbique sagittis.Dirigēte nāq; paridis sagittas apolline ut & Homerus & Virgilius scribunt:achilles fuit interfectus. ¶ Mi.mihi. ¶ Ingenus hoc In genus nostrum.Vellicat̄ auem hoc loco Ouidius a scauro apud Senecam:quod nesciat relinquere quod bene cessit.Cum enim inquit polyxena esset adducta tumulo Achillis imolanda: Hecuba dixit. ¶ Cinis ipse sepulti ingen⁹ hoc sæuit.poterat esse cōtentus adiecit tumulo quoq; sensimus hoste. ¶ Neq; hoc contentus adiecit.Aeacidæ fœcunda fui. Aiebat scaurus non minus magnam uirtutem eē scire desinere q̄ scire dicere.Sed hoc oratori magisq; poetæ præceptum est. ¶ Tumulo quoq; sensimus hostē. In tumulo & sepulchro existētem. ¶ Aeacidæ fœcunda fui. Ad achillis uoluptatem multos peperi filios. ¶ Euentu graui Exitu pernicioso. ¶ Sed finita tamen.Stulte hoc dictum esse uidetur. ¶ Si enim finita sunt pergama:quomodo restant.An deleta quidem sunt sed hecubæ restare uidentur quia hostes perinde in eam sæuiunt ac si pergama ipsa starent. ¶ Soli mihi.Nam perinde in me sæuiunt hostes atq; si finis non esset impositus bello. ¶ In cursu.in perseuerantia Neque enim finitur. ¶ Modo maxima rerum.ex qua felicitate in quas miserias reciderit:flebiliter hecuba commemorat. ¶ Tot generis natisq; potens.hecuba priamo septem filias & duodecim filios peperisse scribitur.Ex aliis nanq; mulieribus reliquos ad quinquaginta usq; priamus suscepit.

¶ Nunc trahor. Dissolutum est maxime quærimoniis conueniens. ¶ Leuabas. Diminuebas. Leues reddebas. ¶ Hostilia busta. Hostium sepulchra & manes. ¶ Piasti. placasti. Est autem apostrophe ad polyxenam commiserationis plena. ¶ Quo ferrea resto. ad quem uitæ exitum dura ego ac in me ipsam crudelis reseruor? ¶ Quid ue moror. ¶ Expecto. ¶ Differtis. in longum tempus producitis. ¶ Viuacem anum. Me uetulam diu uiuentem. ¶ Nec te mea nata. Rationibus colligit Hecuba Priamum inter felices numerandum. ¶ At puto funeribus dotaberis. exequiarum honorib⁹ ornaberis. Est autem Ironia qua significat Hecuba Polyxēam & funeris & sepulturæ honore carituram. ¶ Haustus. acceptio atq; iniectio. Terra nanq; mortuis inniciebatur. ¶ Superest cur uiuere tempus. De tot filiis inquit meis hecuba solus restat polydorus polymestori regi commendatus. Sed decipitur Hecuba. Iam enim a polymestore fuerat interfectus. ¶ Datus. missus. Ismario regi. polymestori Thraciæ regi. nā ismarus Thraciæ mons est. De hoc autem polydoro sic & Virgilius in tertio æneidos scribit. Hunc polydorum auri quondam cum ponder̄ magno Infelix priamus furtim mandarat alendū Threicio regi: cum iam diffideret armis Dardaniæ: cīgiq; urbem obsidione uideret. Ille ut opes fractæ teucrum. & fortuna recessit: Res agamēnonias uictriciaq; arma secutus Fas omne abrūpit Polydorum obtruncat & auro Vi potitur: quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames. ¶ Et sparsos sanguine. Infectos sanguine. Cadauera autem antiqui abluebāt. ¶ Introrsus obortas. intus natas. ¶ Deuorat: consumit. ¶ Modo. interdū. ¶ Aduersa terra. In troade ubi fuit troia. e regione thraciæ sita. ¶ Toruos uultus. tristicia efferatos. ¶ Positi. iacentis. ¶ Māeret Esset. ¶ In imagine. In imaginatione & cogitatione pœnæ: qua polymestorem afficere posset ¶ Vtq; furit. Sæuit. hac autem similitudīe ostēdit poeta: quantam iram indignationemq; conceperit Hecuba aduersus Polymestorem filii: quem educandum susceperat: interfectorē. Hostem catuli raptorem. ¶ Animorum. Magnitudinis ac præstātiæ animi sui. ¶ Nam se mōstrare. ait uel simile uerbum: quod eleganter pretermittitur. est subaudiēdum. ¶ Latens. occultum.

polymestoris excæcatio

Nūc trahor exul inops tumulis auulsa meorū.
Penelope munus: quæ me data pensa trahentē
Matribus ostēdens ithacis hæc hectoris illa est
Clara parens: hæc est dicet priameia coniunx.
Postq; tot amissos tu nunc quæ sola leuabas
Maternos luctus: hostilia busta piasti.
Inferias hosti peperi: quo ferrea resto?
Quidue moror? quo me seruas ānosa senectus?
Quo dii crudeles? nisi quo noua funera cernā
Viuacem differtis anum? quis posse putaret
Felicem Priamum post diruta pergama dici?
Felix morte sua ē: nec te mea nata peremptam
Aspicit: & uitam pariter regnumq; reliquit.
At puto funeribus dotabere regia uirgo:
Condeturq; tuum monumentis corpus auitis:
Non hæc ē fortuna dom⁹: tibi munera matris
Cōtingent fletus: peregrinæq; haustus harenæ
Omnia perdidimus: superest cur uiuere tempus
In breue sustineam: proles gratissima matri
Nunc solus: quondam minimus de stirpe uirili
Has datus ismario regi Polydorus in oras:
Quid moror interea crudelia uulnera lymphis
Abluere? & sparsos immiti sanguine uultus?
Dixit: & ad littus passe procedit anili
Albentes lacerata comas: date troades urnam
Dixerat infelix: liquidas hauriret ut undas:
Aspicit eiectum Polydori in littore corpus:
Factaq; threiciis ingentia uulnera telis:
Troades exclamant: obmutuit illa dolore:
Et pariter uocē lachrymasq; introrsus obortas
Deuorat ipse dolor: duroq; simillima saxo
Torpet: & aduersa figit modo lumina terra:
Interdum toruos extollit ad æthera uultus:
Nunc positi spectat uultum: nunc uulnera nati:
Vulnera præcipue: seq; armat: & instruit iram:
Qua simul exarsit: tanq̄ regina maneret
Vlcisci statuit: pœnæq; in imagine tota est.
Vtq; furit catulo lactente orbata leæna:
Signaq; nacta pedū seqtur quē nō uidet hostē:
Sic hecubæ postq̄ cum luctu miscuit iram:
Non oblita animorū: annorum oblita suorum
Vadit ad artificem diræ polymestora cædis:
Colloquiumq; petit: nam se mōstrare relictum
Velle latens illi quod nato redderet aurum:

Credidit odryſius:prædæq; aſſuetus amore
In ſecreta uenit:tum blando callidus ore
Tolle moras Hecube dixit:da munera nato:
Omne fore illius quod das:quod & ante dediſti
Per ſuperos iuro:ſpectat truculenta loquētem
Falſaq; iurantem:tumidaq; exæſtuat ira:
Atque ita correpto captiuarum agmina matrum
Inuocat:& digitos in perfida lumina condit:
Expilatq; genis oculos(facit ira ualentem)
Immergitque manus:fœdataque ſanguine ſonti
Nō lumē(neque enī ſupeſt)loca luminis haurit.
Clade ſui thracum gens irritata tyranni
Troada telorum lapidumque inceſſere iactu
Cœpit:at hæc miſſum rauco cū murmure ſaxū
Morſibus inſequitur:rictuque ad uerba parato
Latrauit conata loqui:locus extat:& ex re
Nomē hēt:ueterūq; diu memor illa malorum
Tum quoq; ſithonios ululauit mœſta p agros.
Illius troaſq; ſuos hoſteſq; pelaſgos:
Illius fortuna deos quoq; mouerat omnes:
Sic omnes:ut & ipſa Iouis coniunxq; ſororq;
Euentus Hecubam meruiſſe negauerit illos.
Non uacat auroræ:q̄q̄ iiſdem faueat armis:
Cladibus:& caſu Troiæq; hecubæq; moueri.
Cura deam proprior luctuſq; domeſticus angit
Memnonis amiſſi:phrygiis quem lutea capis
Vidit Achillea pereuntem cuſpide mater:
Vidit:& ille color quo matutina rubeſcunt
Tempora:palluerat:latuitq; in nubibus æther.
At non impoſitos ſupremis ignibus artus
Suſtinuit ſpectare parens:ſed crine ſoluto
Sicut erat:magni genibus procumbere non eſt
Dedignata Iouis:lachrymiſq; has addē uoces:
Omnibus inferior:quas ſuſtinet aureus æther:
(Nam mihi ſunt totū rariſſima templa per orbē)
Diua tamen ueni:non ut delubra dieſq;
Des mihi ſacrif cos calituraſque ignibus aras:
Si tamen aſpicias quantū tibi fœmina præſtem:
Tum cum luce noua noctis confinia ſeruo:
Præmia danda putes:ſed nō ea cura:neq; hic eſt
Nūc ſtatus auroræ:meritos ut poſcat honores:
Memnonis orba mei uenio:qui fortia fruſtra
Pro patruo tulit arma ſuo:primiſq; ſub annis
Occidit a forti(ſic dii uoluiſtis)Achille
Da precor huic aliquē ſolatia mortis honorem
Sūme deū rector:maternaq; uulnera leni.

¶ Odryſius.polymeſtor Thraci⁹.nam odryſæ ut in ſuperioribus quoq; ſcripſimus ſunt populi thraciæ & odryſa urbs eorum. ¶ Spectat truculenta.Indignata:toruum præ ſe ferens aſpectū. nam truculentus dicitur aſpectu ferox atq; terribilis:quales tauri ſunt. ¶ Falſa iurantem. Peierantem. ¶ Tumida ira.ab effectu quæ tumidos & inflatos homines reddit. ¶ Correpto.cōpræhenſo polymeſtorē. ¶ In perfida lumina.In perfida lumina.in perfi.i.polymeſtoris oculos. Eſt enim hypallage. ¶ Expilat.extrahit.eruit. ¶ Facit ira ualentem.parentheſis tacitæ obiectioni occurrens. ¶ Sanguine ſonti. ſanguine nocentis ac ſcelerati polymeſtoris. ¶ Lumen. oculos. ¶ Supereſt ſaluum eſt. ¶ Haurit.percutit.aperit. ¶ Troada.Hecubam troianam. ¶ Inceſſere.irritare.prouocare.inuadere.Rauco cum murmure.Cum uoce canina: Iam enim in canem fuerat conuerſa. ¶ Et ex re nomē habet.nam κυνος σημα appellatur. id eſt canis ſepulchrum. eſt autem in Cherſoneſo thracia iuxta Abydum ut Strabo refert. ¶ Per ſithonios agros.thracios. nam ſithonia pars eſt thraciæ. ¶ Illius troaſq; ſuos hæc ad connectendā memnonis cinerum in aues cum ſuperiore metamorphoſin a poeta inferuntur. ¶ Vt & ipſa iouis.iuno quæ troianorum adeo atrox erat inimica. ¶ Non uacat auroræ. ¶ Memnon tithoni atq; auroræ filius cū in bello troiano ab achille fuiſſet interfectus:mater iouem rogauit ut aliquo eum afficeret honore. Iupiter autē fauillas rogi ipſius congregatas eiuſq; ſocios ī aues cōmutauit:quæ memnonides a memnone uocatæ ſingulis quibuſq; annis ad ſepulchrum illi⁹ acriter inter ſe pugnantes duci ſuo parentare uidētur. ¶ Quamquam iiſdem fauerat armis.propter Tithonum maritum.qui Laomedontis fuerat filius:ac priami frater. ¶ Lutea mater.Aurora ipſa Memnonis mater rutila ac rubicunda. ¶ Non ſuſtinuit.Non potuit. ¶ Parens.cauſa cur non ſuſtinuerit ſpectare.quia parens.Omnibus inferior. In ſoluta oratione omnium infima diceretur. ¶ Aureus æther.Splendidum cælum. ¶ Nam mihi ſunt parentheſis cauſam cōtinens cur aurora omnium dearum ſit infima. ¶ Dies ſacrificos. in quibus mihi ſit ſacrificandum. ¶ Ignibus.ſacrificiis. ¶ Aſpicias. Conſideres. ¶ Quantum tibi fœmina praſtē. Quantum tibi proſim:quamuis fœmina ſim. ¶ Noctis cōfinia ſeruo.hoc eſt.Cuſtodione nox ſuos fines trāſeat.Niſi enim aurora uigilans eēt:nox ſemper uideretur duratura. ¶ Orba.priuata. ¶ Fruſtra.quia & ipſe fuit interfectus & troia euerſa. ¶ Pro patruo ſuo Priamo. ¶ A forti Achille. Interfectus percuſſus ſimileue participium ſubaudiatur. ¶ Maternaq; uulnera leni. Maternos dolores mitiga.

Odryſæ

Truculent

Hecuba in canē

Sithonia

Mēnonis cineres in aues

¶ Volumina.reuolutiões. ¶ Infecere. Obscurauere.denigrauere. ¶ Exhalant: Emittunt.Infra.nebulas subaudiēdum. ¶ Glomerataq. Cōgregata. ¶ Faciem capit.Figuram ac formā accipit. ¶ Atq; animum ex igni.Scite.Anima nā ꝙ ut flamma semper est in motu.Vnde philosophorum quidam dixerunt animam esse ignem. ¶ Leuitas sua præbuit alas.Idest propria fauillæ leuitas alas efficit. ¶ Quibus est eadem natalis origo.Nam & ipsæ ex fauillis sunt ortæ. ¶ Lustrant.Circūuolant. ¶ Plangor.clāgor. ¶ Seducunt castra.separant castra & diuidunt se in duas partes. ¶ Diuersa de parte ex partibus aduersis. ¶ Cognata.simul nata. ¶ Præpetibus subitis Subito natis alitibus. ¶ Auctor. Memnon earum origo,Memnonides.n.a Memnone fuerūt cognoīatæ ut pauloante diximꝰ & ipse poeta apte testaṫ. ¶ Morepentali.More eorū qui inferis parentant. Parentalia uero ꝓprie dicuntur sacrificia quæ manibꝰ fiunt. ¶ Rebellant.bellum iterum inter se suscipiūt. ¶ Dymātida.Hecubam Dymantis filiam: quanq̄ alii in primisq; Euripides ac Virgiliꝰ cissei regis Thraciæ filiam fuisse scribant. ¶ Rorat. rorem fundit ¶ Non tamen euersam.Anii apollinis Delii sacerdotis filiarum metamorphosin in columbas descripturus poeta: Aeneæ pietatem prius ad delumq; nauigationem commemorat: quo aptius fabulæ connectantur. ¶ Sacra & sacra altera patrem.æneas ex incendio troiano & sacra deæ uestæ & patrem anchisen abstulisse. Ascaniumq; abduxisse:carmine quoq; Virgiliano est notum. ¶ Et sacra altera. Neq; enim minus pium est parentibus q̄ sacris auxilium ferre. Cythereius heros.Aeneas ueneris:que & cytherea dicitur:filius. ¶ Prædam illam: Sacra & patrē. ¶ Fertur ab antandro Antandrus urbs est sub ida:ab Antandro duce cognominata: Aristoteles autem scribit illam prius Edonida fuisse uocatam. quo tempore a Cimmeriis inhabitabatur. ¶ Linquit. Quāuis ibi iam urbem ænum ædificasset:ut Virgilius narrat. ¶ Apollineam urbem Delum apollinis oraculo insignem.Hūc Anius. Hunc Deli regem fuisse apollinisq; sacerdotem etiam Virgilius scribit. ¶ Rex aniꝰ rex idē hoīu; phœbiq; sacerdos. ¶ Quo rege hoīes.utebant̄ est subaudiēdū. ¶ Delubraq; nota.clara ꝑp oraculum. ¶ Duas stirpes. Duas arbores quas tenens amplectensq; latona Apollinē & Dianā enixa est. ¶ Retentas.Alludit ad fabulam.Nā iuno ita latonā dr̄ ꝑsecuta: ut nusq̄ quiescere posset.Cum uero delum conscendisset: complexa duas arbores oliuam & palmam ut poeta in sexto narrat apollinē peperit atq; dianā. ¶ Thure dato flā. hoc ē sacrificiis ꝑfectis. ¶ Fibris crema.Exutis cōbustis.Morē āt priorū hoīum exprimit poeta q ante oīa deos solent uenerari:ut Virgilius quoq; precipit. In primis uenerare deos. ¶ Positis tapetibus.Stratis tapetibus.Illos autem cœnasse ait. ¶ Tunc piꝰ anchi.Inquit uerbum simileue esse subaudiendum facile constat. ¶ Cum primū.Quando primū ¶ Bisq; duas natas.anius quatuor habuit filias:quibus bacchus concessit:ut quicquid tangerent in frumē

Iuppiter annuerat:cū Mēnonis arduus alto
Corruit igne rogus:nigriq; uolumina fumi
Infecere diem:ueluti cum flumina natas
Exhalant nebulas:nec sol admittitur infra:
Atra fauilla uolat:glomerataq; corpus in unum
Densatur:faciemq; capit:sumitq; colorem:
Atq; animum ex igni:leuitas sua præbuit alas:
Et primo similis uolucri:mox uera uolucris
Insonuit pennis:pariter sonuere sorores
Innumeræ:quibus est eadem natalis origo.
Terq; rogum lustrant:& cōsonus exit in auras
Ter plāgor:quarto seducunt castra uolatu.
Tunc duo diuersa populi de parte feroces
Bella gerunt:rostrisq; & adūcis unguibus iras
Exercent:alas aduersaq; pectora lassant:
Inferiæq; cadunt cineri cognata sepulto
Corpora:seq; uiro forti meminere creatas.
Præpetibus subitis nomen facit auctor:ab illo
Memnonides dictæ:cum sol duodena peregit
Signa:parentali morituræ more rebellant.
Ergo aliis latrasse dymantida flebile uisum est
Luctibus est aurora suis intenta:piasq;
Nunc quoq; dat lachrymas:& toto rorat in orbe.
Non tamen euersam Troiæ cum mœnibus esse
Spem quoq; fata sinūt:sacra & sacra altera patrē
Fert humeris uenerabile onus cithereius heros:
De tantis opibus prædam prius eligit illam:
Ascaniumq; suū:profugaq; per æquora classe
Fertur ab ātandro:sceierataq; littora trhacum:
Et polydoreo manantem sanguine terram
Linquit:& utilibus uentis æstuq; secundo
Intrat appollineam sociis comitātibus urbem.
Hunc anius:quo rege hoīes antistite phœbus
Rite colebatur:temploq; domoq; recepit:
Vrbemq; ostendit:delubraq; nota:duasq;
Latona quondam stirpes pariente retentas.
Thure dato flāmis uinoq; in thura profuso
Cæsarumque boum fibris de more crematis
Regia tecta petunt:positisque tapetibus altis
Munera cum liquido capiunt cerealia baccho.
Tunc pius Anchises:o phœbi lecte sacerdos
Fallor:an & natū cum primū hæc mœnia uidi
Bisque duas natas quātū reminiscor:habebas.
Huic Anius niueis circundata tēpora uittis
Concutiens & tristis ait:non falleris heros

¶ Chaoniosq; sinus. chaones populi sunt Epiri ¶ Vnde & chaonia: ut scribit Plinius fuit dicta. Quamuis Virgi. asserat a chaone troiano fuisse cognominatam. ¶ Vbi nati rege Molosso. hæc fabula mihi est ignota. Significat autem poeta molossi filios in aues fuisse conuersos. ¶ Proxima phæacum. Aeneæ nauigationem describit poeta: quo in Siciliam tandem perueniat ubi acis iuuenis in fluuium sui nominis fuit conuersus. ¶ Phæacum. phæaces populi corcyræ insulæ dicti a phæace filio neptuni & cercyræ asopi filiæ: a qua etiam insula cercyra fuit cognominata. Nam antea Drepane & Scheria uocabatur. De phæacum uero origine uariæ sunt antiquorũ opiniones. Nã apollonius & acuselaus ex urani testiculorum excisione guttas cecidisse ex quibus alii gigantes. alii phæacas natos esse. His accedit alcæus qui ait phæacas habere genus ex urani guttis. Homerus autem ait phæacas diis gratos esse quia a neptuno originem ducunt. ¶ Epiros ab his. Post hæc. nam in Italiam nauigantibus. a corcyra occurrit epirus regio in qua est Buthrotus olim romanorum colonia. Nam epiros & proprium est regionis & generale nomen: significatq; continentem & terram in infinitum protensam unde & ηπειρος dicta est quasi επειρος hoc est infinita. ¶ Terra autem in tres epiros & continentes dicitur diuisa Asiam. Europam. ¶ Africam. Buthroros autem est urbs haud longe a corcyra distans a primo habitatore sic dicta. ¶ Phrygio uati. Heleno priami filio. ¶ Sicaniam. Siciliam. quæ tria habet promontoria. pachynum: Lilybæum & pelorum. ¶ Tribus linguis. tribus promontoriis quorum pachynus græciam. Lilybæum Aphricam. pelorus Italiam spectat. ¶ E quibus pachynos uersa est. Figurata est locutio. uersa enim ad linguam refertur nõ ad pachynum. Ad haustros. ad meridiem. Vnde flat hauster. ¶ Mollibus zephyris. Moliter ac suauiter flantibus. Lilybæum autem & urbs est siciliæ & promontorium occidentem uersus. unde flat zephyrus spectans. ¶ Ad arctos ad septentrionem. Pelorus autem dictus est a peloro classis Hannibalis gubernatore ibi sepulto. Zanclæa harena. zancle urbs est siciliæ a zanclo gigante: uel a zancle fonte dicta: ut scribit Hecatæus. alii autem quod ibi saturnus occultauit falcem. quæ patris testiculos amputauit. nam siculi falcem zanclon uocant: Vt stephanus de claris urbibus tradit. Strabo autem scribit eandem esse cum Messena a Messenis conditoribus sic uocata. zanclen uero antea uocatam: qđ in curuo littore sita foret. zanclanamq; uocari curua. ¶ Scylla latus dextrum. Duæ fuerũt scyllæ a poetis decantatæ: quarum altera Nisi filia in auem fuit commutata. altera phorci filia in monstrum: quod in freto siculo nauigantibus insidiatur: cuius fabulam in principio libri sequentis plene poeta exponit. Carybdis uero uetula fuit uoracissima quæ cum herculi bouem furata esset: ab illo in fretum proiecta in monstrum marinum fuit conuersa quod adhuc pristinam retinet rapiendi naturam. nam illac transeuntes naues ad se se rapit: deuoratq; ac reuomit. Vnde seneca in Tyeste. Quod rapax hausit reuomit carybdis. ¶ Quam dum pectendos. Galatea nerei & doridis fuit filia: quæ amore acidis capta polyphemum cyclopem se amantem fugiebat. Sed cum cyclops eam ingremio acidis residentem deprehẽdisset. ira correptus ingens saxum in illos coniecit quo acis obtritus Nam galatea aufugerat: ĩ fluuium sui nominis fuit conuersus. ¶ Et lachrimæ uocem impediere loquentis Eleganter poeta mollis nymphæ mores effingit. ¶ Marmoreo pollice. candidis digitis. ¶ Virgo. Scylla. ¶ Deam. Galateam. ¶ Nereis. Galathea nerei filia. ¶ His refecuta. his uerbis respondit.

Filii molossi ĩ aues

Epiros

Scylla ĩ mõstrũ

Acis in fluuium

Chaoniosq; sinus: ubi nati rege molosso
Impia subiectis fugere incendia pennis.
Proxima phæacum felicibus obsita pomis
Rura petũt: epiros ab his: regnataq; uati
Buthrotos phrygio simulataq; troia tenetur.
Inde futurorum certi: quæ cuncta fideli
Priamides helenus monitu prædixerat: intrant
Sicaniam: tribus hæc excurrit in æquora linguis:
E quibus ibriferos est uersa pachynos ad haustros:
Mollibus expositũ zephyris lilybæõ ad arctos
Equoris expertes: spectat boreamq; pelorus.
Hanc subeũt teucri remis æstuq; secundo
Sub noctem potitur zanclæa classis harena.
Scylla latus dextrũ: leuum irrequieta carybdis
Infestant: uorat hæc raptas reuomitq; carinas:
Illa feris atram canibus succingitur aluum
Virginis ora gerens: & si non omnia uates
Ficta reliquerunt: aliquo quoq; tempore uirgo:
Hanc multi petiere proci: quibus illa repulsis
Ad pelagi nymphas pelagi gratissima nymphis
Ibat: & elusos iuuenum narrabat amores:
Quã dum pectẽdos præbet galatea capillos
Talibus alloquitur referens suspiria dictis:
Te tamen o uirgo genus haud immitte uirorũm
Expetit: utq; facis: potes his impune negare:
At mihi cui pater est nereus: quã cærula doris
Enixa est: quæ sum turba quoq; tuta sororum
Non nisi p luctus licuit cyclopis amorem
Effugerẽ: & lachrymæ uocẽ impedierẽ loquentis
Quas ubi marmoreo detersit pollice uirgo:
Et solata deam est: refer o gratissima dixit:
Neue tui causam tege (sum tibi fida) doloris.

Cratheide natam. Scyllam phorci & cratheidis nymphæ filiam Crathis autem fluuius est Calabryæ: cuius filia mater scyllæ fuisse uidetur. ℂ Nympha simetide. Simeti fluuii filia. ℂ Et octonis: sexdecim ãnos natum acim fuisse significat. ℂ Dubia lanugine. Adeo tenui: ut uix uideretur in dubioq; esset. utrum pubescere cœpisset acis ℂ Nullo cum fine. Sine fine idest uehementer. ℂ Nec si quæsieris. Vtrum maiori odio Cyclopem. an amore acidem prosequereř ignorat ℂ Nec edã nec ederẽ & dicerẽ possim. ℂ Præstãtior. Maior. uehemẽtior. ℂ Par sed utruq; fuit Acq̃le utrũq; fuit & odiũ quo cyclopẽ & amor quo acidẽ ꝓsequebatur scylla. ℂ Impune. sine pena. Omnes. n. ad se uenientes interficiebat polyphemus. ℂ Rastris. pulchra emphasis. qua capillorum polyphemi & magnitudo: & densitas innuitur. ut qui non pectinibus sed rastris pectěrentur. ℂ Et componere uultus. Gratos efficere uultus & iucundos: ut amicæ possit placere ℂ Telephus interea. Telephus quidem legitur: Sed telemus legendum esse facile ex theocrito colligitur Nam telemus Eurymi filius inter cyclopas uates fuit egregius: qui polyphemo prædixit oĩa quæcũq; ab Vlysse passus est. ℂ Quẽ nulla fefellerat ales. Auguriorum peritissimum telemum fuisse ostendit. ℂ Altera iam rapuit. ℂ Galatea. ad id autem alludit: quod cæci finguntur esse amantes. ℂ Sic. huiusmodi dictis: ℂ Degrauat. deprimit. ℂ Prominet in pontũ. Topographia. describit enim promontorium poeta: in quod se polyphemus recepit. ℂ Prominet. procurrit. Cuneatus collis. In cunei similitudinem factus. ℂ Vtrunq; latus. Et dextrum & sinistrum. ℂ Huc. illuc ĩ illum collem. ℂ Mediusq; resedit. In medio. Quod enim loci est ad hominem est relatum. ℂ Lanigeræ pecudes. pecora & oues. ℂ Cui postq̃ pinus. per emphasim quãtus fuerit polyphemus poeta ostendit pinũ pro baculo ei gestandam attribuens: ex qua malus nauis cõmode fieri potuisset. ℂ Pastoralia sibila. pastorales cantus. ℂ Hausi. audiui. Notaui. Memoriæ commendaui. ℂ Candidior folio Cantilena Cyclopis laudes Galateæ continens tam aperte describitur a poeta: ut nihil expositione indigere uideatur. Sumpta autẽ ex Theocrito esse uidetur. ℂ Niuei ligustri. Candidi floris. Est autem Ligustrum uiolæ genus candidissimæ. Videtur autem ad galateæ nomen alludere. quod a candore lactis illi inditum fuisse innuit Hesiodus: qui ait Galateã candidas cõas & faciem lacti similem habuisse. ℂ Procerior Longior atq; rectior. ℂ Alno. Alnus arbor est in ripis fluminũ in magnam altitudinem crescẽs ℂ Leuior. ℂ Leuigatior. ℂ Tersior, politior.

Nereis his contra resecuta cratheide natam est.
Acis erat fauno nymphaq; sui simetide cretus:
Magna quidem patrisq; sui matrisq; uoluptas:
Nostra tamen maior: nam me sibi iunxerat uni
Pulcher: & octonis iterum natalibus actis
Signarat teneras dubia lanugine malas:
Hunc ego: me cyclops nullo cũ fine petebat.
Nec si quæsieris odium cyclopis: amorne
Acidis in nobis fuerit præstantior: edam.
Par utrunq; fuit: proh quãta potẽtia regni
Est Venus alma tui: nempe ille inmitis: & ipsis
Horrendus siluis: & uisus ab hospite nullo
Impune: & magni cũ diis cõtemptor olympi:
Quid sit amor sentit: nostriq; cupidine captus
Vritur oblitus pecorum antrorumq; suorum:
Iamq; tibi formæ: iamq; est tibi cura placendi:
Iam rigidos pectis rastris polypheme capillos:
Iam libet hirsutam tibi falce recidere barbam:
Et spectare feros in aqua: & componere uult9.
Cædis amor feritasq; sitisq; immensa cruoris
Cessant: & tutæ ueniunt abeuntq; carinæ.
Telemus interea siculum delatus in æquor
Telemus eurymides: quẽ nulla fefellerat ales:
Terribilẽ polyphemo adit: lumẽq; quod unum
Fronte geris media: rapiet tibi dixit ulysses.
Risit: & o uatum stolidissime falleris inquit:
Altera iam rapuit: sic frustra uera monentem
Spernit: & aut gradiens ingenti littora passu
Degrauat: aut fessus sub opaca reuertitur antra.
Prominet in pontũ cuneatus acumine lõgo
Collis: utrũq; latus circũfluit æquoris unda:
Huc ferus ascẽdit cyclops: mediusq; resedit:
Lanigeræ pecudes nullo ducente secutæ:
Cui: postq̃ pinus baculi quæ præbuit usũ:
Ante pedes posita est antennis apta ferẽdis:
Sumptaq; arũdinibus cõpacta est fistula cẽtũ:
Senserũt toti pastoria sibila montes:
Senserũt undæ: latitans ego rupe meiq;
Acidis in gremio residens ꝓcul aurib9 hausi
Talia dicta meis: auditaq; uerba notaui:
Candidior folio niuei galatea ligustri:
Floridior prato: longa procerior alno:
Splendidior uitro: tenero lasciuior hædo:
Leuior assiduo detritis æquore conchis:
Solib9 hybernis æstiua gratior umbra:
Nobilior pomis: platano conspectior alta:

¶ Seuior indomitis.hactenus galateæ uirtutes fuerunt enumeratæ.Nunc referuntur.

Lucidior glacie:matura dulcior uua:
Mollior & cygni plumis:& lacte coacto:
Et si non fugias:riguo formosior horto:
Seuior indomitis eadem galatea iuuencis:
Durior annosa quercu:fallacior undis:
Lentior & salicis uirgis & uitibus albis:
His immobilior scopulis:uiolentior amne:
Laudato pauone superbior:acrior igni:
Asperior tribulis:fœta truculentior ursa:
Surdior æquoribus:calcato immitior hydro:
Et quod præcipue:si possem:demere uellem:
Non tantum ceruo claris latratibus acto:
Verum etiam uentis uolucriq; fugacior aura:
At bene si noris pigeat fugisse:meosq;
Ipsa tuas damnes:& me retinere labores.
Sunt mihi pars montis uiuo pendentia saxo
Antra:quibus nec sol medio sentitur in æstu:
Nec sentitur hyems:sūt poma grauātia ramos:
Sunt auro similes longis in uitibus uuæ:
Sūt & purpureæ:tibi & has seruamus & illas:
Ipsa tuis manibus siluestri nata sub umbra
Mollia fraga leges:ipsa autumnalia corna:
Prunaq; non solum nigro liuentia succo:
Verū etiam generosa:nouasq; imitantia ceras:
Nec tibi castaneæ me coniuge:nec tibi deerunt
Arbutei fœtus:omnis tibi seruiet arbor.
Hoc pecus oē meū ē:multæ quoque uallib⁹ errāt
Multas silua tegit:multæ stabulantur in antris.
Nec si forte roges:possem tibi dicere quot sunt.
Pauperis est numerare pecus.de laudibus harū
Nil mihi credideris:præsēs potes ipsa uidere
Vt uix circumeāt distentum cruribus uber.
Sūt fœtura minor tepidis in ouilib⁹ agni:
Sūt quoq; par ætas aliis in ouilibus hædi.
Lac mihi semper adest niueū:pars inde bibenda
Seruatur:partem liquefacta coagula durant.
Nec tibi delitiæ faciles uulgataq; tantum
Munera contingent:damæ leporesq; capræq;:
Parq; colūbarum:demptusue cacumine nidus.
Inueni geminos:qui tecum ludere possint
Inter se similes:uix ut dignoscere possis:
Villosæ catulos in summis montibus ursæ.
Inueni:& dixi dominæ seruabimus istos.
Iam modo cæruleo,oitidum caput exere pōto:
Iam Galatea ueni:nec munera despice nostra.

¶ Seuior. Ferocior. ¶ Annosa quercu. Vetere.multorum annorū. ¶ Fallacior undis.Mari quod in temporis momenta mutatur. ¶ Lentior.flexibilior:Mutabilior. ¶ Asperior tribulis. Tribulus herba est spinosa segetibus inimica. ¶ Truculentior.Terribilior. ¶ Fœta ursa.Vrsa quæ peperit. ¶ Calcato hydro.presso serpente:Qui maxime calcatus sæuire solet. ¶ Demere.eripere. ¶ Fugacior.uelocior ad fugiendum. ¶ At bene si noris.Me subaudiamus:Enumerat autem polyphemus omnia quecunq; sibi adsunt bona:quo Galateam in suum polliciat amorem. ¶ Labores.studeas ac nitaris. ¶ Pendentia antra. Suspensæ & altæ speluncæ. ¶ Sunt poma grauantia ramos.Deprimentia.pomorum autem magnitudinem significat polyphemus:quæ tantæ sunt ut ramos degrauent. ¶ Auro similes.flauæ. Bene maturæ.Tunc enim sunt aurei coloris. ¶ Mollia fragra.Suauia. ¶ Leges.colliges. ¶ Autumnalia.autumni tempore maturescentia. ¶ Corna autem sunt baccæ rubicundæ in medio nucleum durissimum habentes. Vnde Virgilius lapidosaq; corna. ¶ Verum etiam,generosa.aurei ac crocei coloris nouisq; ceris simillima. ¶ Arbutei fœtus.arbuti fruct⁹.Est autem arbutus humilis arbor poma ferens rubicunda.Hoc pecus omne meum.Hæ omnes meæ sunt oues. ¶ Circumeant. Circumire & ingredi possint. Est autem ordo. Tu ipsa præsens potes uidere distentum uber in cruribus : ut uix circumeant. Quod uero quidā sustineāt potius q̄ circūeant putant esse legendum:specie tecti ut in plerisq; aliis decipiuntur. ¶ Distentum uber plēa ubera.Significat autem ingressum ouium magnitudine uberum impediri. ¶ Aliis in ouilibus hedi. In aliis stabulis quæ a capris caprilia: ut ab ouibus ouilia uocantur. ¶ Durant. Condensant in caseum. ¶ Deliciæ faciles. Quæ facile haberi possunt. ¶ Vulgata munera. Vulgaria dona:quales sunt damæ.lepores.capræ. columbæ. ¶ Demptusq; cacumine nidus. De arboris summitate acceptus. ¶ Inueni geminos. Hæc sunt illa munera:quæ nō esse uulgaria polyphemus ait. ¶ Dominæ. amicæ. Amatores nanq; amicas appellare dominas solent. ¶ Tibullus. Quam iuuat immittis uentos audire cubātē Et dominā tenero cōtinuisse sinu. ¶ Exere emitte

Certe ego me noui: liq̄uidæq; in imagine uidi
Nuper aquæ: placuitq; mihi mea forma uidēti.
Aspice sim quantus: nō est hoc corpore maior
Iuppiter in cælo: nam uos narrare soletis
Nescio quē regnare Ioué: coma plurima toruos
Prominet in uultus: humerosque ut lucus obūbrat
Nec mea q; duris horrent de sissima setis
Corpora turpe puta: turpis sine frōdibus arbor:
Turpis equus: nisi colla iubæ flauentia uelent.
Pluma tegit uolucres: ouib⁹ sua lana decori est:
Barba uiros: hirtæq; decent in corpore setæ.
Vnū est in media lumen mihi frōte: sed instar
Ingentis clypei: quid? non hæc omnia megno
Sol uidet e cælo: solis tamen unicus orbis.
Adde: q in nestro genitor meus æquore regnat:
Hunc tibi do socerum: tantū miserere: precesq;
Supplicis exaudi: tibi enim succumbimus uni:
Quiq; Ioue & cælū sperno: & penetrabile fulmen
Nerei te uereor: tua fulmine sæuior ira est:
Atq; ego contemptus essem patientior huius
Si fugeres omnes: sed cur cyclope repulso
Acin amas? præfersq; meis amplexibus acin?
Ille tamen placeatq; sibi: placeatq; licebit:
Quod nollē Galatea tibi: modo copia detur:
Sentiet esse mihi tanto pro corpore uires:
Viscera uiua traham: diuulsaq; mēbra p agros
Perque tuas spargam: si se tibi misceat: undas.
Vror enim: læsusque exæstuat acrior ignis:
Cūque suis uideor translatam uiribus ætnam
Pectore ferre meo: nec tu galatea moueris.
Talia nequicquā questus (nam cuncta uidebā)
Surgit: & ut taurus ut uacca furibundus adēpta
Stare nequit: siluaque & notis saltibus errat:
Cum ferus ignaros nec quicquā tale timentes
Me uidet atque acin: uideoque exclamat: & ista
Vltima sit faciam ueneris concordia uestræ:
Tantaque uox: quantam cyclops iratus habere
Debuit: illa fuit. clamore perhorruit ætna.
Ast ego uicino pauefacta sub æquore mergor.
Terga fugæ dederat cōuersa Simætius heros:
Et fer opem Galatea precor: mihi ferte parētes
Dixerat: & uestris periturum admittite regnis.
Insequitur cyclops: partēq; e monte reuulsam
Mittit: & extremus quamuis peruenit ad illum
Angulus e saxo: totum tamen obruit acin.
At nos quod fieri solum per fata licebat:

¶ Certe ego noui. Se quoq; formosum esse colligit polyphemus. ¶ Quantus. quam magnus ¶ Nescio quem regnare iouem. Cum quodam contemptu hoc ait polyphemus. Vt q ab omni religione esset alienus. ¶ Nec mea quod duris horrent densissima setis. Hypallage est. Nam dura corpora densissimis setis intelliguntur horrere. Colligit autem multis similibus polyphem⁹ pilos & setas potius sibi decori q̄ dedecori esse. ¶ Velent. Tegant. ¶ Hirtæ setæ. Erectæ. ¶ Vnum est media lumen mihi fronte. Hypophoræ & obiectioni que fieri posset occurrit polyphemus: faleturq; se unum quidem dumtaxat oculum habere. sed ita magnum ut par duobus esse possit. ¶ Sed instar. Ad magnitudinem & similitudinem magni scuti. ¶ Quid? non hæc omnia magno. Exemplo solis polyphemus ostēdit unicum oculum sibi ornamento esse. cum sol qui omnia uidet: uno sit oculo contentus. Meus genitor. Neptunus. ¶ In uestro æquore. ubi uos uiuitis o nereides. ¶ Tibi enim succumbimus uni. Subiicimus nos tibi soli. ¶ Sperne. contēne. ¶ Nerei. Galatea Nerei filia. Est enim uocādi casus. ¶ Huius cōtēptus. Quo mesprnis. ¶ Patiētior. tolerātior. ¶ Placeatq; sibi. Fulcher sibi uideat. Suaq; forma superb⁹ sit. ¶ Modo copia detur. Modo ipsum comprehendere possim. Hæc autem cum maxima indignatione a Polyphemo iactata fuere. ¶ Sentiet esse mihi. hoc est. Cognoscet me pro mensura tā magni corporis uires habere. ¶ Traham. Extrahā ¶ Diuulsa. Discerpta. ¶ Si se tibi misceat. Si tecum coeat atq; cōcumbat. ¶ Vror. Crucior. ¶ Læsus ignis. Offensus amor. ¶ Exæstuat. Feruet Inflammatur. ¶ Acrior. Acrius & uehementius. Nomen enim pro aduerbio ponitur Cum suis uiribus: Cum suis ignibus. Vires enim ætnæ incendia sunt assidua. ¶ Moueris. Commoueris ad misericordiam: ut mihi morem geras. ¶ Ferus. Terribilis. ¶ Ignaros. nescios nos uideri: coq; securos. ¶ Veneris uestræ. Vestræ uoluptatis. ¶ Vestris regnis In uestra aquarum regna. ¶ Quamuis extremus angulus. Quāuis ultima pars anguli. Hinc uero colligitur q̄ magnū fuerit illud saxum: qd in acin polyphemus iecit. ¶ Obruit. Texit. Cooperuit. ¶ Per fata. Permittentibus fatis.

❡Vires aui.uires simethi fluuii.ut in fluuium conuerteretur. Hoc autem idcirco fictum est.quia acis fluui⁹ est siciliæ ex Aetna monte decurrens tanto impetu ut inde fuerit appellatus. Nam Acis sagitta interpretatur. ❡Tum moles tacta dehiscit. Tum rupes percussa aperiť. ❡Properataq; surgit arundo Properataq dẽ legitur.sed procera hoc est recta & longa arundini magis conuenire uidetur. Tãetsi properata. properãter ac festinanter nata intelligi possit ❡Extitit.extra steot. ❡Incinctus iuuenis flexis. Sic quidem legitur. Sed inflexis forsitan & cinctus sic est legendum:ut utrunq; in alterius locum transferatur:hoc modo. Inflexis iuuenis cinctus noua cornua cannis. Nam fluuiorum dii cornua habere finguntur:qđ boũ similes esse dicũtur:& propter strepitum & propter circunflexoines quas cornua uocãt. Cincta autem cornua cannis idcirco habere finguntur: quod fere in ripis fluminum arundines nascuntur. ❡Cæruus. Niger. ❡Et anĩquum tenue. flu.no. acis nanq; fluuius ille fuit appellatus.

Fecimus:ut uires assumeret Acis auitas.
Puniceus de mole cruor manabat:& intra
Temporis exiguum rubor euanescere cœpit:
Fitq; color primo turbati fluminis imbre:
Purgaturq; mora:tum moles tacta dehiscit:
Viuaq; per rimas properataq; surgit arundo:
Osq; cauum saxi sonat exultantibus undis:
Miraq; res subito media tenus extitit aluo
Inflexis iuuenis cinctus noua cornua cannis:
Qui nisi q; maior:q; toto cærulus ore est:
Acis erat:& sic quoq; erat tamen acis in amnem
Versus:& antiquum tenuerunt flumina nomẽ.
Desierat Galatea loqui:cœtuq; soluto
Discedunt:placidisq; natãt nereides undis.
Scylla redit:neq; enim medio se credere ponto
Audet:& aut bibula sine uestibus erãt harena:
Aut ubi lassata est seductos nacta recessus
Gurgitis:inclusa sua membra refrigerat unda.
Ecce fretum sciodeos alti nouus incola ponti
Nuper in euboica uersis anthedone membris
Glaucos adest:uisæq; cupidine uirgiois ardet:
Et quæcunq; putat fugientem posse morari
Verba refert:fugit illa tamen:ueloxq; timore
Peruenit in summũ positi prope littora mõtis.
Ante fretum est ingens apicem coniectus in unũ
Lõga sob arboribus cõuexus ad æquora uertex:
Cõstitit hic:& tuta loco monstrumne:deusne
Ille sit ignorat:admiraturq; colorem:
Cæsariemq;:humeros subiectaque terga tegẽtẽ:
Vltimaque excipiat quod tortilis ioguina piscis:
Sensit:& innitens quæ stabat proxima moli
Non ego prodigium:nec sum fera bellua uirgo:
Sed deus inqt aquæ:nec maius ĩ æquore ꝑteus
Ius habet & tritoo athamantiadesque palæmon:
Ante tamen mortalis eram:sed scilicet altis
Deditus æquoribus:tantum exercebar in illis

❡Desierat galatea.loqui.Finem sermoni suo imposuerat galatea.hæc autem ad connectendam cum superiorib⁹ glauci transfigurationem a poeta narrantur. Nam glaucus Polybi filius piscator cum esset. forte pisces captos in prato exposuit:qui cum ĩ mare ex siluissent: ut causã huius rei cognosceret dentibus cœpit illas herbas mandere.in quibus iacuerant pisces. Sed statim mutata natura se in mare precipitauit:quem dii miserati in deum marinum siue ut strabo refert:in balenam transmutarũt. Glaucum autem piscem inde fuisse denominatum aiunt. Quod quidem idcirco fictum fuisse palephatus ait.qa Glaucus optimus fuit urinator qui cum sub aq̃ nataret ad insulam quãdam cultoribus uacuam indeq; post tres ampliusue dies rediens se apud marinos deos fuisse profitebatur. ❡Scylla re. Ad littus reuertitur e mari. ❡Seductos reces. gur. Secretos sinus. ❡Nouus incola. Glaucus qui pauloante in deum marinum fuerat cõmutatus. Fuerunt autem tres glauci poetarum carminibus clari. is qui in deum marinum fuit conuersus.& quem in iliados yi.scribit Home.cum ferreis Diomedis armis sua aurea ꝑmutasse:& quẽ narrat Virgi.in geor.ob contemptam uenerem dentibus suaꝶ equaꝶ fuisse laniatum. Fuit & glaucus caristi⁹ pugil de quo pausanias & Glaucus Minois filius qui cum in dolium mellis cecidisset:extinct⁹ ope æsculapii reuixit de quo Hyginus.est ẽt Glaucus lyciæ & sinus & fluuius.ut Strabo & Plini⁹ narrãt. Sicq; rudibus tũc hoib⁹ facile persuasit se maris deũ fuisse effectum. In euboica anthe. Anthedon urbs est bœotiæ maritima ab anthedone Dii & alces abantis filio denominata uel quod omnium sit ανθηροτατη i.floridissima. Est & alia eodem nomine iuxta gazam itidem maritima. Vnde Anthedonius. est etiam portus anthedonius. ❡Euboica.quia euboea Bœotiæ adiacet. ❡Morari. Remorari tenere. ❡In summum.in summitatem & cacumen. ❡In unum api.In unum cacumen. Cõiectus.Coactus. ❡Conuexus:inclinatus. Locũ aũt describit precipitio accõmodatũ. ❡Ad æquora.In mare uersus. ❡Tortilis pis.q se faciĺ torquet. ❡Vltima ĩgui. Vltimam inguinum partem. Ad id autem alludit poeta quod Strabo ait glaucum in balenam fuisse transfiguratum. ❡Sensit.animaduertit glaucus eam mirari & addubitare utrum de⁹ an monstrum esset. ❡Et innitens mo. Adhærens rupi & saxo ❡Non ego pro. Monstrum. ❡Sed deus aq̃ sed deus marinus. ❡Maius ius.maiorem potentiam. ❡Sed scilicet.al.de.æquo.Sed piscandi in mari studiosus. Significat.n.glaucus se fuisse piscatorem. ❡Tantum.solum.

Glauc⁹ ĩ deum marinũ

¶ Nam modo ducebam. interdum inquit glaucus retibus interdum hamis pisces capiebam. ¶ Ducebam. trahebam. ¶ Linum. hami linea. ¶ Sunt uiridi prato. Topographia & loci descriptio. ¶ Morsu læsere. Depauere. ¶ Genialia serta. genio ac uoluptati conuenientes Coronas. ¶ In illo cespite. In illo herboso littore. Cespes enim dr̄ terra cum propria herba auulsa ¶ Recēserem. Dinumerarem. ¶ Captiuos. Captos. ¶ Lina madentia retia madefacta per metonymiam. ¶ Insuper. Desuper. Superne. ¶ Egerat. ¶ Impulerat. ¶ Res similis fictæ: Videbitur subaudiendum ¶ Sed quid mihi fingere prodest. ac si diceret Nullam habeo causā cur fingere debeam. ¶ Gramine herba. ¶ Mea præda. Capti pisces iamq̄ mortui. ¶ Niti. salire. Salientes enim niti solent ut longiores edāt saltus. ¶ Motare. frequenter mouere. ¶ Dūq̄ moror miror q̄ simul. Agnominatio lepida. Has uires. Tantam uim ut mortuos pisces uiuos efficere possit. ¶ Trepidare. salire moueri. ¶ Pectus rapi animum teneri. ¶ Alterius naturæ. æquoris ac piscis. ¶ Restare: Resistere amori & cupiditati alterius naturæ. ¶ Socio honore. Nam me quoq̄ in suum numerum admiserunt. ¶ Feram Habeam. ¶ Demant. auferant. Lustror. purgor. ¶ Nefas. Impietatem humanamq̄ infirmitatem. ¶ Supponere. Subiicere. De diuersis ptibus. De diuersis regiōibus. ¶ Quæ postq̄ redeunt. postq̄ īquit fluuii æquoraq̄ a me recesserunt. alium me esse percepi q̄ pauloante fueram. Recepi. percepi. ¶ Nec eund m mēte. Nam mentem quoq̄ mutaueram. ¶ Acta mēoranda. facta memoria digna. ¶ Viridem ferrugine. cærulcam & subnigram. Ferrugo nāq̄ est: ut Seruius exponit: purpura nigrior. Vnde Virgi. Cum caput obscura nitidum ferrugine texit ¶ Verro. Traho. Cruraque pinnigero. crura sua ait glaucus in piscis quidem caudam fuisse transformata. ¶ Curuata. cum inflexione quadam mutata. ¶ Pinnigero pisce. in piscem pinnas habentem. ¶ Non tangeris. non moueris. ¶ Furit ui furorem stimulatur: ¶ Irritatus. indignatus. ita inflāmatus. ¶ Prodigiosa atria. ædes monstrorum plenas. homines namq̄ multi in feras uarias mutati illic detinebantur. ¶ Titanidos circes. titani. hoc est solis filiæ.

nec mora hoc carmē corrupte legitur et reputo legendum Nec mora diuersi ueniunt de partibus amnes

Nam modo ducebam ducentia retia pisces:
Nunc in mole sedens moderabar arundine linū.
Sunt uiridi prato confinia littora: quorum
Altera pars undis: pars altera cingitur hærbis:
Quas nec cornigeræ morsu læsere iuuencæ:
Nec placidæ carpsistis oues: hirtæue capellæ:
Non apis inde tulit collectos sedula flores:
Non data sunt capiti genialia serta: nec unquā
Falciferæ secuere manus: ego primus in illo
Cespite consedi: dum lina madentia sicco.
Vtq̄ recenserem captiuos ordine pisces:
Insuper exposui. quos aut in retia casus:
Aut sua credulitas in aduncos egerat hamos.
Res similis fictæ: sed quid mihi fingere prodest?
Gramine contracto cœpit mea præda moueri:
Et motare latus: terraq̄ ut in æquore niti.
Dumq̄ moror: miror q̄ simul fugit oīs in undas
Turba suas dominumq̄ nouum littusq̄ reliquūt
Obstupui dubitoque diu: causamq̄ requiro:
Num deus hoc aliquis: nū succus fecerit herbæ:
Quæ tamē has inquā uires habet hærba? manuq̄
Pabula decerpsi: decerptaque dentē mordi:
Vix bene combiberāt ignotos guttura succos:
Cum subito trepidare intus præcordia sensi:
Alteriusque rapi naturæ pectus amore:
Nec potui restare diu: repetendaque nunquā
Terra uale dixi: corpusque sub æquora mersi.
Dii maris exceptum socio dignātur honore:
Vtque mihi quæcunque feram mortalia demant
Oceanū rethynq̄ rogāt: ego lustror ab illis:
Et purgante nefas nouies mihi carmine dicto
Pectora fluminibus iubeor supponere centum.
Nec mora: diuersi de partibus amnes:
Totaque uertuntur supra caput æquora nostrum
Quæ postq̄ redeunt: alium me corpore toto
Ac fueram nuper: nec eundem mente recepi.
Hactenus acta tibi possū memorāda referre:
Hacten9 & memini: nec mēs mea cætera sensit.
Hāc ego tum primum uiridē ferugine barbam
Cæsariemq̄ meā: quā longa per æquora uerro:
Ingentesq̄ humeros & cærula brachia uidi:
Cruraq̄ pinnigero curuata nouissima pisce.
Quid tamē hæc spēs? qd diis placuisse marinis?
Quid iuuat esse deū: si tu non tangeris istis?
Talia dicentem dicturū plura reliquit
Scylla deū: furit ille: irritatusque repulsa
Prodigiosa petit titanidos atria Circes.

¶ Raphaelis Regii in quartumdecimum Metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

IAmque giganteis. Glaucus cum a Scylla fuisset spretus: se ad circen solis filiam herbis carminibusq; potentissimã contulit: eamq; rogauit ut sibi opem ferret efficeretq; carminibus ut a scylla redamaretur sed circe illius statim amore capta ipsum in suos amplexus pellicere tẽtauit: a quo spreta cũ fuisset omnem indignationem in Scyllam conuertit. ac finum quendam in quem descendere Scylla ipsa consueuerat uenenis infecit: quib⁹ pubetenus in uaria mõstra conuersa: cum sibimet ipsi displiceret: in fretum siculũ desiluit: ubi cum alios tum in circes odium Vlyssis socios submersit: ac forsitan etiam Aeneæ struxisset insidias: nisi iam in saxum fuisset conuersa: quod etiamnum a nautis uitatur. ¶ Giganteis faucibus. capitibus gigantum qui oppressi ætna dicuntur. ¶ Quid rastra. sint uerbum quod sæpe eleganter prætermittitur: subaudiatur. ¶ Nescia. arua namq; illa nunquam fuerant arata. ¶ Euboicus cultor. glaucus anthedonius. Tumidarum aquarum. periphrasis est maris. ¶ Liquerat & zanclen. zancle ut in superiore diximus libro: eadem esse cum messena uidetur. ¶ Aduersaq; mœnia rhegi. Messenam significat quæ e regione rhegii posita est. Rhegium autem est urbs in finibus Calabriæ: ubi Sicilia ab italia distracta fuisse memoratur. ¶ Vnde & rhegium απο του ρηγνυσθαι dictum est. hoc est. ab abrumpendo: q eo in loco Sicilia ab Italia fuerit abrupta: ut Pli. tradi. ¶ Naufragũq; fretum in quo multa fiunt naufragia. Nã a nauibus frãgendis naufragium componitur. q nomẽ cum sit quattuor syllabarum: corrupte fere tribus effertur. ¶ Præssum. angustatum. ¶ Gemino litore. duobus littorib⁹ italico & siculo. ¶ Ausoniæ siculæq; tenet confinia freto namq; sicilia ab Italia disterminatur. ¶ Inde. a freto. nam mare inferum: quod & tyrrhenum uocatur: usq; ad fretum protenditur. ¶ Herbiferos colles. circeum significat. in quo mõte circe dicitur habitasse. q̃ homines carminibus succisq; herbarum in feras conuertebat. ¶ Simul. postquam. ¶ Modo. dũmodo. ¶ Leuare. leuem facere. ¶ Titani o circe filia titanis & solis. ¶ Cogniti⁹. notius. Qui sum mutatus. causam exponit: cur nulli sit notius quanta sit herbarum potentia quam sibi: quia inquit ab illis sum conuersus ex homine in deum marinum. ¶ Mei furori s. amoris tam uehementis. ¶ Messenia mœnia contra. e regione messenæ urbis: quam & zanclẽ appellatam fuisse diximus est autem anastrophe. præpositio namque quæ praeponi debet postposita est. ¶ Pudor est referre me pudet tibi narrare. blanditiis namque usus erat glaucus deo non conuenientibus. Aliquod regnum. aliqua potentia. ¶ Expugnatior potentior. ad expugnandum & uincendum.

Scyllæ inguina in canes

P. Ouidii Nasonis Metamorphoseos Liber. xiiii.

IAmq; giganteis iniectam faucibus ætnam
Aruaq; cyclopũ: quid rastra: quid usus aratri
Nescia: nec quicquam iũctis debentia bobus
Liquerat euboicus tumidarum cultor aquarũ:
Liquerat & zanclen: aduersaq; mœnia rhegi:
Naufragũq; fretũ: gemino qd̃ littore pressũ
Ausoniæ siculæq; tenet confinia terræ:
Inde manu magna tyrrhena per æquora uectus
Herbiferos adiit colles: atque atria glaucus
Sole satæ Circes uariarum plena ferarum.
Quam simul aspexit dicta acceptaque salute:
Diua dei miserere precor: nam sola leuare
Tu potes hunc dixit (uidear mõ dignus) amorẽ:
Quanta sit herbarum titani potentia nulli:
Quã mihi cognitius: qui sum mutatus ab illis.
Neue mei non nota tibi sit causa furoris:
Littore in italico messenia mœnia contra
Scylla mihi uisa est: pudor est promissa precesq;
Blãditiasq; meas: contẽptaque uerba referre:
At tu siue aliquod regnum est in carmine: carmen
Ore moue sacro siue expugnacior herba:

¶ Operosæ: efficacis. ¶ Fineq; nil. quia nihil opus est fine. hoc est nolo ut amori meo finis imponatur. ¶ Partem ferat illa caloris. hoc est, illa quoq; mei amore capiatur. Vellet enim glauc⁹ efficeret Circe, ut a scylla redamaretur. ¶ Ingénium aptius. naturam aptiorem & ĩclinatiorem. ¶ Talibus flammis. talibus amoribus. ¶ In ipsa. in ipsius uoluntate ad amores libidinemq; prona. ¶ Indicio paterno. indicio solis qui illius cũ matre cõcubitum Vulcano indicauit: quare Venus indignata omnem solis progeniem turpissimis amoribus inquinauit. ¶ Volentem. me subaudiam⁹. ¶ Parilq; cupidine. pari amore. ¶ Dignus eras ultro poteras rogari. sponte inquit ob pulchritudinem tuam poteras ac debebas a scylla rogari. ¶ Adsitq; tuæ fiucia formæ. hoc est tuæ pulchritudini cõfide. ¶ Voueo. uotis ex opto. hinc autem ostedit glaucum singulari quadam pulchritudine fuisse ornatum. ¶ Spernentem scyllam. ¶ Sequenti redde uices. me uicissim sequere ac redama. ¶ Vnoq; duas ulciscere facto. & me quæ tibi ea q̃q; rogasti. cõcedere nolo & Scyllam quæ te est aspernata. ¶ Prius in æquore. ante rerum natura cõmutabit: quã ego ab amanda scylla desistam. ¶ Frondes. arbores pars. n. pro toto per synecdochen frequẽter usurpatur. ¶ Algæ. herbæ sunt maris peculiares. Sospite scylla. incolumi & uiua. ¶ Quannus quoniam quatenus uero in quantum significat. Lædere non poterat. deus. nierat. ¶ Amans: causa cur nolles: quia amans. ¶ Repulsam ueneris. ꝓpter coitus repulsam. ¶ Infamia pabula. ĩfames herbas ꝑ nocumenta. ¶ Hecateia carmina. incantationes ab hecate matre acceptas. ¶ Cærula uelamina cæruleas uestes & nigras. ¶ Processit. excessit. ¶ Feruentesq; æstibus undas. periphrasis est freti: ꝙ a feruendo est dictum. Significat autem scyllam pedibus fretum fuisse ingressam. ¶ Ponit uestigia ingreditur. ¶ Summaq; decurrit. hoc ẽ per summitatem maris currit siccis pedibus: ꝙ nisi esset dea maxime mirandum foret. ¶ Paruus erat gurges. gurgitem describit in quo se lauare solebat scylla glauci amica Medio cum plurimus orbe sol erat. periphrasis est meridiei. ¶ Medio orbe. medio cælo. ¶ Præuiciat. ante inficit. præcorrumpit. ¶ Portentificis uenenis. portenta ac monstra facientibus. ¶ Inquinat. ĩficit. ¶ Pressos latices. succos expressos ex herbis noxiis. ¶ Magico ore hypallage est magicum. n. carmẽ accipimus. ¶ Demurmurat. deorsum murmurat. ¶ Fœdari. deturpari. Abigit. depellit manibus. ¶ Ora proterua. improba. rabida. ¶ Corpus femorum. carnem ac pulpam summarum coxarum. femora. n summitates coxarum dicuntur: ac pro inguinibus ponuntur. unde femoralia declinantur: quibus pudenda tegũtur. ¶ Cerbereos rict⁹. ora canum cerbero similium. ¶ Stat. horret. ¶ Inguinibus truncis. mutilatis. nam inguina in canes fuerant conuersa. ¶ Vtero extante. eminente uentre. ¶ Coercet continet. comprimit.

Vtere tentatis operosæ uiribus herbæ:
Neç medeare mihi: sanesq; hæc uulnera mãdo.
Fineq; nil opus est: partem ferat illa caloris.
At circe (neq; enim flammis habet aptius ulla
Talibus ingenium) seu causa est huius in ipsa:
Seu uenus inditio facit hoc offensa paterno:
Talia uerba refert: melius sequerere uolentem:
Optantemq; eadem: parilíq; cupidine captam.
Dignus eras ultro: poteras certeq; rogari:
Et si spem dederis: mihi crede: rogaberis ultro.
Ne dubites: adsitq; tuæ fiducia formæ:
En ego: cum dea sim: nitidi cum filia solis:
Carmine cũ tantũ: q̃tũ quoq; gramine possim:
Vt tua sim uoueo: spernentem sperne: sequenti
Redde uices: unoq; duas ulciscere facto.
Talia tentanti: prius inquit in æquore frondes
Glaucus: & in summis nascẽtur montibus algæ:
Sospiteq; scylla nostri mutentur amores.
Indignata dea est: & lædere quatinus ipsum
Non poterat: nec uellet amans: irascitur illi
Quæ sibi prælata est: Venerisq; offensa repulsa:
Protinus horrendis infamia pabula succis
Conterit: & tritis hecateia carmina miscet:
Cærulaq; induitur uelamina: perq; ferarum
Agmen adulantum media processit ab aula:
Oppositumq; petens contra zancleia saxa
Rhegion ingreditur: feruẽtesq; æstibus undas:
In quibus ut solida ponit uestigia terra:
Sũmaq; decurrit pedibus super æquora siccis:
Paruus erat gurges curuos sinuat⁹ in arcus:
Grata quies scyllæ: quo se refcrebat ab æstu
Et maris & cæli: medio cum plurimus orbe
Sol erat: & minimas a uertice fecerat umbras.
Hunc dea præuiciat: portentificisq; uenenis
Inquinat: hic pressos latices radice nocenti
Spargit: & obscurum uerboꝝ ãbage nouorum
Ter nouies carmen magico demurmurat ore.
Scylla uenit: mediaq; tenus descenderat aluo:
Cum sua fœdari latrantibus inguina monstris
Aspicit: ac primo non credens corporis illas
Esse sui partes: refugitq;: abigitq;: timetque
Ora ꝓterua canum: sed quos fugit: attrahit una:
Et corpus quærens femorum crurumq; pedũq;:
Cerbereos rictus pro partibus inuenit illis.
Statque canum rabies: subiectaq; terga ferarũ
Inguinibus truncis uteroq; extante coercet.

¶ Fleuit amans glaucus. quia amans fleuit scyllæ fatum. ¶ Scylla loco mansit. in eodem gurgite remansit. ¶ In circes odium. sciebat. n. ulyssem a Circe amari. Multos autem e sociis suis in freto siculo amisit ulysses ut in odyssea narrat homerus. ¶ Mox: paulopost. ¶ Teucras carinas naues æneæ troiani. ¶ Fuerat mersura submersisset: nisi quo tempore illac transiuit æneas: in scopulum iam mutata fuisset. ¶ Ni prius in scopulum. & alii geographi. & pli. in primis scribunt: scylla saxum esse ingens freto imminens quod in parte superiore humanam habet effigiem. in inferiore uero plures habet cauernas: quibus undæ refractæ latratus canum & luporum ululatus referre uidentur. Hunc ubi troianæ. Errores Aeneæ describit poeta: ut cum ad pithecusam eum deduxerit insulam: Commodius Cercopum in simias methamorphosin describere possit ¶ Auidam charybdim que deuorat naues atque euomit. ¶ Nō bene latura. nā seipsam interfecit: ut ex carmine Virgiliano cć pueris est notum. ¶ Sidonis. dido sidonia decepta ab ænea qui eā reliquit: quæ sibilum ut manium copularat. ¶ Harēosæ terræ. carthaginis. unde Hiarbas apud Virgi. Cui littus arandum dedimus. ¶ Ad fines erycis. mons ē Siciliæ: eryx ab eryce amyci Bebritiorum Regis & ueneris filio denominatus: qui uiribus corporis præstans: tandem cum hercule cestibus pugnans occubuit unde uenus erycina fuit appellata. ¶ Iris iunonia. a iunone missa. notum est autem hoc ex. v. Virg. ¶ Hippotadæ regnum. Aeolias insulas. Nā æolus iouis fuit filius ex acesta hippotæ troiani filia. ¶ Sirenum acheloidum acheloi filiarū sirenes. n. acheloi fluuii filie ex calliope musa fuisse dicuntur: quæ iuxta fretum siculum habitātes suauiter adeo canebant: ut illac nauigantes sopirent: somnoque oppressos mergerent. Tres autē fuisse dicuntur parthenope. Leucosia. Ligia. ¶ Orbataque preside pinus. nauis palinuro gubernatore priuata: ut plene Virgi. narrat. ¶ Inarimen prochytemque legit transit. Inarime autem insula est in sinu campano: in qua est mons flammas eructans: Prochyte uero insula est sic dicta quod terræ motu ab ænaria sit pfusa. nam προχεω significat profundo. ¶ Pithecusas habitantum nomine dictas. pithecusa insula est in sinu campano urbem in monte habens pithecusas: a multitudine simiarum dicta. Nam πιθηκος simia dicitur. Iuppiter. n. Cercopum perfidiā odio habens eos in simias conuertit: hancque insulam illis assignauit habitādam. pli. uero audacter ab ouidio dissentiens scribit pithecusam nō a simiarum multitudine: ut aliqui existimauere: sed a figulinis doliariorum denominatam esse. Pithos namque dolium a græcis appellatur. ¶ Cecropidum exosus. cū maxima atheniēsium: q & cecropidæ dicuntur ignominia sic legitur. cum presertim nusquam lectum sit athenienses Ioui odio fuisse quare loco cecropidum audacter contenderim cercopum penultima producta esse legendum. Nam ut scribit Suidas candulus & Atlas fratres fraudulentissimi fuerunt: qui propter scelestos mores cercopes nominati sunt hoc est deceptores. quod aduenas omnes ac Iouem quoque decipere conati sunt. Quare indignatus Iuppiter in simias quas græci πιθηκους uocant transformauit. Cercopas autem homines fuisse dolosos ac perfidos indicio est hoc græcorum prouerbium ἀγορὰ κερκώπων idest forum cercopum. Quod quidem prouerbium in malignos & fraudolentos usurpatur. Inde etiam κερκωπίζειν græci dicunt pro eo quod est decipere & fraudare. Videtur autem ad id alludere: quod cercopitheci simiæ caudatæ dicuntur: quamuis ἀπὸ τῆς κέρκου. hoc est a cauda cognominētur Cercopa sane: ut ait Sex. Pom. græci appellant lucrari undique cupientem: quasi κερδῶνα: quem nos quoque lucrionem uocamus Homerus quoque in cercopas carmine inuectus est. ut narrat Plu. ¶ Posse queri. facultatem querendi ac lamentandi. uerbum. n. pro nomine positum est.

Fleuit amans glaucus: nimiumque hostiliter usæ
Viribus herbarum fugit connubia Circes.
Scylla loco mansit: cumque est data copia primū
In Circes odium sociis spoliauit Vlyssem.
Mox eadem teucras fuerat mersura carinas:
Ni prius in scopulū: qui nūc quoque saxeus extat:
Transformata foret: scopulū: quoque nauita uitat.
Hunc ubi troianæ remis audiamque charybdim
Euicere rates: cum iam prope littus adessent
Ausonium: libycas uento referuntur ad oras.
Excipit Aeneam illic animoque domoque
Non bene dissidium phrygii latura mariti
Sidonis: inque pyra sacri sub imagine facta
Incubuit ferro: deceptaque decipit omnes.
Rursus harenosæ fugiens noua mœnia terræ:
Ad sedes erycis fidumque relatus acesten
Sacrificat: tumulumque sui genitoris honorat:
Quasque rates iris iunonia pene cremarat:
Soluit: & hippotadæ regnum terrasque calenti
Sulfure fumantes: acheloidumque relinquit
Sirenum scopulos: orbataque præside pinus
Inarimen prochytenque legit: sterilique locatas
Colle pithecusas habitantum nomine dictas.
Quippe deū genitor fraudē & periuria quondā
Cercopum exosus gentisque admissa dolosæ
In deforme uiros animal mutauit: ut idem
Dissimiles homini possent: similesque uideri.
Mēbraque contraxit: naresque a frōte remissas
Contudit: & rugis perarauit anilibus ora:
Totaque uelatos flauenti corpora uillo
Misit in has sedes: necnon prius abstulit usum
Verborum: & natæ dira in periuria linguæ.
Posse queri tantum rauco stridore reliquit

Scylla i scopulū

Cercopes in simias

Has ubi præteriit:& parthenopeia dextra
Mœnia deseruit:leua de parte canori
Aeolidæ tumulū:& loca fœda palustribus uluis
Littora cumarum:uiuacisq; antra sibyllæ
Intrat:& ut manes adeat per auerna paternos
Orat:at illa diu uultum tellure moratum
Erexit:tādemq; deo furibunda recepto:
Magna petis dixit uir factis maxime:cuius
Dextera per ferrum est:pietas spectata per ignes
Pone tamen troiane metum:potiere petitis:
Elysiasq; domos & regna nouissima mundi
Me duce cognosces:simulachraq; chara parētis:
Inuia uirtuti nulla est uia dixit:& auro
Fulgentem ramum silua Iunonis auernæ
Monstrauit:iussitq; suo diuellere trunco.
Paruit Aeneas:& formidabilis orchi
Vidit opes atauosq; suos: umbramq; senilem
Magnanimi āchisæ:didicit quoq; iura locorum:
Quæq; nouis essent adeunda pericula bellis.
Inde ferens lassos auerso tramite passus
Cum duce cumæa fallit sermone laborem.
Dūq; iter horrēdū p opaca crepuscula carpit:
Seu dea tu præsens:seu diis gratissima dixit
Numinis instar eris semper mihi:meq; fatebor
Muneris esse tui:quæ me loca mortis adire
Quæ loca me uisæ uoluisti euadere mortis
Per quibus aerias meritis euectus ad auras
Templa tibi statuā:tribuā tibi thuris honores.
Respicit hunc uates:& suspiratibus haustis
Nec dea sum dixit:nec sacri thuris honore
Humanum dignare caput:neu nescius erres
Lux æterna mihi carituraque fine dabatur

Sibylla in uocē

℃ Has ubi preteriit.aduentum æneæ ad sibyllam describit poeta ut sibyllam ipsam in uocem tandem conuersam fuisse exponat.nam sibylla dum esset uirgo ab appolline amata:cum ab eo:ut quicquid uellet peteret hortāte impetrasset:ut tot annos uiueret:quot in manu harenas tenebat:oblita est adiicere uoto ne unquam senesceret quare cum phœbo morem gerere noluerit:ad tantum decrepitans peruenit: ut a corpore derelicta tota in uocem fuerit cōmutata.℃ Parthenopeia mœnia.Neapolim.que & parthenope ab una sirenum illic sepulta fuit appellata.Canori æolide.Miseni æoli filii:quo non præstātior alter ære ciere uiros martemq; accendere cantu: ut canit Vir. unde etiam promontorium misenum fuit appellatum. ℃ Littora cumarum.cumæ urbs campaniæ antiquissima Italicarum urbiū atq; sicularum a chalcidensibus quidem condita:ut Strabo inquit.sed a Cumæis denominata.Nam coloniæ ductores hippocles cumæus & Megasthenes chalcydēsis inter se pepigerunt:ut chalcydēsium quidem colonia esset.a cumæis uero nomen acciperet: alii ἀπὸ τῶν κυμάτων.hoc est ab undis cumas feribunt fuisse denominatas.Sed prior nominis huius ratio mihi uerior eē uī. ℃ Viuacis Sibyllæ. quæ sepingētos iam annos uixisset: ut ipsa paulopost narrat. Adamata namq; ab se Apollo cōditionem tulit.ut quicquid uellet optaret.se enī nihil negaturū. Illa hausta mānu harenæ petiit ut tot ānos uiueret nec adiecit ne senesceret. Quare adeo consenuit.ut uox ei sola superesset. Sibylla uero ex sententia M.Varronis omnis fœmina uates nuncupatur uel ab unius Delphidis nomine uel a consiliis deorum enunciandis.σιοὺς.n. deos & consilium βουλὴν appellabant æolico genere sermonis.Itaq; sibyllam dictam esse quasi θεοβουλὴν scribit Varro easq; decem numero fuisse quas quidem omnes enumerauit sub auctoribus qui de singulis scriptitarunt.Prima aūt fuit persica.Secūda libyca. Tertia delphica. Quarta cimmeria. Quinta erythræa.Sexta samia.Septima cumana nomine Amalthea: que ab aliis Herophile uel Demophile nominatur.Octaua Hellespontiaca.Nona phrygia.Decima Tiburs nomine Albunea. Cæterū Cumana ad quam peruenisse Aeneam Ouidius narrat:nouem libros attulisse ad regem Tarquinum priscum narratur ac pro eis trecentos Philippeos postulasse rexq; aspernatus pretii magnitudinem mulieris insaniam derisisse. Illa in conspectu regis tres combusisse: ac pro reliquis idē pretium postulasse.Tarquiniū multo magis mulierem insanire putasse:quæ demum tribus aliis exustis cum in eodem prætio perseueraret:motꝰ rex anus pertinacia residuos trecētis aureis emisse. Manes paternos.animam anchisæ patris. ℃ Furibunda. furenti similis. ℃ Deo recepto. apolline accepto: ℃ Dextera fortitudo. ℃ Per ferrū:p ensem quo multos hostium interfecit æneas. ℃ Pietas spectata p ignes.nā ex incendio troiano & deos penates & prēm anchisen humeris exportauit æneas. ℃ Elysiasq; domos Elysium a poetis fingit locū esse apd īferos:ubi aīæ eorꝫ q bn̄ uixerūt degere in sūma felicitate dn̄r. ℃ Regna nouissima:īferos. ℃ Simulacraq; cara pentis.hoc ex eorū opīone dictum est qui aiunt hoīem ex tribus cōstare aīa.corpe.& simulacro. ℃ Animamq; cælum petere.Corpus reddi terræ.Simulacrum ad inferos descendere. ℃ Inuia uirtuti nulla est uia.nam subaudiatur.est enim snīa cām continens cur sit ad inferos descensurus æneas. ℃ Iunonis auernæ.Proserpinæ.Nemus enim iuxta auernum & plutoni & proserpinæ fuit dicatum. ℃ Formidabilis orchi:formidandi plutonis. ℃ Inde ferens lassos.ab inferis reuertēs. ℃ Lassos passus.hypallage est.ipe.n.lassus ītelligit. ℃ Fallit sermōe laborē.h̄ ē loquēdo efficit:ut labor nō sentiat.Numinis istar:ad silitudinē deæ p dea.Mūeris eē tui.Me uitā abs te dono acepisse. ℃ Tribuā tibi thuris honores.h̄ ē tibi tanq̄ deæ sacrificabo.Et suspiratibꝰhaustis suspiriis tractis.Hūanū.mortale.Dignaē.dignū puta.Lux.æter uita ppetu

Aeneas ad inferos

¶ Patuisset. exposita & aperta fuisset. ¶ Optatis potiere tuis. uoti tui cōpos fies. ¶ Pulueris hausti. eruti. ¶ Tot natales tot annos. ¶ Vana stulta. Excidit. e memoria fugit. oblita sum. ¶ Hos tñ ille mihi dabat dedisset. ¶ Si uenerē paterer. si passa fuissem illū coire mecū. ¶ Innuba. uirgo. sine nuptiis. ¶ Felicior ætas iuuenilis ætas. ¶ Terga dedit: fugit. ¶ Aegra senectus. ab effectu q̄ ægros hoīes reddat. ¶ Quæ patiēda diu. q̄ mihi p longū tps est tolerāda. ¶ Sæcula septē. septingentos annos. nam sæculū centū annorum spatiū cōplectitur. ¶ Superest uidere. poetica locutio supest ut uideam. ¶ Tercentū messes & musta. tercētū annos intelligim⁹.

Si mea uirginitas phoebo patuisset amanti.
Dum tamen hanc sperat: dū pcorrūpere donis
Me cupit: elige ait uirgo cumæa quid optes:
Optatis potiere tuis: ego pulueris hausti
Ostendens cumulū: quot hærent corpora puluis:
Tot mihi natales contingere uana rogaui.
Excidit ut peterē iuuenes quoq; protinus annos:
Hos tamen ille mihi dabat æternaq; iuuentam:
Si uenerē paterer. contempto munere phoebi
Innuba permaneo: sed iam felicior ætas
Terga dedit: tremuloq; gradu uenit ægra senect⁹:
Quæ patienda diu est: nam iam mihi sæcula septē
Acta uides: superest nūeros ut pulueris æquem:
Tercentum messes: tercentum musta uidere
Tempus erit: cum de tanto me corpore paruam
Longa dies faciat: consumptaq; mēbra senecta
Ad minimū redigant onus: nec amata uidebor:
Nec placuisse deo: phœbus quoq; forsitan ipse
Vel non agnoscet: uel dilexisse negabit.
Vsq; adeo mutata ferar: nulliq; uidenda:
Voce tamē noscar: uocem mihi fata relinquent.
Talia conuexum per iter memorante Sybilla
Sedibus euboicam stygiis emersit in urbem
Troius Aeneas: sacrisq; ex more litatis
Littora adit nondū nutricis habentia nomē:
Hic quoq; substiterat post tedia longa laborū
Neriti⁹ macareus comes experiētis ulyssei.
Desertū quondam mediis in rupibus ætnæ
Noscit achimenidē: improuisoq; repertū
Viuere miratus: quis te casusue deusue
Seruat achimenide? cur inquit barbara graiū
Prora uehit? petitur uestra quæ terra carina?
Talia quærenti iam nō hirsutus amictu
Iam su⁹: & spinis conserto tegmine nullis
Fatur achimenides: iterum polyphemon & illos
Aspiciam fluidos humano sanguine rict⁹:
Hæc mihi ne potior domus est ithacaq; carina?
Si minus Aeneam ueneror genitore: nec unq̄
Esse satis potero: præstem licet omnia gratus.
Quod loquor & spiro: cælūq; & lumina solis
Aspicio: possim ne ingrat⁹ & immemor esse?

¶ Talia cōuexū. pulchra phātasia ad describēdū sociorū ulyssis ī uarias feras metamorphosin descēdit poeta ac eorūdem ī humanā figurā restōem. Macareū. n. neritium atq; achimenidē ulyssis comites fingit ea quæ sibi euenerūt cōmemorare. De odyssea aūt Homeri hæc summunt. ¶ Conuexū. p iter arduū. ¶ Memorāte. narrāte. ¶ Euboicā in urbē. Cumas dicit: q̄ a chalcydensibus conditæ fuerunt. ¶ Nutricis nomē. caietæ. nam Caieta nutrix æneæ fuit: quæ moriens & urbi & portui nomen dedit: ut carmine Virgiliāo est notum. Tu quoq; littorib⁹ nr̄is æneia nutrix Aeternā moriēs famā caieta dedisti. ¶ Neritius macareus. hic forte ad circes potēnā explorandā ab Vlysse miss⁹ cū potionē ab ipsa Circe acceptā gustasset: una cum oībus sociis: præter unū Eurylochū: q nihil bibere uoluit: in porcū fuit cōuersus. sed pcib⁹ ulyssis circe eos tande pristinæ restituit figuræ. Vt homer⁹ in decimo odysseæ libro narrat: Vnde hæc oīa quæ a Macareo referunt: ab Ouidio sumpta esse uident. Quæ uero narrat achæmenides: in nono ipsi⁹ Odisseæ legunt. ¶ Hic quoq; substiterat. illic quoq; remanserat. ¶ Neriti⁹ ithacensis. neritus. n. ithacæ mōs est. ¶ Expientis ulyssei. experti multa & passi ulyssis. ¶ Desertū quonda. olim derelictū. ¶ Noscit achimenidē. achimenides timore polyphemi cyclopis in sicilia ab Vlysse relictus ab ænea illac nauigāte fuit exceptus: ut ex carmine Virgi. ét pueris est notū. ¶ Seruat seruauit. putabat enī macareus illum periisse. ¶ Cur barbara graiū. miratur macareus achimenidem græcum Vlyssisq; comitem cū troianis græcorū hostibus nauigare. ¶ Petit terra q̄ uestra carina. hoc est quo nauigatis. ¶ Iam non hirsutus amictu. iam non asperis indutus uestibus: quales in ætna latitans gerebat. alludere autē poeta ur ad ea q̄ de achimenide Virg. scribit. Cum subito e syluis macie confecta suprma Ignoti noua forma uiri miserandaq; cultu pcedit supplexq; manus ad littora tendit Respicimus. dira illuuies immissaq; barba Consertum tegimen spinis ac cætera graius. Et quondam patriis ad troiam missus. in armis. ¶ Iam suus. iam sui iuris. ¶ Iterum polyphemon. illi interrogationi respondet. ¶ Cur barbara graiū pra uehit. se aūt gratū erga æneā ostendit achimenides. ¶ Illos rictus fluidos. illa fluētia ora. ¶ Aspiciā. optādi ē mod⁹. ¶ Ni potior domus est. nisi melior & carior hæc dom⁹ est mihi: q̄ sit & mea & Vlyssis nauis. Quod loquor & spiro. q̄ uiuo. fatet aūt achimenides se uitam ab ænea accepisse: illiq; se oīa debere Est aūt ordo ille d̄dit q̄ loquor & spiro. ¶ Possim ne ingratus. parenthesis qua significat achimenides se nunq̄ in æneam ingratum esse posse.

Achimenides

¶ Vt lumen iam nunc uitale relinquam. hoc ẽ ut contingat me statim mori. ¶ Vt tumulo cõdar. sepeliar. illud autẽ uerbum dedit huc quoq; est referendum. aut. certe correctio a dicti prioris. posset. n. ĩ mari perire. ¶ In illa aluo. cyclopis notissima. ¶ Quod animi fuit. quis anim⁹ esse debuit ¶ Permisit coniecit. ¶ Veluti tormenti uiribus acta. tormentum instrũm est belli cum a torquendis. & cum impetu mittendis lapidibus dictũ. ¶ Acta ĩpulsa. ¶ Giganteo lacerto. maximo brachio q̃tus gigantem deceret per q̃ uasta Polyphemi magnitudo significatur ¶ Deprimeret. demergeret ¶ Fluctusue. saxorum iactu excitatus. ¶ Iam me non esse oblit⁹ in illa. perinde ĩquit timui ac si in illa naue ego quoq; fuissem. ¶ Reduxit liberauit. ¶ Et luminis orbus. oculo priuatus. ¶ Incursat rupibus. incidit in saxa sic ut pedes lædat. ¶ Tabo. saniae corporum deuoratorum. ¶ Execratur. detestatur. ¶ O siquis referat. ordo est. O quam nullum sit: aut leue damnum lucis ademptæ: si quis casus referat mihi ulyssem. ¶ Referat. reuehat ¶ Sæuiat. sæuitiam. ac crudelitatem exerceat. ¶ Laniem. lacerem. ¶ Inundet undæ more impleat. ¶ Elisi artus contusa membra. ¶ Trepident. palpitent ¶ Lucis ademptæ. effossi oculi ¶ Hæc & plura ferox. locutus est. iactauit. simileue uerbum est subaudiendum. ¶ Luridus horror ab effectu: q̃ luridos & nigros faciat. ¶ Cede sanguine. ¶ Et manem luminis orbem. circulum oculo uacuum. ¶ Membraq;. uasta subaudiamus ¶ Concretam. coniunctam. ¶ Minimum tñ ipsa doloris. afferebat erat ue subaudiatur. se autem ex morte: quæ sibi instare uidebatur: minimum doloris cepisse Achimenides ait q̃ uidebat Polyphemum oculo priuatum suæ crudelitatis pœnas dedisse. ¶ Rebar. opinabar putabam. ¶ Herebat. affixa erat. ¶ Affligi. allidi. ¶ Semianimes. semimortuos. Auidã condebat in aluum. deuorabat. ¶ Sine sanguine. pallidus. ¶ Mandentemq; uidens. quia uidebã est enim participium causam significãs cur mœstus ac sine sanguine staret achimenides. Frusta carnium; artes. ¶ Glomerata. cõiuncta. Talia fata. talem mortem. ¶ Cupidusq; moriri. moriendi. est enim græca figura. Moriri autem secũdum quartam declinauit coniugationem: cum frequentius secundum tertiam dicatur. ¶ Glande famem pellens. glandibus & herba uescens. ¶ Expes. extra omnem spem constitutus.

Ille dedit quod non anima hæc cyclopis in ota
Venit: & ut lumen iam nunc uitale relinquã:
Vt tumulo: aut certe noo illa condar in aluo.
Quid mihi tonc animi (nisi si timor abstulit omnẽ
Sensũ animũq;) fuit? cũ uos petere alta relictus
Aequora conspexi? uolui inclamare: sed hosti
Prodere me timui: uestræ quoq; clamor ulyssis
Pene rati nocuit: uidi cum monte reuulsũ
Immanẽ scopulũ medias permisit in undas.
Vidi iterum ueluti tormenti uiribus acta
Vasta giganteo iaculantem saxa lacerto:
Et ne deprimeret fluctusue lapisue carinam
Pertimui iam me noo esse oblitus in illa.
Vt uero fuga uos ab acerba morte reduxit:
Ille quidem totã gemebũdus obãbulat ætná:
Prætentatq; manu siluas: & luminis orbus
Rupibus incursat: fœdataq; brachia thabo
In mare portendẽs gẽtem execratur achiuam:
Atq; ait: o siquis referat mihi casus Vlyssem:
Aut aliquem ex sociis: in quem mea sæuiat ira:
Viscera cuius edam: cuius uiuentia dextra
Mẽbra mea laniẽ: cuius mihi sanguis inũdet
Guttur: & elisi trepident sub dentibus artus:
Quã nullũ aut leue sit dãnũ mihi lucis adẽptæ?
Hæc & plura ferox: me luridus occupat horror
Spectantem uultus: & iã nunc cæde madẽtes
Crudelesq; manus: & manem luminis orbem:
Mẽbraq;: & humano concretã sanguine barbam,
Mors erat ante oculos: minimũ tñ ipsa doloris:
Etiam prensurũ: iam nunc mea uiscera rebar
In sua mersurum: mentiq; hærebat imago
Temporis illius: quo uidi bina meorum
Ter quater affligi sociorum corpora terræ:
Quæ super ipse iacens hirsuti more leonis
Visceraq; & carnes: cũq; albis ossa medullis:
Semianimesq; artus auidam condebat in aluũ.
Me tremor inuasit: stabã sine sanguioe mœstus:
Mandenteq; uidens eructantemque cruentas
Ore dapes: & frusta mero glomerata uomẽtem:
Talia fingebam misero mihi fata parati:
Perque dies multos latitãs: omnemque tremiscẽs
Ad strepitũ: mortẽque timẽs: cupidusque moriri
Glaode famẽ pellens: & mixta frondibus hærba:
Solus: inops: expes: leto pœnæque relictus
Hãc procul aspexi lõgo post tempore nauem:
Orauique fugam gestu: ad littusque cucurri:

Et moui:graiumq; ratis troiana recepit.
Tu quoq; pāde ruos comitū gratissime calus:
Et ducis & rurbæ:quæ recū est credira ponto.
Acolon ille referr thusco regnare profundo:
Acolon hippotaden cohibentē carcere uentos:
Quos bouis inclusos tergo memorabile munus
Dulichium sumpsisse ducem:flatuq; secundo
Lucibus isse nouem:& terram aspexisse petitā:
Proxima post nonā cum sese aurora moueret:
Inuidia socios prædæq; cupidine uictos
Esseratos aurū:sempsisse ligamina uentis:
Cū qbus isse retro p quas mō uenerat undas:
Acoliiq; ratem portus reperisse tyranni:
Inde lami ueterem læstrygonis inquit in urbem
Venimus:antiphates rerra regnabat in illa.
Missus ad hunc ego sū numero cōitāte duorum:
Vixq; fuga quæsita salus comitique mihique
Tertius e nobis læstrygonis impia tinxit
Ora cruore suo:fugientibus instat:& agmen
Concitat antiphates:coeunt:& saxa trabesq;
Coniiciūt:mergūtq; uiros:mergūtque carinas:
Vna tamen:quæ nos ipsūque uehebat ulyssem:
Effugit amissa sociorum parte:dolentes
Multaque conquesti terris allabimur illis:
Quas pcul hic cernis:pcul hic(mihi crede)uidē
Insula uisa mihi:tuque o iustissime rroum (da
Nate dea:neque enim finiro marte uocādus
Hostis es Aenea:moneo fuge littora circes:
Hos quoque circæo religata in litrore pinu
Antiphatæ memores immansuetique cyclopis
Ire negabamns:& tecta ignota subire:
Sorte sumns lecti:sors me fidumque politen:
Eurylochūque simul nimiique elpenora uini:
Bisque nouem socios circæa ad mœnia misit:
Quæ simul attigimus:stetimusque in limite tecti:
Mille lupi:mixtique lupis ursique leæque
Occursu fecere metum:sed nulla timenda:
Nullaque erat nostro factura in corpore uulnus:
Quin etiam blandas mouere per aera caudas:
Nostraqua adulantes comitant uestigia:donec
Excipiunt famulæ:perque atria marmore tecta
Ad dominam ducūt:pulchro sedet illa recessu
Solenni solio:pallamque induta nitentem
Insuper aurato circūuelatur amictu.
Nereides nxmphæque simul:quæ uellera motis
Nulla trahunt digitis:nec fila sequētia ducunt:

¶ Et moui.commoui.persuasiq; ut me accipe-ret. ¶ Graium.Græcum.ac si diceret sibi hostē. ¶ Et turbæ.& comitum. ¶ Quæ tecum ē credita ponto.quæ se tecum mari commisit.Acolū ille refert.æol Iouis ex acesta filia hippotæ troiani filius regnasse dicitur apud insulas æolias ab ipso appellatas:qui ex consurgentibus nebulis ita uentos prædicebat futuros:ut eos in sua potestate habuisse sit creditus. Ad hunc ut Homer scribit cum ulysses peruenisset quo commodi⁹ in patriam nauigaret.uentos in utre ligatos ab ipso accepit.Sed socii aurum esse putantes utrē soluerunt unde erumpentes uenti maximam excitarunt tempestatem qua ad æolum redire coact. fuerunt. ¶ Thusco profundo.in thusco mari. ¶ Hippotadem Hippotæ nepotem. ¶ Cohibentem.coercentem continentem. ¶ Bouis tergo.in utre ex tergore & pelle bouis cōfecto ¶ Terram petitam.ithacam expetitam. ¶ Proxima post nonam aurora.decima dies. ¶ Dempsisse ligamina uentis.dissoluisse uentos. ¶ Dulichium ducem.Vlyssem. ¶ Inde lami ueterem Lamus antiquissimus Læstrygonum rex fuit:qui populi fuerunt feritate famosi in ultimo Italiæ angulo habitantes Ad eos cum uenisset Vlysses:Antiphates regnabat a quo nonnullis & nauibus & sociis fuit spoliatus. Læstrygones autē primi post cyclopes siciliam habitasse feruntur. ¶ Ad hunc.ad illum. ¶ Tinxit madefecit. ¶ Læstrygonis.antiphatæ. ¶ Concitat conuocat. ¶ Agmen. læstrygonum multitud nem. ¶ Coeunt.conueniunt concurrunt. ¶ Terris allabimur illis.ad illas terras nauigauim⁹. Circæum autem manu ostendit quod quidem promontorium est latii a circe dictum:in quo urbs erat nomine circæi. ¶ Procul uidēda:neq; enī tutum est accedere propius. ¶ Immansueti.crudelis.Illud uero epitheton parum feritati cyclopis conuenire uidetur. ¶ Ire negabamus.nolebamus ire. ¶ Circæa ad mœnia.Circæorum urbis est periphrasis.Circæum autē est etiā in planicie in colchis:ut Timeus ait a Circe denominata. ¶ Simul.postq̄. ¶ Tecti.domus.per synegdochen. ¶ Mille lupi.multi. finit⁹ enim numerus pro infinito est positus. ¶ Leæq;.& Leænæ. ¶ Sed nulla ferarum subaudiatur. idcirco autem nulla earum timenda uidebatur:quia nōdum humanitatem deposuerant:eoq; hominibus adulabantur. ¶ Comitant.archaismos.comitantur enim nunc dicim⁹. ¶ Marmore tecta. marmoreis tegmentis incrustata. ¶ Aurato amictu.aurato pallio.

Comitant·

Aeolus rex uentorum.
Venti in utre.
Vlyssi traditi.

Circaeum

¶ Gramina. herbas. Secernunt. discernunt. Variasq́ coloribus herbas. uariorum colorum herbas ¶ Opus exigit. perficit. complet. ¶ Quis usus. quæ utilitas. ¶ Quo in folio. in qua herba. sinegdochichos a parte namq́ totum intelligimus. ¶ Pensas. pōderatas. neq́. n. pharmaca nisi ponderentur recte componi possunt. ¶ Diffudit uultus. exhilarauit. ¶ Et reddidit omnia uotis. hoc est. omnia pro uotis respōdit. ¶ Hordea tosti grani. hypallage est. grana enim ordei tosti intelligimus. ¶ Cum lacte coagula passo. periphrasis est casei. ¶ Sacra dextra. execrabili ¶ Arenti ore. sicco. per quod intelligim⁹ ipsos fuisse bibendi auidos. ¶ Horrescere. horridus fieri. ¶ Nec iā posse q̄ri & cœpi ñ posse & lamētari. iā. n. ī porcū fuerat cōuersus. ¶ Occalescere in callum commutari. ¶ Pando rostro. recuruo ¶ Colla tumere toris. extantibus carnibus tumida fieri. ¶ Illa uestigia feci. brachia in crura anteriora fuisse commutata ait. ¶ Cumq́ eadem passis. cum sociis meis qui eadem erant passi in stabulo claudor. ¶ Tantum medicamina possunt. parenthesis est acclamationem continens in circes medicamenta. ¶ Maneret. esset ¶ Ab illo certior. factus subaudiatur. ¶ Pacifer cyllenius. mercurius qui ad pacem mittitur: quemadmodum iris ad discordiam. ¶ Moly uocant superi. quod subaudiatur. quod superi uocant moly. De hac uero herba ex sententia homeri. sic Pli scribit. laudatissima herbarū est homero teste: q̄ uocari ab diis putat moly. Inuentionem eius Mercurio assignat: contraq́ summa beneficia demōstrat nasci eam hodie circa pheneum: & in cyllene arcadiæ tradunt specie illa homerica radice rotonda nigraq́ magnitudine cæpe. folio scyllæ. effodi autem difficulter. græci auctores florem eius luteum pinxere. cum homer. candidum scripserit. Inueni e peritis herbarum medicis: qui & in Italia nasci eam diceret: afferriq́ mihi e campania aliquot diebus effossā inter difficultates saxeas radicis triginta pedes longæ: ac ne sic quidem solidæ sed abruptæ. ¶ Thalamo. in thalamum. ¶ Coniugii dotem coitu: præmium. ¶ Sociorum corpora. ut restituat sociorum corpora pristinæ figuræ. ¶ Percutimur caput. poetica est synegdoche. Nam in prosa caput nobis percutitur diceremus. ¶ Magis hoc. tanto magis. Illum flentem. Vlyssem subaudiamus. ¶ Quam nos testantia gratos. se ante omnia gratias ulyssi egisse ait. ¶ Hoc quoq́ cum multis. Pici iuuenis in auem sui nominis portētosam metamorphosin narrat Achimenidi Macareus. nam picus saturni filius Rex fuit Latii qui cum iam canentem ex Venilia Iani filia duxisset uxorem: a circe forte in uenatione uisus statimq́ amatus: cum ei morem gerere nollet in auem sui nominis fuit mutatus. Paratis. instructis. ¶ Ad talia sacra. magica.

Socii ulyssis i porcos

Socii ulyssis ī pristinā figuram

Moly herba.

Picus in auem

Gramina disponūt: sparsosq́ sine ordine flores
Secernunt calathis uariasq́ coloribus hærbas.
Ipsa qđ hæ faciūt opus exigit: ipsa quis usus
Quoue sit in folio: quæ sit concordia mixtis
Nouit: & aduertens pensas examinat hærbas.
Hæc ubi nos uidit: dicta acceptaq́ salute
Diffudit uultus: & reddidit omnia uotis:
Nec mora misceri tosti iubet hordea grani:
Mellaq́ uique meri: & cū lacte coagula passo.
Quique sub hac lateāt furtim dulcedine succos
Adiicit: accipimus sacra data pocula dextra.
Quæ simul arenti sitientes hausimus ore:
Et tetigit summos uirga dea dira capillos:
Et pudet: & referam: setis horrescere cœpi:
Nec iam posse queri: pro uerbis edere raucum
Murmur: & in terrā toto procumbere uultu:
Osq́ meum sensi pando occalescere rostro:
Colla tumere toris: & qua modo pocula parte
Sumpta mihi fuerant: illa uestigia feci.
Cumq́ eadē passis (tm̄ medicamina possunt)
Claudor in hara suis: solum caruisse figura
Vidimus eurylochum: solus data pocula fugit
Quæ nisi uitasset: pecoris pars una maneret
Nunc quoq́ setigeri: nec tantæ cladis ab illo
Certior ad circen ultor uenisset Vlysses:
Pacifer huic dederat florem cyllenius album:
Moly uocant superi: nigra radice tenetur:
Tutus eo monitisq́ simul cælestibus intrat
Ille domum circes: & ad insidiosa uocatus
Pocula: conantem uirga mulcere capillos
Reppulit: & stricto pauidam deterruit ense:
Inde fides: dextræq́ datæ: thalamoq́ receptus
Coniugii dotem sociorum corpora poscit:
Spargimur ignotae succis melioribus herbæ:
Percutimurq́ caput conuersæ uerbere uirgæ:
Verbaque dicuntur dictis contraria uerbis:
Quo magis illa canit: magis hoc tellure leuati
Erigimur: setæque cadunt: bifidosque relinquit
Rima pedes: redeūt humeri: & subiecta lacertis
Brachia sunt: flētem flentes complectimur illū:
Hæremusq́ ducis collo: nec uerba locuti
Vlla priora sumus: q̄ nos testantia gratos.
Annua nos illic tenuit mora: multaq́ præsens
Tempore tam longo uidi: multa hauribus hausi:
Hoc quoq́ cum multis: q́ clam mihi rettulit una
Quatuor e famulis ad talia sacra paratis:

¶Cum duce meo cum Vlysse. ¶Illa. famula. ¶Signum. statuam. ¶Insigne. ornatum. ¶Accipe. audi. ¶Aduce. adhibe. ¶Proles saturnia. filius saturni. ¶Forma uiro. tali pulchritudine: quali & statua ipsius.

Cum duce namq; meo circe dum sola moratur:
Illa mihi niueo factum de marmore signum
Ostendens iuuenile gerens in uertice picum
Aede sacra positum: multisq; insigne coronis:
Quis foret: & quare sacra coleretur in aede:
Cur hanc ferret auem: quaerenti & scire uolenti
Accipe ait macareu: dominaeq; potentia quae sit
Hinc quoq; disce meae: tu dictis adiice mentem.
Picus in ausoniis proles saturnia terris
Rex fuit utilium bello studiosus eqnorum:
Forma uiro quam cernis erat: licet ipse decorem
Aspicias: fictaq; probes ab imagine ueram:
Par animus formae: nec adhuc spectasse tot ãnos
Quinquẽnẽ proteras graia quater edere pugna.
Ille suos dryadas latiis in montibus ortas
Verterat in uultus: illum fontana petebãt
Numina naiades: quas albula: qualsque numici:
Quas anienis aquae: cursuq; breuissimus almo:
Narue tulit praeceps: & opacae farfarus undae:
Quaeq; colũt scythicae stagnũ nemorale dianae:
Finitimosq; lacus: spretis tamen omnibus unã
Ille colit nympham: quã quondam in colle palati
Dicitur ancipiti peperisse uenilia Iano.
Haec ubi nubilibus primum matutuit annis:
Praeposito cunctis laurenti tradita Pico est.
Rara quidem facie: sed rarior arte canẽdi:
Vnde canẽs dicta est siluas & saxa mouere:
Et mulcere feras: & flumina longa morari
Ore suo: uolucresq; uagas retinere solebat:
Quae dum foeminea modulatur carmina uoce:
Exierat tecto laurentis Picus in agros.
Indigenas fixurus apros: tergumq; premebat
Acris equi: laeuaque hastilia bina ferebat:
Phoeniceã fuluo chlamydem cõprensus ab auro
Venerat in siluas & filia solis easdem:
Vtq; nouas legeret foecundis collibus haerbas
Nomine dicta suo circaea reliquerat arua:
Quae simul ac iuuenem uirgultis abdita uidit:
Obstupuit: cecidere manu: quas legerat herbas:
Flammaque per totas uisa est errare medullas.
Vt primum ualido mentem collegit ab aestu:
Quid cuperet fassura fuit: ne posset adire
Cursus equi fecit: circunfususque satelles:
Non tamen effugies: uento rapiare licebit:

¶Licet ipse decorem. tantum fuisse decoris in uiuente Pico: quantum est in ipsius imagine ait. ¶Nec adhuc spectasse tot annos. significat p[er] cũ tunc cũ mutatus fuit nõdum ad. xx. annos p[er]uenisse. est autem ordo. Nec poteras edere ipsum quater quinquennem spectasse tot annos graia pugna. hoc est. in palestra quã idcirco graiam pugnam uocat: q[uod] a graecis fuit instituta. Innuit autem eum uisum fuisse iuniorem quã erat. q[uod] uero quidam graiam palestram pro bello troiano putant accipiendum mihi non probatur. ¶Quas albula. tybris qui a colore aquae prius albula dicebatur. ¶Quasq; numici. numicus flu. est laurentis agri: in quem aeneam occidisse ferunt. ¶Quas anienis aquae. anio fluuius est latii haud longe ab urbe in tyberim defluens. ¶Almo. fluuius haud longe ab urbe Roma distans: qui in tyberim non longe a fonte ingreditur. Vnde etiam a poeta breuissimo cursu cẽ d[icitu]r. in almone aũt singulis quibusq; annis sexto calen. aprilis: ut refert Macrobius: cybeles simulacrum lauari consuetum erat. ¶Narue tulit p[rae]ceps. ¶Nar flu. est umbriae in tyberim labens. ¶Et opace farfarus undae. Farfarus fluuius est Sabinorum. ¶Scythicae dianae. quae ab Horeste una cum iphigenia ex taurica regione Ariciam usq; allata fuit. ¶Stagnum nemorale. inter nemora positum. nam ut strabo scribit: Artemisio idest Dianae & luco & templo lacus adiacet instar pelagi fluctuans: qui undiq; siluis circundatur. ¶Venilia. uxor fuit Iani antiquissimi Italiae Regis. ¶Ancipiti iano. bicipiti atq; bifrõ m facie. praestans facie. omneti. ¶Rara quidem. rarũ p[rae]clarum ẽ. ¶Vñ canẽs dcã ẽ. nã canens noĩe proprio uocabatur pp excellentem canendi peritiam. ¶Morari. remorari. sistere. ¶Ore suo. cantu suo. ¶Exierat tecto. domo egressus erat. ¶In agros laurentis. in agros laurentum. Laurentes enim populi fuerunt latii: a laurento urbe dicti. ¶Fixurus. confecturus. percussurus. ¶Acris equi. ferocis. ¶Phoeniceam. purpuream. ¶Ab auro. ab aureo cingulo comprehensam & cinctam chlamydem habens. ¶Et filia solis. etiam circe solis filia. ¶Circaea arua. circaeum montẽ: a circe denominatũ: in quo circaei oppidum fuit: ut pauloante diximus. ¶Abdita. abscõdita. ¶Obstupuit. emphasis pulchra. hĩc enim facile colligitur: qoanta foret pici pulchritudo qua statim circe ita capta est. ut obstupuerit. ¶Valido ab aestu. a uehementi amore. Circumfususq; satelles. circumpositi ministri est enĩ synegdoche. ¶Licebit. pro licet quamuis.

Canens
Pici
Vxor

¶ Si modo me noui. meam potentiam. ¶ Euanuit. uana facta est. ¶ Praeter. iuxta. ¶ Trabibus. arboribus ex quibus trabes fiunt. ¶ Inscius praedam non cognoscens esse falsam. ¶ Vmbras. predae. ¶ Imaginem. apri simulati & ficti. ¶ Spem uanam umbram corpore carentem. ¶ Erat. uagatur. ¶ Concipit illa praeceps. uota quibus a diis id quod cupiebat impetraret. ¶ Ignoto carmine. obscuris & non intellectis uerbis. ¶ Confundere. obscurare. ¶ Patrio capiti. soli. ¶ Densatur coelum. in nubem cogitur aer. ut inquit Vir. ¶ Caecis. ignotis. ¶ Et abest custodia regis. comites regis absunt. ¶ Tibi. qui es mortalis. ¶ Consule. succure: medere. ¶ Durus. crudelis: ¶ Et quaecunq; es ait. cum quodam contemptu haec ait. Picus: ac si diceret. etiam si esses filia iouis nedum solis. Ianigenam Iano genitam. ¶ Retentatis. iteratis. ¶ Non impune feres. nō abibis sine poena. ¶ Neq; reddere canenti. neq; redibis ad canentem. ¶ Disces rebus ait. re ipsa inquit cognosces. ¶ Circe est. haec cum maxima indignatione dicuntur perinde ac si diceret: circe laesa est: quae omniū incantamentorum & ueneficiorum est peritissima. ¶ Solito uelocius. citius quam solebat. iam enim in auem fuerat conuersus. ¶ Accedere. adiungi. ¶ Duro fera robora rostro. hypallage ē dura namq; robora fero percuti rostro intelligimus. ¶ Figit. percutit. ¶ Fibula ꝙ fuerat. fibula aurea. ¶ Momorderat. depilauerat. nam fibulae uestes mordere uidentur: cum eas pilis priuent. Significat autem pici aureum baltheum in torquem fuluum: quo collum pici auis cingitur: fuisse conuersum. ¶ Nec quicquam antiquum pico nisi nomina restat. picus martius idcirco haec auis cognominatur: ꝙ marti sit consecratus a pico. autem picenum deducitur Italiae regio: quae uulgo nunc Marchia anconitana uocatur ꝙ sabini cum asculum conderent in eorum uexillo picus consedit. ¶ Interea comites. pici comites cum uim circe afferre pararent in uarias feras cōuersi fuere: ¶ Tenuauerat. tenues ac subtiles reddiderat. est autem parenthesis qua narratio uerisimilis efficitur. ¶ Criminibus ueris. uera criminatione.

Pici socii in feras.

Si modo me noui: si non euanuit omnis
Haerbarum uirtus: nec me mea carmina fallunt.
Dixit: & effigiem nullo cum corpore falsi
Finxit apri: praeterq; oculos transcurrere regis
Iussit: & in densum trabibus oemus ire uideri
Plurima qua silua est: & equo loca peruia oon sunt
Haud mora: continuo p̄daepetit inscius umbras
Picus: equiq; celer spumantia terga reliquit:
Spemq; sequens uanam silua pedes errat io alta
Concipit illa praeces: & uerba precantia dixit
Ignotosq; deos ignoto carmine adorat:
Quo solet & niueae uultum confundere lunae:
Et patrio capiti bibulas subtexere oubes.
Tunc quoq; cantato densatur carmine caelum:
Et oebulas exhalat humus: caecisq; uagantur
Limitibus comites: & abest custodia regis:
Nacta locum tempusq;: per o tua lumina dixit
Quae mea ceperūt: perq; hanc pulcherrie formā
Quae facit: ut supplex tibi sim dea: cōsule nostris
Ignibus: & socerū: qui praeuidet omnia: solem
Accipe: nec durus titanida despice circen.
Dixerat: ille ferox ipsamq; precesq; reliquit:
Et q̄cunq; es ait: non sum tuus: altera captum
Me tenet: & teneat per loogum cōprecor aeuū:
Nec uenere externa socialia foedera laedam:
Dum mihi ianigenam seruabunt fata caneotem:
Saepe retentatis precibus titania frustra
Non impune feres: neq; ait reddere canenti:
Laesaq; quid faciat: q̄d amās: quid foemīa: disces
Rebus ait: sed amās & laesa & foemina circe est:
Tum bis ad occasum: bis se conuertit ad ortum.
Tum iuuenem baculo tetigit: tria carmina dixit.
Ille fugit: sed se solito uelocius ipse
Currere miratus: pēnas in corpore uidit:
Seq; nouam subito latis accedere siluis
Indignatus auem duro fera robora rostro
Figit: & iratus loogis dat uulnera ramis.
Pumpureum chlamydis pennae traxere colorem
Fibula: quod fuerat uestemq; mormoderat aurū
Pluma fit: & fuluo ceruix praecingitur auro.
Necquicq̄ antiquum Pico: nisi nomina restat.
Ioterea comites clamato saepe per agros
Nequicq̄ Pico: nullaq; in parte reperto
Inueniunt circen: nam iam tenuauerat auras:
Passaq; erat nebulas uentis ac sole resolui:
Criminibusq; premunt ueris: regemq; reposcūt:

Vimq; ferunt: sæuisq; parant incessere telis.
Illa nocens spargit uirus: succosq; ueneni:
Et noctem noctisq; deos hereboq; chaoq;
Conuocat: & longis hecatem ululatibus orat.
Exiliere loco: dictu mirabile: siluæ
Ingemuitq; solum: uicinaq; palluit arbor:
Sparsaq; sanguineis rubuerunt pabula guttis:
Et lapides uisi mugitus edere raucos:
Et latrare canes: & humus serpentibus atris
Squallere: & tenues animæ uolitare uidentur.
Attonitum monstris uulgus pauet: illa pauentum
Ora uenenata tetigit mirantia uirga:
Cuius ab attactu uariarum monstra ferarum
In iuuenes ueniūt: nulli sua māsit imago.
Presserat occiduus tartesia littora phœbus:
Et frustra coniūx oculis animoq; canentis
Expectatus erat: famuli populusq; per omnes
Discurrunt siluas: atq; obuia lumina portant.
Nec satis est nymphæ flere: & lacerare capillos:
Et dare plangorē: facit hæc tamē oīa: seq;
Proripit: ac latos errat uæsana per agros.
Sex illam noctes totidem redeuntia solis
Lumina uiderūt: inopem somniq; cibiq;
Per iuga: per ualles: qua sors ducebat euntem
Vltimus aspexit fessam luctuque uiaq;
Tibris: & in gelida ponentem corpora ripa:
Illic cum lachrymis ipsos modulata dolores
Verba sono tenui mœrens fundebat: ut olim
Carmina iam moriens canit exequialia cygnus:
Luctibus extremū tenues liquefacta medullas
Tabuit: inq; leues paulatim euanuit auras.
Fama tamen signata loco est: quē rite canentem
Nomine de nymphæ ueteres dixere coloni.
Talia multa mihi longum narrata per annum
Visaq; sunt: resides & desuetudine tardi
Rursus inire fretū: rursus dare uela iubemur:
Ancipitesq; uias & iter titan ia uastum
Dixerat: & sæui restare pericula ponti.
Pertimui fateor: nactusq; hoc littus adhæsi.
Finierat macareus: urnaq; æneia nutrix
Condita marmoreo tumulo breue car mē hēbat:
Hic me caietam notæ pietatis alumnus
Ereptam argolico: quo debuit igne: cremauit.
Soluitur herboso religatus ab aggere funis:
Et procul insidias infamataq; relinquunt
Tecta deæ: lucosq; petunt: ubi nubilus umbra

¶ Vimq; ferunt. uiolentiam circe afferre uolūt ¶ Incessere. inuadere. ¶ Noctis deos. hecatē: plutonem & reliquos inferni deos. Nam nox apud inferos semper esse putatur. ¶ Ereboque chaoq;. hoc est. ab erebo usq; & chao incipiens circe siue ab inferis deos noctis inuocat. Est enī erebus obscurissimus inferni locus. unde ortam esse noctem Varro scribit Chaus autem qd chaos in primo appellauit poeta: fuit quædam rerū omnium confusio: ex qua dii quoq; nati esse feruntur. Ad illud autem Ouidius alludere uidet: q; Pronapides poeta græcus scriptum reliquit Chaum demogorgonis primi deoꝝ omniū uxorem fuisse: ex qua Erebrum terramq; suscepit. unde nox. miseria. egestas. fama. tartarus. cloto. lachesis atropos. pluton. multaq; alia nata esse finguntur. ¶ Edere. emittere. ¶ Tenues animæ sine corpore. ¶ Vulgus. comites pici. ¶ Mirantia. stupentia. ¶ Monstra. monstrosæ figuræ. ¶ In iuuenes ueniunt: nam illi in uarias feras fuerūt cōuersi. ¶ Presserat occiduus. canēs uxor pici cum uirum nusquam inueniret: ita se lachrimis tradidit: ut paulatim iuxta tiberim in auras fuerit resoluta. locus autem ille canens a canentis nymphæ nomine fuit appellatus. ¶ Tartesia littora. occidentalia. nam tartesus urbs est ulterioris hispaniæ. ¶ Lumina. funalia. faces. ¶ Seq; proripit. e domo. ¶ Et dare plangorē. & edere eiulatum. ¶ Vesana. insana ac furēs. ¶ Inopem. expertem. carentem. ¶ Carmina exequialia. exequiis conuenientia. cygnus autem morti uicinus suauissime canere memoratur. ¶ Tabuit. paulatim absumpta est: ¶ Euanuit. resoluta ē Rite. merito & recte ob memoriam illius nymphæ: quæ mariti desiderio illic uitam cum morte commutarat. ¶ Per longū annum. quo apud circen fuimus. ¶ Resides. desides ac pigri. facti autem subaudiatur. ¶ Inire. intrare. ¶ Dare uela. nauigare: ¶ Sæui ponti. furentis & in tempestatem concitati maris. ¶ Aeneia nutrix. caieta æneæ nutrix que mortua ac sepulta & portui & urbi nomen dedit. ¶ Breue carmen. epithaphium dicit. ¶ Alumnus. æneas a me alitus atq; educatus. ¶ Argolico igne. quo a græcis ilium fuit incensum. ¶ Funis religatus. quo naues religatæ tenentur. huiusmodi autem funis ora uocatur. Quintiliano. Tametsi quidam loram putent esse legendum non oram. ¶ Infamatæ deæ. infamia laborantis circes.

Canēs loci nomen

Diomedis socii in aues

¶ Prorumpit. cum impetu ingreditur. ¶ Faunigenæq; domo. Latini fauni filii. Hæc autem idcirco narrat poeta: ut sociorum diomedis in aues cygnis similes metamorphosin cum superiore aptius cōnectat. ¶ Cū gente feroci Rutulorum ut ex carmine quoque Virgiliano est notum. ¶ Concurrit latio tyrrhenia tota. thusciæ populi contra latinos bellum pro troianis suscipiunt. ¶ Externo robore. externis militibus. ¶ Neq; Aeneas euandri ad mœnia frustra. nam euander in troianorum auxilium & pallantem filium misit: & ut a thuscis īploraret auxiliū: hortatus est: ut Vir. quoq; canit. ¶ At uenulus frustra: uenul⁹ a turno ad diomedē q̄ in apulia urbē ædificauerat: missus orator: nihil auxilii ab eo īpetrauit: q̄d diceret cum alia quædam tum troianos nimium diis esse gratos & caros. ¶ Profugi diomedis. procul a patria ob uxoris turpitudinem fugati: nā diomedes bello troiano in patriam reuersus ægialen uxorem cōpetit cylleboro stheneli filio adhæsisse. a qua cum receptus non foret: aufugiēs peruenit in apuliam. ubi a Dauno cum parte regni filia accepta urbem nomine argyrippā ædificauit. ¶ Sub iapyge dauno. daun⁹ rex fuit apuliæ: a quo. daunia fuit appellata. Iapyx autem a iapygia declinatur: quæ eadem est cum apulia: a Iapyge Dedali filio cognomīata. Sane iapyx urbis quoque nomen est: quæ nunc Barium dicitur. Est etiam iapyx uentus apuliæ peculiaris. ¶ Aetolius heros. Diomedes Tydei etoliæ regis filius. ¶ Excusat. in excusationem adducit. ¶ Commenta. ficta. ¶ Perpetiar. sustinebo. ¶ Memorare narrare. Ilios. urbs troia: q̄ & iliō dr̄. ¶ Naryciusq; heros. Aiax oilei fili⁹: q̄ fuit naryci⁹. naryx eīi q̄ & naryciū & naryce dr̄: urbs fuit locridis: Vn̄ naryci⁹ declinat̄. aiax āt oilei filius Casandrā priami filiā: cū ī tēplo palladis stuprasset: nō in se solū: sed ī oēs græcos irā numinis cōcitauit. nā in priam nauigātes. & ipe fulmine pcussus orta maxīa tēpestate: & alii per maria fuere disiecti. ¶ A uirgīe. pallade: q̄ ppetuā seruauit uirginitatē. ¶ Virgine rapta. Casādra stuprata. ¶ Digessit. dissipauit. dimisit. Spgimur. dissipamur. dispgimur. ¶ Cumulūq; caphareæ cladis: Caphare⁹ pmōtoriū ē euboeæ ī Hellespontū spectās ad cui⁹ radices ira Mīeruæ ac fraude naupli palamedis pr̄is græcorū classis maximū fecit naufragiū. ¶ Priamo quoq; flenda uideri. nimia ē calamitas: quæ hostib⁹ quoq; flēda ur̄. ¶ Antiquo de uulnere. nā in bello troiano diomedes cū ænea cōgressus: cū sibi eū auxilio ueneris eripi uideret: in ipsam deā sagittas īiecit. q̄re dea irata a diomede uxoris aīūm sic abalienauit ut illū ab excidio troiāo reuersum ī ædes accipe noluerit. ¶ Mēores pœ̄as. q̄s ī mēoria hēbat. ¶ Importun⁹ caphare⁹. sine portu. p̄iculosus. ¶ Deficiūt. me derelinquere uolūt. At agmon feruid⁹. agmō cū uenerē cōtēneret: ī auē cygno simil'ē una cū q̄busdā e sociis fuit cōmutat⁹. ¶ Feruid⁹ īgēio. feroci īgenio pdit⁹. ¶ Et a p ēt indignat⁹. ¶ Recuset ferre. nolit pati. Est loc⁹ ī uoto. uot⁹ & p̄cib⁹ loc⁹ relinqt̄ tūc n. hoīes ad p̄ces confugiunt. cum peiora timent. ¶ Sors autem ubi pessima rerum est: ubi pessimus est rerum status.

In mare cum fulua prorumpit tybris harena:
Faunigenæque domo potitur: nataq; latini
Non sine marte tamē: bellū cum gente feroci
Suscipitur: pactaq; furit pro coniuge Turnus.
Concurrit latio tyrrhenia tota: diuq;
Ardua sollicitis uictoria quæritur armis.
Auget uterq; suas externo robore uires:
Et multi rutulos: multi troiana tuentur
Castra: neq; Aeneas euandri ad mœnia frustra:
At uenulus frustra profugi diomedis ad urbem
Venerat: illa quidē sub iapyge maxima dauno
Mœnia condiderat: dotaliaq; arua tenebat:
Sed uenulus Turni postq̄ mandata peregit
Auxilium petiit: uires ætholius heros
Excusat: nec se aut soceri cōmittere pugnæ
Velle sui populos: aut quos e gente suorum
Armet habere ullos: neue hæc cōmēta putetis:
Admonitu q̄q̄ luctus renouentur amari
Perpetiar memorare tamē: postq̄ alta cremata est
Illios: & danaas pauerunt pergama flammas:
Naryciusq; heros a uirgine uirgine rapta:
Quā meruit pœnā solus: digessit in omnes:
Spargimur: & uentis inimica per æquora rapti
Fulmina: noctem: imbres: iram cœliq; marisq;
Perpetimur danai: cumulūq; capharea cladis.
Neue morer referens tristes ex ordine casus:
Græcia tū potuit priamo quoq; flenda uideri:
Me tamen armiferæ seruatum cura Mineruæ
Fluctibus eripuit: patriis sed rursus ab agris
Pellor: & antiquo memores de uulnere pœnas
Exigit alma Venus: tantosq; per alta labores
Aequora sustinui: tantos terrestribus armis:
Vt mihi felices sint illi sæpe uocati:
Quos cōmunis hyems iportunusque caphareus
Mersit aquis: uellemque horum pars una fuisse:
Vltima iam passi comites belloque fretoque
Deficiunt: finemque rogant erroris: at agmon
Feruidus ingenio: tum uero & cladibus asper
Quid superest q̄d iam patiētia nostra recuset
Ferre uiri dixit? quid habet cytherea: quid ultra
(Velle puta) faciat? nam dum peiora timentur
Est locus in uoto: sors aūt ubi pessima rerum est:

Sub pedib9 timor est:secutaq; sũma malorũ est:
Audiat ipsa licet:& quod facit:oderit omnis
Sub diomede uiros:odium tamen illius omnes
Spernius:& magno stat magna potẽtia nobis.
Talibus iratam Venerem pleuronius agmon
Instimulat uerbis:stimulisq; resuscitat iram.
Dicta placent paucis:numeri maioris amici
Agmona corripimus:cui respondere uolenti
Vox pariter uocisq; uia est tenoata:comæq;
In plumas abeunt:plumis quoq; colla teguntᷣ:
Pectoraq; & tergum:maiores brachia pennas
Accipiunt:cubitiq; leues tenuantur in alas:
Magna pedis digitos ps occupat:oraq; cornu
Indutata rigẽt:finemq; in acumine ponunt.
Hunc lycus:hunc idas & cũ rhetenore nycteus:
Hunc miratur abas:& dum mirantur eandem
Accipiuot faciem:numerusq; ex agmine maior
Subuolat:& remos plausis circumuolat alis.
Si uolucrum quæ sit dubiarum forma requiris:
Vt nõ cygnorum:sic albis proxima cygnis.
Vix equidem has sedes & iapygis arida dauni
Arua gener teneo minima cum parte meorum.
Hactenus oenides:uenulus calydonia regna
Puteolosq; sinus messapiaq; arua reliquit:
In quibus antra uides:quæ multa nubila silua
Et leuibus guttis manantia semicaper Pan
Nũc tenet:at quondã tenuerũt tẽpore nymphæ.
Apulus has illa pastor regione fugatas
Terruit:& primo subita froodine mouit:
Mox ubi mens rediit:& contempsere sequentẽ:
Ad numerum motis pedibus duxere choreas:
Improbat has pastor:saltuq; imitatus agresti
Addidit obscœnis coouicia rustica dictis:
Nec prius obticuit:q̃ guttura condidit arbor:
Arbor enim est:succoq; licet cognoscere mores:
Quippe notam liguæ bacchis oleaster amaris
Exhibet:asperitas uerborum cessit in illas.
Hic ubi legati rediere negata ferẽtes
Arma ætola sibi:rutuli sine uiribus illis
Bella ĩfausta gerũt:multumq; ab utraque cruoris
Parte datur:fert ecce auidas in pioea Turnus
Tecta faces:ignesque timẽt:q̃bus unda pepcit.
Iamq; picem & ceras alimẽtaq; cætera flãmæ
Mulciber urebat:perq; altum ad carbasa malũ
Ibat:& incuruæ fumabãt transtra carinæ:
Cum memor has pinus idæo uertice cæsas

¶ Sub pedibus timor est.nihil timetur. Secura. sine timore. Sub diomede existentes subaudiamus. ¶ Spernimus contemnimus. Magna potentia.ueneris. ¶ Stat magno.constat. nam patriam propter ipsam amisimus. ¶ Pleuronius agmon.pleurõ urbs est ætoliæ. unde pleuroni9 deriuatur. ¶ Resuscitat.iterum excitat. Numeri maioris amici:plures amici. ¶ Tenuata.tenuis & exigua facta. ¶ Magna pedis digitos pars occupat.hypallage est.magnam enim pedis partem a digitis fuisse occupatam intelligimus. Cornu.rostro. ¶ Finemq; in acumine ponunt.acutum habent rostrum. ¶ Ex agmine. multitudine comitum. Huiusmodi autem aues Diomedeæ a nomine ducis fuerunt appellatæ. ¶ Plausis alis.cum quodam strepitu motis. ¶ Dubiarum uolucrum auium de quibus dubitatur an cygni sint:an aliæ a cygnis. ¶ Proxĩa simillima.nam Diomedeæ aues oloribus sunt similes. ¶ Hactenus oenides. diomedes oenei nepos ¶ Venulus calydonia regna. diomedis calydonii Nam calydon urbs est ætoliæ. ¶ Puteolosq; sinus.puteoli urbs est Apuliæ a multitudine puteorum dicta. ¶ Messapia arua.apula a messapo duce cognominata. ¶ In quibus antra uides pastoris cuiusdam apuli in oleastrum metamorphosin poeta exponit. ¶ Nub la.obscura.est enim hoc loco appositum. ¶ Manantia stilantia. ¶ Semicap pan.pan deus est pastorum:qui a parte posteriori capro similis pingebatur. ¶ Mouit.commouit ad fugiendum. Ad numerum.ad rithmum & gestus rationem.Duxere choreas.tripudiarunt. ¶ Improbat. uituperat. ¶ Condidit.abscondit. ¶ Succo. ex succo qui est amarus & asper. ¶ Notam.signũ. Oleaster.oliua est siluestris. ¶ Cessit.transiuit Rutuli.populi fuerunt:quib9 imperauit Turn9: Hæc autem narrantur:ut commodius nauium æneæ transmutationem in nymphas inserere possit poeta.nam cum Turnus Rutulorum rex ignem immisisset in classem troianorum: mater deum eas naues:quæ in Idæ monte sibi dicato fabricatæ fuerant:comburi non est passa. Verũ in nymphas eas marinas commutauit. ¶ In pinea tecta.periphrasis est nauium.quæ ex pineis tabulis conficiuntur. ¶ Mulciber.uulcanus ignis.

Puteoli

Pastor in oleastrum

Aneæ naues in nymphas.

[illegible]

¶ Inflati buxi. Tibiæ quæ ex buxo conficitur ¶ Domitis leonibus. currus enim cybeles: ut in superioribus scripsimus: a leonibus trahit̃. ¶ Irrita. uana: ¶ Sacrilega dextra. hyppallage est. ipse enim sacrilegus intelligitur. ¶ Astrei turbant: astrei uenti auroræ & astræi gigantis filii. ¶ Stuppea retinacula. periphrasis est orarum: .i. funium: quibus naues ad terram religantur. ¶ Robore mollito. duricie ligni molli facta. ¶ In corpora. in carnes. ¶ Carina subdita. Lignum subpositum. nam carina proprie lignum est illud quo fundū nauis in duas distingui ptes uidetur. ¶ Lina. funes ex lino confecti. ¶ Cærulus color. niger. ¶ Durisq; in montibus ortæ molle fretum. anthiteton elegans: quo maxime sensus exornatur. durum nanq; opponitur molli ¶ Nec eas sua tangit origo. hoc. n. nihil mouentur cupiditate suæ originis uidendæ: Nihil curant redire in montes: ubi sunt ortæ. ¶ Narıciæ ratis. Sic quidem legitur: ut intelligatur nāuis Aiacis oilei qui fuit narycius Mihi uero magis Neritiæ uidetur legēdum: ut de ulyssis naufragio sentire poetam intelligamus. Neritus enī mons est ithacæ patriæ ulyssis. unde neritius declinatur. ¶ Puppes alcinoi. alcinous ulyssem: quem naufragum hospitio susceperat: instructa naue in ithacam uehendum curauit: sed nauis ipsa in scopulum qui est post phalaciū corcyræ promontorium. simili specie transfigurata fuisse a neptuno in. xiii. odiseæ ab homero narratur. ¶ Animata classe. transmutata classe in nymphas animam habentes. ¶ Quod deorum est instar. ad similitudinem. nam animi ut dii sūt immortales. hæc autem a poeta narrantur: ut aptius ardeæ urbis in auem metamorphosin subiungat. nam ardea patria fuit Turni: quam uictores troiani cum incenderent. forte auis ex incendio nunq̃ antea uisa euolauit: quæ a nomine urbis ardea fuit appellata. ¶ Soceri. latini regis ¶ Vicisse. uictoriam: uerbum pro noīe positū est. Sic persius. Scire tuum nihil est. ¶ Deponēdi pudore. bella subaudiamus. utrunq; enim pudebat deponere bellum. ¶ Turnusq; cadit. ab ænea interfectus. ¶ Barbatus ensis. troianus. ¶ Abstulit. sustulit. deleuit. ¶ Patuerunt. dissoluta fuerunt. ¶ Congerie e media e medio rogo. ¶ Præpes. auis. nam præpetes aues maiores dicuntur: quæ uolatu suo dant augurīū. ¶ Plausis alis. concussis. ¶ Et sonus. & uox tenuis & exilis. est autem polysynteton. ¶ Deplangitur percutitur. ¶ Suis pennis. suis alis. ¶ Iamq; deos omnes. æneas cum ad ultimum ætatis suæ tempus uenisset: precibus ueneris omnium deorum consensu in deum: quem latini indigetem appellarunt: fuit transmutatus. ¶ Ipsamq; iunonem. que semper ei fuerat aduersata.

Nauis i scopulū

Ardea i auem

Aeneas i deum

Sancta deum genitrix tinnitibus æthera pulsi
Aeris: & inflati compleuit murmure buxi:
Perq; leues domitis inuecta leonibus auras
Irrita sacrilega iactas incendia dextra
Turne ait: eripiam: nec me patiente cremabit
Ignis edax nemorum partes & membra meo℞:
Intonuit dicente dea: tonitruq; secuti
Cum saliente graues ceciderunt grādine nimbi:
Aeraq; & tumidum subitis concursibus æquor
Astrei turbant: & eunt in prœlia fratres:
E quibus alma parēs unius uiribus usa
Stuppea perrupit phrygiæ retinacula puppis:
Fertq; rates ꝓnas: medioque sub æquor̃ mergit
Robore mollito: lignoque in corpora uerso
In capitum facies puppes mutātur aduncæ:
In digitos abeunt crura natātia remi:
Quodq; sinus fuerat: latus est: mediisq; carina
Subdita nauigiis spinæ mutatur in usum:
Lina comæ moles: antennæ brachia fiunt:
Cerulus ut fuerat color est: quasq; ante timebāt
Illas uirgineis exercent lusibus undas
Naiades æquoreæ: durisq; in montibus ortæ
Molle fretum celebrant: nec eas sua tāgit origo.
Non tamē oblitæ q̃ multa pericula sæpe
Pertulerint pelago: iactatis sæpe carinis
Supposuere man⁹: nisi si qua uehebat achiuos:
Cladis adhuc phrygiæ memores oder̃ pelasgos:
Neritiæq; ratis uiderunt fragmina lætis
Vultibus: & lætis uidere rigescere puppes
Vultibus alcinoi: saxumq; increscere ligno.
Spes erat in nymphas animata classe marinas
Posse metu monstri rutulum desistere bello.
Perstat: haberq; deos ps utraq;: quodq; deo℞ ē
Instar habent animos: nec iam dotalia regna
Nec sceptrum soceri: nec te lauinia uirgo:
Sed uicisse petunt: deponendiq; pudore
Bella gerunt: tandemq; uenus uictricia nati
Arma uidet: turnusq; cadit: cadit ardea turno
Sospite dicta potens: quā postq̃ barbatus ensis
Abstulit: & tepida patuerunt tecta fauilla
Congerie e media rum primum cognita ꝑpes
Subuolat: & cineres plausis euerberat alis:
Et sonus: & macies: & pallor: & omnia captam
Quæ deceant urbem: nomē quoq; māsit in illa
Vrbis: & ipsa suis deplangitur ardea pennis.
Ipsamq; deos omnes ipsamque æneia uirtus

¶ Coercuit: cōegit. ¶ Crescentis iuli. Iulus æneæ fuit filius: qui patri in regno latino successit. ¶ Colloq parentis circumfusa sui. hoc est collum Iouis patris sui complexa. ¶ Quamuis paruum quantum uis paruum. ¶ Inamabile regnum. Inferorum regnum. Immotos tenuit. Significat iunonem quoq annuisse Ioui ut æneas in deorum numerum admitteretur. qui enim annuunt caput mouent. ¶ Tū pater. Iuppiter. ¶ Is. æneas. ¶ Grates agit. gratias agit in soluta dicimus oratione. ¶ Iunctis columbis. currus ueneris a columbis trahi fingitur. ¶ Numicius undis. numicus fluuius ē latii: qui & numicus dicitur: in quem cum cecidisset æneas. neq inuentus esset: creditus est in deum indigetem fuisse cōmutatus. ¶ Serpit. lente labitur. Quæcunq obnoxia morti. quæcūq morti subiecta. ¶ Corniger: fluuius omnes. n. fluuii cum cornibus pingebantur. ¶ Restitit illi. remansit illi æneæ. anima namq immortalis æternitati fuit consecrata. ¶ Lustratum: purgatum. ¶ Ambrosia: immortalis interpretatur. herba autem esse fingitur. qua dii uescuntur. ¶ Cum dulci nectare. ut ambrosia pro deorum cibo ponitur ita nectar pro eorundem suauissima accipitur potione. ¶ Contigit. tetigit. ¶ Turba quirini. populus romanus. ¶ Nuncupat indigetē. dii indigetes: quos græci heroas uocāt ex mortali & deo nati putabantur unde & Aeneam latini deum indigetem appellarunt. unde indigetare antiqui dicebāt pro eo ꝙ est inuocare. Macrobius. Namq uirgines uestales ita indigetant ¶ Apollo medice. apollo pæan. ¶ Nuncupat nuncupauit. appellauit. ¶ Inde sub ascanii binominis. ascanius qui & iulus fuit appellat⁹ æneæ in regno successit. Cui Siluius. sic dictus: ꝙ ī siluis sit natus. cui latinus. cui epitus cui capis: cui capetus. cui Tiberin⁹. qui in albula submersus: nomen fluuio dedit. cui remulus. cui acrota. cui auentinus. qui colli nomen dedit: ibi sepultus. Cui palatinus sub quo rege pomona hortorum dea Vertumno deo. qui se in uarias uertebat figuras omnibus aliis spretis tandem nupsit. Varias autem uertumni metamorphosis poeta describit. ¶ Sub ditione. sub imperio. ¶ Ascanii binominis. duo nomina habentis. nam & ascanius & iulus a pria lanugine: quæ ιουλος græce dicitur fuit cognominatus. Aut alba binominis. ꝙ alba longa fuit Est. n. ambiguum. ¶ Alba resq latina fuit. albam urbem. quæ ab situ lōga fuit denominata ab ascanio æneæ filio fuisse edificatā & ab alba sue illic trigīta porcellos enixa noīatā ēt pueri sciūt. duæ sane fuerūt albæ. altera ad fucinū lacū. uñ albēses dclināt. altera romæ uicia. uñ albāi. Res latīa. īpiū latinū. Ab ill⁹ p⁹ illos. ¶ Thusci flumīs. piphrasis ē albulæ. q postea tiberis a tiberio Rege ī illo submerso fuit appellat⁹. ¶ Maturior ānis. maior natu. Imitator fulmīs. cū. n. uellet uideri fulmina iaculari: a ioue fulmīe uero pcuss⁹ ē. ¶ Sceptū. īpiū. Posit⁹. sepult⁹. ¶ Tributq uo mō. auētin .n. unus ex collib⁹ Romæ urbis ab auētino Rege illic sepulto fuit cognomiatus. q̄q̄ Varro. alias quoq huius noīs origines tradat. ¶ Summæ gētis pstātissimæ. ¶ Pomōa. dea fuit pomoꝝ uñ ēt fuit pomōa uocata. ¶ Latinas īter hamadryadas

Albani reges

Iunonem ueteres finire coercuit iras:
Cum bene fundatis opibus crescētis Iuli
Tempestiuus erat cælo cythereius heros:
Ambieratq uenus superos: colloque parentis
Circūfusa sui nunq̄ mihi dixerat ullo
Tempore dure pater: nunc sis mitissimus opto
Aeneæque meo: qui te de sanguine nostro
Fecit auum: quis paruum des optime numen
Dūmodo des aliquid: satis est inamabile regnū
Aspexisse semel: stygios semel isse per amnes.
Assensere dei: nec coniux regia uultus
Immotos tenuit: placatoque annuit ore.
Tum pater estis ait cælesti numine digni.
Quæq petis: pro quoq petis: cape nata qd optas.
Fatus erat: gaudet: gratesque agit illa parenti:
Perq leues auras iunctis inuecta columbis
Littus adit laurens: ubi tectus arundine serpit
In freta flumineis uicina numicius undis:
Hunc iubet Aeneæ quæcunq obnoxia morti
Abluere: & tacito deferre sub æquora cursu.
Corniger exequitur Veneris mandata: suisq
Quicquid in ænea fuerat mortale repurgat:
Et respersit aquis: pars optima restitit illi.
Lustratum genitrix diuino corpus odore
Vnxit: & ambrosia cum dulci nectare mixta
Cōtigit os: fecitq deum: quem turba quirini
Noncupat indigetem: temploq arisq recepit:
Inde sub Ascanii ditione binominis alba
Resq latina fuit: successit Siluius illi:
Quo satus antiquo tenuit repetita latinus
Nomina cum sceptero: clarus subit ecce Latino
Epitus ex illo est: post hunc capitusq capisq:
Sed capis ante fuit: regnum tiberinus ab illis
Cepit: & in tusci demersus fluminis undis
Nomina fecit aquæ: de quo remulusq feroxq
Acrota sunt geniti: remulus maturior annis
Fulmineo periit imitator fulminis ictu.
Fratre suo sceptrum moderatior acrota forti
Tradit auentino: qui quo regnarat eodem
Monte iacet positus: tribuitq uocabula monti.
Iamq palatinus summæ loca gētis habebat:
Rege sub hoc pomona fuit: qua nulla latinas
Inter hamadryadas coluit solertius hortos:
Nec fuit arborei studiosior altera fœtus:

madrya

nymphas. hamadryades. namq; dicuntur nymphæ. que una cum arboribus & oriuntur & occidunt. Vnde etiam nomen sumpserunt. ἅμα namq; simul. δρῦς δρυὸς dicitur quercus. ¶ Sollertius. diligentius. ¶ Vnde tenet nomen. Pomona enim a pomis nomen est consecuta. poma uero dicuntur omnes fructus q̄cunq; ex arboribus nati esui sint apti: siue molli: siue duriore cortice tecti quamuis Macrobius atq; seruius poma a nucibus distinguentes scribant nuces generaliter uocari: quæ duriore cortice tegantur. poma uero que molliore. Sed pomum generale nomen est omnium fructuum quicunq; ex arboribus nascuntur: cum ex aliorum scriptorum. tum ex Ouidii uerbis aperte colligi potest. ¶ Non siluas illa. pomona inquit nō amat siluas ut uenetur. nō ānes ut piscatum eat. ¶ Felicia poma. dulcia: n̄ amara & aspa. ¶ Nec iaculo grauis est. nec dextra pomonæ inquit iaculū gestat. sed falcem qua luxuriantes ramos recidat. ¶ Luxuriem. luxuriātes ramos. ¶ Premit. recidit. ¶ Brachia ramos. ¶ Compescit. cohibet. ¶ Lignum. surculum alterius arboris. Alieno al; surculo ex alia arbore in aliam translato. ¶ Fibras. tenuiores subtilioresq; radices. ¶ Vi agrestum. uiolentiam rusticorum. ¶ Pomaria. loca arboribus frugiferis consita dicuntur: atq; pomorum repositoria. ¶ Satyri: dii sunt siluestres magnope saltu gaudētes. ¶ Panes. dii sūt pastorum cornuti. ¶ Silenusq; suis. silenus bacchi fuit nutricius uoluptati maxime deditus. Satyri autem senes: ut scribit pausanias: sileni uocant. ¶ Quiq; deus. periphrasis est priapi. hos quoq; uertumnus. Vertumnus dus est bene uertendarum rerum hoc est. uendendarū atq; emendarum: a uertēdo dictus: q; se in uarias uerteret formas ut ipse de se apud propertium narrat. ¶ Opportuna mea est cunctis natura figuris. In quacunq; uoles uerte decorus ero. Inde uertumnalia dicta sunt. quæ mense octobri in honorem uertumni celebrabantur: ut auctor est Varro. Vertumnus autem Romæ in uico thurario sacellum habuit. ut Pedianus porphyrioq; scribunt. ¶ Neq; erat felicior illis. nam eum quoq; pomona aspernabatur. ¶ Duri messoris asperi ac laborum patientis. messor autem est q̄ frumenta metit ac secat. ¶ Defectum gramē. Periphrasis est fœni: per q; significat uertumnū fœnisecæ figuram aliqñ suscepisse. Varias autē uertumni metamorphoseis poeta describit. Sæpe manu stimulos. sæpenumero inquit in bubulcū uertūnus cōmutabat: ut pomona potiri posset. ¶ Frōdator erat. frōdator. dr frōdiū putator ¶ Induerat scalas. sumpserat. si autem coniunctio subaudiatur. ¶ Lecturæ. collecturū. ¶ Redimitus tempora. circundata habens tempora. ¶ Tantoq; peritior inquit. quāto cultiores habes hortos subintelligamus. ¶ Intemerate. inuiolate. ¶ Qualia nunquam. facete hæc a poeta inferuntur. lasciuioraq; ait fuisse uertumni oscula: quam quæ a uera uetula unquam dari potuissent. ¶ Pandos. curuos. ¶ Atumni pondere. hoc est pomis. ¶ Contra. e regione. ¶ Probauit. commendauit. approbauit. ¶ At si staret ait cælebs. his similitudinibus uult persuadere pomonæ uertumnus: ut nubat: cum præsertim a multis petatur. ¶ Cælebs. sine coniuge. Vites enim sic ulmos amplectuntur: ut uxores uiros. Cælibes enim dicuntur qui sine coniuge uiuunt: quasi cælestem uitam agentes. ¶ Sine palmite. sine uite. Nam palmites uitium rami dicuntur uuas ferentes.

Vertũnus in uarias figuras.

Vertũnus in uetulã

Vnde tenet nomen: non siluas illa nec amnes:
Rūs amat: & ramos felicia poma ferentes:
Nec iaculo grauis est: sed adunca dextera falce:
Qua modo luxuriem p̄mit: & spatianti a passim
Brachia compescit: fissa modo cortice lignum
Inserit: & succos alieno præstat alumno.
Nec sentiř sitim patiť: bibulæq; recuruas
Radicis fibras labentibus irrigat undis. (do ē:
Hic amor: hoc studiū: ueneris quoq; nulla cupi
Vim tamen agrestum metuens pomaria claudit:
Intus: & accessus prohibet refugitq; uiriles.
Quid non & satyri saltatibus apta iuuentus
Fecere? & pinu præcincti cornua panes?
Silenusq; suis semper iuuenilior annis?
Quiq; deus fures uel falce uel inguine terret?
Vt potirētur ea: sed enim superabat amando
Hos quoq; uertūnus: neq; erat felicior illis.
O quotiens habitu duri messoris aristas
Corbe tulit: uerig; fuit messoris imago.
Tempora sæpe gerens fœno religata recenti
Defectum poterat gramen uersare uideri.
Sæpe manu stimulos rigida portabat: ut illum
Iurasses fessos modo disiunxisse iuuencos:
Falce dara frondator erat: uitisq; putator.
Induerat scalas: lecturum poma putares.
Miles erat gladio: piscator arundine sumpta.
Deniq; per multas aditum sibi sæpe figuras
Repperit: ut caperet spectaræ gaudia formæ.
Ille etiam picta redimitus tempora mitra
Innitens baculo positis per tempora canis
Assimilauit anum: cultosq; intrauit in hortos:
Pomaq; mirata est: tantoq; peritior inquit
Oībus es nymphis: quas continet albula ripis.
Salue uirginei flos intemerate pudoris.
Paucaq; laudatæ dedit oscula: qualia nunq̄
Vera dedisset anus: glebaque incurua resedit
Suspiciens pandos autumni pondere ramos.
Vlmus erat contra speciosa nitentibus uuis:
Quā socia postq̄ pariter cum uite probauit:
At si staret ait cælebs sine palmite truncus:

Nil præter frondes quare peteretur: haberet:
Hæc quoq; q̃ iuncta est: uitis requiescit in ulmo:
Si non iuncta foret: terræ acclinata iaceret:
Tu tamen exemplo non tangeris arboris huius:
Concubitusq; fugis: nec te coniũgere curas.
Atq; utinam uelles: helenæ non pluribus esset
Sollicitata procis: nec quæ lapithcia mouit
Prœlia: nec coniunx timidi aut audacis ulyssei:
Nunc quoq; cum fugias auersetisq; petentes:
Mille uiri cupiunt: & semideiq;: deiq;
Et quæcunq; tenent albanos numina montes:
Sed tu si sapies: si te bene iungere: anumq;
Hanc audire uoles: quæ tu plus omnibus illis
Plusq̃ credis amo: uulgares reiice tædas:
Vertũnumque tori socium tibi delige: pro quo
Me quoq; pignus habe: neque. n. sibi notior ille ẽ
Quã mihi: nec toto passim uagus errat in orbe.
Hæc loca magna colit: nec uti ps magna ꝓcorũ
Quã mõ uidit amat: tu primus & ultimus illi
Ardor eris: solique suos tibi deuouet annos.
Adde quod est iuuenis: quod naturale decoris
Muhus habet: formasque apte fiogetur i omnes
Et quod erit iussus: iubeas licet omnia: fiet.
Quid q; amatis idẽ: qđ: quæ tibi poma colũtur
Primus habet: lætaque tenet tua munera dextra.
Sed neque iam fœtus desiderat arbore demptos.
Nec quas hortus alit cum succis mitibus hærbas:
Nec quicq̃ nisi te: miserete ardentis: & ipsum
Qđ petit ore meo præsentem crede pecari:
Vltoresque deos: & pectora dura perosam
Idaliam memoremque time rhamnusidis iram.
Quoque magis caueas: &. n. mihi multa uẽustas
Scire dedit: referam tota notissima cypro
Facta: quibus flecti facile & mitescere possis.
Viderat a ueteris generosam sanguine teucri
Iphis Aoaxareten humili de stirpe creatus
Viderat: & totis perceperat ossibus ignes:
Luctatusque diu postq̃ ratione furorem
Vincere non potuit: supplex ad limina uenit:
Et modo nutrici miserum confessus amorem
Ne sibi dura foret: per spes orauit alumnæ:
Et modo de multis alicui blanditus amicis
Sollicita petiit perpensum uoce fauorem:
Sæpe ferenda dedit blandis sua uerba tabellis:
Interdum lachrymas lachrymarum tore coronas

¶Peteret̃. expeteret̃. Nõ tãgeris. nõ moueris. ¶Helenæ nõ pluribus eẽt. helenæ pulchritudo nocior est q̃ ut hoc loco sit commemoranda. ¶Sollicitata. uexata. ¶Nec quæ lapitheia mouit. hippodamiam dicit: cuius pulchritudine bellum fuit excitatum inter lapithas & centauros: ut in. xii. copiose narrat̃. Lapithæ aũt populi fuerunt Thessaliæ a Lapitho Periphãtis filio cognominati. ¶Nec coniunx timidi audacis ulyssei. Timidi in pugna. Audacis in struendis insidiis. Penelope uero ulyssis uxor formosissima fuisse scribit̃: & a quamplurimis procis amata. ¶Auersens. aspernens. ¶Hanc anum. seipsum ostendit cũ quadam senili grauitate uertumnus. ¶Vulgares tædas. Nuptias per synegdochen. A parte namq; totum intelligimus. Quinq; Faces nãq; ex teda arbore confectæ nouæ nuptæ præferebantur. ¶Procorum. amatorum quibus nihil est inconstantius. proci autem a procando: hoc est a petendo dicti: qui mulieres in matrimoniũ petunt. unde & procaces a nimium petendo meretrices dicuntur. ¶Deuouet. dedicat. destinat. Sane deuouere hoc loco in bonam accipit̃ partem alibi in malam. Virgilius. precipue infelix pesti deuota futuræ. ¶Decoris. pulchritudinis. ¶Fingetur. formabitur. transfigurabitur: ¶Primus habet. primitiæ enim frugũ Vertumno dicabantur: ut ipse apud propertium commemorans causas cur uertumnus dicatur ait. Seu quia uertentis fructum percipimus anni. Vertũni rursus credidit eẽ sacium. Prima mihi uariat liuentibus uua racemis Et coma lactenti spicea fruge tũet. Hic dulces cerasos. hic autumnalia prũa Cerius & æstiuo mora rubere die. Insitor hic soluit pomosa uota corona: Cum pirus inuito stipite mala tulit. ¶Cum succis mitibus. dulcibus suauibus. ¶Miserere ardentis. Ardenter te amantis. ¶Idaliam uenerem ab idalio cypri nemore dictam. ¶Rhamnusidis iram. Rhamnusis quæ & Rhamnusia dicitur: pro nemesi ponitur: que dea ulciscitur superbos: a Rhamnunte Atticæ uico. ubi maxime colebatur: denominata cuius quidem ĩ capitolio sacellum est. q̃uis noĩe careat Romano: ut plinius scribit. ¶Vetustas. senectus Senes nanq; iccirco prudentiores uidentur: quia multarum rerum peritiam habent. ¶Multa scire dedit. multarum rerum peritiam mihi tribuit est. n. uerbũ pro noĩe positũ. quale est illud persii. Scire tuum nihil est. ¶Viderat a ueteris. iphis cyprius anaxaretes puellæ amore captus cum nullis precibus ea posset potiri: uitam finir̃ decreuit. Ad ianuam igitur amatæ cum se suspendisset: maximo mœrore matrẽ affecit. cum uero funus efferretur. Anaxerete ad fenestram accedens: ut inde exequias spreti iuuenis spectaret: in saxũ fuit cõmutata. ¶Veteris teucri. De teucro telamonis filio intelligim⁹ q̃ pp mortẽ aiacis a prẽ domo pulsus salaminam in cypro cõdidit. Miserꝫ amorẽ. eã. n. a q̃n amabat̃ amabat. ¶Sollicita uoce. pl⁹ q̃ diligẽti orõ Perpẽsũ fauorẽ. ĩpẽsũ & magnũ. ac diligẽt aĩad uersũ. Et ãt oĩa đ cribit Ouidi⁹ qb⁹ amatores utũt̃ ut puellis amatis potiri possĩt. Intẽdit alligaui.

Anaxaretes in saxũ

¶Posuitq; in limine duro molle latus. Antitheton est. Durum namq; opponitur molli: Iphim autem sæpenumero in limine ianuæ Anaxaretes iacuisse ait. ¶Conuicia fecit. Maledixit. ¶Seræ. quæ ianuam clausam tenebat. ¶Sæuior illa freto surgente. Quod in tempestatem excitatur. ¶Cadentibus austris. Flare desinentibus. Tunc enim sæuissimi sunt. Noricus ignis Norici populi sunt alpini ferro abundantes. ¶Quod adhuc uiuum radice tenetur. hoc est quod nondum e terra est effosum. Saxa enim nondum a sua radice auulsa & uiua dicuntur & duriora sunt. ¶Spernit & irridet. Anaxarete ipsius humilitatem contemnens illius querelas irridet. ¶Factis immitibus. Asperis: crudelibus Illum namq; a ianua fortasse depulit. ¶Et spe quoq; fraudat amantem. quod crudele admodū uidetur. ¶Fraudat. priuat. ¶Et pæana uoca. hoc est uocibus læticiæ utere. qualibus uoti cōpotes gaudia sua exprimere solent: ut alibi Ouidꝰ. Dicite io pæan io pæan dicite pæan. Pæan uero hymnus quoq; est ī apollinem qui a triumphantibus canebatur. ¶In cingere. Coronare inquit uiridi lauro id quod triumphantes solēt. ¶Ferrea. dura atq; crudelis ¶Certe aliquid mei cogeris laudare. quod mihi ipse mortem cōsciui: ut tibi rem gratam facerem. ¶Curam tui amorem quo te prosequor. ¶Excessisse. a me subaudit. ¶Gemina luce. & uita mea & te quæ mihi altera lux es. ¶Crudelia lumina. crudeles oculos. ¶Humentes. lachrimantes. ¶Hæc tibi serta placent. huiusmodi inquit coronæ tibi sunt gratæ: Vt laqueo collum inseram. hæc autem cum maxima Anaxaretes inuidia dicūtur. ¶Inseruitq; caput. Laqueo subintelligatur Elisa fauce. Compressa ceruice. ¶Icta. percussa. ¶Famuli. Anaxaretes. ¶Frustraq; leuatum. Alleuatum. Iam enim mortuus erat. ¶Nam pater. iphidis subaudiatur. ¶Funera ducebat. ducendas ac celebrandas exequias curabat. ¶Lurida. Nigra: qualia sunt mortuorum membra. ¶Portabat portanda curabat. ¶Arsuro feretro. capulo comburendo. Feretrum enim una cum cadauere comburebatur. ¶Quam iā deꝰ ultor agebat. Quam iam nemesis superbiæ ultrix persequebatur. ¶Tectum. cubiculum. ¶Iniit. intrauit. ¶Vixq; bene impositum lecto: ordo est. Vixq; bene anaxarete prospexerat Iphim lecto & pheretro impositum cum illius oculi diriguere.

Postibus intendit: posuitq; in limine duro
Molle latus: tristique seræ conuicia fecit.
Sæuior illa freto surgente: cadentibus austris:
Durior & ferro: quod noricus excoquit ignis:
Et saxo: quod adhuc uiuum radice tenetur:
Spernit & irridet: factisq; immitibus addit
Verba supba ferox: & spe quoq; fraudat amātē.
Non tulit impaticos longi tormenta doloris
Iphis: & ante fores hæc uerba nouissima dixit:
Vincis aoaxete: neq; erunt tibi tædia tandem
Vlla ferenda mei: lætos molire triumphos:
Et pæana uoca: nitidaq; incingere lauro
Vincis enim moriorq; libēs: age ferrea gaude:
Certe aliquid laudare mei cogeris: eritque
Quo tibi sim gratus: meritūque fatebere nostrū
Non tamen ante tui curam excessisse memēto:
Quā uitā: geminaque simul mihi luce carēdū est.
Nec tibi fama mei ueotura est nuncia leti:
Ipse ego oe dubites adero: præsensque uidebor
Corpore ut exanimi crudelia lumina pascas.
Si tamen o superi mortalia facta oidetis:
Este mei memores: nihil ultra lingua precari
Sustinet: & longo facite ut narremur in æuo:
Et quæ dempsistis oitæ date tempora famæ.
Dixit: & ad postes ornatos sæpe coronis
Humentes oculos & pallida brachia tollens
Cum foribus laquei religaret uincula summis:
Hæc tibi serta placent crudelis & impia dixit
Inseruitque caput: sed tum quoque uersus ad illā ē:
Atque oous infelix elisa fauce pependit.
Icta pedū motu trepidantū & multa timentū
Visa dedisse sonū est: adapertaque ianua factū
Prodidit: exclamant famuli: frustraque leuatū
(Nam pater occiderat) referūt ad limina mrīs.
Accipit illa sinu: complexaque frigida nati
Membra sui: postq̄ miserarū uerba parentū
Edidit: & matrum miserarum facta peregit:
Funera ducebat mediā lachrymosa per urbem:
Luridaque arsuro portabat membra feretro.
Forte uiæ uicina domus: qua flebilis ibat
Pompa fuit: duræque sonus plangoris ad aures
Venit anaxaretes: quā iā deus ultor agebat:
Mota tamen uideamus ait miserabile funus:
Et patulis iniit tectum sublime feoestris:
Vixq; bene ipositum lecto prospexerat iphin:

¶ Diriguere oculi. cum subaudiendum: ut intelligatur cum oculi rigidi sunt facti. ¶ Hesit. affixa est. ¶ Saxum saxi duricies quæ paulo ante in pectore illius erat. ¶ Salamis. quæ: & salamin dicitur insula est cum urbe eiusdem nominis & urbs in cypro a teucro Telamonis filio ædificata. ¶ Veneris prospicientis. uenus prospiciens dicta uidetur: quod uirginum superbiam amatores contemnentium prospiceret atq; prouideret. ¶ O mea nymphe. blanda est ac familiaris appellatio. Nymphe autem cum sit uocandi casus sine diphtongo scribatur. ¶ Lentos fastus. Diuturnam superbiam. ¶ Sic tibi. optantis est aduerbium hoc loco illud sic. ¶ In iuuenem. in iuuenilem figuram.

Salam

Diriguere oculi: calidusque in corpore sanguis
Inducto pallore fugit: conataq; retro
Ferre pedes hæsit: conata auertere uultus:
Hoc quoq; nō potuit: paulatīq; occupat artus
Quod fuit in duro iampridem pectore saxum.
Neue ea ficta putes: dñæ sub imagine signum
Sernat adhuc salamis: ueneris quoq; noīe tēplū
Prospicientis habet: quorū memor o mea lētos
Pone precor fastus: & amāti iungere nymphe:
Sic tibi nec uernū nascētia frigus adurat
Poma: nec excuciāt rapidi florētia uēti.
Hæc ubi nequicq̄ formas deus aptus ī omnes
Edidit: ī iuuenem rediit: & anilia demit
Instrumēta sibi: talisq; apparuit illi:
Qualis ubi oppositas nitidissima solis imago
Euicit nubes: nullaq; obstāte reluxit:
Vimq; parat: sed ui nō est opus: īque figura
Capta dei nympha est: & mutua uulnera sēsit.
Proximus ausonias iniusti miles Amuli
Rexit opes: numitorq; senex amissa nepotum
Munere regna capit: festisque palilibus urbis
Mœnia cōdūtur: Tatius patresq; sabini
Bella gerūt: arcisque uia tarpeia reclusa
Dignam animam pœna cōgestis exuit armis:
Inde sati curibus tacitorum more luporum
Ore premūt uoces: & corpora uicta sopore
Inuadūt: portasque petūt: quas obice firmo
Clauserat iliades: unam tamen ipsa reclusit:
Nec strepitum uerso saturnia cardine fecit.
Sola uenus portæ cecidisse repagula sensit.
E clausura fuit: nisi q; rescindere nunquam
Diis licet acta deum: iano loca iuncta tenebāt
Naiades ausoniæ gelido rorantia fonte:
Has rogat auxiliū: nec nymphæ iusta petētē
Sustinuere deam: uenasq; & flumīa fontis

¶ Qualis ubi oppositas. Quam pulcher esset uertumnus anili habitu deposito apta similitudine ostendit poeta: luq; figura capta dei nympha est. Sic quidem legitur sed namq; loco illius inq; ut reponatur sensus exposcit. Exponit enim poeta cur ui opus non fuerit. Nam pomona forma uertumni capta facile ei morem gessit. Hanc uero emendationem nostram inepti quidam scalforniæ reprehendunt ut uersum perturbantem. Sic. n. aiunt syllaba breuis natura produceretur. Quasi uero hoc & ipsi non uiderimus: ac non illud secuti sumus: quod non solū a grammaticis. sed a Fabio quoq; Quintiliano præcipitur. s. litteram sæpenumero in metro excludi. Quoquidem modo nulla uis carmini affertur. Sed de hoc quoq; alibi plura. ¶ Et mutua uulnera sensit. Nam & ipsa uertumni amore cœpit ardere. ¶ Proximus ausonias. Ad historiam regum Albanorum intermissam narratione mutationum uertumni redit poeta. Nam palatino. Amulius & Numitor filii fuerunt qui cum ea conditione a patre regnum albanorum accepissent: ut alternis annis regnarent: Amulius semel occupatum imperium fratri reddere nunquam animum inducere potuit. Sed Romulus & remus ex filia numitoris a marte compressa nati: & amulium interfecerūt: & regnum auo restituerunt. Ipsi uero urbem romam ædificatūt ubi cum Romulus omnia composuisset. iamq; senior esset effectus martis: precibus in deorum numerum fuit translatus. ¶ Iniusti amuli. fratrem enim contra ius & fas regno fraudauit.
¶ Festis palilibus. palilia festa erant: quæ: ī honorem palis pastorum deæ celebrabantur: quibus Roma a Romulo & Remo condita fuisse dicitur: quæ dies a priscis romanis maxime celebrabatur. ¶ Tatius patresq; sabini bella gerunt. propter raptum sabinarum. Nota est autē historia. ¶ Arcisq; uia tarpeia reclusa. ordo est & sensus. Et tarpeia uirgo exuit atq; deposuit animā pœna dignam armis & scutis in eam congestis post reclusam & apertam arcis uiam notior ē autem hæc historia quam ut hoc loco sit pluribus repetenda. Tarpeius autem mons est qui postea capitolinus fuit dictus. In bello autē sabino Tarpeia Tarpeii. qui arci præsidebat: filia sabinorum ornamentis: quæ in sinistris gestabāt: capta hostibus prodidit arcem. qui cum pacti essent se daturos id quod in sinistris gestabant: in eam scuta coniecerunt: quo & fidem datam leuarent: & proditricem ulciscerentur. ¶ Sati curibus. Sabini. Nam cures sabinorum urbs est. ¶ Ore premunt uoces. Silent. ¶ Et corpora uicta sopore. Romanos somno oppressos. ¶ Iliades. Romulus iliæ filius. Iano loca iuncta tenebant. Templo iani. Describit autem poeta mutationem aquarum frigidarum in calidas: Nam in ipso prælio cum fugerent romani precibus Romuli aquæ calidæ scaturire cœperunt: quibus sabini prohibiti sunt ulterius romanos persequi. Poeta uero precibus ueneris id factum fuisse ait.

festa pal

Aquæ frigidæ ī calidas

¶ Iani patentis. Aperti. Nam iani templum aptum significabat urbem bello implicitam esse. clausum uero pace gaudere. ¶ Lurida sul. quod luridum colorem & pallidum efficiunt. ¶ Fumante bitumine. Ardente. Bitumen uero gñs est picis facillime ignes contrahentis. ¶ Certare alpino rigori. Contendere cum alpiũ frigore quod est uehementissimum. est autem constructio græca certo namq; tecum non tibi latine dicimus. ¶ Rigidis sabinis. Seueris. ¶ Præstructa. obstructa. opturata. ¶ Martius miles. Romanus. A marte namq; per Romulum originem ducunt Romani. ¶ Strata est. coóperta fuit. ¶ Generiq; cruorem. Romani. n. sabinorum filias uxores acceperunt. ¶ Pace tamen sisti bellum. Interuentu Sabinarũ bellum illud fuisse sublatum notius est: quam ut sit exponendum. ¶ Tatiumq; accedere regno. nã inter reliquas pacis conditiones hoc etiam placuit: ut tatius una cum Romulo æqua potestate paribusq; honoribus regnaret. ¶ Occiderat tatius. de morte tatii. qui annis quinq; cum Romulo imperauit: & Titus Liuius & dionysius Halycarnaseus copiose scribunt. Laurentum fuit interfectus a proximis legatorum: qui ad res repetendas missi non solum sua a Tatio non impetrarant. sed a sabinis quibusdam multo Romulo contra ius & fas perempti fuerant. ¶ Aequata. æqualia facta. ¶ Tempus adest soluere. figura est græca. nam soluẽdi in soluta oratione diceretur. ¶ Fundamine magno. firmo fundamẽto. ¶ Res romana: imperium romanum. Et presi de pẽdet ab uno. Et unius præsidis & regis nutu regitur atq; gubernatur. ¶ Dignoq; nepoti. Romulo. ¶ Imponere cœlo. in numerum deorum referre. ¶ Nam memoro. in memoria habeo. Alias memorare significat narrare. Est autem parenthesis. Ordo namq; est. Tu mihi quõdam. & olim dixisti concilio deorũ pñte. unus erit Romulus: quẽ tu o mars toles & extolles in sidera cœli. ¶ Et nubibus aera cæcis. Hoc ex historia sumptum est. Nam romulus ut narrat T. Liuius cum ad exercitum recensendum concionem in campo ad capræ paludem haberet. subito coorta tempestas cum magno fragore tonitribusq; tam denso regem operuit nimbo ut conspectum eius concioni abstulerit. nec deinde in terris romulus fuit uisus. creditus est autẽ a patribus propter morum asperitatem fuisse discerptus. sed plebi persuaserunt ipsum in sidera fuisse translatum. ¶ Promissæ rapinæ. rapiẽdi romuli e terris in cœlum. ¶ Sensit. cognouit ¶ Verberis flagelli quo equi uerberantur. ¶ Nemorosi palati. nemoribus obsiti. palatium autẽ unus est ex collibus romanis imperatorum sede clarissimus quod nunc uulgus palatium maius uocat. ¶ Non regia iura. Regi non conuenientia. de litibus. n. priuatorum iudicabatur. ¶ Suo quirin. Suis romanis. ¶ Intabescere. liquescere atq; consumi. ¶ Et puluinaribus altis. Sedibus atq; altaribus excelsis. puluinaria nãq; lecti dicuntur qui in deorum templis sternebantur. ¶ Trabeati. trabea induti. Nam romulus dum uiueret: trabea ueste utebatur. Trabearum autẽ genera sunt tria: ut scri. Suetõius in libro de genere uestium. unum quod diis sacratur: quod totum est purpureum. alterum est regum quod quidem est purpureum sed albo infectum. Tertiũ est augurale de purpura & cocco mixtum.

Romulꝰ ĩ deū.

Elicuere sui: nondum tamen inuia iani
Ora patentis erant: nec iter præcluserat unda:
Lurida supponunt fœcundo sulfura fonti:
Incenduntque cauas fumãte bitumine uenas:
Viribus his aluisq; uapor penetrauit ad ima
Fontis: & alpino modo quæ certare rigori
Audebatis aquæ: non ceditis ignibus ipsis:
Flãmifera gemini fumãt aspergine postes:
Pottaque nequicq̃ rigidis promissa sabinis
Fonte fuit præstructa nouo: dũ martius arma
Induceret miles: quæ postq̃ Romulus ultro
Obtulit: & strata est tellús romana sabinis
Corpotibus: strata estq; suis: generiq; cruorem
Sãguine cum soceri permiscuit impius ensis:
Pace tamẽ sisti bellum: nec in ultima ferro
Decertare placet: tatiumq; accedere regno:
Occiderat Tatius: populisq; æquata duobus
Romule iura dabas: posita cum casside mauors
Talibus affatur diuumq; hoiumque parentem:
Tempus adest genitor: qm̃ fundamine magno
Res romana ualet: & præside pẽdet ab uno
Præmia iam promissa mihi dignoq; nepoti
Soluere: & ablatum terris imponere cœlo:
Tu mihi concilio quondam præsente deorum
Nam memoro: memoriq; aío pia uerba notaui:
Vnus erit: quem tu tolles in sidera cœli
Dixisti: rata sit uerborum summa tuorum.
Annuit omnipotẽs: & nubibus aera cæcis
Occuluit: tonitruq; & fulgure terruit orbem.
Quæ sibi promissæ sensit data signa rapinæ:
Innixusq; hastæ pressos temone cruento
Impauidus conscendit equos gradiuus: & ictu
Verberis increpuit: pronumq; per aera lapsus
Constitit in summo nemorosi colle palati:
Reddentemq; suo nõ regia iura quiriti
Abstulit iliaden: corpus mortale per auras
Dilapsum tenues: ut lata plumbea funda
Missa solet medio glans intabescere cælo:
Pulchra subit facies: & puluinaribus altis
Dignior est: q̃ sit trabeati forma quirini.
Flebat ut amissum coniunx: cum regia iuno

Irim ad herisiliam descendere limite curuo
Imperat: & uacuæ sua sic mandata referre:
O & de latio: o & de gente sabina
Præcipuum matrona decus: dignissima tanti
Ante fuisse uiri cooiunx: nūc esse Quirini
Siste tuos fletus: & si tibi cura uidēdi
Cōiugis est: duce me lucum pete colle qrino:
Qui uiret: & templum romani regis obumbrat.
Paret: & in terram pictos delapsa per arcus
Hersiliam iussis compellat uocibus iris:
Illa uerecundo uix tollēs lumina uultu:
O dea (nāq; mihi nec quæ sis dicere pmptum est:
Et liquet esse deam) duc o duc inquit & offer
Coniugis ora mihi: quē si modo posse uidere,
Fata semel dederit: cælum accepisse uidebor.
Nec mora romuleos cum uirgioe thaumāthea
Ingreditur colles: ibi sidus ab æthere lapsum
Decidit io terras: a cui9 lumine flāgrans
Hersiliæ crinis cum sidere cessit io auras.
Hanc maoibus notis romanæ cōditor urbis
Excipit: & priscū pariter cū corpore nomē
Mutat: orāq; uocat q̄ nūc dea iūcta quirino est.

P. Ouidii Nasonis Metamorphoseos Liber Decimus quartus
Feliciter Explicit.

¶ Limite curuo. Arcum dicit per quem iris decurrere dicitur. Hersiliæ autem romuli uxoris metamorphosin exponit poeta. nam & ipsa in deam nomine oram fuit conuersa. ¶ Nunc esse quirini. qui in deorum numerum translatus est. ¶ Siste tuos fletus. hoc est. Tuis fletibus finem impōe. ¶ Pete lucum. Vade ad lucum. ¶ Colle quirino qui a quirino quirinalis fuit cognominatus. ¶ Romani regis. Romuli q̄ post mortem quirinus fuit appellatus. ¶ Per arc9 pictos per arcus uarus coloribus distinctos. ¶ Et liquet. Constat. ¶ Offer. ostende. ¶ Ora. faciem figuram. ¶ Coelum accepisse uidebor. Felix mihi esse uidebor. ¶ Cum uirgine thaumantea. Cum iride thaumātis filia. ¶ Romuleos colles. Quirinalem collem. ¶ Cessit. Recessit. ¶ In auras. in aerem. Notis. Amicis. ¶ Romanæ cōditor urbis. Romulus. ¶ Et priscum pariter. Nam corpus ex mortali effectum est immortale: & pro Hersilia ora fuit cognominata. Quæ nunc dea iuncta quirino est. Nam ora in templo romuli colebatur.

Hersilia in deam ora

¶ Raphaelis Regii in quintumdecimum metamorphoseos Ouidii librum enarrationes.

Numa Pōpili⁹ ad pythagorā

Vaeritur interea. Quo cōmodi⁹ & librum libro & metamorphosin metáorphosi coniungat poeta: eorum sequitur opinionem: qui sentiunt Numam Pompilium in magnam graeciam iuisse ut pythagoricis dogmatis instrueretur. Quam quidē opinionem Liuius compluribus refellit argumentis: sed hoc potissimum quod pythagoras tēpore numae non fuit. ¶ Tantae molis. Tanti imperii per translationem. ¶ Tāto regi. quātus fuit Romulus. ¶ Clarum numam. Nobilem. sua iusticia atq; integritate notum. Numa. n Pompilius curibus in sabinis ortus uir inclyta iustitia & religione cōsultissimusq; ut in illa quisq̄ aetate esse poterat omnis diuini atq; humani iuris: uisus est senatui populoq; romano dignus qui romulo in regno succederet. ¶ Ritus. mores Requirit. inquirit scrutatur. ¶ Huius amor curae. Cupiditas perdiscendae rerū naturae. ¶ Curibusq;. Cures ut Strabo narrat opulētissima fuit sabinorū urbs ex q̄ euocati sunt. T. Tati⁹ & numa Pompili⁹ reges. Vnde romani Quirites fuere cognominati sic. n. ab iis appellantur. qui conciones ad populum habent. ¶ Penetraret. Cum difficultate iret. per uarios nanq; populos illū transire oportuit. ¶ Herculei hospitis. Crotonis. Nam crotō redeuntem ex Hispania Herculem cum Gerionis armentis hospitio suscepit. a quo etiam didicit futurum tempus: quo illic ciuitas insignis nomine illius conderetur: quod & uerum fuit. Nā micylus quidam alemonis filius in somnis ab hercule est admonitus: ut patria relicta Argolicus nanq; erat: se conferret ad aeseris fluuii hostia: ibiq; urbem aedificaret. Is cum sarcinulas colligere coepisset reus est factus: quod contra leges commigrare uellet. Mors. n. illi proposita erat: qui patriam deserere tentasset. cum uero ferenda sententia foret & aut suffragiis nigris condēnandus: aut albis absoluendus: sibi timēs Herculem: cui paruerat: rogauit ut sibi auxilio esset. Statimq; calculi omnes ex nigris facti sūt albi. quare absolutus micylus ī loco sibi ab hercule monstrato urbem aedificauit: quam de nomine crotonis ibi sepulti Crotonem appellauit ¶ Non inscius aeui ueteris. priscarum historiarum peritus. Ioue natus. Hercules. ¶ Bobus hiberis hispanis Geryone interfectu abactis. hiberia nāq; est hispania ab hibero fluuio cognominata. ¶ Littora lacinia. lacinium promontorium est Italiae inter Adriaticum mare & ioniū a lacinio latrone quem hercules interfecit dictū in eo templum fuit iunonis laciniae. unde Virgilius. Attollit se diua lacinia contra. ¶ Longū laborem. longi itineris defatigationem. ¶ Acceptissimus. gratissimus.

Croton

Calculi nigri in cādidos

P. Ouidii Nasonis metamorphoseos. lib. xv.

Vaetitur interea quis tātae pondera molis
Sustineat: tantoq; queat succedere regi:
Destiat imperio clarum preouncia ueti
Fama numā: non ille satis cognosse sabinae
Gentis hēt ritus: animo maiora capaci
Concipit: & quae sit rerum natura requirit.
Huius amor curae patria curibusq; relictis
Fecit: ut herculei peoetraret ad hospitis urbem:
Graia quis italicis auctor posuisset in oris
Moenia quaerenti: sic e senioribus uous
Rettulit indigenis ueteris non inscius aeui:
Diues ab oceano bobus Ioue natus hibetis
Littora felici tenuisse lacinia cursu
Fertur: & armeoto teneras erraote per herbas
Ipse domū magni nec inhospita tecta crotonis
Intrasse: & requie longum releuasse laborem:
Atq; ita discedens auo dixisse: nepotom
Hic locus urbis erit: promissaq; uera fuerunt.
Nam fuit argolico generatus alemone quidam
Micylus: illius diis acceptissimus aeui.

¶ Hunc super incumbens. anastrophe est. Illa namq; præpositio super quæ præponi deberet: post ponitur
¶ Pressum grauitate soporis. hoc est graui somno oppressum. ¶ Clauiger. hercules. Aesaris diuersi. remoti. longe moti. Est. n. fluuius calabriæ iuxta crotonem labens. ¶ I pete. Ad petendum & querendum uade. ¶ Recentia uisa. Noua insomnia. ¶ Pugnat. dissidet. ¶ Densissima. obscurissima. ¶ Caput sidereum. sideribus ornatum. ¶ Visus adesse. Hæc particula cum est subaudienda. ¶ Idem deus. Hercules. ¶ Patrium penetrale. paternũ domiciliũ. ¶ Agit̃ reus. accusatur. Peragere aũt reũ damnare est. ¶ Spretag; legum. ¶ Cõtemptarũ. ¶ Sine teste. ipse nãq; cõfessus est se cõmigrare decreuisse. ¶ Fecere coelũ. aperuere acquisiuere. Nam tu mihi criminis auctor. nam tu mihi psuasisti ut cõmigrarẽ. ¶ Lata est sñia tristis. Ab effectu. Condẽnatus nãq; fuerat micylus. Proprie aũt sñia a iudicib⁹ ferri dr: q̃uis ĩ exẽplaribus fere data corrupte legatur. ¶ Candida sñia. ad calculos alludit. Lacedæmoniũ tarentũ. a lacedæmoniis conditum. Nã tarentũ urbs ẽ calabriæ quæ & taras a græcis appellat̃. a Tara neptũi filio ædificata. a parthemis uero lacedæmoniorũ duce Phalanto amplificata: ut & iustinus & plutarchus copiose scribunt. ¶ Et sybarim sybaris urbs est & fluuius calabriæ. urbs aũt postea thurion fuit cognominata: quæ a crotoniatis fuit capta. ¶ Salentinũq; neræthum Nerethũ qdã legit̃ sed corrupte: ut ex Strabone collegimus q ait Neæthũ salẽtinorum esse fluuiũ. a nauiũ Aeneæ cõflagratione dictũ. Quare hic quoq; Neæthũ legam⁹. Salẽtini aũt populi sunt a salẽtina urbe dicti. ¶ Thurinosq; sin. thurii urbs ẽ calabriæ q̃ & thuria & thurion dicta ẽ a thuria fõte. Hæc prius sybaris. nouissime copiæ fuerũt appellatæ: unde thurinus declinatur. ¶ Temesenq;. Temese urbs est calabriæ. ¶ Et iapygis arua. iapygia urbs est calabriæ a iapyge heroe dicta. ¶ Fatalia ora. hostia fatis & iussu herculis quæsita. ¶ Tumulum sepulchrum. ¶ Iussa terra. Ab hercule. ¶ Et nomen tumulati traxit in urbem. nam crotõ a crotone heroe fuit dicta. unde crotoniatæ declinãtur. Est & alia urbs eodem nomine, Thusciæ olĩ metropolis. ¶ Primordia. principia. ¶ Positæ urbis. crotonis. ¶ Vir fuit hic ortu samius. periphrasis est pythagoræ. nam pythagoras samius fuit. qui odio tyranorum patriam relinquẽs crotonem uenit: ubi phiam profiteri cœpit. unde etiam phi italici fuerũt cognominati. Pythagoras autem primus omnium μετεμψυχωσιν. hoc est animarum de corporibus in corpora transitum inuexit. eoq; uetuit ne carnibus homines uescerentur: quo faciliori uictui assuescerent: semperq; cibos parabiles haberent: Hĩc. n. & sanitatem corpori & ingenio acumen acquiri aiebat. Multas autẽ metemorphoseis ex pythagoricis dogmatis poeta describit. ¶ Hic. pro illic crotoni: quo se contulit Numa pompilius: ut pythagoram audiret. ¶ Ortu. origĩe. ¶ Et dominos. tyrrannos. ¶ Mente. mentis contemplatione. ¶ Deos adiit. cœlestia ac diuina scrutatus est. ¶ Oculis pectoris. Ingenio. ¶ Hausit. percepit. intellexit.

Pythagoras. Samius

Hunc super incũbẽs pressum grauitate soporis
Clauiger alloquitur: lapidosas æsaris undas
I pete diuersi: patrias age desere sedes:
Et nisi paruerit: multa ac metuenda minatur:
Postea disceduot pariter somnnsque deusque.
Surgit alemonides: tacitaq; recentia mente
Visa refert: pugnatq; diu senteutia secum:
Numen abire iubet: ꝓhibent discedere leges:
Pœnaq; mors posita est patriam mutare uolẽti:
Candidus oceaoo nitidum caput abdiderat sol:
Et caput extulerat densissima sidereum nox:
Visus adesse idem deus est: eademq; monere:
Et nisi paruerit: plura & grauiora mioari.
Pertimuit: patriũq; simul transferre parabat
In sedes penetrale nouas: fit murmur in nrbe:
Spretarumq; agitur legum reus: utq; peracta est
Causa prior: crimenq; patet sioe teste probatũ:
Squallidus ad supos tendens reus ora manusq;:
O cuius cœlum bis sex fecere labores
Fer precor ioquit opẽ: nã tu mihi crimis auctor.
Mos erat antiquis niueis atrisq; lapillis
His damnare reos: illis ab soluere culpa.
Tunc quoq; sic lata est sententia tristis: & oĩs
Calculus immitem dimmittitur ater io uroam:
Quæ simul effudit oumerandos uersa lapillos
Omnibus e nigro color est mutatus io album:
Candidaque herculeo sententia numina facta
Soluit alemonidem: grates agit ille parenti
Amphitryoniade: uentisque fauentibus æquori
Nauigat ionium: lacedæmoninmque tarentum
Præterit: & sybarim salentinumque neæthnm
Thurioosque sinus temesenque & iapygis arua:
Vixque pererratis quæ spectant littora terris:
Inuenit æsarei fatalia fluminis ora:
Nec ꝓcul hic tumulum: sub quo sacrata crotõis
Ossa tegebat humus iussaque ibi mœoia terra
Coodidit: & nomeo tumulati traxit in urbem.
Talia constabat certa primordia fama
Esse loci: positæque italis in finibus urbis
Vir fuit hic ortu samius: sed fugerat una
Et samon & dominos: odioq; tyrrannidis exul
Sponte erat: isq; licet cæli regione remotus
Mente deos adiit: & quæ natura negabat
Visibus humanis: oculis ea pectoris hausit:

Pythagoræ dogma

¶ Vigili cura. Diligenti studio. ¶ Dabat [illegible] ꝓponebat. ¶ Cœtũq; silentũ. alludit ad morem pythagoræorũ: qb⁹ ad certũ usq; tps. ut gellius scribit: pro estimato captu solertiæ silentiũ iungebat̃. ¶ Dictaq; mirantum uerba pythagoræ ob summam grauitatẽ admirantũ. Tãta naq; fuisse auctoritate pythagoras tradit̃: ut discipuli et si nullã dictorũ rõnẽ assignasset̃: maximã adhiberent fidẽ. rogatiq; alicuius dicti rationẽ: rñderent αυτος εφη hoc est ipse dixit: pythagorã innuentes: existimarentq; se dei uocẽ audire. pythagoras qdẽ fuit appellatus qd nõ minus q̃ pythius uera loqret̃. ¶ Magni prĩordia mũdi. De qb⁹ uariæ sũt phorũ opiniões: ut ĩ prĩo dixim⁹. Et rerũ cãs. ĩ qb⁹ ĩueniendis maxĩe phi laborãt. ¶ Et qd natura. sit uerbũ subaudiat̃. Natura ãt ab arist. definit̃ esse prĩcipiũ mot⁹ & qetis. Hæc ãt oĩa a phisicis tractantur. ¶ Quid deus. quæ nã sit dei definitio deũ aũt scribit plato eẽ summũ bonũ. oĩum bonorũ auctorẽ. ¶ Vñ niues. qua ex cã niues generent̃. ut aũt scribunt physici: ex pluuia frigore cõdẽsata niues generantur. ¶ Quæ fulminis esset origo ex collisione nubiũ fulmen exprimi putatur. Iupiter an uenti. quæ causa tonitru foret. Alii namque tonitru esse aiunt aeris uehementem strepitum. Alii autem eruptionem uentorum e fracta nube cum maximo impetu coeuntium. Quid quateret terras. quid faceret terræmotus. uenti autẽ in subterraneis cauernis reclusi: neq; exitũ hñtes in causa terremotuũ esse dñr. ¶ Qua sidera lege mearẽt. Alia naq; siderum cum mundo. alia contra mundum meare dñr. ¶ Et qdcũq; latet. Oĩa inquit hominibus aliog incognita docebat Pythagoras. Arguit rephẽdit. sed arcuit p.c. recti⁹ legeret̃ hoc est uetuit. ¶ Parcite mortales. grauissima pythagoræ orõ: qua hoĩb⁹ dissuadet ne carnibus uescant̃. Hæc aũt de Empedocle q pythagoræ dogmata carminibus cõplex⁹ ẽ sumpta eẽ uidẽtur id qd facile ex iis quæ de pythagora scribit gelli⁹ pcipi põt. Tm̃ uero ab usu carniũ pythagoras abhorruisse a Diogene scribit: ut aræ dlii apollinis genitoris: quẽ solũ colebat: frumenta: hordeũ: ac placẽtas sine ullo igne ĩposuerit. nec ulla unq̃ iocinora ut in dehorum rep. Ari. testatur.

Pythagoræ sermo

¶ Parcite temerare. Nolitẽ uiolare. ¶ Deducẽtia. ĩclinãtia. ¶ Tũidæ. succi plenæ. Lacte⁹ hũor. piphrasis est lactis. ¶ Mollin. Mollia fieri & coqui. ¶ Thymi. herba est apibus gratissima thym⁹. ¶ Prodiga tellus. q̃ oĩa copiose effũdit. ¶ Suggerit. sbmĩstrat. ¶ Et pecudes. oues. ¶ Armẽtaq;. boues. ¶ Ingeniũ. natura. ¶ Heu q̃tũ scelus ẽ. A turpi dissuadet pythagoras hoĩb⁹: ne carnib⁹ uescant̃. ¶ In uiscera. ĩ uẽtrẽ & intestĩa. ¶ Viscera. carnes. ¶ Aiantẽ. hoĩem. Ritũ cyclopũ. q carnib⁹ hũanis crudisq; uescebant̃ Dissuadet ãt ab ĩhõesto. Turpe naq; ẽ hoĩ ĩmitari & feras & sæuos cyclopũ mores. Male morati. malis morib⁹ pditi. Hæc ãt cũ ĩterrogatõe & ironia legẽda sũt. Cui fecim⁹ aurea nom. Figurata ẽ locutõ. Quã aureã appellauim⁹. a felicitate uero aureæ ætatis sũptũ ẽ h argumẽtũ. Fœtib⁹ arboreis. fructib⁹ arborũ. Fortũata. felix & beata. Polluit. ĩgnauit. Mouere pẽnas. uolauerũt. Tutæ. secur̃ siñ piculo. Neq;. n. tũc illis retia tẽdebãtur. Impauidus. ĩtrepidus. Sine ullo tĩore. ¶ Victib⁹ facilitati uiuẽdi. Quisqs fuit. ignorat̃ nãq; q̃sñã fuerit. Tãetsi iouẽ fuisse scribãt poetæ.

Cumq; animo & uigili perspexerat omnia cura:
In medium discenda dabat: cœtumq; silentum
Dictaq; mirantum magni primordia mundi:
Et rerum causas: & quid natura docebat:
Quid deus: unde niues: q̃ fulminis esset origo:
Iuppiter an uenti discussa nube tonarent:
Quid q̃teret terras: qua sidera lege mearẽt:
Et quodcũq; latet: primusque animalia mensis
Arguit imponi: primus quoque talibus ora
Docta quidẽ soluit: sed nõ & credita uerbis.
Parcite mortales dapibus temerare nefandis
Corpora: sunt fruges: sunt deducentia ramos
Pondere poma suo: tumidæque in uitibus uuæ:
Sunt herbæ dulces: sunt quæ mitescere flamma
Mollirique queãt: nec uobis lacteus humor
Eripitur: nec mella thymi redolentia florem:
Prodiga diuitias alimentaque mitia tellus
Suggerit: atque epulas sine cæde & sanguie ꝓbet
Carne feræ sedant ieiunia: nec tamen omnes
Quippe equ⁹ & pecudes armẽtaq; gramie uiuũt
At quibus igeniũ est ĩmansuetũque ferũque
Armeniæ tigres iracundique leones
Cũque lupis ursi dapib⁹ cũ sanguine gaudẽt.
Heu q̃tũ scelus est in uiscera uiscera condi:
Cõgestoque auidũ pinguescere corpore corpus
Alteriusque animantẽ animãtis uiuere leto.
Scilicet ĩ tãtis opib⁹: quas optima matrũ
Terra creat: nil te nisi tristia mãdere sæuo
Vulnera dẽte iuuat: rituq; referre cyclopũ:
Nec nisi perdideris alium placare uoracis
Et male morati poteris ieiunia uentris.
At uetus illa ætas: cui fecimus aurea nomen
Fœtibus arboreis: & quas humus educat herbis
Fortunata fuit: nec polluit ora cruore.
Tunc & aues tutæ mouere per aera pennas:
Et lep⁹ impauid⁹ mediis errauit in aruis:
Nec sua credulitas piscem suspenderat hamo.
Cuncta sine insidiis nullãq; timentia fraudẽ:
Plenaq; pacis erant: postq̃ non utilis auctor
Victib⁹ inuidit: quisquis fuit ille deorũ:

Corporeasq; dapes auidam demersit in aluum
Fecit iter sceleri: primoq; e cæde ferarum
Incaluisse putes maculatum sanguine ferrum:
Idq; satis fuerat: nostrumq; petentia letum
Corpora missa neci salua pietate fatemur.
Sed q̃ danda neci: tam non epulanda fuerunt.
Longius inde nefas abiit: & prima putatur
Hostia sus meruisse mori: quia femina pando
Eruerit rostro: spemq; interceperit anni.
Vite caper morsa bacchi mactatus ad aras
Dicitur ultoris: nocuit sua culpa duobus.
Quid meruistis oues placidũ pecus? inq; tuẽdos
Natum homines pleno quæ fertis in ubere nectar
Mollia quæ nobis uestras uelamina lanas
Præberis: uitaq; magis: q̃ morte iuuatis.
Quid meruere boues? aĩal sine fraude doloq;
Innocuum: simplex: natum tolerare labores.
Immemor est demum: nec frugũ munere dign⁹:
Qui potuit curui dempto modo põdere aratri
Ruricolam mactare suum: qui trita labore
Illa: quibus totiens durum renouauerat aruum:
Tot dederat messes: percussit colla securi.
Nec satis est q; tale nefas committitur: ipsos
Inscripsere deos sceleri: numenq; supernum
Cæde laboriferi credunt gaudere iuuenci:
Victima labe carens: & præstantissima forma
(Nam placuisse nocet) uittis præsignis & auro
Sistitur ante aras: auditq; ignara precantem:
Imponiq; suæ uidet inter cornua fronti
Quas coluit fruges: percussaq; sanguine cultros
Inficit in liquida præuisos forsitan unda.
Protinus ereptas uiuenti corpore fibras
Inspiciunt: mentesque deum scrutantur in illis:
Vnde fames homini uetitorum tãta ciborũ est?
Audetis uesci genus o mortale: quod oro
Ne facite: & monitis animos aduertite nostris:
Cumq; boum dabitis cæsorum membra palato
Mãdere uos uestros scite: & sentite colonos.
Et qm̃ deus ora mouet: sequar ora mouẽtem
Rite deũ: delphusque meos: ipsumque recludã
Aethera: & augustæ reserabo oracula mẽtis
Magna: nec ingeniis inuestigata priorum:
Quæque diu latuere canam: iuuat ire per alta
Astra: iuuat terris & inerti sede relicta
Nude uehi ualidiq; humeris insistere atlantis:
Pallantesq; homines passim ac rationis egẽtes

¶ Corporeas dapes epulas ex corpore & carne confectas. ¶ Fecit iter. Aperuit uiam. ¶ Sceleri. cædib⁹ & homicidiis. ¶ Idq; satis fuerat. ut feras iterficeremus. ¶ Nostrumq; petentia letum feras quidem nobis perniciosas interficiendas esse ait sed earum carnibus non esse uescendum. Inde a cæde ferarum deuentum est ad cædem cicurum ac mansuetorum animalium & quod peius est hominum quoq;. ¶ Pãdo. recuruo. Eruerit. Subruerit subuerterit. sus autẽ cereri imolari solebat ut caper baccho. ¶ Spem anni. Segetẽ & frumentum. ¶ Morsa. corrosa. ¶ Nocuit sua culpa duobus. concedit pythagoras suem quidẽ & caprum merito fuisse iugulatos. uerum oues & boues nihil prorsus unquam mali cõmisisse: ac potius humano generi maximopere prodesse eoq; non esse interficiendos. ¶ Duobus. Sui & & capro. ¶ Nectar. Lac suauissimum. ex arte autem commoda: quæ ex ouibus habentur: amplificat pythagoras. quo facilius ab illis occidendis homines deterreantur. ¶ Tolerare. ¶ Ad tolerandum. ¶ Immemor ingratus. ¶ Demum. affectui seruit hoc loco demum quemadmodum & tandem aliquãdo. ¶ Ruricolam. bouem quo rura & arua coluntur. ¶ Qui trita labore. interpretatio est. idem .n. dicit per diuersa uerba: Est autem ordo. Qui percussit securi ille colla: quibus totiens durum aruum trahendo aratrum renouauerant. Tunc autem renouatur aruum cum aratro proscinditur. ¶ Numen supernum. iouẽ. siquidem ioui sacrificant iuuencum. ¶ Victima labe carens. uitio ac morbo. In cede uero & imolatione boum describenda cõmoratur pythagoras: quo facilius ab illis interficiẽdis homines dehortetur. ad id autem alludit poeta: quod paulo ante dixi pythagoram non uictimas: sed placentas in deorum sacrificiis obtulisse. ¶ Cruentas namq; hostias diis offerri uetabat: solam quæ arã quæ sine sanguine esset adorandam censebat. ¶ Nam placuisse nocet. nisi .n. placeret non immolaretur. ¶ Et auro. auratis cornibus. Quas coluit fruges. mola nãq; salsa quæ ex farre & sale constabat: imponebatur uictimarum fronti. ¶ Inspiciunt. inde haruspices sunt dicti: ab harugis hoc est uictimis inspiciendis. ¶ Scrutant. inquirunt. ¶ Vetitorum ciborum. prohibitarũ carnium. ¶ Vesci. carnibus uesci homines proprie dicuntur: quod græci κρεωφαγειν dicũt. ¶ Vestros colonos. Nam boues ut coloni arua colunt. ¶ Et quoniam deus ora mouet. apollo me hortatur ut loquar. ¶ Delphos meos: apollinis delphici: quem unum colo Oracula. ¶ Augustæ mẽ. diuinæ. maximam autem excitat attẽtionem: cum pollicetur se de diuinis: quæ nulli alii unquam inuestigata fuerunt disputaturum. ¶ Ire per alta astra. inuestigiare cœlestia. ¶ Inerti se. immobili terra. ¶ Pallantes. errantes.

¶ Despectare. deorsum a cælo spectare. Sortem fati. naturam atque conditionẽ fati. Sed tñ exẽplaria sunt: in qbus seriẽ legi aĩaduerti. ¶ Sicq͂ uideť esse legendum Nam fatũ: ut stoici definiũt est cõnexa reꝶ series p q̃ mũdus administrať. ¶ O ge. atto. imortales aĩas esse pithagoras ait: uariaq͂ subire corpa oñdit. Hãc uero μετεμψύχωσιν: hoc ẽ aĩæ de corpoꝶ ĩ corp⁹ cõmigratõem ab egyptiis sũptã eẽ inuit Herodot⁹ ĩ euterpe scribens. Aegyptios prĩo extitisse q dicereť aĩam hoĩs eẽ ĩmortalẽ: qd mortuo corpe subĩde ĩ aliud atque aliud corpus: ut qdq͂ gignereť imigraret. atq͂ ubi p oĩa se circũtulisset terrestria marina. uolucria. rurs⁹ in aliqd genitũ hominis corpus introiret: atq͂ hunc ab ea introitum fieri intra annorum tria milia. Hanc orationem sumit e græcis qui usurpauerunt tanq̃ suã. alii prius. alii posterius: quorũ ego nomina sciẽs nõ duco scribenda. ¶ Humeris ua. atlã. qui cœlum sustinere fingiť. polliceť autem pythagoras se noua de aĩorum ĩmortalitate esse cõmemoraturum. ¶ Materiam uatũ. poetarum q multa de inferis scribunt quos tullos pythagoras senit cum animæ de corporib⁹ in corpora transeant. ¶ Falsi mũdi. Ficti. ¶ Tabe. morbo. corruptione. ¶ Non ulla. nulla. Morte carent animæ. Ratio est & causa cur homines nulla mala patiantur. ¶ Nouis domibus. nouis corporibus. hæc autem est pythagoræ μετεμψύχωσις. ¶ Ipse ego panthoides euphorbus eram. Exemplo sui ostendit pythagoras animas de corporibus in corpora transire. Nam tempore belli troiani ait se fuisse euphorbum panthi filium a menelao interfectum: cuius etiam clypeũ cognouit in templo iunonis argiuæ locatum.

Aiæ immortalitas

Pythagorici autem asserũt animam esse immortalem: idq͂ exemplo æthalidæ probant: quem aiunt tempore belli troiani reuixisse fuisseq͂ euphorbum panthi filium. Deinde pyrrhum cretensem. postea eleum quendam cuius nomen ignoratur. Tandem pythagoram ipsum. pythagoras uero ubi monstrat animas de corporibus in corpora trãsire ait se primum fuisse æthalidem mercurii filium. Deinde euphorbum troianum. postea mercurii filium. ex samia meretrice. tum pythagoras. Memoriam aũt semper retinuisse mercurii dono. cuius æthalides filius fuit. ¶ Hæsit: fixa est. Nã euphorbus a menelao hasta fuit trãsfixus.

Euphorbus pythagoram

¶ Abanteis argis. argos clarissima urbs ẽ peloponesi: in qua abas regnauit. ¶ Vnde abãtei argi dicuntur. Tametsi ab aliis legatur agris abanteis exponatur q͂ euboicis. Abantes. n. populi euboeæ fuerunt.

A carnib⁹ abstinendũ.

¶ Nihil interit. ex sñia omnium pħorum hæc dicuntur. qui sentiunt quidem omnia posse resolui in quattuor elementa. uel in materiam primam: ut sentit aristoteles. Sed minime in nihilum redigi. Vnde persius. de nihilo nihil in nihilum nil posse reuerti. ¶ Vt q͂ no. fa. Hac similitudine colligit pythagoras substantiam uarias quidem suscipere formas nũquam tamen interire. ¶ Facilis cera. mollis. ¶ Sed tamen ipsa eadem est. Quo ad substantiam. siquidem substantia quamuis uarias suscipiat qualitates & formas: tñ nunquam ipsa mutatur. ¶ Ergo ne pietas sit uicta. Ne igiť pietas inquit uioleť. nolite aĩas e corpib⁹ cũ pturbatõe q̃dã expellere ea interficiẽdo. ¶ Parcite exturbare. Nolite expellere. ¶ Cognatas aĩas. cognatorum uirorum aĩas. ¶ Et qm̃ magno feror æquore. in pfundissima uersor q̃õne. Cũcta aũt eẽ in continuo fluxu ait. ¶ Quod perstet: q͂ pmaneat a mutationeq͂ sit alienũ. ¶ Vagans. Fluxa mutabilis. ¶ Ipsa quoq͂ assiduo. exemplo temporis colligit pythagoras oĩa esse in continuo fluxu. ¶ Et iubar hoc nitidum. Hũc solis splendorem.

Oĩa ĩ cõtinuo eẽ motu.

Despectare procul: trepidosq͂ obitũq͂ timẽtes
Sic exhortari: seriemq͂ euoluere fati:
O genus attonitum gelidæ formidine mortis
Quid styga: quid tenebras & noĩa uana timetis:
Materiam uatum: falsiq͂ pericula mundi:
Corpora siue rogus flãma: seu tabe uetustas
Abstulerit: mala posse pati non ulla putetis.
Morte carent animæ: semperq͂ priore relicta
Sede nouis domibus uiuũt: habitãtq͂ receptæ.
Ipse ego: nam memini troiani tempore belli
Panthoides euphorbus erã: cui pectore quondã
Hæsit in aduerso grauis hasta minoris atridæ.
Cognoui clypeum leuæ gestamina nostræ:
Nuper abanteis templo iunonis in argis:
Omnia mutantur: nihil interit: errat: & illinc
Huc uenit: hic illuc: & quoslibet occupat artus
Spiritus: eque feris humana in corpora transit:
Inque feras noster: nec tempore deperit ullo:
Vtque nouis facilis signatur cera figuris:
Nec manet ut fuerat: nec formam seruat eãdem:
Sed tamẽ ipsa eadẽ est: aĩam sic semper eandem
Esse: sed in uarias doceo migrare figuras.
Ergo ne pietas sit uicta cupidine uẽtris:
Parcite uaticinor cognatas cæde nefanda
Exturbare animas: ne sanguine sanguis alatur.
Et qm̃ magno feror æquore: plenaque uentis
Vela dedi: nihil est toto quod perstet in orbe.
Cuncta fluunt: oĩsque uagans formatur imago.
Ipsa quoque assiduo labuntur tempora motu:
Non secus ac flumen: neque. n. consistere flumẽ
Nec leuis hora potest: sed ut unda ĩpelliť unda:
Vrgeturque eadem ueniens: urgetque priorem:
Tẽpora sic fugiunt pariter: pariterque sequuntur
Et noua sunt semper: nã quod fuit ante relictũ ẽ:
Fitq͂ qđ haud fuerat: momentaq͂ cũcta nouanť.
Cernis & emensas in lucem tendere noctes:
Et iubar hoc nitidum nigræ succedere nocti:

¶Media quiete.media nocte.Alium autem cœli esse colorem in media nocte colligit:alium in crepusculo:quando lucifer lucere desinit:Primus uero pythagoras:ut scribit diog.eandem stellam luciferum hesperumq; appellauit. ¶Inficit.tingit colore rubicundo.Pallantias:aurora pallãtis gigãtis filia. ¶Ipse dei clypeus ipse solis orbis.Solem autem eundem non manere colligit. ¶In summo. in cæli summitate ¶Nocturnæ dianæ.Lunæ.que super aut crescit aut decrescit:nec unq̃ in eodem permanet statu. ¶Si contrahit orbem.si circulum efficit & rotunda est. ¶In species quattuor.Partes uer æstatem.autumnum.hiemẽ.que quidem sibi inuicem cedunt.

Nec color est idem cæli:cum lassa quiete
Cuncta iacent media:cumque albo lucifer exit
Clarus equo:rursusque alius cum præuia lucis
Tradendum phœbo pallantias inficit orbem.
Ipse dei clypeus terra cum tollitur ima
Mane rubet:terraq; rubet cum conditur ima.
Candidus in summo est:melior natura q; illic
Aetheris est:terræq; procul contagia fugit.
Nec par aut eadem nocturnæ forma dianæ
Esse potest usq̃:semperq; hodierna sequente
Si crescit minor est:maior si contrahit orbem:
Quid?nõ inspicies secedet e quattuor annum
Aspicis:ætatis peragentem imitamina nostræ:
Nã tener & lactens puerîq; simillimus æuo
Vere nouo ẽ:tunc hærba uirens & roboris exps
Turget:& insolida est:& spe delectat agrestes.
Omnia tum florent:florũq; coloribus almus
Ludit ager:neque adhuc uirtus in frõdibus ulla ẽ
Transit in æstatem post uer robustior annus:
Fitq; ualens iuuenis:neque.n.robustior ætas
Vlla:nec uberior:nec quæ magis ardeat ulla est.
Excipit autumnus posito feruore iuuentæ
Maturus mitisq; inter iuuenemque senemque
Temperie medius:sparsus quoque tp̃a canis.
Inde senilis hyems tremulo uenit horrida passu
Aut spoliata suos:aut quos habet alba capillos.
Nostra quoq; ipsorũ semper requieque sine ulla
Corpora uertuntur:nec q̃d fuimusue sumusue
Cras erimus:fuit illa dies:qua semina tantum
Spesque hoium prio matrisq; habitauim⁹ aluo.
Artifices natura manus admouit:& angi
Corpora uisceribus distentæ condita matris
Noluit:eque domo uacuas emisit in auras.
Editus in lucem iacuit sine uiribus infans:
Mox quadrupes:rituque tulit sua mẽbra ferarũ:
Paulatimq̃ue tremẽs:& nondum poplite firmo
Constitit:adiutisq; aliquo conamine neruis:
Inde ualens ueloxque furit:spatiũque iuuentæ
Transit:& emeritis mediĩ quoque tẽpotis annis

¶Aetatis nostræ Annum ætates homines referre scribit Nam ut quattuor sũt anni partes:ita ex pythagoræ sententia:quattuor sunt hoĩs ætates. pueritia quæ uiginti annos implet. Adolescentia uiginti.iuuenta uiginti. Senectus uiginti. pueritia autem ueri similis uidetur. Adolescẽtia æstati.iuuenta autumno. Senectus hyemi. ¶Nam tener. uer pueriiciæ.æstatem iuuẽtæ autumnum. primæ senectuti hyemem.decrepitati similem esse ait. ¶Roboris expers.Firmitate carẽs. ¶Turget tumescit succorum copia. ¶Insolida.infirma. ¶Et spe dele.agre.Agricolas. sperãt enim se fruges oĩs generis collecturos. ¶Almus ager. ab alendo almus dicitur ager quod homĩes suis fructibus alat. ¶Ludit ludere uidetur & luxuriare. ¶Neq; adhuc uirtus in frondibus ulla est tenellæ nanq; tempore uens sunt frõdes.ut puerorum corpora sine ullo robore & firmitate. ¶Transit in æstatem:ueri succedit æstas. Robustior annus.pars anni robustior. ¶Fitq; ualens iuuenis. Valenti fortiq; ac robusto iuueni fit similis. ¶Nec ube.Fœcundior. ¶Ardeat. ferueat uariis cupiditatibus. ¶Excipit autum. Aestatem subsequitur autumnus qui uindi primæq; senectuti similis uidetur.Sparsus quoq; tẽpora canis. Tempora canis capillis sparsa habens.nam tempora prima canescere incipiunt. ¶Senilis hyems.senectus hyemi similis. Alba capil.canos habens capillos.Est.n.synegdoche poetica etiam pueris nota. ¶Nostra quoq; ipsorum.nostra etiam corpora in continuo eẽ fluxu colligit pythagoras. Vertuntur.mutantur. ¶Fuit illa di.illud fuit temp⁹ quo semina tantum quæ spermata a græcis dicuntur fuim⁹. Semen uero maris & fœminæ ait pythagoras ad generationem hominis conuenire:a quo quidẽ aristoteles dissentit:solusq; maris sperma esse: idq; in utero mulieris foueri ait. ¶Spesq; hominum primo.Primum inquit spes hominũ fuimus.Ex spermate nanq; in uterũ mulieris proiecto homines natum iri sperantur. ¶Aluo. Vtero.aluus nanq; est per quã defluunt sordes. Vterus autem in quo muliẽres concipiunt:qui & loci a doctis scriptoribus appellãtur. ab imperito autem uulgo matrix uocatur:cum matrix sit fœmina fœt⁹ gratia comparata.Columella de gallis loquens.nam & octies anno pullos educat si est bona matrix.Admouit.adhibuit.Primũ nanq; embrya efficit:quos embriones imperiti medici uocant. ¶Et angi.Suffocari. ¶Distẽtæ matris.grauidæ uentremq; distentum:ac repletum habentis. ¶Et domo.ex utero. ¶Mox quadrupedes.Manibus nanq; ac pedibus infantes re-unt more brutorum. ¶Aliquo co.aliqua re:qua niti possint. ¶Emeritis.exhaustis.preteritis.

[Margin: ...or anni partes / Aetates quatuor]
[Margin: Spma ĩ hoĩem]

Labitur occíduæpariter declíue senectæ.
Subruit hæc:æui demoliturque prioris
Robora:fletq; milon senior:cū spectat inanes
Illos qui fuerant solidarum morte ferarum
Herculeis símiles fluídos pendere lacertos:
Flet quoque:ut in speculū rugas cōspexit aníles
Tyndaris:& secum cur sit bis rapta requirit.
Tempus edax rerū:tuq; inuídiosa uetustas
Omnia destruitis:uitiataq; dentibus æui
Paulatim lenta consumitis omnía morte.
Hæc quoq; nō perstant:q̄ nos elemēta uocamus
Quasq; uices pagāt aīos adhibete docebo
Quattuor æternus genetalía corpora mundus
Cootinet:ex illis duo sunt onerosa:suoq;
Poodere ī inferius tellus atq; unda feruntur:
Et totidem grauitate carent:nulloq; premente
Alta petuot aer atq; aere putior ignis:
Quæ q̄q̄ spacio distant:tamen omnia fiant
Ex ipsis:& in ipsa cadunt:resolutaq; tellus
In liquidas rarescit aquas:tenuatur ī auras
Aeraq; hūor abit:dēpto quoq; pōdere rursus
In superos aer tenuissimus emicat ignes.
Inde retro redeunt:idemq; retexitur ordo.
Ignís enim densum spissatus in aera traosit:
Hinc in aquas tell9 glomerata cogitur unda:
Nec species sua cuiq; manet:rerūq; nouatrix:
Ex alus alias reddit natura figuras.
Nec perit in tanto quicq̄:mihi credite:mundo:
Sed uariat:faciemq; nouat:nasciq; uocatur
Incipere esse aliud:q̄ quod fuit ante:moriq;
Desinere illud idem:cu sint huc forsitan illa:
Hæc translata illuc:summa tamen oīa constant.
Nil eqdem durare diu sub imagine eadem
Crediderim:sic ad ferrū uenistis ab aūro
Sæcula:sic totiens uersa est fortūa locorū:
Vidi ego quod fuerat quondam solidissima tellus
Esse fretum:uidi factas ex æquore terras:

¶ Labitur declive: Assidue tanq̄ fluuius per loca decliuia currit. ¶ Occiduæ. se ad senectam: quæ facile occidit ac moritur. ¶ Sub ruit. euertit demolitur: destruit. ¶ Fletq; milon. athleta fuit crotoniata tantis uiribus ut uno ictu nudæ dextræ taurū interfecisse tradatur humerisq; per stadium sine fatigatione portasse ¶ Solidarum morte ferarum robustorū alludit aūt ad id qd dixi milonem crotoniatam tn̄ corporis uirib9 ualuisse ut taurum uno dextræ ictu interrimeret. Fere autem in exemplaribus more pro morte corrupte legitur. ¶ Fluidos flacidos. uiribus ac toris uacuos. ¶ Tyndaris. Helena que bis ob pulchritudinem rapta fuit. primum a Theseo. Deinde a paride. bene igitur Helena turpis ac deformis senectute effecta miratur cur bis fuerit rapta. ¶ Tēpus edax rerum. apostrophe ad tempus graui philosopho maxime conueniens. ¶ Dentibus æui. multitudine ānorum. ¶ Siquidem anni dentes æui dicuntur: quibus omnia rodi uidentur Alludit autem pythagoras ad dentes rotarum quibus horæ mensurantur in horologus. Lenta morte. lente ac tarde uenienti. ¶ Hæc quoq; non pstant. elementa quoq; in continuo fluxu esse ostendit. Sunt autem quatuor quorum duo tellus & aqua sunt grauia. Duo aer & ignis leuia. ¶ Genitalia corpora. quatuor elementa ex quibus omnia generantur. ¶ Nulloq; premuntur. ponderē sub audiatur. ¶ Fiunt. generantur. ¶ Ex ipsis. quattuor elemenos. ¶ Et in ipsa cadunt. in ipsa resoluuntur. nam elementa dicuntur ex qbus oīa constant & in que ultima resoluuntur. ¶ Resolutaq; tellus. elementa alterum in aliud transire probat. nam & terra in aquam & aqua in aerem & aer in ignem. & contra ignis in aerem. aer in aquam: in terram conuertuntur. ¶ Tenuissim9. purissimus. ¶ Superos ignes ætherem: qui omnium elementorum supremus est. ¶ Retexit. resoluitur. ¶ Tellus glomerata cogitur unda. hoc est. Aqua transit in terram. ¶ Glomerata unda. ex aqua condēsata. ¶ Nec perit in tanto. que nāq; perire uidentur in quatuor elementa: uel ut Aristo. sensit: in primam materiam resoluuntur. ¶ Mihi credite. hoc sibi eredi postulat pythagoras: quia uulgo parum uerisimile uidet̄ ¶ Nasciq; uocat. quid nasci: quidq; mori sit eleganter describit. Nasci. n. aliquid dicitur: cum aliud: q̄ quod fuit ante: incipit esse. mori uero cum id desinit esse: quod ante fuit. ¶ Cum sint hoc forsitan illa. Corruptionem unius: alterius generationem esse ait. eaq; quæ perire uidenť: in alia conuerti. ¶ Huc. in hoc corpus. ¶ Summa tamen omnia constant. in summa inquit oīa eadem permanent Nam uel in quattuor elemēta secundum pythagoram: uel in primam materiam ex Aristotelis sñia oīa resoluuntur. ¶ Sub imagine eadem. sub eadem figura. ¶ Sic ad ferrum. Ad ferream ætatem. ¶ Ab auro. ab ætate aurea. Est autem apostrophe ad sæcula. ¶ Versa est. mutata est. Hinc autem colligit id quod totiens ait aristoteles corruptionem unius alterius esse gñonem. ¶ Vidi ego quod fuerat. id multis exemplis colligi potest. nam ubi nunc ē fretum siculum ibi fuit terra & quidem solidissima. Vt enim pli. narrat. ¶ Sicilia italiæ olim fuit auulsa. Cyptus syriæ Euboea boeotiæ. ¶ Euboe abantis & Macris: tametsi in plinio fere legatur corrupte. Atlantem & macriam. Belbicum Bithyniæ. Leucosia sirenum promontorio. ¶ Vidi facta ex æquore terras. Nam præterquam quod nouæ insulæ in mari nascuntur: tota ægyptus olim mare fuisse narratur. Hybanda præterea quondam insula ioniæ ducentis nunc amari abest stadiis.

Quatuor elementa

Nasci Mori

Terra ī marē

¶Et procul a pelago. Etiam in montibus & quidem altissimis conchæ marinæ reperiuntur ex quo colligitur illic mare aliquando fuisse. ¶Et eluuie Diluuio. ¶Paludosa. terra subaudiatur. Ex paludibus autē et nunc fertilissimi agri fiunt: id quod de pontinis paludibus etiam horatius in arte poetica scribit. debemur morti nos nostraq: siue receptus Terra neptunus classes aquilonibus arcet Regis opus sterilisq: diu palus aptaque remis Vicinas urbes alit & graue sentit aratrum. ¶Quæq: sitim tulerant. Quæ sicca fuerant loca a paludibus sunt occupata. ¶Stagnata. stagna facta. Hument. humescunt. hūida facta sunt. ¶Hic fontes nouos. Fontes noui sæpenumero oriunt̄ maximeq: ubi siluæ succiduntur. ut Plinius scribit: Interdum etiam arescunt. ¶Tremoribus orbis terræmotibus. Nam ut refert plinius uarie quatit terra & mira edunt̄ opa alibi ꝓstratis mœnibus. alibi hiatu ꝓfundo haustis alibi egestis molibus alibi emissis āmibus nōnunq̄ et ignibus calidisue fontibus. alibi auerso fluminū cursu Excæcata occultata. ¶Sic ubi terreno lycus est. Varus probat exemplis multa flumina modo oriri. modo occultari. lycus autē fluuius est asiæ e cadmo monte fluens: qui ut Herodotus scribit iuxta colossas phrygiæ oppidum terræ hiatum subiens occulit: deinde qnq: fere post stadia emergens illabit̄ & ipse in mæandrum. Hæc aūt & plinius scribit. Subeunt ingt terras: rursusq: redduntur: Lycus in asia. Erasinus in argolica. Tigris ī Mesopotamia. sed duo item alii sunt fluuii hoc nomine. Alter ex arcadia inclitus burræ labit̄ alter apud eretrios existit. ¶Sic mō cū libitur. Erasinus fluuius est arcadiæ qui ut scribit herodotus a stymphalide palude oritur: ac nunc quidem in argolico agro exit cum antea exitum non haberet. ¶Et mysum. Caicus fluuius est Mysiæ: qui alueum pristinū mutauit. Necnō sicanias. Amasenus fluuius est Siciliæ: q̄ æstate fere exciccat̄: ¶Ante bibebat̄. anigrus qui & aniger dr̄ fluuius est græciæ: qui e dulci factus est amarus: postq̄ in eo se lauerunt centauri ab hercule uulnerati: q̄uis alii tradant melāpodem: ut prœtidas ab insania purgaret: illis ad expiationem aqs usum fuisse. propter quod ex dulcibus amaras fuisse effectas. Pisces etiā gignit pessimi saporis. Hic autem fluuius antea minyæus appellabatur: eius aquæ irrigatio maculas albas & īpetig nes sanat. qua ex causa Alpheū quoq: quod alphos idest maculas curet: nomen sortitum esse litteris proditum est.

Mare ī terram

Et procul a pelago conchæ iacuere marinæ:
Et uetus inuēta ē i montibus anchora summis:
Quodq: fuit campus: uallem decursus aquarū
Fecit: & eluuie mons est deductus in æquor:
Eque paludosa siccis humus haret harenis:
Quæq: siti tulerāt stagnata paludibus hument:
Hic fontes natura nouos emisit: at illic
Clausit: & antiquis tā multa tremoribus orbis
Flumina prosiliunt: aut excecata residunt.
Sic ubi terreno lycus est epotus hiatu
Existit procul hinc: alioq: renascitur ore.
Sic modo, cum bibitur: tecto mō gurgite lapsus
Redditur argolicis ingens erasinus in agris:
Et mysum capitisq: sui ripæq: prioris
Pœnituisse ferunt: alia nūc ire caycum:
Necnon sicanias uoluens amasenus harenas
Nunc fluit: interdum supressis fontibus aret.
Ante bibebatur: nunc quas contingere nolis
Fundit anigrus aquas: postq̄ nisi uatibus omnis
Eripienda fides: illic lauere bimembres
Vulnera clauigeri quæ fecerat herculis arcus.
Quid: nō & scythicis hypanis de mōtibus ortus
Qui fuerat dulcis: salibus uiciatur amaris:
Fluctibus ambite fuerant antissa pharosq;
Et phœnissa tyros: quarū nunc insula nulla est.
Leucada continuam ueteres habuere coloni:

Lycus fl.

Erasinus flu.

Caicus fl.

Amasenus flu.

Anigrus

¶Quid non & scythicis. Hypanis fluuius est scythiæ ex magna palude profluens circum q̄ ut scribit herodotus: pascuntur equi siluestres candidi. Is quinq: fere dierum nauigatione angustus & dulcis fluit. Sed mox quattuor a mari dierum nauigatione sane q̄ amarus propter amarum qui in eum influit fontem. Est aūt hic fons in finibus scytharum aratorum & Halizonum eodem nomine quo locus: unde emanat scythica lingua. Exampeus. id est sacræ uiæ. ¶Fluctibus ambitæ. Ex insulis continentem fieri: ac ex continente insulas exemplis colligit pythagoras. Nam antissa cum antea per se insula esset cum urbe eiusdē nominis nunc lesbo: ut pli. scribit est adiuncta. Pharos quoq: insula olim fuit Aegypto adiacens. nunc autem continens est facta quæ turrim in promontorio habebat multis tabulatis excelsam: & albo lapide mirifice structam eodem nomine quo insula: quam quidam sostratus Cynidius regum amicus pro nauigantium salute: ut refert Strabo extruxit. ¶Tyros uero urbs est phœniciæ quæ Alexandri magni temporibus insula fuit. Nam aggere ab ipso continenti fuit coniuncta. dum illam obsideret. ¶Leucada continuam. Leucas urbs est: quæ olim epiro fuit coniuncta. Leucadem autem uocauerunt: ut Strabo opinatur a leucate sumpto uocabulo. est autem albicanti colore petra in pelagus proiecta atq: cephaleniæ & leucadi adiacens: in qua est Apollinis leucatæ phanum. urbem autem posuit pro insula Ouidius. Nam si referenti plinio credimus: leucadia peninsula est iuxta sinum ambracium quondam Neritis appellata accolarum opere abscissa a continenti: ac reddita uentorum flatu congeriem harenæ accumulantium. oppidum autem in eē leucas quondam neritum dictum.

Hypanus flu.

Insulæ ī ɔtinētē. Et continenti insulæ.

Nunc freta circũeunt. zancle quoq; iũcta fuisse
Dicitur Italiæ: donec confinia pontus
Abstulit: & media tellurem reppulit unda.
Si quæris helicen & buran achæides urbes
Inuenias sub aquis: & adhuc ostendere nautæ
Inclinata solent cum mœnibus oppida mersis.
Est prope pittheiam tumulus troezena sine ullis
Arduus arboribus quondam planissima campi
Area: nunc tumulus: nã res horrenda relatu
Vis fera uentorum cæcis inclusa cauernis
Expirare aliqua cupiens: luctataq; frustra
Liberiore frui cælo: cum carcere rima
Nulla foret toto: nec peruia flatibus esset:
Extentam tum fecit humum: ceu spiritus oris
Tendere uesicam solet: aut direpta bicornis
Terga capri: tumor ille loci permansit: & alti
Collis habet speciem: longoq; induruit æuo.
Plurima cum subeant audita aut cognita nobis
Pauca super referã: quid? nõ & lympha figuras
Datq; capitq; nouas? medio tua corniger hãmõ
Vnda die gelida est: ortuq; obituq; calescit.
Admotis athamantis aquis accendere lignum
Narratur: minimos cum una recrescit in orbes.
Flumen habent cicões: qđ potum saxea reddit
Viscera: quod tactis inducit marmora rebus.
Crathis & hic sybaris uestris conterminus oris
Electro similes faciunt auroq; capillos.
Quodq; magis mirũ: sunt qui nõ corpora tantũ:
Verum animos etiam ualeant mutare liquores.
Cui non audita est obscœnæ salmacis undæ?
Aethiopesq; lacus? quos si quis faucibus hausit:
Aut furit: aut patitur mirum grauitate soporem:
Clitorio quicunq; sitim de fonte leuauit
Vina fugit: gaudetq; meris abstemius undis:

Zancle quoq; zancle urbs est Siciliæ: quæ nunc messana dicitur: olim Italiæ adiũcta. Eam: ut Strabo refert condidere Messenii qui peloponesum habitant a quibus & nomen accepit nam prius a curuitate locorum zancle fuit uocata. nam curua zanclia uocabant naxii qui illam prius ædificarunt. ¶ Si queris elicen Elice

Helice Buca

urbs fuit Achaiæ in qua calisto nata fuisse dicitur. Vnde sæpenumero pro maiori ponitur ursa. Bura item urbs fuit Achaiæ cuius ut elices in sinu corinthio, ut scribit plinius etiam nunc uestigia apparent. Est autẽ in mõte sita a Bura Iouis filia & Helices dicta ut pausanias in Achaicis scribit. quæ terræmotu & ipsa quo Helice deleta est adeo concussa fuit: ut ne deorum quidem statuæ integræ fuerint relictæ. Soli autem Buresium qui tunc abfuerũt. Buram postea habitarunt. ¶ Est prope pittheiam. Pitthei Aethræ patris patriam. Nam troezen urbs est peloponnesi a Troezene pelopis filio dicta: quæ & aphrodisias: & saronia & posidõias & Apollonias & Anthanis fuit appellata. Planiciem autem in montes conuerti: & contra montes ĩ planiciem transire, colligit Pythagoras. Eam autẽ huiusmodi mutationis causam assignat. quam & Aristoteles in meteoris affert. Ventos enim subterraneos neque exitum habentes in causa esse ait: ut plana interdum montes efficiantur.

Ex planicie mõtes.

¶ Res horrenda. Admiranda. est autem acclamatio. ¶ Vis fera. uiolẽta terribilis. ¶ Cæcis. occultis. ¶ Aliqua. uia. ¶ Luctata. conata Flatibus. flaminibus. ¶ Aut direpta bicornis terga capri. periphrasis est utrium. ¶ Plurima cũ subeant. In mentem ueniant. ¶ Super. insuper. ¶ Medio tua corniger hammõ. Iupiter sub figura arietis in libya hac de causa colitur. Quod cum liber pater per libyæ deserta exercitum ducens siti laboraret: patrem rogauit: ut sibi auxilio esset: cui repente aries occurrit: quem secut9 limpidissimum fontem inuenit: In tantæ autem rei memoriam & templum magnificentissimum extruxit & instituit: ut iupiter sub figura arietis coleretur. fons uero ille. ut scribit plinius inter diu frigidus noctibus feruet. ¶ Admotis. athamantis aquis. In dodone scribit plinius. Iouis fõs cum sit gelidus & immersas faces extĩguat. si extinctæ admouentur accendit. idem meridie supcr deficit: qua de causa anapauomenon uocãt. Mox increscens ad medium noctis exuberat ab eo rursus sensim deficit. Quamuis autem athamantis legatur. Athamanis tamen ab Ouidio forsitan scriptum fuit: Nam athamania quæ & Athamanis dicitur thessaliæ regio est in q̃ fons ille esse perhibetur. Hinc etiam Athamanes populi dicuntur. Est autem hypallage. Admotum aquis lignum intelligitur. ¶ Recrescit. decrescit. ¶ Flumen habent cicones. huius fluminis nomen non memini me legisse nisi Hebrum intelligamus. Plinius uero sic scribit. In ciconum flumine & in piceno lacu uelino lignum deiectum lapideo cortice obducitur. Cicones autẽ Traciæ populos esse sæpius iam scripsimus.

Mira aq̃tum natura.

¶ Crathis & hinc sibaris. Crathis & sibaris fluuii sunt calabriæ: qui capillos flauos efficiunt. Est etiam crathis Achaiæ fluuius iuxta Aegas labens a miscendis aquis cognominatus: quod a duobus fluminibus ĩcrementa suscipiat: a quo & italicus ut Strabo & pausanias aiunt fuit appellatus. ¶ Cui non audita est salmacis. fons est cariæ in quem qui ingrediuntur: effœminati egrediuntur. cuius rei causam in superioribus diximus libris. ¶ Mirum grauitate soporem periphrasis est lethargi. ¶ Clitorio quicunq; sitim. clitorius fons est arcadiæ qui potus odium uini inducit.

Crathis fl. sibaris Salmacis fons. Clitori9

¶Calido uinō.ex sñia physicorum calidum est natura uinum. ¶Indigenæ.accolæ ibi geniti. ¶Amythaone natus:Melampus medicus qui Prœti argiuorum regis filias quatuor putantes se uaccas esse eo furore liberauit quem ipsis iuno:ut scribit pherecydes ut alii:uenus immiserat.quod illa se pulchriores esse iactarēt. ¶Prœtidas.prœti argiuorum regis filias quarum nomina sunt hæc.Mera Euryale.Lysippe.& iphianassa quam quidem melampus parte regni accepta:postea q̄ illas curauit:uxorem accepit. Hinc fuit. lyncestius fluuius est:cuius aquam quisquis potauerit non minus ebrius efficitur q̄ si immoderate uinum bibisset: hoc

Lyncestius fl.

Seu uis est in aqua calido contraria uino:
Siue quod idigenæ memorāt amythaōe natus
Prœtidas attonitas postq̄ per carmen & hærbas
Eripuit furiis:purgamia mentis i illas
Misit aquas:odiumq; meri permansit in undis.
Hic fluit effectu dispar lyncestius amnis:
Quē quicunq; parū moderato gutture traxit:
Haud aliter titubat:q̄ si mera uina bibisset.
Est lacus arcadiæ.pheneum dixere priores:
Ambiguis suspectus aquis:quas nocte timeto:
Nocte nocēt potæ:sine noxa luce bibuntur.
Sic alias aliasq; lacus & flumina uires
Concipiunt:tempusque fuit:quo nauit in undis.
Nūc sedet ortygiæ:timuit cōcursibus argo
Vndarum sparsas symplegadas elisarum:
Quæ nūc imotæ perstant:uentisque resistunt.
Nec quæ sulfureis ardet fornacibus ætna
Ignea semper erit:neque enim fuit ignea semper.
Nam siue est animal tellus:& uiuit:habetque
Spiramenta locis flāmam exhalantia multis.
Spirandi mutare uias:quotiensq; mouetur
Has finire potest:illas aperire cauernas:
Siue leues imis uenti cohibentur in antris:
Saxaq; cum saxis:& habentem semina flammæ
Materiam iactāt:ea concipit ictibus ignem:
Antra relinquētur sedatis frigida uētis
Siue bitumineæ rapiūt incendia uires:
Luteaue exiguis ardescūt sulfura fumis:
Nēpe ubi terra cibos alimētaq; pinguia flammæ
Non dabit:absumptis per lōgum uiribus æuum
Naturæq; suum nutrimen deerit edaci:
Non feret illa famem:desertaq; deseret ignes.
Esse uiros fama est in hyperborea pallene:
Qui soleāt leuibus uelari corpora plumis:
Cum tritoniacam nouies subiere paludem.
Haud equidē credo:sparsæ quoq; mēbra ueneno
Exercere artes scythides memorantur easdem:
Si qua fides rebus tamē est addenda probatis:
Nonne uides quæcūq; mora fluidoq; calore
Corpora tabuerint:in parua animalia uerti.
I quoque delectos mactatos obrue tauros

etiam pli. quidem his uerbis affirmat.Lyncestis aqua que uocatur acidula:uini modo temulentos facit.Item in paphlagonia & in agro caleno. Est lacus ar. de styphalio lacu qui esse fertur iuxta pheneum campum: uel de restagnatione ladonis aque aliorum ue fluuiorum:que i pheneo campo fieri consuesse scribitur:q̄uis nihil de aquarum qualitate dicat. Pli. uero nisi mēdum inest sentire uidetur pheneas paludes in arcadia esse ex quibus ladon profluat. Arcadia autem regio est achaiæ mediterranea maxime a mari remotaque primo Drymodis. mox pelasgis fuit appellata. ¶Sine noxa.Sine nocumento. ¶Tēpusq; fuit quo nauit in undis. Ortygia insula:q̄ & Delos uocatur: ut superius diximus: fluitare solebat. ¶Timuit concursibus argo. Symplegades insulæ sunt paruæ que & cyaneæ dicūtur contra bosphorum thracium.que a poetis olim concurrisse finguntur: quoniam ut inquit pli. paruo discretæ interuallo ex aduerso intrantibus geminæ cernebantur: paululumq; deflexa acie coeuntium speciem prebebant. ¶Vndarum elisarum.expressarum duorum scopulorum concursu. ¶Nec quæ sulfureis.causas assignat poeta cur ætna siciliæ mons notissimus ardeat. Hinc autem etiam colligit omnia esse in continuo fluxu quod nec semper arsit.nec super arsura est ætna. Tres autem affert illius incēdii causas. Nam aut naturalis est ille ignis:aut a uentis inclusis excitatur.aut ex sulfure bitumineue oritur. ¶Ictibus.iactatibus. ¶Frigida.Sine igni. ¶Bitumineæ uires. Bitumen genus est picis celerrime ignem rapientis. ¶Esse uiros fama est.pallene & urbs est thraciæ a pallene sitonis filia dicta & cheronesus:quæ & phlegra antiquitus uocabatur:ubi giganteum bellum confectū fuisse dicitur. ¶Qui soleant leuibus.Qui soleant in aues conuerti. ¶Cum tritoniacam paludem. tritoniaca palus in libya esse scribitur. sed poeta de ea que sit in septentrione uidetur sentire. de qua me nihil memini alibi legisse. Simile de arcadibus plinius scribit quos in lupos uerti rursusq; sibi restitui tam constans fama fuit.ut in maledictis uersipelles habeantur. ¶Scytides.scythicæ mulieres que se in aues: ut nostratium quædam in feles mutare dicuntur ¶Sparsæ. punctæ. ¶Easdem artes.ut se in aues conuertant. ¶Rebus probatis.de quibus periculum est factum. ¶Tabuerint. corrupta fuerint. ¶Fluido calore.Ab effectu quod huida & mollia corpora reddat. ¶Obrue: Terra tege. ¶Delectos tauros:Vitulos.nam ex uitulis:ut in georgicis scribit Virgilius apes nascuntur. ¶Vsu.experientia.

Arcadie lacus.

Ortygia insula

Symplegades

Aetna mons

Hoies ī aues

Ex uitulis apes

Ex eqs crabrones

Ex cancro scorpius

¶ De putri uiscere. De corrupta carne. ¶ Rura colunt. Nam in agris e floribus rorem legentes uersantur. ¶ In spē. futuri & mellis & noui examinis. ¶ Pressus humo bellator equus. per quem bella geruntur. Notum crabrones ex equis putrefactis nasci. ¶ Littoreo cancro. in littore moranti. Hoc autem usu cognitum est scorpium nasci ex cancro terra obruto. Caudaq; minabitur unca. Nam scorpius cauda ictus inferre memoratur. ¶ Q uæq; solent canis. Bōbices dicit. qui sericum generāt. Nam ut pli. in. xi. na. hi. scri. bombices in Assyria prouenientes nidos e luto fingunt salis spem applicatos lapidi tanta duricia ut spiculis perforari uix possint. In his & ceras largius q̄ apes faciunt: deinde maiores uermiculos. hi erucæ fiunt. Fit deinde quæ uocat̄ Bōbylis ex ea Nicedalus. ex hoc sex mensibus Bombices telas araneorum more texunt ad uestem luxumq; fœminarum: quæ bombycina dr̄.

Tineæ ī papilio

Limus ī ranas.

Caro in ursum

¶ Res obseruata. Animaduersa. notata. Tieæ agrestes. uermiculi agrestes: ¶ Ferali papi. pestifero ac uenenoso. ¶ Truncas pe: Mutilatas & carentes pedibus. ¶ Nec catulus partu. Pli. hoc idem scribit de ursis. Pariunt inquit tricesimo die ac plurimum quinos. hi sunt candida informisq; caro paulo muribus maior. sine oculis. sine pilo. ungues tantum promirent. hanc lambendo paulatim figurant. ¶ Fingit. figurat. Nō ne uides.

Apes sine pedibus

Apes sine pedibus nascuntur: unde et nomen traxer̄. primum enim uermiculi absq; pedibus alisq; oriuntur. ¶ Iunonis uolucrem. pauonem. ¶ Armigerum iouis. Aquilam. ¶ Cythereidas colūbas. ueneri dicatas. Mediis e partibus oui. ex uitello oui. ¶ Sunt qui cum clauso de hoc plinius sic scribit. Anguem ex medulla hominis spinæ gigni accepimus a multis.

Aues ex oui medio

Anguis ex hoīs spina

¶ Hāc tamen ex aliis mirādam phœnicis auis generationem describit poeta: de quo & plinius fere eadem. aquilæ autem magnitudine cē narratur. auri fulgore circa collum. cætera purpureꝰ ceruleam roseis caudam pennis distinguentibꝰ cristis faciem caputq; pulmeo apice honestante. Peculiaris est arabiæ felicis. Manilius senator auctor est neminem extitisse qui phœnicem uiderit. Sacrum in arabia soli esse. uiuere annis sexcentis sexaginta. Senescentem casia thurisq; surculis construere nidum: replere odoribus & super emori. Ex ossibus deinde ac medullis nasci primo ceu uermiculum. inde fieri pullum. Principioq; iusta funeri priori reddere: & totum deferre nidum prope pācaicam in solis urbem: & in ara ibi deponere. ¶ Primordia: originem.

¶ Assyrii phœnica uocant. a colore purpureo phœnix uidetur appellatus. ¶ Q uo simul ac casias. phœnicis nidum aperte ut omnia describit poeta. casia autem & nardus frutices suauissimi odoris in arabia nascentes. ¶ Oneriq; ferendo est. sufficit nido auferendo. Sic autem dictū est: ut dicimus aliquem non esse soluendo.

Casia Nard

Phœnix ex seipso

¶ Leuat. alleuiat ac leues reddit. ¶ Hyperiōis æde. templo solis.

Cognita res usu: de putri uiscere passim
Florilegæ nascūtur apes: quæ more parētum
Rura colūt: operiq; fauēt: in spemq; laborāt.
Pressus humo bellator equus crabrōis origo ē.
Concaua littoreo si demas brachia cācro
Cætera suppōas terræ: de parte sepulta
Scorpius exibit: caudaq; minabitur unca.
Q uæq; solēt cāis frōdes intexere filis
Agrestes tineæ res obseruata colonis
Ferali mutāt cum papilione figuram.
Semina limus habet uirides generātia ranas:
Et generat trūcas pedibus: mox apta natādo
Crura dat: utq; eadē sīt lōgis saltibus apta:
Posterior superat partes mēsura priores:
Nec catulus partu: quem reddidit ursa recēti
Sed male uiua caro est: lābendo mater in artus
Fingit: & in formā. quātā capit ipsa reducit.
Nōne uides quos cæra tegit sexangula fœtus
Melliferarū apium sine membris corpora nasci:
Et serosq; pedes: serasq; assumere pennas:
Iunonis uolucrem: quæ cauda sidera portat:
Armigerūq; iouis: cythereidasq; columbas:
Et genus omne auium mediis e partibus oui:
Ni sciret fieri: quis nasci posse putaret:
Sūt qui cū clauso putrefacta e spina sepulchro:
Mutari credant humanas angue medullas.
Hæc tamē ex aliis generis primordia ducūt
Vna est quæ reparet: seq; ipsa reseminet ales:
Assyrii phœnica uocant: nec fruge nec hærbis:
Sed thuris lachrymis & succo uiuit amomi.
Hæc ubi quinq; suæ compleuit sæcula uitæ:
Ilicis in ramis tremulæq; cacumine palmæ
Vnguibus & puro nidum sibi construit ore:
Q uo simul ac casias & nardi lenis aristas:
Q uassaq; cū fulua substrauit cynnama myrrha:
Se super imponit: finitq; in odoribus æuum.
Inde ferunt totidem qui uiuere debeat annos:
Corpore de patrio paruum phœnica renasci.
Cum dedit huic ætas uires: oneriq; ferendo est:
Ponderibus nidi ramos leuat arboris altæ:
Fertq; pius cunasq; suas patriumq; sepulchrum:
Perq; leues auras hyperionis æde potitus
Ante fores sacras hyperionis æde reponit.

¶ Si tamē est aliquid. hyena fera est de qua multa a plinio mira traduntur sed maxime ei utrāq; inesse naturam & alternis annis marem fœminamq; fieri. & ut scribit plinius ipse parere sine mare uulgus credit. Aristoteles negat. collum & iuba continuitate spinæ porrigitur: flectiq; nisi circumactu totius corporis nequit ¶ Alternare. alternis. annis mutare. ¶ Id quoq; q; uentis. chameleontem dicit. qui ut pli. tradit solus animalium nec cibo nec potu alitur: nec alio quam aeris alimento circa caprificos ferus innoxius alioqui. & coloris natura mirabilior. Mutat namq; eum subinde & oculis & cauda & toto corpore. redditq; semper quemcunq; proxime attingit præter rubrum candidū q; defuncto pallor est. ¶ Victa racemifero Lyncurium gemma est quæ ex urina lyncum dicitur generari. Vnde etiam nomen fuit impositum. Lyncurium enim dicitur quod sit urina Lyncis ουρος namq; Vrinam significat. ¶ Quicquid uesica remisit. omnis urina lyncum. ¶ Sic & coralium. In aquis molle est coralium. extra uero aquas durescit: ut superius quoq; poeta narrauit ¶ Quam consequar omnia dicti. quam uerbis omnia explicare pussim. ¶ Sic omnia uerti cernimus. omnia esse in continuo fluxu ex urbium quoq; ac populorum excidiis ac felicitatibus pythagoras colligit. ¶ Clara fuit sperte. sperta laconica dicitur regio a sptis cadmi sociis cognominata. sed plerumque pro urbe ponitur. Mycenæ urbs est peloponesi notissima a Mycenæo Spartonis filio Phoronei fratris dicta. Mycenarum antem muri sicut Tirynthii a Cyclopibus ferunt fabricati: eoq; ui capi nō poterant ut pausanias ait. ¶ Oedipodioniæ thæbæ. Vbi œdipus regnauit: ut Pandioniæ athenæ ubi Pandiō ¶ Necnō & cecropis. Athænæ quarum auctor fuit cecrops. ¶ Amphionis arces. Thæbæ ab amphione amplificatæ. ¶ Nunc quoq; dardaniā. Exemplo urbis Romæ: quæ tū maxime crescebat: omnia esse in continuo motu pythagoras ostendit. ¶ Dardaniam romam. a troianis ædificatam. ¶ Apēninigenæ thybridis. in Apēnino monte orientis. Thybrim autem præter urbem Romam labi notius est quam ut sit exponendum. ¶ Vates. sibyllas: ¶ Sortes uaticinas fata canentes atq; prædicentes. ¶ Res troiana imperium troianum. ¶ Labaret. Vacillaret. periclitaretur. ¶ Priamides helenus. priami filius. fuit autem uates optimus: ut ex carmine quoq; Virgiliano constat. ¶ Debere urbem. urbi ædificandæ ita uolentibus fatis obnoxios esse. Fulchra autem phantasia refert in helenum poeta quæ iam ipse uiderat. ¶ Per sæcula longa: per septingentos annos. ¶ De sanguine natus iuli Augustus cæsar Nam in cæsaris augusti gratiā hæc referuntur. ¶ Penatigero æneæ. penates gerenti. Penates autem ut refert Macrobius ex Varronis sententia Dardanus ex samothracia in phrygiam. Aeneas ex Phrygia in Italiam detulit. Dii uero penates dicuntur: ut uolunt qui diligentius ueritatem inquirunt: per quos penitus spiramus. per quos habemus corpus. per quos rationem animi. Eos autem esse Iouem Iunonem. Mineruam.

Si tamen est aliquid miræ nouitatis in istis:
Alternare uices: & quæ modo fœmina tergo
Passa marē ē: nūc esse marē miremur hyænā.
Id quoq; quod uentis animal nutritur & aura:
Protinus assimilat tetigit quoscunq; colores.
Victa racemifero lyncas dedit india baccho
E quibus: ut memorāt: quicquid uesica remisit:
Vertitur in lapides: & congelat aere tacto.
Sic & coralium quo primum contigit auras
Tempore durescit: mollis fuit hærba sub undis.
Desinet ante dies: & in alto phœbus anhelos
Aequore tinget equos: q̄ consequar omnia dictis
In spēcies translata nouas: sic omnia uerti
Cernimus: atq; alias assumere robora gentes:
Concidere has: sic magna fuit censuq; uirisq;:
Perq; decem potuit tm̄ date sanguinis annos:
Nunc humilis ueteres tm̄modo troia ruinas:
Et pro diuitiis tumulos ostendit auorum.
Clara fuit sparte: magne uiguere mycænæ:
Necnon & cecropis: necnon amphionis arces:
Vile solum sparte est: alte cecidere mycænæ:
Oedipodioniæ quid sunt nisi nomina thebæ?
Quid pandioniæ restant: nisi nomen athenæ?
Nūc quoq; dardaniā fama est cōsurgere Romā
Apēninigenæ quæ proxima thybridis undis
Mole sub ingenti rerum fundamina pōit:
Hæc igitur formam crescendo mutat: & olim
Immensi caput orbis erit: sic dicere uates
Vaticinasq; ferunt sortes: quantūq; recordor:
Dixerat Aeneæ cum res troiana labaret
Priamides helenus flēti dubioq; salutis:
Nate dea: si nota satis præsagia nostræ
Mentis habes: nō tota cadet te sospite troia:
Flamma tibi ferrumq; dabūt iter: ibis: & una
Pergama rapta feres: donec troiæq; tibiq;
Externum patrio cōtingat amicius aruum.
Vrbem etiam cerno phrygios debere nepotes:
Quāta nec est nec erit: nec uisa prioribus ānis.
Hāc alii procere per sæcula lōga potētem:
Sed dominam rerum de sāguie natus iuli
Efficiet: quo cum tellus erit usa: fruentur

Hyenā mō marem mō fœminā esse
Mira chamæleo[illegible]
Lyncurium ex Lyncum urina
Coraliū ex molli durum
Oīum reru uicissitudinem eē
Troia Sparta Mycænæ Athenæ Thebæ
Roma

Aetheriæ ſedes:cælumq̧ erit exitus illi.
Hæc helenum cecinisse penatigero Aeneæ
Mente memor refero:cognataq̧ mœnia letor
Creſcere:& utiliter phrygibus uiciſſe pelaſgos.
Ne tamen oblitis ad metam tendere:longe
Expatiemur equis:cœlum & q̄dcunq̧ ſub illo eſt
Immutat formas:telluſq̧ & quicquid in illa eſt.
Nos quoq̧ pars mundi:q̄m non corpora ſolum
Verū etiam uolucres animæ ſumus:inq̧ ferinas
Poſſumus ire domos:pecudūq̧ in pectora cōdi:
Corpora quę poſſunt aīas habuiſſe parentum:
Aut frarrum:aut aliquo iunctorū fœdere nobis:
Aut hoīum certe tuta eſſe & honeſta ſinamus:
Neue thyeſteis cumulemus uiſcera menſis:
Q uam male conſueſcit:q̄ ſe parat ille cruori
Impius humano uituli qui guttura cultro
Rumpit:& immotas præbet mugitibus aures:
Aut qui uagitus ſimiles puerilibus hædum
Edentem iugulare poteſt:aut alite ueſci:
Cui dedit ipſe cibos?quantū eſt qd̄ deſit in iſtis
Ad plenū facinus?qua tranſitus inde paratur?
Bos aret:aut mortē ſenioribus imputet annis:
Horriferū cōtra boream ouis arma miniſtret:
Vbera dant ſaturæ manibus preſſanda capellæ:
Retia cum pedicis laqueoſq̧ arteſq̧ doloſas
Tollite:nec uolucres uiſcata fallite uirga:
Nec formidantis ceruos includite pennis:
Nec celate cibis uncos fallacibus hamos:
Perdite ſi qua nocent:uerū hæc quoq̧ pdite tm̄.
Ora uacent epulis:alimentaq̧ congrua carpāt.

¶ Vtiliter phrygibus. Cum utilitate phrygum & troianorum. ¶ Pelaſgos uiciſſe. Græcos Troiam expugnaſſe. ¶ Ne tamen oblitis. Concludit omnia in continuo eſſe fluxu:& a carnibus omnino eſſe abſtinendum pythagoras:cum animæ noſtræ in uaria corpora tranſeant. ¶ Ad metam. ad finem & concluſionem. Metaphora ab equis currentibus ſumpta. ¶ Expatiemur equis. Euagemur copia uerborum. ¶ Animæ uolucres. ¶ Leues atq̧ ueloces. Animo namq̧ nihil eſt uelocius. ¶ In ferinas domos. in corpora ferarum. Pecudūq̧ in pectora condi. ordo & ſenſus Nos quoq̧ pars mundi ſinamus & permittamus tuta eſſe & honeſta ea corpora quæ poſſunt animas habuiſſe parentum aut fratrum aut iūctorum nobis aliquo fœdere & affinitate aut certe hominum: quoniam non corpora ſolum. uerum etiam uolucres & ueloces animæ. ſumus hoc eſt quoniam nonſolū ex corpore ſed etiam anima conſtamus:& in feras & pecudes ire poſſumus. his autem omnib9 colligit pythagoras nullo modo carnibus eſſe

Hoiem ex aia & corpore cōſtare.

ueſcendum. ¶ Neue Thyeſteis. Nota eſt fabula. Nam atreus & thyeſtes pelopis & Hippodamiæ filii opera mercurii ægre ferentis Mirtillum filium a pelope ipſo fuiſſe interfectum in tantā deuenere diſcordiam. ut alteri uterque inſidias strueret cum ea conditione regnum a patre accepiſſent:ut alternis regnarent ānis. Nam thyeſtes quo facilius arietem uelleris aurei in quo regni fata conſiſtebant. Vt ſeneca in Thyeſte tragœdia narrat:ſibi uſurpare poſſet Meropen Atrei uxorem compreſſit ex eaq̧ filios ſuſcepit Q uod cum atreus reſciuiſſet bello illum mycenis in exilium eiecit. quo quidem non contentus ſimulata gratia fratrem ad ſe reuocauit:treſq̧ eius filios decoctos ſic appoſuit comedendos ut ſanguinem quoq̧ poculis immiſcuiſſe ferat. Hoc uero nefandiſſimum ſcelus ne ſol uideret alio radios auertiſſe memoratur. ¶ Mēſis. cibis. continens enim pro contento per metonymiā frequentiſſime poni conſueuit. ¶ Cumulemus. Vſq̧ ad cumulum repleamus. ¶ Viſcera. inteſtina. ¶ Q uam male cōſueſcit. cum qui poſſit pati ut interficiat uitulum aut hædum aut auem facile aſſueſcere ait necandis hominibus. Eſt autem exclamatio qua pythagoras ab interficiendis animalibus māſuetis homines deterrere conatur. ¶ Cruori humano. ſanguini humano effundendo. ¶ Immotas aures. Nulla miſericordia motas. ¶ Edentem hædum. emittentem uagitus ſimiles uagitibus puerorum. ¶ Aut alite ueſci. Aut auem comedere. ¶ Q uantum eſt? ac ſi diceret minimum. ¶ Ad plenum facinus. ad plenum homicidium. ¶ Q ua trāſitus. ad quid ac ſi diceret ad hominum cædem. ¶ Inde. ex immolatione brutorum animalium. ¶ Bos aret. Cum magna auctoritate hæc a pythagora dicuntur. imperat. n. ut bos arare permittatur ſic ut nulla alia ui quam ſenectute moriatur. ¶ Horriferum contra boream. Ouis inquit lanas nobis ſuggerat contra frigora ¶ Arma namq̧ quibus boreæ frigidiſſimo uento reſiſtitur ſunt ueſtes ex Ouium lanis confectæ. ¶ Horriferum boream. Horrorem & frigus ferentem ¶ Vbera preſſanda. Exprimenda. ¶ Cum pedicis. pedicæ ſunt uincula pedum. Vt manicæ manuū. ¶ Tollite. Remouete. auferte. abiicite. ¶ Viſcata. uiſco infecta. ¶ Nec formidatis pennis. ſic quidem legitur. Sed formidantis forſitan eſt legendum. ut ceruorum ſit epithethon qui natura uel homeri teſtimonio timidiſſimi ſunt. ¶ Pennis ſagittis. a parte namq̧ totum per ſynegdochem frequenter ſignificatur. pēnæ. n ſagittis adglutinantur. ¶ Celare. occultate. ¶ Perdite. interficite. ¶ Si qua nocent. noxia animalia perdenda quidē eſſe pythagoras ait:ſed ita ne eorum carnibus ueſcamur. ¶ Ora uacent epulis. Careant eiuſmodi epulis. ¶ Congrua. homini cōueniuentia. ¶ Dictis. pythagoræ præceptis.

¶Instructo pectore. Instituto animo. Eorum autem opinionem sequitur Ouidius ut diximus: qui sentiũt numam a pythagora fuisse institutum. ¶Remeasse. Redisse. ¶Ultroq; petitum. Quæsitũ spōteq; a Romanis uiuitatum. ut copiose Liuius narrat. ¶Latialis. latini atq; Romani. nam Roma latii est caput. ¶Cōiuge qui felix nympha. Egeria nympha numæ pompilii fuit uxor: quæ post uiri interitum urbe relicta in siluas abiit ac tandem miseratione deorum in fontem fingitur conuersa. Cum illa uero nympha cōgressus nocturnos sibi esse numa simulauit; eiusq; monitu se quæ acceptissima diis essent sacra constituere populo romano persuasit: copiose. T. Liuius describit.

Egeria nympha fōtem

Talibus atq; aliis instructo pectore dictis
In patriam remeasse ferunt: ultroq; petitum
Accepisse numam populi latialis habenas:
Coniuge qui felix nympha ducibusq; camœnis
Sacrificos docuit ritus: gentemq; feroci
Assuetam bello pacis traduxit ad artes.
Qui postq̃ senior regnumq; æuumque peregit:
Extinctum latiæque nurus populusq; fratresque
Deflere numam: nam coniunx urbe relicta
Vallis aricinæ densis latet abdita siluis:
Sacraque orestex gemitu questuque dianæ
Impedit: ah quotiés nymphæ nemorisque lacusq;
Ne faceret monuere: & consolantia uerba
Dixerunt: quotiens flenti theseius heros
Siste modum dixit: nec enim fortuna querenda
Sola tua est: similes aliorum respice casus:
Mitius ista feres: utinamque exempla dolentem
Non mea te possent releuare: sed & mea possũt:
Fando aliquẽ hippolitũ uestras si cōtigit aures
Credulitate patris: sceleratæ fraude nouercæ
Occubuisse neci miraberc: uixque probabo:
Sed tamen ille ego sum: me pasipheia quondã
Tentatum frustra patrium temerare cubile
Quod uoluit finxit uoluisse; & crimine uerso
Indicium ne metu magis: offēsane repulsæ
Arguit: immeritumque pater proiecit ab urbe:
Hostilique caput prece detestatur euntis:

Du cibusq; camœnis. auctorib9 musis. Nam omnia quæcunq; Numa statuebat ad Egeriæ nymphæ & camœnaturn auctoritatem referebat: quibus etiam lucum quem medium ut Liuius narrat ex opaco specu fons perennis rigabat aqua cōsecrauit: quod dearum sibi consilia cum coniuge sua egeria essent. ¶Sacrificos ritus sacrificorum leges. ¶Nam sua cuiq; deo sacra sacerdotesq; īstituit: ut eleganter Liuius scribit. ¶Ad artes pacis. ad deorum religionem: & iura & leges & mores colendos. Numa. n. urbem Romam ui & armis a romulo conditam iure legibus ac moribus de integro condidit. ¶Qui postquam seniot. Numa cum tres & quadraginta regnasset annos periit ¶Peregit. perfecit ac finiuit. Vallis aricinæ. Aricia urbs est lani haud lōge ab urbe Roma distans. Vnde Aricinus declinatur.

Aricia

¶Oresteæ dianæ. Quam orestes una cũ iphigenia sorore de. Taurica regione in Italiam trãstulit ac iuxta ariciam collocauit. Nam orestes post interfectam matrem in furorem conuersus a pylade socio ad dianam Tauricam liberand9 deductus est, cui cum hospites mactarentur a sorore iphigenia quæ deæ sacerdos erat: cognitus saluatur. Ac thoante rege interfecto dianæ simulacrum aufugientes abstulerunt. iuxtaq; ariciam collocarunt. Tametsi Pausanias spertam allatum fuisse simulachrum illud contendit. Ne faceret. ne flere pergeret. ¶Theseius heros: Hippōlytus: qui equorum furore laceratus præcibus Dianæ uitæ fuit restitutus: ac templo dianæ aricinæ prefectus uiribus fuit appellatus. sed & ipse fata sua ad cōsolationem egeriæ narrat.
¶Siste modum. statue. impone finem luctui.
¶Releuare. leuem reddere. a fletu liberare.
¶Fando. inter loquendum. ¶Aliquem hippolytum. quendam in soluta oratione diceremus.
¶Credulitate patris. Thesei. qui nimium facile credidit phedræ uxori priuignum accusanti. ¶Vixq; probabo. Difficulter persuadebo. ¶Me pasiphaeia. quondam. phædra pasiphaes filia. Thesei uxor hippolyti priuigni amore capta ab illo fuit repulsa. Quare indignata se suspendit libellũ manutenens: quo hyppolytum accusabat: quod se de coitu interpellasset. pater credulus & filium insontem in exilium expulit. & illi mortem est imprecatus: Quam a patre neptũno facile q̃ īpetrauit: ut pollicitus esset se tria ipsi prestiturum quæcunq; postulasset. Cum igitur fugeret hippolytus ecce phocæ mari egressæ ita perterruerunt equos quadrigarum: quibus uehebatur: ut nullo pacto potuerint inhiberi: quin per precipitia hippolytum immittentes protsus dilaniarent. Qui tamẽ statim Dianæ præcibus ope Aesculapii uitæ fuit restitutus uirbiusq; appellatus. ¶Pasipheia. Cum quadam uituperatione dixit: ac si phædræ obiiceret pasiphaes libidinem: quæ amore tauri capta cum illo coire sustinuit.
¶Me frustra temptatum. a phædra de stupro frustra interpellatum. ¶Temerare. uiolare. est autem ordo. pasiphaes filia quondam finxit me frustra temptatum uoluisse temerare patrium cubile. quod ipsa uoluit.
¶Et crimine uerso. in me subaudiatur. ¶Indicium ne metu. altera duarum causarum se accusatum a phædra hippolytus ait. uel quod timebat ne ipsa accusaretur: uel quod repulsa fuit & spreta. ¶Arguit. accusauit. in uetustis autem exemplaribus animaduerti sic etiam scriptum esse. Damnauit: meritumq; nihil pater eiicit urbe. Sed utroq; modo idem est sensus. ¶Proiecit. eiecit. expulit. ¶Hostili præce. imprecatione hosti conueniente: non patri. Theseus. n. neptunum patrem præcatus est. ut hyppolytus filius discerperetur. ¶Euntis. in exilium.

Pittheam troezena. in qua pittheus Pelopis filius ac æthræ matris Thesei pater regnauit. troezen autẽ urbs est pelopounesia Troezene pelopis filio cui pittheus in regno successit cognominata. Vt.n. Stephanus scribit: & aphrodisias & saronia & posidonias & appollonias & anthanis antea fuit dicta. Cum mare surrexit. tumefactum est. In montis speciem. per emphasin ostendit quantus esset uitulus ille marinus qui instar montis mare extolleret. Et dare mugitus. Mugire. nondum.n. uitulus ille marinus ex aquis extulerat caput. Phocæ autem ut tauri mugitus edunt. unde & uituli nomen acceperunt. Corniger hinc taurus. Deinde inquit phoca ut taurus cornua habens ex ruptis undis egressa est. Expellitur. Erumpit. cum impetu egreditur. Exilius contenta suis. Exilii sui mœrore confecta. Feroces quadrupes. feroces equi: quibus hippolyti currus trahebatur. Colla capita. Ad freta conuertunt. Ad mare propter strepitum phocæ egredientis. Horrent. timẽt. Monstri metu. Vituli illius marini timore. phocæ namque adeo sunt aspectu turpes: ut inter monstra magna numerentur. Præcipitant. in præceps iaciunt. Altis sco. per alta saxa. Ego du ua. Ego igitur frustra conor retraherẽ frẽa spũis ĩfecta. Ducere. reducere. retrahere. Vana ma. infirma. Neq.n. equos potuit cõtinere. Luctor Enitor. Conor. Tendo cõtendo. Retro. Ducere subaudiamus ut retrahere intelligamus Lentas habenas Flexibilia lora. Has uires. Rabies. ferocitas. Perpetuum axem. cõtinuum. axis autem est lignum illud: circa quod rotæ currus uertuntur. Excutior curru. e curru eiectus cado. Artus pedes. Reprensa. retenta a radicibusq; arborum. Dare. Edere. Grauem sonum. Magnum efficere strepitũ. Exhalare. emittere. me subaudiamus. Videres. uidere posses. Num potes aut audes. Maiorem ritam fuisse calamitatem quam que egene contigit hyppolytus ait. Componere. Comparare. Vidi quoq; luce carentia regna: hoc est ad inferos quoq; descendi. Et lacerum foui. Et corpus inquit laniatum in ardentissima phlegethontis aqua laui. Est.n. phlegethon. unus ex inferorum flu. qui ardens interpretari potest. Apollineæ plis. Aesculapii apollinis filii. Fortibus herbis. Potentibus. Atq; ope pæonia. Auxilio medico. Pæõ enim deorum medicus peritissimus fuisse perhibetur: a quo pæonia herba & inuenta fuit & appellata. Dite indignante. Plutone ægre ferente me uitæ restitui. Ne presens augerem muneris huius inuidiam. hoc est ne si in græcia uiuerem atheniensium in me inuidiam concitarẽ: a Diana fui occultatus. Cynthia. Diana: cuius miles erat hippolytus. Impũe. sine ulla mea pœna. Addidit ætatem. Me natu maiorem effecit: q̃ essem cum ab equis fui dilacerat⁹. Ora cognoscenda. Faciem quæ cognosci posset. Innuit autem hippolytus se in nouam figuram fuisse transmutatum. ne a quoquam cognosci posset. Habendam. habitandam. Hic posuit. in latino iuxta ariciam. Nomenq; simul. uidetur sentire poeta hippolytum fuisse nominatũ: quod ab equis fuit solutus & laniatus. Nam ιππος equus. λύω solno interpretatur. Nunc idem Virbius esto. Virbius dictus est hippolytus quod uir bis fuisse uidetur & antequam ab equis fuit laceratus: & postquam uitæ fuit restitutus.

Hippolytus ab inferis

Pittheam profugo curru troezena petebam:
Iamque corinthiaci carpebam littore ponti:
Cum mare surrexit cumulusq; imanis aquarum
In montis speciem curuari & crescere uisus:
Et dare mugitus: summoque cacumine findi.
Corniger hinc taurus rupis expellitur undis:
Pectoribusq; tenus molles erectus in auras
Naribus & patulo partem maris emouit ore:
Corda pauent cõtum: mihi mens interrita mãsit
Exiliis contenta suis: cum colla feroces
Ad freta conuertunt: erectisque auribus horrent
Quadrupedes: mõstrique metu turbãt: & altis
Præcipitãt currum scopulis: ego ducere uana
Frena manu spumis albentibus oblita luctor:
Et retro lentas tendo resupinus habenas.
Nec uires tamen has rabies superasset equorũ:
Ni rota perpetuum quæ circunuertitur axem:
Stipitis occursu fracta ac deiecta fuisset.
Excutior curru: lorisque tenentib⁹ art⁹
Viscera uiua trahi: neruosq; in stirpe teneri:
Membra rapi partim: partim reprẽsa reliqui:
Ossa grauẽ dare fracta sonũ: fessamq; uideres
Exhalare animam: nullasq; in corpore partes
Noscere quas posses: unũque erat omnia uulnus.
Num potes aut audes cladi componere nostræ
Nympha tuã? uidi quoque luce carentia regna:
Et lacerũ foui phlegethontide corpus in unda:
Nec nisi appollineæ ualido medicamine prolis
Reddita uita foret: quã postq̃ fortibus hærbis
Atque ope pæonia dite indignante recepi:
Tum mihi: ne præsens augerem muneris huius
Inuidiam: densas obiecit cynthia nubes.
Vtque forem tutus: possemque impune uideri
Addidit ætatem: nec cognoscenda reliquit
Ora mihi: creteneq; diu dubitauit habendam
Traderet an delon: delo cretaq; relictis
Hic posuit: nomẽq; simul quod possit equorum
Admonuisse iubet deponere: quique fuisti
Hippolytus dixit: nunc idem uirbius esto.

¶Hoc nemus inde colo. Ex eo tempore inquit quo ab inferis sum reuocatus in hoc aricino nemore. ¶Numine sub dominæ. Dianæ: quæ iuxta ariciam templum habebat. ¶Non tamen egeriæ. Egeria numæ pompilii uxor cum ob mariti mortem flere non desineret: Dianæ miseratione in fontem sui nominis fuit conuersa. ¶Leuare. Leues reddere: ¶Liquitur. resoluitur. ¶Soror phœbi. Diana. ¶Tenuit. In tenues aquas transmutauit. ¶At nymphas tetigit noua res. Hæc ad concinnam eorum quæ sequuntur connexionem a poeta narrantur. Gleba namq; agricolæ aranti in puerum uaticinandi pariturum uisa est transformari. ¶Et amazone natus. hippolytus hippolytæ amazonum reginæ filius.

Hoc nemus inde colo: de disq; minoribus un9
Nomine sub dominæ lateo: atque assentior illi.
Non tamen ægeriæ luctus aliena leuare
Damna ualent: montisq; iacens radicibus imis
Liquitur in lachrymas: donec pietate dolentis
Mota soror phœbi gelidum de corpore fontem
Fecit: & æternas artus tenuauit in undas.
At nymphas tetigit noua res: & amazone natus
Haud aliter stupuit: q̄ cum tyrrhenus arator
Fatalem glebam motis aspexit in aruis
Sponte sua primum nulloq; agitante moueri:
Sumere mox hominis: terræq; amittere formā:
Oraq; uenturis aperire recentia fatis:
Indigenæ dixere ragen: qui primus ethruscam
Edocuit gentem casus aperire futuros.
Vtq; palatinus hærentem collibus olim
Cum subito uidit frondescere romulus hastā:

¶Quam cum Tyrrhenus arator. Hæc historia est non fabula nam ut in .ii. de diuinatione libro cicero scribit. Tages quidam dicitur in agro tarquiniensi cum terra araretur: & sulcus altius esset impressus extitisse repente: & eum affatum esse qui arabat. ¶Is autem ut in libris est ethruscorum puerili specie dicitur uisus: sed senili fuisse prudentia. Eius aspectu cum obstupuisset bubulcus: clamoremq; maiorem cum admiratione edidisset: concursum esse factum: totamq; breui tempore in eum locum ethruriam conuenisse. Tum illum plura locutum multis audientibus: qui omnia eius uerba exceperint litterisq; mandauerint: Omnem autem orationem fuisse eam: qua haruspicinæ disciplina contineretur. ¶Fatalem glebam. In qua fata & futurorum prescientia continebantur. ¶Terræ formam: Glebæ figuram. ¶Ora recentia. ora nuper ex terræ gleba figurata. Venturis fatis. hoc est. Disciplinæ & arti eorum quæ fato uentura erant cognoscendorū. nam tages primus omnium haruspicinæ disciplinam Thuscis tradidit. Hine autem cœperit nomini meo ineptias suas ascribere pædagogus ille non imperitus modo & loquendi & scribendi: Verū fatuus quoq; & stolidus ab omniq; ciuilitate alienus qui cum sciret me non ante librariis traditurum ultimum mearum enarrationum quinternionem: quam omnes librariorum deprauationes sublatæ forent: malignorum quorundam in me conspirationi cum maximo dedecore suo facile satis fecit. Ea namq; effutiuit: quibus nomini meo ascriptis inuidi isti impostores sibi persuaserunt me non minus sugillatum iri quam uariis deprauationibus: quas in enarrationibus meis curarunt admittendas. Sed aliter atq; putarant euenit. Pædagogus. n. ille cum bellē sibi litteratus esse uideatur: se continere non potuit. quin iactaret se meis commētariis finem imposuisse: perinde atq; si uiri docti boniue officio functus fuisset. Verum de isto insulso temerarioq; pædagogo mihi ne nomine quidem noto nullum uerbum fecissem: nisi & lectores fuissent admonēdi: ne istius ineptis fiderent expositionibus & malignorum quorundam conatibus hoc quoq; modo fuisset occurrendum. ¶Tametsi ex prima imperiti istius non expositione: sed confusione cauto lectori non possit non constare appendices istos rusticos atq; obscuros nihil cum meis enarrationibus commercii habere. Eā namq; historiam: quam nos pauloante ex .ii. ¶Ciceronis libro descripsimus ad uerbum fatuus iste adeo inepte reperit: ut plana rusticus barbarusq; esse facile dignoscatur. Tages inquit ut scribit Cic. libro de diuinatione puerili specie fuit cœpitq; affari aratorem. ille territus clamans consciuit totam ethruriam. Quam studiosus sit operum Ciceronis stolidus iste ex iis pauculis ipsius uerbis facile colligi potest. Nam ut omittam q ea pretermittit: quæ maxime ad huius loci expositionem necessaria fuerant describenda. libro inquit citra in præpositionem quam recta loquendi ratio exposcit. nec adiicit secundo. Perinde atq; si cicero solum de diuinatione librum scripsisset ac non duos. ¶Indigenæ. Thusci: ¶Dixere. appellauere. ¶Qui primus Ethruscam. Nam Tages primus omnium haruspicinam artemq; diuinandi ac predicendi futura Thuscos docuit. Neq; Plinius a cicerone in hoc Ouidioq; dissentit: ut ille blatterat imperitus Sed Delphon haruspicinæ fuisse inuentorem ait. Aliud uero esse docere. aliud inuenire nemo nisi cōi sensu careat. unq̄ dubitauit. ¶Vtq; palatinis. Hoc quoq; de historia sumptū esse uī. Nam Romulum scribit plutarchus in pallatino colle sui experiundi gratia corneam lanceam fuisse iaculatum illamq; in terra defixam annitentibus multis conuelli nunquam potuisse. Sed emissis ramis in eximiæ altitudinis cornum increuisse. locum uero eū iisq post Romulū fuerūt parietibus circunductis ut sanctissimū tēplū in magna religione fuisse adeo ut sicut propius accedenti usa fuisset arbor minus frondescere: sed ueluti subductis nutrimentis languescere id statim occurrentibus clamore significaret. Cum autem. C. Cæsar gradus extrueret: fabris propinqua arbori loca temere fodientibus uiolatæ radices fuerunt: arborq; aruit & interiit. Vibium autem ita stupuisse ait poeta resolutione Egeriæ in fontem: ut stupuit Rumulus cum hastam suam frondescere uidit. Mouit mihi risum simul & stomachum fatuus ille in hac historia referenda: qui Romulum lanceam fuisse iaculatum ait ingenii experiendi gratia: perinde ac si uires ingenii & non corporis iaculantes experiremur. ¶Hærentē collibus pallatinis. Fixam in monte pallatino.

Gleba ī pueṙ.

Palatin

Hasta ī arborē

¶ Stabit. erecta erat. ¶ Non ferro adacto. Non cuspide terræ infixa. Nam hastæ cuspis in radicem fuerat conuersa. ¶ Lenti uiminis. flexibilis urgæ. ¶ Cornus. n. arbor ramos admodum flexibiles habet. ¶ Dabat. faciebat. ¶ Mon expectatas umbras. insperatas. ¶ Admirantibus. Hastam in arborem fuisse uersam. ¶ At sua fluminea. Hoc quoq; de historia sumptum est. Nam ut Valerius narrat. M. Genutio Cippo prætori paludato porta egredienti noui & inauditi generis prodigium incidit. Namq; in capite eius subito ueluti cornua emerserunt responsumq; est eum regem futurum: si in urbem reuertisset: Quod ne accideret: uoluntarium ac perpetuum sibimet indixit exiliū cuius testandæ rei gratia capitis effigies ærea porta qua excesserat inclusa est. ¶ Corrupte autem at fere in exemplaribus est scriptum: cū loco illius hæc particul a aut sit reponenda & illud uerbum stupuit hit quoq; est subaudiendū. Itaq; nanq; fabulam fabulæ poeta eleganter cōnectit. quanquam multis nugis ab illo siulo qui metamorphosin dilacerauit: hic quoq; inter positis plerisq; in exemplaribus seiungatur: q; ut facilius fieret: illam copulam at loco aut ex cōmodo suo reposuisse uidetur: adeo in deprauandis libris quorundam temeritas debacchatur. Cum etiam non qui uidetur esse legendum. Audaculus uero ille pædagogus isti deprauationi accedit: cum nihil corrigat prorsus cipp⁹ autem nonsolum nomen est uiri: sed appellatio quoq; lapidem qui sepulchro imponitur significans & columnam in qua epitaphia scribūtur. ¶ Domito ab hoste. ab hostibus superatis: ¶ Portenditur. ¶ Præsignificatur. premonstratur. Vnde portenta monstraq; dicuntur: quæ futurum aliquid prenunciant. ¶ Patriæ lætum. sit subaudiatur. Imperitus autem ille pædagogus qui scribere commenta audet cum distinguere nesciat: omnia confundit inquiens. Siue hoc patriæ leticiam affert: cum patriæ datiuus ad letū secundo loco positum sit referēdus. ¶ Siue minax. triste. ¶ Placat aras. Deos mitigat per metonymiam. Dii nanq; placari dicuntur per sacrificia in aris facta. ¶ Odoratis ignibus. Thuribus incensis. ¶ Vinaq; dat pateris. In pateras uina fundit. ¶ Mactatarum bidentum immolatarum ouium. ¶ Quid sibi significent. Cornua in fronte nata subaudiantur. ¶ Trepidantia. palpitantia. Tyrrhenæ gētis haruspex. ex ethruria nanq; haruspices euocabantur. Magna molimina. Magnas rerum cōmutationes. ¶ A pecudis fibris. ab extis pecudum. Fibræ nanq; sunt tenuiores uenæ: quibus exta uelsit lineis quibusdam distinguuntur. ¶ Acre lumen. acute uidētes oculos. ¶ Tibi. n. tibi anadiplosis cum quadam exultatione ab haurispice læta prædicente facta. Hic locus. romam īdicat digito. ¶ Et latiæ arces. Romanum imperium ¶ Tu modo rumpe moram. Tu solummodo tolle moras festinaque ut portas patentes ingrediaris. ¶ Vrbe. in urbem Perenni sceptro. Perpetuo regno. ¶ Toruam faciem. cornibus terribilem atque deturpatam. ¶ Talia omina. Talia portenta. ¶ Conuocat. Extra urbem. ¶ Et aggeribus insistit. Stat in aggere alto: ut ab omnibus audiatur. ¶ Prisco more. Antiqua consuetudine. Qua etiam prisci oratores deos inuocare in principio orationis solebant. ¶ Dicam. indicabo. ¶ Cornua forte gerit. Non forte ut fere in exemplaribus est deprauatum: sed fronte legendum esse notius est quam ut sit admonendum. ¶ Famulatia iura. leges seruiles quibus ut seruos omnes uos oporteat obedire.

Cippo cornua.

portenta

Quæ radice noua oon ferro stabat adacto:
Et iam noo telum: sed lenti uiminis arbor
Non expecta tas dabat admirantibus umbras:
Aot sua flumioea quū uidit cippus in uoda
Coroua (uidit enim) fallamq; in imagine credis
Esse fide: digitis ad frontem sæpe relatus
Quæ uidit tetigit: nec iā sua lumina damnans
Restitit: ut uictor domito ueniebat ab hoste:
Ad cælumq; oculos: & eodem cor nua tollens
Quicquid ait superi monstro portēditur isto:
Seu lætum est: patriæ lætum populoq; quirini
Siue minax mihi sit: uiridiq; ex cespite factas
Placat odoratis hærbosas ignibus aras:
Vinaq; dat pateris: mactatarumq; bidentum
Quid sibi significent trepidantia consulit exta.
Quæ simul aspexit tyrrheoæ gentis haruspex
Magna quidem rerum molimioa uidit in illis:
Non manifesta tamen: cum uero sustulit acre
A pecudis fibris ad cippi cornua lumen
Rex ait o salue: tibi enim tibi cippe tuisq;
Hic locus & latiæ parebunt cornibus arces.
Tu mō rumpe morā: portasq; intrare patentes
Appropera: sic fata iubent. nāq; urbe receptus
Rex eris: & screpto totus potiere perenni.
Rettulit ille pedē: toroamq; a mœnibus urbis
Auertens faciem: procul o procul omina dixit
Talia dii pellant: multoq; ego iustius æuum
Exul agam: q̄ me uideant capitolia regem.
Dixit: & extemplo populūq; grauemq; senatum
Cōuocat: ante tamē capitis noua coroua frōde
Velat: & aggeribus factis a milite forti
Insistit: priscoq; deos e more precatus
Est ait hic unus: quem uos nisi pellitis urbe
Rex erit: is qui sit signo non oomine dicam:
Cornua fronte gerit: quem nobis iodicat augur
Si romam intrarit: famularia iura daturum.

Irrumpere. Cum impetu intrare. Quamuis cõiunctior illo. Figurate se illum esse innuit Cipp⁹: quem Haruspex futurum esse regem dixerat. Prohibete. arcete. Vel si dignus erit. pulchra figura illum indignum esse ostendit: qui aut uinciatur aut necetur. Qualia succinctis. Duabus perquam accommodatis similitudinibus exprimit poeta quale murmur populi fuerit: posteaquam Cippus finem orationi imposuit. Succinctis pinetis. altis & proceris. Imperitus uero ille ut saltem pueriles notem errores: exponit densis & quasi alligatis pinetis putans succinctum Densum significare: quod nusquã ẽ inuenire. Et miramur: si omnia confunduntur. cum fatui isti tam impudenter stulticias suas efferant in uulgus. Succincta dicuntur altius cincta: unde succincti milites dicuntur: quod breuioribus uestibus utentes altius cincti uideantur. pineta uero dicuntur succincta quod iuxta cacumen ramos emittant. Id quod Ouidi. alibi aperte significat cum inquit. Et succincta comas hirsutaq; uertice pinus. Per. inter. Trementis uulgi. Populi trepidantis. Eminet. elatior est & clarior. Præsignia. insignia. Gemino cornu. duobus cornibus similibus. Demisere oculos. In terram occulos demiserunt ne cornua cum summo dedecore tã boni ciuis aspicerent. Quis credere possit. parenthesis est cum interrogatione. Ac si diceret. Nemo crederet romanos inuitos aspexisse uiri caput tam præclare de patria meriti. ut cum regnum assequi posset noluerit. Illos. n. qui de nobis bene sunt meriti libenter aspicere solemus. At proceres. Senatores. Cippum autem iugero optimi agri ob spretum regnum donatũ fuisse ait. Iugerum. n. tãtum terræ dicitur quantum par boum uno die possit exarare. Ruris honorati: Agri honorato uiro cõuenientis. Ad finem. ab ortu diei usq; ad occasum. Miram formam. Mirandam cippi effigiem. Referentia. Significantia. repræsentantia. Auratis postibus. auro ornatis postibus portæ illius per quã ingredi poterat Cippus. Pandite nunc musæ. Musas inuocat poeta ut sibi cõmemorent qua de causa æsculapius Apollinis ex Coronide filius Romam ab epidauro fuerit aduectus. Graui nãq; pestilentia laborantes romani oraculum acceperunt ut æsculapii auxilio uterentur. Missi igitur legati cum ab epidauriis deum impetrare nõ possent. Aesculapius ipse in anguem conuersus per mediam urbem ad nauem legatorum perrexit: Romamq; aduectus sibi in insula Tiberis sedem elegit. Aesculapius in anguem Presentia numina uatum. propicii dii poetarum. Musæ nanq; præsidere poetis finguntur. Vnde. Qua ex causa. Coroniden. æsculapium coronei nepotem. Apollinis ex coronide filium: ut superius copiose fuit expositum. Dira lues. pestis a deorum ira immissa. Exangui morbo. ab effectu morbus dicitur exanguis: quod exangues homines reddat. Vt mors quoq; pallida dicitur. Mortalia tentamenta. hominum experimenta. Mediamq; tenentis Orbis humum delphos. Delphi in medio terrarum orbe a geographis esse scribuntur quam uero scita sit illius nebulonis expositio quamque poetæ dictis conueniens uideat ipse: qui mentitur siciliam atq; italiam a Plinio medium mundi constitui.

Ille quidem potuit portas irrumpere apertas:
Sed nos obstitimus: quamuis coniũctior illo
Nemo mihi ẽ: uos urbe uirũ prohibete q̃rites:
Vel si dignus erit grauibus uincite cathenis:
Aut finite metum fatalis morte tyranni.
Qualia succinctis ubi trux insibilat eurus
Murmura pinetis fiunt: aut qualia fluctus
Aequorei faciunt: si quis procul audiat illos:
Tale sonat populus: sed per confusa trementis
Verba tamen uulgi uox eminet una quis ille ẽ?
Et spectant frontes: prædictaq; cornua querũt.
Rursus ad hos cipp⁹ quẽ poscitis inquit habetis:
Et dempta capiti populo prohibente corona
Exhibuit gemino præsignia tempora cornu.
Demisere oculos omnes: gemitumq; dedere:
Atq; illud meritis clarum (quis credere possit)
Inuiti uidere caput: nec honore carere
Vlterius passi festam imposuere coronam.
At proceres q̃m muros intrare uetaris:
Roris honorati tantum tibi cippe dedere:
Quantum depresso subiectis bobus aratro
Complecti posses ad finem lucis ab ortu:
Cornuaq; auratis miram referentia formam
Postibus insculpunt longum mansura per æuũ.
Pandite nunc musæ præsentia numina uatum:
Scitis enim: nec uos fallit spaciosa uetustas:
Vnde coroniden circunflua thybridis alti
Insula romuleæ sacris adiecerit urbis.
Dira lues quondam latias uitiauerat auras:
Pallidaq; exangui squallebant corpora morbo:
Funeribus fessi postq̃ mortalia cernunt
Tentamenta nihil: nihil artes posse medentũ:
Auxilium cœleste petunt: mediamq; tenentis
Orbis humum delphos adeunt oracula phœbi:

¶ Cum nec Plinius id dicat. nec sicilia solum & italia sed uniuersa terra in medio mundi esse a mathematicis demonstretur. ¶ Sed quid mundus. quid orbis sit fatuus iste ignorat. Cæterum de istius stultitiis uel nimium. ¶ Salutifera sorte. Responso salutem afferenti. ¶ Cortinaque reddidit imo. Phœbas ꝗ̄ cortina existens Est enim continens pro contento per metonymiam positum. Cortina uero mensa erat in adyto templi apollinis quæ etiam delphica dicebatur. in qua phœbades iacentes certa oracula reddebant. ¶ Propiore loco. Viciniore: Nam epidaurus Romæ propinquior est ꝙ̄ Delphi. ¶ Sed apolline nato: æsculapio apollinis filio. ¶ Bonis auibus. Bonis auspiciis. Accersite. aduocate. ¶ Prudens senatus accepere. Figurate dictū ac tale quale est illud Virgilianū pats in frustra secāt. ¶ Explorant. Diligēter inquirunt. ¶ Iuuenis phœ. Eesculapius apollinis filius. ¶ Petant uentis. adnauigēt. Epida. littora epidaurus que & epitaurus appellatur: ut Strabo ait: urbs est saronico sinui adiacens que & milissia & Hæmera olim fuit dicta a templo æsculapii maxime insignis. ¶ Presens. ptopicius ¶ Funera gentis ausoniæ. Pestilentiam qua romani & italæ gentes moriebantur. ¶ Certant adiicere sortes suis dictis apollinis responsa cōsentire & sibi æsculapium adiudicare contendūt Nam addicere unum est ex tribus uerbis pretoris que sunt do. dico. addico. quod significat & ad tempus uendere & adiudicare. Vnde addicti dicuntur. Interdum addicere significat ratum facere. Vnde aues dicuntur addicere quando ratum faciunt auspicium. Liuius Fabio auspicāte aues semel atq; iterum non addixere Qua in significatione hic quoq; accipi potest. ut intelligantur legati dicere: Sortes & apollinis responsa confirmare & ratum facere id quod petunt. ¶ Diffidet & uariat sententia. Senatorum inqt epidauriorum sententiæ discordes & uariæ erāt alii nanq; tradendum Romanis. alii negandum æsculapium sentiebant. ¶ Suam opem. suum auxilium. hoc est. æsculapium ad quem in aduersis confugiebāt. ¶ Dum dubitant. Dum de re dubia consultant. ¶ Vmbra telluris. Definitio est noctis. Nox. n. nihil est aliud ꝙ̄ terræ umbra ¶ Deus opifer. æsculapius opem & auxilium morbo laborantibus ferens. ¶ Sed qualis in æde esse soler. In hominis. non draconis facie. Nam in templo sub effigie humana colebatur æsculapius. ꝗuis in anguem conuersus romam fuerit aduect⁹. ¶ Baculum agreste. Inusitate baculum cum neutro epitheto copulauit poeta: cū sit generis masculi. ¶ Longæ barbæ. æsculapi⁹ nanq; barbatus pingebatur. apollo uero sine barba. gestum autem exprimit poeta quo sæpenumero utuntur: qui sibi barbam mulcent. ¶ Et usq; nota. Et eo usq; animaduerte. ¶ Ad tēpla operosa. Multis operibus ornata multoq; labore extructa. ¶ Petiti dei. æsculapii a Romanis postulati ¶ Qua sede. qua urbe. Epidauri an romæ.

Vtque salutifera miseris succurrere rebus
Sorte uelit: rantæq; urbis mala finiat orant.
Et locus & laorus: & quas habet ipse pharetras
Iutremuere simul: cortinaq; reddidit imo
Hanc adyto uocem pauefactaq; corpora mouit:
Quod petis hinc ꝓpiore loco romane petisses:
Et pete nunc propiore loco: nec apolliue uobis
Qui minuat luctus opus est: sed a polline nato.
Ite bonis auibus: prolemque accersite nostram.
Iossa dei prudens postꝗ̄ accepere senatus:
Quam colat explotat iuuenis phœbeius urbem:
Quiq; petant uentis epidauria littora mittunt
Quæ simul incurua misti tetigere carina:
Concilium graiosq; patres adiere: darentque
Orauere deum: qui præsens fonera gentis
Finiat ausoniæ: certant adiicere sortes.
Diffidet: & uariat sententia: parsque negandum
Non putat auxilium: multi retinere: suamq;
Non emittere opē: oec numina tradere suadēt.
Dum dubitaot serā pepulere creposcula lucem
Vmbraq; telluris tenebras induxerat orbi:
Cum deus insomnis opifer cōsistere uisus
Ante tuum romaoe torum: sed qualis in æde
Este solet: baculumque tenēs agreste sinistra
Cæsariem lōgæ dextra deducere barbæ:
Et placido tales emittere pectore uoces:
Pōe metū: ueniā: simulachraq; nostra reliquam.
Hūc modo serpētē baculū qui oexibus ambit
Perspice: & usq; nota uisū ut cognoscere possis.
Vertar i huoc: sed maior ero: tātusq; uidebor
In quārum uerti cælestia corpora debent.
Extemplo cum uoce deus: cum uoce deoq;
Somnus abit: somoiq; fugam lux alma secuta ē.
Postera sidereos aurora fugauerat ignes:
Incerti quid agant proceres ad templa petiti
Cōueniūt operosa dei: quaq; ipse morati
Sede uelit: sigois cœlestibus indicet orant.

Vix bene desierant: cum cristis aureus altis
In serpente deus prænuncia sibila mouit:
Aduentuq; signumque araſq; foresq;
Marmoreumq; solum fastigiaq; aurea mouit:
Pectoribusque tenus media sublimis in æde
Constitit: atq; oculos circumtulit igne micantes.
Territa turba pauet: cognouit numina castus
Euinctus uitta crines albente sacerdos.
En deus est: deus est: animis linguisq; fauete
Q uisquis adest dixit: sis o pulcherrime uisus
Vtiliter: populosq; iuues tua sacra colentes.
Q uisquis adest uisum uenerantur numen: & oẽs
Verba sacerdotis referunt geminata: piumque
Aeneadæ præstant & uoce & mente fauorem.
Annuit his: motisq; deus rata pignora cristis
Et repetita dedit uibrata sibila lingua.
Tum gradibus nitidis elabitur: oraque retro
Flectit: & antiquas abiturus respicit aras:
Assuetasq; domos: habitataq; templa salutat.
Inde per iniectis adopertam floribus ingens
Serpit humũ flectitq; sinus: mediamq; p urbem
Tendit: & incuruo munitos aggere portus.
Restitit hic: agmenque suum turbæq; sequentis
Officium placido uisus dimittere uultu:
Corpus in ausonia posuit rate: numinis illa
Sensit onus: pressaque dei grauitate carina.
Aeneadæ gaudent: cæsoque in littore tauro
Torta coronatæ soluunt retinacula nauis.
Impulerat leuis aura ratem: deus eminet alte:
Impositaque pmens puppim ceruice recuruam
Ceruleas despectat aquas: modicisq; per æquorũ
Ionium zephyris sextæ pallantidos ortu
Italiam tenuit: præterque lacinia templa
Nobilitata dea: scyllæaque littora fertur.
Linquit iapygiam: leuisque amphyssia remis
Saxa fugit: dextra præerupta celennia parte

¶ Aureus in serpentem deus. Aesculapius qui sub aureo simulacro colebatur in serpentem conuersus. Serpentes autem idcirco æsculapio sunt sacri: quia acutissimi uisus a phisicis esse dicuntur. Vnde & απο του δερκεσθαι hoc est a uidendo fuere dracones cognominati: Hac etiam de causa eos incubantes thesauris custodiæ gratia antiqui finxerunt. Prænuncia sibila. Ipsum aduentare significantia. ¶ Mouit. Emisit. ¶ Signum. Simulacrum dei & statuam. ¶ En deus. deus est. Conduplicatio aliquid repentinum annuncianti maxime conueniens. ¶ Animis linguisq; fauete. Casta puraq; cogitate ac dicite. ¶ Sis o pulcherrime. Preces sacerdotis ad æsculapium. ¶ Aeneadæ. Romani qui & ipsi bona ominabãtur. Rata pignora. Certa signa: quibus ĩnuebat ea futura quæ petierant. ¶ Tum gradibus nitidis. situs effingitur ueterum templorum: in quæ eminentiorib' in locis ædificata per gradus ascendebatur. ¶ Iniectis floribus. sparsis. ¶ Restitit hic apud portum consistit æsculapius in serpentem conuersus. ¶ Agmenq; suum. epidauriorum multitudinem dicit. ¶ Turbæq; sequentis officium. hoc de more principum uirorum sumptum est qui comites benignis uerbis dimittere solent. ¶ In ausonia rate. In naue romana. ¶ Torta retinacula Periphasis est funium quibus naues ad terram ligantur. ¶ Modicis zephyris. temperatis uentis. ¶ Sextæ pallantidos ortu. sextæ auroræ. p quod significatur sexto die ab epidauro in Italiam peruenisse. ¶ Præterq; lacinia templa. Iuxta templa iunonis laciniæ. ¶ Lacinium autem promontorium est in fine italiæ Iunonis templo nobile a lacinio latrone illic ab hercule interfecto cognominatum. ¶ Scyllæaq; littora. scyllæi saxi. Nam scylleum saxum est sublime quod humilem a tergo terram alluentibus undis habet in Cherrone si faciem. eodem autem nomine etiam oppidum habet. ¶ Linqt Iapygiam. Calabriam a iapyge Dædali filio dictam: quanq̃ promontorium mihi significari uidetur quod acram iapygiam uocãt. quod ut scribit longissime in maria excurrit italia. ¶ Leuisq; amphissia remis saxa fugit. amphissia saxa ab amphissa urbe locrorum dicta esse mihi uidentur. Nam locri illas Italiæ oras tenuisse etiã a uirgilio nonsolum geographis scribuntur. Hic & narycii posuerunt mœnia locri. Q uidã uero amphrysia legunt. ¶ Præerupta celennia. alta. saxa subaudiantur. Videtur autem celennium esse promontorium brunorum. de quo tamen alibi me nihil legisse memini. Forsitan autem non celennia. sed ceneia legendum sit. Nã cenis ut Pli scribit promontorium est italiæ e regione peloti. ¶ Romechiumq; legit transit. De romechio siue promechio siue rometio ut a quibusdam legitur nullam apud geographorũ quẽquam inueni mentionem. Q uare corrupte mihi legi uidetur. Fortassis autem Rheginum loco illius est reponendum saxumque subaudiendum. Est enim rhegium urbs in littore calabriæ e regione Messane. Sed nihil ausim affirmare cũ nullũ uiderim exẽplar. in quo rheginũ legatr. & nihil temerẽ est asserendũ. ne istorũ similes qui oĩa quæ non intelligunt: ex commodo

suo audacter immutant:similes esse depræhendamur.at tamen ne opinioni noui istius expositoris: ad effutiendas ineptias parua mercede a malignis impostoribus conducti accedere uideamur hoc quoque notem⁹ quod plemmyrium citra omnem legit dubitationem temerarius immo uero furiosus.perinde atq; si aut plēmyrium in priscis manuue scriptis exemplaribus legeretur:aut in eo tractu esset: cuius insignia loca Oui. attingit.Plemmiriū quidem est in sicilia castellum syracusanorum:ut stephanus tradit: sed non in ea parte que ad Italiam uergit.Quare & sibi & ouidii studiosis rectius fatuus iste consuluisset si Romechium quoq; ut paulo ante amphysia celeniaq; saxa dissimulasset.ac tanq̄ notum pretermisisset.cæterum illud aristotelis oraculum in dies uerius eē comprobatur eos qui parum considerent facile quicquid in buccam uenit enunciare.℄ Caulonaq;. caulon calabriæ mons est & urbs quæ & caulonia dicitur prius aulonia a uicina conualle appellata.℄ Naryciamq;.Narycia urbs ē calabriæ a Naryce locridis urbe: quæ & naryciū dicitur ut scribit stephanus denominata.Eadem autem cum locris hæc eē uidetur:qui a locris narycus: in extremo calabriæ angulo fuerunt ædificati. De narycia tamen ut notat insulsus ille ne ullum quidem uerbum fecit.satis enim habuit in plemmyrium Romhechium mutasse. ℄ Euincitque fretum.Cum difficultate transit per siculum fretum ; quod quidem est maxime uorticosum. ℄ Hippotadæq; domos regis. strongylen insulā aliasque Aeolias significat in qbus regnauit æolus iouis filius ex acesta Hippotæ troiāi filia: Vñ etiam hippotades cognoīatur. ℄ Temesesq; metalla. Temese urbs est brutiorum quæ tempsa a latinis fuit appellata.Aerifodinæ autem quæ apud Temesam fuerunt tempore suo strabo defecisse narrat. ℄ Temesa item cypri est urbs. ℄ Leucosiamque petit.Leucosia est insula contra pæstanum sinum a Sirene ibi sepulta denominata. ℄ Tepidi pæsti.semper uernantis.Sic Virgilius.Biferiq; rosaria pæsti. Pæstum autem est oppidum in agro campano a græcis possidonia dictum. ℄ inde legit capteas.sic quidem legitur.sed capriæ per i uocalem in penultima legendum esse argumento sunt codices græci: in quibus sic est scriptum. est autem insula quæ & captiene uocatur ut ait stephanus:campaniæ adiacens Tiberii principis arce nobilis.Mihi uero ad finem properanti impedimento est sciolus iste insulsus:qui cum nihil sciat omnia confundit. ℄ Capreas enim insulas esse campaniæ mentitur cum una sit:theleboasq; papinio appellari:cum papinius scribat Theleboarum sedes fuisse. ℄ Legit.transit. ℄ Promontoriumq; mineruæ.sic uocatur promontorium quod est iuxta surrentum:in quo olim sirenes habitasse feruntur. In illius autem extremo est atheneum hoc est Mineruæ sacellum quod Vlysses adificasse narratur. ℄ Et surrhentinos colles , surrhentum urbs est campaniæ uino maxime nobilis.Hoc quoq; loco fatui istius nebulonis temeritatem dissimulare nō possum,qui Ouidium sugillare conatur:cum inquit:cur autem ouidius generoso palmite dixerit uiderit ipse.Nam uinum surrhentinum pungit.Quasi uero solum dulce uinum generosum uocetur:& surrhentinum uinum in magno pretio apud antiquos nō fuerit. ℄ Herculeamq; urbem.Hæc tum heraclea.tum heracleopolis tum herculanum uocatur, ℄ Stabiasq;.stabiæ oppidum fuit campaniæ:quod ut Pli.scribit:bello sociali a sylla deletum in uillas abiit,Sed hunc quoq; locum stolidus iste corrumpit:ut papinium se legisse iactare possit. Ac statinas non stabias legendum esse ait se arbitrari:cum de statinis papinius non de stabiis faciat mentionem.sed cum stabias omnia habeant exemplaria & geographi eas iuxta neapolim esse affirment:dignus esset iste librorum corruptor qui in statinis relegaretur , ℄ Et in otia natam parthenopem. neapolin a parthenope una sirenarum ibi sepulta cognominatam, Neapolim uero in otia natam poeta ait propter locorum amœnitatem:quo se Romani otiaturi conferebant. ℄ Et ab hac cumeæ templa Sibyllæ Et post hanc neapolim transit cumas campania urbem maxime a sibylla nobilitatam.de cuius conditoribus satis superq; in superioribus diximus libris. ℄ Hinc calidi fontes.baias innuit fontibus calidis maxime celebres, ℄ Lentisciferumq; tenetur linternum.Lentiscum arborem ferens linternum:quod quidem est oppidum campaniæ exilio maioris scipionis & sepulchro maxime nobile. ℄ Vulturnus fluuius est cāpaniæ uulturnum urbem ab illo dictam præter labens. ℄ Niueisq; frequens sinuessa colubris.sinuessa cāpaniæ urbs est:quam quidam synopem uocitatam dixere ut Pli.scribit. ℄ Minturnæque graues,morbolæ.grauis ac noxii aeris.Minturnæ autem latii oppidum est paludibus cinctum ac liri amne diuisum ℄ Et quam tumulauit alumnus Periphrasis est caietæ:quam a caieta Aeneæ nutrice denominatam esse nostri quidem sentiunt poetæ. Quidam uero quod in littore curuo sit posita sic appellatam a laconibus putant.Curua namq; omnia caietas Lacones uocabant. ℄ Alumnus,Aeneas a caieta altus & educatus. ℄ Tumulauit.sepeliuit.

Romechiumque legit:caulonaque:naryciāq;:
Euincitque fretum:siculique angusta pelori:
Hippotadæque domos regis temesesq; metalla
Leucosiamque petit:tepidique rosaria pæsti:
Inde legit capreas:promontoriumque mineruæ:
Et surrhētinos generoso palmite colles:
Herculeāque urbē:stabiasque:& in otia natam
Parthenopen:& ab hac cumeæ tēpla sybillæ.
Hinc calidi fontes lentisciferumque tenetur
Linternum:multāq; trahens sub gurgite harenā
Vulturnus:niueisq; frequēs Sinuessa colubris:
Minturnæq; graues:& quā tumulauit alumnus:

Antiphatæq; domus:trachasq; obsessa palude:
Et tellus circæa:& spissi littoris antium.
Huc ubi uelliferam nautæ aduertere carinam:
Asper enim iã põrus erat:deus explicat orbes:
Perq; sinus crebros & magna uolumina labens:
Templa parentis init flauum tãgentia littus.
Aequore placato patrias epidautius aras
Linquit:& hospitio iuncti sibi numinis usus
Littoream tractu squãmæ crepitantis harenam
Sulcat:& inixus modetamine nauis in alta
Puppe caput posuit:donec castrumq; sacrasque
Lauini sedes:tyberinaque ad hostia uenit.
Huc oĩs populi passim matrumque patrumque
Obuia turba ruit:quæque ignes troica seruat
Vesta tuos:lætoque deum clamore salutant.
Quaque per aduersas nauis cita ducitur undas
Thura super ripas aris ex ordine factis
Parte ab utraque sonant:& odorant aera fumis:
Ictaque coniectos incalfacit hostia cultros.
Iamque caput rerũ romanã intrauerat urbem:
Erigitur serpens summoque acclinia malo
Colla mouet:sedesque sibi circumspicit aptas.
Scindit̃ in geminas partes circũfluus amnis:
Insula nomen habet:laterumque a parte duorũ
Porrigit æquales media tellure lacertos:

Antiphatæq; domus. pho:miarum est periprasis:quas prius hormias a stationis:quæ ὁρμῖν dicitur:bonitate cognominatas fuisse strabo memoriæ prodidit. Antiphaten uero læstrygonum regem fuisse phormias q; tenuisse in superioribus quoque diximus libris. Trachasq; obsessa palude. Terracina mihi significari uidetur.quæ antea Trachina hoc est aspera fuit appellata. Illi nanq; ut Strabo refert magna palus obiecta est.quam duo fluuii efficiunt:e quibus maiorem aufidum uocant. Terracina uero lingua uolscorum Anxur fuit appellata. Et tellus circæa:Circæum mons est latii mari ac paludibus cinctus. ut insula uideatur. a circe quæ illum tenuit cognominatus. Nam circe solis filia cum sarmatarum regem cui nupserat:ueneno sustulisset:regnumq; adepta nimiũ crudeliter se gereret:a populis regno pulsa in italiam uenit: & in promontorio quod ab ipsa circæum postea fuit appellatum cõsedit. In quo & urbs circei nomine & illius facellum cum Mineruæ ara olim fuisse memorantur. Et spissi littoris ancon. Sic quidem in omnibus: que mihi uidere contigit exemplaribus legit̃. Sed corrupte ut mihi uidetur. Neque enim aut geographiæ ratio aut historia istius[illegible] lectioni assipulatur. Ancon siquidem urbs est piceni non latii neque in eo tractu præter cuius urbes Aesculapium uectum fuisse poeta scribit. Mari nãque adriatico adiacet Ancon. Aesculapius uero per Tyrrhenum uectus romam fuisse narratur. Valerius præterea maximus ut alios omittam historicos. non apud anconem: Sed apud antium e naui æsculapium egressum fuisse testat̃ his uerbis. Tum legati perinde atque exoptatæ rei cõpotes expleta gratiarum actione: cultuque anguis a peritis accepto læti inde soluerunt ac prosperam emensi nauigationem postq̃ Annum appulerunt: anguis qui ubiq; in nauigio remanserat prolapsus in uestibulo ædis æsculapii: myrto frequentibus ramis diffusæ supereminentem excelsæ altitudinis palmam circundedit: perque tres dies positis quibus uesci solebat: non sine magno metu legatorum: ne in triremem reuerti nollet: antiensis templi hospitio usus Vrbi se nostræ aduehendum restituit atque in ripam tyberis egressis legatis in insulam ubi templum ei dicatum est: tranauit aduentuq; suo tempestatem: cui remedio quæsitus erat dispulit. Quo igitur modo legendum dicemus. An ita antium est legendum. ut illud Virgilianum. Et dulcis musti uulcano decoquit humorem. Versus est enim hypercatalecticus. Est autem antium latii urbs haud longe ab launio distans. Vnde antiates dicuntur. nihil autem hoc loco nebulo ille immutat. Sed quædam de ancona confundit. Spissi littoris, densi ac duri. Asper enim iam pontus erat. parenthesis est caussam continens cur legati in portum, antiatem intrarint. Mare enim iam in tempestatem fuerat erectũ. Et hospitio iuncti sibi numinis, apollinis consanguinitate Aesculapio iũcti. Nam æsculapiũ apollinis filium fuisse etiam pueri sciunt q̃uis fatu⁹ ille ad omnia cõfundenda parua mercede conductus hic quoq; hallucinetur. Donec castrumq;: Castrum oppidum est latii inter lauinium & hostiam situm. Sacrasq; lauinii sedes. Lauinium urbs est latii commune nomini latino Veneris templum habens. Tiberinaq; ad hostia uenit. Ad hostia tiberis. Vnde urbs hostia fuit cognominata quam ancus martius ædificauit illucq; coloniam deduxit. Quæq; ignes troica seruat Vesta tuos. apostrophe est ad uestam quam idcirco troicam & troianam poeta uocat quod a troia allata fuerit ab ænea. Virgines autem uestales quoq; æsculapio obuiam processisse ait. Thura sonant. strepunt. Nam thura ardentia sonitum quendam emittunt. uel contentum pro continente positum est: ut acerras & Thuribula sonare intelligamus. Et odorant aera fumis. Et odorib⁹ aerem replent. Incalfacit. Calefacit sanguine: Dum enim uictimæ iugulantur cultri sanguine calefiunt. Scinditur in geminas partes. Insulam describit in tiberi romæ effectam segete agri Tarquiniorum qui postea campus martius fuit appellatus a populo in fluuium deiecta.

Huc se delata pinu phœbeius anguis
Contulit: & finem specie cæleste resumpta
Luctibus imposuit: uenitque salutifer urbi.
Hic tamen accessit delubris aduena nostris:
Cæsar i urbe sua deus est: quem marte togaque
Præcipuum non bella magis finita triumphis:
Resque domi gestæ: properataque gloria rerum
In sidus uertere nouum: stellamque comantem:
Quã sua progenies: nec enim de Cæsaris actis
Vllum maius opus: q̃ quod pater extitit huius.
Scilicet æquoreos plus est domuisse britannos:
Perque papyriferi septem flua flumina Nili
Victrices egisse rates: numidasque rebelles
Cyniphiumque iubã: mithridateisque tumẽtẽ
Nominibus pontum populo adiecisse quirini:
Et multos meruisse: aliquos egisse triumphos:
Quã tantum genuisse uirũ quo præside rerum
Humano generi superi fauistis abunde.
Ni foret hic igitur mortali semine natus:
Ille deus faciendus erat: quod ut aurea uidit
Aeneæ genitrix: uidit quoque triste parari
Pontifici letum: & coniurata arma moueri:
Palluit: & cunctis ut cuique erat obuia diuis:

Huc delata pinu Illuc naue appulsa. Phœbeius anguis. Aesculapius apollinis filius. Specie cæleste resumpta Dei figura resumpta depositaq; serpentis forma. Poetica uero licentia cæleste pro cælesti est positum. Luctibus. Morbo & pesti. d quod sequitur pro eo quod precedit est positum. Hic tamen accessit. iulii Cæsaris animæ metamorphosin in stellam ita perspicue describit in gratiam Augusti Cæsaris poeta ut nihil expositione opus esse uideatur. Cum n. augustus ludos in honorem iulii Cæsaris: qui in senatu fuerat trucidatus celebraret. forte cometa apparuit: quam esse Cæsaris animam augustus ipse aduocata cõtione populo romano persuasit. Insulsus autem quidam non contentus suis ineptiis ea separare que C ui. artificiosissime copularat: hoc etiam loco fœtidum epigramma hexametro pentametroq; uersu compositum temerarie nimiũ & stolide inseruerat: quod quidem cum totum opus inquinaret: delendum esse putaui. Stellam comantem. periphrasis est cometæ. Nam cometes stella esse crinita perhibetur. Properataq; gloria rerum. properanter ac cito acquisita. Quam sua progenies. q̃ augustus Cæsaris filius adoptiuus. Nec n. de Cæsaris actis. Omnibus cæsaris gestis adoptionem augusti anteponit poeta. hunc quoq; locum tam perspicuum stolidus ille non percipit. Inquit. n. pteponẽdus est augustus cunctis gestis Cæsaris. quod quidẽ iis que a poeta dicuntur aperte repugnat. Scilicet æquoreos. præstantissima queq; cæsaris gesta cum quadam ironia enumerat poeta: ut ostẽdat augusti adoptionem illis esse anteferendam. Aequoreos Britannos. æquore circundatos ac nauigationi deditos. quos imperio Romano una cum gallis iulius Cæsar subegit. Perq; papyriferi. Iulius Cæsar ut scribit tranquillus pompeium pharsalico prelio fusum ac fugientem alexandriam persecutus occisum deprehendit: ubi cum ptolomeo ægypti rege. a quo sibi quoq; insidias tendi animaduertit: bellum sane difficillimum gessit: neq; loco neq; tpe æquo: sed hyeme & intra mœnia copiosissimi ac solertissimi hostis. inops ipse rerum omnium atque imparatus. Regnum ægypti uictor cleopatræ fratriq; eius minori permisit ueritus prouinciam facere. nequando uiolẽtiorem presidem nacta nouarum rerum materia esset. Papyriferi nili. papyrum ferentis ex qua olim chartæ conficiebantur. Namidasq; rebelles: Numidæ populi sunt africæ admodum feroces. Cyniphiumq; iubam. Iuba mauritaniæ rex fuit: qui cum partes pompeii in africa foueret a cæsare fuit superatus. Cyniphium autem iubam appellat poeta a cynyphe fluuio Libyæ qui inter duas syrtes labitur. Mithridateisq; tumentem Nominibus pontum. Mithridatis gloria & uictoriis: qui per quadraginta annos cum populo Romano bellum gessit. Ab alexandria uero deuicta cæsar in syriam & inde in pontum transiit. Vbi pharnacem mithridatis magni filium ac tunc occasione temporum bellantem iamq; multiplici successu preferocem intra quintum quo affuerat diem quatuor quibus in conspectum uẽit horis una acie profligauit: crebro commemorans pompeii felicitatem cui precipua militiæ laus de tam imbelli genere hostium contigisset. Et multos meruisse. multo plures triumphos meruisse cæsarem quã egerit: apte asserit poeta: quamuis ad id alludere uidetur: quod tranquillus scribit cæsarem post hispaniam ulteriorem pacatam: quam ex pretura fuerat sortitus: cum ad triumphum simul consulatumque Romam redisset coactum fuisse triumphum dimittere: ne consulatu excluderetur: cum editis iam comitiis ratio eius haberi non posset. nisi priuatus urbem introisset. Quinq; uero triumphos egit cæsar gallicum. alexandrinum. ponticum. aphricanum. hispaniensem diuerso quenq; apparatu & instrumento. Quam tantum genuisse uirum. q̃ tantum reliquisse filium quantus est augustus: quem quidem non genuit: sed sibi adoptauit iulius Cæsar. Ni foret hic igitur mortali semine natus hoc est. iulius cæsar in numerum deorum fuit referendus: ne augustus ex semine mortali natus esse uideretur. Hic. augustus. Ille. iulius. cæ. Aurea æneæ ge. Fulchra uenus. Pontifici. cæsari qui pontifex erat. Hæc autem de historia sumpta fuere Nam ut narrat Trã. Cum cæsar dominatione abuteretur regnumq; affectaret: in ipsum a sexaginta & amplius fuit conspiratum C. cassio. M. q. & D. Bruto principibus coniurationis.

Cæsar i deum

Aspice dicebat quanta mihi mole parentur
Insidiæ: quantaque caput cum fraude petatur:
Quod de dardanio solum mihi restat Iulo.
Sola ne semper ero iustis exercita curis?
Quam modo tydidæ calydōia uulneret hasta;
Nunc male defensæ confundant mœnia troiæ
Quæ uideam natum longis erroribus actum
Iactarique freto: sedesque intrare silentum:
Bellaq; cum Turno gerere: aut si uera fatemur:
Cum Iunone magis: qđ nunc antiqua recordor
Dāna mei generis: timor hic meminisse priorū
Non sinit: in me acui sceleratos cernitis enses:
Quos prohibete precor: facinusq; repellite: neue
Cæde sacerdotis flammas extiguite uestæ.
Talia nequicq̄ toto Venus anxia cœlo
Verba iacit: superosq; mouet: qui rumpere q̄q̄
Ferrea nō possūt ueterū decreta sororum:
Signa tamē luctus dant haud icerta futuri.
Arma ferūt inter nigras crepitātia nubes:
Terribilesq; tubas auditaq; cornua cœlo
Præmonuisse nefas: solis quoq; tristis imago
Lurida sollicitis præbebat lumina terris.
Sæpe faces uisæ mediis ardere sub astris:
Sæpe inter nimbos guttæ cecidere cruentæ:
Cerulus & uultum ferrugine lucifer atra
Sparsus erat: sparsi lunares sanguine currus.
Tristia mille locis stygius dedit omnia bubo:
Mille locis lachrymauit ebur: cantusq; feruntur
Auditi. sanctis & uerba minantia lucis:
Victima nulla litat: magnosq; instare tumultus
Fibra monet: cæsumq; caput reperitur in extis:
Inq; foro circumq; deos: & templa deorum
Nocturnos ululasse canes: umbrasq; silentum
Errauisse ferunt: motamq; tremoribus urbem.
Non tamen insidias uenturaque uincere fata

¶ Quanta mole. Quanto studio. ¶ Caput. Vita cæsaris. ¶ De dardanio iulo æneæ filiō a quo gens iulia originem duxit ut Vir. quoq; testatur. Iulus a magno demissum nomen iulo. Iulius autem cæsar de gente Iulia solus restabat. sane Iulus ἀπὸ τοῦ ἰούλου. hoc est a prima lanuginis & barbæ emissione fuit appellatus. Est etiam iulus animal multipex parietibus adhærens simile scolopendræ. Est etiam hymnus in cererem ut didymus scribit. Vt uero theophrastus ait asinū quoq; significat Iulus. ¶ Exercita. Solicita. anxia. ¶ Tydidæ. Diomedis. qui uenerem æneæ fauentem ipsumq; nube operientem sagitta uulnerauit. ¶ Nunc male defensæ. Quam subaudiamus. Confundant. perturbent. ¶ Sedes silentum. Inferorum Nam æneas duce sibylla ad inferos descendit: ut carmine uirgiliano etiam pueris est notum. ¶ In me acui. In iulium cæsarē e sanguine meo procreatum. ¶ Cæde sacerdotis. pontificis cæsaris. ¶ Flammas extinguite uestæ. religionem omnem atq; pietatem ne destruatis. Ad id uero alludit poeta: quod perpetuus ignis in uestæ tēplo seruabatur. ¶ Nequicq̄ Frustra. Neq; n. prohibere potuit: quin Iulius cæ. a coniuratis trucidaretur. ¶ Superosq; mo. Deos ad misericordiam commouet. ¶ Qui rū. q̄q̄ ferrea. Qui q̄uis inquit duras fatorum leges mutare non possint. multis tamen signis declararunt hominibus se ualde cæsaris cæde mœrere. ¶ Ferrea decre. Duras & immutabiles leges. ¶ Veterum sororum. Parcarum & fatorum. ¶ Signa tamen luctus Cæsaris cædem euidentibus prodigiis: quæ etiam enumerantur denunciatam fuisse mortalibus aperte poeta scribit. ¶ Luctus futuri. Mœroris toti terrarum orbi futuri propter Iulii cæsaris cædem. ¶ Arma ferunt inter nigras. Prodigia enumerat poeta que ante cædem iulii cæsaris apparuisse tranquillus quoq; & plut. scribūt ¶ Arma crepitantia. strepitum emittentia. ¶ Præmonuisse. prenunciasse. ¶ Nefas. nefandam ac impiam cæsaris pontificis maximi cædem. ¶ Lurida lumina. pallida. ¶ Sollicitis terris. anxiis mortalibus nequid magnæ calamitatis sibi impenderet timentibus. ¶ Sæpe faces uisæ. sæpe inquit faces ardentes in cœlo ante cædem iulii cæsaris uisæ fuerunt. ¶ Sæpe īter nimbos. Sæpe inquit sanguine pluit. ¶ Cærulus lucifer. obscurus cum alioqui nitidissimus soleat esse. ¶ Sparsus uultum. Respersum & tectum os habens. ¶ Atra ferrugine. Nigro colore. ¶ Sparsi lunares sanguine currus. Lūa ipsa sanguineis guttis respersa uidebatur. ¶ Stygius bubo. Funestus. est. n. auis pessimi ominis. Ea uero apparuisse portenta ait poeta quæcunq; maximorum malorum prænuncia solent esse. ¶ Mille locis. Multis in locis. Finitus est numerus pro infinito positus. ¶ Ebur. eburneæ deorum statuæ. ¶ Sanctis lucis. ex prepositio & uenientia subaudiantur Sancti uero luci dicuntur q; diis consecrati cædi iure non possunt. ¶ Victima nulla litat. Nulla inquit hostia deos significat esse placatos. Id uero Cæsari euenisse quo die fuit trucidatus scribit Tranquillus. Nam pluribus hostiis cæsis cum litare non posset introiit curiam spreta religione. ¶ Magnos tumultus magnam rerum mutationem. ¶ Instare. īminere. impendere. ¶ Fibra mone. exta significant. ¶ Cæsumq; ca. Recisum. nam exta sine capite significant mortem alicui imminere. ¶ Nocturnos ca. ul. Nocte canes ululatibus luporum similes uocas emisisse id quod pessimum est omen. ¶ Vmbrasq; silentum. mortuorū aīas. ¶ Motā q; trēoribus urbē. terræ motu urbē Romā fuisse cōcussā ait.

Præmonitus potuere deum: strictiq; feruntur
In templum gladii: nec enim locus ullus in urbe
Ad facinus diramq; placet nisi curia cædem.
Tum uero Cytherea manu percussit utraq;
Pectus: & ætherea molitur condere nube
Qua prius infesto paris est ereptus atridæ:
Et diomædeos Aeneas fugerat enses.
Talibus hanc genitor: sola insuperabile fatum
Nata mouere paras? intres ipsa licet sororum
Tecta trium: cernes illic molimine uasto
Ex ære & solido rerum tabularia ferro:
Quæ neq; cōcussum cæli: neq; fulminis iram:
Nec metuunt ullas tuta atque æterna ruinas:
Inuenies illic inclusa adamāte perēni
Fata tui generis: legi ipse animoque notaui:
Et referam: ne sis etiamnum ignara futuri:
Hic sua compleuit pro quo cytherea laboras
Tempora: perfectis quos terræ debuit annis.
Vt deus accedat cælo templisque colatur
Tu facies: natusque suus qui nominis hæres
Impositum feret unus onus: cæsique parentis
Nos in bella suos fortissimus ultor habebit.
Illius auspiciis obsessæ mœnia pacem
Victa petent mutinæ: pharsalia sentiet illum:
Aemathiiq; iterum madescent cæde philippi:

¶ Præmonitus deum. prædictiones prodigia & portenta deorum Legem .n. fatorum ne dii quidem perrūpere possunt. Fata uero magis preuideri quam uitari possunt. ¶ Strictiq; feruntur in tem. gla. in curiam pōpeii in qua senatus habebatur. Diu autem consultarunt coniurati utrum illum in campo per comitia tribus ad suffragia uocantem partibus diuisis e ponte deiicerent atq; exceptum trucidarent. an in sacra uia uel in aditu theatri adorirentur. Postea quam uero senatus idibus martiis in curia pompei fuit edictus facile tempus & locum prætulerunt. ¶ Tum uero cytherea. Mulieris imminenti periculo territæ gestum exprimit poeta. solent .n. mulieres in magnis doloribus utrisq; manibus pectus percutere. ¶ Molitur condere. præparat ut abscondat. ¶ Qua prius infesto. paris ut narrat homerus: cum menelao congressus ope & auxilio ueneris: quam nube ipsum operuit manus illius fugit. ¶ Et Diomedeos. Aeneas cum diomede congressus facile interfectus fuisset. ut est apud Ho. nisi a uenere fuisset liberatus. ¶ Talibus hanc genitor. Alloquitur. ¶ Sola insuperabile fatum nata mouere. Cum interrogatione illusionis plena hæc a ioue ueneri dicūtur. ¶ Mouere mutare. ¶ Intres licet ipsa inquit intrare potes parcarū & fatorum ædes. ¶ Trium sororum. Trium parcarum: quas Erebi & noctis filias Hesiodus fingit propter causarum obscuritatem. Ponti lycophron: quia sunt inexorabiles ea ratione qua Cyclopes aliiq; immani crudelitate Neptuni filii uocantur. Vnde & parcæ quod nemini parcant per contrarium dictæ. Martianus capella parcas deorum scribas esse ait: quæ iouis cælestisq; senatus decreta perscribāt. Vitæ autem mortisq; omnium præsides finguntur esse ac uitam nendo producere. Vnde & lanificæ sorores dicuntur clotho. lachesis & atropos. Nam clotho fusum torquet ἀπὸ τοῦ κλώθειν quod est torquere dicta. Lachesis filat ἀπὸ τοῦ λαγχάνειν. quod cuiusque uitam sortiat: Atropos quod immutari non potest quæ filum truncet fuit appellata. Nam ipsa Vitæ humanæ finem imponat necesse ait. ¶ Rerum tabularia. Tabulæ æreæ in quibus immutabilia fatorum decreta sunt incisa. Ad id autem alludere uidetur Ouidius quod diximus Parcas Deorum scribas esse: quæ iouis & cæli decreta: quæ mutari non possunt. in tabulis habeant descripta. Hæc uero etiam fata uocantur. ¶ Vasto mo. Vastæ magnitudinis. ¶ Concussum cæli. concussionem. est autem tonitru periphrasis. ¶ Adamante perenni. perpetuo incorruptibili. ¶ Inclusa. sculpta. incisa. ¶ Fata tui generis. Ea omnia que tuo generi necessario sunt euentura. ¶ Et referā. pulchra phantasia ad laudes augusti cæsaris referendas ingreditur poeta. ¶ Hic sua compleuit. sextum & quinquagessimum ætatis annum agens cæsar in senatu fuit interfectus ¶ Natusq; suus. octauius quem ex dodrante hæredem cæsar reliquit & in familiam nomenq; adoptauit. ¶ Impositum onus. imperii administrationem. Cæsi parentis nos in bella suos. nos sibi in bellis fauentes. nam bella ciuilia quinq; gessit augustus mutinense. Philippense. perusinum. siculum actiacum: quorum quatuor priorum initium & causam a cæde cæsaris sumpsit nihil cōuenientius ducens quā necē auunculi uindicare illiusq; acta tueri. ¶ Illius auspiciis illius ductu Nā cū. D. Brutus mutinæ a. M. Ant. obsideretur: iussus est a senatu octauius comparato exercitu pro prætore præesse: & hircio ac pansa consulibus. D. Bruto opem ferre. ¶ Petent pacem. Quærent pacem & liberationem. ¶ Pharsalia sentiet illum. Pharsalus urbs est Thessaliæ a pharsalo acrisii filio dicta. Vnde pharsalia declinatur ac pro thessalia ponitur: in qua bis Romani exercitus conflixere ducibus primum pompeio & Cæsare. deinde octauio & antonio contra Brutum & Casium. Est etiam pāphiliæ urbs pharsalus. ¶ Emathii Philippi macedonici. Nam Philippi urbs est macedoniæ: quæ prius crenides uocabatur. a philippo rege cognominata Nam crenitis a thracibus oppressis cum opem tulisset philippus urbē eorum de suo nomine phillippos appellauit. bellum autem philippense inita cum. M. ant. & lepido societate aduersus brutum & casium octauius gessit.

Augusti Cæsaris laudes

¶ Et magnum siculis nomen. sext⁹ pōpei⁹ magni pōpeii filius cū diu piraticā exercuisset magna classe cōparata siciliā occupauit ac sæpius prelio nauali cū augusto cōgressus uictor euasit. tandē uero magna edita pugna ab augusto supatus mitylenas aufugit: Vbi a titio quodā fuit interfect . ¶ Rōaniq; du. cō. ægyp. cleopræ est piphrasis q̄. M. ant. cū duxisset uxorē italiā inuadere tētauit: sed augustus illis occurrens apud actiū promoutoriū nauali prelio deuicit alexādria deinde potit⁹: quo ant. cū cleopatra confugerat cum ant. ipsum ad mortē adegisset: cleopātram cū maxime cupet ad triūphū seruare nō potuit. aspidis naq; morsu ante iterit. ¶ Tædæ ī bn̄ fi. nō bn̄ cofila nuptus. M. ant nā & regnū & uita amisit. ¶ Nostra. ca. Nobis dicata. Vn̄ & capitolinus iupiter fuit appellatus. ¶ Suo canopo. sibi placenti ac grato. est autem canopus urbs ægypti a canopo naui s Vlyssis gubernatore cognominata. ¶ Ab utroq; oceano. orientali & occidentali. predicit aūt ueneri iupiter augustū cæsarē totius orbis terrarū īperio potiturum. ¶ Pace da. ter. ani. ut tranquillus narrat augustus pleraq; pessimi exempli correxit que in perniciē publica aut ex consuetudine licentiaq; belloꝝ ciuiliū durauerant: aut p pacē ēt extiterant. leges pterea retractauit & quasdā ex integro sanxit: ut sumptuariā de adulteriis & de īpudicitia & de maritandis ordinib⁹ ¶ Prolē sā. d. uir. na. tiberium dicit. qui ex liuia natus ab augusto adoptatus ex dimidia sextanteq; & noīe hæres fuit relictus. ¶ Curasq; impe rii administratiōem. ¶ Nec nisi cū senior. yi. & lxx. ætatis anno augu. uitam in osculis liuiæ expirauit. In numerū ēt deoꝝ illū fuisse receptum poeta ait. Similes annos. Epitheton est annorū propriū. Nihil. n. est sibi similius annis: q̄ sp in se reuertūtur. ¶ Cognitata sidera. Ad romuli & cæsaris stellas ascendet. Hanc aīam interea hortatur uenerē iupiter: iulii cæsaris aīam in stellā cōmutet. Quod quidē idcirco fingitur quia ludis quos illi primo consecratos hæres augustus edebat: stella crinita per septem continuos dies fulsit exoriēs circa undecimam horam creditumq; est esse animam Cæsaris in cœlū recepti. Et hac de cā simulacro eius in uertice addit Cometes: qui ut scribit Plinius in uno totius orbis loco colitur Romæ admodum faustus Diuo augusto q̄ his uerbis suū gaudiū pdidit. His ipsis ludorū meorum diebus sidus crinitum per septem dies in regione cœli sub septentrionibus est conspectum. Id oriebatur circa undecimam horā diei clarumq; & omnibus terris conspicuum fuit. Eo significari uulgus credidit cæsaris animam inter deorum īmortalium numina receptā. quo nomine id insigne simulacro capitis eius. q̄ mox ī foro consecrauimus adiectum est. Iubar: stellā. Ab excelsa æde. Ab alto cœlo. ¶ Numen capere. Diuinitatem contrahere. ¶ Flāmiferum crinē.

Aīa Cæsaris in sidus

Et magnum siculis nomen superabitur undis:
Romaniq; ducis coniunx ægyptia tædæ
Non bene fisa cadet: frustraq; erit illa minata
Seruitura suo capitolia nostra canopo.
Quid tibi barbariam gētesq; ab utroq; iacētes
Oceano numerem: quodcunq; habitabile tellus
Sustinet: huius erit. pontus quoq; seruiet illi.
Pace data terris animum ad ciuilia uertet
Iura suum: legesq; feret iustissimus auctor:
Exemploq; suo mores reget: inque futuri
Temporis ætatem uenturorumque nepotum
Prospiciens: prolem sancta de uirgine natam.
Ferre simul nomenque suū curasq; iubebit.
Nec nisi cum senior similes æquauerit annos
Aetherea sedes cognataque sidera tanget:
Hanc animam interea cæso de corpore raptam
Fac iubar: ut semper capitolia nostra forūque
Diuus ab excelsa prospectet Iulius æde.
Vix ea fatus erat: media cum sede senatus
Constitit alma Venus nulli cernenda: suiq;
Cæsaris eripuit membris: nec in aera solui
Passa recentem animā cælestibus intulit astris.
Dumq; tulit: numen capere atq; ignescere sensit.
Emisitq; sinu: simul euolat altius illa:
Flammiferumq; trahens spacioso limite crimen
Stella micat: natiq; uidens benefacta fatetur
Esse suis maiora: & uinci gaudet ab illo.
Hic sua præferri quāquā uetat acta paternis:
Libera fama tamen nullisq; obnoxia iussis
Inuitum præfert: unaq; in parte repugnat.
Sic magnis cedit titulis agamēnonis atreus:
Aegea sic Theseus: sic pelea uincit achilles.

cometæ exprimit definitionem. cometes. n. stella est crinita. ¶ Micat. splendet. Hic sua preferri. quamuis inquit augustus uetet sua gesta præferri meritis Iulii cæsaris sui parentis. fama tn̄ illum anteponit inuitum: atq; in hoc uno populi iudicium Augusti sn̄iæ repugnat: stolidus uero ille huic poetæ sensum in contrarium uertit. Fama inquit in cæteris fauet augusto. In hoc ei aduersatur: q̄ se patri præferat. ¶ Vna in parte In hac una re. In reliquis. n. morē Impatori augusto gerit. ¶ Sic magnis cedit titulis. Iuliū cæsarem gaudere se rerum gestarum magnitudine a filio augusto superari accommodatissimis probat exemplis poeta. Notius est autem q̄ ut hoc loco exponi debeat: Agamemnonem cuius ductu troia fuit euersa: multo q̄ Atreus pater maiora gessisse. nec non Theseum atq; achillem parentes suos Aegeum & Peleum uirtute & rebus gestis longe superasse. ¶ Deniq; ut exemplis tria que adduxit exempla Oui. uirorum quidem prestantissimorum fuere. sed Iulio & augusto cæsaribus: qui in numerum deorum relati fuere: accommodata minus esse uidentur: eoq; deorum exemplis illud idem poeta demonstrat.

¶ Exemplis ipsos æquantibus. Aequalibus ipsis Iulio & augusto cæsaribus. ¶ Temperat. Moderatur & regit. Hoc autem eo spectat ut ostendat poeta se merito augpstum ioui comparasse. ¶ Arces æthereas. cælum ¶ Mundi triformis. Ex cœlo æthere & aere constantis. Horum. n. regnum ioui attribuit poeta. Terrā autem sub augusti imperio esse ait. ¶ Pater est & rector uterq;. Iuppiter & augustus. iuppiter quidem superiorum mundi partium. augustus uero inferiorum terræ & maris. Sic Virgilius in augusti gloriam: Nocte pluit tota redeunt spectacula mane Diuisum imperium cum ioue cæsar habet. ¶ Dii precor Aeneæ comites. Deos penates Vestamq; & romulum & martem apollinemq; & Iouem aliosq; precatur poeta: ut diu augustus in terris maneat. sero autem in cœlum recipiatur. Sic & Horatius in primo carminum lib. Serus in cœlum redeas diuq; Lætus intersis populo Quirini. ¶ Dii comites Aeneæ. Periphrasis est penatum deorum: quorum ope Aeneas ex hostiū ensibus & troiæ īcēdio fuit liberatus. ¶ Diuq; īdigetes. ¶ Qui ex hoībus dii sunt effecti indigetes a latinis fuerunt uocati. uīr autem poeta inuocare Aeneam quem paulo ante in deum indigetem immutatum fuisse scripsit. ¶ Genitorq; Quirine Vrbis Romulum qui & quirinus fuit appellatus: Vrbis Romæ fuisse cōditorem ne admonendum est quidem: cū sit uulgarissimum Et inuicti genitor gradiue Quirini. Ex Marte qui & gradiuus dicitur Romulum natum esse pauloante scripsit poeta. ¶ Vestaq; cæsareos. Templum deæ Veste in palatio erat: ubi habitabant Imperatores. ¶ Phœbe domestice. Vt scribit Tranquilius Appollinis templū in ea parte Palatine domus excitauit Augustus quam fulmine ictam desiderare a deo haruspices pronunciarunt: addita proticu cum bibliotheca Græca & latina. ¶ Quique tenes altus Tarpeias iuppiter arces. Altus quidem legitur ī omnibus quæ mihi uidere contigit exemplaribus. Sed latius magis sensui poetæ que eruditiōi conuenire uīr. Nam latialis iuppiter in capitolio colebatur. ¶ Quosque alios uati. Omnes deos in homines beneficos complectitur. hoc uersu poeta. ¶ Qua caput Augustum. hoc est qua augustus in sedes deorum cælestes: orbe terrarum quem gubernat relicto transferatur. ¶ Absens in Cælum receptus. Tunc enim præsens supplicibus fauebat. Optat autem poeta: ut diutissime uiuat augustus præsensq; Romanis opituletur:

Denique ut exēplis ipsos æquantibus utar:
Sic & saturnus minor est ioue: iuppiter arces
Temperat æthereas: & mūdi regna triformis
Terra sub Augusto est: pater est & rector uterq;
Dii precor Aeneæ comites: quibus ensis & ignis
Cesserunt: diiq; indigetes: genitorq; Quirine
Vrbis: & inuicti genitor Gradiue quirini:
Vestaq; cæsareos inter sacrata penates:
Et cum cæsarea tu phœbe domestice uesta:
Quiq; tenes altus tarpeias Iuppiter arces:
Quosq; alios uati fas appellare piumq; est:
Tarda sit illa dies: & nostro serior æuo:
Qua caput augustū: quē tēperat orbe relicto
Accedat cælo: faueatq; precantibus absens.
Iamque opus exegi: quod nec iouis ira: nec ignes
Nec poterit ferrū: nec edax abolere uetustas.
Cū uolet illa dies: quæ nil nisi corporis huius
Ius habet: incerti spacium mihi finiat æui:
Parte tamen meliore mei super alta perennis
Astra ferar: nomenque erit indelebile nostrum:
Quaque patet domitis romana potentia terris:
Ore legar populi: perque omnia sæcula fama:
Siquid habent ueri uatum præsagia: uiuam.

P. Ouidii Nasonis metamorphoseos finis.

Iamq; opus exegi. Moris est fere poetarum: ut in suorum operum fine aliquid de se dicant. sic Virgi quartum georgi. concludit. ¶ Hæc super aruorum cultu pecorumq; canebam. ¶ Et super arboribus Cæsar cum magnus ad altum. Fulminat euphratrem. Hanc consuetudinem Ouidius in fine operis imitatus nonnulla in commendationem operis sui ait. Sic Horatius Exegi monumentum ære perennius. Regaliq; situ pyramidum altius. Quod non imber edax. non aquilo impotens Possit diruere: aut innumerabilis annorum series & fuga temporum. Verissimus autem fuit uates Ouidius cum enim hactenus tot bellorum incēdiis quibus priora sæcula fuerunt uexata: absumptum non fuerit: Vero simillimum est tam facili præsertim describendi libros arte excogitata semper esse duraturum ac elegantissimo cuiq; ingenio maximæ uoluptati futurum. Quanti uero hoc opus faceret poeta hinc facile apparet. quod nulla ui ipsum unquam interiturum sibi persuasit. ¶ Exegi. Perfeci. ¶ Iouis ira. aspera tempestas. fulmen. ¶ Edax uetustas. Omnia rodens & corrumpens. ¶ Abolere: Delere. ad nihilum redigere. ¶ Cum uolet illa dies. De morte se nihil curare ait: quando suum & opus & nomen immortale sit futurum. ¶ Parte tamen meliore mei. Ingenio quo nihil melius cōiungere homini potest. Nam ut cicero in Bruto scribit Hominis decus est ingenium Ingenii uero ipsius eloquentia. ¶ Perennus. immortalis ac per omnes annos duraturus ¶ Indelebile. Incorruptile. immortale. Quaque patet domitis. per totum orbem terrarum suum opus lectum iri colligit. cum illo tempore totus orbis augusto pateret ac ubiq; latina lingua in usu esset. ¶ Vatum præsagia. Poetarum diuinationes.

¶ Raphaelis Regii Enarrationum in Ouidii metamorphosin Finis.

¶ Raphael Regius Clarissimis equitibus Antonio Bulduno. Ioanni Francisco Paschalico. Dominico Bollano eloquentissimis aduocatoribus felicitatem.

Imprudens simul & mei nominis neglector facile haberi possem integerrimi aduocatores: nisi aliquot ex earum ineptiarum: quæ mihi falso ascriptæ fuerunt erroribus annotassem uobisq; dicassem non quod istiusmodi nugas uestra tam excellenti doctrina eloquentiaq; dignas existimem: sed ut inde apertius cognoscatis: & me atrocissima iniuria fuisse affectum: & eum librarium quem falsi reum egi: Vobis impudentissime fuisse mentitum. Is.n. cum pro tribunali ipsi denunciassetis: ut & se defenderet: Vos nãq; in ipsum esse inquisituros: & quotquot domi mearum enarrationum exemplaria haberet: publicæ custodiæ traderet: Veritus ne ut iustum est: comburerentur clamare cœpit: illa quæ mihi ascripsisset ab homine docto composita fuisse: eoq; mihi nullam ab se iniuriam fuisse illatam. Id uero tam perspicue falsum est: ut illarum ineptiarum auctor quisquis fuerit: Mihi.n. ne nomine quidem est notus: non loquendi modo atq; exponendi imperitus: uerum fatuus quoq;: ab omniq; humanitate alienus esse depræhendatur. Si qua.n. prudentia foret: nunquam commisisset ut quæ ego ad communem studiorum utilitatem in Ouidii metamorphosin opus tam uarium accurataq; expositione indigens conscripseram: ipse me uiuente ac id maxime agente: ut quamemendatissima ederentur. manum apponere sustineret: cum præsertim is sit: qui non dico poetarum sensa exponere: sed ne ab aliis quidem plene enarrata percipere possit. Quod quidem cum ex barbarismis atq; solœcismis: quibus istius expositiones scatent: tum ex sensuum uel perceptu facillimorum peruersione carminũq; deprauatione manifeste colligi potest. Vt nulla alia de causa imperitus iste a perfido illo librario inductus esse uideatur: qui enarrationes meas istiusmodi ineptiis inquinaret: quam ut me ubicunq; Romana uigeret lingua: in omne tẽpus sugillaret atq; infamaret. Nisi.n. id q̃sisset: tantisper certe expectasset dum ego totũ opus relegissem: ac quæ librarioꝝ negligẽtia inuersa putabã correxissem. Sed fœdissimarum deprauationũ sibi conscius: quas plerisq; in locis: ut malignis quibusdã & inuidis ansam in me debacchandi q̃rentibus obsequeret̃: admittẽdas curarat: eũ meis enarrationibus finẽ apposuit: quo & mihi in cõem studiosorũ iuuenũ utilitatẽ uigilanti fœdissima macula est inusta. & ii oẽs: q̃ Ouidii metamorphosin cũ meis enarrationib⁹ se emere putarunt: iniq̃ssime fuere decepti. Quod si ii grauissime puniunt̃: q in priuatis chirographis aliisq; instrumẽtis falsi aliqd admittunt: quo quis uel paucis pecuniis fraudet̃: quanto maiore supplicio is est coercẽdus q id genus falsi cõmisit: quo nõ solum ab illa q̃tulacũq; doctrinæ fama: Vnde omnes nostræ diuitiæ pendent omniq; honore: sine quo iniucũda hoĩbus ingenuis est uita scelere perfidissimi istius librarii in omne tempus ubicunq; Romana est in usu lingua iniquissime fui priuatus: sed maximum quoq; studiis detrimentum fuit iniectum. pauci nanq; e doctis ut alia omittam quicquam operum suorum emittere post hac audebũt uerentes ne id sibi accidat: qd mihi quorũdam conspiratione euenit. Quamobrem integerrimi simul & eloquentissimi aduocatores studiorum cãm suscipite istũque falsariũ iaa coercete: ut aliis exẽplo sit ne cũ maximo & auctorũ dedecore & disciplinaꝝ detrimento ea flagitiose corrumpant: quæ ad publicam utilitatem fuere conscripta: Sed cũ præiudicio uestro iam sit dãnatus nullaq; uobis sit opus exhortatiõe: ad nõnullos ex fœdissimis illius imperiti pædagogi erroribus: qui nomini meo falso ascripti fuerũt annotãdos descẽdamus. Quisquis igitur iste fuit: qui nulla humanitatis habita ratiõe tam improbe ĩ mea inuasit fines: falce obtusa & rubigine confecta meã segetem succidere conatus est: neq; bõi neq; docti uiri officio est functus. Quã uero sit scribendi peritus exprima statim ipsius expositione facile unicuiq; uel mediocriter docto liquere potest. Ab hoc nanq; uersu initium sumit: Oraque uenturis aprire recẽtia fatis. Tages igitur ut scribit cicero libro de diuinatione puerili specie fuit cœpitque affari aratorẽ. Ille territus clamãs cõciuit totã etruriã q̃ uno conuẽtu Tagẽ loquẽtem audit. Sermo autem fuit exceptus & scriptus libris ethruscorũ habitusq; est pro aruspicina. Inde enim aruspicia sumpsit artem & principium. Lucanus. Sed conditor artis finxerit ista tages. Plinius tamẽ non tagen sed Delphon fuisse scribit. Tot essent in hac prima istius ĩperiti expositione annotanda: Vt unde potissimum principium sumam ignorem: sed cum uel lecta solũ pulcherrime artificem prodat: paucis admodum ero contentus: illudq; omittam quod hanc de tage historiã mihi paulo ante ubi poeta illã describere cœpit: perspicue ennaratam: iste uanus commentator: ut ego quoq; hoc uerbo utar: in cũ transtulit uersũ cui minime conueniebat: ut & a Tage exponere cepisse & uideret̃: & Ciceronem in libro de diuinatione allegaret. quod quidẽ opus si diligenter: ut uult uideri: legisset nunq̃ tã agresti rusticaq; oratione usus fuisset: neque libro sine illa in præpositione dixisset. & secundo apposuisset: cũ nõ unũ sed duos Ciceronis de diuinatione libros extare ẽt librarii non ignorẽt. Ex hoc uero facile demõstrat̃ istũ alieĩs pedibus ãbulasse: hãcque de tage historiã aliũde: q̃ ex secũdo Cicerõis de diuinatõe libro sũpsisse sed qs ita loquit̃: Tages puerili specie fuit cœpitq; affari aratorẽ: Ille territus consciuit totã ethruriã. Profecto nemo: nisi plane barbarus & agrestis ab omnique elegẽtia alienus. Cur uero id omiserit in hac referẽda historia: quod maxime ad eorum: quæ a poeta narrantur expositionem necessarium est: haud facile dixerim: nisi fortassis eam breuitatis habuit rationem: ut & superuacua ascribat: & necessaria prætermittat. Ouidius quidem glebæ metamorphosin in puerum describit: de qua ne iste uerbum quidem ullum facit: non taciturus: nisi prorsus ẽ stolidus. si quæ ĩ secũdo de diuinatione libro a Cicerõe de tage scribuntur: legisset Inde enim Ouidius quæ de Tage ipso narrat sumpsisse uidet̃. Ita nanque Cicero scribit. Tages quidã dicit̃ ĩ Tarquinẽsi agro cũ terra araret̃: & sulcus altius esset ĩpressus: extitisse repente: & eũ affat⁹ q arabat. Sed q iudicio carent in omnib⁹ fere uel minimis labũtur: Eoque magis si malignitas quoq; ĩgenii tarditati accedit id qd facile ex eadẽ expositiõe demõstrat̃. Ille territ⁹ igt clamãs cõsciuit totã Etruriã: Illa nãq; duo pricipia

impite fuerunt copulata & illud uerbum consciuit citra .s. litterã fuerat scribendum. Sed barbarismi omnes
quoscunq; iste admisit: in librariorũ negligẽtiam referant. Tantam uero bubulco fuisse uocẽ ut totã suo cla
more concitauerit ethruriam: nemo unq̃ nisi plane fatuus affirmauit. Vt aũt alias istius ineptias omittamus
ꝙ subiicitur: nõne istum penitus ingenio carere oñdit? Inde inquit aruspicina sumpsit artẽ & principium. Si
haruspicina est ars quõ artem aliũde sumere põt? Et putamus istũ recte Quintiliani finem exposuisse? q uel
in minimis quibusq; tã pueriliter labatur. Sed ne illud quidẽ quo prima isti⁹ expõ claudit̃ ineptiis uacat. Pli
nius tñ inquit nõ Tagen sed Delphon fuisse scribit. Vt .n. taceã ꝙ agrestis est ista locutio. Pliniũ cui⁹ uer
ba iste non pcipit a Cicerone Lucanoq; dissentire ait: cum Plini⁹ Delphon primũ haruspicinæ inuentorem
fuisse scribat: Cicero autem & Lucanus Thuscos illam a Tage accepisse dicant. Illa uero quæ subiicitur ex
positio facile demonstrat istũ ne rudimentorum qdem grãmatices esse peritũ. Indigene inquit populi geni
ti ex ethruria. Pueri certe q̃tumuis rudes nõ ex Ethruria sed in ethruria genitũ esse aliquẽ dicerent: nisi for
sitan iste sibi persuasit homines ut mures ĩterdũ ex terra gigni solere: Quid illud ꝙ de hastæ Romuli iactu
ex Plutarchi sñia scribit: nõne apte coarguit istũ nõmõ litterarũ esse expertẽ: Verũ cõi quoq; sensu carentẽ
Romulus inquit: ut scribit Plutarchus lanceã corneã iaculatus est experiendi ingenii gratia. Quis unquam
ingenii experiundi gratia aliquẽ hastã iaculatũ esse diceret. Profecto nemo nisi uecors: cum præsertim apd
Plutarchum legatur. Sui experiundi grã. hoc est suarum uirium. Illud quoq; de eadẽ arbore insulse ab isto
fuit scriptum. Interiit aũt cum .C. Cæsar propinqua arbori loca fodi mandaret. Neq; .n. tunc exaruit arbor il
la: cum Cæsar mandauit illic gradus & ascensus instruendos: Sed cum radices a fabris fuerũt excisæ. Verum
hoc istius tardati remittat̃. Illã lectionẽ quis in pædagogo pueros docẽte ferat. Cũ cæsar loca fodi manda
ret. Certe nisi poetica licentia se tueatur. Verberibus error iste forte castigandus. Mãdo nãq; ut cures & hãc
rem curandam mando eleganter latineq; loquentes dñt. Quid illa nonne est & impropria & falsa. Stabat.
Firma erat. Stare nanq; non firmũ sed erectũ esse significat: Stare siqdẽ & colũnæ & arbores dñr: tantisp dũ
nõ cadunt. Illud minime mirandum in isto cõmentatore nouo foret: ꝙ quæ sunt in carminibus deprauata
nõ corrigit: nisi multa temerarie deprauaret. Hic .n. uersus. At sua fulminea q uidit Cipp⁹ ĩ unda mẽdose le
gitur. neq; ab isto emendatur: quod quidem primum expositoris est officium. Tametsi nanq; in exemplari
bus at scriptum sit: loco tñ illius hoc aduerbium ut est reponendum: ita exigente sñia quam iste nondum p
cepit. De cippo uero ne unum quidẽ uerbũ facit pinde atq; si notissima historia foret ac non & nomẽ & ap
pellatio Cippus esset: ad quod a diligẽti grãmatico fuerat admonẽdũ. Sed quid ĩ eo diligẽtiã exigo: qui ip
sa est negligẽtia: Id uero facile ex eo colligit̃: ꝙ de Roma scribit: nã Roma in latio erat. Erat inqt q̃si nũc
in latio non sit Roma: sed in Apuliã cõmigrarit. Finis nõ erit: si oĩa isti⁹ errata psequi libuerit. Verũ illud
quoq; apte ostẽdit q̃ sit aptus exponẽdis auctorib⁹ impitus iste pædagogus. Succinctis pinetis. Dẽsis inquit
& alligatis pinetis. Nouas iste expõnes ĩportat. Nemo si qdẽ grãmaticorũ unq̃ asseruit Succinctũ dẽsum si
gnificare. Succincta nanq; pineta dñr: ꝙ fere & pcera sint & iuxta cacumẽ ramos emittant. Vt succincti mi
lites appellant̃ altius cincti: ac breuiores induti uestes. Sed illa quoq; quæ infert̃ expositio ineptiis nõ caret
Iugerum .n. nõ a iungendo: ut iste putat: sed a iugo ut Varro ait est declinatũ. Quid illa quæ subiicit̃: nõne
foedissimum redolet soloecismũ: Portæ quoq; q̃ intraturus. Per portã intrare dicendũ esse ne femellæ qdem
ignorãt. illud euangelicũ sæpius audiẽtes: qui non intrat p hostiũ fur est & latro. Sed iste licentia poetica li
benter utit̃ quis poetæ nihil aliud habeat q̃ furorẽ. Quo qdẽ actus plerisq; in locis q̃ nihil ad ppositũ faci
unt adducit: quæ uero maxime necessaria sunt prætermittit. Sed utinam oĩa ptermisisset: neq; tã insulsa locu
tione usus fuisset. Insula ea inquit erat in tyberi facta ex segete Tarqni supbi: ut uoluit Liuius. Barbara est
& agrestis neque ab ingeniis agnoscenda ista est oratio: tusque unde uenit est remittenda. Hoc uero fustib⁹
esset castigandum: quod temerarius iste Ouidium agit imperitiæ reum: falsoq; ab illo cuius uerba nõ pcipit
Plinium dissentire ait. Oui. nanq; ex sñia præstantissimi cuiusq; geographi: Delphos in medio orbis terrarũ
esse ait. Iste uero Plinium falso ait dicere italiam atq; siciliam esse medium mundi: ꝙ quidem Plinius ipse
nunq̃ scriptum reliquit: Cum geographi omnes idcirco delphos umbilicum orbis terrarum esse dicant: ꝙ
sunt in meditullio orbis extructi. Sed perfido illi scotæ a quo fuerat exigua mercede nulla alia de causa cõ
ductus: q̃ ꝙ & fatuum ipsum cognoscebat & imperitum satisfacere pulchrum putauit. Vñ & mediũ mũdi ait
Sed quid orbis: quid mundus sit: quid mirum est istum ignorare? cum ubiq; tã pueriliter cadat. Quod enim
ait Epidaurum etiam ĩsulam fuisse in mari Illyrico: q̃ nunc Ragusium dicatur falsum est. cum Ragusium in
continẽti sit: nec insula unq̃ fuisse scribatur. Quod uero allegat Aristotelem facile istũ quisqs: sit maximum
esse nebulonem ostẽdit: cum nec libri meminerit: nec illius scripta perceperit unq̃. Verũ fatuus iste sibi per
suadet expositiones illas maxime acuratas esse: in quibus multa præstantium auctorũ nomina sint inserta.
Insulsum est & illud: & falsum. Qui nunc ausonii nominantur. Nulli nanque sunt populi in Italia qui nũc
Ausonii uocẽtur. Sed ne illud quidem rectius ẽ litteris commendatum. Dicta est ausonia ab Ausonio Vlys
sis filio. Ausoniã & Ausones populos antiquiss. olim Italiæ ab Ausone ñ Ausonio ulyssis filio denominatos
fuisse & alii geographi & Stephanus scribit. Illa quoq; expositio quæ infert̃: ut omittã: qd ĩsula ẽ. defẽdi ñ
potest a soloecismo: nisi hoc pnomẽ se ascribat̃. Cõtẽdũt inquit legati exponere phœbi respõsa & illo iubẽ
te esculapiũ petere. sed ne illud quidẽ recte est enarratum. Variat sñia. uariæ erant opiniones. Proprie nãq;
sñiæ dicuntur in senatu: cum senatores aperiunt quid sentiãt: de re: de qua cõsultatur. Quod uero sepãtores
ait artynos a plutarcho appellari putidum est: cũ neque ad propositum faciat: nec cur ita appellent̃ expõat
Quid illud nonne odiose affectatum. Extrema pars diei inquit quæ a Macrobio dicitur suprema tẽpestas.
Quid .n. ad expositionem facit: si extrema pars diei a Macrobio suprema tempestas uocat̃. Qđ uero ait, dis

finitio noctis: quæ ut scribit Plinius est umbra noctis: Somnolentum esse istum pædagogū conuincit. Nox n. est umbra terræ non noctis: Nihil. n. per seipsum definitur sed ne illa quidem expositio ē approbāda: Cōsistere. Apparere noctu Romanis. Quasi uero consistere sit noctu apparere. Aut consistere ante torum: ulla indigeat expositione. Sed qualis in æde: Quæ de Macrobio iste descripsit de draconum formis: nihil ad huius loci faciunt expositionem. Quod uero maxime est necessarium: nihil exponit· qualis in æde æsculapius coleretur. Fatue autem colitur pro colebatur posuit: cum æsculapius nusquam nunc colatur: nisi forte insanus iste illi quotidie sacrificat: ut sibi mentis sanitas restituatur: qua ipsum carere etiam quod subiicit ostendit. Ad templa operosa opere inquit ellaborata. Templa nanq; operosa dicuntur multis operibus multoq; labore confecta. Cum uero ellaborata per duplex. ll. scribat: facile declarat se non minus scribendi quam loquendi esse imperitum. sed & iste & alii barbarismi in librariorum: ut dixi: incuriam referantur. Illa uero quā accurata. quam apta est expositio. Deus aureus. Ceruleus inquit ut solent serpentes. Quid isto insulsius. Ceruleus nanq; ab aureo sic est diuersus: ut nullam cum illo habeat affinitatem. Verum poeta ad aureum simulachrum alludit. Sed ne illa quidem citra ineptias. In serpente deus. in serpentis formam. Immo uero in serpente deum fuisse poeta ait. Nec illa. Littora scyllæa. scopulus scyllæ: si aliter exponere nolebat: saltem per accusatiuum enūciasset. Quæ uero subiicitur est ne expositio an confusio potius appellanda. Iapygia inquit a Iapte Dedali filio. ut plinius scribit ea a Græcis messapia uocata est: auctor Strabo quamuis Plinius Messapiam scribat calabriam esse a duce appellatam. Quid primum in ista repræhendam expositione. Omnia nanq; forent transuerso calamo notanda: cum neq; a iapte iapygia sed a Iapyge dedali filio dicatur. & Strabonem Pliniumq; inuertat. & in singulis nihil mihi est īmorandū. Fatua quidem est etiam illa. Leuis remis. In leuam partem remigantibus: cum remi nunquā remigare dicant. Ac ea quidem quæ uel cæcis aperta sūt ut est in prouerbio: nouus iste cōmentator exponit. Quæ uero sunt abstrusiora: de iis ne ullam quidem facit mentionem. De amphrysus saxis & celenus perinde atq; si loca essent omnibus uulgatissima. mirum agit silentium. Quod quidem si & in aliis fecisset: rectius sibi consuluisset: neq; sibi permisisset ea deprauare: q̄ nihil percipiebat. Nam temerarius iste pædagogus: qui sibi falsam scientiæ uiduit persuasionem: id immutare ausus est: ꝙ quis mihi quoq; deprauatum uideat: in oībus tñ exemplaribus & uetustis & nouis quæcunq; mihi uidere contigit: uel Romechium uel Rometium est scriptum. Quæ quidem noīa cū nullam cum plemyrio: ꝙ loco eorum citra ullam pristinæ lectionis mentionem iste reposuit habeant litterarum affinitatem minime fuerant de uersu tam temerarie tollenda. Adde quod plemmyrium in sicilia est iuxta syracusas: & Ouidius loca Italiæ maritima ad quæ uectus est æsculapius enumerat. Quare istius temeritas in deprauandis codicibus non uerbis sed uerberibus coercēda foret. Ego qdem multum diuq; dubitaui qūo foret legendum: & q̄q̄ existimē me correxisse: nihil tñ in uersu īmutare sum ausus ꝙ nullum uidi exēplar: ꝙ mihi astipulet. Sed ut tritū est ꝓuerbiū: stolidis morionibusq; oīa pmittunt. Age uero q̄ scite caulona exponit: Montē īquit calabriæ uel oppidū ut Plinius tradit. Immo & mōs & oppidū est caulon q̄ ēt aulon uocat. De Narycia uero nullā facit mētionē nō taciturus: si qd unq̄ de illa legisset. Quid uero illa sibi uerba in leucosiæ expositōe uelint uiderit ipse: q ingt hoc ī loco iniecta put. Obscuriora certe sunt q̄ ut exponēti cōueniāt. sed qd ineptias istius insector: oīa uel spōgia delēda uel igni tradēda forēt. omitto igit ꝙ tepidū ꝑ amœno exponit. & illud ī quo oppido uno āno bis rosæ nascebant. Nā & ille abltūs uno redūdat & nūc quoq; bis ānno rosæ nascunt. Sed qd de capreis dicemꝰ: qs & īsulas cāpaniæ eē ait: & Papinio chæleboas uocari. Capriæ nāq; nō capreæ dñr. neq; plures sūt īsulæ sed dūtaxat una. Neq; a Papinio cheleboe appellant: sed teleboū sedes fuisse asserunt. qd ꝙ sciolus iste pædagogus si diis placet. ouidiū sugillare atq; irridere conat: cur āt igt ouidius generoso palmite dixerit: uiderit ipse. Perīde atque si uinū Surrhētinū apd priscos maxīo in ꝑtio nō fuisset. illud uero qd ait: Nō stabias sed statiuas eē legēdū: nō ne istū & f[er]u & flagris īdiger oñdit: cū stabias & exēplaria habeāt. & Plinꝰ oppidū eē cāpaniæ scribat. qd abierit ī uillas. Nisi istꝰ pædagogi temeritas retundat· oīa ur corrupturꝰ: sed qd multa de istiꝰ erratis cū plura pene sint q̄ uerba. Qua ꝑp finem faciam: si prius illud testatus fuero me ignorare quid sibi illa expositio uelit. sinuessa in setano sita est situ a quo nomē uēdicat. Ei ꝓximæ calidæ sūt balneæ. illud quoq; me deponere calamū uolētē detinet: qd Ancō illo ī loco ab isto & legit & expōit. Et ꝓpissi littoris auchō. Anchō igt græca ciuitas ē a syracusāis cōdita: qd q̄dē uerū eē non diffiteor: cū geographi oēs id tradāt. Sed Aesculapius ꝑ mare tyrrhenū uectus ē Romā: nō ꝑ adriaticū: a quo anconæ muros lācinari. ēt nauicularius ē notū. Nō solū geographia rō isti repugnat deprauatæ lectiōi: sed ēt historia q̄ diffuse Valerius describit. quæ uero ab isto subiiciūt de Apollinis & fortūæ tēplo fatua sunt & īsulsa: neq; a Valerio scribunt. illud uero insulsissime dcm̄ est. C. Cæsarē laudat: ut oñdat se sū ꝑsisse principiū a chaos & ad cæsarē ꝑuenisse. Neq; n. Oui. ꝑp illud cæsarē cōmēdat: sed ui g̃ram Augusti ut & elegantius metamorphosin aīæ cæsaris in cometē cū supioribus connectat. Illa uero nō solū īepta: sed falsa quoq; est expositio: præpouēdus est augustus cūctis Cæsaris gestis. Ouidiꝰ nāq; hoc nō ait: sed adoptionem Agusti oībus Cæsaris gestis anteferendam censet: Falsum est illud quoq; ꝙ fatuus iste refert. Flammas uestæ. Hoc ideo dicit: qm̄ ut tradit Fenestella uestales flagris cædi iubebantur a pontifice: si ignis sanctus esset extinctus. Hoc. n. non sentit Ouidius sed per flāmas uestæ intelligit religionē. Sed ne illud quidē ē uerū quod parcas a partu ex sententia fabu dictas esse ait. Quid. illud ē ne accurate expositū Media cū sede senatꝰ. Venus inquit in curiam Pompeii: Vbi cæsar fuerat occisus a nullo perspecta descendit. Non. n. fuerat occisus sed erat ocidendus: scribere debebat iste pædagogꝰ. Añ q̄. n. occideret cæsar: iam uenus in senatū descenderat: ut illius animam exciperet in cœlūq; tolleret. illud uero nihil ꝑcipiens in contrarium uertit sensum. Vnaq; in parte repugnat. Fama inqt in cæteris fauet Augusto. In hoc ei aduersatur ꝙ se patri præ

ferat. Nonsolum autem Ouidio sed sibi quoq; ipsi contradicit Nam paulo ante ait. Fama praeponit Augustum Iulio caesari: q̃uis ipse hoc nollet. Nunc uero contrarium ait. Illud quoq; perpetam exponitur. Pater est & rector uterq;. Vterq; inquit Iulius & augustus: Immo uero Iuppiter & Augustus. Tale est.n. quale illud uirgilianum. Nocte pluit tota redeũt spectacula mane Diuisum imperium cum Ioue caesar habet. Hoc uero q̃ non uidet: exponendis auctoribus nihil est aptus. Sed de paedagogi istius temerarii ineptus plura quam proposueram: non tam q; ulla annotatione digna putarim q̃ ut & uos Eloquẽtissimi aduocatores & per uos studiosi oẽs cognosceret istiusmodi ineptias meis enarrationibus nulla alia de cã a scelerato illo librario fuisse ascriptas: q̃ ut me meaq; oĩa euerteret ac ubiq; & in oẽ tp̃s infamaret: ansamq; inuidis ac semidoctis quibusdam in me debacchandi praeberet. Valete clarissima eloquentiae senatusq; Veneti ornamenta.

¶ Raphel Regius Paulo Cornelio Patritio Veneto Doctissimo Sapientissimoq; Senatori felicitatem.

EX relectione meaꝝ in Ouidii metamorphosin enarationũ: quas Octauianus quidam scota p̃rimũ impressit deprehendi q̃ plurima & foedissime quidem siue librariorum incuria: siue inuidorum quorundam conspiratione: siue potius utroq; fuisse deprauata: & me quoq; dum librariis ipsis ad finem properantibus moram gerere q̃ praecipienti Horatio: ut si quid scribimus in aliquod tempus reponatur nonumq; prematur in annum: parere malo in quibusdam lapsum esse animaduerti. Quae quidem nisi in hac secunda editione correxissem: & de studiis male meritus esse: & istis uitiligatoribus: qui uel ea quae recta sunt damnare solent: ansam maximam in me debacchandi praebuisse uideri possem. Nunc uero cum ea quae cum festinatione: tum istorum malignitate deprauata esse in transcursu cognoui: emendarim: & bonae mentis iuuenibus optime consuluisse: & os istis obtrectatoribus ita uideor obstruxisse: ut Cerberi more uanos dumtaxat latratus in auras rabiem suam indicantes edere possint. Quis.n. nisi impudens Vaniusq; nebulo illius operisq; me & inscio & inuito citra ullam castigationem meam sit editum: errores quos uel in prima editione: Emendaturus si licuisset: eram: Vt ouidii carmen istis obiicere moliar. & in secunda correxi mihi duxerit imputandos: Neq; ignoro nonnulla in hac quoq; secunda editione & noui istius artificii difficultate & librariorum incuria admissa deprehensum iri: sed illa tum leuia tum quae facile unusquisq; uel mediocriter doctus citra ullam admonitionem possit emendare. Quae quidem notatu digna istis nebulonibus malignis facile uidebuntur. qui tametsi nihil eximiorum opum citra alienas expositiones percipiant: p̃telegereue audeant nũquam tamen per quos proficiunt: lacerare desistunt. Sed ut qui milium seminant. passerculos contemnere in trito est prouerbio: Sic ego uanas istorum uoculas: dum probis doctisq; hoc est tui similibus Paule Corneli placeam: flocifacere consueui. Tu namq; illã es & modestia & doctrina ut quae bene scribuntur: ingenue cõmendes. Quae uero festinatione librariorumue incuria peccantur: illa benigne excuses. Qui.n. plerisq; in locis non sentit librarios esse hallucinatos: is non minus indignus est qui nostris lucubrationibus iuuetur: q̃ qui pueriles illos errores malignitate quorundam inuidorum in prima editione admissos in me putat esse referendos. Quamobrem et iam si istiusmodi librariorum errata non corrigantur: nihilominus tamen & tuo & tui similium perquam acri synceroq; iudicio me aduersus istos obtrectatores tutũ esse cognosco: Vale eximium corneliae gentis ornamentum.

Ad lectorem.

Siquid forte litteraꝝ immutatione. transpositione. inuersione appositione, omissione aliaue deprauat. õe offenderis studiose lector id Librariorum incuriae ascribas rogat Georgius de Rusconibus Mediolanẽsis cuius industria Raphael Regius ĩ hoc opere describendo usus est. Mediolani Impressit Magister Leonoardus Pachel Anno Domini. M.D.X. die ii. Nouembris.

✠

¶ REGISTRVM.

A a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x

¶ Omnes sunt quaterni praeter x qui est ternus.